תלמוד בבלי · אחרונים · ר' יוסף ענגיל

גבורות שמונים

רבי יוסף ענגיל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

גבורות שמונים

רבי יוסף ענגיל

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/גבורות-שמונים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161024 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 5
א 5
ב 6
ג 7
ד 9
ה 9
ו 9
ז 11
ח 12
ט 13
י 13
יא 14
יב 15
יג 15
יד 16
טו 16
טז 17
יז 18
יח 19
יט 20
כ 21
כא 23
כב 24
כג 25
כד 30
כה 31
כו 32
כז 33
כח 35
כט 35
ל 36
לא 37
לב 38
לג 45
לד 48
לה 52
לו 53
לז 59
לח 60
לט 62
מ 63
מא 64
מב 66
מג 69
מד 77
מה 79
מו 80
מז 81
מח 84
מט 84
נ 96
נא 97
נב 108
נג 112
נד 121
נה 122
נו 123
נז 125
נח 128
נט 129
ס 131
סא 137

סב 172
סג 176
סד 182
סה 187
סו 189
סז 191
סח 194
סט 195
ע 198
עא 200
עב 203
עג 210
עד 213
עה 215
עו 216
עז 220
עח 223
עט 227
פ 231
מפתחות לעניינים שנתבארו אגב
גררא 232

הקדמה

הנה נא כבוד הרבני הנגיד המופלג בתורה מה"ו חנוך העניך זילבערשאטץ נ"י סוחר ספרים מפה ביקש מאתי לשום קונטרסי זה על ידו להדפיסו. ונעתרתי לבקשתו. וגם נתתי לו זכות הדפסתו לצמיתות. ומבוקשי מאת המעיין האהוב לבל ימהר לחרוץ משפט בקורת. ערי כל המחברת. מקראו בה עתים ושלש דלתות. כי תחלת התבנני בענין נושא קונטרסי הנוכחי. הי' באשר יש לדון בדברים בדרך הקרוב והשטחיי. וכסדר התחדש הדברים בלב והגיון. כן אותם חרתי על הגליון. ולכן אופני התחלת הקונטרס אם היותם בעזה"י טובים ונכוחים. אבל שטחיים ולא מתארכים. ודרכי חידוד בהתרחבות בו הלאה יחלו לפנים מן הפתחים. ולכן לא משפט כלו לגמור. מקרוא שנים שלשה גרגרים בראש אמיר. אף גם אבקש. לבל לדלג שור לעיין בו פעם כה ופעם כה ובין הדבקים נא לבל לשום רוחים. כי ענייניו זאח"ז נמשכים. וגם יש אשר בעניין באיזה אות בו קצרתי. ואותו באחד משאר האותיות בארוכה יותר בארתי. ודרך כלל אומר לך קורא יקר על טוב קונטרסי מתבונן וחוקר. כי לא יתראה לך כחו לאמתו. מעיון במחציתו. אך אם יקרתי בעיניך נכבדתי. לחפוץ לדעת את אשר בו פעלתי. בחסד ד' עמדי. תיקר נא גם לזאת נפשי בעיניך ידידי. לקרוא אותו כלו כסדרו מקצהו עד קצהו. כי אך אז תכיר את מעשהו. ואקוה כי עד לאחת. בו תמצא נחת. בעזר שוכן מעונה, המלמד לאנוש בינה. ואליו אתחננה. יעלנו מהרה ברחמיו לציון ברנה. עינינו תחזינה. ולבותינו תגלנה. בבנין ירושלים על מכונה. אכי"ר:

יוסף ענגיל

א

שמעתי מקשים לר"א בר' יוסי דס"ל בזבחים (דף מ"ז ע"א) דבעלים מפגלין א"כ הרי כל סוטה היתה יכולה לפגל מנחתה ושוב לא תובדק. ונראה ליישב עפ"י המבואר בזבחים (דף קי"ד ע"א) ובכמה דוכתי דקדשים חשיבי דבר שאינו שלו אפי' לגבי בעלים דגם הבעלים אין יכולים לאסרם במוקצה ונעבד כו' מטעמא דאין אדם אוסר דשא"ש מלבד בקק"ל ואליבא דריה"ג דאמר ממון בעלים הן ע"ש. והנה מבואר בר"ן נדרים (דף ל"ו ע"א) דלא הי' ראוי לכהן באמת לפסול הקרבן ע"י פיגולו מטעמא דאין אדם אוסר דשא"ש ומה שפוסל היינו משום שעושה מעשה ההקרבה וע"י מעשה אדם אוסר דשא"ש עש"ה. ולפי"ז הבעלים שאינם מקריבים ואין עושים מעשה שפיר אין להם לפגל כלל כיון דה"ל של גבוה וא"א אוסר דשא"ש וא"כ הא דס"ל לראב"י דבעלים מפגלין ע"כ לומר דבקק"ל

קאמר וס"ל כריה"ג דממון בעלים הן. ולפי"ז במנחת סוטה דה"ל קדשי קדשים גם לראב"י אין הסוטה יכולה לפגל ולק"מ:

ב

עי"ל עפ"י הנ"ל דהא קשה מדוע הבעלים מפגלין הא אין אדם אוסר דשא"ש ובשלמא כהן מצי אסר דעושה מעשה משא"כ הבעלים דאינם עושים מעשה מדוע יוכלו לאסור וצ"ל דהא דבעלים מפגלין היינו דוקא בשחיטה דשחיטה בזר כשירה וחובת שחיטה בכל הקרבנות על הבעלים ואפי' כששוחט הכהן הוי גם כן רק שליח הבעלים כמבואר בקידושין (דף מ"א ע"ב) ובפסחים (דף ז' ע"ב) ולכן כיון דששא"כ מתייחסת המעשה לבעלים וחשוב ששחטו הבעלים עצמן ושפיר מצי אסרי דע"י מעשה אדם אוסר דשא"ש ולפי"ז במנחות דגם הקמיצה פסולה בזר ואין הכהן שליח הבעלים בשום עבודה שבה דמי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד כו' לכן שפיר לא שייך כלל הא דבעלים מפגלין בשום עבודה שבה ולק"מ [ועיינתי ברש"י זבחים שם וראיתי שפירש הך דבעלים מפגלין על הקבלה עש"ה ועכ"פ לולי דברי רש"י ז"ל יש לומר כמ"ש]:

ודע דעפ"י דברינו אלה יש להבין דברי המדרש רבה ויקרא פכ"ב עה"כ איש איש מבית ישראל אשר ישחט וגו' וז"ל תני ר' ישמעאל לפי שהיו ישראל אסורין בבשר תאוה במדבר לפיכך הזהירן הכתוב שיהיו מביאין קרבנותיהן לכהן והכהן שוחט ומקבל אע"פ שהיו הבעלים יושבים ומחשבין כל היום אין הכל הולך אלא אחר השוחט כו' עכ"ל המדרש. והנה מה שאמר לפי שהיו ישראל אסורין בבשר תאוה במדבר לפיכך הזהירן הכתוב שיהיו מביאין קרבנותיהן לכהן והכהן שוחט כו' צריך ביאור וכן מה שאמר אע"פ שהיו הבעלים יושבין ומחשבין כל היום אין הכל הולך אלא אחר השוחט אין לו מובן כלל לכאורה דנראה דבא להשמיענו דין דאין בעלים מחשבין ומה ענין הדין הזה לכאן ואין אל הדברים קישור כלל ונראה הבנת הדברים דהנה הא דשחיטה לאו עבודה היא יש בו ב' טעמים. א' משום דכשירה בזר. ב' משום דנוהגת גם בחולין ע' זבחים (דף י"ד ע"ב) בתוס' ובכ"ד:

ונראה דב' הדברים מתאימים יחד דהואיל ונוהג גם בחולין לכן אינו עבודה וכיון דאינו עבודה מש"ה כשר בזר וא"כ במדבר דהי' בשר תאוה אסור ולא היתה שחיטה בחולין במינים הקרבים לגבוה שהרי היו אסורים באכילה לגמרי שלא לגבוה ע"כ שוב שפיר היתה השחיטה עבודה והיתה פסולה בזר וזהו שאמר ר' ישמעאל לפי שהיו ישראל אסורין בבשר תאוה במדבר לפיכך הזהירן הכתוב שיהיו מביאין קרבנותיהן לכהן והכהן

שוחט ומקבל והיינו דכיון דאסורין בבשר תאוה א"כ גם השחיטה עבודה וצריכה כהן וצריכים להביא קרבנותיהן לכהן והכהן שוחט ומקבל ולא כמו שהוא עתה דרק מקבלה ואילך מצות כהונה רק דאז הכהן עושה גם שניהם שוחט ומקבל דגם השחיטה צריכה להיות בכהן:

והנה בענין בעלים מחשבין נראה דגם ר' ישמעאל ס"ל כראב"י דזבחים (דף מ"ו ע"א) הנ"ל דבעלים מחשבין ואך דכבר כתבנו דהא דבעלים מחשבין הוא רק בשחיטה דכשירה בזר וחובת שחיטה על הבעלים ואפי' כשהכהן שוחט הוא רק שליח הבעלים ומתייחסת המעשה לבעלים וע"כ יכולין הבעלים לחשב ולפסול משא"כ בעבודה הפסולה בזר ואין הכהן שליח הבעלים לכ"ע אין הבעלים יכולין לחשב ולפסול דאין אדם אוסר דשא"ש וכנ"ל וזהו שאחר שהקדים ר' ישמעאל דכיון דנאסרו בבשר תאוה הוצרכו להביא קרבנותיהן לכהן והכהן שוחט ומקבל דפסולה השחיטה בזר לכן אמר אח"ז אפי' הבעלים יושבין ומחשבין כל היום אין הכל הולך אלא אחר השוחט ואין הבעלים יכולין לפסול כיון דהשחיטה פסולה בזר ואין הכהן שליח הבעלים ודו"ק היטב כי נכון הוא בס"ד ובחידושינו במ"א הרבינו בזה עוד גם במ"ר להלן שם ואכ"מ כ"כ]:

ג

עי"ל עד"ז דלכאורה איך הבעלים מפגלין הא אין אדם אוסר דשא"ש וצ"ל דס"ל למ"ד דבעלים מפגלין דכיון דקני לי' לכפרה כדידי' דמי ע' חולין (דף מ' ע"ב) ואפי' בקרבן שאינו לכפרה חשוב שלו מפאת הריצוי ומצות הבאת קרבן שמקיים דזה ישנו בכל הקרבנות ועל כרחך צ"ל כן דהא כל עיקר ענין פיגול הבעלים מפאת ענין בעלים הוא כיון שאינו עובד ועל כרחך כח פיגולו רק מפאת ענין בעלים וא"כ קשיא דבמה הוא בעלים בקרבן הרי הוא של גבוה ואין לו בו רק הכפרה והריצוי וקיום המצוה וכנ"ל וא"כ ההכרח לומר דכח פיגולו באמת רק מפאת הכפרה כו' אשר לו בו כיון שאין לו בו יותר מזה וכמובן בפשיטות:

ולפי"ז הנה עדיין קשה לפי המבואר בנדרים (דף פ"ה ע"א) דבאומר קונם כהנים ולוים נהנין לי יטלו תרומותיו ומעשרותיו בעל כרחו דאפי' למ"ד טובת הנאה ממון לא חשיבי נהנים משלו דכיון דתרומה לא חזיא אלא לכהנים הלכך כיון דאתי למיסרה עלייהו שווי' להיא טובת הנאה דאית לי' בה עפרא בעלמא ואין לו שום זכות עוד בהתרומה עש"ה וא"כ ה"נ כיון דאין לו בהקרבן רק הכפרה והריצוי וקיום המצוה וא"כ אחרי שבא לפגל ולפסול הקרבן ע"י פיגולו הרי אין לו בו עוד כפרה וריצוי וקיום המצוה וא"כ הרי בעצמו

ביטל וסילק זכותו ואין לו בהקרבן עוד כלום וא"כ שוב ראוי שלא יועיל עוד פיגולו וצ"ל דהא דבעלים מפגלין היינו רק בשוגג וטועה שאין הקרבן נפסל בכך דמעתה לא ביטל זכותו בעצמו ושפיר הפיגול חל דאף דאי יחול שוב הרי פסול ואין לו בו כלום מ"מ אי אפשר לומר דלא יחול כיון דאי לא יחול שוב הוא בעליו ושוב הרי חל ורק ביודע שנפסל ע"י הפיגול אז שפיר אינו חל ועכ"ז לא הוי תו בעלים דכיון שבא לפסול בידיעה א"כ הרי סילק וביטל בעצמו זכות הכפרה כו' אשר לו בו:

[**וה"ז** כענין ביטול חמץ לדעות דאינו מטעם הפקר רק מטעם ביטול החשיבות דכיון דאינו חשוב אצלו ומחשבו כעפר לכן מסתלק השם בעלים ואינו שלו עוד לעבור בב"י וכן בהך דנדרים נמי הרי אינו הפקר דהא אין שום אדם יכול לזכות בהטובת הנאה והוא רק ענין ביטול הזכות שעושהו כאפס דכיון דבא לאסור התרומה על הכהנים ואילו הי' חל האיסור הרי אין כאן עוד מציאות טובת ההנאה לכן ממילא הרי ביטל בעצמו בזה זכות הטובת ההנאה ואינו בעלים עוד כלל ולכן ממילא יכולין הכהנים ליטלה ולא חייל איסור שלו כלל אחרי שאינו בעלים עוד כלל דביטל וסילק זכות שלו בעצמו ועשאו כאפס וכעפרא בעלמא וכזה הוא גם כאן דכיון דלפי פיגולו אילו יחול ויופסל הקרבן הרי אין לו עוד כפרה כו' א"כ ממילא בבואו לפגל בידיעה הרי מבטל בעצמו זכות הכפרה כו' אשר לו בו ועושאו כאפס וע"כ ממילא אינו בעלים עוד כלל ולא חייל פיגולו כלל ורק בשוגג דאינו יודע שהקרבן נפסל בכך דלא ביטל בעצמו זכות בעלים שלו שהרי לא ידע שיופסל ע"כ אז הוא דתלוי רק בעניו הפסול בפועל דאם יחול הפסול בפועל הרי באמת אינו בעלים עוד כיין דאין לו בו כפרה משא"כ אם לא יחול ויש לו בו כפרה הרי שפיר הוא בעלים וע"כ שפיר אמרינן דכיון דאילו לא יחול הרי הוא בעלים לכן שפיר הוא חל משא"כ במזיד דביטל זכותו בעצמו בידיעה שפיר אינו בעלים כלל אפי' אינו חל אחרי שביטל זכותו בעצמו ועשאו כאפס ולכן שפיר נשאר כך דאין פיגולו חל ועכ"ז הוא אינו בעלים עוד והוא ממש כמו בהך דנדרים דאין האיסור שלו חל ועכ"ז הוא אינו בעלים עוד מטעם כזה ממש וכנ"ל ודו"ק היטב מאוד]:

ולפי"ז נתיישבה מאיליה הקושיא הקדימה דאה"נ דאם תפגל בטעות דלא תדע שהמנחה נפסלת בכך שפיר יועיל פיגולה והקושיא הרי רק דיכולה כל סוטה לעשות כן בזדון לפגל המנחה כדי לפוסלה ולא יבדקוה המים וזה הא לק"מ דאם תדע שהמנחה נפסלת בכך ותבוא לפוסלה בזדון הרי לא יועיל פיגולה כלל וכנ"ל:

ד

עי"ל דהא דבעלים מפגלין הוא רק בקדשים קלים וכמ"ש באות א' ולא כמ"ש שם דהוא רק אליבא דריה"ג כו' רק נראה מטעם אחר דהוא רק בקק"ל ואליבא דכ"ע אפי למ"ד דאינן ממון בעלים וזה דהך דבעלים מפגלין באמת הרי צריך הבנה דמה ענין מחשבת בעלים לפגל אחרי שהם אינם מקריבים כלל וע"כ נראה די"ל דענין בעלים מפגלין הוא כהך דר' יהודא בזבחים (דף ל"ה ע"ב) דס"ל דמחשבת הינוח אם חישב להניח את דמו למחר כו'] פוסלת בקדשים ובגמ' שם (דף ל"ו ע"א) אמר דטעמא דר' יהודא סברא הוא דתניא אמר להם ר' יהודא אי אתם מודים שאם הניחו למחר שהוא פסול אף חישב להניחו למחר פסול וע"ש בגמ' דאמר דבדבר שאינו בידו לעשות כן לא שייכא סברא זאת ע"ש דאמר לישנא אחרינא כל כמיני' עש"ה בפרש"י וא"כ י"ל כעין זה גם כאן דענין פיגול דבעלים הוא רק בקק"ל שהבשר שלו ורק בם אם מחשב לאכול הבשר חוץ לזמנו הוא דמהני מחשבתו כיון דהבשר שלו ובידו לעשות כן ולכן מפאת זה הוא דמהני מחשבתו אבל בק"ק שאין לו מהם כלום או מחשבת דם ואימורים הם בקק"ל שאינם בידו שפיר לא מהני בהו מחשבתו כלל וא"כ במנחת סוטה שפיר אין הסוטה יכולה לפגל כלל:

ה

עי"ל בפשיטות עפמ"ש התוס' זבחים (דף כ"ט ע"א) ד"ה למקום וז"ל וי"מ דמקום משולש היינו דבעי' שיעמוד המחשבה במקום משולש פרט לעומד חוץ לעזרה ושוחט בסכין ארוכה עכ"ל ומבואר שאף שהעבודה היא בפנים מ"מ כל שאין העובד ומחשבתו בפנים אין המחשבה פוסלת דבעי' שתהי' המחשבה במקום משולש כו' עש"ה וא"כ ה"ה הך דבעלים מפגלין נראה דלא עדיפי בעלים מזה מעובד וע"כ מחשבתם ג"כ פוסלת רק אם הם בעזרה בשעת אחד מד' עבודות ומחשבים מחשבת פיגול אבל אם הם חוץ לעזרה לא מהני מחשבתם וא"כ הרי היו יכולים להוציא הסוטה מעזרה בשעת עבודות המנחה שפיר לא יועיל פיגולה כלל וז"פ:

ו

עי"ל דטעמא דראב"י דבעלים מפגלין קמפרש בזבחים שם דהוא מקרא דוהקריב המקריב את קרבנו אלמא דבעלים נמי קרויין מקריב ומש"ה מפגלין ע"ש ולכאורה הדבר מתמי' באמת דאיך יחשבו הבעלים מקריב הרי אינם מקריבים כלל ורק הכהן הוא המקריב וע"כ נראה דודאי אילו לא היינו מוצאין כלל ענין הקרבה בבעלים בשום

מקום לא הי' ראוי לנו לומר דיוחשבו הבעלים מקריב לשיועיל מחשבתם לפגל [דהאי קרא דוהקריב המקריב יש לפרשו על ההקדש עצמו שמקריבו לגבוה בהקדישו אבל לא שתתייחס ההקרבה של העבודות לבעלים אחרי שהם אינם עושים אותם כלל ואדרבה פסולים להם ותדע דרבנן דראב"י דפליגי עלי' ע"כ דמפרשי לקרא כך דאל"כ תקשי עלייהו מקרא] ורק כיון דמצינו פעם הקרבה בבעלים בבמה דזר כשר בבמה והבעלים עצמם עושים שם מעשה ההקרבה ע"כ נהי דבמקדש ניטל מהם ענין ההקרבה בפועל מעשיי ונמסר לכהנים עכ"ז מיסתבר לי' לראב"י לומר דלא לגמרי ניטל מהם שלא תתייחס להם עוד ענין ההקרבה כלל וכלל ורק הכהן הוא עדיין שלוחם וגם שליח דרחמנא וכתוס' קידושין (דף כ"ג ע"ב) ד"ה דאמר דרק אילו הי' הכהנים שלוחי דידן לבד שייך מי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד ושלוחייהו דידן מצי עבדי משא"כ אם הם שלוחי דרחמנא וגם שלוחי דידן ליתא לסברא הנ"ל עש"ה דכתבו כן בחד שינויא וא"כ שפיר י"ל דראב"י הכי ס"ל דכהנים הם שלוחי דרחמנא וגם שלוחי דידן וא"כ גם הבעלים משתתפים במעשה ההקרבה ומאי דמיסתבר לי' לומר כן היינו משום דקודם שנאסרו הבמות הרי היתה ההקרבה בבעלים לגמרי ע"כ אף שבמקדש ניטלה מהם מ"מ מסתיין לומר דניטל מהם רק פועל המעשיי של ההקרבה אבל לא שלא יהי' להם עוד שום השתתפות בה וכיון דשיהי' הכהן שליחם וגם שליח דרחמנא זה שפיר יוכל להיות גם במקדש לכן מיסתבר לן לומר דהוא כן באמת ולכן עדיין שפיר הבעלים חשובים מקריב מפאת היות הכהן המקריב שלוחם ג"כ ומש"ה מהני מחשבתם:

ולפי"ז נראה לפי המבואר בירושלמי מגינה פ"א הי"א דאין אשה בבמה ופירשנו הכוונה במ"א דאשה פסולה להקריב גם בבמה דענין הכשר במה הוא רק עפ"י המבואר במכילתא בתחלתה ועוד בכמה דוכתי דמתחלה היו כל ישראל ראויים לכהונה וכיון שנבחר אהרן ניטלה הכהונה מהם וניתנה לאהרן וזרעו ע"ש הרי דהי' ענין כהונה באמת גם בישראלים ורק דמשנבחר אהרן כו' וא"כ כיון דאהרן נבחר רק במקדש ואילו בבמה עדיין א"צ זרע אהרן א"כ בבמה הרי לא ניטלה הכהונה מישראל מעולם וזהו ענין הכשר זר בבמה לא מפאת שא"צ כהן בבמה רק מפאת שבבמה גם הזר חשיב כהן וכנ"ל וזה טעם הירושלמי הנ"ל דאמר דאין אשה בבמה וזה וכיון דטעם הכשר ישראלים בבמה רק מפאת דגם הם חשובים כהנים א"כ כיון דבכהנים ממש נמי הא חזינן דנשים פסולות וכדדרשי' בני אהרן ולא בנות אהרן לכן גם נשים ישראליות לו יהא דחשובות כהנות ג"כ הרי פסולות ולכן שפיר אשה פסולה להקריב גם בבמה והארכתי בזה במ"א מאוד [ומ"ש ברש"י זבחים (דף קי"ח ע"א) ד"ה זר בשם הת"כ דאפי' עבד כשר בבמה תירצנו

זה שם בארוכה ואכ"מ] ולפי"ז נמצא דלא מצינו כלל ענין הקרבה באשה בשום פעם כיון דגם בבמה אינה מקרבת וא"כ בקרבן אשה וודאי דאין לנו לומר כלל דהכהן הוא שליח שלה דמהיכי תיתי לן לומר כן אחרי שהכהן הוא העושה המעשה ומאין הרגלים לנו לומר דהוא שליח של האשה ושהיא משתתפת ג"כ במעשה ההקרבה אחרי דלא מצינו כלל המעשה ההוא באשה בשום פעם וכמובן וא"כ הא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין הוא רק בקרבן איש אבל לא בקרבן אשה וא"כ לק"מ מסוטה ודו"ק היטב:

ז

עי"ל עפיד"ז בפשיטות טפי דאפי' נימא דגם אשה כשירה בבמה מ"מ כיון דמה שאנו מייחסים ההקרבה גם לבעלים הרי הוא רק עבור מה שמצינו ענין הקרבה בבעלים בבמה וא"כ י"ל דהתייחסות ההקרבה לבעלים הוא רק בקרבנות הקריבים בבמה וע"כ כיון דמצינו הקרבה בבעלים בקרבנות אלו בבמה לכן גם במקדש מתייחסת להם ההקרבה בצד מה היינו דהכהן הוא גם שליח שלהם וכנ"ל משא"כ מנחת סוטה דהיא מנחת חובה ואינה קריבה בבמה ואפי' מנחת נדבה יש מ"ד בזבחים (דף קי"ג ע"א) ועוד בכמה דוכתי דאין מנחה בבמה וא"כ כיון דאין קרבן זה קרב בבמה לכן שפיר אין ההקרבה מתייחסת בה לבעלים כלל ושפיר אין הסוטה יכולה לפגל אפילו לראב"י. ועיין זבחים (דף ס"ט ע"א) דמבואר שם דעבודת זר אם עלתה לא תרד מפאת דזר כשר בבמה משא"כ קמיצת זר אם עלתה תרד משום דקמיצה היא במנחה ואין מנחה בבמה ע"ש והוא ממש סברא הנ"ל דנהי דזר פסול לעבודה מ"מ עדיין יש בו ענין ראויות לעבודה בצד מה שבעבורו הוא כשר בבמה וע"כ גם בפנים חשיבא עבודתו נמי עבודה ויש לה קדושה מה לענין זה עכ"פ שאם עלתה לא תרד משא"כ מנחה דליתה בבמה ואין אל הזר ראויות ושייכות לעבודתה בשום פעם ולכן אין עבודתו בה חשיבא כלל ואין לה קדושה כלל ואפי' אם עלתה תרד וע"כ לענייננו ג"כ רק בזבחים שישנן בבמה ויש לזר ראויות ושייכות לעבודתם בצד מה וע"כ אותו ענין הראויות לעבודה אשר לבעלים בם הנה הכהן הוא שליח של ענין הראויות ההוא וע"כ יש לבעלים שם מקריב מפאת זה ויכולין לפגל משא"כ מנחה דליתה בבמה ואין לזר שום ראויות ושייכות לעבודתה כלל דמה"ט קמיצת זר אם עלתה תרד ולכן ג"כ אין הכהן שלוחו כלל ושפיר אין יכול לפגל ודו"ק היטב מאוד כי נכון הוא בעזה"י]:

ח

עי"ל דבסוטה הרי גזה"כ הוא דאין הסוטה יכולה לפגל ואף דאין מבואר בכתוב מ"מ הרי הענין בעצמו מכריח היות כוונת התורה כך דאל"כ הרי כל מעשה ההשקאה פועל בטל אחרי שהיא יכולה לפגל המנחה ולא יבדקוה המים וא"כ הרי גזה"כ הוא שם שאין יכולה לפגל והקושיא בהכרח רק דנילף משם גם לעלמא דאין בעלים מפגלין וזה יש ליישב בפשיטות עפ"י המבואר בש"ס מנחות (דף ה' ע"ב) שאין מחשבה מועלת אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה כו' במי שראוי לעבודה לאפוקי כהן בע"מ ובדבר הראוי לעבודה לאפוקי מנחת העומר דלא חזיא דחידוש הוא וברש"י שם פי' דחידוש הוא במה שבאה מן השעורים משא"כ בשום מנחה והקשה שם רש"י ע"ז דהא גם מנחת סוטה באה מן השעורים וא"כ מאי חידושא ותי' דשל סוטה באה קמח ושל עומר גרש ואכתי היא יחידה שאין דוגמתה ולכן חשיבא חידוש עש"ה ולפי"ז הנה גם מנחת סוטה חשיבא חידוש כיון דגם היא של שעורים ובאה קמח וגם היא יחידית שאין דוגמתה וע' חולין (דה ס"ד ע"א) תוד"ה שאם ריקמה דכתבי וז"ל ואע"ג דהשתא איכא תרתי דאתי מחי ושרו כמו חלב ובצים מ"מ חשיב להו חידוש שפיר משום דאין שניהן באין מן החי בענין אחד עכ"ל וא"כ ה"נ מנחת עומר וסוטה שניהם חשיבי חידוש מפאת היותם של שעורין כיון דאין שניהן שוין ובאין בענין אחד דזו באה קמח וזו גרש וכמובן: **וע"ע** שבועות (דף ל"ז ע"א) הזיד בשבועת הפקדון והתרו בו מהו כיון דחידוש הוא דבכל התורה לא אשכחן מזיד דמייתי קרבן והכא מייתי ל"ש אתרו בי' ול"ש לא אתרו בי' וברש"י ד"ה לא אשכחן מזיד דמייתי קרבן כ' לאו דוקא כל התורה קאמר שהרי ד' מביאין על הזדון כשגגה כו' עכ"ל ומבואר כאן דאף דבר שמצאנוהו בד' מקומות עכ"ז כיון שברוב המקומות אינו כן חשיב חידוש וע"ש בתוס' שעמדו ע"ז ועכ"פ מנחת סוטה ודאי דחשיבא חידוש מפאת בואה משעורים וכנ"ל וא"כ קושי' הנ"ל דלילף ממנחת סוטה דאין בעלים מפגלין לק"מ דהא קיי"ל דלא ילפי' מחידושא [וע' ירושלמי סוטה פ"ג ה"א תנופות מניין שהן קודמין להגשות ר' ירמי' בשם ר' פדת מסוטה למדו א"ר יוסא סוטה לחידושה יצאת ודבר שהוא יוצא לחידושו אין למדין הימנו ונראה ג"כ הכוונה כנ"ל דמנחת סוטה חידוש הוא דבאה שעורים ולכך אין למדין הימנה ופי' הפ"מ שם דחוק ע"ש במראה הפנים ד"ה סוטה]:

ט

עי"ל בפשיטות עד"ז דבמנחת סוטה הרי גזה"כ הוא ואי דנילף משם י"ל דר"א בר' יוסי דזבחים הנ"ל בשיטתי' דאבוה קאי דס"ל ביבמות (דף מ"ו ע"ב) דאין דנין אפשר משא"א מדמצריך מילה וטבילה בגר לעכב עש"ה ותבין וא"כ ה"נ כיון דמנחת סוטה א"א לה שתבא בענין אחר זולת שלא יהי' לבעלים כחו לפגל דאל"כ קרוב לוודאי שתפגל אם תהי' טמאה כדי שלא תומת ולא יהי' שם בירור לעולם והרי כל ענין המנחה הוא רק לברר עון והרי עדיין לא יהי' בירור שאפי' לא תובדק שמא פיגלה וקרוב לוודאי שפיגלה ואין שייכות להשקותה כלל אחרי שבידה לבטל כל הפעולה ע"י שתפגל וכמובן וא"כ הענין מכריח שלא יהי' לה כח לפגל ולא דמי לשארי קרבנות דאפשר שיוקרבו שפיר אף דיש כח לבעלים לפגל וא"כ הרי אין דנין אפשר משא"א ולק"מ:

י

עי"ל לפמ"ש באות ו' דהא דבעלים חשיבי מקריב ומפגלים מפאת זה היינו רק משום דס"ל לראב"י דכהנים שלוחי דרחמנא וגם שלוחי דידן ולפי"ז י"ל לפי המבואר בש"ס גיטין (דף ס"ב ע"ב) פשיטא איש הוי שליח להולכה שכן בעל מוליך גט לאשתו ואשה הויא שליח לקבלה שכן אשה מקבלת גיטה מיד בעלה איש לקבלה ואשה להולכה מאי כו' ופשיט שם דנעשין עש"ה ולכאורה מהו סברת האיבעיא דלא יוכל איש להעשות שליח אשה וכן אשה שליח איש בגט ומדוע לא בעי הכי במקח וממכר דלא תוכל אשה למכור חפצה ע"י שליח איש וכדומה אך החילוק פשוט דבמקח וממכר הרי האשה המוכרת חפצה לא מפאת ענין אשה היא שמוכרת רק מפאת ענין בעלים שאילו היתה איש והי' החפץ שלה ג"כ היתה מוכרחו וכן בכל הדברים משא"כ בגט דקבלת גט והתגרשות מבעל איתי' רק במין נשים וכן נתינת גט וגירוש אשה איתי' רק במין אנשים ע"כ שפיר בעי אי יכולה אשה לעשות איש לשליח בדבר שפעולתה בו רק מפאת אשה וכן להיפוך באשה לאיש וכמובן:

ולפי"ז י"ל דכיון דמספקא לגמ' לומר דבכה"ג לא שייך ענין שליחות כלל באיש לאשה היכא דפעולת האשה המשלחת מפאת אשה דייקא וכנ"ל וע"כ נהי דפשיט דנעשה שליח עכ"ז הרי מצינו זה רק שם דההסרון רק במשלח דרק האשה המשלחת היא שפעולתה בתורת אשה לבד משא"כ האיש המשתלח ממנה לקבל הגט מיד הבעל הרי אין עושה מעשהו בתורת איש לבד דגם אילו הי' אשה הי' יכול לקבל גט עבורה וע"כ שפיר נעשה שליח משא"כ היכא דיהי' חסרון זה במשלח וגם במשתלח דהאשה

המשלחת עניינה רק בתורת אשה ואילו היתה איש לא הי' שייך שליחות זה ממנה והאיש המשתלח עניינו רק בתורת איש ואילו הי' אשה לא הי' יכול לעשות מעשה שליחות ואת עבורה אז שפיר קמה סברת האיבעיא דלא שייך בכה"ג עניין שליחות כלל ולפי"ז הא דס"ל לראב"י דכהנים הם שלוחי דידן ג"כ ומפאת זה קרויין הבעלים מקריב ומפגלין הוא רק בקרבן איש ואפי' בקרבן אשה היכא דאין הקרבן מפאת היותה אשה כגון אשה המביאה חטאת חלב ועולה ושלמים וכדומה שאילו היתה איש ג"כ היתה מביאה קרבן זה ע"כ שפיר הכהן הוא שלוחה ויכולה לפגל משא"כ מנחת סוטה דבאה ממנה רק בתורת אשה ואילו היתה איש לא היתה מביאה קרבן זה ואילו הכהן המקריב הרי מעשהו בתורת איש דייקא שאילו ה' אשה הרי בנות אהרן פסולות לעבודה א"כ בכה"ג לא שייך ענין שליחות כלל והוא שלוחא דרחמנא לבד ואין ההקרבה מתייחסת לה ושפיר אין יכולה לפגל:

יא

עי"ל עד"ז דהנה איבעי' דגיטין הנ"ל י"ל דהוא מפאת הסברא המבוארת בש"ס שבת (דף ס"ב ע"א) דנשים עם בפ"ע קן וע"כ איבעי' לי' דלא יועיל שליחות מאשה לאיש וכן להיפוך משום דהם ב' עממין ואין ענין שליחות בשתי עממין ואע"ג דלא איבעי' לן כן במקח וממכר היינו מפאת הסברא דכתבנו באות הקדום דבמו"מ כיון שאין האשה עושה הדבר בתורת אשה א"כ הרי אינה באה במעשה ההוא בתורת עם נפרד שלה וע"כ שפיר מהני שליחות משא"כ היכא שבאה בתורת אשה דאז היא באה בתורת עם נפרד לכן אין ביכולתה לעשות שליח מעמא אחרינא:

ולפי"ז נראה דאע"ג דפשטינן דנעשים שליח אשה בהולכה ואיש בקבלה עכ"ז הא לא חזינן זה רק במרחק אחד מעם לעם דנשים עם בפ"ע הן וכנ"ל משא"כ כהנים דהם עם נפרד גם באנשים וכאשר הוא כן גירסת כמה ראשונים ז"ל בש"ס תמורה (דף ד' ע"ב) כהנים עמא אחרינא הוא דרבי בהו רחמנא קדושה יתירא ואם כי הגירסא הזאת צ"ע דכיון דשם אין דני בכהן המגרש בעברו על לאו דלא יוכל לשלחה מפאת כהן כיון דגם ישראל מציווה ע"ו וא"כ בדבר כזה נראה ודאי דגם הכהנים אינן עם בפ"ע וע' יומא (דף ס"ו ע"א) אטו כהנים לאו בכלל עמך ישראל נינהו וע' ערכין (דף י"ד ע"א) דכהנים וישראלים חד אומה נינהו מיקדש הוא דקדישי כהנים טפי עכ"ז בדבר שבא בו הכהן מפאת כהן שפיר שייכא סברא הנ"ל דכהנים עם בפ"ע הן וע"כ בדבר כזה אם אשה תעשה כהן לשליח בדבר שהיא באה בו רק מפאת אשה והכהן בא במעשה שליחותו

רק בתורת כהן א"כ ה"ל שני מרחקים בינו לבינה מפאת היות נשים עם בפ"ע לגבי כל אנשים ומפאת היות כהנים עם בפ"ע גם במין אנשים וע"כ שוב שפיר קמה סברת הש"ס גיטין הנ"ל דליתא לענין שליחות בכגון זה כלל וא"כ במנחת סוטה דהאשה באה בתורת אשה והכהן המקריב בתורת כהן שפיר אינו שלוחה כלל ואינה יכולה לפגל וכמ"ש בא ת הקדים:

יב

עי"ל לפמ"ש כבר דהא דבעלים מפגלין על כרחך לומר דמפאת מה דקני לי' לכפרה הוא דחשוב בעלים כיון דיש לו בו תועלת וזכות הכפרה דאילו קניין עצמותי הא אין לו בו כלל שהרי הוא של גבוה ולפי"ז נראה פשוט לפי המבואר בספרי נשוא פיסקא ח' מנחת זכרון שומע אני זכות וחובה ת"ל מזכרת עון כל הזכרונות שבתורה לטובה וזו לפרעניות דברי ר' טרפון כו' עכ"ל וכן הוא בירושלמי סוטה פ"ג ה"ד וא"כ י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל כר' טרפון הנ"ל וא"כ כיון דהמנחה באה רק לפרענותה לבד ולא לזכותה נמצא שאינה בעלים כלל ושפיר לא מצי מפגלה:

יג

עי"ל עד"ז באופן אחר עפ"י המבואר בירושלמי סוטה שם ה"ג רבנן אמרי מנחה היא שהיא בודקתה ור"ש אומר המים הן בודקין אותה עכ"ל הירושלמי וע"כ ראב"י ס"ל כרבנן דהלכתא כוותייהו דסברי דהמנחה היא שהיא בודקתה והנה ענין בדיקת המנחה שהקרבת המנחה היא בודקת אותה אם טמאה היא ואם טהורה וכלשון הזה מבואר ג"כ בזבחים (דף מ"ד ע"ב) ומנחות (דף ע"ג ע"א) ועוד בכמה דוכתי דמנחת סוטה באה לברר עון ונראה ענייני דכל הקרבה לגבוה הרי הוא התקרבות של המביא הקרבן לגבוה שהוא בא להתקרב לפניו ית' בקרבן זה וע"כ נראה דמנחה זאת בה ענין התקרבות כזה אשר אין ראוי אליו רק אשה טהורה וע"כ אם היא טהורה וראוי' להתקרב לגבוה בהמנחה אזי מנחתה מתקבלת לרצון ומתברכת על ידה ונקתה ונזרעה זרע שאם היתה עקרה נפקדת או שאם היתה יולדת שחורים יולדת לבנים כו' משא"כ אם היא טמאה ואין ראוי' להתקרב לגבוה אזי אדרבה נענשת על ההתקרבות ההוא שבאה להתקרב לגבוה בטומאתה והוא כענין עונש דבא למקדש טמא וטמא ששימש] ולכן וצבתה בטנה וגו' וא"כ כיון דחיישי' רק דשמא היא טמאה ותערים לפגל המנחה במחשבתה כדי שלא תובדק א"כ זהו הרי אין חשש כלל דאם היא טמאה הרי אין לה שום זכות בהמנחה

ואדרבה הקרבת המנחה נחשב לחטא לה ונענשת עלי' וא"כ איננה בעלים כלל ושפיר לא מצי מפגלה:

יד

עי"ל עפ"י הנ"ל דהא דבעלים מפגלין בכל הקרבנות אע"ג דגוף הקרבנות של גבוה הם מ"מ כיון שפעולת הקרבן שהוא פועל עבור הבעלים הוא דקרבנות הבאים לכפרה הנה פועלים כפרת חטא אל הבעלים וכן עולה מכפרת אעשה ושלמים מטילין שלום כו' וכן כל הקרבנות פועלים איזה פעולה טובה והטובה ההיא נמשכת אל בעלי הקרבן וע"כ מפאת זה הוא דחשיבי בעלים ויש להם כח לפגל ג"כ וא"כ מנחת סוטה דאין לה שום פעולה אחרת רק שבאה לברר עון וכש"ס זבחים ומנחות הנ"ל עש"ה וא"כ אם הסוטה באמת טמאה הרי איננה חפיצה בהבירור שיתברר עונה ותמות ועל כרחך דמה שהיא שותה היא משום דאינה מאמנת בענין ההשקאה והמנחה היות להם כח הבירור דוצבתה בטנה וגו' או דסבורה דזכות יתלה לה וא"כ בכל האופנים הרי עכ"פ אינה חפיצה שיתברר העון וכיון דרק זה כל פעולת המנחה והיא איננה חפיצה בו לכן אינה בעלים כלל ושפיר לא מצי מפגלה:

טו

עי"ל לפמ"ש באות ח' דבסוטה גזה"כ שאינה יכולה לפגל והקושיא רק דנילף משם לעלמא דאין בעלים מפגלין וזה לק"מ דבסוטה באמת אין המנחה שלה כלל רק של הבעל אלא שהוא מביא את המנחה עבורה וכמ"ש והביא את מנחתה עלי' וגו' וא"כ הרי יש ללמוד משם רק למקדיש קרבן להתכפר בו חבירו דאין המתכפר יכול לפגל אבל הרי אין ללמוד משם אבעלים גמורים שהקדישי בהמתם עבור עצמם שלא יוכלו לפגל דבעלים גמורים הא עדיפי טפי דהוא טפי בעלים ממתכפר גרידא דמתכפר גרידא הרי אין חשוב בעלים לענין הוספת חומש וכמבואר בנדרים א ל"ו ע"ב) ועוד בכ"ד. וא"כ הרי יוכל היות דהאמת כן הוא דלא אמר ראב"י דבעלים מפגלים רק בבעלים גמורים אבל בהקדיש קרבן להתכפר בו חבירו אה"נ דאין המתכפר יכול לפגל [וצ"ע אם המקדיש יכול לפגל כיון דאין ע"ז פירכא מסוטה א"ד מקדיש גרידא מסברא לא עדיף ממתכפר גרידא וכיון דיש לימוד על מתכפר גרידא דא"י לפגל ה"ה דמקדיש גרידא א"י לפגל ובעי' תרתי מקדיש וגם מתכפר]:

ואולם התוס' בסוטה (דף כ"ג ע"א) ד"ה כל כתבי דיש להסוטה חלק בהמנחה ואינה כמתכפר דעלמא בהקדש חבירו ע"ש ואולם אין שם לימוד ע"ז דהא דקריי' קרא מנחתה י"ל דהוא מפאת הכפרה דהא גם לענין תמורה בעינן בעלים כמבואר בתמורה (דף ט' ע"א) ואעפ"כ מתכפר עושה תמורה וא"כ שפיר קריי' קרא מנחתה מפאת הכפרה ומ"ש הר"ן בנדרים (דף ל"ו ע"ב) אהך דמתכפר עושה תמורה ולא מקדיש וכ' ע"ז וז"ל ובתמורה יליף לה מקראי עכ"ל לא ידעתי כוונתו דאין שום לימוד ע"ו בתמורה (דף י' ע"א) עש"ה] וכבר העיר ע"ז בגליון הרי"פ שם בנדרים וא"כ עכ"פ שפיר י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל פליג ע"ז וס"ל דענין המנחה בסוטה הוא רק כמקדיש קרבן בעלמא להתכפר בו חבירו וכלשון המקרא והביא את מנחתה עלי' וא"כ לק"מ:

טז

עי"ל דאפי' יסבור גם ראב"י דיש לסוטה חלק במנחה ואינה כמתכפר דעלמא בהקדש חבירו ג"כ לק"מ וזה דהרי בסוטה הבעל הוא שמביא המנחה וכמ"ש והביא את מנחתה וגו' וא"כ אף אם יש לסוטה חלק במנחה מגזה"כ מדקריי' רחמנא מנחתה מ"מ הרי זהו רק כאשר כבר הוא מנחה אבל לפני ההקדש הרי היתה המנחה של בעל לבד והנה כבר כתבתי כ"פ דק' בהא דבעלים מפגלין הא אא"א דשא"ש ונהי דילפי' לי' מקרא דוהקריב המקריב מ"מ טעמא בעי דהוא נגד הסברא שיוכל אדם לאסור דשא"ש ע"י מחשבתו:

ונראה דענין הגזה"כ הוא דלענין הפיגול נשאר זכות בעלים של המקדיש עוד מלפני ההקדש ושיור הוא בהקדש דלענין זה הוא עדיין שלו וה"ז כהך דתוס' מנחות (דף ע"א ע"ב) ד"ה ומתירין דכתבו דהא דהקדש שוה מנה שחיללו על ש"פ מחולל הוא רק בבעלים שהקדישו אבל לא באחר ע"ש וקשה ג"כ דמה טעם לחלק בין בעלים שהקדישו לאחר הא אחרי שהקדישו הוא ואחרים שוין בו וצ"ל ג"כ דהבנת התוס' דזכות הפדיון דשוה מנה על ש"פ שיור הוא בהקדש דלענין זה הוא שלו עדיין וע"כ נוהג זכות זה רק בבעלים שהי' ההקדש שלהם מתחלה אבל לא באחר וכמו שהארכתי כבר בזה במ"א בחידושי ולפי"ז תו לק"מ מהך דסוטה דשם אפי' יהי' שם שיור בהקדש לענין הפיגול מ"מ הרי מתחלה הי' של הבעל לגמרי וא"כ זה השיור הרי הוא של הבעל לבד דרק בההקדש הוא דיש חלק להאשה מדקריי' קרא מנחתה משא"כ השיור הרי הוא של בעל לבד כיון שלפני ההקדש הי' שלו לבד דו"ק מאוד ומפאת החלק אשר לה בההקדש הרי אין יכולה לפגל כלל דאין זה ענין בעלים דהוא קנין גבוה ושפיר אין הסוטה יכולה לפגל כלל ודו"ק היטב מאוד:

יז

עי"ל בפשיטות דנהי דילפי' מקרא דוהקריב המקריב דבעלים קרוין מקריב וממילא יכולים לפגל מדכתיב גבי פיגול המקריב אותו לא יחשב וכפרש"י שם בזבחים ע"ש מ"מ נראה פשוט דאם יתן אדם בהמה לחבירו במתנה לכל דבר ושייר בה זכות פיגול בהקדש היינו שיאמר לו הרי היא שלך למוכרה ולהקדישה ולכל דבר חוץ מלענין זה שאם תקדישה לא יהי' לך זכות בעלים בה לענין פיגול ולא תועיל מחשבתך לפגל אוי נראה פשוט דהמקבל יכול להקדיש הבהמה ההוא לקרבן ויהיה כשר עבורו לצאת ידי חובתו אף שאין לו בו זכות הבעלים לענין פיגול דאין לנו גילוי שתהא זכות הבעלים זאת לענין פיגול מעכבת בקרבן דאם הקרבן שלו לכל דבר ורק דלענין זה אינו שלו יופסל הקרבן דרק זכות בעלים גרידא בעינן לענין קרבן וכדכתיב אדם כי יקריב מכם וכיון דהוא שלו למכירה ומתנה והקדש ולכל דבר וודאי דחשיב מכם אף דאינו שלו לענין פיגול וע' גיטין (דף ע"ז ע"ב) תוד"ה מה דעיקר ענין בעלים (לגבי חצר) תלוי בענין מכירה ומתנה שאם יכול למוכרו ולתתו במתנה לאחר חשיב בעלים מכח זה ואף שאינו שלו לאכילת פירות עש"ה [וע' נדרים (דף מ"ת ע"א) כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקודשת אינה מתנה וע' ב"ב (דף קל"ד ע"א) ובתוס' שם ד"ה כל] ועכ"פ כאן דהוא שלו לכל דבר למוכרו ולתתו במתנה ולהקדישו ורק לענין הכח לפגל אינו שלו ודאי דחשיב מכם וע' סוכה (דף ל"ה ע"א) דכשיש לו בו דיי ממון קרוי וא"כ ה"נ קרוי מכם כיון דהדין ממון הוא שלו וכח הפיגול לאו דין ממון הוא וא"כ מחמת העדר כח הפיגול הרי אין כאן אפי' שיור בדין ממון והרי הוא מכם לגמרי וא"כ פשוט היא וא"ל לפנים דהוא קרבן כשר לצאת בו י"ח ואף שאין לו בו זכות הפיגול וא"כ קושי' מעיקרא ליתא דכיון דהבעל הוא המקדיש המנחה עבורה וא"כ הרי הי' יכול להקדישה בשיור שתהי' המנחה שלה לכל דבר מלבד לזכות הפיגול שלא יהי' לה כח לפגל וא"כ שפיר המנחה קרוי' מנחתה וכשירה ואעפ"כ אין יכולה לפגל:

ונראה עוד יותר דלא הי' צריך הבעל לומר בפירוש כן שמקנה לה המנחה בשיור הנ"ל רק אפי' לא אמר סתמיות הכוונה הוא כך כיון דאומדנא דמוכח הוא דלענין פיגול לא אקני לה שהרי הוא מקנה רק לצורך הבירור ואילו הפיגול שלה הוא להיפוך ביטול הבירור וע' נזיר (דף כ"ד ע"ב) דאמר ג"כ כזה לענין קרבנות נזיר שהבעל מקנה לאשתו נזירה ע"ש דאמר כי מקנה לה במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא לה (כגון שהפר לה אח"כ) לא מקני לה ע"ש ואף דלא הי' שם תנאי ע"ז מ"מ אמרי' ג"כ דהסתמיות הוא כך דאומדנא דמוכח הוא וע"ע כתובות (דף נ"ד ע"א) כי אקני לה אדעתא למיקם

קמי' אדעתא למישקל ולמיפק לא אקני לה וע' מקור חיים סימן תמ"ח בביאורים סק"ט דאומדנא הוי שיור בגוף הדבר לא תנאי עש"ה וא"כ הכא נמי האומדנא דלא הקנה לה המנחה לפגל הוי שיור והוי המנחה שלה לכל דבר ואינה שלה לענין פיגול וע"כ שפיר היא קרוי' מנחתה וכשירה ואעפ"כ לפגל אינה שלה ואין ביכולתה לפגל [וא"ל דנחוש שמא אין רצונה לזכות בהמנחה אם לא יהי' לה בה זכות הפיגול ג"כ דז"א דאילו היינו צריכים דעתה ורצונה לזכות בהמנחה בלא"ה א"א שתוקרב דאולי אין רצונה לזכות בה כלל ואם טמאה היא ודאי אין רצונה בזה וע"כ דגזה"כ הוא דיכול להקנות לה המנחה על כרחה וא"כ ממילא יכול להקנותה לה על כרחה בשיור הנ"ל ג"כ וכמובן ועי"ל דכיון דאינה אומרת איני שותה והיא מתרצה בכל מעשי הבדיקה שהקרבת המנחה מכללם וגם היא מניפה את המנחה ע"כ ה"ל כאומרת בהדיא שהיא זוכה בהמנחה וע"כ אף אם בלבה אין רצונה לזכות ה"ל דברים שבלב ואינם דברים והרי היא שלה שפיר וה"נ לענין פיגול אם הבעל יאמר לה שהוא מקנה לה המנחה לכל דבר חוץ מלענין פיגול או דהסתמיות הוא כך והוי כמפרש וכנ"ל א"כ ה"ל כאומרת להדיא שהיא זוכה במנחה בשיור זה דאם אין רצונה בזה היה לה לומר בפירוש שאינה רוצה לזכות בהמנחה רק אם תהיה שלה לגמרי גם לענין פיגול וע"כ כל שאין אומרת כן הרי היא זוכה בו בשיור זה ואף אם בלבה לא ניחא לה ה"ל דברים שבלב ואינם דברים וכנ"ל ושפיר המנחה שלה לכל דבר מלבד לענין פיגול]:

יח

עי"ל דנהי דבעלים מפגלין מפאת דקרינהו קרא מקריב מ"מ ודאי דחשיב הכהן טפי מקריב מן הבעלים כיון שהוא עושה מעשה ההקרבה בפועל וע"כ י"ל דהא דבעלים מפגלין היינו רק אם הכהן מקריב בסתם אבל אם הכהן מחשב בפירוש בשעת העבודות לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר בזמנו ובמקומו אז מחשבת הכהן העושה מעשה ההקרבה בפועל אלימא טפי ומבטלת מחשבת הבעלים המחשבין מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו וא"כ הרי היה הכהן המקריב יכול לכוון בפירוש כן במנחת סוטה ושוב לא היה ביכולתה לפגל:

ויש לכוין זה בדברי רש"י זבחים (דף מ"ז ע"א) שם שכ' וז"ל שמעתי שהבעלים מפגלין בעבודת הכהן אם קיבל הכהן בשתיקה וחישבו הבעלים עליה על פיגול הוי פיגול עכ"ל והנה כוונת רש"י בפשיטות במ"ש אם קיבל הכהן בשתיקה הוא לאפוקי מהיכא דחישב גם הכהן מחשבת פיגול וכמובן ואולם הוא דיבור יתר לכאורה דפשוט דבשתיקת כהן

איירי דאם פיגל גם הכהן א"כ הא ה"ל פיגול לכ"ע מפאת מחשבת הכהן ומה לי לפיגול דבעלים ואולם להנ"ל י"ל דכוונת רש"י ז"ל הוא כדברינו לומר דרק בשתק הכהן הוא דמהני מחשבת הבעלים לאפוקי אם חישב הכהן בפירוש לאכול כו' ולהקטיר כו' בזמנו ובמקומו אז לא מהני מחשבת חוץ לזמנו ומקומו דבעלים וכנ"ל וכיוון רש"י באמת בקוצר דבריו לתרץ קושיא הנ"ל מסוטה:

יט

עי"ל דהילפותא מקרא דוהקריב המקריב הוא רק דכיון דחזינן דקרי קרא לבעלים מקריב והם אינם עושים מעשה ההקרבה כלל וע"כ צ"ל הכוונה דהכהן המקריב הוא שליח הבעלים ומש"ה קרויין הבעלים מקריב כיון שמקריבים ע"י שלוחן [ואי דמי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד כו' ז"א דהא גזה"כ היא ועי"ל בפשיטות דלית ליה לראב"י סברא דמי איכא מידי כו' וכסוגיא דנדרים (דף ל"ה ע"ב) עיין תוס' קידושין (דף כ"ג ע"ב) ד"ה דאמר דכתבו בתירוצם הראשון דסוגיא דנדרים הנ"ל לא בעי למיפשט רק ממשנה כו' וקשה דאכתי ה"ל למיפשט מן הסברא עצמה דמי איכא מידי כו' ואילו היתה הסברא ברורה לסוגיא ההיא הא לא שייך למיבעי כלל דכל ענין איבעיא הרי הוא רק שהסברא מסופקת לב' הצדדין וא"כ ע"כ דלא ברירא הסברא לסוגיא והיא מסופקת בה וא"כ הא שפיר י"ל גם בדעת ראב"י כן דלית ליה סברא דמי איכא מידי כו' וכמובן וז"פ] וע"כ כיון דנלמד מקרא דהכהן המקריב הוא שליח הבעלים לכן ממילא מהני גם מחשבת פיגול של הבעלים דכיון דהכהן שליח הבעלים לכן סתם עשייתו הוא על דעת הבעלים והוי מחשבת הבעלים כאילו חישב הכהן עצמו וראיה לסברא זאת ממ"ש התוס' ישנים יומא (דף מ"ט ע"ב) ד"ה שחט ומת דאפילו למ"ד שחט ומת אין אחר נכנס בדמו משום דכתיב בפר ולא בדמו של פר מכל מקום היינו רק בשחט ומת אבל בנטמא שפיר אחר נכנס בדמו דכיון דהראשון חי והקרבן שלו אין האחר אלא שלוחו של ראשון ופר עצמו קרינן ביה עכ"ל:

וקשה לכאורה ע"ז מש"ס מנחות (דף ט"ז ע"א) במשנה פיגל בקומץ ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ ר' מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר ובגמרא שם אמר רב מחלוקת שנתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה אבל נתן הקומץ במחשבה והלבונה בשתיקה ד"ה פיגול שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה כו' איתיבי' כו' (מהא דתניא) נתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה רמ"א פיגול וחייבין עליו כרת וחכ"א אין

בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה ופליגי (רבנן) כו' תרגמא ר' חנינא בב' דיעות (דאחד הקטיר קומץ במחשבה ואח"כ הקטיר חבירו לבונה בשתיקה דליכא למימר ע"ד ראשונה עשה, רש"י) ת"ש דמים הניתנין על מזבח הפנימי כגון מ"ג של יוה"כ וי"א של פר כהן משוח כו' פיגל בין בראשונה ובין בשני' ובין בשלישית רמ"א פיגול וחייבין כו' וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא פיגל בין בראשונה כו' ופליגי וכ"ת ה"נ בשתי דיעות הניחא למ"ד בפר ואפי' בדמו של פר אלא למ"ד בפר ולא בדמו של פר מא"ל עכ"ל הגמ': **וקשה** לתי' הנ"ל דאפי' למ"ד בפר ולא בדמו של פר מ"מ בנטמא מודה וא"כ הא אכתי משכחת לה ב' דיעות בנטמא הראשון אחר מתנות בין הבדים ונכנס אחר לתת שאר המתנות ועל כרחך לומר דכיון דמה דנכנס אחר הוא רק משום דהוא שלוחו של ראשון וחשוב כאילו הראשון עצמו העובד וה"ל בפר עצמו ולא בדמו וכנ"ל ע"כ כיון דהוא שלוחו לכן עבודתו על דעתו הוא וע"כ כיון דהראשון פיגל בבין הבדים ולגבי' הא אמרי' דהסתמיות הוא כדעתו הראשונה וכדאמרי' כל העושה על דעת הראשונה הוא עושה ע"כ גם השני שלוחו עבודתו סתמיות על דעת משלחו זאת היא נעשית וה"ל כאילו פיגל הוא גופי' בכולן ושייך שפיר סברת רב דכל העושה על דעת הראשונה הוא עושה כמו אילו הי' גומר בעצמו כל העבודה כיון שגם האחר הוא שלוחו וא"כ הרי מבואר בזה לסברת הת"י הנ"ל דכהן העובד בשליחות אחר ויש להאחר ההוא מחשבת פיגול מתייחסת המחשבה ההוא לכהן העובד דסתמיות עשייתו הוא על דעת משלחו וע"כ ה"נ ס"ל כזה לראב"י דכיון דהכהן המקריב הוא שליח הבעלים מדקריא קרא לבעלים מקריב והם אינם מקריבים כלל וע"כ דהכהן המקריב הוא שלוחם כנ"ל וע"כ ממילא מתייחסת מחשבת הפיגול דבעלים לכהן עצמו דסתמיות עשייתו הוא ע"ד משלחו ולכן בעלים מפגלין [וע' לקמן אות מ"ג ותמצא הסברת דבר זה עוד לנכון בעזה"י] ולפי"ז אם יחשוב הכהן בפירוש שאינו עובד על דעת משלחו ואף אם הבעלים מחשבין מחשבת פיגול מ"מ אין הוא חפץ במחשבה ההוא ואינו עושה על דעתו בזה א"כ שוב לא יועיל פיגול הבעלים כלל וא"כ במנחת סוטה שפיר הרי הי' הכהן יכול לחשב בפירוש כן ושפיר לא יכלה הסוטה לפגל:

כ

עי"ל דנהי דילפי' מקרא דוהקריב המקריב דגם הבעלים קרויין מקריב מ"מ הרי הכהן הוא ג"כ מקריב וא"כ הרי יש ב' מקריבים לקרבן הכהן והבעלים וא"כ י"ל דלא הי' ראוי

באמת למחשבת שום אחד מהם להועיל לפגל דה"ל כעין זוז"ג דשרי באין בזה כדי לחמץ ואין בזה כדי לחמץ דאין אז בכח האיסור לאסור כיון שאין גם הגורם השני אוסר וה"נ ה"ל כאין בזה כו' ואין בזה כו' דא"א להבעלים להקריב זולת הכהן וגם לכהן לבדו א"א כיון דעל כורחי' קריא רחמנא לבעלים מקריב וכמובן ואם דיש לחלק בין גורמים לעושים מ"מ יש מקום ג"כ לומר כדברינו דלא הי' ראוי לאחד מהם לבד לפגל כיון דאין הוא לבדו המקריב רק עם השני כי היכי דאין גורם אחד אוסר כיון שאין הוא לבדו הגורם רק עם השני]

ויש קצ"ע בזה בהך דשבת (דף צ"ב ע"ב) דמחייבינן בזה אינו יכול וזה אינו יכול אלמא דמתייחסת המעשה לכל אחד מהם בפ"ע ואילו בזוז"ג אין מתייחס לכל אחד בפ"ע מדאין האיסור לבדו יכול לאסור ונהי דיש לחלק בין גורם לעושה וכנ"ל מ"מ ק' עכ"פ היפוך הסברא דבשבת שם מחייבינן טפי בזה א"י וזא"י מבזה יכול וזה יכול אלמא דמתייחס יותר לכ"א בפ"ע בזה א"י כו' מבזה יכול כו' ואילו לענין זוז"ג איפכא הוא דמחמרינן טפי ביש בזה כדי לחמץ ויש בזה כדי לחמץ ומתייחס יותר החימוץ לכ"א בפ"ע מבאין בזה כו' ואין בזה כו' והארכתי בחידושי במ"א בזה]:

ואולם לפמ"ש הר"ן בע"ז (דף מ"ט ע"א) בטעמא דזוז"ג וז"ל שזוז"ג מותר מה טעם לפי שנתבטל האיסור בהיתר דכי היכא דאי איתא לאיסורא בעינא בטל חד בתרי כל היכא דהאי לחודא קאי והאי לחודא קאי א"נ כשנתערב כל היכא דליכא טעמא ה"נ היתר הבא מכח גרמת איסור כל היכא שאיסור והיתר גרם לו הרי הוא כאילו נתבטל איסור זה עכ"ל וע' שו"ת אבני מילואים סי' ו' דהבין סברת הר"ן דכיון דגורם איסורו קלוש לכן בטל גם חד בחד ולכן זוז"ג שרי ע"ש ובמחכת"ה דבריו דחוקים וכוונת הר"ן פשיטא לביטול ברוב ממש וכוונתו לפמ"ש הר"ן עצמו ז"ל ס"פ כל הצלמים דשבח עצי איסור בפת ה"ל רק תערובת איסור דהפת גופי' היתר הוא ורק שמעורב בו שבח עצים דאיסור עש"ה וכ"ש בנגרם מאיסור דקליש משבח עצים בפת דחשיב רק היות בו תערובת איסורו של גורם אבל הנגרם בעצמותו היתר הוא וע"כ כל שיש עוד גורם אחר היתר אז איסורו של גורם האיסור בטל הוא בהיתירו של הנגרם עצמו דהוא גופו היתר הוא ובהיתירו של הגורם המותר וזהו ביטול ברוב ממש בביטול חד בתרי בעלמא וראה שדייק הר"ן לכתוב ה"נ היתר הבא מכח גרמת איסור כו' והיינו כנ"ל דכיון דהנגרם גופי' היתר אלא שבא מכח גרמת איסור ואיסורו של הגורם רק מעורב בו א"כ כיון שיש עוד גורם היתר הרי יש כאן ביטול ברוב בהנגרם עצמו ובגורם המותר דו"ק ותראה כי כן כוונת הר"ן והוא פשוט ובחידושי בסוגי' דזוז"ג הארכתי בזה מאוד ואכ"מ:

ולפי"ז בנידון דידן דלא שייך האי טעמא דפיגול לאו תערובת הוא נעשה הקרבן גופי' כולי' פיגול ע"י מחשבת פיגול וא"כ שוב אין כאן רק חד בחד לכן שפיר יש לכל אחד מהם כח לפגל ולפי"ז במנחת סוטה דהבעל והאשה הם שותפין בהמנחה דיש לו ולה חלק בה כמבואר בסוטה (דף כ"ג ע"א) תוד"ה כל וא"כ כיון דבעלים קרויין מקריב א"כ הרי יש שם ג' מקריבים הכהן והאשה והבעל א"כ גם אם תחשוב האשה מחשבת פיגול שפיר לא תועיל כלל דכיון דהבעל והכהן אין מחשבים שוב בטילה הקרבתה במחשבת פיגול כהקרבת כהן ובעל שהקרבתם בהכשר ושפיר אין פיגולה פיגול והא דס"ל לראב"י דפיגול מועיל בבעלים היינו רק בקרבן יחיד או בקרבן שותפין וחשבו שניהם מחשבת פיגול אבל בקרבן שותפין ופיגל רק אחד מהם גם לראב"י אין פיגולו פיגול וכנ"ל [ויל"ע בזה בחולין (דף ל"ח ע"ב) אפי' שחטה לאכול לכותי מחצר כבד כו' ושם (דף ל"ט ע"ב) דמא ותרבא לדידן כו' יהיב ליה זוזא כו' ושם (דף מ' ע"א) שנים אוחזין בסכין כו' וע' תבואות שור סי' ב' ס"ק נ"ב ואין שום סתירה לדברינו משם אחרי העיון דו"ק ותשכח ועכ"פ בסברת ראב"י דזבחים הנ"ל שפיר י"ל כן דכיון דלא מצינו לו רק דאמר דבעלים מפגלין. א"כ י"ל דהיינו רק בקרבן יחיד כו' כנ"ל אבל בקרבן שותפין ורק א' מהם מפגל שפיר י"ל דגם ראב"י מודה דכיון דהוא רק ממיעוט המקריבים אין כח במחשבתו לפגל דבטילה הקרבתו בהקרבתם בהכשר וכנ"ל או דכיון דהוא רק מיעוט אין ההקרבה נקראת על שמו כי היכי דליחשיב הוא מקריב מפאת עצמו לבד לשיוכל לפגל ושפיר אין מחשבת שותף אחד מועלת גם לראב"י ולק"מ מסוטה]:

כא

עי"ל דכבר כתבתי באות ח' דבמנחת סוטה הענין מכריח לומר וגזה"כ הוא דלא מהני מחשבת הסוטה לפגל דאל"כ הרי כל סוטה תפגל מנחתה והקושיא הוא רק דנילף משם אלעלמא דאין בעלים מפגלין עש"ה ובזה י"ל דבאמת הרי נסתפקו התוס' בחולין (דף ל"ט ע"א) ד"ה אל ובכמה דוכתי אי פיגול הוא רק בדיבור או גם במחשבה והנה אי נימא דאין פיגול רק בדיבור א"כ הא לק"מ מסוטה דהא היו יכולים להעמיד עדים על גבה כל שעת הקרבת המנחה שאם תפגל ישמעו [ואפי' נימא דגם דיבור בחשאי מהני בלי השמעה לאוזן אף דיש מקום להסתפק בזה דלכמה דברים שבתורה דבעי' בהו דיבור בעי' ג"כ שיהי' השמעה לאוזן ואי לאו הכי נחשב רק כמחשבה גרידא ע' ברכות (דף ט"ו ע"א) ובפי' הרא"ש נדרים (דף ע"ז ע"ב) ד"ה ואי"ר יוחנן צריך שיבטל בלבו מש"ש בשם הר"א ממיץ עש"ה והארכתי בזה במ"א מאוד ואכ"מ כי כאן אין נפקותא בדבר דאפי' נימא

דמהני בלי השמעה לאוזן מ"מ הא היו יכולין להזהיר אותה שתשתוק לגמרי כל שעת העבודות והעדים ישגיחו עלי' ואם יראו דרחושי מרחשו שפוותה נדע וודאי שפיגלה והויא לה כאומרת איני שותה ולא תוקרב המנחה וא"כ אי נימא דבפיגול בעי דיבור הא לק"מ] וא"כ י"ל בפשיטות דבזה עצמו נחלקו ראב"י ורבנן דראב"י ס"ל דפיגול הוא רק בדיבור וע"כ שפיר ס"ל דבעלים מפגלין ומסוטה אין קושי' דהיו יכולין להעמיד עדים על גבה שתשתוק כל שעת הקרבת המנחה וכנ"ל ורבנן ס"ל דפיגול הוי אפי' במחשבה וע"כ ס"ל ג"כ דאין בעלים מפגלין דיש לימוד ע"ז ממנחת סוטה דאל"כ כל סוטה הרי היתה יכולה לפגל מנחתה במחשבתה וז"פ:

כב

עי"ל עד"ז דלכ"ע מהני פיגול במחשבה רק די"ל דהא דמהני הפיגול במחשבה באמת אף דהוא דברים שבלב ובכה"ת לא חשיבא מחשבה גרידא בלי דיבור ותרומה וקדשים דישנן במחשבה הני מילי דקדושה נינהו ואלימי למיחל גם במחשבה משא"כ פיגול דהוא אדרבה להיפוך פסול הקודש לא הי' ראוי להיות דינו שונה מבכה"ת דאין פעולה למחשבה גרידא וע"כ נראה דהא דחל פסול פיגול במחשבה י"ל דהטעם הוא דהואיל דגם להכשר הקרבן בעי' מחשבת הכהן שיחשב בו מחשבת לשמה וזה הרי יש לו מעלת הקדושה וסגי שפיר במחשבה וע' תוס' זבחים (דף ב' ע"ב) ד"ה קיימי וע"כ מגו דחשיבא מחשבת הכהן לענין הכשר. הקרבן הכי נמי חשיבא לפגל ולפסול וה"ז כענין הך דסוכה (דף י' ע"א) כהכשירה כך פסולה [ובע"ז (דף ע"ג ע"ב) כהיתירו כך איסורו ובתוס' נזיר (דף י"א ע"א) ד"ה לרבנן דכאיסורו כך היתירו ובזבחים (דף ע"ד ע"ב) כנפילתה כך עלייתה וכהנה רבות מאוד וכמ"ש ברשימותי ובגליון הש"ס שלי בע"ז שם בארוכה וא"ל דאי משום מחשבת לשמה הא גם סתמא כשר ואפי' מחשבה א"צ דז"א דלכתחלה מיהת בעי מחשבה כמבואר בתוס' זבחים (דף ב' ע"ב) שם עש"ה ועוד דהא דסתמא כשר דנתי ג"כ במ"א דאין הכוונה דלא בעי' מחשבת לשמה כלל דהא ילפי' בכולה שמעתא קמייתא דזבחים ובכמה דוכתי דבעי' מחשבת לשמה ורק הכוונה דכיון דגם סתמא לשמן קאי ע"כ גם סתמא הוי כחישב לשמה והמעשה עצמה שעושה עומדת גם במקום המחשבה כיון דלשמה היא עומדת וה"ל כאילו חישב גם לשמה וא"כ בעצם הרי צריך שפיר מחשבה לשמה וע"כ שפיר שייכא סברא הנ"ל דמגו דחשיבא מחשבתו בהכשר הקרבן חשיבא מחשבתו נמי לפסול ולפגל והיינו טעמא דמהני פיגול גם במחשבה]:

ולפי"ז זה שייך רק במחשבת כהן דבעי' מחשבתו לשמה משא"כ בבעלים דאפי' לראב"י דס"ל דבעלים מפגלין מ"מ הא לא מצינו לו שיצריך מחשבת בעלים בהקרבה ואפי' לכתחלה וע"כ שוב שפיר אין להם פיגול רק בדיבור דאחרי דיש דיעה בכל עיגול דהוא רק בדיבור וע"כ גם לדיעה דמהני גם במחשבה מ"מ שפיר ניתן להאמר דהיינו רק במחשבת כהן דמיגו דחשיבא מחשבתו בהכשר הקרבן דבעי' בי' מחשבתו חשיבא נמי לפגל משא"כ מחשבת בעלים דלא בעי' לה בהכשר הקרבן אין בכחה לפגל ג"כ ובעי' בי' דיבור לכ"ע וע' פני יהושע גיטין (דף מ"ה ע"ב) ד"ה דתני ר' חיננא כו' שכ' וז"ל מיהו לפי מה שאפרש בסמוך דת"ק דרשב"ג לא בעי כתיבה לשמה א"כ א"ש טפי דברייתא דהכא נמי קסבר דלא בעי כתיבה לשמה ובהכי א"ש טפי דבכתבו מין נמי קתני פסולין ולא קתני יגנז דכיון דלא בעי' מחשבה לשמה אפשר דאפי' מחשבת ע"ז לא פסלה להטעינו שריפה דה"ל דברים שבלב ואין מחשבה מוציא מידי מעשה כיון דלא אשכחן דבעי' מחשבה לענין כתיבה עכ"ל ז"ל ודבריו ממש כדברינו] וא"כ שוב אין קושי' מסוטה דהיו יכולים להעמיד לה עדים שתשתוק ולא תפגל כל שעת הקרבת המנחה וכנ"ל:

כג

עי"ל עד"ז דלכ"ע מהני פיגול גם במחשבה אלא דבאמת לא הי' ראוי לפיגול במחשבה שיפסול כיון דבמחשבה אין שם ידיעה מן הפסול וה"ל כהך דזבחים (דף ק"ד ע"א) דנמצאת טריפה בבני מעיים מרצה הואיל ולא נודע הפסול עד לאחר זריקה בשעת הפשט וכבר הורצה בזריקה עש"ה ומאי דפוסל פיגול במחשבה היינו משום דלפי האמת לא דמי להך דנמצאת טריפה בבני מעיים כו' דשם הרי לא נודע פסולו לשום אדם משא"כ בפיגול במחשבה הרי נודע פסולו לכהן המפגל או לבעלים המפגלין לראב"י ואפי' הי' הפיגול בשוגג ג"כ לא דמי לנמצאת טריפה בבני מעיים דבפיגול בשוגג נהי דלא ידע בשעת פיגולו שהקרבן פסול מ"מ הרי ידע מיהת את הדבר הפוסל שהרי ידע מחשבת פיגול שהיתה לו והיא הרי פוסלת [וע' נדרים (דף פ"ז ע"ב) יודע אני שיש נדרים כו' עש"ה] משא"כ בטריפות שלא נודע כלל הטריפות בשעת זריקה א"כ הרי גם הדבר הפוסל לא נודע ולא הי' שם ידיעת הפסול כלל וכלל וע"כ מרצה:

ולפי"ז י"ל דבמנחת סוטה אם תפגל סוטה במחשבתה שפיר לא תופסל אפי' לראב"י כיון דלא נודע הפסול ואי דהיתה שם ידיעת הסוטה מן הפסול י"ל דידיעת הסוטה לא אהני מידי כמו דלא מהני ידיעתה שנטמאת אף דאפי' סוטה שיש לה רק עד אחד במדינת הים שיודע שנטמאת אין המים בודקין אותה כמבואר בתוס' סוטה (דף ו' ע"א) ד"ה ושבאו

וכן בכריתות (דף כ"ו ע"א) אמר שם אהך דתנן שם במתני' דחייבי אשמות תלויין שעבר עליהן יוה"כ פטורין ובגמ' שם מה"מ א"ר אלעזר דאמר קרא מכל חטאותיכם לפני ד' תטהרו חטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה"כ מכפר כו' אלא מעתה ספק סוטה שעבר עלי' יוה"כ לא תיתי דהא כיפר עלי' יוה"כ דחטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא כו' אמר אביי בועל מכיר בו כו' ומדלא אמר סוטה מכרת בו רק דהבועל מכיר על כרחך דידיעת הסוטה לא מעלה ולא מורדת כיון דהיא עצמה היא השותה ועלי' הוא שבאה המנחה לברר עונה וע"כ לא חשיב החטא נודע במה שנודע לה וע"כ הכי נמי לענין פסול המנחה לא חשיב נודע הפסול במה שהוא נודע אל הסוטה ואף שיש לחלק בדברים מכל מקום שפיר יש מקום לומר גם כן כדברינו וע"כ שפיר אין מחשבת סוטה מפגלת כלל זולת אם תפגל בדיבור ויהי' דיבורה נשמע לשיתוודע הפסול לאחרים בשעת הקרבה וע"ז הרי אין חשש:

[**והנה** ש"ס זבחים (דף ק"ד ע"א) שהבאתי דנמצאת טריפה בבני מעיים מרצה הוא שם סברת ר' חנינא סגן הכהנים וחכמים פליגי עליה ואמרינן שם דהלכה כחכמים ועכ"פ בסברת ראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) דס"ל דבעלים מפגלין שפיר י"ל דס"ל כר' חנינא סגה"כ ושפיר נכונים דברינו ואך בגוף סברת ר"ח סגה"כ דזבחים הנ"ל דנמצאת טריפה בבני מעיים מרצה משמעות דברי רש"י שם דמרצה רק על העור אבל אין הכוונה על ריצוי של גוף הקרבן ואולם מגוף דברי הגמ' שם אין הכרח לכאורה לזה ואדרבה מדאמר סתמא קסבר נמצאת טריפה בבני מעיים מרצה ולא אמר מרצה על העור בפני עצמו כדאיתא האי לישנא שם לראב"ש ע"ש או לכל הפחות הול"ל מרצה על העור ומדלא אמר הכי רק אמר סתמא תיבת מרצה משמע דמרצה לגמרי ומ"ש רש"י שם דהבשר ישרף זה ודאי הוא גם אם מרצה לגמרי דמ"מ עתה הרי הוכר הטריפות שלו והרי א"א לאוכלו והיא קודש פסול ממילא וטעון שריפה מיד דהא פסולו בגופו שהרי הטריפות בגופו האוסרו באכילה והוא ניכר עתה וה"ל כאילו נטמא הבשר עתה או יצא עתה אחרי זריקה דהי' טעון שריפה וה"נ הטריפות שניכר בו עתה שפיר פוסלו ומטעינו שריפה וכמובן אבל גוף הקרבן שפיר י"ל דמרצה לגמרי והך דמנחות (דף ס"ד ע"א) דאמר דנמצאת הראשונה כחושה בבני מעיים אגמ"ל דשפיר שחט לשני' י"ל דאתי' אליבא דרבנן דר' חנינא דהלכתא כותייהו ולית להו הך דנמצאת טריפה בבני מעיים מרצה וגם י"ל דאיירי בהופשט קודם זריקה ונמצאת כחושה דאפי' לדאמר בזבחים (דף ק"ד ע"א) שם דאין הפשט קודם זריקה היינו רק דלא הורגלו כהנים בכך אבל אי עביד עביד עש"ה ותבין וגם לפמ"ש כמה אחרונים בהך דמנחות דאין הכיחוש פסול כלל ורק מצוה מן המובחר

להקריב שמינה ועכ"ז שפיר חשיב שוחט שני' ברשות משום המצוה מן המובחר א"כ בלאה"נ אין ראי' כלל מהך דמנחות לומר דפסול הנודע גם לאחר זריקה פוסל למפרע דהא בלא"ה אינו פסול כלל ומצוה מן המובחר וודאי הרי קעביד בשני' כיון דהראשונה היתה כחושה באמת וכמובן ואולם מהך דטומאת התהום דהלכתא גמירי לה רק בנזיר ועושה פסח וג"כ רק בטומאת מת אבל בשאר קרבנות ושאר טומאות אפי' נודע הטומאה רק לאחר זריקה ג"כ נפסל למפרע ואף שלא נודעה תחלה לשום אדם דהא אפי' אחד בסוף העולם מכיר בה אין זה טומאת התהום א"כ הא משמע לכאורה דגם פסול הנודע רק לאחר זריקה פוסל למפרע ואהא הא לא מצי ר"ח סגה"כ לאיפלוגי דהא הלמ"מ היא ואולם בפסחים (דף פ"א ע"ב) מבואר דדין טומאת התהום הוי אפי' בנודע לו קודם זריקה ועבר וזרק דג"כ הורצה ע"ש וא"כ שפיר הא אצטריכא ההלכה אנודע קידם זריקה וא"כ שפיר י"ל דבנודע רק אחר זריקה בכל מקום ובשום טומאה אין פוסל לר"ח סגה"כ ומוקים להלכתא דטומאת התהום רק אנודע לפני זריקה לחוד:

וגם י"ל דלר"ח סגה"כ אה"נ דמסברא לא היתה טומאת התהום הנודעה לאחר זריקה פוסלת כלל והוי חידוש ההלכה לדידי' להיפוך דכל שאינו נזיר ועושה פסח ושלא בטומאת מת פוסל למפרע ודו"ק ושנלמוד משם אשארי פסולים שיפסלו ג"כ גם בנודע אחר זריקה אין קושיא דמטומאה לא גמרי' אעלמא ע' יבמות (דף ק"ג ע"ב) והארכתי במ"א ועוד דהא הלכתא היא ואין דנין מהלכה ע' פסחים (דף פ"א ע"ב) שם:

ואל תתמה על סברת ר"ח סגה"כ הזאת דפסול הנודע רק לאחר זריקה מרצה דהא תימה זאת בעינה יש גם אי נימא הכוונה דמרצה על העור לבד לשיזכו הכהנים בעורו דאמאי יש להם לזכות בעורו אחרי דאגמ"ל דטריפה הי' וע' קידושין (דף נ"ז ע"א) הב"ע כגון שנמצאת טריפה בבני מעיים דלא חל עלה קדושה כלל (ע"ש דאיירי בצפור השחוטה דמצורע) וא"כ ה"נ אחרי שנמצאת טריפה בבני מעיים ואגמ"ל דלא חלה עלה קדושה כלל מה ענין שיזכו הכהנים בעורו ומה שייך לומר דהזריקה מרצה על העור ומה ריצוי שייך אחרי שאינו קרבן כלל וע' זבחים (דף ק"ג ע"א) שם עולת איש עולה שעלתה לאיש פרט לשנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה שלא יהיו הכהנים זכאין בעורה וא"כ ה"נ עולה זו הרי לא עלתה לאיש ואמאי יזכו הכהנים בעורה וא"כ אותו התימה אשר יש לפירושינו הרי יש גם אי נימא הכוונה דמרצה על העור לבד ואדרבה על הריצוי על העור לבד קשיא טפי אחרי דאמרי' דגוף העולה לאו עולה היא ולא עלתה לאיש וא"כ הרי אין לכהני לזכות בעורה מגזה"כ וכנ"ל ויל"ע עוד בזה בתוס' זבחים (דף ק"ג ע"ב) שם ד"ה

ומודה במה שדנו בזה בהך דב"ק (דף קי"א ע"א) לומר דאתי' אליבא דר"ח סגה"כ הנ"ל עש"ה ותבין ובאתי רק להעיר:

והנה אם גם נאמר דהך דר"ח סגה"כ הכוונה רק דמרצה על העור לבד מ"מ ג"כ נראה הכוונה בהכרח וודאי דכ"ז שלא נודע הטריפות הי' מרצה לגמרי ורק בהתוודע הטריפות בבני מעיים הוא דמתבטל הריצוי מעתה למפרע ע"י הידיעה של עתה ואיתי' לביטול זה רק בריצוי דגוף הקרבן דשייך ביה ענין הטריפות אבל עור דאין בו חיות ולא שייך ביה טריפות מצד עצמותו. וגם י"ל דפסול טריפות לגבוה הוא ג"כ רק כפי ענין איסורו להדיוט דהוא איסור אכילה ושייך רק במידי דאכילה אבל לא בעור דהוא רק מידי דהנאה ואין טריפות אוסר בהנאה ע"כ אין מתבטל ע"י התודעות הטריפות הריצוי מן העור דאילו לא הי' גם בשעתו ריצוי כלל ואנחנו הוא שסברנו בטעות שהי' ריצוי מפאת שלא ידענו מן הטריפות אבל באמת לא הי' גם בשעתו ריצוי כלל בזריקה אוי א"א בשום פנים לומר דריצתה הזריקה על העור וכנ"ל:

וע"ע בזבחים שם דקיימינן שם בסברא דס"ל לר"ח סגה"כ כראב"ש דאין הדם מרצה על העור בפ"ע אפי' בקרבן כשר כל היכא דהבשר פסול וא"א לו לרצות על הבשר וא"כ כ"ש כאן דגוף הקרבן לא הוי קרבן כלל ואין בו ריצוי כלל ואין עולה לבעלים דאין ענין לזריקה וודאי לרצות על העור ואין לריצוי כזה שום מובן כלל וכלל וכנ"ל ועל כרחך לנו לומר דבשעתו ריצה לגמרי ומהשתא הוא דמתבטל הריצוי למפרע ומן העור אין מתבטל וכנ"ל וא"ל דאכתי נמי כיון דס"ל כראב"ש הנ"ל דצריך לרצות גם על הבשר א"כ איך אפשר שהי' מרצה בשעתו גם על הבשר אטו יש ענין לזריקה להתיר איסור טריפה שלא נודע דז"א דאף שאין מתיר את האיסור לאכול הבשר בפועל מ"מ ריצוי מיהת שייך גם על הבשר כענין ציץ מרצה על אכילות אף דאין מתירו לאכול בפועל והנה הא דבהתבטלות הריצוי למפרע נשאר הריצוי על העור י"ל עוד הבנתו דכיון דעור לא שייך ביה טרפות ורק אם הקרבן טריפה הא א"א שיהי' ריצוי על העור לבד דהא אין העור קרבן מצד עצמו ובהכרח שיהי' העור נגרר אחר דין גוף הקרבן וכמובן וע"כ זה שייך רק עכ"פ היכא דבשעה שאנו אומרים שירצה על העור אין שם ריצוי גוף הקרבן משא"כ כאן דבשעת זריקה שהי' הריצוי על העור הרי הי' ריצוי גם על הקרבן ורק עתה הוא דמתבטל למפרע הריצוי מן הקרבן לכן אין נגרר עוד בזה העור אחרי הקרבן דהרי זה כעין הך דתוס' יבמות (דף כ"ו ע"א) דכתבו בהא דחליצה פסולה דצריכה לחזור על כל האחין דהיינו רק היכא דהיבום אסור עתה בעצם אבל היכא דאסור רק מפאת דהי' אסור בשעת נפילה וכל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילה כו' אז אין זה גורר עוד את החליצה

אחריו להקליש גם החליצה לענין שתהא צריכה לחזור על כל האחין עש"ה וע"כ כי היכא דאמרי' שם כן מהקודם אל המאוחר דכיון דאין האיסור עתה בעצם והאיסור רק מהקודם אל המאוחר מפאת דלא היתה ראויה בשעת נפילה וכל יבמה כו' לכן אין גורר עוד לחליצה כי' ה"נ אמרי' כעין זה כאן מהמאוחר אל הקודם דכיון דבשעתו הי' ריצוי לגמרי ורק דמהמאוחר אל הקודם אמרי' דע"י הטריפות שנודע עתה מתבטל למפרע ריצוי הקרבן לכן אין זה גורר עוד לעור ושפיר נשאר הריצוי על העור לבד ואיך שיהי' עכ"פ צריך לומר בהכרח דהי' בשעתו ריצוי לגמרי ורק על ידי התודעות הטריפות עתה הוא מתבטל למפרע דאילו לא הי' בשעתו ריצוי כלל אזי גם על העור א"א לומר בשום פנים שהי' ריצוי וכנ"ל כן נלע"ד פשוט:

והנה אין נפקותא באמת בזה בשום מקום בפסול הנודע רק לאחר זריקה אי אמרי' דאגמ"ל דלא היה ריצוי מעולם או הענין דיש ריצוי בזריקה ורק דע"י התודעות דאח"כ הוא מתבטל למפרע דממ"נ כ"ז שלא נודע הפסול הרי אין לדון בדבר ומה נ"מ אם יש ריצוי או לא [ויוכל להיות נפקותא רק כלפי שמיא אם מת בנתיים אם יש לו זכות מצות הקרבת הקרבן לעוה"ב או אפי' בעוה"ז אם יש לו הגנת המצוה ואין לנו עסק בזה] ואחרי שנודע הפסול הרי גם בהתבטלות הריצוי למפרע קרבן פסול הוא וצריך להביא קרבן אחר בשוה כמו אילו הייתי אומר דאגמ"ל דלא הי' ריצוי מעולם ואין שום נפקותא בספק זה רק להך דזבחים דאמרי' דכיון דבשעתו הי' ריצוי רק שמתבטל למפרע לכן אין מתבטל מן העור וכנ"ל ואולם לענין מנחת סוטה שלפנינו הא שפיר יש נפקותא דכיון דכ"ו שלא ידענו ממחשבת פיגול שלה הרי עכ"פ יש ריצוי והמנחה כשירה רק דכשיתוודע מחשבת הפיגול הוא דיתבטל הריצוי למפרע אבל כ"ו שאין מתוודע הרי היא כשירה שפיר וא"כ אחרי היות החשש רק שתערים הסוטה לפגל במחשבתה ולא תודיע את פיגולה א"כ כיון דהמנחה כשירה כ"ז שאין ידיעה א"כ הרי תפעול המנחה שפיר מיד לבודקה ותובדק שפיר ולא תועיל איפוא במחשבתה כלום וכמובן וא"כ הא נתבאר דגם אם נאמר דכוונת ר"ח סגה"כ רק על העור לבד מ"מ שפיר תירוצינו עדיין במק"ע לנכון בס"ד אחרי היות טעמא דר"ח סגה"כ בהכרח דכ"ו שלא נודע היה ריצוי לגמרי ואח"כ הוא דמתבטל למפרע וכנ"ל וא"כ אי ס"ל לראב"י ג"כ כסברא זו הרי לא תועיל הסוטה במחשבתה כלום וכנ"ל:

ועי"ל בלאה"נ בפשיטות טפי דכיון דעכ"פ מצינו בזבחים דכשאין הפסול נודע בשעת זריקה יש שם ענין ריצוי עכ"פ דהא מרצה על העור א"כ שפיר יתכן לומר גם במנחה דיש שם ענין ריצוי מה ואף דקמי שמיא גליא דהמנחה פסולה כיון דאין הפסול נודע

לבני אדם כי היכא דיש בזבחים ענין ריצוי מה אף דקמי שמיא גליא דהזבח טריפה ואינו קרבן כלל מפאת דלא נודע הטריפות לבני אדם וע"כ כיון דיש שם ענין ריצוי במה שפיר הסוטה נבדקת על ידו דכל בדיקתה הוא רק מפאת ענין הריצוי דהוא התקרבות לגבוה וכשאינה ראוי' לזה מפאת טומאתה היא נדחת ומתה כמו שיתבאר באות ל"ט בארוכה יותר אי"ה וע"כ שפיר י"ל דכי היכא דיש ענין ריצוי בזבח בפסול שלא נודע לרצות על העור ה"נ יש ענין ריצוי במנחת סוטה בפסול שלא נודע להבדק הסוטה על ידו ושפיר עדיין לא תועיל הסוטה כלום במחשבתה ע' אות ל"ט הנ"ל ותבין הדברים ביותר]:

כד

עי"ל עד"ז דאין ראוי לפיגול לפסול במחשבה דהיא מחשבה קלישא טובא ודברים שבלב לגמרי מפאת דיש אנן סהדי להיפוך שלא פיגל היינו החזקת כשרות של כל ישראל דיש לנו לומר מחמתה דודאי לא פיגל [וחזקת כשרות זו יש גם בסוטה אעפ"י שזינתה כי היכא דחשוד על הגניבה אין חשוד על הנבילה וכמבואר בחולין (דף י"ב ע"א) בתוד"ה הרי וע"כ ה"נ אעפ"י שחשודה על הזנות אין חשודה מכח זה לעבור על לאו דלא יחשב ואם להציל עצמה ממיתה שתיפסל המנחה ולא יבדקוה המים הרי בידה לומר איני שותה דג"כ אין משקין אותה על כרחה אלא דאתה חושש דמפני הבושה לא תרצה לומר איני שותה רק תשתה ותשית עצה בנפשה שתנצל ע"י שתפגל במחשבתה את המנחה ולזה שוב שפיר יש חזקת כשרות שלא תעבור על לאו דלא יחשב (וגם יש לאו דלפני עור שמכשלת הכהנים בהקרבת ואכילת פיגול וגם עבירת עשה דשימור במה שפוסלת המנחה) בשביל כבודה כיון דלהצלה ממיתה אין צריכה לזה שיכולה לומר איני שותה ורק בשביל כבודה היא שתעשה כן וע"ז שפיר יש חזקת כשרות וכמובן] ורק הא דמהני פיגול במחשבה היינו רק כאשר הכהן מודיע את פיגולו דאז חל שפיר הפיגול למפרע כיון דאז הרי בטל האנן סהדי הנ"ל מפאת החזקת כשרות כיון דממ"נ הרי יש כאן עבירה מצדו דאם שעבר בפיגולו ואם שהוא עובר באמרו עתה שפיגל ובא לאבד קרשים בחנם ואפי' הודיע רק אחרי שנאכל הקרבן ודנין לענין אם הבעלים חייבין קרבן אחר ג"כ הרי עובר על לפני עור אם באמת לא פיגל שהרי הוא מכשיל עתה בהבאת חב"ע וא"כ לסברא דאדם נעשה חשוד למפרע ולא אמרי' השתא הוו דאיתרע ע' חילין (חף ל"ט ע"ב) בהך דהוכיח סופו על תחילתו וע' שבועות (דף י"ז ע"ב) תוד"ה אי בת"ח עש"ה וא"כ ה"נ הא בטלה חזקת כשרות שלו למפרע וליכא אנן סהדי היפוך מחשבתו וע"כ חל שפיר הפיגול למפרע ולפי"ז בסוטה שבאת לחוש רר שלא תגיד כלום ותשית עצה בנפשה

לפגל במחשבתה להנצל ממיתה ולא יודע טומאתה לאיש א"כ כיון שלא תגיד כלום שוב שפיר לא תפסול מחשבתה כלל וכנ"ל.

[**ובגוף** הדבר הנ"ל אי אדם נעשה חשוד למפרע ע"ע ספרי ראה פיסקא פ"ד או אל חולם החלום ההוא ולא החשוד למפרע וי"ל הפי' דנעשה חשוד למפרע וא"צ לשמוע גם למה שאמר מתחלה עוד קודם שהוחזק בנביא שקר וע"ש בזית רענן שפי' להיפוך ואין פירושו מוכרח ואולם בתוספתא בכורות פ"ג אי' חשוד על עכו"ם חשוד על כל מצות שבתורה ולא למפרע אלא מכאן ולהבא שנא למן היום אשר צוה ד' והלאה לדורותיכם וי"ל דזהו רק בעכו"ם דקרא דמייתי איירי בעכו"ם לתנא דבי ר' ישמעאל בהוריות (דף ח' ע"ב) עש"ה ואתי' תוספתא הנ"ל כתנא דבי ר' ישמעאל הנ"ל וברשימותי הבאתי עוד מקומות רבות בזה ואכ"מ]:

כה

עי"ל עד"ז דהא דפיגול פוסל גם במחשבה אף דהוי דברים שבלב זהו למעלת הקדשים דהקדושה שבם ערכה גבוה ורם ועניינה במחשבה שהיא דקה וגבוה וע' שבת (דף ל"א ע"א) חכמות זה סדר קדשים וחכמה הרי היא במחשבה שבמוח וע' ב"ר פרשה צ' מחשבה שלא חשבה בעבירה תבא ותקרא חכמה] הרי כי קדושת הקדשים עניינה במחשבה וע"כ המחשבה פועלת בם גם לפסול ולפגל וע"כ זה שייך רק במחשבת הכהן העובד משא"כ בבעלים המפגלין שאינם עובדים וכל פיגולם רק מכת ענין בעלים שלהן והם הרי אינם בעלים של הקדושה כי קדושת הקרבן אדרבה הוא מפאת היותי של גבוה וא"כ מה שיש לבעלים בו הרי אינו קודש ועכ"ז גזה"כ הוא שיועיל פיגולם מפאת הזכות אשר להם בו וא"כ עכ"פ הרי פיגולם לא מפאת הקדושה רק אדרבה מפאת דבר שאינו קודש ועוד כי הרי כבר כתבתי דבאמת אין ראוי למחשבת בעלים שתפסול כיון דהקרבן של גבוה ואין אדם אוסר דשא"ש ורק דכתבתי באות ט"ז דלענין זה יש שיור בהקדש מגזה"כ דנשאר עדיין זכות לבעלים בו לענין שיועיל מחשבת פיגולו עשרה וא"כ כיון דהוא שיור בהקדש הרי זכות זה לא הוקדש ופיגולם איפוא מפאת דבר שאינו קודש וא"כ כיון דאינו קודש שוב אין לו מעלת הקדושה שיהי' למחשבה גרידא בו מבוא רק דינו כמו בכה"ת דבעי' דיבור ואין פעולה למחשבה ודברים שבלב וע"כ שפיר אף דפיגול חל במחשבה מ"מ הא דבעלים מפגלין לראב"י מודה דהוא רק בדיבור ולא קשיא מסוטה דהיו יכולין להעמיד עדים על גבה שלא תפגל וכנ"ל [ודו"ק היטב בתירוצינו זה כי הוא נכון מאוד בס"ד ואם גם נאמר כי אשר יש לבעלים בקרבן גם הוא קודש הנהו מ"מ

זה שפיר י"ל דאין קדושת חלק וזכות הבעלים גבוה כ"כ שיהי' ענינו במדריגת ומקום המחשבה ורק מה שהוא של גבוה ית' הוא אשר רם ונשא ערכו להיותו במדריגת ומקום המחשבה לא כן מה שהוא של הדיוט כי אין מקום להדיוט במעלה גבוה זאת וא"כ שפיר אף דגם בעלים מפגלין מפאת חלק אשר להם בקרבן מ"מ אין מועיל מחשבתם לפגל רק דיבורם ודו"ק היטב מאוד]:

כו

עי"ל עד"ז דפיגול במחשבה ה"ל דברים שבלב ואין לו לפסול ורק בעלמא דאפשר להמפגל להגיד מחשבתו בשעת פיגול וג"כ יתפוס הפיגול ע"כ כיון שראוי לגלות המחשבה עכ"פ ותפעול ג"כ ע"כ לא הוי כל כך דבר הנעלם ושפיר גם מחשבתו פוסלת משא"כ בסוטה המפגלת במחשבתה אם תגיד מחשבתה בשעת חשבה שוב לא תועיל מחשבתה כלל דכיון דמפגלת מנחתה הויא לה כאומרת איני שותה דאין המנחה קריבה על כרחה והמנחה פסולה וגם י"ל יותר דהוי כאומרת טמאה אני דאנן סהדי בכך דאל"כ למה לה לפגל מנחתה בחנם וע' סוטה (דף י"ט ע"ב) דר"ע ס"ל דאפי' באומרת איני שותה מחמת בריותא בדוקה ועומדת היא והויא לה כמודה שהיא טמאה עש"ה וכ"ש כשמפגלת דוודאי מוכח שהיא טמאה ורוצה להציל עצמה בזה ובאומר טמאה אני הרי מנחתה פסולה ונשרפת בכל אופן ע' סוטה שם (דף כ' ע"א) וא"כ כיון שהמנחה פסולה בלא"ה שוב אין מחשבת פיגול שלה חל עוד דלא קרבו כל מתיריו ודו"ק וא"כ כיון דאם תגיד ותודיע פיגולה שוב לא יחול הפיגול כלל א"כ הוא מחשבה שא"א לה להתגלות כלל ואם תתגלה לא תחול כלל וע"כ מחשבה כזאת שפיר אין פוסלה כלל לכ"ע דאפי' לסברא דמהני פיגול המחשבה מ"מ בעי' עכ"פ מחשבה הראויה להתגלות דלא חשוב כל כך דברים שבלב אחרי שעכ"פ הוא ראוי לבא אל הגילוי ויועיל גם אז משא"כ מחשבה שאינה ראוי' כלל להתגלות ואם תתגלה לא תועיל ע"כ ה"ל לגמרי דברים שבלב ושפיר לכ"ע אין פעולה למחשבה זאת ודו"ק

[ומובן ג"כ כי פסול הקדשים היינו פסול הקדוש' הרי היא התנגדות הקדושה והתנגדות הקדושה היינו דבר המקביל אל הקדושה בהתנגדות הנה הוא הטומאה כי הטומאה הוא היפוך הקדושה וע' רש"י תמורה (דף ד' ע"ב) דכ' ה"ג שאני כהנים דטעמא אחרינא נינהו דרבי בהו קרא קדושה דכתיב אמור אל הכהנים לנפש לא יטמא עכ"ל הרי דנקט רש"י רק איסור טומאה אף דיש לכהנים עוד שאר מצוות מיוחדות שאינם בישראל והיינו דענין קדושה הוא רק בייחוד מה שהם מוזהרים מן הטומאה כי התנגדות הטומאה

הוא הקדושה וכן להיפוך ג"כ התנגדות הקדושה הוא הטומאה וע"כ ג"כ פסול הקדשים דהיא התנגדות הקדשים יש לדון עניינם מענין הטומאה והיינו טעמא דפיגול ונותר מטמאים את הידים דפיגול ונותר הם עיקר פסולי הקדשים דאין שום פסול בקודש שיהי' עונשו בכרת רק אלו וע"כ גזרו בם חכמים טומאה יען הם עיקר התנגדות הקדושה אשר התנגדותו הוא ענין הטומאה וע"כ כמו שבטומאה אין בית הסתרים מקבל טומאה וספק קבר התהום טהור לפי שאין בו ידיעה לשום אדם ואין טומאה בנעלם [וזהו דבעינן לענין טומאת מקדש וקדשיו ידיעה בתחלה וע' שבועות (דף י"ד ע"ב) ולנו בזה במ"א דברים בהבנת תוס' בכורות (דף כ"ג ע"א) ד"ה נבינה במש"ש דאם נגע בזה וחזר ונגע בזה אפשר דטהור כיון דבכל פעם שנוגע אין יודע שיהא נוגע בטומאה וע"ע נזיר (דף ס"ג ע"א) ניטמא בתוך מלאת ונודע לו לאחר מלאת מהו בתר ידיעה אזלינא כו' והארכתי במ"א מאוד עוד מכמה דוכתי ואכ"מ] כן ג"כ פסול הקדשים איננו בנעלם וע"כ נהי דפיגול פוסל במחשבה היינו רק עכ"פ במחשבה שאפשר לה להתגלות ותפסול גם אז ע"כ אין פסול זה נעלם לגמרי משא"כ פסול שהוא במחשבה לבד וא"א לו לבא אל ההתגלות ואם יתגלה לא יפסול עוד צא שכל הפסול הוא בנעלם לגמרי וזה א"א כלל שיהי' פסול הקודש בנעלם לגמרי ודו"ק היטב מאוד:

ומה שחילקנו בין מחשבה שאפשר לה להתגלות שאינה נכנסת בגדר ההעלם כ"כ. כמו מחשבה שא"א לה להתגלות ע' כזה בס' גבורות ד' למהר"ל מפראג ז"ל פרק י"ז מש"ש על הגמ' פ"ק דסוטה ולא יכלה עוד הצפינו ואמאי תצפני' ותיזיל אלא כל היכא דשמעו מצראי דמיתיליד ינוקא ממטו ינוקא להתם כי היכי דלישמע לקלייהו וגעי בהדייהו כו' וכ' ע"ז המהר"ל ז"ל וז"ל ואל יהא דבר זה קל בעיניך כי דבר שהוא נסתר ונכנס בגדר הסוד אין סופו להיות נגלה אבל דבר שאין בו סתר כגון זה שאפשר להיות נודע מצפוניהם ע"י קטנים של מצריים לא הי' הדבר נכנס בגדר הסוד והי' נגלה לגמרי מעצמו אם שלא ע"י קטנים עכ"ל ז"ל הרי כי דבר שאפשר להיותו גלוי נכנס עוד בגדר הסוד וההעלם כמו דבר שא"א לו הגלוי ודו"ק היטב מאוד]:

כז

עי"ל עד"ז דבאמת לא הי' ראוי למחשבה שתפגל רק דהחילוק שבין מחשבה לדיבור הרי היא רק שהמחשבה נעלמת והדיבור גלוי [דאילו מפאת שהמחשבה אין בה מעשה אין חילוק דדיבור נמי קיי"ל דעקימת שפתיו לא הוי מעשה וע' תוס' זבחים (דף ד' ע"ב) ד"ה מחשבה] וע"כ יש חילוק ביניהם רק בדבר שבינו לבין בני ארם דא"א לאדם לדעת

מחשבת חבירו רק דיבורו משא"כ במה שבין אדם למקום שלפניו ית' המחשבה גלוי' כמו הדיבור לכן דין המחשבה כדין הדיבור וע"כ הקדש חל במחשבה כיון דהקדש הוא נתינה לגבוה וע"כ המחשבה והדיבור שוין והוי הנתינה במחשבה כמו בדיבור וכמ"ש כבר בזה במ"א בארוכה בענין חלות הקדש במחשבה:

וע"כ ה"נ לענין פיגול בקרבן כיון דכל ענין הקרבן הוא לכפרה וענין הכפרה הרי הוא רק לפניו ית' שלא יחשוב לאדם עוד עון אשר חטא ויהי' העון נרצה לפניו ית' לכן מהני שפיר גם מחשבה לפוסלו כי פניו ית' המחשבה כדיבור ואין חילוק וע"כ זהו רק בקרבן הבא לכפרה משא"כ במנחת סוטה דלברר עון קאתי' וזה הרי אין עניינו לפניו ית' דבלא"ה קמי שמי גליא אם זינתה או לא וכל ענין הבירור הוא רק לפני בני אדם הבלתי יודעים וא"כ כל פעולת המנחה הרי הוא רק לפני בני אדם וע"כ שוב שפיר אין המחשבה פועלת ושפיר אין פיגול רק בדיבור לכ"ע דכיון דיש דיעה דבשום מקום אין פיגול רק בדיבור לכן גם לדיעה דגם מחשבה יש פיגול מ"מ עכ"פ שפיר ניתן להאמר דזהו רק בקרבן הבא לכפרה דהפעולה הוא לפניו ית' ואצלו ית' המחשבה והדיבור שוין וע"כ גם המחשבה פועלת כמו הדיבור משא"כ בקרבן שאינו בא לכפרה רק לברר עון וזה הרי עניינו רק לפני בני אדם שהמחשבה נעלמת מהם וע"כ שפיר אין המחשבה פועלת כמו בכל הדברים שבין אדם לחבירו דלא מהני מחשבה ושפיר לכולי עלמא אין פיגול רק בדיבור ועל דיבור הרי אין חשש:

[**ואין** לומר דא"כ גם בדיבור לא יחול הפיגול רק אם יהי' דיבור הפיגול נשמע לבני אדם עומדים שם וידעו ממנו משא"כ אם יפגול המפגל בדיבור בינו לבין עצמו ואין שומע לא יועיל כיון שגם הדיבור ההוא נעלם מבני אדם כמו המחשבה דז"א דדיבור כיון שאפשר להיותו גלוי שאם הי' שם אדם הי' שומע ע"כ דיבור הוא מסוג הגילוי ופועל שפיר בדבר שעניינו בינו לבין בני אדם ואף אם אינו נשמע שכל שעניינו הגילוי הוא פועל שפיר לגבי בני אדם שעניינם הגילוי ורק המחשבה שהיא נעלמת תמיד מבני אדם וא"א לבני אדם לדעתה לכן אין עניינה במה שהוא בינו לבין בני אדם ואינה פועלת בדבר כזה כי אין שייכות למחשבה בין בני אדם רק לפניו ית' שהמחשבה ג"כ גלוי' לפניו וכמובן וע' אות הקדום. והנה לפי"ז לכאורה גם בשאר קרבנות שאינם באים לכפרה רק לטהר ולהכשיר וכדומה ג"כ אין ראוי לפיגול לחול במחשבה ואולם גם שאר הפעולות דקרבנות י"ל דעניינם לפניו ית' לרצות ולקרב האדם לפניו אלא שהוא ענין קורבה שמקבל על ידה טהרה והכשר ולא דמי לבירור עון מנחת סוטה שכל ענין הבירור רק לפני בני אדם ולא לפניו ית' כלל דחמי שמיא גליא וכנ"ל]:

כח

עי"ל לפמ"ש הש"ך בחו"מ סי' רנ"ה דאע"ג דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט מ"מ אינו מסירה לגבוה וגם ההבאה למקדש אינו מסירה דחצר אין קונה להקדש כמבואר בתוס' ב"ב (דף ע"ט ע"א) ד"ה ואין וגם נטילת הכהן את הקרבן מן הבעלים הרי אין כוונתו וזכות בו עבור הגבוה רק נוטלו לעשות בו העבודות המצוות ונמצא שאין מסירה לגבוה בקרבן רק בעבודה הראשונה שבו דעבודה שעובדין בו לד' בזה הוא שמוסרין אותו לגבוה והוא הנחשב מסירה לגבוה וכן מבואר בירושלמי נזיר פ"ד ה"ה דאדתנן שם במתני' נזרק עלי' אחד מן הדמים אינו יכול להפר רע"א אפי' נשחטה עלי' אחת מכל הבהמות אינו יכול להפר [משום הפסד קדשים אמר שם בירושלמי עלה דהך דר"ע מעתה אפי' מחיים (אחר שהופרש הקרבן גם מחיים לא יוכל א עוד משום הפסד קדשים) אינה נמסרת לגבוה אלא בשחיטה (שינויא הוא דמחיים לא חיישי' כ"כ להפסד קדשים שלא יוכל להפר עבורו כיון דעדיין לא היתה שם מסירה לגבוה ורק אחר שחיטה דכבר נמסרו לגבוה בשחיטה יותר יש לחוש לאיבודן ולכן אינו יכול להפר וע' רש"י זבחים (דף כ"א ע"ב) ד"ה איכא בינייהו דמשמע מדבריו דליכא עשה דשימור לשמור קדשים שלא יופסלו ויאבדו רק בקדשים שנתקדשו בכלי שרת ע"ש והארכתי במ"א] כן הוא פי' הירושלמי בפשיטות (ודברי הפני משה שם מוקשים מאד):

ולפי"ז י"ל דמה דבעלים קרוין מקריב ויכולין לפגל משום זה לראב"י היינו רק משום דחובת שחיטה על הבעלים ואפי' כהן ששוחט הוא רק שליח הבעלים וכמ"ש כבר באות ב' וע"כ תמיד השחיטה מתייחסת לבעלים וכיון דהשחיטה היא מסירה לגבוה נמצאו הבעלים מוסרין הקרבן לגבוה ולכן קרוין מקריב מפאת זה משא"כ במנחה דהקמיצה בה במקום השחיטה בבהמה וא"כ ג"כ נמסרת לגבוה רק בקמיצה והקמיצה הרי פסולה בזר ואין הכהן בה שליח הבעלים והוא רק מעשה הכהן לבד ונמצא שהכהן הוא המוסרה לגבוה ואין בה מסירה לגבוה מן הבעלים כלל ולכן לא חשיבי הבעלים מקריב כלל ואין יכולים לפגל:

כט

עי"ל דמה דבעלים קרוין מקריב הוא מפאת ההקדש עצמו שמקדישין דההקדש קרוי הקרבה ע' תמורה (דף ו' ע"ב) ת"ר כל אשר בו מום לא תקריבו מת"ל אם בלא תשחטו הרי כבר אמור למטה אלא מת"ל לא תקריבו לא תקדישו כו' הרי דגם ההקדש קרוי הקרבה וע"כ שפיר קרוין הבעלים מקריב מפאת ההקדש שמקדישין את הקרבן [ומ"ש

לעיל אות ו' דרק רבנן דראב"י ס"ל כן דוהקריב המקריב דכתיב בבעלים הכוונה על ההקדש אבל לראב"י אין הכוונה על ההקדש אין זה מוכרח ושפיר י"ל כדברינו כאן דגם לראב"י קרי קרא לבעלים מקריב רק מפאת ההקדש שמקדישין וכיון דקרינהו רחמנא מקריב אף שהוא רק מפאת ההקדש מ"מ סוף סוף כיון דקרוין מקריב שפיר איתנהו בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב ושפיר יכולים לפגל]:

ולפי"ז י"ל דרק בהקדש בהמה דאין לו פדיון רק בנפל בו מום וכ"ז שאין בו מום הוא קדוש קדושת הגוף והוא מקדיש את הגוף לגבוה לכן הוא דקרוי מקריב משא"כ במנחה דהוא פלוגתא במנחות (דף ק' ע"ב וק"א ע"א) אי נפדית טהורה יעוי"ש במשנה המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קידשו בכלי יש להם פדיון משקידשו בכלי אין להם פדיון ובגמ' אמר שמואל ואפי' הן טהורין נפדין (עד שלא קידשו בכלי) מ"ט כמה דלא קדשי בכלי קדושת דמים נינהו וקדושת דמים נפדין והא נטמאו תנן ה"ה אע"ג דלא נטמאו ואיידי דקבעי למיתני סיפא משקידשו בכלי אין להם פדיון דאפי' נטמאו נמי לא כו' ר' כהנא אמר טמאין נפדין טהורין אין נפדין כו' וא"כ י"ל דראב"י ס"ל נמי כסברת שמואל דמנחות אפי' טהורין נפדין וקדושת דמים בעלמא הוא דקדשי עד שלא קידשו בכלי [ואליבא דראב"י כ"ע לא פליגי וכי פליגי אליבא דרבנן דראב"י] וע"כ כיון דהקדש המנחה הוא רק קדושת דמים ולא הקדיש גופו רק שויו ודמיו לכן לא חשיב ההקדש הקרבה וקדושת הכלי הרי פסולה בזר ואיננה מעשה הבעלים רק מעשה הכהן ולכן שפיר אין הבעלים קרוין מקריב במנחה ואין יכולים לפגל גם לראב"י:

ל

עי"ל דכבר כתבתי כ"פ דכיון דהקרבן של גבוה הי ראוי שלא יוכלו הבעלים לפגל ולפסול כלל דהא אינם בעלים כלל. וע"כ הא דחשובין בעלים לראב"י ויכולין לפגל באמת י"ל דהוא מפאת הזכות שיש להם בהקרבן דהקדש שוה מנה שחיללו על ש"פ מחולל וזהו רק בבעלים משא"כ באחר הפודה אין נפדה רק בשויו כמבואר בתוס' מנחות (דף ע"א ע"ב) ד"ה ומתירין והבאתיו כבר לעיל וע"כ זה הזכות שיש אל המקדיש שיכול לפדותו ש"מ על ש"פ חשוב בעלים מכח זה וכמבואר בבכורות (דף י"א ע"א) דכיון דיכול לפדות פטר חמור בפחות משויו חשוב בעלים מכח זה אפי' למ"ד דפטר חמור אסור בהנאה ע"ש:

ואולם בקרבן לכאורה הא לא שייך זה דהא אין לו פדיון רק בנפל בו מום וא"כ בקרבן תם דליתי' בפדיון הא ליכא זכות זה ונראה דבאמת בשעת שחיטת הקרבן הרי התחלת

השחיטה הוא מום אלא דכשגומר השחיטה הוא דרך שחיטה ולא הוי מום וע"כ נראה לפי המבואר בש"ס חולין דף ק"מ ע"ב) בעי ר' הושעיא הושיט ידו קן ושחט מיעוט סימנים מהו מי אמרינן כיון דאילו שבק להו מיטרפי בעי' לך ולא לכלבך א"ד כיון דבידו למוגמר שחיטה תקח לך קרינא בי' וחייב בשילוח תיקו עכ"ל הגמ' הרי דצד אחד של סברת האיבעי' הוא דכיון דאי שבק לי' מיטרפי לא חשוב לך מפאת זה וא"כ ה"ה להיפוך ג"כ בקרבן בהתחלת השחיטה כיון דאילו ישאר כך ולא יגמור השחיטה הרי תשאר התחלת השחיטה מום ויועיל לו פדיון [ע' חולין (דף ל' ע"א)] ויוכלו הבעלים לפדותו ש"מ על ש"פ וירויחו דביני ביני וע"כ חשיבי שפיר בשעת התחלת השחיטה בעלים והוי הקרבן שלו אז מפאת דאילו שבק כי' יהי' מום ויהי' יכול לפדות' ש"מ על ש"פ דכי היכא דבחולין שם אמרינן דנפקע השם לך מפאת דאילו שבק כו' ה"נ מקבל השם בעלים מפאת זה וע"כ י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל ג"כ כצד סברא דחולין הנ"ל וע"כ בשעת התחלת השחיטה קודם שנגמרה ה"ל הבעלים בעלים שפיר ויכולין אז לפגל שפיר וזהו שאמר דבעלים מפגלין והכוונה על השחיטה שיכולין לפגל בשחיטה קודם שתוגמר [וס"ל כמ"ד דמפגלין בחצי מתיר ולא בעי' ב' סימנים] ולפי"ז והו רק בשחיטה דבהמה אבל במנחה דהתחלת הפיגול רק בקמיצה ואז כבר קידשה בכלי ולא מהני בה פדיון לכ"ע וע"כ שפיר אינה של הבעלים כלל ואין יכולים לפגל כלל:

לא

עי"ל עד"ז דבאמת אין ראוי לבעלים שיפגלו דאינם בעלים כלל דהקרבן הוא של גבוה והא דס"ל לראב"י דחשובין בעלים לפגל י"ל דהוא רק מטעמא דהואיל אי בעי מיתשיל עליה ממוני' הוא וע"כ י"ל דוה שייך רק בקרבן של בהמה דלית בי' קדושת כלי דסכין של שחיטה אינו כלי שרת [לדיעה הסוברת כן] ודם המתקדש בכלי שרת הוא רק קדושת כלי בדם אבל אין קדושת כלי בבהמה ולכן מהני שפיר שאלה אבהמה וחשיב מש"ה ממוני' משא"כ במנחה דהיא מתקדשת כולה בכלי לפני התחלת העבודות שמועיל בם פיגול וע"כ לאחר קדושת כלי תו לא מהני שאלה כמו שהאריכו האחרונים:

ועוד נראה דאפי' יועיל שאלה גם אחר קדושת כלי מ"מ במנחת סוטה מיהת הרי הבעל הוא שמקדש המנחה אלא דיש לה חלק במנחה אחרי שהוקדשה מגזה"כ מדקריי' קרא מנחתה ע' אותיות ט"ו ט"ז אבל לאיתשולי וודאי א"א רק הבעל המקדיש וא"כ הרי אין המנחה ממונה של סוטה ושפיר אין יכולה לפגל וז"פ:

לב

עי"ל לפמ"ש הלח"מ (פ"ב מחגיגה הי"ג) דלינה לצורך מצוה אין פוסלת בקדשים ע"ש והנה זה פשוט דבקודש שאין הלינה פוסלת בו לא שייך בי' ג"כ פסול מחשבת פיגול דהיא מחשבת חוץ לזמנו דהרי אין לקרבן זה זמן כלל כיון שאין הלינה פוסלת בו וגם למחר כשר וע' זבחים (דף ק"ד ע"ב) בעי ר' ירמי' לינה מהו שתועיל בפרים הנשרפין ובשעירים הנשרפין מי אמרינן כי מהני לינה בבשר דבר אכילה אבל הני דלאו בני אכילה נינהו לא או דילמא לא שנא אמר רבא הא מילתא איבעי' לי' לאביי ופשיטנא לי' מהא דתני' ושוין שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן (לאוכלן או לשורפן חוץ לזמנן) שלא עשה כלום מאי לאו מדמחשבה לא פסלה לינה נמי לא פסלה ודילמא מחשבה הוא דלא פסלה אבל לינה פסלה עכ"ל הגמרא ומבואר דהש"ס מסופק להיפוך דכיון דלא פסלה מחשבה לינה נמי לא פסלה ודחי דדילמא לינה בפועל עדיף ממחשבה ואף דמחשבה לא פסלה מ"מ הלינה בפועל פסלה וא"כ עכ"פ שלא תפסול הלינה בפועל ותפסול המחשבה זה וודאי א"א דכל פסול המחשבה הוא רק מפני שהלינה עצמה הוא פסול וכשנשאר עד למחר ונאכל הוא אכילת פסול וע"כ פוסלת גם מחשבת אכילת מחר משא"כ אם הלינה אין פוסלת והוא ראוי לאכילה תמיד וודאי דלא שייך בי' מחשבת חוץ לזמנו כלל וז"פ:

ולפי"ז נראה דלינה מותרת לגמרי במנחת סוטה לראב"י ואין פוסלת כלל וזה שאם תפסול בה לינה הרי יפסול גם מחשבת פיגול ומעתה הרי לא יהי' אפשר להקריב המנחה כלל כיון שכל עצמה אין באה אלא לברר עון והרי עדיין לא יהיה בירור דאפי' תצא נקיי' שמא פיגלה את המנחה ומפני זה היא שלא נבדקה [וכבר כתבתי זה כ"פ דאם תוכל הסוטה לפגל את המנחה שלא תיבדק לא שייך כל ענין ההשקאה כלל וכלל] משא"כ אם לא תפסול הלינה הרי לא תפסול ג"כ מחשבה ולא יהי' אפשר לסוטה לפגל ותוקרב שפיר וא"כ נמצא דמה שאנו מתירין בה הלינה הוא לצורך מצוה ועוד עדיף יותר דהוא לצורך כל ענין הקרבת אותו הקרבן בעצמו שאנו מתירין בו את הלינה דלולי היתר הלינה א"א לו שיוקרב כלל וא"כ וודאי ראוי לנו לומר דלינה מותרת לגמרי במנחת סוטה ואין פוסלת כלל וממילא אין הסוטה יכולה לפגל כלל והא דקיי"ל דפסלה לינה גם במנחת סוטה היינו רק לדידן אבל לראב"י דס"ל דבעלים מפגלין אה"נ דאין הלינה פוסלת כלל כיון דהיתר הלינה הוא לצורך מצוה לדידי' לשלא תוכל הסוטה לפגל ותוכל המנחה ליקרב וכנ"ל]:

ועוד נראה דגם ראב"י יכול להודות דפסלה לינה במנחת סוטה ורק מחשבת פיגול הוא דלא תפסול לדידי' במנחת סוטה וזה שהרי לא התרנו את הלינה אלא לצורך מצוה כדי שלא תוכל הסוטה לפגל במחשבת חוץ לזמנו ותוכל המנחה ליקרב וא"כ אחרי שאין מחשבת פיגול מועלת באמת שוב הרי אין שום צורך מצוה עוד בגוף הלינה וע"כ שוב שפיר אסור ללון עתה בפועל ושפיר תופסל ג"כ אם תלון כיון שלא היתה הלינה לצורך ורק מחשבת פיגול הוא דלא פסלה שאם תפסול מחשבת פיגול הרי לא יהיה אפשר להקריב המנחה ויהי' איפוא צורך מצוה בהיתר הלינה ושוב הרי יהי' מותר ללון ושוב הרי אין מחשבת פיגול פוסלת וע"כ לענין זה לבד מהני היתר הלינה לשתוחשב המנחה ראוי' ללון לגבי מחשבת פיגול שלא יהי' כח במחשבת פיגול לפסול אבל גוף הלינה בפועל שפיר אסורה ופוסלת שפיר כמו בכל הקרבנות וכסברא זאת ממש מבואר בשו"ת הרי"ם חיו"ד סי' י"ט על מה שאמרו בירושלמי דהיה ראוי לעשה דמצה לדחות ל"ת דחדש מטעם עדל"ת ע"ש שהעיר ע"ז דהא בעי' מצה ראוי' לשבעה וכל שבעה הרי אינו מצוה עוד ואין מה לדחות ונמצא שיהי' אסור כל שבעה וא"כ שוב גם בכזית ראשון דלילה ראשונה נמי הא אין ראוי לשבעה ואין יוצאין בו ותי' דכיון דאם נאמר דמפאת האיסור דכל שבעה גם בלילה ראשונה א"א לצאת כיון דאין ראוי לשבעה א"כ שוב יש לה לעשה דלילה הראשונה לדחות את האיסור דכל שבעה ג"כ כיון שא"א שתתקיים העשה זולת ע"י ההיתר דכל שבעה וכיון דדוחה את האיסור דכל שבעה שוב הרי ראוי לשבעה ושוב יוצאין בו שפיר בלילה ראשונה ושוב הרי אין נצרך לאוכלו בפועל כל שבעה וע"כ שוב שפיר אסור באמת לאוכלו בפועל כל שבעה ועכ"ז חשיב שפיר בלילה ראשונה ראוי כיון דאם תאמר דאינו ראוי לשבעה מפאת שאסור' בשבעה הרי או אדרבה מותר גם דשבעה דהמצוה תדחה גם את האיסור דכל שבעה וע"כ נשאר ההיתר דכל שבעה ע"י דחיית המצוה לענין זה לבד שתוחשב הלילה הראשונה ראוי לשבעה ואחרי שהוא ראוי אסור באמת באכילה בפועל כל שבעה וע"ש דדן עוד כזה בהך דיבמות (דף כ' ע"ב) דאמר דלא אמרי' עדל"ת באלמנה מן האירוסין שנפלה לכ"ג לייבום מטעמא דגזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שני' דקשה גם שם כזה דהא בעי' הקמת שם ובביאה ראשונה ליכא הקמת שם אן אשה מתעברת מביאה ראשונה אלא דלא בעי' ממש שתהא אותה הביאה ראוי' להקמת שם רק שיהיו היבם והיבמה ראוין להקמת שם בעתיד ואז הביאה ראשונה לבד שקונאה בה היא המצוה וכמ"ש התוס' שם וא"כ אחרי שהביאה שניה אסורה כאן ואין ראוין להקים שם בעתיד שוב הרי גם ביאה הראשונה אינה מצוה וראוי שגם ביאה הראשונה תותסר מן הדין לא מטעם גזירה דביאה ראשונה אטו ביאה

שניה לחוד ועל כרחך לומר ג"כ כנ"ל דאם תאמר דביאה הראשונה ג"כ תיאסר מפאת דאין ראוי לביאה שני' שוב הא גם ביאה שני' תישתרי דמצות הייבום תדחה גם את האיסור שבביאה שני' כיון דא"א למצוה שתתקיים בלעדי היתר זה וכיון דגם הביאה שני' מותרת שוב הרי ראוי לביאה שניה ושוב יוצא גם בביאה ראשונה לחוד ושוב א"צ בפועל לבעול ביאה שני' לענין המצוה וע"כ שוב אסור שפיר לבעול בפועל ביאה שני' דהותרה רק לענין זה שתוחשב ביאה ראשונה ראויה לשני' אבל בפועל שפיר אסורה עדיין וע"כ שפיר ביאה ראשונה שריא מה"ת וביאה שני' אסורה בפועל ורבנן גזרו גזירה גם בביאה ראשונה אטו ביאה שניה עכת"ד שם בזה הצריך לענייננו:

ויש להביא עוד ראיה לסברא זאת דשייך היתר לענין ראויות לבד ואעפ"י שיהי' הדבר עדיין אסור בפועל והוא מש"ס פסחים (דף ס"ח ע"ב) תניא אר"ש בוא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר חלבים ואיברים ופדרים כשרים כל הלילה ואין ממתינים להם עד שתחשך ולכאורה מאי ראי' משם דחביבה מצוה בשעתה הרי שם ההכרח שיהי' ההקטר מותר בשבת עצמו דאי לא יהי' מותר להקטיר בשבת עצמו הרי גם במוצ"ש לא יהי' אפשר להקטיר דהא אמרי' בפסחים שם (דף נ"ט ע"ב) ר' כהנא רמי כתיב לא ילין חלב חגי עד בוקר עד בוקר הוא דלא ילין הא כל הלילה כולה ילין וכתיב והקטיר עליה חלבי השלמים עלי' השלם כל הקרבנות כולן (שלא יתעכב דבר אחר תמיד של בין הערבים) הוא מותיב לה והוא מפרק לה כשניתותרו וברש"י כשניתותרו מקרבנות שנזרק דמן קודם תמיד ולא הספיקו להקריב דכיון דנראה להקרבה קודם לכן על תמיד של שחר הוא מושלם עכ"ל וא"כ כיון דמה דמותר להקריב אחרי תמיד של בין הערבים הוא רק בקרבנות שנראו להקרבה קודם לכן ואי לאו הכי עבר אעשה דהשלמה א"כ ה"נ הרי ההכרח שיהי' מותר להקטיר החלבים בשבת גופי' קודם תמיד של בין הערבים דאל"כ הרי גם במוצאי שבת לא יהי' אפשר להקטירם כיון דהוא אחר תמיד של בין הערבים ולא נראו להקרבה קודם לכן ואיכא עשה דהשלמה וא"כ מאי ראיה מכאן אלעלמא דחביבה מצוה בשעתה בדבר שאפשר לעשותו גם אח"כ ודו"ק היטב ועל כרחך לומר דגם בהקטר חלבים הנ"ל גם כן אחרי שמותר להקטירן בשבת גופי' קודם התמיד של בין הערבים מפאת דאם לא כן הרי תיבטל כל ההקטרה לגמרי דגם במוצאי שבת לא יהי' אפשר להקטירם וע"כ כיון דמותר להקטירן בשבת קודם תמיד של בין הערבים שוב הרי נראים להקרבה קודם לכן ושוב מותר להקטירם גם במוצ"ש וא"כ שוב הרי אין הכרח להקטירם בפועל בשבת וע"כ שפיר הי' ראוי שיהיה אסור להקטירם בפועל כיון דאין עוד צורך אל ההקטרה בפועל בשבת ואהני לי' ההיתר שמותר להקטירן

בשבת שפיר לענין הראויות שנחשבים ראוים להקריב קודם תמיד של בין הערבים אבל בפועל שפיר ראוי שתהיה ההקרבה אסורה וע"כ מדמקריבין אותם גם בפועל בשבת ואין ממתינין עד שתחשך שפיר יש ראיה מזה דחביבה מצוה בשעתה ודו"ק היטב מאוד:

ועוד יש להביא ראי' לסברא זאת מהא דאמרי' בפסחים שם (דף ס"ח ע"ב) אהא דלר' אליעזר נמי אין הזאת טמא מת שחל שביעי שלו להיות בערב פסח דוחה שבת ואע"ג דס"ל לר"א דמכשירי מצוה דוחין שבת ואמר שם בגמ' הטעם דס"ל לר"א דשוחטין וזורקין על טמא שרץ וה"ה לטמא מת בשביעי שלו הזאה למאי לאכילה אכילת פסחים לא מעכבא ע"ש ואע"ג דבעי' גברא דחזי לאכילה עכ"פ וזה הרי אין ראוי לאכילה אחרי שאנו אוסרין לו להזות בשבת וא"כ הרי לא יהי' ראוי לאכילה בערב וע"כ צ"ל דכיון דאם תאמר דלא יצא ידי פסח א"כ הרי יהי' מותר לו להזות שהרי ידחה הפסח לאיסור ההזאה וכיון דמותר להזות שוב הרי הוא ראוי לאכילה שהרי אפשר לו להזות בשבת ולאכול בערב וא"כ אחרי שראוי לאכילה שוב הני אין לו צורך בפועל עוד אל ההזאה שהרי גם כלי ההזאה הפסח כשר אחר שהוא ראוי להזאה וראוי איפוא לאכילה וגוף האכילה הא לא מעכבא ואם כן כיון שאין לו צורך בפועל עוד אל ההזאה שוב ההזאה בפועל שפיר אסורה ודוחה הפסח לאיסור ההזאה רק לענין שתוחשב ההזאה ראוי' אבל בפועל שפיר אסורה להעשות אחרי שאחרי היותה ראוי' אין עוד צורך להיותה נעשית בפועל וא"כ ה"ז ג"כ היתר רק לראויות לבד אבל לא להיות הדבר מותר בפועל ועש"ה בפסחים בתוד"ה אכילת ודו"ק היטב מאוד [ויש קצ"ע בזה בתוס' פסחים (דף נ"ט ע"א) ד"ה אתי במש"ש הילכך כשמקריב כפרתו מיקיים עשה דפסח דאז הוי ראוי לאכול שאם לא הי' יכול להקריבם לא יהי' ראוי לאכול לערב והפסח הי' פסול עכ"ל עש"ה וק' דאכתי יהי' אסור להקריבם בפועל רק יודחה איסור הקרבתם לענין הראויות לבד דיהי' נחשב ראוי להקריבם ויהי' הפסח כשר אבל בפועל עדיין יהי' אסור להקריבם דההקרבה בפועל הרי אין נצרכת עוד רק לגוף האכילה ומצות האכילה עצמה הרי א"א לה לדחות האיסור כיון דלא הוי בעידנא ויש ליישב ואכ"מ]:

ומעתה גם לענייננו הרי הוא אותי הנידון ממש דכיון דאנו מתירין את הלינה רק לצורך מצוה לשלא תהי' שם מחשבת לינה היינו מחשבת חוץ לזמנו ולא תוכל הסוטה לפגל במחשבת חוץ לזמנו ותוכל המנחה ליקרב וכנ"ל א"כ אחרי אשר הועלנו זה דאין מחשבת לינה פוסלת בהמנחה שוב הרי אין צורך עוד בהלינה בפועל ושפיר הלינה בפועל אסורה ופוסלת כמו בכל מקום והוי היתר הלינה רק לענין הראויות לשתוחשב

המנחה ראוי' ללון ולא יחול בה מחשבת חוץ לזמנו אבל בפועל היא אסורה ופוסלת שפיר גם לראב"י וכמובן:

ועוד נראה יותר מזה דגם מחשבת פיגול דכהן שפיר פוסלת גם לראב"י כמו לרבנן במנחת סוטה. [וכמבואר במשנה מנחות (דף י"ב ע"א) ובכ"ד דפסלה מחשבת חוץ לזמנו במנחת קנאות] ורק מחשבת פיגול דסוטה היא שאין פוסלת וזה דכמו דהיתר הלינה בפועל הרי הוא רק לצורך מצוה ואילו שלא לצורך מצוה אסור ופוסל כך כאן שאנו מתירין את הלינה לענין הראויות ללינה ישנו להההיתר ג"כ רק במה שהוא צורך מצוה ומה שאין בו צורך מצוה אין בו ההיתר וע"כ רק לענין מחשבת הסוטה דאם לא תוחשב לגבי מחשבה דידה ראוי' ללינה הרי לא יהי' אפשר למנחה ליקרב ולא יהי' אפשר להשקותה כלל אחרי שתוכל לפגל וכנ"ל וע"כ לגבי מחשבה דידה הרי היתר הלינה הוא לצורך מצוה לשלא תוכל לפגל ונוכל להשקותה ותוכל המנחה ליקרב וכנ"ל וע"כ שפיר ישנו להההיתר לגבי מחשבה דידה ושפיר נחשבת המנחה לגבי מחשבה דידה ראוי' ללון ושפיר אין יכולה לפגל ולפסול משא"כ לגבי מחשבת כהן דלגבי מחשבה דידי' הרי אין צורך מצוה בהיתר הלינה לשלא יוכל הכהן לחשב שהרי אין לנו לחוש על הכהן שיחשב והרי גם בכל הקדשים יכול כהן לחשב ומהני מחשבתו ולא התירה תורה את הלינה לשלא יוכל כהן לחשב מחשבת לינה וע"כ שפיר לגבי מחשבת הכהן אין שם ההיתר אפי' לראויות כיון דאין בהיתר זה צורך מצוה ושפיר מהני מחשבת הכהן גם לראב"י ורק מחשבת הסוטה הוא דלא מהני דלגבה יש ההיתר לראויות ללינה כיון דלגבה הוא צורך מצוה וכנ"ל ודו"ק היטב מאוד:

ועי"ל כן בקצרה בפשיטות טפי דאין כח לסוטה לפסול את המנחה במחשבת חוץ לזמני אחרי שאם יהי' לה כח לפסול הרי יהי' צורך מצוה בהיתר הלינה לשלא יועיל בה מחשבה דידה ותוכל ליקרב וכיון דיהי' צורך מצוה הרי תהי' הלינה מותרת וכיון דהלינה מותרת שוב הרי אין יכולה לפגל כלל ואחרי שאין יכולה לפגל שוב הרי אין צורך עוד בהלינה ושפיר הלינה בפועל אסורה ופוסלת שפיר כמו בכל הקרבנות ושפיר גם מחשבת פיגול דכהן פסיל בה שפיר כמו בכל הקרבנות דהא הוי מחשבת חוץ לזמנו שפיר אחרי דגם הלינה בפועל פוסלת שפיר ורק מחשבת פיגול דסוטה היא שאין פוסלת כיון שאם תפסול היא אדרבה הרי תהיה הלינה מותרת ושוב הרי און יכולה לפסול ודו"ק היטב מאוד:

והנה יש להקשות עוד על דברינו אלה שהרי הלח"מ כ' רק בלינה דאין פוסלת לצורך מצוה אבל לענין פסול דם שנפסל בשקיעת החמה הרי לא מצינו זה דלצורך מצוה לא

יופסל וא"כ כיון דקומץ דמנחות נמי נפסל בשקיעת החמה כדם כמבואר במנחות (דף כ' ע"ב) נפסל בשקיעת החמה כמותה ע"ש וא"כ אכתי הרי היתה הסוטה יכולה לפגל ע"י מחשבת הקטרת הקומץ לאחר שקיעת החמה כמבואר בזבחים (דף נ"ו ע"ב) דכל הזבחים מחשבין בדמן משתשקע החמה (דאם חישב בשחיטה ובקבלה והולכה לזרוק את הדם לאחר שקיעת החמה הו"ל פיגול) ואולם התוס' בזבחים (דף כ"ט ע"א) ד"ה למקום כתבו בשם יש מפרשים דתנא דהתם ס"ל דגם בדם ואימורים אין פוסלת מחשבת חוץ לזמנו רק בחישב לזורקן ולהקטירן באותו הזמן שכבר גם הבשר נפסל בו ופליג אהך (דדף נ"ו ע"ב) הנ"ל דמחשבין בדם משתשקע החמה כו' והוא פלוגתא דתנאי עש"ה וא"כ י"ל דראב"י נמי כהאי תנא (דדף כ"ט ע"א) ס"ל דגם בדם אין מחשבה רק לזמן שכבר גם הבשר נפסל וא"כ אחרי דלא פסלה לינת במנחת סוטה לגבי מחשבת סוטה ואין פסול בשירי המנחה לעולם א"כ גם לגבי הקטרת קומץ ליכא מחשבת חוץ לזמנו כלל וכמובן:

ועוד נראה בזה דכיון דהא דבעלים מפגלין לראב"י הוא רק מפאת ענין בעלים דאין עושה חום עבודה ורק מפאת ענין בעלים שלו הוא דיש לו כח לפגל וע"כ נראה לחדש בפשיטות דלראב"י נמי אין לבעלים כח לפגל רק בזריקה ולא בשאר עבודות דענין בעלים שלו הוא רק בזריקה שיש לו בה זכות בעלים במה שמתכפר בה דאין כפרה אלא בזריקה אבל בשאר עבודות דלא מכפרי אין לו בהם ענין בעלים כלל דמהאי טעמא אמרי' בזבחים (דף ד' ע"א) ועוד שם (דף י' ע"א) ובכמה דוכתי דאין מחשבת שינוי בעלים אלא בזריקה דבשאר עבודות כגון שוחט קרבן ראובן לשם שמעון לא הוי שינוי בעלים דאין לראובן כלל ענין בעלים בשחיטה רק בזריקה שמתכפר בה וע"ש (דף י' ע"א) ברש"י ד"ה שחט לשם פלוני כשר דכ' דאין שינוי בעלים חל על השחיטה דלא שייך שם בעלים אלא על הכפרה דהיינו הזריקה עש"ה וע"כ ה"נ לראב"י דבעלים מפגלין מפאת כח וזכות בעלים שלהם א"כ כיון דענין הבעלים הוא רק בזריקה אין להם כח לפגל ג"כ רק בזריקה ולא בשאר עבודות ודו"ק כי זה מיסתבר מאוד בס"ד:

ולפי"ז במנחה ממילא אין פיגול לבעלים ג"כ רק בהקטרת הקומץ דהוא במקום הזריקה בבהמה אבל לא בשאר עבודות ונמצא דהי' אפשר לסוטה לפגל רק בהקטרת הקומץ וא"כ אז הא אין עוד פיגול רק שתחשב בהקטרת הקומץ על השירים לאוכלן למחר וא"כ כיון שהתרנו בהם את הלינה שוב הרי אין לה עוד מחשבת פיגול כלל וכלל:

[**וא"ל** דאכתי הא אפשר שתפסול את המנחה במחשבת חוץ למקומו דז"א דשמעינן ליה לראב"י דאמר רק שמעתי שהבעלים מפגלין וסתם פיגול בל' חכמים הוא מחשבת חוץ

לזמנו דמחשבת חוץ למקומו הוא רק פסול לא פיגול ואע"ג דמצינו במקומות מועטים דקרי גם למחשבת חוץ למקומו פיגול מ"מ הסתמיות אינו כן כנודע זה בכולי' סדר קדשים ויש כאן סברא ג"כ שלא תועיל מחשבת בעלים רק בחוץ לזמנו אבל לא בחוץ למקומו וזה די"ל דרק בדבר שהוא פסול גם לגבי הבעלים במקום כשרותו לעבודה דהיינו בבמה והיינו מחשבת חוץ לזמנו דפוסל גם בבמה כמבואר בזבחים (דף קי"ג ע"א) במשנה ע"כ בזה הוא דיכול לפסול הקרבן כיון דדבר זה הוא פסול גם אצלו במקום כשרותו משא"כ במחשבת חוץ למקומו דלא שייכא בבמה ואינה פסול אצלו במקום כשרותו והוא רק פסול בשעת איסור הבמות דהעבודה אז כהנים ולא שייך לגבי בעלים פסול זה כלל ע"כ ג"כ אין בכחו במחשבה זאת לפסול את הקרבן כיון דהוא לא שייך בגווי' דפסול זה לעולם ודו"ק היטב:

ועי"ל בפשיטות לפי המבואר בזבחים (דף י"ד ע"א) ועוד שם (דף נ"א ע"א) ובכמה דוכתי דחוץ למקומו הוקש לחוץ לזמנו ע"ש וע"כ סוטה דליתה במנחתה במחשבת חוץ לזמנו ליתה ג"כ במחשבת חוץ למקומו וכדאמרי' כן בהיקישא ובסמוכים [דהוו ג"כ היקיש] בכמה דוכתי דכל שישנו בזה ישנו באידך וכל שאינו בזה אינו באידך וא"ל דסוטה לא חשיבה ליתה במחשבת חוץ לזמנו דהא איתא שפיר בגוף המחשבה אילו הי' למנחה שלה זמן ורק שאין למנחה שלה זמן כיון דאין הלינה פוסלת בה דז"א דכה"ג נמי מצינו בקידושין (דף ל"ה ע"ב) דנשים ליתנהו בבל תקיף מדכתי' לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך את שישנו בהשחתה ישנו בהקפה והני נשי הואיל וליתנהו בהשחתה ליתנהו בהקפה ומנלן דליתנהו בהשחתה איבע"א סברא הוא דהא לית להו זקן כו' אלמא דמה דאין להם זקן חשיבי מכח זה ליתנהו בהשחתה אף דבעצם הלאו הרי היתה גם היא בכללו אילו הי' לה זקן ועכ"ז אמרי' דחשיבא ליתה מפאת דאין לה זקן ואמרי' מכח זה דהואיל וליתה בהשחתה ליתה בהקפה אף דהקפה שייך בה וא"כ ה"נ שפיר יש לט לומר דהואיל וליתה במחשבת זמן מפאת שאין זמן למנחתה ליתה ג"כ במחשבת חוץ למקומו אף דמקום יש לה למנחתה ויש עוד כמה דוכתי כי הך דקידושין ויש ג"כ מקומות סותרות והוא ספק עתיק והארכתי בו כבר ברשימותי עד מאוד וא"כ עכ"פ ניתן להאמר דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל כצד סברא דש"ס קידושין הנ"ל ושפיר דברינו נכונים]:

לג

עי"ל עפמ"ש באות הקדום דאם לא יפסול לינה במנחת סוטה אזי לא תוכל הסוטה לפגל כלל ולפי"ז י"ל דהנה יש להסתפק למ"ד דכלי שרת אין מקדשין אלא מדעת אם הי' הכהן מכוון בשעת קידשו הקודש בכלי שרת שבדעתו שיקדש הכלי את הקודש לכל דבר רק לא להפסל בלינה אי מהני שיור זה או לא ולכאורה נראה פשוט דלא מהני דאחרי שכיוון שיקדש הכלי את הקודש א"כ כיון שהוא מקדש אין קידוש לחצאין וקדוש שפיר אף לפסול לינה ואין יכול לשייר ואולם באמת אין זה פשוט דרק אילו לא היינו מוצאין קדושת כלי בלא פסול לינה בשום מקום אז שפיר. הי' זה נחשב חצאין ואין ביכולתו לשייר משא"כ אחרי שאנו מוצאין קדושת כלי בלא פסול לינה והוא לר' אליעזר ברבי שמעון בזבחים (דף י"ט ע"ב) ת"ר קידש ידיו ורגליו ביום א"צ לקדש ידיו ורגליו בלילה בלילה צריך לקדש ביום דברי רבי שהי' רבי אומר לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים ראב"ש אומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים ושם (דף כ"א ע"א) כי אתי ר' דימי א"ר יוחנן בעי אילפא לדברי האומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים מי כיור מהו שיפסלו (בלינה) מי אמרי' הני למאי לקידוש ידים ורגלים קידוש ידים ורגלים גופיהו לא פסול בהו לינה (הילכך מי כיור נמי לא פסיל בהו לינה) או דילמא כיון דקדוש להו בכלי שרת מיפסלי כי אתי רבין אמר רבי ירמי' אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן הדר פשיט אילפא כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו עכ"ל הגמ' הרי דלראב"ש אין לינה פוסלת במי כיור אעפ"י שקידשו בכלי שרת ומקדש הכלי לכל הדברים מלבד לפסול לינה וא"כ לפמ"ש הר"ן בנדרים (דף פ"ג ע"ב) דכיון דמצינו פעם לאיסור נזירות בלא איסור טומאה היינו בנזירות שמשון לכן גם בסתם נזירות דישנו לאיסור טומאה מ"מ מיהת לא חשיב נזירות לחצאין אם יהי' זה בלא זה ויכול הבעל להפר מפאת זה כל איסורי נזירות אשתו וישאר איסור טומאה לחוד ולא חשיב נזירות לחצאין כיון דמצינו במקום אחד שאין תלויים זה בזה היינו בנזירות שמשון עש"ה וכבר הבאתי דברי הר"ן אלה בכמה דוכתי וע' אתוון דאורייתא כלל ט"ז מה שחידשתי שם עפ"י דברי הר"ן הנ"ל עש"ה] וע"כ גם לענין נידון דידן כיון דמצינו פעם קדושת כלי לכל הדברים ולא לפסול לינה במי כיור לראב"ש ע"כ שוב שפיר גם במקום שהלינה פוסלת מ"מ לא חשיב חצאין מיהת ושפיר הי' יכול הכהן לחשב שיקדש הכלי לכל הדברים מלבד להפסל בלינה ושפיר מהני שיור מחשבתו כיון דאין זה קדושה לחצאין

[וע"ע מנחות (דף ח' ע"א) חביתי כהן גדול ר' יוחנן אמר אין קדושה לחצאין ור' אלעזר אמר מתוך שקריבה לחצאין קדושה לחצאין כו' ומי אמר ר' יוחנן הכי והא איתמר

הפריש חצי עשרון ודעתו להוסיף רב אמר אינו קדוש ור' יוחנן אמר קדוש ואם איתא לילף מחביתין כו' דעתו להוסיף שאני דתני' מלאים (שניהם מלאים סולת) אין מלאים אלא שלימים א"ר יוסי אימתי בזמן שאין דעתו להוסיף כו' ורב בחביתין כמאן סבירא לי' אי כר' אלעזר ליליף מחביתין (וליקדש חצי עשרון בשאר מנחה הואיל וקדוש בחביתין) וכי תימא רב מילתא ממילתא לא יליף והאמר רב מנחה קדושה בלא שמן שכן מצינו בלחם הפנים (אם נתן עשרון סולת בכלי בלא שמן מתקדש הסולת לבד ואין יוצא לחולין עוד ואף דאין כלי מקדש את המנחה רק בהיותה שלימה כדדרשי' אין מלאים אלא שלמים וכאן הרי חסר השמן מ"מ כיון דבלחם הפנים אין שמן לכן גם במנחה שיש בה שמן מ"מ השמן מילתא אחריתי הוא ושפיר מיחשב הסולת לבד שלם לענין קידוש ויש כח לכלי לקדש הסולת לבד גם בלי שמן בלא לבונה שכן מצינו במנחת נסכים (שאין בה לבונה) בלא שמן ובלא לבונה שכן מצינו במנחת חוטא (שאין בה לא שמן ולא לבונה) על כרחך רב כר' יוחנן סבירא לי' עכ"ל הגמ'. ומבואר בזה ג"כ סברת הגמ' דיש כח לכלי לקדש חצי עשרון אע"ג דבעי' שלם לקידוש מפאת שכן מצינו במנחת חביתין דמתקדשת לחצאין ואף דשם טעמא אית בי' דלא מיחשיב חצי כלל כיון דקריבה כך חצי וא"כ הרי גם החצי הוא דבר שלם לעצמו הואיל וקרב כך וכדאמר מתוך שקריבה לחצאין קדושה לחצאין משא"כ בשאר מנחה דליכא האי טעמא הרי חצי העשרון הוא רק חצי שפיר ומדוע יתקדש ועל כרחך דכיון דמצינו פעם שהוא קדוש כך חצי לכן ממילא גם בשאר מנתה הוי חצי עשרון ג"כ דבר לעצמו לענין הקידוש ולא מיחשיב תו חצי עוד דגמרי' מילתא ממילתא לענין זה וכדברי הגמ' וא"כ ה"נ כיון דמצינו פעם קדושת כלי בלא פסול לינה במי כיור לכן גם בעלמא לא מיחשיב תו קדושה לחצאין עוד ושפיר יכול הכהן לשייר בדעתו ולכוון שיקדש הכלי לכל דבר ולא לפסול לינה ומהני שפיר השיור שלו וכן מהך דמנחה קדושה בלא שמן שכן מצינו בלחה"פ כו' מתבאר ג"כ כן דאף דבשאר מנחה הטעונה שמן הי' ראוי שלא יקדש בלא שמן דהוי מנחה חסירה ואין כלי מקדש אלא שלם מ"מ כיון דמצינו פעם למנחה בלא שמן בלחה"פ לכן גם בשאר מנחות הוי הסולת דבר לעצמו ולא מיחשיב חסר וחצי בלי השמן רק שלם לענין הקידוש ומתקדש שפיר גם בלי שמן וכזה גם כאן כיון דמצינו פעם קדושת כלי בלא פסול לינה שפיר גם בעלמא לא הוי זה חצאין בקדושה ושפיר יכול הכהן לשייר וכנ"ל):

ולפי"ז י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל ג"כ כראב"ש הנ"ל וא"כ אין קושי' כלל מסוטה דהי' הכהן יכול לכוין בשעת קידשו המנחה בכלי שהוא מקדש על תנאי שאם תפגל הסוטה אזי הוא מקדש לכל שאר הדברים ולא לפסול לינה וא"כ ממילא לא תוכל הסוטה לפגל

עוד שאם תפגל הרי אין הלינה פוסלת במנחה כלל ושוב אין פיגולה פיגול דלא הוי מחשבת חוץ לזמנו כלל כיון דאין הלינה פוסלת בה וכמו שהארכתי באות הקדום וא"כ כיון שלא תועיל הסוטה כלום במחשבת פיגולה להציל עצמה שוב יש לנו להחזיק וודאי שלא פיגלה דל"ל לפגל בחנם אחרי שאין מועלת בזה כלום וע"כ שוב שפיר אילו הי' לן הי' נפסל שפיר בלינה וג"כ אם הי' הכהן מחשב מחשבת חוץ לזמנו שפיר הוא נפסל וכמובן ושפיר פסלה לינה ומחשבת פיגול במנחת סוטה גם לראב"י כמו לרבנן ועכ"ז הסוטה וודאי דלא פיגלה ואם תפגל לא תועיל כלום וכנ"ל:

[**והנה** מה שהבאתי מהך דראב"ש דמי כיור דמשכחת קידוש כלי בלא פסול לינה נזכרתי עוד דיש כזה גם בתוס' יומא (דף מ"ח ע"א) אהא דאמר התם בגמ' דפסלא לינה בקטורת דיוה"כ וז"ל הגמ' ת"ש הוסיף ר' עקיבא הקטורת והלבונה והגחלים שאם נגע טבול יום במקצתן פסל את כולן קס"ד מדפסיל טבול יום פסלא נמי לינה כו' ובתוד"ה מדפסיל וז"ל הקשה רש"י אמאי מייתי מדיוקא מדפסיל בה טבול יום כו' לייתי מתני' דפרק ב' דמעילה דקתני בהדיא הקומץ והלבונה והקטורת כו' מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה כו' וריב"א תי' דההיא דהתם איכא למימר דאיירי בקטורת דכל השנה דחשיבא קידוש כלי דידה כו' אבל קטורת דיוה"כ דלא חשיבא קידוש כלי דידה דמן הדין הוי לן למימר שלא תהא בכלי אלא לעייל בחפניו אלא משום דלא אפשר כדאמר לעיל אימא דלא תיפסל בלינה בקדושת כלי דידה כו' עכ"ל וע"ש עוד בשאר דברי התוס' ועכ"פ מבואר גם בזה דשייך קידוש כלי בלא פסול לינה מדה"א למימר דקידוש כלי דיוה"כ הוא רק לשאר דברים ולא לפסול לינה וכוונת דברי התוס' יומא הנ"ל נראה גם כן דיש חילוק בין שאר הדברים שהכלי מקדש להם לבין פסול לינה דשאר הדברים הם עצם ענין הקדושת כלי וע"כ גם בקידוש כלי דיוה"כ אף דקליש מפאת דלא הי' צריך להיותו מעיקר הדבר רק משום דא"א מ"מ אחרי שהוא קידוש כלי יהי' משום דלח אפשר מ"מ סוף סוף אחרי שיש כאן קדושת כלי ממילא הוא מקדש לאותם הדברים כיון דהם הם עצם ענין הקדושת כלי משא"כ מה שהכלי מקדש ליפסל בלינה זה איננו עצם ענין הקדושת כלי והוא רק דבר מבחוץ שהכלי מקדש גם לענין זה אבל אין זה עצמותו של ענין הקידוש וע"כ בקידוש כלי דקליש כהך דיוה"כ שפיר ה"א דאין לו כח לקדש לענין זה ועכ"ז ה"ל קידוש שפיר כיון דאין זה עצם ענין הקידוש ואין כאן חסרון בעצם ענין הקידוש ודו"ק היטב מאוד.

וע"כ ה"נ לענין שיור הכהן כיון דהקידוש ליפסל בלינה איננו עצם ענין הקידוש רק דבר מבחוץ לכן שפיר בכח הכהן לשייר אותו ולא מיחשיב חצאין בענין הקידוש כיון דאין זה

עצמותו של ענין הקידוש רק דבר מבחוץ שמקדש גם לענין זה וכמובן ואין צורך להנעה מהך דראב"ש דמי כיור דבלא זה נמי שפיר י"ל דיכול הכהן לשייר פסול לינה וכנ"ל ויש לדון בזה טובא בהך דמנחות (דף צ"ה ע"ב) אלא אי קשיא הא קשיא ואפייתן בפנים אלמא תנור מקדש ואין דוחות את השבת איפסלא בלינה כו' ובדברי הרמב"ם התמוהים שם וכן יש לדון בזה עוד בכ"ד ואכ"מ].

לד

עי"ל דהנה כבר הערותי דאיך בעלים מפגלין הלא כל כח פיגול שלו רק מפאת ענין בעלים דעבודה הא אינו עושה ובעלים ג"כ הרי איננו של גוף הקרבן דהרי הקרבן הוא של גבוה והוא רק ענין בעלים של הכפרה וההרצאה אשר לקרבן וא"כ אחרי שהוא מפגל והקרבן נפסל ע"י פיגולו א"כ הרי אין לו בו הרצאה עוד ושוב איננו בעלים כלל ושוב ראוי שלא יהי' פיגולו פיגול כלל כיון דכל כח הפיגול הוא רק מפאת ענין הבעלים ואילו ע"י הפיגול עצמו הרי מסתלק ענין הבעלים וצ"ל דכיון דפיגול נמי יש בו הרצאה דהוא מרצה לפיגולו כמבואר בזבחים (דף נ"א ע"א) חוץ לזמנו (קרבן שחישב בו חוץ לזמנו אם עלו אימוריו לא ירדו) הואיל ומרצה לפיגולו (הואיל וחשובה הרצאת דמו לחייב עליו משום פיגול כמי שקרבו מתיריו בהכשר לפיכך אם עלו אימוריו לא ירדו רש"י) וכזה עוד שם (דף מ"ב ע"ב) לפיגולו מרצה ושם (דף ל"ד ע"ב) הואיל ומרצה לפיגולו וכ"ה במעילה (דף ב' פ"א) ועוד בכמה דוכתי וע"כ לענין בעלים נמי כיון דגם פיגול יש בו הרצאה דמרצה לפיגולו עדיין הוא שפיר בעלים של זאת ההרצאה ושייך שפיר עדיין ענין בעלים וע"כ שפיר פיגולו פיגול:

[**ועפי"ז** יש ג"כ טעם למה שכתבנו באות ל"ב דאין לבעלים רק מחשבת חוץ לזמנו אבל לא מחשבת חוץ למקומו דחוץ למקומו כיון דאין בו הרצאה והוא רק פסול גרידא א"כ שוב כיון שנפסל הרי אינו בעלים עוד ואין יכול לפסלו וכנ"ל ואין לנו לומר רק דמפאת היקישא דחוץ למקומו דהוקש לחוץ לזמנו יהי' לבעלים ממילא גם מחשבת חוץ למקומו הואיל ויש להם מחשבת חוץ לזמנו ע' היטב בזבחים (דף נ"א ע"א) שם ותבין וא"כ עכ"פ היכא דליכא לבעלים מחשבת חוץ לזמנו שוב גם מחשבת חוץ למקומו אין ראוי שיהי' להם וקמו בזה איפוא כל דברינו באות ל"ב הנ"ל עוד ביתר שאת בס"ד ממה שכתבנו שם דו"ק ותשכח. ודע דיש בזה צ"ע ברש"י זבחים (דף ליד ע"ב) שם ד"ה הואיל ומרצה לפיגולו דמשמע מדבריו דגם במחשבת חוץ למקומו יש ענין ריצוי לפסולו והוא צע"ג מגמ' זבחים (דף נ"א ע"א) הנ"ל ועוד מכמה דוכתי דמבואר דסברא דהואיל ומרצה כו'

הוא רק במחשבת חוץ לזמנו אלא דחוץ למקומו ממילא לו ג"כ אותו הדין אשר לחוץ לזמנו מפאת ההיקיש דאיתקש לחוץ לזמנו וכן הוא ג"כ הכוונה בהך דזבחים (דף ל"ד ע"ב) דחוץ לזמנו עושה שיריים מסברא דהואיל ומרצה כו' וממילא חוץ למקומו נמי עושה שיריים מהיקישא דאיתקש לחון לזמנו וכן מבואר בתוס' מנחות (דף ע"ט ע"א) ד"ה והדר והוא פשוט ודברי רש"י צע"ג]:

ולפי"ז הנה למדנו דהיכא דיהי' פסול עצמיי בקרבן אז לא יוכלו הבעלים לפגל בו עוד דכיון דהקרבן פסול ואין בו הרצאה א"כ הרי אין להם בו עוד ענין בעלים כלל ושוב ממילא אין יכולים לפגל וא"ל דהיכא דיש פסול עצמיי הא גם כהן אין יכול לפגל כיון דלא קרב המתיר כמצוותו דז"א דדעת הכ"מ פרק ה' מתמידין ומוספין הי"ב בדעת הרמב"ם היא דהא דבעי' לענין פיגול קרב המתיר כמצוותו אתא לאפוקי רק שלא יהא שם עירוב מחשבת פסול עם מחשבת הפיגול כגון מחשבת חוץ למקומו או שלא לשמה במקום שפוסל אבל פסול אחר גרידא שלא מפאת מחשבה אין מונע חלות הפיגול עש"ה וצ"ל לכ"מ הנ"ל דהא דאמרי' בכל מקום דפיגול יש בו הרצאה לפיגולו היינו רק דפסול הפיגול עצמו יש בו הרצאה ג"כ ולכן מפאת זה אם עלה לא ירד ומשוי לדם שבצואר שיריים כו' אבל כשיש פסול אחר מלבד הפיגול וודאי דאין עוד הרצאה שהרי פסול האחר מונע ההרצאה ואיך אפשר שיהי' הרצאה בהקרבן אחרי שהוא פסול ובפסול הפיגול עצמו כך גזרה תורה דאעפ"י שפוסל מ"מ יש ענין הרצאה ג"כ משא"כ בשאר פסולים הא אין בם ענין זה והם מונעים וודאי את ההרצאה לגמרי וכמובן:

וא"ל דאחרי שאין הרצאה היאך הפיגול חל דז"א דלדעת הכ"מ לא בעי' כלל הרצאה לפיגול ואין ענין ההרצאה תנאי מעכב בפיגול וענין ההרצאה שהוזכרה בו אתיא לאפוקי רק שאם מחשבת פסול אחר מעכב ההרצאה אין הפיגול חל אבל אם אין שם עיכוב ההרצאה מפאת מחשבת פסול רק מפאת פסול זה שפיר אין מעכב בהפיגול ושפיר הפיגול חל אף שאין שם הרצאה וז"פ ומוכרח לסברת הכ"מ הנ"ל וא"כ לענייננו היכא דיהי' בהקרבן פסול אחר אז הכהן שפיר יוכל לפגל בו משא"כ הבעלים לא יוכלו לפגל דכיון דיש גם פסול אחר ואין שם הרצאה כלל א"כ שוב הא אין הבעלים בעלים כלל ואין יכולים לפגל וכנ"ל ומובן ממילא דלאו דווקא כשיש פסול אחר לפני הפיגול רק דאפי' אין פסול אחר לפני הפיגול רק דהפיגול של אותו הקרבן כך יהי' עניינו שאם יחול יתחדש ע"י הפיגול עצמו פסול אחר מלבד הפיגול ואותו הפסול הרי ימנע ההרצאה אז ג"כ בכה"ג הכהן הוא דיוכל לפגל ולא הבעלים דלגבי הבעלים שוב שפיר הדרינן לסברא הנ"ל דכיון דאין מפגל רק מכח ענין הבעלים היינו דהוא בעלים של ענין ההרצאה אשר

בהקרבן וא"כ כיון דע"י הפיגול עצמו יתחדש פסול ולא יהי' בו הרצאה עוד ואיננו בעלים עוד לכן ממילא אין ביכולתו לפגל כיון דכח הפיגול שלו הוא רק מכח ענין הבעלים וכאן הרי הפיגול עצמו סותר ענין הבעלים דאם יחול לא יהי' בעלים עוד וע"כ ממילא אין יכול לפגל וכנ"ל:

ומעתה אומר דהנה יש להביא ראיה לסברת הכ"מ הנ"ל דפסול אחר אין מונע חלות פיגול [מלבד פסול מחשבות אחרות דמפורש בזבחים (דף כ"ט ע"א) לא יחשב שלא יערב בו מחשבות אחרות כו' וכ"ה במשנה שם (ע"ב) ובכ"ד] והוא מש"ס מנחות (ד' ד' ע"א) אמר רב מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה הואיל ובאת להתיר (חדש) ולא התירה וכן אתה אומר באשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן פסולין הואיל ובאו להכשיר ולא הכשירו כו' תנן כל הזבחים ששחטן שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מפסח וחטאת ואם איתא ליתני נמי חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע דבאו להכשיר ולא הכשירו כיון דאיכא אשם גזילות ואשם מעילות דלכפרה אתו לא פסיקא לי' מאי שנא אשם. נזיר ואשם מצורע דב להכשיר ולא הכשירו הני נמי באו לכפרה ולא כיפרו א"ר ירמי' מצינו שחלק הכתוב בין מכפרין ובין מכשירין מכפרין אית בהו דאתו לאחר מיתה מכשירין לית בהו דאתו לאחר מיתה כו' ומבואר דסברת רב דקרבן שיש לו ענין פעולה אז כשאינו עושה פעולתו דבר זה הוא פסול בקרבן ורק בקרבנות המכפרים אזי הכפרה איננה עקריית בקרבן דהקרבן הוא ענין בפ"ע שמקריב דבר לגבוה ובשכר ההקרבה ממילא ונרצה עונו אבל גם כשאין שם כפרה ג"כ הקרבן כשר שאין עיקר הקרבן בא רק על זה רק הוא דבר הנמשך ממילא מן הקרבן וע"כ גם כשאינו נמשך ג"כ הקרבן כשר ולכן מכפרין אתו גם לאחר מיתה אף שאין נמשכת אז כפרה מהם דאין כפרה למתים ומש"ה נמי גם כשנזבחו שלא לשמן כשירים אף דלא עלו לבעלים לשם חובה ואי הבעלים מתכפרים בו משא"כ קרבן הבא לענין פעולה מה כגון מנחת העומר הבאה להתיר חדש ואשם נזיר ומצורע שבאים להכשיר הנזיר שימנה נזירות טהרה ולמצורע שיותר בקדשים אזי הפעולה היא כל עיקר עניינו של הקרבן וכשאין הפעולה נפעלת איננו קרב כלל ופסול ממילא וע"כ מנחת העומר שקמצה שלא לשמה אע"ג דשלא לשמה בעצמותו איננו דבר הפוסל רק מונע עלות לבעלים לשם חובה ונשאר קרבן נדבה מ"מ במנחת העומר כיון שמסלק העלות לציבור לשם חובה ואין החדש ניתר בו ממילא נמשך מזה פסול כי שלא פעל הקרבן פעולתו וע"כ ממילא הו פסול לגמרי דא"א לו שישאר קרבן בלי הפעולה דכל עניינו של קרבן זה הוא רק הפעולה וכן באשם נזיר כו':

ולפי"ז הנה יש לשאול שאלה גדולה דלרב איך משכחת פיגול במנחת העומר ואשם נזיר ואשם מצורע הרי כיון דנפסל ע"י הפיגול הרי לא הותר החדש ולא הוכשרו הנזיר והמצורע וא"כ דבר זה עצמו מה שלא הותרו והוכשרו הרי זה עצמו הוא פסול מפאת עצמה דהא בשלא לשמה נמי אע"ג דשלא לשמה איננו פוסל בעצם את הקרבן מ"מ כיון שמסלק פעולת ההיתר וההכשר אזי סילוק ההיתר וההכשר אח"כ הוא שפוסלו ממילא וכנ"ל וא"כ ה"נ בפיגול אחרי שנמשכו ע"י הפיגול סילוק ההיתר וההכשר הרי סילוק ההיתר וההכשר הוא פסול מצד עצמותו וא"כ שוב הרי ראוי שלא יחול הפיגול כלל שהרי אין לומר כאן דלפיגולו מרצה דאחרי שבאו להתיר ולהכשיר ולא התירו והכשירו ונשאר כאן פסול בעצם מכח זה שלא מחמת הפיגול א"כ שוב הרי אין שם הרצאה דפסול העצמיי הרי מונע ההרצאה וא"ל דא"כ לאידך גיסא אם תאמר שאין הפיגול חל הרי שוב יתירו ויכשירו ויוכשרו ויהי' הרצאה וא"כ שוב יחול הפיגול דז"א דסוף סוף כיון שאחרי חלות הפיגול על כרחך לומר דאין שם הרצאה כיון דע"י הפיגול הוא פסול בעצמותו מפאת שאינו מתיר ומכשיר א"כ אי נימא דהרצאה היא תנאי מעכב בפיגול וא"א שיהי' פיגול רק כשיש הרצאה א"כ וודאי דא"א שיהי' כאן פיגול אחרי שיהי' פיגול בלי הרצאה וכמובן ואם כן על כרחך לנו לומר כדעת הכ"מ הנ"ל דפסול אחר המול ההרצאה אין מבטל כלל את הפיגול ושפיר אפשר שיהי' פיגול גם כשיש בו פסול אחר ופסול מחשבה אחרת הוא שמונע הפיגול וע"כ שפיר יש פיגול גם במנחת העומר ואשם נזיר כו' דנהי דבהיותו פיגול יש בו ממילא גם פסול אחר מפאת שאינו מתיר ומכשיר מ"מ זה הרי הוא רק פסול גרידא מה שאינו מתיר ומכשיר ולא פסול מחשבה ושפיר אין פסול זה מונע הפיגול ושפיר ה"ל פיגול אף דבאמת אין בו הרצאה מכח הפסול האחר המסתבב ממילא ע"י הפיגול:

ולפי"ז נראה דהנה זה פשוט דכמו דמנחת העומר שבאה להתיר ולא התירה פסולה לרב וכן אשם נזיר כו' שבאו להכשיר ולא הכשירו ה"ה מנחת סוטה דלברר עון קאתיא כמבואר בזבחים (ד' מ"ד ע"ב) ומנחות (דף ס' ע"ב וע"ג ע"א) וכריתות (דף כ"ו ע"א) אזי כשלא תעשה פעולת בירור העון ג"כ היא פסולה [וע"ש בזבחים ומנחות דפעולת היתר דעומר ופעולת בירור עון דמנחת סוטה בחדא מחתא מחית להו עש"ה והוא פשוט וודאי דמנחת סוטה שבאה לברר ולא ביררה דינה כדין מנחת העומר שבאה להתיר ולא התירה ואשם נזיר כו' שבאו להכשיר ולא הכשירו וגם הוא פסול ודאי ואין כשר לרב רק קרבן שאין בא לפעולה כעולה ושלמים ותודה ואפי' קרבנות המכפרין אין הכפרה עיקר עניינם מדאתו מכפרין נמי לאחר מיתה אף שא"א להם לכפר אז משא"כ כל שיש

לו פעולה אזי כשאינו עושה פעולתו הוא פסול ממילא וכנ"ל] וא"כ בכל פיגול דמנחת סוטה הרי המנחה נפסלת פסול עצמיי ע"י הפיגול מפאת שבאה לברר ולא ביררה דכיון דהמנחה פיגול ואינה פועלת פעולת הבירור א"כ מה שאינה פועלת פעולת הבירור זה עצמו הוא פסול בפ"ע ועכ"ז אין זה מונע חלות הפיגול וככ"מ הנ"ל וכנ"ל וא"כ עכ"פ זהו רק לענין פיגול דכהן משא"כ מחשבת פיגול דבעלים שפיר אין בו גם לראב"י דס"ל דבעלים מפגלים וכמו שהקדמנו דכל שמחמת הפיגול עצמו נעשה בו פסול אחר המונע ההרצאה שוב הרי אין בו ענין בעלים עוד כיין דאין בו הרצאה והבעלים איננם בעלים רק של ההרצאה וע"כ אין לבעלים ממילא כח לפגל בו כלל וא"כ נהי דר"ל פליג שם במנחות אסברא דרב הנ"ל ולא קיי"ל בהא כרב מ"מ ראב"י דזבחים הנ"ל שפיר י"ל דס"ל כסברת רב הנ"ל [ואליבא דראב"י כ"ע לא פליגי דס"ל סברא זאת וכי פליגי רב ור"ל אליבא דרבנן דראב"י] וא"כ גם לראב"י שפיר אין הסוטה יכולה לפגל כלל במנחתה אע"ג דבעלמא בעלים מפגלין לדידי' ודו"ק היטב מאוד בתירוצינו זה כי הדברים עמוקים מאוד בס"ד:

לה

עי"ל לפמ"ש באות ט"ו בשם התוס' סוטה (דף כ"ג ע"א) דהבעל והאשה הם שותפין בהמנחת סוטה וא"כ הרי כבר כתבתי דבאמת אין ראוי לבעלים לפ ולפסול הקרבן דאין אדם אוסר דשא"ש דהקרבן הרי הוא של גבוה אלא דאי נימא כן א"כ הרי לא יוכלו הבעלים לפגל בשום מקום והרי גזה"כ הוא לראב"י במאי דקרי קרא לבעלים מקריב בקרא דוהקריב המקריב והילכך איתי' ממילא בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב וכדפרש"י וא"כ הרי גזה"כ הוא דיכולין הבעלים לפגל ואולם גזה"כ הזה הרי הוא רק שביכולתו לפגל בשל גבוה דאל"כ קרא היכא משכחת לי' הרי כל קרבן הוא של גבוה משא"כ שיהי' ביכולתו לפגל בשל הדיוט אחר בזה הא ליכא קרא וא"כ וודאי דנשאר כפי הסברא החיצונה דא"א אוסר דשא"ש ואין כח למחשבתו לתפוס במה שאינו שלו:

וע"כ נראה דאפי' לראב"י דבעלים מפגלין מ"מ בקרבן של שותפין אם יחשב רק אחד מהם מחשבת פיגול אין במחשבתו כלום דהמחצה של חבירו הרי אין מתפגל ע"י מחשבתו וכנ"ל והמחצה שלו נמי נראה דאין מתפגל דלא מצינו פיגול בחצי קרבן וקצת ראי' לזה מגמ' כריתות (דף י"ד ע"א) דאמר דנותר ופיגול בחדא בהמה לא משכחת לה ופריך אלמה לא משכחת לה כגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח דפקע פיגולי' מיני' וה"ל נותר כו' ע"ש ואי איתא מדוע לא אמר נמי דמשכחת כה"ג לדרכנו הנ"ל אליבא דראב"י דנתפגל רק מחצה שלו ומחצה של חבירו שפיר אפשר לו להעשות נותר וי"ל

דעדיפא מיני' משכח מאי דהוא אליבא דכ"ע וע"ע מנחות (דף י"ג ע"ב) א"ר הונא אומר הי' ר' יוסי פיגל בירך של ימין לא נתפגל הירך של שמאל כו' איבע"א סברא לא עדיפא מחשבה ממעשה הטומאה אילו איטמי חד אבר מי איטמי לי' כולי' כו' ע"ש דאיתותב ר' הונא במסקנא וא"כ אי נימא דיש מציאות כה"ג לפיגול בחצי קרבן א"כ מדוע באמת אין הדין כן רק אפי' פיגל בירך ימין מתפגלת עי"כ כל הבהמה ואמאי לא נימא דיעמוד הפיגול באמת רק במה שחישב ולא יתפשט יותר אחרי דמצינו מציאות לפיגול ככה בחצי קרבן:

וא"ל דהרי מצינו כזה ג"כ בהקדש דבהקדיש אבר שהנשמה תלוי' בו פשטה קדושה בכולו ואילו היכא דדעת אחרת מעכבת כגון בהמת שותפין והקדיש חצי' אין, פושט בחצי חבירו ע' קידושין (דף ז' ע"א) וא"כ ה"נ י"ל דכשאפשר לפיגול להתפשט מתפשט שפיר בכל הבהמה ועכ"ז בקרבן שותפין ופיגל אחד מהן לראב"י דא"א לפיגול שלו להתפשט בשל חבירו שפיר אין מתפשט דז"א דבהקדש הוא דיש ענין פשטה קדושה בכולה דטבע הקדושה כך עניינה להתפשט ולהתרחב משא"כ פיגול דהוא להיפוך תיעוב ואיסור לא מצינו בזה ענין התפשטות וע' ס' שעה"מ פ"ה מערכין הי"ז וי"ח דכ' דאפי' בהקדש כשהוא הקדש של עבירה כגון מקדיש אבר של בע"מ לא אמרינן פשטה כו' דאיסור אין בכחו להתפשט ע"ש והארכתי בזה בתשובה וא"כ כיון דאין ענין התפשטות בפיגול על כרחך לומר דמה שהוא הדין באמת דפיגל באבר אחד מתפגלת כל הבהמה אין הענין דמתחלה מתפגל אותו האבר וממנו הוא שמתפשט לכל הבהמה רק עניינו דמיד חל הפיגול על כל הבהמה כולה בשוה וא"כ אי איתא דשייך פיגול בחצי בהמה א"כ מדוע בחמת לא יהי' הפיגול רק במה שחישב לבד ומדוע חל על כל הבהמה וע"כ דלא שייך כלל פיגול במקצת קרבן וע"כ כיון דהתפיס בו מחשבת פיגול ובמקצת הא לא שייך לכן חל מיד על כולו ודו"ק היטב מאוד [וע"ע זבחים (דף ל"ה ע"א) בענין אי פיגל באימורים נתפגלו פרים גבי פרים הנשרפין ע"ש סוגי' ארוכה ואינו ענין לכאן] ועכ"פ ניתן להאמר סברא זאת דלא שייך פיגול בחצי קרבן אחרי שלא מצינו דבר זה וע"כ ממילא במנחת סוטה כיון דחצי המנחה של בעל ממילא אין הסוטה יכולה לפגל כלל וכמובן:

לו

עי"ל עד"ז בפשיטות טפי דכיון דהמנחה הוא שותפות של הבעל והאשה א"כ גם הקומץ הרי הוא של שותפות וא"כ כיון דאין אדם אוסר דשא"ש בדבר שע"י מחשבה והטעם

דאין כח במחשבת אדם לתפוס במה שאינו שלו ורק במה שהוא שלו הוא תופס מפאת היותו בעליו וא"כ ה"נ מחשבת פיגול של האשה אין בכחה לתפוס בחצי הקומץ דשל בעל וה"ל כאילו חישבה רק בחצי קומץ וע"כ אינו פיגול כלל לכ"ע דאפי' לר"מ דאמר מפגלין בחצי מתיר היינו רק אם פיגל בקומץ ולא בלבונה כו' דבקומץ מיהא הא חישב בי' בכולו משא"כ אם בקומץ עצמו הוא מחשב רק בחציו לכ"ע אינו פיגול ע' מנחות (דף ט"ז ע"ב) הקטיר שמשום לאכול שמשום עד שכלה קומץ כולו כו' חד אמר פיגול וחד אמר פסול כו' מ"ד פיגול כר"מ כו' ממאי דילמא ע"כ לא קאמר ר"מ התם אלא דחשיב בי' בשיעורו אבל הכא דלא חשיב בשיעורו לאו כו' עש"ה:

[**והנה** לפי דברינו באות זה ובאות הקדום נמצא דאף דבעלים מפגלין לראב"י מ"מ בקרבן שותפין ופיגל רק אחד מן השותפין לא הוי פיגול וכבר כתבתי כן גם באות כ' עוד מטעם אחר עש"ה ולכאורה יש להביא עוד ראי' לזה דאל"כ הרי יוקשה לראב"י מקרבנות ציבור דהי' יכול אפי' אחד מישראל לפסול כל הקרבנות ע"י מחשבת פיגול שלו וזה וודאי לא מיסתבר שאם רצה איזה רשע לפסול קרבנות הציבור היה זה בידו וא"ל דנהי דבב' שותפין יש כח לאחד מהם לפגל מ"מ מיעוט מן השותפין אין לו כח לפגל דז"א דאטו בעלים כתיב בקרא כי היכא דנימא דבעי' עכ"פ חצי בעלים אבל מיעוט לא מהני הרי כתיב רק והקריב המקריב וילפי' מזה דבעלים קרוין מקריב וע"כ איתנהו ממילא בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב וכפירש"י וא"כ הרי רק מקריב כתיב בקרא אלא דבעלים ג"כ בכלל מפאת דגם הם קרוין מקריב וא"כ אי נימא דמיעוט ליתי' בכלל המקרא על כרחך לט לומר דמיעוט מקריבים הוא דליתנהו בכלל כיון דקרא רק במקריבים משתעי וא"כ שוב גם בב' שותפין בקרבן ופיגל רק אחד מהם הרי ג"כ הוא רק מיעוט מן המקריבים שהרי גם הכהן הוא מקריב ויש ג' מקריבים איפוא לקרבן הכהן וב' הבעלים וא"כ אחד מן הבעלים שפיגל הרי הוא רק מיעוט מן המקריבים וא"א לו לפגל ג"כ ודו"ק היטב מאוד:

ועוד נראה דאפי' בענין בעלים אין סברא לחלק בין חצי למיעוט דאי איתא דמחצת בעלים יש להם כח לפגל גם מיעוט ראוי שיהי' להם כח לזה וע' הוריות (דף ו' ע"א) א"ר פפא כי גמירי חטא שמתו בעלי' ביחיד אבל לא בציבור לפי שאין מיתה בציבור מנא לי' לר' פפא הא אילימא מדכתיב תחת אבותיך יהי' בניך (דמשמע דבנים במקום אבות קיימי וכאבות חיים דמי) אי הכי אפי' ביחיד נמי אלא דוקיא דר' פפא משעיר דר"ח דאמר רחמנא אייתי מתרומת הלשכה והא מייתי להו מישראל כו' ומשמע דחטאת שמתו בעלי' הוי אפי' במתו מיעוט בעלים דהא וודאי אין חשש בשעיר ר"ח שמתו חצי

הציבור רק מיעוטם וכדאמר והא מייתו להו מישראל וע"ש בהוריות דנראה שם למסקנא דבחצי בעלים קיימים אמרי' דמגו דמכפר אחיים מכפר אמתים ורק במתו רוב בעלים לא אמרי' מגו זו ממיעוט לרוב עש"ה ואין לזה עוד ענין לכאן:

וע"ע יומא (דף ס"ה ע"א) אמר רבא קסבר ר' יהודה חובות של שנה זו (שהופרשו לשנה זו) קריבות לשנה הבאה איתיבי' אביי פר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם (ונמצאו הראשונים) כו' כולן ימותו דברי ר' יהודה (ולא אמרי' יקרבו לשנה הבאה) כו' אמרוהו רבנן קמי' דאביי גזירה משום חטאת שמתו בעלי' הא תינח פר שעיר מאי איכא למימר כו' ובתוס' גזירה משום חטאת שמתו בעלי' שמא ימות אחד מן הכהנים דאפי' את"ל דמקופיא מכפרי (בפר) ראוי לגזור בפר כשמת אחד מן הכהנים משום חטאת שמתו בעלי' עכ"ל ומבואר דאי מקיבעא מתכפרי נפסל הפר מדינא וה"ל חטאת שמתו בעלי' ע"י מיתת אחד מן הכהנים וע"ש בגליון הגרע"א ז"ל שכ' וז"ל תוד"ה גזירה כו' את"ל דמקופי' כו' ומשמע דאי מקיבעא ניחא וקשה לי' הא כהן אחד שמת הוי רק מתו מקצת בעלים עכ"ל ולא ידעתי מאי קשיא לי' ז"ל והרי בגמ' הוריות הנ"ל מבואר להדיא כך והא מייתו להו מישראל הרי דאפי' במתו מקצת בעלים ואפי' רק מיעוטם ה"ל חטאת שמתו בעלי' וגוף מ"ש ז"ל מסברא הא כהן אחד שמת הוי רק מתו מקצת בעלים לא אבין איך הסברא מחייבת זה דבמתו רק מקצת בעלים לא יפסול משום חטאת שמתו בעלי' וע' ב"מ (דף צ"ו ע"א) איבעי' לענין שאילה בבעלים שאל משותפין ונשאל לו אחד מהן מהו כולו בעליו בעינן והא ליכא או דילמא מההיא פלגא דידי' מיהא מיפטר עכ"ל הגמ' הרי דהש"ס מסופק בל' בעלים דכתיב בקרא אם בעליו עמו לא ישלם אי כלהו בעלים בעי' ואולי יש לספק כזה ג"כ בל' בעלים הנמסר בהלל"מ דחטאת שמתו בעליה הוא הלמ"מ ואולם הרי הדבר מפורש בהך דהוריות וכנ"ל וע"ע מנחות ש צ"ד ע"א) דמצריך קרא דקרבנו לרבות כל בעלי חוברין לסמיכה ומבואר דלולי קרא הייתי אומר דסמיכה בבעלים די במקצת בעלים וכן בתנופה פריך שם רק דניבעי כלהו בעלים מק"ו מסמיכה ע"ש הא לולי הק"ו אזי גוף מצות התנופה שעל הבעלים די במקצת בעלים עש"ה:

ויל"ע בזה עוד ברש"י תענית (דף כ"ז ע"א) אהא דאמר שם כהנים לוים ישראלים מעכבין את הקרבן וברש"י מעכבין את הקרבן אם אין מעמד מכולן בירושלים כדתנן על כל משמר הי' מעמד בירושלים של כהנים לוים וישראלים כיון דכלהו בעלים בעינן דליהוי על גבי עבודה עכ"ל וע"ע בבדק הבית להרא"ה בית א' שלהי שער א' וז"ל ואפ"ה דאין אדם אוסר דשא"ש מחיצת שנפרצה אוסרת בתבואה ביאוש משום דהתם האוסר שייך

במילתא וחשיבי תרוייהו כשותפין ואפ"ה איכא דפליג בההיא ואמר דא"א אדשא"ש משום דכלאים לא מיתסרי לעולם אלא בדניחא לי' וסבר האי תנא דניחא להו לכלהו בעלים בעינן עכ"ל ובאתי רק להעיר:

והנה הי' מקום ג"כ לחלק בין קרבן שותפין לקרבן ציבור ופיגל אחד מהן די"ל דבקרבן ציבור אין היחיד נחשב בעלים כלל וכלל דהוא רק קרבן של הכלל כלו יחד אבל איש פרטיי אפי' חלק בעלים ג"כ אין נחשב בכלל ישראל דכלל ישראל הוא ענין בפ"ע ולא דמי לשותפין דגם ב' השותפין יחידים הם והוי יחיד אחד חנק מהם משא"כ כלל ישראל הוא ענין בפ"ע ואין היחיד אפי' חלק בעלים בענין הכלל ודו"ק היטב מאוד:

ואולם בביצה (דף ל"ט ע"א) פליגי בזה בבור של עולי בבל אי בירא דהפקירא הוא או בירא דשותפי היא ופריך מהך דנדרים הריני עליך חרם המודר אסור הרי את עלי חרם הנודר אסור הריני עליך ואת עלי שניהם אסורין זה בזה ומותרין בדבר של עולי בבל ואסורין בדבר של אותה העיר ואיזהו דבר של עולי בבל הר הבית והעזרות והבור שבאמצע הדרך כו' ואי אמרת בירא דשותפי הוא אמאי מותר והתנן השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסוכין ליכנס לחצר כו' וע"ש דמסיק דבירא דהפקירא הוא וא"כ בקרבן דלא שייך לומר דהפקירא הוא נראה דהוא דשותפין והוי גם היחיד שותף וחשוב בעלים כמו בבור של עולי בבל דהי' חשוב גם היחיד בעלים והי' יכול לאסור חלק בנדר על חבירו אילו הייתי אומר דבירא דשותפי הוא וגם מהך דהוריות הנ"ל הרי יש ראי' גם לזה דאילו לא הי' היחיד נחשב בעלים בקרבן ציבור א"כ אמאי יש לשעיר של ר"ח להפסל עבור מיתת יחידים וע"ע זבחים (דף ד' ע"א) דאמר דמחשבת שינוי בעלים ליתי' בציבור ובתוס' שם דאם שחטו לשם היחיד הרי הוא בעליו עכ"ל ומבואר ג"כ דגם היחיד הוא בעלים בקרבן ציבור וכזה מבואר עוד במנחות (דף צ"ב ע"א) ת"ר כל קרבנות הציבור אין בהם סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצוות ושעירי עכו"ם דברי ר"ש ר' יהודה אומר שעירי עכו"ם אין בהם סמיכה ואת מי אביא תחתיהם הם שעיר המשתלח כו' אמר לו ר"ש והלא אין סמיכה אלא בבעלים וזה (שעיר המשתלח) אהרן ובניו סומכין בו אמר לו אף זה אהרן ובניו מתכפרין בו (עם הציבור וסמיכה בבעלים הוא, רש"י) עכ"ל הגמ' הרי מבואר ג"כ דגם היחיד נחשב בעלים בקרבן ציבור וחשיבא סמיכת היחיד סמיכה בבעלים ואפי' ר"ש לא פליג שם על ר' יהודה רק משום דס"ל דאהרן ובניו אין מתכפרין כלל בשעיר המשתלח עש"ה אבל כל שהיחיד מכלל הציבור המתכפרין בקרבן ה"ל בעלים לכ"ע וכן משמע ג"כ מהך דמנחות (דף כ"א ע"ב) אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן וכל מנחת כהן כליל תהי' לא תאכל הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים

שלנו הן היאך נאכלין הרי דמפאת חלק אשר לכהנים בעומר כו' הי' ראוי שלא יהי' נאכל כדין מנחת כהן ומבואר ג"כ דגם היחיד חשוב בעלים בקרבן ציבור וע"ע תוס' פסחים (דף נ' ע"א) ד"ה מקום דהביאו ירושלמי דהי' ראוי שיהיה כל אחד ואחד מישראל נאסר במלאכה בכל יום מפאת התמיד עש"ה וברשימותי ובתשובה הארכתי עוד מכמה דוכתי בענין זה אי יחיד חשוב בעלים בקרבן ציבור ואכ"מ כ"כ ובאתי רק להעיר:

והנה מה שהבאתי לעיל ראי' מהך דמנחות (דף ט"ז ע"ב) הקטיר שמשום כו' דגם לר"מ בעי' מחשבה בכולי' קומץ נתיישבתי דאינה ראי' דשם אמר רק דבעי' מחשבה בשיעורו היינו בשיעור הקטרה כזית וא"כ אם הקומץ ב' זיתים ותופס מחשבתה בחציו הוי שפיר מחשבה בשיעור הקטרה כזית ור' יוחנן דס"ל במנחות (דף כ"ו ע"ב) דיש קומץ פחות מב' זיתים והי' אפשר שיקמוץ כהן שאין קומצו מחזיק ב' זיתים איהו הא ס"ל שם דיש הקטרה ג"כ בפחות מכזית וא"כ שוב שפיר ג"כ מהני מחשבתה התופס כחצי קומץ אע"ג דאין בחציו כזית ואולם י"ל דס"ל לראב"י כריב"ל דמנחות (דף כ"ו ע"ב) שם דאין קומץ פחות מב' זיתים ואין הקטרה פחותה מכזית ע"ש ורק שהיו מקטירין לדידי' קומץ דמנחת סוטה פעמים דהקטיר קומצה פעמים כשירה כמבואר שם (דף כ"ו ע"א) במשנה וא"כ כל הקטרה היתה רק כזית וא"כ אם מחשבתה תופס רק בחצי נמצא שאין תפיסה למחשבתה בכל פעם רק בחצי זית דאינו שיעור הקטרה ושפיר לא מהני מחשבתה ודו"ק וכ"ז אם תחשב הסוטה בשעת הקטרת הקומץ והוא כפי מה שכתבתי לעיל אות ל"ב דאין מחשבה לבעלים לראב"י רק בשעת זריקת דם והקטרת חומץ עש"ה ואולם גם אם נאמר דיש מחשבה לבעלים גם בקמיצה וקידוש קומץ בכלי והולכה מ"מ ג"כ י"ל דלא מהני המחשבה רק אם תופס בכל הקומץ וכמובן:

והנה נזכרתי עוד דמבואר הדבר להדיא בתוס' פסחים (דף ס"ב ע"ב) ד"ה ערלים דאפי' לר"מ דמפגלין בחצי מתיר מ"מ בעי' מחשבה מיהת בקומץ או בלבונה אבל בחצי קומץ או חצי לבונה לא הוי מחשבה גם לר"מ דלכ"ע בעי' דבר מסוים ושלם עש"ה והנה מה שכתבתי באות הקדום דלא שייך פיגול בחצי קרבן וע"כ גם לראב"י דבעלים מפגלין מ"מ בקרבן שותפין ופיגל רק אחד מהם כיון דא"א למחשבתו לתפוס בשל חבירו וא"א שיתפגל רק החצי שלו ע"כ לא הוי פיגול כלל דלא שייך פיגול בחצי קרבן נזכרתי עוד ראי' לזה מגמ' זבחים (דף מ"ה ע"ב) וז"ל הגמ' ת"ר יכול לא יהו חייבין משום טומאה אלא על דבר שיש לו מתירין כו' ודין הוא ומה פיגול שהוא בקבוע כו' אין חייבין אלא על דבר שיש לו מתירין כו' טומאה שהיא בעולה ויורד כו' אינו דין כו' ת"ל אשר הם מקדישים לי יכול מיד ת"ל יקרב א"ר אליעזר וכי יש נוגע שהוא חייב אלא מת"ל יקרב

בהוכשר בשר ליקרב הכתוב מדבר הא כיצד יש לו מתירין משיקרבו מתירין אין לו מתירין משיקדש בכלי אשכחן טומאה נותר מנ"ל אתי חילול חילול מטומאה ולילף עון עון מפיגול מסתבר מטומאה ה"ל למילף שכן גז"ל סימן וברש"י שכן גזל סימן נותר וטומאה פסול הגוף ופיגול פסול מחשבה נותר וטומאה אין זריקת הדם מביאתן לידי פסולן ופיגול זריקת הדם קובעהו בפסול נותר וטומאה נאמר בהן חילול ובתוס' ד"ה שכן גזל וז"ל פירש"י למ"ד היינו חילול חילול וקשה ע"ז כו' ופיר"ח למ"ד דגזל היינו כולו פיגול שייך בכל הקרבן אבל נותר וטומאה שייכי בחתיכה אחת עכ"ל הנה דהתוס' מפרשים ללמ"ד דגזל דהוא כולו היינו דפיגול הוא בכל הקרבן משא"כ נותר וטומאה אף דשייך ג"כ שיתותר ויוטמא כל הקרבן מ"מ הא שייכי ג"כ במקצת קרבן שיתותר ויוטמא רק מקצתו משא"כ פיגול לא שייך אלא בכולו וא"כ הא תיקשי דהא ברייתא דמייתי הוא מימרא דר' אליעזר ועלה קאי ואמר אשכחן טומאה כו' וא"כ הא אדר' אליעזר קאי ולכל הפחות עלי' נמי קאי ופריך דהא אשכח לי' קרא רק אטומאה ואכתי נותר מנא לי' וע"ז סובב הולך כל השקלא וטריא דבתרי' וא"כ הך דשכן גז"ל סימן ג"כ לר"א נמי קאי וא"כ לר' אליעזר מה זה סימן דאות למ"ד דהוא כולו הא ר' אליעזר ס"ל ג"כ כראב"י דבעלים מפגלין כמבואר בחולין (דף ל"ח ע"ב) וא"כ לדידי' הא משכחת גם פיגול בחצי קרבן לא בכולו וכגון בקרבן של ב' שותפין ופיגל רק אחד מהן דמתפגל רק החצי שלו דא"א למחשבתו לתפוס בשל חבירו וכנ"ל וע"כ דלא הוי פיגול כלל בכה"ג משום דלא שייך כל עיקר ענין הפיגול לכ"ע רק בכל הקרבן לא במקצתו ואם א"א לו שיתפוס בכולו אינו תופס כלל ובאתי רק להעיר:

ודע דגוף פי' התוס' הנ"ל בלמ"ד דגז"ל הנ"ל יש לו ראי' מפורשת בתוספתא זבחים פרק ה' וז"ל חומר בפיגול שאין בנותר וטמא כו' שהפיגול נוהג במחשבה ונוהג לפני זריקת דמים ואם נתפגל מקצת הזבח נתפגל כולו מה שאין כן בנותר וטמא עכ"ל התוספתא והנה אלו ג' דברים דחשבה התוספתא הם ממש כסדרן אותיות גז"ל הנ"ל היינו אות ג' הוא גוף דנותר וטומאה פסול הגוף משא"כ פיגול פסול מחשבה והוא הנחשב ג"כ בתוספתא ראשונה שהפיגול נוהג במחשבה ואות ז' הוא זריקה והוא הנחשב ג"כ בתוספתא בשני' ונוהג לפני זריקת דמים ואות ל' הוא כולו והוא הנחשב ג"כ בתוספתא בשלישית ואם נתפגל מקצת הזבח נתפגל כולו כו' וא"כ יש מכאן ראי' מפורשת דכוונת אות ל' הנ"ל הוא כולו וכפי' התוס' וגם ק' מכאן אמה דפירש"י על אות הז' דהוא זריקה וכ' הכוונה דפיגול זריקת הדם קובע לפסולו משא"כ בנותר וטמא ואילו מן התוספתא נראה דהכוונה דפיגול נוהג לפני זריקה משא"כ נותר וטמא נוהגים רק לאחר זריקה

דהי' לבשר שעת היתר לכהנים וע' זבחים (דף ל"ד ע"א) ובכריתות (דף י"ד ע"א) שם ויש לדבר הרבה בזה ואכ"מ]:

לז

עי"ל בפשיטות דלראב"י היו מצווים להסוטה שתאמר בפירוש שהיא מתכוונת שתהי' אכילת שירי המנחה בזמנו ומקומו ואז אפי' היתה חושבת בלבה על האכילה מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו ג"כ לא מהני מידי דמחשבה שאין פיו ולבו שוין לא מצינו שתועיל אפי' במקום שמחשבה מועלת כמו בתרומה וקדשים דמהני מחשבה ואעפ"כ כשאין פיו ולבו שוין לא מהני כמבואר בתרומות (פ"ג מ"ח) המתכוון לומר תרומה ואמר מעשר מעשר ואמר תרומה עולה ואמר שלמים שלמים ואמר עולה כו' לא אמר כלום עד שיהיו פיו ולבו שוין ובפסחים (דף ס"ג ע"א) מייתה לה נמי לענין מחשבת לערלים בפסח דבעי' בה פיו ולבו שוין ע"ש וע"כ ה"נ לעניין כל מחשבה בקדשים בעי' פיו ולבו שוין ואם מה שבפיו סותר למה שבלבו גם שניהם אינם כלום והויין להו תרווייהו כמאן דליתנהו וא"כ אחרי שתאמר הסוטה כן אפי' תחשב בלבה מחשבת חוץ לזמנו כו' אין ממשות לא במחשבתה ולא בדיבורה והוי כאילו לא חישבה ולא אמרה כלום ותשאר המנחה שפיר בכשרותה

[**והנה** מ"ש שתאמר שמתכוונת שתהיה אכילת השירים בזמנו כו' הוא כפי מ"ש לעיל אות ל"ב דכל החשש שתפגל הוא רק על שעת הקטרת הקומץ שתחשב אז על אכילת השירים וא"כ די שתאמר בשעת הקטרת הקומץ כנ"ל שמתכוונת שתהיה אכילת השירים בזמנו כו' ואם נאמר דיש פיגול לבעלים גם בשאר עבודות היו מצוים לה לומר כן בכל העבודות שמתכוונת שיהיו ההקטרה והאכילה בזמנן ובמקומן כמובן וגם י"ל דאם היתה אומרת כן בהתחלת עבודה לבד ג"כ די וכמובן:

ודע כי לא נעלמו ממני דברי התוס' ערכין (דף ה' ע"א) ד"ה אדם דכתבו דהא דבעי' פיו ולבו שוין ואי לא"ה לא אמר כלום היינו רק דלא אמר כלום במה שבפיו אבל מה שבלבו קיים עש"ה וכבר דנתי בזה במ"א דאין דבריהם מוכרחים די"ל דשאני התם דכיון דאדם יודע שאין ערכין לפחות מבן חודש א"כ אנן סהדי דגמר לשם דיי וה"ל המחשבה גלוי' מפאת האנן סהדי והדיבור טעות גלוי ג"כ מפאת זה וע"כ אין הדיבור מבטל את המחשבה אבל בעלמא היכא שאין המחשבה גלוי' כגון נתכוון לומר תרומה ואמר מעשר כו' וכן בנידון דידן דאין ידיעה ממחשבתה שמתכוונת לפגל ואדרבה י"ל דהוי אנן סהדי להיפוך שאין מתכוונת לכך מפאת החזקת כשרות וכמ"ש לעיל אות (כ"ד) ע"כ שפיר

אין במחשבתה כלום אחרי שהדיבור סותר את מחשבתה וא"ל דבנידון דידן נמי אין כח בדיבור לבטל את המחשבה כיון שהיא מוכרחת על הדיבור שמצווין אותה לומר כן דז"א דהא אין כופין אותה על כך ובידה שלא לומר ואי דיתוודע מכח זה טומאתה דנבין שהיא טמאה ושרצונה להציל עצמה ע"י מחשבת פיגול זה לא הוי אונס מה שאינה רוצה להתבייש ולהודות על חטאה כיון דאם היא טמאה אדרבה היא מחויבת לעשות כן להודות על טומאתה וע"כ אין כאן שום אונס על הדיבור ואם היא שומעת לדברי הב"ד ואומרת כך שפיר דיבורה מבטל את מחשבתה]:

לח

עי"ל דכבר כתבתי באות (ל"ד) דיש גם בפיגול הרצאה וכדאמרי' בכל דוכתי הואיל ומרצה לפיגולו והיינו דפיגול אינו כשאר פסולים דשאר פסולים הם רק פסול גרידא ולכן אפשר שיהיו ג"כ ב' פסולים ויותר משא"כ בפיגול אמרי' בזבחים (דף כ"ח ע"ב) לא ירצה כהרצאת כשר כך הרצאת פסול מה הרצאת כשר עד שיוקרבו כל מתיריו אף הרצאת פסול עד שיוקרבו כל מתיריו והיינו דפסול הפיגול כך עניינו שצריך שיהא הרצאה בקרבן ועליו הוא שחל הפיגול וע"כ בעי' קרבו כל מתיריו ואם יש שם פסול אחר ואין הרצאה בקרבן א"א שיהי' פיגול ועצם ההרצאה הוא הרצאה ממש כהרצאת כשר וכדאמרי' כהרצאת כשר כו' ועל ההרצאה הוא שחל פסול הפיגול ופסול זה כך עניינו וע"כ ג"כ שאר הפסולים אפשר שיהיו גם בשאר העבודות משא"כ פיגול לא מיקבע אלא בזריקה ולפני זריקה לאו כלום הוא כמבואר בזבחים (דף ל"ו ע"ב) ובכמה דוכתי והוא ג"כ מטעם הנ"ל דהפיגול בא רק אחרי ההרצאה וע"כ צריך שישלמו כל העבודות עד הזריקה ועד בכלל כי בזריקה היא ההרצאה ואז הוא שחל הפיגול [ומה שהבאתי באות (ל"ד) הנ"ל דברי הכ"מ דשאר פסולים אין מונעים הפיגול מלבד פסולי מחשבות דעת רש"י ותוס' בכל מקום וכן המשמעות הפשוט אינו כן רק דבעי' לגמרי קרב המתיר כמצוותו ולא יהי' שם שום פסול אחר והכ"מ עצמו לא כ' כן לבירור רק די"ל כן ע' היטב בגוף דבריו]:

ומעתה נראה דאחרי שהפיגול קודם לו ההרצאה ועליו הוא שחל פסול הפיגול ע"כ במנחת סוטה יש מקום לומר דגם בהקרבה בפיגול ג"כ תעשה המנחה פעולת הבירור והבדיקה וזה דכיון דיש הרצאה גם בפיגול א"כ ההרצאה הרי עושה את שלה וודאי כהרצאת כשר ורק שהפיגול חל עליו ומפקיעו וע"כ רק בשאר פעולות שיש לקרבן דהם רק פעולות איכותיות כגון כפרה והיתר והכשר אז אף שהיתה הרצאה וחל הענין

האיכותי היינו הכפרה וההיתר כו' בא הפיגול אח"כ ומפקיע את הכפרה וההיתר כו' משא"כ בבדיקת סוטה דשם ענין הפעולה איננה איכותית רק פעולה בפועל ממש שנעשה השתנות בגופה [הבלתי נודע לנו] אשר בטנה צבה כו' ומתה על ידו וא"כ כיון שפעלה ההרצאה השתנות זה איך יבטלהו הפיגול הבא אחריו והגע עצמך אילו היתה המנחה פועלת המיתה ממש מיד והיתה מתה איפוא מיד בהתקבל הכשר המנחה בהקטרת הקומץ האם יוכל הפיגול הבא אחריו להחיות את המתה וכך בפעול המנחה השתנות ומכאוב ממית בגופה וודאי לא יבא הפיגול אחריו ויבטלהו ורק בפעולה איכותית וענין של חלות הוא דשייך לומר דכמו שחלה כפרה והיתר כו' הוא נפקע אח"כ ע"י הפיגול אבל לא יועיל הפיגול להחיות המת ולרפאות החולה וכמובן ודו"ק היטב מאוד:

[**ומובן** ממילא דדברינו אלה למ"ד דמשקה ואח"כ מקריב דהי' מיתתה אחרי גמר ההקרבה והכי קיי"ל ע' רמב"ם ה' סוטה פ"ג ואולם למ"ד נמי דמקריב ואח"כ משקה מ"מ כיון דמנחת סוטה לברר עון קאתיא לכן ג"כ נראה דאם היתה טמאה היתה המנחה פועלת פעולה ממשית של השתנות מה בגופה אשר בבוא המים לגוף במצב השתנותו זה באה המיתה על ידיהם ודו"ק והנה אין להקשות על מה שכתבנו דבכל פיגול חלה הרצאה מקודם ואחרי' היא שחל הפיגול דהא א"א להרצאה שתחול רק בגמר זריקה דאז קרב המתיר כמצותו וא"כ ההכרח להפיגול שיחול אחרי הזריקה וא"כ איך אפשר לפיגול לחול אז הרי כבר קרב הקרבן דאין זה קושיא דכיון דכל פיגול כן הוא הרי גזה"כ הוא ועוד נראה דלפמ"ש התבואות שור סי' ד' סק"ה דלענין פיגול נמי תכ"ד כד"ד ויכול הכהן לפגל גם אחר הזריקה תכ"ד של הזריקה ומהני הפיגול עש"ה וז"פ דגם לסברת התב"ש הנ"ל מ"מ יודה דהרצאת הקרבן הוא בגמר הזריקה דנהי דבכה"ת תכ"ד כד"ד היינו רק לענין חזרה ועוד איזה פרטיים אבל חלות הדבר הוא תמיד מיד לא בגמר הכד"ד דלא אישתמיט אדם לומר דהמוכר דבר ומת המוכר תכד"ד יתבטל המקח דכבר נכסי קמי יתמי קא רמי וא"א לו למכור וע"כ דחלות המקח וה"ל בכל דבר החלות הוא מיד ורק אם חוזר בו תכ"ד נעקר החלות למפרע ע"י החזרה וא"כ ה"נ הרצאת הקרבן הוא בגמר זריקה מיד ועכ"ז יכול לחשב גם מחשבת פיגול ופסול תכד"ד עדיין ולהפקיע למפרע הרצאת הקרבן וא"כ גם בחישב מקודם יש מקום ג"כ שפיר לומר כן דחלות הפיגול הוא תמיד אחרי ההרצאה שבגמר הזריקה תכד"ד דיש אז עדיין מקום לחלות פיגול שהרי גם הכהן יכול לחשב אז עדיין מחשבת פיגול ומהני מחשבתו להפקיע למפרע הרצאת הזריקה ודו"ק היטב:

ועוד נראה דאפי' נאמר דההרצאה ופסול הפיגול אינם חלים בזאח"ז רק בב"א הם שחלים וכך הוא עניינו של זה הפסול שהוא חל עם ההרצאה יחד מ"מ ג"כ אחרי דבעי' הרצאה לחלות הפיגול וא"א לחלות הפיגול כ"א ע"י ההרצאה וכדאמרי' כהרצאת שר כו' והיינו דכמו דבכשר אין נפעל הכפרה ההיתר כו' רק ע"י הרצאת הזריקה ה"נ חלות הפיגול הוא רק ע"י הרצאת הזריקה א"כ ג"כ ההרצאה איפוא עכ"פ קודמת אל הפיגול קדימת סבה וכקדימת האש אל האור היוצא ממנו ואף שהם שניהם יחד מ"מ האש קודם לו בסבה וא"כ זה הרי הוא ג"כ קדימה וכמבואר בס' ביאור מלות הגיון להרמב"ם ע"ש בחשבון החמש קדימות דחשב קדימת הסבה והטבע כקדימת הזמן שדבר קודם לדבר בזמן עש"ה וא"כ ג"כ ההרצאה עושה את שלה בהקרבן ענין הכפרה וההיתר כו' והתולדה הנמשכת מן ההרצאה [אף שהם כאחת] סותרת את ענין הכפרה כו' אשר בסבתה ומבטלתו ודו"ק היטב מאוד וע"כ ג"כ זה שייך רק בפעולה איכותית ככפרה כו' וכנ"ל משא"כ אם יש בהסבה דהיא ההרצאה פעולה ממשית שפועלת השתנות של מיתה בגוף א"א אל הענף והמסובב הוא הפיגול לסלק את ההשתנות הזה ולהחזיר דבר שהוא בפועל ממש ואין חילוק בין אם ההרצאה והפיגול הם בזאח"ז לבין אם ההרצאה שורש וסבה והפיגול ענף ומסובב אף שהם בב"א ודו"ק היטב כי הדברים עמוקים בס"ד]:

לט

עי"ל עד"ז דהנה כל ענין הבירור שמנחת הסוטה מבררת העון ובודקת את הסוטה כבר כתבתי מזה דהוא מפאת דהקרבן הרי עניינו התקרבות לגבוה שהאדם עולה ומתקרב לגבוה ית' בהבאת הקרבן אליו [ודורשי הטעמים בראשונים ז"ל כתבו כי הקרבן איננו הקרבת הבהמה לבד רק הקרבת האדם עצמו שהוא עצמו קרב ע"י המעשה הנעשית מעין דוגמא בהקרבן וזהו אדם כי קריר מכם שמקריב את עצמו ממש וכנודע דבריהם ז"ל וע' מל"מ ה' סוטה פ"ג ה"א וז"ל וראיתי בתוספתא פ"ק דסוטה אין משקין שתי סוטות כאחת כו' שנאמר והקריב אותה הכהן אותה מקריב ואין מקריב שתים ע"כ ונראה דס"ל דקאי (תיבת אותה) לסוטה כו' ואפשר נמי דס"ל דקאי למנחה (שיקריב את המנחה) וכפשטי' דקרא וכמו שפי' הראב"ע ומדמיעט רחמנא שלא יקריב שתי מנחות סוטה כאחד למדנו שאין משקין שתי סוטות כאחת עכ"ל ז"ל ולפי דרכנו אפי' תהי' כוונת התוספתא לדרוש דקאי קרא דוהקריב אותה על הסוטה מ"מ הוא מתאים ג"כ עם הפשט דקאי על המנחה ושניהם צדקו יחדיו כי גם הסוטה עצמה קריבה באמת בקריבת המנחה וכנ"ל] וע"כ זהו ענין הבדיקה במנחת סוטה כי אם היא טהורה וראוי' להתקרב לגבוה

אז התקרבותה נרצה ומקבלת שפע בהתקרבה ונקתה ונזרעה זרע ואם היא טמאה ובאה להתקרב בטומאתה אז היא נדחית בהתקרבה בטומאתה ומתה בזאת הדחי' וכמובן לאשר לו לב להבין:

וע"כ נראה ג"כ דרק אם יש שאר פסול בהמנחה אז הרי אינו קרבן כלל ואין מקרבת עצמה כלל דה"ל כאילו אין מביאה מנחה כלל משא"כ בפסול פיגול כיון שבפיגול יש ג"כ הרצאה שמתקבל הקרבן וחל עליו ענין הפיגול אם בזאח"ז או בב"א וע"כ כיון שעכ"פ הקרבן מתקבל הרי יש בהמנחה התקרבות לגבוה וכיון שהיא טמאה היא נדחית ממילא ומתה ממש כמו במנחה כשירה בלי שום חילוק כיון דגם בכשירה אין המיתה רק שבהתקרבה לגבוה בהיותה בלתי ראוי' נדחית והיא מיתתה א"כ גם בפיגול אחרי שיש בו הרצאה הרי יש בו ג"כ הדבר הזה התקרבות לגבוה ונדחית ג"כ בהיותה בלתי ראוי' ונעשה זה הענין ממש כמו במנחה כשירה ודו"ק היטב מאוד ודע דיש להבין טוב טעם מדוע פסול פיגול הוא פסול חזק יותר משאר פסולי קרבן דפיגול הוא בכרת ושאר הפסולים בלאו [וע' מנחות (דף נ' ע"ב) תנא דבי רבה בר אבוה הוא דאמר אפי' פיגול טעון עיבור צורה והיינו דפיגול הוא הפסול החמור יותר בכל הפסולים ולכן נקט לרבותא אפי' פיגול דייקא וכן פירש"י שם] וזה דכיון דבפיגול יש הרצאה מה שאיננו בכל הפסולים דכך ענין זה הפסול דיש בו הרצאה ועליו הוא שחל הפסול וכנ"ל וע"כ כיון שהי' אל הקרבן כבר מעלה ועלי' בההרצאה וידחה וירד ע"י הפיגול לכן ירידתו גדולה יותר כי פעולת הגרעון הוא לפי גודל המעלה ולכן מתי ישראל מטמאין גם באהל משא"כ מתי עובדי כוכבים דמטמאין רק במגע ובמשא כי הגרעון הבא בסילוק המעלה הוא גדול יותר ויש לזה עוד דוגמאות רבות וכמו שהארכתי כבר בזה בלקח טוב כלל (ו' אות ב') וע"כ ג"כ גרעון ופסול הפיגול הבא על הרצאת הקרבן הוא חוק ועצום יותר מגרעון ופסול של שארי הפסולים שאינם על הרצאה והם רק פסולים גרידא ודו"ק היטב מאוד]:

מ

עי"ל דכבר כתבתי באות ל"ב (כיון דכל ענין פיגול דבעלים הוא רק מפאת זכות הבעלים אשר לו בהקרבן לכן אין יכולין לפגל רק בזריקה דענין בעלים שלהם הוא רק בזריקה דהקרבן גופי' הוא של גבוה ואין להם בו רק הכפרה והריצוי וזהו רק בזריקה דמהאי טעמא אין מחשבת שינוי בעלים רק בזריקה עש"ה:

והנה נראה להוסיף עוד דלא לבד דאין יכולים לפגל רק בזריקה כיון דאינו בעלים רק בה רק דהדבר שהוא מחשב עליו ג"כ צריך שיהי' בעלים בו כיון דכל ענין כח מחשבתו

רק מפאת ענין בעלים וע"כ א"א לו לחשב ואין כח למחשבתו לתפוס בהיותה על דבר שאיננו בעלים בו וע"כ אם יחשב בזריקה לאכול מבשרו למחר או להקטיר אימוריו למחר לא יהי' פיגול כלל דבאכילת הבשר והקטרת האימורים שוב הרי אין לו ענין בעלים כיון דאינהו לא מכפרי ולא מעכבי כפרה ואפי' לא יתאכל הבשר ולא יוקטרו האימורים רק יעשו נותר ויופסלו ג"כ הזריקה מכפרת ולכן שוב אין לו ענין בעלים בהם והם רק מצוה גרידא על הכהנים ואיננו בעלים שלה שהוא רק בעלים של הכפרה דהיא רק בזריקה וע"כ נראה דהא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין היינו דס"ל כמ"ד דשירים מעכבין וע"כ כיון דהזריקה מכפרת ושפיכת שירים מעכבת הכפרה לכן הוא בעלים של שניהם וע"כ יכולים הבעלים לפגל בזריקה על השירים היינו לחשוב בזריקה על שפיכת שירים למחר ובקק"ל דהבשר נאכל לבעלים וא"כ הוא בעלים של האכילה ג"כ כיון דהוא האוכלם בפועל יכול ג"כ לחשב בזריקה על אכילת הבשר חוץ לזמנו וה"ה דבמנחה נמי שיש בה קומץ ולבונה ואין כפרה רק בהקטרת שניהם אזי למ"ד במנחות (דף י"ז ע"א) דהקטרה מפגלת הקטרה שאם חישב בהקטרת הקומץ להקטיר לבונתה למחר ה"ז פיגול יש לבעלים ג"כ זאת המחשבה משא"כ במנחת סוטה שאינה טעונה לבונה ושירי המנחה נאכלים לכהנים א"כ אין שם מחשבה רק שתחשב בשעת הקטרת הקומץ על אכילת השירים של הכהנים וע"כ מחשבה זאת ליתא לבעלים אפי' לראב"י כיון שהמחשבה על דבר שאיננו בעליו דאכילה לא מעכבא וכנ"ל ולפי"ז גם במנחת חוטא לא יהי' לבעלים מחשבה גם לראב"י וכמובן]:

מא

עי"ל לפמ"ש כבר באותיות (ו', י"ט,) דהא דבעלים חשיבי מקריב לראב"י ויכולין לפגל משום זה היינו משום דס"ל דכהנים שלוחי דידן נינהו בעבודה עש"ה והנה נראה דאפי' לסברא זאת מ"מ אם הכהן יעקור בפירוש את שליחותו זה היינו שיחשוב בפירוש בעבודות שאינו רוצה להיות בם שליח הבעלים כלל ואינו עושה אותם בשליחות הבעלים כלל אז באמת אינו שליח הבעלים עוד כלל ואין ההקרבה מתייחסת לבעלים כלל כיון דעקר כהן לשליחותי' ועכ"ז הקרבן כשר ועולה לבעלים לשם חובה אף דכהני שלוחי דידן דהא חובת שחיטה וודאי היא על הבעלים לבד וצריך לעשותה בעצמו או ע"י שלוחו ע' אות ב' ועכ"ז אם אחר שוחט שלא בשליחות בעלים לא לבד שאין הקרבן נפסל רק דעולה לבעלים ג"כ לשם חובה וכמ"ש כבר בלקח טוב כלל א' וא"כ ה"ה שאר עבודות לסברא דכהנים שלוחי דידן מ"מ וודאי הא לא עדיפי בזה משחיטה ועדיין הרי

השחיטה עוד יותר מוטלת על הבעלים משאר עבודות דהשחיטה הרי מוטלת עליהם ממש לעשותה בפועל בעצמם ואילו שאר עבודות מוטלות עליהם רק לעשותם ע"י שלוחם הכהן וא"כ אם בשחיטה דמוטלת עליהם לגמרי אמרי' דכשנעשתה מאחר שלא בשליחות אין זה פסול כלל ועדיין הקרבן עולה לבעלים רק שמצות שחיטה בבעלים הוא דלא נתקיימה כ"ש בשאר עבודות דאין מוטלת עליהם כ"כ דאם נעשו מן הכהן שלא בשליחותם דהקרבן כשר ועולה לבעלים רק דענין ההקרבה בבעלים ע"י שליחות הכהן הוא דלא נתקיים ודו"ק:

ויש עוד להביא ראי' לזה מגוף הסוגי' דנדרים (דף ל"ה ע"ב) דאמר אאיבעי' אי הני כהני שלוחי דשמיא או שלוחי דידן תנן הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין הא שוגגין פטורין אלא שפיגולן פיגול אא"ב שלוחי דשמיא הוו היינו שפיגולן פיגול אלא אי אמרת שלוחי דידן הוו אמאי פיגולן פיגול לימא לי' שליחא שויתיך לתקוני ולא לעוותי כו' ובר"ן כ' וז"ל שוגג הוא דקשה לי' דבשלמא במזיד נהי דשלוחי דידן נינהו פיגולן פיגול דכיון שמפגל במזיד אינו עושה שליחותו אלא אדעתא דנפשי' עביד כו' עכ"ל:

ואי איתא דלסברא דכהני שלוחי דידן נינהו אם הכהן עושה שלא בשליחות הקרבן פסול או עכ"פ אינו עולה לבעלים לשם חובה א"כ אכתי ל"ל לגמ' למידק משוגג הא ה"ל לדייק ממזיד גופי' דאי סיד דכהני שלוחי דידן נינהו איך יכולים לפגל בחטאת ואשם הא ממ"נ אם אינם עוקרין לשליחות לימרו להו בעלים לתקוני שדרתיך ולא לעוותי ואם עוקרין לשליחות א"כ ה"ז עצמו פסול בקרבן דבחטאת ואשם א"א שיוכשרו ורק לא יעלו לבעלים לשם חובה בה דקרבן שאינו עולה לבעלים לשם חובה הרי הוא רק קרבן נדבה וחטאת ואשם הרי אין באין נדבה ע' ריש זבחים וא"כ כיון דפסולים מפאת עקירת השליחות ממילא הרי אין פיגולם פיגול כיון שלא קרב המתיר כמצוותו וע"כ דאפי' אי כהני שלוחי דידן מ"מ כשעושה בעקירת השליחות אין זה פוסל כלל ועולה גם לבעלים לשם חובה רק שאין ההקרבה מתייחסת לבעלים רק לכהן לבד כיון דעקר לי' לשליחותי' ודו"ק כי זו ראי' פשוטה ומוכרחת בס"ד:

ומעתה הנה אם יעקור הכהן שליחותו ויעבוד שלא בשליחות הבעלים אז גם לראב"י לא יוכלו הבעלים לפגל עוד ואפי' יפגלו לא יפסול הפיגול כלל ויהי' הקרבן כשר לגמרי ויעלה להם לשם חובה דכיון דעקר לי' כהן לשליחותי' ואין ההקרבה מתייחסת לבעלים כלל א"כ הא לא הוו בעלים מקריב ולא קרינן בהו המקריב אותו לא יחשב ואין מחשבתם מפגלת כלל ועכ"ז הקרבן כשר שפיר לגמרי אף שאין ההקרבה מתייחסת להם וכנ"ל ולפי"ז א"כ יש עצה פשוטה במנחת סוטה שיחשב הכהן העובד תנאי בעבודתו

שאם הסוטה תפגל מנחתה אזי הוא עוקר לשליחותו ואינו עובד בשליחותה ואז יומצא שלא יחול פיגולה ועכ"ז המנחה תהי' כשיר' ותעלה לה לשם חובה ותעשה פעולת הבירור ובדיקת הסוטה שפיר וכמובן [וא"ל דאיך הי' רשאי הכהן לחשב כן הרי עקירת השליחות עצמו הוא איסור דכיון דכהני שלוחי דידן א"כ כך הוא המצוה לכתחלה שתעשה ההקרבה בבעלים ע"י שליחות הכהן וכשעוקר הכהן שליחותו אף שאין הקרבן נגרע כלל מהכשירו מ"מ מצוה זאת של הקרבת הבעלים ע"י שליחות הכהן מיהת הא לא נתקיימה וא"כ הרי הכהן גורם ביטול מצוה זאת בעקירת השליחות דז"א דהרי הוא עוקר השליחות רק באופן אם תפגל הסוטה את המנחה ואו אם לו יעקור השליחות הרי יחול פיגולה ותעשה איפוא עבירה חמורה מזו פסול המנחה דהיא עבירת עשה דשימור ובזיון קדשים וגם הרי הכהנים לא ידעו מפיגולה ויעברו באיסור הקרבת פיגול וגם באכילת פיגול דבכרת וכהן העובד הוא עצמו מו האוכלים ע' תוס' יבמות (דף מ' ע"א) ד"ה רצה וגם הסוטה תעבור על לא יחשב] וא"כ וודאי דעדיף לגרום ביטול מצות הקרבת בעלים משיעשו כל אלו האיסורים וכמובן] ודו"ק בתירוצינו זה כי הוא פשוט ונכון בס"ד:

מב

עי"ל ואציע ל' המשנה בזבחים (דף מ"ו ע"ב) שם לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח לשם השם לשם אישים לשם ריח לשם ניחוח כו' א"ר יוסי אף מי שלא הי' בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שהתנאי ב"ד הוא שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ובגמ' שם (ד' מ"ז ע"א) שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד (אבל לא אחר בעלים) מתני' דלא כי האי תנא דתניא אמר ר' אליעזר בר' יוסי שמעתי שהבעלים מפגלין כו' והנה ל' המשנה דאמר שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד הוא מוקשה מאוד דאות ש' דשאין משמע דהוא נתינת טעם לדין הקדום דמש"ה אף מי שלא הי' בלבו לשם אחד מכל אלו כשר כו' מפאת שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד וזה תמוה דמה נתינת טעם הוא זה:

וע"ש ברש"י וז"ל אף מי שלא ה' בלבו ששחט סתם כשר שהוא תנאי ב"ד שישחוט סתם כדאמרן בפ"ק (דף ב' ע"ב) אתנו ב"ד דלא לימא לשמו דילמא אתי למימר שלא לשמו. שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד. הילכך אי הוי שלא לשמו אע"ג דבעלים אמר לשמו לאו מידי הוא דלאו בדידהו תליא מילתא דכתי' המקריב אותו לא יחשב עכ"ל והוא תמוה מאד דרק אילו הי' מפורש טעם התנאי ב"ד במשנה דהוא משום דילמא אתי

למימר שלא לשמו אז הי' שייך אחר זה המאמר שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובר דהילכך אי אמר כהן שלא לשמו יופסל דלא יוכשר ע"י מחשבת הבעלים לשמו שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד וגם אם הי' כתוב כן במשנה ג"כ הי' המאמר דחוק וחסר מלים אלא דעכ"פ הי' מתפרש בדוחק] משא"כ עתה שלא נתפרש כלל במשנה טעם התנאי ב"ד א משום שמא יאמר שלא לשמו א"כ הרי עיקר הכוונה חסירה מן הספר והרי נאמר במשנה רק שתנאי ב"ד הוא שלא יאמר לשמו וע"ז נתן טעם לפי שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד וזה אין לו הבנה כלל וגם צ"ע לפירש"י דמתבאר לפי פירושו דלפי הסברא דבעלים מחשבין מהני מחשבת בעלים גם להכשיר שאם חישב הכהן שלא לשמו מהני מחשבת בעלים לשמו להכשירו וזה ג"כ צ"ע דאפי' לראב"י נמי דאמר דבעלים מחשבין היינו רק דגם הבעלים מחשבין מפאת דגם הוא קרוי מקריב וע"כ גם מחשבת פסול שלו ג"כ פוסלת אבל אכתי עיקר המקריב הרי הוא הכהן וודאי ושתועיל מחשבת בעלים להכשיר אם חישב הכהן מחשבת פסול זה לכאורה וודאי אין לנו ואפי' יוחשבו בשיקול הכהן והבעלים מ"מ ג"כ אם חישב הכהן שלא לשמו ובעלים חישבו לשמו הרי יש בקרבן זה ב' מחשבות לשמה ושלא לשמה והרי לשמה ושלא לשמה ג"כ פוסל:

[**ולולי** דברי רש"י ז"ל נראה בפשיטות דאות ש' דשאין מתפרשת כמו ו' ור' יוסי תרתי מילי אמר ואינם שייכים כלל באמת זל"ז רק כל אחד דין בפ"ע ושיעור המאמר א"ר יוסי אף מי שלא הי' בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שתנאי ב"ד הוא ואין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ודוגמתו בביצה (דף ח' ע"א) דאמתני' דהתם שאפר כירה מוכן הוא פריך אפר כירה מאן דכר שמי' ומשני דה"ק ואפר כירה מוכן הוא ויש כזה עוד במקומות רבות במשנה ע' בר"ש פרה פ"ה מ"ה והארכתי ברשימותי כך נראה הכוונה בפשיטות ואולם עכ"ז אם נוכל לפרש דרך פילפול את האות שי"ן להיותו נתינת טעם ממש הרשות בידינו]:

ונראה דהנה לראב"י דאמר דבעלים מפגלין הרי תיקשי ממנחת סוטה דא"כ כל סוטה הרי היתה יכולה לפגל מנחתה והנה אי נימא דבעי' מחשבת לשמה בהדיא בקרבן ואילו סתמא לא מיתכשר א"כ יש עצה פשוטה במנחת סוטה שיחשב הכהן לשמה על תנאי שאם לא תפגל הסוטה הוא עושה לשמה ואם תפגל אין במחשבתו לשמה כלום וא"כ אי תפגל הסוטה הרי אין שם מחשבת לשמה דכהן והמנחה פסולה וכיון שהמנחה פסולה שוב אין הפיגול שלה חל דלא קרב המתיר כמצוותו וכיון דאין פיגול שלה חל ואין כאן פיגול שוב הרי יש מחשבת לשמה של הכהן והמנחה כשירה וא"כ הרי יש כאן ב'

מחשבות סותרות דשניהם יחד א"א שיחולו כיון דתלה הכהן מחשבת לשמה בחלות הפיגול דאם יחול הפיגול לא יחול הלשמה וא"כ הרי א"א שיחולו שניהם יחד ושיחול רק אחד מהם הנה הפיגול לבדו ג"כ א"א שיחול דאם יחול הפיגול לבד ולא הלשמה א"כ כיון שחסר הלשמה והמנחה פסולה מפאת זה שוב הרי א"א שיהי' פיגול כיון דלא קרב המתיר כמצוותו ואולם שיחול הלשמה לבד ולא יחול הפיגול זה שפיר הרי אפשר שיהי' הקרבן לשמה ולא יהי' פיגול וא"כ כיון דהלשמה אפשר לו שיחול בלא הפיגול ואילו הפיגול א"א לו שיחול בלא הלשמה ושיחולו שניהם ג"כ א"א א"כ וודאי דהלשמה לבד הוא דחל והפיגול אינו חל וא"כ שפיר תוכשר המנחה ומחשבת פיגול דסוטה לא יועיל כלום:

ועיין דוגמת זה בנדרים (דף ס"ט ע"א) דבאומר לאשתו קיים ליכי ומופר ליכי ולא תחול הקמה אא"כ חלה הפרה מסקינן שם דהפרה חלה והקמה לא חלה והוא ג"כ מטעם הנ"ל דשניהם יחד א"א שיחולו דא"א שיהיו הקמה והפרה יחד ושתחול הקמה לבד ג"כ א"א כיון שתלה אותה בהפרה ואמר שלא תחול אא"כ חלה הפרה ואילו הפרה בלא הקמה הרי אפשר שתחול ולכן ההפרה חלה והקמה לא חלה עש"ה והוא דומה לנידון דידן והנה זה יונח רק אי נימא דבעי' לשמה וסתמא פסול משא"כ אי נימא דלא בעי' לשמה וסתמא נמי כשר ורק דמחשבת שלא לשמה היא הפוסלת אז שוב אין עצה בסוטה דא"ל דהשתא נמי יחשוב הכהן בפירוש שלא לשמה בתנאי דאם תפגל הסוטה תחול מחשבתו שלא לשמה ויופסל ממילא ולא יחול הפיגול ואם לא תפגל לא יחול מחשבתו שלא לשמה וישאר סתמא ויוכשר דז"א דבזה הרי לא נועיל כלום דסוף סוף הרי תיפסל המנחה דהי מינייהו דחיילא בין הפיגול ובין השלא לשמה הרי המנחה פסולה על ידה ושנאמר שגם שניהם אינם חלים זה וודאי אין לנו וא"כ כיון דסוף סוף תיפסל המנחה הרי לא תיבדק הסוטה ולא הועלנו כלום ודו"ק היטב מאוד:

ומעתה י"ל בפשיטות דראב"י פליג אהך דר' יוסי דאמר דסתמא כשר וס"ל דבעי' באמת מחשבת לשמה בהדיא ואל"ה פסול וא"כ יש עצה הנ"ל בסוטה שיחשב הכהן לשמה על תנאי כנ"ל ולק"מ ולפי"ז הנה מובן קישור המשנה לנכון בס"ד דה"ק אף מי שלא הי' בלבו לשם אחד מכל אילו כשר שתנאי ב"ד הוא והיינו דגם סתמא כשר [וכדאמר בפ"ק (דף ב' ע"ב) דאי ס"ד דסתמא פסול אתי ב"ד ואתני מידי דמיפסיל בי'] ואי דאם סתמא כשר א"כ הדק"ל מסוטה שהיתה יכולה לפגל המנחה לז"א שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד אבל הבעלים אין יכולים לחשב כלל וא"כ בלא"ה לק"מ מסוטה שהסוטה בלא"ה אין יכולה לפגל כלל ודו"ק כי נכון הוא דרך פלפול בס"ד:

מג

עי"ל עפמש"כ כבר באות כ"א דלסברא דפיגול לא הוי רק בדיבור לק"מ דהיו יכולים להעמיד עדים ע"ג הסוטה כל שעת הקרבת המנחה שאם תפגל ישמעו וכל הקושיא הוא רק לסברא דפיגול מהני גם במחשבה עש"ה והנה כבר כתבתי באותיות כ"ב, כ"ה, דאפי' לסברא דמהני פיגול גם במחשבה מ"מ י"ל דה"מ בכהן משא"כ הך דבעלים מפגלין לראב"י הוא רק בדיבור לא במחשבה עש"ה מלתא בטעמא והנה נראה עוד דאפי' נימא דגם הך דבעלים מפגלין הוא ג"כ גם במחשבה מ"מ י"ל דה"מ אם בעל הקרבן הוא איש משא"כ אם בעלת הקרבן אשה שפיר אין יכולה לפגל במחשבתה רק בדיבורה וזה דהנה לראב"י דבעלים מפגלין הנה לכאורה בעכו"ם דנודרין נדרים ונדבות כישראל הנה ג"כ יוכל העכו"ם לפגל אחרי שהוא בעל הקרבן ואולם אף דגם העכו"ם יוכל לפגל מ"מ נראה דעכו"ם וודאי לא יוכל לפגל במחשבה רק בדיבור שהרי מבואר בירושלמי יבמות (פי"ג ה"ב) דעכו"ם אין להם מחשבה עש"ה:

ולפי"ז נראה לפי המבואר בריטב"א קידושין (דף ל"ו ע"א) אהך דבני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות וז"ל ואיכא דקשיא לי' היכי אמרי' הכא דכי כתיב בני ישראל ממעט בנות ישראל א"כ האיך נשים נודרות ונודבות קרבן הא כתיב בפרשה בני ישראל ואיכא למימר דהא רבינהו רחמנא התם מדכתיב איש איש לרבות את העכו"ם שנודרין ונודבין נדרים ונדבות כישראל וכ"ש נשים עכ"ל ומבואר מדברי הריטב"א הנ"ל דמה שנשים מביאות נדו"נ הוא רק מילפותא מעכו"ם וא"כ הרי ראוי לומר דיו ולא יפה כחם בהם מעכו"ם וא"כ אשה המביאה שלמים דהוא מנדרים ונדבות לא תוכל לפגל איפוא רק בדיבור דכיון דכל ענין הבאתה רק מק"ו מעכו"ם לא עדיפא מעכו"ם דאין יכול לפגל ג"כ רק בדיבור וא"כ לפי המבואר בכ' דדין פיגול בכל הקרבנות הואיל ונלמד רק משלמים לכן דינו בכל מקום רק כמו שהוא בשלמים ע' זבחים (דף י"ג ע"ב) תהי בה ר"ל כלום למדו פיגול אלא משלמים מה שלמים אין טבילת אצבע מפגלת בהן אף חטאת אין טבילת אצבע מפגלת בהן כו' וע"ע שם (דף מ"ד ע"א) ובכמה דוכתי וא"כ גם נשים לענין פיגול בקרבנות שלהן הנה ממילא גם בקרבנות המפורשות בתורה שהנשים מביאות מ"מ לענין הפיגול יהי' דינם בהם רק כמו שהוא בשלמים וא"כ ממילא שפיר אין בכח אשה לפגל עוד בשום קרבן רק בדיבור כמו שבשלמים אין בכחה לפגל רק בדיבור וא"כ תו לק"מ מסוטה דהיו יכולים להעמיד עדים על גבה שלא תפגל וכנ"ל [ועד"ז י"ל עוד דס"ל לראב"י כר"ע דמנחות (דף ע"ג ע"ב) דאין עכו"ם מקריבין רק עולות לבד ע"ש וא"כ הרי אין לעכו"ם מחשבת פיגול רק על אכילת מזבח דעונה הרי כולה כליל אבל אין לו

מחשבת פיגול על אכילת אדם וע"כ גם אשה ממילא בהביאה שלמים אין יכולה לחשב בזריקה רק על שפיכת שירים והקטרת אימורים חוץ לזמנו דהם אכילת מזבח אבל לא על אכילת הבשר חוץ לזמנו כיון דהוא אכילת אדם וליתא למחשבה זאת בעכו"ם וא"כ ה"ה בכל קרבנות של אשה נמי אין יכולה לחשב תו על אכילת אדם וא"כ במנחת סוטה דשירי' נאכלין ולא שייך רק שתחשב בהקטרת הקומץ על אכילת השירים חוץ לזמנן [ע' לעיל אות ל"ב דמחשבת בעלים הוא רק בזריקה וה"ה במנחה רק בהקטרת הקומץ] וא"כ מחשבה זאת הא ליתא כלל לאשה ושפיר אין יכולה לפגל כלל]:

והנה מה שכתבתי דגם עכו"ם יכול לפגל בקרבנותיו לראב"י לכאורה כך נראה אחרי דבעלים מפגלין והרי גם הוא בעלים וכנ"ל ואולם באמת קשה לומר כן דא"כ מהא גופא הא תיקשי לראב"י דאיך עכו"ם נודרים נדרים ונדבות ומדוע לא נחוש על עכו"ם שמא רצונו לפגל ולהכשיל את הכהנים בהקרבת פיגול ולומר דהא דעכו"ם נודרים נדו"נ היינו ג"כ דהיו מעמידים עדים על גביו כל שעת העבודה לראות שלא יפגל הוא דוחק קצת וע"כ נראה די"ל דעכו"ם אין יכול לפגל כלל אע"ג דהוא בעלים והטעם בזה. נראה דכיון דהא דבעלים מפגלין יליף ראב"י רק מקרא דוהקריב המקריב דקריי' קרא לבעלים מקריב ע"כ כיון דקרא דוהקריב המקריב בנסכים כתיב (במדבר ט"ו) ואילו עכו"ם הרי אן מביא נסכים כמבואר בזבחים (דף מ"ה ע"א) וע"כ ליתי' לעכו"ם כלל בקרא דוהקריב המקריב ושפיר אין יכול לפגל ועי"ל דכמו דקרא דבני ישראל ממעט דאין חייבין על קדשי עכו"ם משום פיגול כמבואר שם בזבחים (דף מ"ה ע"א) ע"כ ה"נ לראב"י דבעלים מפגלין אתי מיעוטא ג"כ לומר דבני ישראל הוא דיש להם כח לפגל בקרבנותיהם ולא עכו"ם [ואולם בזה יש לדון דכיון דקרא דבני ישראל לאו בפיגול גופי' כתיב רק בטומאה אלא דילפי' פיגול בג"ש דעון עון מנותר ונותר בג"ש דחילול חילול מטומאה עש"ה בזבחים וע"כ שייך הלימוד רק לענין דאין חייבין על קרבנו משום אכילת פיגול כמו דאין חייבין עליו משום אכילה בטומאה משא"כ לענין שלא יהי' לו כח לפגל א"א ללמוד כיון דלא שייך זה בטומאה ואולם י"ל דכיון דילפי' לי' בג"ש מטומאה ה"ל מכח הג"ש כאילו הוי כתיב בני ישראל בגופי' דפיגול ושפיר יש לדורשו בפיגול גם ע"ז שאין לעכו"ם כח לפגל]:

ועי"ל דהא דבעלים חשובין מקריב ויכולין לפגל מפאת זה הרי כבר כתבתי באות כ"ט דהוא רק מפאת ההקדש שמקדיש דההקדש קרוי הקרבה דאילו שאר מעשה הקרבה הא ליתא בבעלים עש"ה באות הנ"ל וע"כ י"ל דרק במקדיש קדושה גמורה למעול בה הוא דקרוי מקריב מחמתה משא"כ עכו"ם דאין מקדיש קדושה גמורה למעול דקדשי עכו"ם לא נהנין ולא מועלין כמבואר בזבחים שם (דף מ"ה ע"א) וע"כ אין קרוי מקריב

ושפיר אין יכול לפגל וע"ש בזבחים (דף מ"ה ע"א) דר"ש הוא דס"ל הכי דקדשי עכו"ם לא נהנין ולא מועלין ואין חייבין עליהם משום פיגול ונותר וטמא ור' יוסי פליג עלי' וס"ל דמועלין וחייבין כו' ולדרכנו י"ל דבהא הוא דפליגי דר"ש ס"ל כראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) דבעלים מפגלין וא"כ הא תיקשי מהך דעכו"ם נודרים נדו"נ ניחוש שמא פיגל העכו"ם דהא אין לעכו"ם חזקת כשרות וכנ"ל וע"כ הוכרח לסבור דקדשי עכו"ם לא מועלין בהם ואין חייבין עליהם משום פיגול כו' דמהאי טעמא נמי אין העכו"ם יכול לפגל וכנ"ל משא"כ ר' יוסי לטעמי' דס"ל בזבחים (דף מ"ו ע"ב) במשנה שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ואפי' בישראל דמועלין בקדשיו וחייבין עליהם משום פיגול כו' מ"מ ג"כ אין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ואין הבעלים יכולים לפגל וע"כ שוב שפיר' ס"ל דגם בקדשי עכו"ם מועלין וחייבין כו' ולא תיקשי דא"כ יוכל העכו"ם לפגל בקרבנותיו דז"א דהא לדידי' אין בעלים יכולין לפגל כלל ודו"ק ונכון בס"ד ועי"ל טעם בהא דאין עכו"ם יכול לפגל וזה לפמ"ש כבר כ"פ בארוכה דהא דבעלים מפגלין מפאת ענין בעלים דאף דהקרבן של גבוה מ"מ חשוב בעלים מפאת ענין ההרצאה אשר לו בקרבן וכמו שהארכתי כבר בזה מאוד ואם כן לפי המבואר בזבחים (דף מ"ה ע"ב) שם ת"ר דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה כו' ובעכו"ם בין בשוגג ובין במזיד לא הורצה ואמר שם טעמא משום דאמר קרא לרצון להם (גבי ציץ כתיב) ועכו"ם לאו בני הרצאה נינהו עכ"ל הגמ' וא"כ כיון דעכו"ם לאו בני הרצאה נינהו שוב אין לו בקרבן דבר אחרי שאין המקום מתרצה לו בקרבן ואף שקרבנו קרב מ"מ הוא אין לו דבר בקרבן וא"כ שוב שפיר אינו בעלים כלל ושפיר אין יכול לפגל כלל ועי"ל טעם דעכו"ם אין יכול לפגל וזה דאחרי דכל מחשבת פיגול הוא מחשבת עבירה מלאו דלא יחשב א"כ י"ל דרק מפאת ענין העבירה אשר במחשבה היא שפועלת פגם ופסול הפיגול ונעשה הקרבן פיגול ע"י המחשבה משא"כ אלו לא היתה המחשבה עבירה אולי לא היתה פוגמת ופוסלת כלל וע"כ עכו"ם המחשב מחשבת חוץ לזמנו כיון דהעכו"ם לא הוזהר על לא יחשב דכה"ת לישראל נאמרה ולא לעכו"ם לכן כיון שאין מחשבתו עבירה שפיר י"ל דאין פוגמת ופוסלת כלל ושפיר אין ביכולתו לפגל וגם זה נכון בס"ד:

והנה לפי כל הלין טעמי דעכו"ם אין יכול לפגל כלל א"כ גם אשה אין יכולה לפגל כלל וכמו שכתבנו דדין האשה לענין פיגול דבעלים רק כמו כעכו"ם וא"כ ג"כ אין הסוטה יכולה לפגל כלל ואפי' בדיבור ואולם לפי הטעם האחרון הזה אשר כתבנו דמחשבת עכו"ם אין מפגלת הואיל ואין מחשבתו עבירה הנה יש לי לומר עוד יותר בלא"ה דגם אשה אין יכולה לפגל כלל וא"צ להצעה מדברי הריטב"א קידושין הנ"ל דכיון דאשה

נודרת נדו"נ רק מק"ו מעכו"ם לכן לא עדיפא מעכו"ם וכנ"ל רק בלא"ה ניחא שפיר בפשיטות ווה עפ"י מה שדן הפמ"ג בפתיחה כוללת לומר דאין אשה מצווה על לאו שאין בו מעשה כיון דמקרא דאיש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם הוא דילפי' דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה וע"כ כיון דכתיב כי יעשו נשים מוזהרות רק על מעשה ולא על מה שאין בו מעשה וגם הא אמרי' רק דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה וע"כ לשאב"מ דאין לוקין עליו ואין בו עונש אינו בכלל עש"ה בארוכה וכבר קדמוהו בגוף הספק הזה בשו"ת תשב"ץ סי' ג' עש"ה וא"כ לאו דלא יחשב נמי דהוא לשאב"מ כמבואר בזבחים (דף כ"ט ע"ב) א"כ הא אין נשים מוזהרות עליו כלל וכיון דאין מחשבתה עבירה שוב הא אין מפגלת כלל וכנ"ל:

ואולם לכאורה יש סתירה לזה ממשנה ערוכה בזבחים (דף ל"א ע"ב) כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשירה שהשחיטה כשירה בזרים בנשים ובעבדים כו' לפיכך הן פוסלין במחשבה כו' ומפורש איפוא דגם אשה פוסלת במחשבתה ואמנם אחרי העיון גם זה ניחא ולק"מ דבזבחים (דף כ"ט ע"ב) שם איתא א"ר ינאי מניין למחשב בקדשים שהוא לוקה ת"ל לא יחשב א"ל רב אשי לר' מרי לשאב"מ הוא וכל לשאב"מ אין לוקין עליו א"ל ר' יהודה היא דאמר לשאב"מ לוקין עליו והנה באמת יש עוד לאו על מחשבה בקדשים והוא לאו דלא תזבח לה' אלקיך שור ושה וגו' כל דבר רע כמבואר בספרא והובא במל"ת הנוספות לרמב"ן מצוה ד' דלאו זה היא אזהרה שלא לזבוח במחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו ע"ש וע' זבחים (דף ל"ו ע"א) דהובא שם ג"כ לאו זה לענין זביחה במחשבה שאינה נכונה שלא לזבוח החטאת במחשבה להכניס דמה לפנים עש"ה]:

והנה יש חילוק בין ב' לאוין אלו היינו לאו דלא יחשב ולאו דלא תזבח בתרתי א' דלאו דלא יחשב אזהרתו הוא על המחשבה משא"כ לאו דלא תזבח אין אוסר המחשבה רק גוף מעשה הזביחה הוא שאוסר שלא לזבוח במחשבת חוץ לזמנו כו' ואין המחשבה היא האיסור רק הזביחה במחשבה היא האיסור ודו"ק היטב. ב' דלאו דלא יחשב הוא על כל העבודות משא"כ לא תזבח הרי אוסר רק הזביחה דהיינו השחיטה לבד ולפי"ז ר' ינאי דזבחים הנ"ל דאמר סתמא המחשב בקדשים וקאי על כל העבודות שפיר הוצרך לאתויי לאו דלא יחשב דאילו מלא תזבח הא אין איסור רק בשחיטה וא"כ בלאו דלא יחשב שפיר ליכא מלקות רק לר"י דס"ל דלשאב"מ לוקין עליו דכיון דלאו הזה את המחשבה הוא שאוסר והמחשבה הרי אין בה מעשה משא"כ בשחיטה במחשבת חוץ לזמנו כו' דיש לאו דלא תזבח ולאו זה הרי את גוף הזביחה הוא שאוסר א"כ לאו זה הרי הוא שפיר לאו שיש בו מעשה שהרי הזביחה הוא מעשה וגוף הזביחה הרי הוא איסור מה שזובח

במחשבת חוץ לזמנו כו' דאסרה תורה לזבוח במחשבה זאת ואם רצונו לחשב אסור לו לזבוח ואם זובח במחשבה הוי גוף הזביחה איסור ודו"ק היטב ולפי"ז במשנה דכל הפסולין הנ"ל דאיירי בנשים ששחטו א"כ שחיטה במחשבה הרי גוף השחיטה איסור מלאו דלא תזבח והוי לאו שיש בו מעשה וכנ"ל וא"כ שפיר גם נשים מצוות ולכן שפיר גם מחשבתן פוסלת משא"כ לענין בעלים מפגלין שלא בשחיטה דליכא רק לאו דלא יחשב א"כ שוב שפיר אין נשים מצוות ושפיר אין מחשבתן פוסלת כלל ודו"ק היטב כי נכון הוא בס"ד:

ודע דיש עוד חילוק בין הלימוד מלא יחשב ללימוד מלא תזבח וזה דלפי הלימוד מלא יחשב יש לפיגול לפסול גם במחשבה כהוראת תיבת יחשב משא"כ לפי הלימוד מלא תזבח לד' אלקיך וגו' כל דבר רע דענין הלימוד דנדרש דבר רע דיבור רע היינו שלא ידבר דיבור של פיגול עש"ה ברמב"ן וא"כ הרי רק פיגול בדיבור הוא שפוסל לא במחשבה ומ"ש התוס' בזבחים (דף ל"ו ע"א) שם אהא דאמר שם לא תזבח לד' אלקיך וגו' כל דבר רע ריבה כאן חטאת ששחטה בדרום וחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה וז"ל התוס' וחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה פי' בקונטרס שלא תזבח ע"מ להכניס דמה לפנים ולא בהכנסה ממש קמזהר לי' אלא במחשבת הכנסה דהא בזביחה קאי וקא קרי לי' דבר רע אלמא מיפסול ועוד יש לפרש דדבר רע משמע לי' ע"י דיבור דהיינו מחשבה ולאו הכנסה ממש עכ"ל:

והנה מ"ש התוס' דדבר רע משמע לי' ע"י דיבור דהיינו מחשבה זה צ"ע באמת דאחרי שנדרש תיבת דבר כמו דיבור ראוי דניבעי דיבור ממש ואין מחשבה בכלל דיבור והוא כהך דשבת (דף ק"נ ע"א) דרשי' ודבר דבר דיבור אסור הרהור מותר הרי דאין מחשבה בכלל דיבור ואפי' למ"ד בברכות (דף כ' ע"ב) דהרהור כדיבור דמי בק"ש אע"ג דכתיב ודברת בם כבר כתבו ז"ל דמצוה שאני דהוא כענין מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה משא"כ בהך דשבת דהוא איסור אין הרהור בכלל דיבור בכגון זה וא"כ גם לענין פיגול דהוא מחשבת איסור הנה ג"כ אין הרהור בכלל דיבור וכיון דכתי' דיבור שפיר יש לנו להצריך דיבור ממש ולא מחשבה והנה כדרש זה דדריש דבר רע דיבור רע היינו דדריש תיבת דבר כמו דיבור מצינו עוד בכמה דוכתי ע' יומא (דף ה' ע"ב) מנין שאפי' מקרא פרשה מעכב ת"ל זה הדבר כו' אפי' דיבור מעכב ובשבועות (דף מ"ט ע"א) והשביעית משמטת את השבועה כו' דא"ק וזה דבר השמטה אפי' דיבור משמטת ובסנהדרין (דף מ"א ע"א) מנין להתראה מה"ת כו' דבי רבי תנא על דבר אשר ענה על עסקי דיבור ובב"מ (דף ע"ה ע"ב) נשך כל דבר כו' אפי' דיבור אסור ובשבת (דף נ"ח ע"ב)

מנין למשמיע קול בכלי מתכות שהוא טמא שנא' כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש אפי' דיבור יבא באש ובכל הני הרי הכוונה על דיבור ממש דא"א להתרות במחשבה וא"א לתת ריבית במחשבה והך דשבת נמי אע"ג דהוא רק קול מ"מ השמעת הקול בכלי הוא דיבורו וכמובן וכזה יש עוד דרשות בדוכתי טובי על דבר דנדרש דיבור והכוונה בכ"מ על דיבור ממש:

ובהך דשבת (דף ק"נ ע"א) גופי' דדריש ודבר דבר דיבור אסור הרהור מותר אין הכוונה על תיבת ודבר רק על תיבת דבר והכוונה ג"כ לדרוש תיבת דבר כמו דיבור ובזה הוא דדריש דיבור אסור הרהור מותר ע' היטב פ' אלו קשרים (דף קי"ג ע"ב) וברי"ף שלהי אלו קשרים שם ותראה כי מתיבת ודבר דריש שלא יהי' דיבורך של שבת כדיבורך של חול ומתיבת דבר דריש דיבור אסור הרהור מותר והיינו דדרש דבר כמו דיבור ומזה הוא דדריש דיבור אסור הרהור מותר וא"כ גם הך דכל דבר רע דדרשי' דבר כמו דיבור א"כ ג"כ אין הרהור ומחשבה בכללו ויש להאריך בזה עוד מכמה דוכתי ואכ"מ כ"כ:

ולפי"ז ג"כ הנה אפי' הי' מקום לומר דגם לאו דלא תזבח ישנו ג"כ בכל העבודות שלא לעבוד במחשבת פיגול כו' וישנו גם בבעלים המפגלין מ"מ אין קושיא עוד מסוטה דתפגל המנחה דממ"נ אי מלא יחשב הרי יכולה לפגל כלל דהוא אזהרה על המחשבה ואין נשים בכלל כיון דאינו מעשה וכנ"ל ואי מלא תזבח א"כ מקרא דלא תזבח הרי אין לה לפגל רק בדיבור וא"כ שוב הרי היו יכולים להעמיד עדים על גבה שיראו שלא תפגל וכנ"ל:

והנה סברתנו הנ"ל די"ל דכל ענין הפיגול הוא רק עבור שיש איסור במחשבה וע"כ עכו"ם דאין מוזהר אלא יחשב אין מחשבתו מפגלת (וכן אשה אי אין מוזהרת אלא יחשב וככל הנ"ל] הנה יש להביא ראי' לזה דהכ"מ כ' בפ"א מפסולי המוקדשין ה"ו דקטן ששחט בקדשים במחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דקיימא עולה בדרום והביאה לצפון ושחט ופיגל בשעת שחיטה במחשבתו הזבח מתפגל וע"ש בפרק י"ד ה"ב במל"מ דכ' דהוא רק פיגול דרבנן כיון דמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו רק מדרבנן אית לי' לקטן עש"ה והנה דבר זה צע"ק מש"ס מנחות (דף נ"ד ע"א) דאמר פיגול ונותר בדרבנן מי איכא ע"ש דמשמע לשון הגמ' דלא משכחת פיגול דרבנו ואולם הרי צריך לתת טעם לדבר באמת דמדוע לא יהי' באמת פיגול דרבנן בכה"ג וככ"מ ומל"מ הנ"ל:

ואולם לדרכנו ניחא דשפיר אין הקטן יכול לפגל כלל אפי' מדרבנן דכיון דאין הקטן מוזהר אלא יחשב ואפי' מדרבנן דחיוב חינוך דרבנן נמי רק על אביו הוא ולא עליו כמבואר ברש"י ברכות (דף מ"ח ע"א) וע' נדה (דף מ"ו ע"ב) ואי מופלא סמוך לאיש לאו

דאורייתא איסור נמי ליכא וברש"י איסורא נמי ליכא עליו אם אכלו דהא אי אתי רבנן לתקוני הכי תיקון שלא יאכלו אחרים את הקדישו או הוא לכשיגדיל אבל בקטנותו לא באו לאסור עליו דקטן לאו בר קבולי עלי' תקנתא דרבנן הוא עכ"ל הרי דלא שייך כלל שישימו חכמים חיוב או איסורי על הקטן עצמו] וא"כ שפיר אין מחשבת קטן מפגלת כלל אפי' מדרבנן כיון דאינה עבירה אפי' מדרבנן ודו"ק ואולם בלח"מ פ"א מפסולי המוקדשין שם כ' שם בלא"ה טעם אחר נכון לשלח יוכל קטן לפגל אפי' מדרבנן וזה דנהי דמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו שידע שהיא עולה מדהביאה לצפון מ"מ מחשבת הפיגול הרי אין ניכרת מתוך מעשיו וע"כ שפיר אין לה חלות אפי' מדרבנן עש"ה:

והנה ממ"ש הרמב"ם (פי"ח מפסוהמ"ק ה"ב) דענין איסור לא יחשב הוא משום דהמחשבה פוסלת הקרבן והוי כמטיל מום בקדשים ע"ש משמע לכאורה דאין נין האיסור שבמחשבה הוא הגורם הפסול דאל"כ הרי הדברים סותרים זא"ז דאיסור המחשבה הוא עבור שפוסל והפסול הוא עבור שאסור לחשב וזה לא יתכן וע"כ דהפסול הוא דבר עצמיי דמחשבה זאת דחוץ לזמנו כו' יש לה ענין הפסול בעצם אפי' אם לא היתה המחשבה הזאת איסור וע"כ כיון שפוסלת הקרבן ממילא היא נעשית איסור ג"כ דהוי כמטיל מום בקדשים וא"כ גם עכו"ם אף דלא הוזהר על המחשבה מ"מ יש למחשבתו לפסול שפיר וע"ע לעיל אות י"ט משיש דהעובד בשליחות אחר ויש לאחר ההוא מחשבת פיגול מתייחסת המחשבה אל העובד כיון דעובד בשליחות והוי כאילו חישב העובד עצמו מחשבת הפיגול ומתפגל הקרבן עי"כ עש"ה שהבאתי שם ראי' לזה והנה זה הרי וודאי דא"א לייחס ענין העבירה אשר במחשבה אל העובד שהרי העובד לא חישב כלל וא"א לייחס לו עון אשר לא חטא וכמובן ועל כרחך דרק עצם המחשבה במופשט מענין העבירה אשר במחשבה היא שמתייחסת אל העובד ונחשב כאילו חישב העובד לאכול חוץ לזמנו ולא היתה מחשבה ההוא איסור כלל ודו"ק היטב מאוד וא"כ הרי משמע גם מזה דעצם המחשבה אפי' בבלתי היותה עבירה ג"כ מפגלת דאל"כ הרי תו אין ראוי לקרבן שיתפגל בכה"ג ודו"ק היטב מאוד ובאתי רק להעיר:

והנה מה שכתבתי באותיות כ"ב כ"ה דאפי' לסברא דמהני פיגול גם במחשבה מ"מ הא דבעלים מפגלין לראב"י הוא רק בדיבור ולא במחשבה עש"ה מלתא בטעמא בס"ד והנה יש לי לומר כן עוד מטעם אחר וזה דהא דבעלים חשובין מקריב ויכולין מש"ה לפגל לראב"י הנה כבר הארכתי בו דצריך טעם מדוע יוחשבו הבעלים מקריב הלא אין עושים מעשה הקרבה כלום והנה י"ל עוד בפשיטות דהוא מפאת מאי דקיי"ל יקריב אותו מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני

וע"כ כיון דבעי' רצון בעלים בהקרבה ולולי רצונם א"א שיוקרב לכן זהו השייכות שלהם בהקרבה ומכאת זה הוא דקרוין מקריב:

ולפי"ז נראה לפי המבואר בקידושין (דף מ"ט ע"ב) ע"ש דאמר רבא דברים שבלב אינם דברים ופריך מנא לי' לרבא הא אילימא מהא דתנן יקריב אותו מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ואמאי הא בלבי' לא ניחא לי' אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינם דברים ודילמא שאלי התם דאנן סהדי דניחא לי' בכפרה כו' ע"ש דמסיק דגמר רבא להך מילתא דדברים שבלב אינם דברים ממקום אחר ממשנה דמעילה האומר לשלוחו הבא לי מן החלון כו' ע"ש. ולפי"ז נראה דאחרי דסברת הגמ' מתחלה לומר דהא דכופין אותו עד שיאמר רוצה אני היינו דדי בדיבור לבד אף שבאמת אינו רוצה בלב משום דדברים שבלב אינם דברים ומכאן הוא דגמר רבא להך דינא דדברים שבלב אינם דברים והש"ס דחי רק דאין משם ראי' לזה דיוכל להיות שם הטעם משום דאמרי' דגם בלבי' ניחא לי' משום דניחא לי' בכפרה ומביא ראי' לדין זה דדברים שבלב אינם דברים ממקום אחר וא"כ עכ"פ לפי האמת דהדין דין אמת דדברים שבלב אינם דברים א"כ הרי שפיר יוכל להיות עדיין הטעם בהך דכופין אותו עד שיאמר רוצה אני דלא בעי' באמת רק הדיבור בלבד שיאמר רוצה אני ואם גם בלבו אינו רוצה באמת מ"מ שפיר הוא קרב כדין דדברים שבלב אינם דברים וכדאמר מעיקרא כן ודחי רק דאין מכאן ראי' לזה וגם אמר רק בלשון ספק ודילמא שאני התם כו' היינו דמכאן אין ראי' דשמא הוא משום דאנן סהדי כו' וא"כ גם לזה הרי אין הכרח וע"כ לפי האמת דדברים שבלב אינם דברים א"כ הרי שפיר יוכל להיות הטעם כדאמר מעיקרא ועכ"פ ר"א בר' יוסי דזבחים הנ"ל שפיר י"ל דסובר כן דהא דיקריב אותו לרצונו מלמד שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני הטעם דאע"ג דבלבי' לא ניחא לי' מ"מ דברים שבלב אינם דברים וכמובן:

ולפי"ז נראה דאפי' לסברא דמהני פיגול במחשבה מ"מ זהו רק בכהן שהוא מקריב בפועל משא"כ הבעלים שאינם מקריבין ואין להם בההקרבה דבר רק שצריך רצונו בהקרבה א"כ כיון דרצונו בלב באמת הא לא בעי' דאפי' אם בלב באמת אינו רוצה הרי ג"כ קרב ובעי' רק דיבורו שיאמר שהוא רוצה לא שירצה באמת רק שיאמר שהוא רוצה והדיבור הזה הוא שצריך א"כ נמצא שרק הדיבור שלהם הוא שיש לו חלק ושייכות בהקרבה אבל מחשבתם אין לה חלק בה כלל שהרי אפי' אם מחשבתו ורצונו שלא יוקרב עכ"ז הוא קרב ונמצא שאפי' רצונו שיוקרב באמת עכ"ז כיון דאין ההקרבה נצרכת לרצונו זה ובלתו ג"כ היתה נעשית א"כ הרי רצונו זה לא מעלה ולא מוריד וה"ל כאילו

הי' רצון איש אחר שאין הקרבן שלו שהי' רוצה בהקרבת קרבנו של זה שאין לרצונו שייכות בהקרבה וה"נ גם רצונו של זה אין לו שייכות בה אחרי דלא בעי' לי' וקרב גם בלתו ולכן כיון שאין להמחשבה חלק בהקרבה לכן ג"כ אין אל המחשבה כת הפיגול דהא פיגול שייך באמת רק במקריב משא"כ הבעלים שאינם מקריבים לא הי' להם לפגל כל ורק דמפאת היות להם חלק בהקרבה הוא שיכולים לפגל וע"כ רק מה שיש לו חלק בהקרבה היינו הדיבור שלהם שצריך הדיבור של רוצה אני הוא שיכול לפגל משא"כ המחשבה שאין לה חלק בהקרבה שפיר אין יכולה לפגל ודו"ק היטב מאוד:

מד

עי"ל דכבר כתבתי כ"פ דקשה הא דבעלים מפגלין לראב"י הלא אינו שלו רק של גבוה וא"א אדשא"ש וצ"ל דס"ל לראב"י דכיון דקני לי לכפרה כדידי' דמיא ומה שיש לו בקרבן תועלת הכפרה וההרצאה זהו ענין בעלים שלו ויכול לפגל מחמתו וכמ"ש באות ג' ועוד בכמה אותיות בארוכה. ולפי"ז לכאורה עדיין יש לעיין דכיון דלא מיקבע פיגול אלא בזריקה והיינו משום דפיגול צריך הרצאה תחלה [אם תחלה בזמן בפועל או תחלה בסבה ע' לעיל אות ל"ח בארוכה עש"ה] ועל ההרצאה הוא שחל הפיגול וע"כ לא מיקבע פיגול אלא בזריקה דאז הוא ההרצאה וכמ"ש לעיל בארוכה באות ל"ח הנ"ל:

וא"כ עדיין קשה דכיון דכל ענין בעלים בקרבן הוא רק ההרצאה שיש לו בו דאילו גוף הקרבן הרי אינו שלו רק של גבוה וא"כ אחרי שנעשית ההרצאה הרי כבר קיבלו הבעלים את שלהם ואין להם עוד בהקרבן דבר וא"כ איך חל פיגול הבעלים על ההרצאה והרי זה כאוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו דעד כאן לא איבעי' לן בנדרים (דף מ"ו ע"א) אי אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו ופשטינן דאוסר רק באומר לחבירו קונם שאתה נכנס לבית זה דהנדר חל מיד ואח"כ מכרו או נתנו במתנה לאחר דאז גם אח"כ אסור אבל אם יאמר קונם לבית זה שאתה נכנס לאחר שאמכרנו או אתננו הא ודאי דאין אוסר וא"כ ה"נ איך הבעלים יכולין לחשב מחשבת פיגול בקרבן אחרי, שחלות של הפיגול הוא רק לאחר ההרצאה ואז כבר אינם בעלים עוד שכבר קיבלו חלקם בההרצאה ודו"ק היטב וצ"ל דס"ל לראב"י כמ"ד דשירים מעכבין וע"כ כיון דכ"ז שלא היה שפיכת שירים עדיין לא נשלמה ההרצאה שאם יאבד הדם ולא יושפך על היסוד כדינו הרי לא יהי' להם הרצאה וע"כ הם בעלים שפיר עד אחר שפיכת שירים וע"כ שפיר גם אחר ההרצאה שבזריקה שפיר הם בעלים עדיין וחל שפיר הפיגול שלהם וא"ל דהא אי שירים מעכבין שוב הא גוף ההרצאה רק בגמר שפיכת שירים הוא דמרצה וא"א שיחול הפיגול

איפוא ג"כ רק עד אחר ההרצאה ההוא ואכתי אז אינן בעלים תו שהרי נשלמה ההרצאה וכמו לדידן דנשלם בזריקה כיון דשירים אין מעכבין ה"ה למ"ד דשירים מעכבין הרי נשלם רק בשפיכת שירים ומה הועלנו בזה דס"ל לראב"י דשירים מעכבין דז"א דמבואר בזבחים (דף נ"א ע"א) בברייתא א"ר ישמעאל ק"ו ומה שירים שאין מכפרין טעונין יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד אר"ע ומה שירים שאין מכפרין ואין באין לכפרה טעונין יסוד תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפרה אינו דין שטעונה יסוד כו' ובגמ' שם (דף נ"ב ע"א) מאי בינייהו א"ר אדא בר אהבה שירים מעכבים איכא בינייהו כו' וברש"י ר' ישמעאל סבר כפרה הוא דלא מכפרי אבל עכובי מעכבי ר"ע דמוסיף ואין באין לכפרה אשמעי' דאין מתן דמים של מתנות תלוי בהן דלא מעכבי להו שירים להזאות עכ"ל:

ומבואר דאפי' למ"ד דשירים מעכבין מ"מ אין השירים מכפרין ואין עושים פעולת הכפרה ורק ההזאה והזריקה היא שעושה פעולת הכפרה והשירים רק מעכבים בכפרת ההזאה והזריקה שאם לא נשפכו השירים ליסוד בטלה לה למפרע כפרת ההזאה והזריקה ואם נשפכו אגמ"ל דכיפרה ההזאה והזריקה כדינה וא"כ שוב שפיר אם הי' שפיכת שירים הרי אגמ"ל דהיתה הרצאה בזריקה ושהי' שם שפיר גם חלות פיגול הבעלים על ההרצאה שבזריקה דנהי דהיתה הרצאה עכ"ז הא לא נסתלק אז עדיין ענין הבעלים כיון דהי' אפשריות שיאבדו השירים ולא יושפכו ותיבטל ההרצאה של הזריקה ונמצא שלא קיבלו עדיין הבעלים חלקם היינו ההרצאה וע"כ עדיין היו אז בעלים מפאת אפשריות הזה ושפיר תפס אז הפיגול שלהם כיון דבאמת נשפכו השירים כדינן והיתה הרצאה בזריקה וע"כ שפיר יש הרצאה בזריקה ויש אל הפיגול על מה לחול והבעלים עכ"ז עדיין הם בעלים מפאת האפשריות אשר ישנו עדיין שלא יושפכו השירים כדינן ותובטל ההרצאה למפרע וכשנשפכין השירים שפיר אגמ"ל דהיתה הרצאה בזריקה וגם פיגול עמה מפאת האפשריות אשר הי' שלא יושפכו ודו"ק היטב מאוד כי עמוק הוא:

ולפי"ז גם לראב"י לא שייך פיגול בבעלים רק בזבחים דיש שירים המעכבין [וכן בחטאת העוף למ"ד דמיצוי חטאת העוף מעכב] אבל במנחות דאין רק הקטרת הקומץ ונשלמת בו ההרצאה ואחריו אין עוד דבר המעכב על ההרצאה דאכילת שירי המנחה נהי דאמרי' בפסחים (דף נ"ט ע"ב) דאכילת בשר כ"ז דאיתי' מעכב ולא מיכפרי בעלים עד שיתאכל מ"מ כיון דאי נטמא או אבד ג"כ מיכפרי בעלים ע"ש בתוס' לכן אין ראוי שיוחשבו בעלים מפאת עיכוב זה כיון דאין צריכים לו עוד דממ"נ הם כבר מכופרים בהכרח שאם יהי' נאכל הרי טוב ואם לאו הרי הזריקה מכפרת בלעדי האכילה] וע"כ שפיר גם לראב"י

אין הבעלים מפגלין כיון דחלות הפיגול רק אחרי ההרצאה שבהקטרה ואז כבר אינם בעלים עוד וכנ"ל:

מה

עי"ל עד"ז דאפי' נימא דאכילת בשר נמי חשיבי בי' הבעלים בעלים מפאת דכ"ו דאיתי' עכ"פ מעכב הכפרה וממילא ה"ה דחשיבי בעלים נמי של הקטרת אימורים מפאת דכ"ז דאיתנהו מעכבי מ"מ י"ל לפמ"ש באות מ' דאין בעלים יכולים לפגל גם לראב"י רק בזריקה מפאת דלא חשיבי בעלים רק בזריקה דמכפרת דאין להם בקרבן רק הכפרה והריצוי דמה"ט אין מחשבת שינוי בעלים רק בזריקה וגם צריך שיהי' מחשבת הפיגול על דבר שהם בעלים בו היינו הדבר שחושבים עליו שיעשה חוץ לזמנו ג"כ יהי' בעלים בו דאל"כ אין למחשבתם לתפוס אחרי שכל ענין כח מחשבתם רק מפאת בעלים עש"ה ולדברינו כאן הנה שפיר יכולים לחשוב בזריקה על שפיכת שירים והקטרת אימורים ואכילת בשר חוץ לזמנן כיון דכלהו כ"ז דאיתנהו מעכבי הכפרה ולכן הם בעלים בם מפאת זה וכנ"ל [ע' זבחים (דף י"ג ע"א) דמשמע דגם שפיכת שירים מעכבת כ"ז דאיתנהו כהקטרת אימורין ומש"ה קרינן להו דברים המביאין לידי אכילה כלהקטרת אימורין עש"ה וכן משמע בכמה דוכתי והארכתי במ"א]:

ואולם באמת ז"א דהרי כשמחשב על אכילת בשר למחר [בזבחים הנאכלין ליום ולילה] א"כ אילו היה נעשה כמחשבתם שהי' הבשר נאכל למחר א"כ כיון שישאר הבשר עד המחר א"כ מיד בעמוד השחר הרי יופסל בלינה וא"כ כיון שנפסל הבשר שוב הרי חשוב דליתי' לבשר כיון דפסול הוא כמבואר בתוס' פסחים שם ע"ש ושוב הרי אין אכילת הבשר מעכב עוד הכפרה דבליתי' לבשר הרי אין מעכב וא"כ שוב אינם בעלים של האכילה עוד וא"כ מה שחושבים שיתאכל הבשר אחרי עמוד השחר ביום ההוא א"כ אכילה זאת שמחשבים עלי' הרי אינם עוד בעלים בה ושוב אין מחשבתם תופסת כלל וא"ל דעי"ז גופי' יהי' פיגול במה שחושבים שיושאר עד למחר ויופסל בלינה דעד היותו נפסל הרי הם בעלים בו כיון דכ"ז דאיתי' מעכב וא"כ הרי יכולים לחשב על הפסול עצמו שיפסל בלינה בהשארתו עד למחר דז"א דזה הא הוי רק מחשבת הינוח והא לא קיי"ל כר' יהודה דס"ל בזבחים (דף ל"ה ע"ב) דמחשבת הינוח פוסל רק בעי' מחשבת אכילה למחר ובהאכילה למחר הרי שפיר אינן בעלים עוד כיון שנפסל הבשר כבר בעמוד השחר ולא מעכב עוד וע"כ אין מחשבתם ואת תופסת כלל דו"ק היטב מאוד:

וא"כ לא יהי' לראב"י לפי"ז פיגול לבעלים רק בזבחים הנאכלין לב' ימים ולילה אחד דבם יוכלו לחשב על הקטרת אימורים למחר דעדיין הם בעלים בקרבן מפאת דיש למחר עדיין אכילת בשר עד הלילה וגם היא מעכבת כ"ז דאיתי' לבשר וע"כ מכח האכילה דזמנה גם למחר עד הלילה הם בעלים גם כל יום המחר כיון שיש בו עדיין דבר השייך לבעלים בקרבן וע"כ יכולים לחשב אז ג"כ על האימורים ואולם קשה לומר דראב"י אשלמים ובכור ומעשר לחוד הוא דקאי דאכילתם לב' ימים ולילה אחד וע"כ נראה ג"כ דראב"י ס"ל דשירים מעכבין דלמ"ד דשירים מעכבין דינם כזריקה וצריך להיות שפיכת השירים ביום כזריקה ע' זבחים (דף ל"ח ע"ב) וע"כ יכול לחשב ג"כ לשפוך השירים בלילה וכן בפסח לראב"ע דזמן אכילתו עד חצות יכולים לחשב על אכילת הבשר אחר חצות (אי נימא דהוא פיגול לראב"ע במחשב לאכול הבשר אחר חצות ע' לקח טוב כלל ד' והארכתי גם ברשימותי) אחרי שיש עדיין זמן הקטרת אימורים עד הבוקר דג"כ כ"ז דאיתנהו מעכבי והוא עדיין בעלים מכח זה עד הבוקר וכן במנחה שיש בה קומץ ולבונה יכולים לחשב בהקטרת קומץ על הקטרת לבונה למ"ד דהקטרה מפגלת הקטרה וכמ"ש כבר באות מ' משא"כ במנחת סוטה דאפשר שתחשב רק בשעת הקטרת הקומץ שיתאכלו השירי מנחה למחר ואילו למחר בעמוד השחר הרי כבר יופסלו וליתנהו ולא מעכבי וכבר נשלם כפרת ופעולת ההקטרה באין מעכב עוד ע"כ שפיר אינה עוד בעלים כלל למחר וא"א לה לחשב על האכילה של מחר כלל ודו"ק היטב:

מו

עי"ל בפשיטות עד"ז דבעלים לראב"י נמי אין מפגלין רק בזריקה דאינם בעלים רק בזריקה וגם צריך שיחשבו על דבר שהם בעלים בו ובזבחים יכולים לחשב על שפיכת שירים והקטרת אימורים ואכילת בשר מפאת דכי איתנהו מעכבי וע"כ הם בעלים בכולם וכנ"ל באות הקדום ואולם הא דאכילת בשר מעכב כי איתי' הא נלמד בפסחים (דף נ"ט ע"ב) רק מקרא דואכלו אותם אשר כופר בהם דכל כמה דלא מיתאכיל בשר לא מיתכפרי בעלים ועש"ה וא"כ אכילת שירי מנחת סוטה דליתנהו בכלל קרא דואכלו אותם אשר כופר בהם כיון דמנחת סוטה לאו לכפרה אתיא אלא לברר עון וחיוב אכילתם ממקרא אחר הוא שנלמד וכמבואר בזבחים (דף מ"ד ע"ב) לכל מנחתם לרבות מנחת העומר ומנחת הקנאות (שיהיו שיריהן נאכלין לכהנים] סד"א ואכלו אותם אשר כופר בהם (אמר רחמנא) ומנחת העומר להתיר אתיא ומנחת קנאות לברר עון קאתיא קמ"ל כו' ומבואר דמנחת קנאות אין אכילת שירי' בכלל קרא דואכלו אותם אשר כופר בהם הואיל ואינה

באה לכפרה והוא רק מצוה בעלמא בקרא דלכל מנחתם ובקרא הנ"ל הרי לא הוזכר שתהי' האכילה עושה פעולת הקרבן ומעכבת בו ורק מצות האכילה בלבד הוזכרה וא"כ הוא רק מצוה גרידא לכהנים אבל אינה מעכבת בפעולת הקרבן אפי' כ"ז דאיתנהו וא"כ כיון שהקרבן הוא של גבוה ואין לבעלים בו אלא פעולתו שהפעולה והענין שהקרבן פועל הוא פועל עבור הבעלים וע"כ היכא דאין אכילת השירים מעכבת אפי' כ"ז דאיתנהו וכבר נפעלה פעולת הקרבן בההקטרה א"כ אין הבעלים עוד בעלים כלל באכילה ואין יכולים לחשב כלל על האכילה ושפיר אין מחשבת פיגול לסוטה במנחה על אכילת שירי המנחה וכנ"ל [ולפי"ז יומצא לכאורה דגם אכילת שירי העומר אין מעכבת אפי' כ"ז דאיתנהו וכן יל"ע באשם נזיר עש"ה בזבחים ויש להאריך בזה ואכ"מ]:

מז

עי"ל דכבר כתבתי דאין לבעלים לפגל כלל אפי' לראב"י כיון דפיגול צריך הרצאה תחלה וכיון שהקרבן באמת איננו של בעלים ואין להם בו רק הכפרה וההרצאה א"כ בפיגול שא"א לו שיחול כ"א אחרי ההרצאה א"כ כיון שהיתה הרצאה הרי כבר קיבלו הבעלים את שלהם ואינם בעלים עוד וא"א לפיגול שיחול עוד דה"ל כאוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו ע' אות מ"ד עש"ה ומחשבת חוץ למקומו נמי אע"ג דלא בעיא הרצאה כבר כתבתי באות ל"ב דכיון דחוץ למקומו הוקש לחוץ לזמנו ע"כ מי שאין לו מחשבת חוץ לזמנו גם מחשבת חוץ למקומו אין לו ע"ש:

וע"כ נראה דהא דאמר ראב"י שמעתי שהבעלים מפגלין הכוונה על מחשבת שלא לשמה שמחשבת שלא לשמה דבעלים פוסלת כמחשבת שלא לשמה דכהן וקרי למחשבת שלא לשמה פיגול כדאשכחן בכמה דוכתי דקרינן לי' הכי ע' רש"י פסחים (דף קכ"א ע"א) ד"ה חד תני אפיגול וברשב"ם שם וע' תוס' זבחים (דף י"ד ע"א) ד"ה מודה וע' מנחות (דף מ"ט ע"א) והכי משמע לכאורה לפירש"י דפי' במשנה א"ר יוסי אף מי שלא הי' בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שהוא תנאי ב"ד שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ופירש"י שהוא תנאי ב"ד שישחוט סתם דאתנו ב"ד דלא לימא לשמו דילמא אתי למימר שלא לשמו. שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד. הילכך אי הוי שלא לשמו אע"ג דבעלים אמרו לשמו לאו מידי הוא דלאו בדידהו תליא מילתא דכתי' המקריב אותו לא יחשב עכ"ל הרי דהאי שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד דמתני' הכוונה על מחשבת שלא לשמה דאינה הולכת אלא אחר העובד ולא תליא בבעלים ובגמ' אמרו אהך שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד מתני' דלא כי האי תנא דתניא אמר ראב"י

שמעתי שהבעלים מפגלין וא"כ משמע דראב"י נמי אמחשבת שלא לשמה הוא דקאי וזה קרוב ונראה בס"ד:

ומעתה נראה דהנה במחשבת שלא לשמה הרי יש שינוי קודש ושינוי בעלים והנה מחשבת שינוי בעלים וודאי נראה דאין לבעלים כיון דכל כ מחשבתם הוא רק מפאת ענין בעלים וא"כ אם יחשב בקרבן שאיננו לשמו רק לשם איש אחר א"כ הרי היא עצמו מפקיע ומסלק זכות בעלים שלו שהרי מחשב שאין הקרבן לשמו רק לשם בעלים אחרים וע' זבחים (דף ה' ע"א) תוד"ה הג"ה מצינו בבאין לאחר מיתה כו' שכתבו דקרבן הקרב במחשבת שינוי בעלים דומה לקרבן הקרב לאחר מיתת בעלים דכיון ששינה אותו מבעליו הוי כאין לו בעלים עכ"ל וע"ע פסחים (דף ס"א ע"א) אמר רבא פסח ששחטו בשאר ימות השנה בשינוי בעלים נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול ע"ש בתוס' דפירשו הכוונה ממש ג"כ דמחשבת שינוי בעלים הוי כאילו אין לו בעלים לקרבן ודמו למתו בעליו עש"ה וא"כ ע"י מחשבת שינוי בעלים הרי מסתלק ענין בעלים שלו דהוי כאילו אין בעלים עוד לקרבן וא"כ ממילא אין יכול לחשב מחשבה זאת כלל כיון דכל כח מחשבתו רק מפאת ענין בעלים והרי במחשבה זאת עצמה הוא מסלק ענין בעלים שלי ואיננו בעליו ואיך יוכל לחשב מחשבה זאת וא"כ נמצא דאין לבעלים רק מחשבת שינוי קודש לבד:

ולפי"ז י"ל דס"ל לראב"י כר' שמעון במנחות (דף ב' ע"ב) דאמר דקומץ מנחת מחבת לשם מנחת מרחשת כשירה ועלתה לבעלים לשם חובה שהרי מעשי' מוכיחין עלי' שהיא מחבת וע"ש דאמר מעשי' מוכיחין דא"ר שמעון סברא הוא דריש דריש טעמא דקרא מחשבה דלא מינכרא פסל רחמנא מחשבה דמינכרא (שניכר ממעשהו שהוא היפוך מחשבתו) לא פסל רחמנא כו' דאין סברא שיפסול דמחשבה כזאת לאו כלום היא הואיל וניכר ממעשהו היפוך מחשבתו וא"כ במנחת סוטה נמי הא לא שייך מחשבת שינוי קודש כלל שיחשב בה לשם מנחה אחרת שהרי מעשי' מוכיחין עלי' דמנחת סוטה היא דאין עוד שום מנחה הבאה שעורים קמח חוץ מזו:

[**ועוד** דאין עוד שום מנחה באה שעורים כלל רק מנחת העומר הקריבה רק בט"ו בניסן וא"כ כל שאר ימות השנה הרי מעשי' מוכיחין עלי' דהיא מנחת קנאות ובט"ז בניסן גופי' י"ל דס"ל לראב"י דבלא"ה אין משקין את הסוטה דנהי דמבואר בירושלמי שקלים פ"א ה"ג דמשקין את הסוטה בחוה"מ וכן בש"ס דידן בתמורה (דף י"ד ע"ב) דריש קרא דולמנחותיכם על מנחת חוטא ומנחת קנאות שקריבות בחוה"מ ע"ש מ"מ י"ל דאין זה פשוט לכ"ע וזה לפי המבואר בס' בנין אריאל עה"ת פ' שופטים יעוי"ש שדיקדק מדברי

רש"י דבן סורר אין נסקל במועד וכ' הטעם דאף דדנין דיני נפשות במועד מ"מ באמת הרי מלאכה היא וגם יש בו ביטול שמחת יו"ט רק דהמצוה דוחה וע"כ בן סורר שאם רצו אביו ואמו למחול לו מוחלין ה"ל עשה קלה ואין בכחה לדחות כי הך דכתובות דף מ' ע"א) דהואיל ואי אמרה לא בעינא ליתא לעשה כלל אין בכחו לדחות עש"ה בארוכה וא"כ סוטה נמי למ"ד בסוטה (דף כ"ה ע"א) שאם רצה הבעל למחול על קינויו אפי' לאחר סתירה מחול א"כ נהי דלא קיי"ל הכי מ"מ למ"ד הנ"ל מיהת אין משקין את הסוטה בחוה"מ וא"כ שפיר י"ל דראב"י נמי הכי ס"ל וא"כ בט"ז בניסן בלא"ה אין משקין את הסוטה דאין משקין את הסוטה בחוה"מ כלל ושאר כל ימות השנה הרי מעשי' מוכיחין עלי' וכנ"ל ואולם בענין מלאכה יל"ע אם השקאת סוטה יש בה משום מלאכה דנטיל נשמה דכיון דהיא מיתה נסיית י"ל דאין באה ע"י מעשה האדם בעצם והיא רק מיתה בידש"ש וחשיבא מעשה האדם רק גרם לה וגרמא הא שרי במלאכה כמבואר בשבת (דף ק"כ ע"ב) ואולם הרי יש עוד מלאכה כתיבת המגלה ובאתי רק להעיר וא"כ ממילא במנחת סוטה לא הי' לסוטה במה לפסול כלל כיון דאין בעלים פוסלין רק במחשבת שינוי קודש ומחשבת שינוי קודש ליכא כלל במנחת סוטה:

וי"ל עוד מטעם אחר דליכא מחשבת שינוי קידש במנחת סוטה לראב"י וזה די"ל דס"ל לראב"י כשמעון אחי עזרי' דזבחים (ד' ב' ע"א) דשחטן לשם גבוה מהן כשרין וע"ש (דף י"א ע"ב) דמסופק הש"ס אי כשרין ומרצין או לא ע"ש דנשאר באיבעיא דלא איפשיטא וא"כ הא י"ל דס"ל לראב"י דכשירין ומרצין וא"כ לפי המבואר בזבחים (דף פ"ט ע"א) בהך דכל המקודש מחבירו קודם את חבירו דזבחים קודמין לעופות ועופות למנחות ומנחת חוטא קודמת למנחת נדבה ובגמ' שם (דף צ' ע"א) איבעי' דלא איפשיטא במנחת נדבה ומנחת סוטה הי מינייהו קודמת ע"ש דמסופק הש"ס דמנחת נדבה קודמת אי מפאת דטעונה שמן ולבונה ואי מפאת דבאה חטין עש"ה וא"כ הא י"ל דס"ל לראב"י כצד הסברא דמנחת נדבה קודמת וע' תוס' מנחות (דף ס' ע"ב) ד"ה יכול וא"כ שוב מנחת סוטה היא הפחותה במנחות דמנחת העומר נמי דמשעורים קודמת לה מפאת דמנחת העומר טעונה שמן ולבונה וכנ"ל וע' סוטה (דף י"ד ע"א) במשנה דמשמע נמי דמנחת העומר מקודשת טפי הואיל ובאה גרש וא"כ תו ליכא מחשבת שינוי קודש כלל במנחת סוטה דהא לכל מה שיחשב ה"ל לשם גבוה מהן כיון דזבחים קודמין לעופות ועופות למנחות וכל המנחות קודמין למנחת סוטה ונמצאת היא הנמוכה שבכל הקרבנות וע"ש בזבחים (דף י"א ע"ב) דהך גבוה ונמוך דשמעון אחי עזרי' הנ"ל נידון לפי הך דכל המקודש וחבירו קודם את חבירו דמשנה זבחים (דף פ"ט ע"א) הנ"ל וע"כ שפיר אין

כאן עוד מחשבת שינוי קודש כלל דלכל מה שיחשב ה"ל לשם גבוה דכשר ומרצה ואין במחשבה כלום וז"פ]:

מח

עי"ל עפיד"ז לפי המבואר במנחות (ד' ה' ע"ב) ורבא אמר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשירה ושירי' נאכלין כו' שאין מחשבה מועלת אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה כו' ובדבר הראוי לעבודה לאפוקי מאי לאפוקי מנחת העומר דלא חזיא כו' ופירש"י דלא חזיא מפאת היותה של שעורים דכל המנחות באות חיטין ובתוד"ה ובדבר הביאו פירש"י וכתבו וז"ל וקשיא דא"כ מנחת קנאות לא תיפסל שלא לשמה ונראה לפרש דחשיב מנחת העומר דבר שאין ראוי לעבודה משום דאפי' לגבוה אסור להקריב חדש קודם העומר ולפי' הקונטרס יש קצת לדחוק דבמנחת העומר דלא שייך ביה שינוי בעלים דהא דציבור הוא לא פסיל בה נמי שינוי קודש כיון דלא הוי ראוי לעבודה עכ"ל התוס':

ומתבאר מזה דבמנחת העומר דיש ב' חסרונות א' דבאה שעורים ב' דאין בה מחשבת שינוי בעלים לכן גם מחשבת שינוי קודש אין בה וא"כ מנחת סוטה נמי לגבי בעלים דיש ג"כ ב' חסרונות אלו דהיא שעורים וגם אין לבעלים מחשבת שינוי בעלים וכנ"ל לכן גם מחשבת שינוי קודש אין להם בה ושפיר אין הסוטה יכולה לפסול כלל:

מט

עי"ל עפ"י הנ"ל דהך דבעלים מפגלין אין הכוונה על מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו רק על מחשבת שלא לשמה ולפי"ז נראה דבאמת הא יש לדון בכל מחשבות הפוסלות בקדשים דהא כלהו אית בהו לאו דלא יחשב כמבואר ברמב"ם דכל המחשב מחשבה שאינה נכונה בקדשים עובר אלאו דלא יחשב וא"כ לא הי' להם לפעול פסול בקרבן באמת מטעמא דכ"מ דא"ר ל"ת אעל"מ דעבירה אין לה כח לפעול דבר ואך לפי המבואר ברמב"ם גם כן (פי"ח מפסולי המוקדשין ה"ב) דכל האיסור דלא יחשב עניינו הוא מפאת שהקרבן נפסל וה"ל במחשבתו הבלתי נכונה כמטיל מום בקדשים במה שפוסל את הקרבן ע"ש וא"כ הא לא שייך כאן הך דאעל"מ דאי נימא דלא מהני ולא יופסל הקרבן הרי גם עבר אמימרא דרחמנא לא יושאר כיון דכל העבירה רק מה שהקרבן נפסל והוי מטיל מום וכמובן:

ואולם עדיין יש לדון בהא דמחשבת שלא לשמה בכל הקדשים אין פועלת רק מה שהקרבן אינו עולה לבעלים לשם חובה אבל אין נפסל לגמרי ואילו בפסח וחטאת נפסלין לגמרי במחשבת שלא לשמה ואם כן בפסח וחטאת עדיין שפיר הא הי' לנו לומר דאעל"מ וג"כ לא יופסלו לגמרי רק לא יעלו לבעלים לשם חובה לבד כמו בשאר קדשים דכאן שפיר הרי ישאר עבר אמימרא דרחמנא דהא גם בשאר קדשים יש אותו לאו דלא יחשב עצמו ואע"פ שאין המחשבה פועלת פסול גמור רק שאינו עולה לבעלים לשם חובה לבד [והיינו דמה שאינו עולה לשם חובה שהוקדש לו הוא ג"כ גרעון בקרבן והוי זה גם כן כמו הטלת מום] וא"כ שוב מה שבפסח וחטאת המחשבה הולכת יותר ופועלת יותר שלא לבד שלא יעלה לשם חובה רק שיהי' עוד יותר הקרבן נפסל אם כן יתרון הפעולה הזאת שהמחשבה פועלת שוב שפיר הי' לנו לומר בו שאין כח לעבירה לפעול מטעמא דאעל"מ ולא יהי' שם יתרון הפעולה ההוא ודו"ק היטב מאוד:

[**והנה** במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו לא קשיא כזה דמחשבת חוץ למקומו פועל רק פסול ושנאמר שלא יפעול פסול רק שלא יעלו לבעלים לשם חובה לבד זה הא לא שייך במחשבת חוץ למקומו דמניין לנו כלל דיש ענין למחשבת חוץ למקומו לפעול ענין אין עולה לבעלים לשם חובה אחרי שלא מצאנוהו בשום מקום במחשבת חוץ למקומו ורק פעולת פסול הוא דמצינו בי' וא"כ הא יוכל להיות דאין ענין כלל למחשבה זאת רק לפעול פסול ולא דבר אחר ואם לא יוכל לפעול פסול אז לא יוכל עוד לפעול כלל דאין לו ענין לעשות פעולה אחרת וא"כ כיון דאם לא יפעול פעולה השייכות לו היינו הפסול הרי לא יפעול כלל ויהי' הקרבן כשר וגם יעלה לבעלים לשם חובה ואם כן שוב הרי גם עבר אמימרא דרחמנא לא יושאר ולכן שוב שפיר פועל פסול וכמובן ואמחשבת חוץ לזמנו נמי לא קשיא נהי דמחשבת חוץ לזמנו פועל פעולה יתירה יותר מפסול גרידא דפיגול הוא יותר מפסול גרידא דיש בו כרת וא"כ בזה הרי קשיא לכאורה ג"כ דנימא ביתרון הפעולה הזאת דאעל"מ דהא מחשבת חוץ לזמנו יש בכחה ג"כ הפסול גרידא דהא חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו מצטרפין זה עם זה לפסול וא"כ אז הרי מחשבת החוץ לזמנו פועלת רק פסול גרידא דלולי המחשבת חוץ לזמנו הרי לא הי' למחשבת חוץ למקומו לפעול כלל וכלל דה"ל רק חצי זית ומחשבה בחצי זית אין פועל כלום ועל כרחך דמחשבת החוץ לזמנו והחוץ למקומו שתיהם יחד פועלים הפסול וא"כ הרי יש למחשבת חוץ לזמנו ענין פעולת הפסול גרידא ורק שבהיותו לבדו מחשבת חוץ לזמנו בכזית אז הוא פועל עוד יותר ביתרון פסול חזק יותר שהוא הפיגול שחייבין עליו כרת וא"כ שוב על היתרון הזה הרי שפיר קשיא דלא הי' לו לפעול היתרון הזה רק החלק

ממנו דהוא הפסול לבד דזהו ג"כ בכחו ויהי' גם כן עבר אמימרא דרחמנא בלאו דלא יחשב כמו במחשבת חוץ למקומו במה שפועל הפסול ואם כן שוב באותו היתרון שהוא פועל שפיר ראוי לומר דאעל"מ:

ואולם באמת לק"מ דהא פיגול יש בו הרצאה שהוא מרצה לפיגולו וכמו שהארכתי כבר וענין ההרצאה הוא ג"כ מפאת שבכחו הפסול לבד ג"כ ולפי ענין הפסול לבד שהוא פועל שוב לא הי' לו לפעול יתרון ענין הפיגול דכיון דהוא פסול א"א שיהי' פיגול דלא קרבו כל מתיריו ורק דגזרה תורה בפיגול ענין הרצאה שהוא מרצה על ענין הפסול שבו ונחשב כאילו לא הי' פסול כדי שיוכל לחול כל הפסול כולו בשלימות יחד ביתרון ענין הפיגול שבו ודו"ק היטב מאוד וא"כ גם על זה מרצה היינו שהוא מרצה על העבירה דלא יחשב לענין זה שיוחשב כאילו לא הי' שם עבירה כלל כדי שיוכל לחול כל הפסול כולו בשלימות ביתרון ענין הפיגול שבו ודו"ק היטב מאוד ואולם דמחשבת שלא לשמה בפסח וחטאת שפיר קשיא דשם הרי אין הרצאה וא"כ שפיר אין למחשבת שלא לשמה לפעול פסול כיון דבכח מחשבה זאת פעולת הלא עלה לבעלים לשם חובה לבד כמו בשאר קדשים שהוא פועל זה לבד וא"כ יתרון הפסול שהוא פועל בפסח וחטאת שפיר תיקשי דנימא אי עביד לא מהני וכנ"ל:

ואולם באמת לק"מ דהרי כבר כתבתי בכמה דוכתי והזכרתי ממנו גם לעיל אות כ"ב דהא דמחשבת שלא לשמה פועלת בשאר קדשים שאין עולין לבעלים לשם חובה ופסול בפסח וחטאת אין הענין שהמחשבה בעצם פועלת זה רק דהא ילפי' בכולה שמעתתא קמייתא דזבחים מקראי דבעי מחשבת לשמה בקדשים לענין העליי' לשם חובה ובפסח וחטאת לעיכובא ורק דהא דגם סתמא כשר היינו משום דסתמן נמי לשמן קאי והוי כחישב לשמה וע"כ כיון שמחשב בהדיא שלא לשמה והרי עכ"פ עתה לא נוכל לומר דהוי כחישב לשמה מפאת דעומד לכך דהא אדרבה חישב בהדיא שלא לשמה ואגלאי מילתא דאינו עומד לשיחשב לשמו והרי עוקרו עכ"פ במחשבת שלא לשמה מהך דסתמא לשמן קאי ולא נוכל לומר עוד כשחישב של לשמה דחשיב חישב לשמה וא"כ כיון דחסר מחשבת לשמה שוב שפיר העדר מחשבת הלשמה בעצמו הוא פוסל ואין כאן פעולה כלל שמחשבת השלא לשמה דכהן פועלת הפסול כי היכא דנימא דכיון דהמחשבה עבירה אין בכחה לפעול דאין לעבירה כח לפעול רק דהקרבן הרי הוא מעצמו כן שאין עולה בשאר קדשים לבעלים לשם חובה והוא פסול בפסח וחטאת כ"ו שאין שם מחשבת לשמה המכשירתו ורק דסתמא נמי הוי כחישב לשמה ונחשב שיש שם מחשבת לשמה משא"כ כשחושב שלא לשמה בהדיא וא"כ הרי א"א עכ"פ שיוחשב

שחישב לשמה א"כ הרי הקרבן מעצמו פסול ומאיליו הרי נפל בו המום ואין מחשבת הכהן צריכה לפעול כלל כי היכא דלישייך בי' אעל"מ וכמובן:

ולפי"ז עכ"פ לענין בעלים דלא מצינו לראב"י רק דבעלים מפגלין ויליף לי' מדכתי' והקריב המקריב וע"כ כיון דבעלים קרוין מקריב הויין להו בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב והוזהרו מלחשב מחשבת שלא לשמה ומחשבתן פוסלת אבל הרי לא מצינו בבעלים שצריכין לחשב מחשבת לשמה ותדע דהא אף דסתמא כשר מ"מ לכתחלה מיהת צריך הכהן לחשב מחשבת לשמה כמבואר בתוס' זבחים (דף ב' ע"ב) ד"ה קיימי דלכתחלה צריך מחשבת לשמה וזה הרי הוא מפאת קראי המצריכים מחשבת לשמה ואילו בבעלים הרי לא מצינו גם לכתחלה שצריכים לחשב בשעת הקרבה דבר דלא שמעינן לראב"י רק דבעלים מפגלין אבל הא לא מצינו לו דין זה שיאמר שמחויבין הבעלים לחשב מחשבת לשמה לכתחלה וא"כ על כרחך דלא הצריכה תורה כלל מחשבת לשמה של הבעלים וכבר כתבתי כן באות כ"ב דגם לראב"י א"צ מחשבת הבעלים לשמה והוא פשוט וא"כ כיון דא"צ מחשבת הבעלים לשמה א"כ שוב מה שמחשבתם שלא לשמה פוסלת הרי הוא שוב פעולה בעצם שהמחשבה פועלת הפסול לא שהקרבן מאיליו פסול מפאת שלא היתה שם מחשבתם לשמה דהא א"צ כלל מחשבתם לשמה ורק דמחשבתם שלא לשמה פועלת בעצם וא"כ שוב כיון דמחשבתם היא הפועלת בעצם שוב בפסח וחטאת אין לבעלים לפסול באמת הפסח והחטאת לגמרי ע"י מחשבת שלא לשמה מטעמא דאעל"מ ויהי' דין הפסח והחטאת במחשבת בעלים שלא לשמה ג"כ רק דלא עלו לבעלים לשם חובה דלענין זה לא שייך אעל"מ דא"כ הרי לא ישאר גם עבר אמימרא דרחמנא אבל יתרון הפעולה אשר למחשבת שלא לשמה בפסח וחטאת בפעלו גם פסול הקרבן לגמרי זה שפיר ינהוג רק בכהן אפי' לראב"י אבל במחשבת בעלים שפיר לא יהי' יתרון הפעולה הזאת והא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין והיינו דמחשבין מחשבת שלא לשמה וכנ"ל היינו רק לענין שלא יהי' הקרבן עולה לשם חובה אבל הקרבן גופי' כשר גם בפסח וחטאת וכנ"ל ודו"ק היטב מאוד:

[**ויש** עוד חילוק בין כהן לבעלים וזה דבכהן לא שייך ג"כ הך דאעל"מ לומר שאין להקרבן להפסל מטעמא דאעל"מ וזה שהרי העבודה צריכה להעשות ע"י כהן ואילו היתה נעשית מעצמה הרי היא פסולה בלא"ה וכגון שהי' הדם נופל בכלי מעצמו או בא למזבח מעצמו הרי הי' פסול דאפי' הולכת כהן שלא ברגל לאו שמה הולכה וע' זבחים (דף ט"ו ע"א) וכן אילו נפל הדם על המזבח מעצמו הי' פסול וודאי דאין כאן זריקה ויש מקום עיון בזה בזבחים (דף ס' ע"א) ודילמא משום דקסבר שפיכה מכח האדם בעינן כו' ואכ"מ]

וא"כ כיון דא"א לך להכשיר הקרבן רק ע"י מעשה הכהן לומר שהוא עשה העבודה ע"כ שוב ההכרח לייחסה אליו כפי מה שעשה והרי הוא עשה במחשבת פסול וע"כ שפיר מחשבתו פוסלת כיון דא"א לך לומר דל מעשהו מהכא דאז הרי בלא"ה תיפסל משא"כ הבעלים שהם אינם עובדים באמת ורק דמחשבה הוא שיש להם שמחשבתם פוסלת א"כ שוב שפיר יש לנו לומר דכ"מ דא"ר ל"ת אעל"מ ואין למחשבתם כח לפעול פסול זולת שלא יעלה הקרבן לשם חובה דאם לא יפעול זה אז אפי' עבר אמימרא דרחמנא לא ישאר וכנ"ל וה"ז כדברי הר"ן סוף השוחט בשוחט את של חבירו לשם הרים כו' דאע"ג דאין אדם אוסר דשא"ש מ"מ אסורה באכילה מיהת דלענין היתר האכילה הרי צריך למעשהו דמתה מאליה הרי אסורה וע"כ לענין מה שצריך למעשהו שוב שפיר יש למחשבתו לפעול ג"כ וא"כ ה"נ בעבודת הכהן דצריך למעשהו לענין כל הכשר הקרבן דאם נעשית העבודה מאיליה הרי פסולה וא"כ שוב שפיר יש למחשבתו ג"כ לפעול פסול וכמובן משא"כ הבעלים שאין עושים מעשה כלל רק שמחשבתם פוסלת א"כ שפיר שייך הך דאעל"מ וכמובן]:

ולפי"ז נמצינו למידין דמחשבת בעלים בחטאת הוא רק לענין שלא יעלה להם החטאת לשם חובה אבל החטאת עצמו כשר [ואף דאין חטאת בא נדבה מ"מ במחשבת שלא לשמה שפיר אפשר שיוכשר ולא יעלה לבעלים לשם חובה וכדמצרכינן בזבחים (דף ז' ודף ח') קראי בפ"ע בפסח וחטאת לעיכובא במחשבת שלא לשמה היינו דמחשבת שלא לשמה יפסול בהם לגמרי ולא נימא דכשרין ורק דלא עלו לבעלים לשם חובה כמו בכל הקדשים הרי דלולי קרא הייתי אומר כן דמחשבת שלא לשמה פועל גם בהם רק דלא עלו לבעלים כו' ונשארים קרבן כשר בלי עלי' לבעלים לשם חובה ואשם נמי אע"ג דג"כ אין בא נדבה מ"מ כשר ג"כ במחשבת שלא לשמו אלא דלא עלה לבעלים כו' וע' זבחים (דף ה' ע"א) וא"כ כיון דיש סברא לחלק בזה בין כהן לבעלים דבבעלים ראוי לומר גם בפסח וחטאת דמחשבת שלא לשמה שלהם פועלת רק המנע העלי' לשם חובה כו' מטעמא דכ"מ דא"ר כו' כנ"ל א"כ שפיר יש לנו לומר דקראי הנ"ל דילפי' מינייהו בזבחים (דף ז' ודף ח') פסול הפסח והחטאת במחשבת שלא לשמה קאי רק אכהן אבל בבעלים כדקאי קאי וכשירים במחשבת שלא לשמה ורק לא עלו כו' כנ"ל וז"פ]:

ולפי"ז נראה לפי המבואר ברש"י מנחות (דף ה' ע"ב) ד"ה ובדבר דכל פסול מחשבה דמנחת קנאות היינו רק מדקריי' רחמנא חטאת ויש לה דין חטאת לענין זה דכי היכא דבחטאת מחשבה פוסלת ה"ה במנחת קנאות עש"ה וא"כ א"א למחשבת בעלים ג"כ לפעול בה יותר מבחטאת וג"כ אין המחשבה פועלת רק שלא יעלה לבעלים לשם חובה

אבל המנחה גופה כשירה וא"כ לענין המנע העליי' לשם חובה הרי א"א כלל למחשבת הסוטה שתפעול שלא תעלה לה המנחה לשם חובה דהא אין צריכה המנחה כלל לעלות לה לשם חובה דחובת המנחה באמת כולו הרי היא רק על בעל הסוטה לבד וכמ"ש והביא את מנחתה עלי' הרי דרק הבעל הוא דחייב בהבאת המנחה וכדכתיב והביא ורק דמכריחין דיש לסוטה ג"כ חלק במנחה מדקריי' קרא מנחתה וא"כ על כרחך דיש לה חלק בה שמחמתו קרוי' מנחתה ומה"ט כתבו התוס' בסוטה (דף כ"ג ע"א) דיש לה חלק שותפות בהמנחה וכמו שהארכתי בזה כבר ע' אותיות ט"ו ט"ז וא"כ כיון דמחשבת בעלים אין פוסלת הקרבן ואם כן החלק אשר לה במנחה הרי עדיין כשר הוא אפי' תחשב ועדיין קרוי' המנחה שפיר מנחתה מפאת זה שהרי יש לה חלק כשר במנחה עדיין כמו אילו לא חישבה ואי דהמחשבה פועלת המנע העלי' לבעלים לשם חובה זה הרי אין למחשבת סוטה לפעול כלל דהא א"צ שיעלה לה כלל לשם חובה ואין היא בעלים כלל לענין זה רק הבעל כולו הוא בעלים בזה דרק עליו לבד הוא חובת הקרבן והוא הרי לא חישב וא"כ שפיר המנחה עולה לו לשם חובה ושפיר המנחה ע יין כאילו לא חישבה דחלק שלה במנחה כשר עדיין וקרוי' המנחה שפיר מנחתה מחמתו ואל הבעל שעליו חובת ההבאה הרי הוא עולה לו שפיר לשם חובה ג"כ וא"כ שפיר לא הי' מחשבתה פועלת שום דבר ושפיר היתה המנחה בודקתה אפי' חישבה ודו"ק היטב כי נכון הוא מאוד בח"ד:

[**ודע** דעד"ז י"ל עוד בפשיטות אפי' אם כוונת ראב"י אמחשבת חוץ לזמנו כפשט תיבת מפגלין וזה די"ל דלא הי' ראוי באמת לשום מחשבה לעשות שום פסול מטעמא דכ"מ דא"ר כו' כיון דעובר אלא יחשב ואך הרי גזה"כ הוא בכל פסולי מחשבות דהא בכלהו עבר אלא יחשב ואפ"ה גלי רחמנא דפסלי ואולם הרי ראוי לומר לפי"ז דה"מ עכ"פ לענין לאו דלא יחשב לחוד אבל אם יהי' במחשבה עוד איסור אחר שוב שפיר הרי יש לנו לומר דא"א למחשבה לפעול מטעמא דכ"מ דא"ר כו' מפאת האיסור האחר כיון דלגבי האיסור האחר הא ליכא קרא וכדברי הרמב"ם לענין אשלד"ע במעילה דכ' ובלבד שלא יתערב עמו איסור אחר וא"כ הרי הי' עצה פשוטה בסוטה להשביע אותה שלא תחשב מחשבת פיגול דאז שוב גם אם תחשב לא תפעול מחשבתה כלום מטעמא דכ"מ כו' ואף דהוא נשבע לקיים את המצוה מ"מ י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל כריב"ב דשבועות (ד' כ"ז ע"א) דנשבע לקיים את המצוה ג"כ השבועה חלה ע"ש וגם הרי אפשר להשביעה בכולל על מחשבת פיגול עם עוד מחשבה אחרת של רשות ובמחשבת פיגול גופי' היינו במחשבת חוץ לזמנו אם ישביעוה שלא תחשב שום מחשבת הקטרה ואכילה חוץ לזמנו

הרי יש ג"כ כולל דמגו דחייל אמחשבת חצי זית חוץ לזמנו דבזה ליכא משום לא יחשב דמחשבה בחצי זית לאו כלום הוא ושפיר השבועה חלה עלי' לכן היא חלה שפיר גם על מחשבת כזית מטעם כולל וז"פ ונכון בעזה"י ומובן מאיליו דדברינו אלה הם רק לדעת המרדכי שבועות דגם בשבועה אמרי' סברא דכ"מ דא"ר כו' אע"ג דהוא איסור הבדוי מלב ע"ש:

וגם י"ל שלא היו צריכין להשביעה כלל בפרט ע"ז שלא תחשב מחשבת פיגול דמה שהכהן משביע אותה אם לא שכב איש אותך וגו' הנקי וגו' ואת כי שטית וגו' יתן ד' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ד' את ירכך נופלת וגו' והיא אומרת ע"ז אמן אמן ודרשו ז"ל אמן על האלה אמן על השבועה ה"ל האמירת אמן גופה שבועה מצדה שלא תבטל ענין הבירור של ההשקאה דאמירת אמן שלה היא הסכמה בשבועה שיהי' שם הבירור של אם לא שכב וגו' או ואת כי שטית וגו' והיא נאסרת ממילא איפוא לפגל ולבטל פעולת הבירור כאילו נשבעת ע"ז דאמירת אמן גופה ה"ל ג"כ שבועה על זה ודו"ק היטב מאוד ואם נאמר כן י"ל דשייכא סברא דכ"מ כו' אפי' לדיעה הסוברת בשבועה בעלמא דלא אמרי' כ"מ כו' מפאת דהוא איסור הבדוי מלב די"ל דכאן לא חשוב בדוי מלב רק הוא כאיסור עצמיי כיון דהוא שבועת התורה שהתורה מחייבתה לישבע על כך זולת אם תאמר איני שותה אבל ברצותה לשתות הרי התורה מחייבתה השבועה ולא חשיב בדוי מלב ושפיר ראוי לומר כ"מ כו' ובאתי רק להעיר:

והנה מה שכתבתי דהך דבעלים מפגלין הוא רק לשלא יעלה לבעלים לשם חובה אבל לא לפסול הקרבן הנה יש לי לומר כן עוד מטעם אחר וזה עפ"י קושית הר"ן נדרים (דף ל"ו ע"א) דמדוע הכהן יכול לפגל הרי הקרבן של גבוה וא"א אדשא"ש והנה לסברת הר"ן חולין הנ"ל דשוחט את של חבירו לשם הרים אסורה באכילה עכ"פ מפאת תקרובת עכו"ם והיינו משום דלהיתר האכילה מיהת הרי צריך לבא למעשהו דא"א לומר דל מעשהו מהכא דא"כ הא ה"ל מתה מאילי' ואסורה בלא"ה באכילה מטעם נבילה וא"כ כיון דלענין היתר האכילה צריך לבא למעשהו שוב לענין זה יש לו כח לפעול שפיר וע"כ שפיר יש כח למחשבתו לשם עכו"ם לאסור באכילה מיהת משום תקרובת עכו"ם דוודאי הכוונה שם דמשום תקרובת עכו"ם הוא שאסור באכילה דאין לומר דהיא נבילה באמת דא"כ תטמא ג"כ טומאת נבילה ועוד מכמה טעמים א"א לומר כן כמובן וע"כ הכוונה כנ"ל דהוא אסור משום תקרובת עכו"ם ואך דאסורה משום זה רק באכילה ולא בהנאה והיינו דמחשבתו לשם עכו"ם בכמה לאסור במה שצריך למעשהו ולא במה שא"צ דלענין הנאה הרי א"צ למעשהו ולכן ג"כ אין במחשבתו כח לאסור לענין זה וז"פ]

וא"כ ה"נ לענין פיגול דא"א לך לומר דל מעשה הכהן מהכא דא"כ הרי בלא"ה יופסל דקרבן שלא נעשו עבודותיו ע"י מעשה כהן הרי פסול הוא וכנ"ל וע"כ שוב לענין הפסול שפיר יש כח גם לכהן לפסול במחשבתו וכנ"ל ואי דאכתי הא תיקשי דהי' ראוי להקרבן להיות רק פסול דהוא רק בלאו ולא להיותו פיגול דהוא בכרת דכיון דאילו לא היתה העבודה נעשית על ידו הרי הי' רק פסול ג"כ ולא פיגול וא"כ גם לו ראוי שיהי' כח רק לפסול ולא לפגל וזה נראה דבאמת לק"מ וזה דנלענ"ד די"ל דהא דא"א אדשא"ש ואין כח למחשבת אדם לתפוס במה שאינו שלו היינו רק היכא דיהי' חבירו נפסד ע"י תפיסת מחשבתו אבל אם יבא אדם להתפיס איזה מהות בחפץ של חבירו ולא יהי' חבירו נפסד כלל ע"י היות מהות ההוא על החפץ שלו אזי שפיר יש בכח מחשבת אדם להתפיס מהות גם בשל חבירו:

ויש לי ראיה לזה מדברי השלטי גבורים ע"ז פ"ק אהך דאין מקדישין בזה"ז (דף של"ג ע"ב מדפי הרי"ף) וז"ל ור"ח כ' והביא דבריו הר"ן פרק שואל דאעפ"י שאסרו להקדיש בשבת לא אסרו להקדיש אלא כלי משום דמיחזי כמקח וממכר אבל לא אסרו לחייב אדם עצמו לגבוה בדיבורו ומה שהקשה הר"ן על ר"ח וכ' דאין נוחין לו דברי ר"ח דאכתי איכא ערכי עלי שאינו מקדיש כלי ידוע ואפ"ה אמרינן דאין מעריכין (בשבת) אינו נראה לי קושיא די"ל דגם האומר ערכי עלי הוי מקדיש שפיר כלי ידוע דהיינו גופו ועצמו שהוא מקדישו אלא שפודהו אח"כ מיד ההקדש בדמי ערכו ודמי למקח וממכר משא"כ במחייב עצמו לתת כך וכך לגבוה כו' עכ"ל ומבואר סברת השלטי גבורים דערכין הוא חלות מהות קדושה על הנערך ונתינת דמי הערך הוא פדיון הקדושה וא"כ מדיש בכח אדם להעריך גם את חבירו ולומר ערך פלוני עלי א"כ על כרחך דאפשר לאדם להתפיס מהות גם בשל חבירו כל שאין מפסיד לחבירו בדבר וע"כ גם מהות קדושה דערך דהיא ג"כ מהות קדושה שאינה אוסרת בשום דבר דאל"כ האומר ערכי עלי יהי' אסור ליהנות ממנו או איזה דין אחר והרי דינו שוה עדיין לשאר אדם וע"כ דהיא מין ומהות קדושה דאינה אוסרת ומחייבת את נושאה בשום דבר ורק דיש למהות קדושה זאת פדיון בדמים וכך הדין שהאומר ערכי עלי משים מהות קדושה זאת על עצמו ומתחייב ג"כ בדבורו לפדות הקדושה ע"י דמי הערך ולכן ג"כ גם באומר ערך פלוני עלי חל שפיר ג"כ מהות הקדושה על הפלוני אחרי שאין הפלוני נאסר ומתחייב בשום דבר ע"י מהות הקדושה הזאת שעליו ואינו נפסד בשום דבר ומתחייב ג"כ המעריך בדבורו לפדות הקדושה ההיא בדמים וז"פ ומוכרח לסברת השלטי גבורים הנ"ל:

ויש עוד ראיה לזה דיכול אדם להתפיס מהות בשל חבירו כל שאין חבירו נפסד דהא נדרים איסור חפצא נינהו כמבואר בנדרים (דף ד' ע"ב) וא"כ הרי פשוט דגם באומר קונם פירותיו של פלוני עלי ג"כ חל האיסור על גוף הפירות וא"כ הא תיקשי ג"כ דאיך ביכולתו להתפיס מהות איסור על חפץ של חבירו וע"כ דאפשר לאדם שפיר להתפיס מהות בחפץ של חבירו כל שאין חבירו נפסד בדבר וע"כ גם כאן דחל האיסור על גוף הפירות רק לגבי הנודר דרק לו הם אסורים אבל לבעליהם מותרים ואת עצמו הרי יכול להפסיד ולכן שפיר ביכולתו להתפיס מהות איסור כזה גם בפירות חבירו שיהי' המהות בגוף הפירות לגבי דידיה שיהיה הוא אסור בהם ודו"ק היטב מאוד:

וראיתי במל"מ ה' מעילה פ"ד ה"ט וז"ל דע שיש מעילה בקונמות כו' אך אני מסתפק בקצת דינים בזה כי' עוד נסתפקתי אם הא דאמרינן דיש מעילה אם הוא דווקא באוסר פירותיו על עצמו או על חבירו בזה הוא דאמרי' שדינו כהקדש שהרי יכול להקדיש פירותיו אבל באוסר פירות חבירו עליו אף דאסור ליהנות מהם אפשר דליכא מעילה כיון שאינו יכול להקדיש פירות חבירו עכ"ל ולפי דברינו הנה גם בהקדש גופיה הי' יכול להקדיש פירות חבירו אילו הי' ההקדש באופן שלא הי' חבירו נפסד וע"כ בהקדש דקונמות שאומר קונם פירותיו של פלוני עלי דאין הפלוני נפסד דבר דנהי דחל מהות ההקדש על הפירות מ"מ הא חל רק לגבי הנודר ולא לגבי הפלוני וע"כ שפיר יכול להתפיס גם מהות ההקדש על פירות חבירו כמו דיכול להתפיס מהות קדושת ערך על חבירו מטעם הנ"ל וכנ"ל וע"ע ירושלמי כלאים פ"ה ה"ה דפועל המקיים ירק בכרם בעה"ב אע"ג דאין הכרם נאסר דא"א אדשא"ש מ"מ לפועל עצמו אסור ע"ש וא"כ לסברת רוב הראשונים דאיסורי תורה איסורי חפצא נינהו א"כ ע"כ דיש מהות איסור כלאי הכרם על גוף הכרם לגבי הפועל וא"כ משמע ג"כ כנ"ל דבכח אדם להתפיס מהות בשל אחר כל שאין האחר נפסד בכך ואולם י"ל דכוונת הירושלמי שם רק מדרבנן משום קנס ובאתי רק להעיר]:.

ולפי"ז הנה גם לענין פיגול אחרי דבלא"ה הקודש נפסל עכ"פ דלענין הפסול הרי יש כח לכהן מפאת דאם תאמר דל מעשהו מהכא ג"כ יהי' פסול וכנ"ל וא"כ שוב מה שיש חומר בפיגול על פסול דעל פיגול חייבין כרת ואילו קודש פסול רק בלאו זה הרי איננו הפסד לגבוה עוד ולכן שפיר חל גם מהות הפיגול ע"י מחשבת הכהן ולק"מ:

[**ועפי"ז** יש להבין הא דאמרי' בכל דוכתי בפיגול דהוא מרצה לפיגולו וע' לעיל אות (ל"ד) ולכאורה הדבר צריך הבנה באמת דמה ענין הרצאה זו דנהי דדרשי בזבחים (דף כ"ח ע"ב) כהרצאת כשר כך הרצאת פסול מה הרצאת כשר עד שיוקרבו כל מתיריו אף

הרצאת פסול עד שיוקרבו כל מתיריו הרי זה רק גזה"כ דאם יש פסול אחר א"א לפיגול שיחול אבל כל שאין פסול אחר וחל הפיגול לבד מה צורך הריאה יש בו והרי כמו שכל פסול שהוא בלאו אפשר לו לחול כן ג"כ פסול פיגול דבכרת ש לו לחול ולמה הוא צריך להרצאה ובשלמא אם הי' חל חלק הפסול שלו תחלה ואח"כ יתרון חומר הכרת שבו שפיר הי' צביך הרצאה על ענין הפסול דאל"כ א"א לפיגול שיחול ואחרי שיש בו פסול תחנה שוב הרי לא קרבו כל מתיריו ושוב א"א שיהי' יתרון הפיגול משא"כ אחרי שענין הפיגול חל כלו בב"א למה הוא צריך להרצאה ואולם לפי דברינו אלה י"ל דכיון דבאמת לא הי' לכהן לפגל כלל דא"א אדשא"ש ורק דאמרי' דכיון דבין יחול הפיגול ובין לא יחול מ"מ פסול הרי יהי' כיון דלענין הפסול אם תאמר דל מעשהו מהכא ג"כ יהי' פסול וכנ"ל וע"כ כיון דיש כאן פסול בהכרח המפסיד כבר את הקודש לגבוה ואין הפיגול מוסיף עוד בהפסד לגבוה דבר ורק חומר הכרת הוא שמוסיף דאין בזה ענין הפסד לגבוה דההפסד לגבוה הוא רק במה שהגבוה נפסד את הקודש שלו וזהו במה שנפסל לבד ופקע קדושתי' מיני' וע"כ שפיר חל ג"כ יתרון ענין הפיגול כיון שהוא אין מפסיד עוד לגבוה וא"כ לפי"ז הרי כל חלות הפיגול הוא רק מפאת היות בו חלק ענין הפסול בהכרח מפאת דלא שייך דל מעשהו מהכא כו' כנ"ל וכבר יש הפסד הגבוה בחלק הפסול וע"כ אפשר למחשבתו להוסיף חלות ענין הפיגול שאינו מפסיד עוד וא"כ שוב הרי תמיד ענין הפסול קודם בסבה לענין הפיגול ושוב הרי הי' ראוי לנו לומר מטעם זה דאין ענין הפיגול חל דכיון דכבר קדם ענין הפסול בסבה א"כ שוב אחרי שפסול הוא הרי לא קרבו כל מתיריו וא"א לענין הפיגול לחול וע"כ בזה שפיר צריך הרצאה היינו דיש בכל פיגול הרצאה בזה שמרצה לענין זה על ענין הפסול שבו לשיוכל ענין הפיגול לחול אף שיש בו כבר ענין הפסול ממנו עצמו בסבה תמיד ודו"ק היטב מאוד כי עמוק הוא בס"ד]:

והנה לפי"ז כל מחשבת פסול תתכן רק בכהן דשייך לומר דל מעשהו מהכא הרי ג"כ יהי' פסול משא"כ לענין בעלים המפגלי' במחשבתם דלא שייך זה דהם אינם עושים כלל ורק מחשבתם לבד מפגלת וא"כ שוב הרי ראוי לומר שפיר דא"א אדשא"ש ואין ביכלתו לפסול את של גבוה וע"כ שוב שפיר הנה קמו דברינו דמחשבת הבעלים יש לה חלות רק לענין שלא יפלה לבעלים לשם חובה דבזה כיון דגוף הקרבן עדיין כשר לגמרי ואין הפסד לגבוה ורק הבעלים עצמן הם שמפסידים במה שאינו עולה להם לשם חובה ע"כ שפיר מהני מחשבתם משא"כ לפסול הקרבן שפיר לא מהני מחשבת הבעלים כלל ודו"ק ונראה דגם לפי דברינו אלה צ"ל דקאי ראב"י רק אמחשבת שלא לשמה דאילו במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו הרי לא מצינו ענין לא עלה לבעלים לשם חובה ואין

למחשבות אלו רק או לפעול פסול ופיגול או שלא לפעול כלום וכנ"ל וע"כ כיון דפסול ופיגול הקרבן א"א לבעלים לפעול מטעמא דא"א אדשא"ש שוב גם המנע העלי' לבעלים לשם חובה אינו נפעל ורק במחשבת שלא לשמה דמצינו זה אזי שפיר מחשבת בעלים שלא לשמה תמיד ואפי' בפסח וחטאת פועלת רק המנע העלי' לבעלים לשם חובה ולא יותר וכנ"ל:

ובזה ניחא ג"כ הקושי' מסוטה כנ"ל דכיון דא"א למחשבתה רק לפעול המנע העלי' לבעלים לשם חובה וע"כ זה לא שייך כלל במנחת סוטה דכיון דחובת המנחה הוא רק על הבעל ולא עלי' כלל לא שייך לומר דע"י מחשבתה לא תעלה המנחה לבעל לשם חובה דא"א למחשבתה לפעול רק במה שהוא שלה ורק אילו היה גוף הקרבן נפסל ע"י מחשבת בעלים אזי במנחת סוטה נמי הי' החלק שלה במנחה נפסל וממילא הרי המנחה כולה פסולה משא"כ אחרי שבגוף הקרבן אין המחשבה פועלת דבר והיא פועלת רק המנע העלי' לבעלים לשם חובה ע"כ וודאי דלא שייך מחשבה זאת רק למי שהוא בעלים בזה היינו מי שעליו חובת הקרבן ולא שתפעול מחשבת האשה דאין לה אפי' חלק בענין זה דחובת המנחה היא כולה על הבעל ותפעול שלא תעלה לו המנחה לשם חובה דידי' וכמובן:

ועוד נראה דלפי דברינו אלה דהך דבעלים מפגלין לראב"י הכוונה דמחשבת בעלים פועלת המנע העלי' לשם חובה אבל אין הכוונה על פסול הקרבן דא"א אדשא"ש וככל הנ"ל הנה לפי"ז יש לי לומר עוד דהך דבעלים מפגלין לראב"י הוא לגמרי רק בקרבן איש אבל אם בעלת הקרבן אשה אין בכחה לפעול במחשבתה כלום ואפי' לא המנע העלי' לשם חובה וזה עפמ"ש כבר באות מ"ג דלפי מה שנסתפק הפמ"ג בפתיחה כוללת לומר דאין נשים מצות אלשאב"מ כיון דהא דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה נלמד רק מדכתיב איש או אשה כי יעשו מכל חטאות האדם ע"כ בעי' מעשה דכי יעשו כתיב ע"ש ודנתי שם דאי נימא כן דאין נשים מצוות אלשאב"מ אזי י"ל דאין למחשבת אשה לפסול בקדשים כלל דכל מה שהמחשבה פועלת גרעון בקדשים הוא רק הואיל והמחשבה איסור מלאו דלא יחשב משא"כ נשים דאין מצוות אלא יחשב דהוא לשאב"מ כמבואר בזבחים (דף כ"ט ע"ב) לכן אין במחשבתה כלום עש"ה בארוכה ואולם הנה עמד לנגדינו שם בזה משנה ערוכה בזבחים (דף ל"א ע"ב) כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשירה שהשחיטה כשירה בזרים בנשים ובעבדים כו' לפיכך הן פוסלין במחשבה כו' הרי דגם אשה פוסלת במחשבתה:

ונראה בזה דהנה לשון הגמ' בזבחים (דף כ"ט ע"ב) שם אמר ר' ינאי מנין למחשב בקדשים שהוא לוקה ת"ל לא יחשב א"ל ר' אשי לר' מרי לשאב"מ הוא וכל לשאב"מ אין לוקין עליו א"ל הא מני ר' יהודה היא דאמר לשאב"מ לוקין עליו והנה בתמורה (דף ב' ע"ב) איתא טעמא דרבי קרא לאשה (בלאו דתמורה ע"ש) הא לא רביי' קרא ה"א כי עבדא תמורה לא לקיא והא"ר יהודה אמר רב וכן תנא דבי ר' ישמעאל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה איצטריך מהו דתימא ה"מ עונש דשוה בין ביחיד בין בציבור אבל הכא כיון דעונש שאינו שוה בכל הוא דתנן אין הציבור והשותפין עושין תמורה אשה נמי כי עבדא לא לקיא קמ"ל וברש"י שם יש נוסחא אחרינא בשינויא דגמ' וז"ל ה"ג הנ"מ לאו שיש בו מעשה בהני עונשין שוין זה לזה דכתיב אשר יעשו דמשמע עונשין שיש בהן מעשה כגון חילול שבת ושאר איסורים שיש בהן מעשה אבל לאו שאין בו מעשה כגון תמורה דבדיבורא תליא מילתא אימא לא תילקי קמ"ל עכ"ל והנה דלנוסחת רש"י הנ"ל מבואר דבר זה בגמ' דמקרא דאיש או אשה כי יעשו אין ללמוד רק לאו שיש בו מעשה כיון דכתיב יעשו וכבר העירו בזה:

ואולם עכ"פ לפי האמת דאיתרבאי נשים בלאו דתמורה אף דאין בו מעשה א"כ י"ל דמעתה ילפי' מתמורה גם אכל לאוין שאין בם מעשה דגם נשים חייבות ואולם בתמורה שם (דף ג' ע"א) איתא א"ר אידי בר אבין א"ר עמרם א"ר יצחק א"ר יוחנן משום ר' יוסי הגלילי כל לא תעשה שבתורה עשה בו מעשה לוקה לא עשה בו מעשה פטור חוץ מנשבע ומימר ומקלל חבירו בשם שאעפ"י שלא עשה מעשה חייב ושם (עמוד ב') איתא א"ל ר' יוחנן לתנא לא תיתני מימר משום דבדיבורו עשה מעשה (שנעשה מחולין קדשים) וכבר העירו בזה דר' יוחנן מחולק בזה עם סתמא דגמ' הנ"ל לנוסחת רש"י הנ"ל דסתמא דגמ' ס"ל דתמורה לא חשיב מעשה ור' יוחנן ס"ל דחשוב מעשה דבדיבורי' איתעביד מעשה ולר' יוחנן צ"ל דהא דצריך ריבוי לתמורה לנשים היינו מטעם האחר הנ"ל דה"א דהואיל ואין שוה בכל לא לקיא וכנ"ל] והנה התוס' בחולין (דף ב' ע"ב) ד"ה אנא כתבו דסתמא דגמ' הוא ר' אשי ע"ש:

ולפי"ז הנה תו לק"מ דהא מחשב בקדשים נמי כיון דהקרבן נפסל ע"י המחשבה א"כ הרי ג"כ במחשבתו איתעביד מעשה מה שהקרבן נפסל ונאסר כמובן וא"כ חשוב שפיר מעשה ג"כ לר' יוחנן הנ"ל דומי' דתמורה וע"כ ר' אשי דזבחים (דף כ"ט ע"ב) הנ"ל דאמר דלא יחשב הוא לשאב"מ הנה הוא לטעמי' אזיל דס"ל דגם תמורה אע"ג דבדיבורי' איתעביד מעשה הוא לשאב"מ כיון דסתמא דגמ' הוא ר' אשי וא"כ אחרי דסתמא דגמ' ריש תמורה הנ"ל לנוסחת רש"י הנ"ל סוברת כן א"כ הרי זהו סברת ר' אשי וע"כ ר' אשי

לטעמי' גם לא יחשב הוא שפיר לשאב"מ אעפ"י שהקרבן נפסל ע"י המחשבה ואולם לסברת ר' אשי הנ"ל הרי שוב נשים חייבות גם על לשאב"מ מכח הלימוד מתמורה וא"כ הרי גם נשים איתנהו בלאו דלא יחשב וע"כ שוב שפיר מחשבתן פוסלת ג"כ משא"כ לר' יוחנן דתמורה הנ"ל הרי י"ל שפיר דבלשאב"מ אין נשים בכלל דמתמורה אין לימוד דהא תמורה חשוב לדידי' מעשה מטעמא דבדיבורי' איתעביד מעשה והא דמחשבת נשים פוסלת בקדשים וכמשנה זבחים הנ"ל ג"כ ניחא דמחשבה הפוסלת הרי ג"כ חשיב מעשה מפאת דבמחשבתו איתעביד מעשה וע"כ הרי שפיר ג"כ נשים בכלל וכמובן:

ואולם עכ"פ לר' יוחנן מחשבה שאין פוסלת הקרבן רק מונעת העלי' לבעלים לשם חובה לבד אבל גוף הקרבן כשר עדיין א"כ תו הרי לא איתעביד מעשה כלל ע"י המחשבה וכמובן וא"כ שוב אף דגם מחשבה זאת הוא בלאו דלא יחשב דלאו הנ"ל קאי על רל מחשבה שאינה נכונה בקדשים מ"מ נשים עכ"פ תו ליתנהו בלאו הנ"ל לענין זה וא"כ תו מחשבת נשים בכה"ג אין פועלת כלל ואף לא המנע העלי' לבעלים לשם חובה דהדרינן לכללין דכל שאין המחשבה איסור אין פועל כלל דכל פעולת גרעון של המחשבה הוא רק הואיל והמחשבה איסור וכנ"ל [ולפי"ז הך דזבחים לפיכך הן פוסלין במחשבה יסוב לר' יוחנן רק אמחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו ואשלא לשמה בפסח וחטאת דפוסלין הקרבן אבל אשה ועבד שישחטו שאר קרבן במחשבת שלא לשמה יעלה לבעלים לשם חובה ג"כ ואין רחוק לומר כן דאין לזה סתירה משום מקום לכאורה] ולפי"ז י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל נמי כסברת ר' יוחנן הנ"ל ס"ל וא"כ אחרי שהקדמנו דהך דבעלים מפגלין לראב"י הוא רק לענין שלא יעלה לבעלים לשם חובה א"כ תו הרי אין לנשים מחשבה זאת כלל וא"כ תו ג"כ לק"מ מסוטה ודו"ק היטב בכ"ז כי כל הדברים עמוקים ומחודדים בס"ד:

נ

עי"ל עד"ז דהא דבעלים מפגלין לראב"י הכוונה רק על מחשבת שלא לשמה והנה מחשבת שלא לשמה פועלת בכל הזבחים ומנחות שלא יעלו לבעלים לשם חובה ובפסח וחטאת וכן במנחת חוטא ומנחת קנאות פועלים פסול גמור והנה כבר כתבנו ג"כ באות הקדום בארוכה דהמנע העלי' לבעלים לשם חובה אין ענין למחשבת סוטה לפעול כלל כיון דאין עלי' חובת המנחה כלל רק כל חובת המנחה על הבעל וכנ"ל באות הקדום בארוכה:

ולפי"ז נראה פשוט דאף דמחשבת שלא לשמה פוסלת לגמרי במנחת קנאות מ"מ מחשבת שלא לשמה דסוטה אין לה לפעול פסול המנחה וזה עפ"י המבואר במנחות (דף ד' ע"א) דמנחת חוטא ומנחת קנאות דפסלא בהו מחשבה שלא לשמה יותר מבשאר מנחות היינו מטעמא דכתי' בהו הוא עש"ה ונראה כוונת הדרש כי היכי דררשי' בכל דוכתא הוא בהויתו יהא ור"נ הכוונה כאן דכיון דאפי' לולי קרא עכ"פ הרי המחשבה פועלת שלא תעלה המנחה לבעלים לשם חובה דזה הרי הוא בכל המנחות דאין עולין לבעלים לשם חובה במחשבת שלא לשמה וע"כ כיון דאין המנחה עולה לשם חובה ממילא שוב הרי אין המנחה בהויתה שהוקדשה שהרי אין עולה לשם חובה שהוקדשה לה ונעשית מנחה אחרת נדבה וע"כ כיון שאינה בהויתה ממילא הוא פסולה לגמרי מקרא דהוא דמקרא זה מצריך שתהי' המנחה בהויתה וכל שאינה בהויתה היא פסולה ממילא וזהו ענין הדרש מקרא דהוא היינו דמקרא זה הרי ענייננו הוא בהוייתו יהא וע"כ כיון שע"י מחשבת שלא לשמה הרי אין עולה לבעלים לשם חובה וא"כ אין המנחה בהויתה וע"כ היא נפסלת ממילא מפאת שאינה בהויתה ודו"ק היטב:

ולפי"ז הרי כל פסול מחשבת שלא לשמה במנחת סוטה הוא רק מפאת שפועל תחלה בסבה המנע העלי' לשם חובה ועי"ז הוא נפסל ממילא מפאת שאינו בהויתו וא"כ אחרי שהקדמנו דא"א לסוטה לפעול המנע העלי' לשם חובה כיון שאין היא בעלים בזה דאין חובת המנחה עלי' כלל רק על הבעל וכנ"ל א"כ ממילא ג"כ אין המנחה נפסלת כלל ע"י מחשבתה שלא לשמה ולא היתה הסוטה פועלת איפוא במחשבתה כלל וכלל וכמובן וז"פ:

נא

עי"ל אם נאמר דכוונת רחב"י על פיגול ממש כשטחיות תיבת מפגלין וזה עפמ"ש כבר באות ל"ב ובשאר אותיות בארוכה די"ל דהא דבעלים מפגלין לראב"י הוא רק בזריקה [וכנגדו במנחה רק בהקטרת הקומץ] דכיון דרק מפאת ענין לבעלים הוא דיש כח לבעלים לפגל וע"כ ענין בעלים הרי הוא רק בזריקה דאין לבעלים בקרבן דבר רק הכפרה וההרצאה הנעשית רק בזריקה דמה"ט אין שינוי בעלים רק בזריקה עש"ה בארוכה ולפי"ז הי' אפשר לסוטה רק לחשב בשעת הקטרת הקומץ על אכילת השירים חוץ לזמנן וכמ"ש כבר וע"כ נראה עוד לחדש דלא הי' אפשר לסוטה לפסול ע"י מחשבה זאת כלל וכלל ואקדים דאם תחשב הסוטה עלי' בעצמה שהיא תאכל שירי המנחה חוץ לזמנן נראה דלא תופגל המנחה עי"כ כלל וטעמא דמילתא לפי מאי דקיי"ל דאין מחשבת פיגול

רק מאכילת גבוה לאכילת גבוה ומאכילת אדם לאכילת אדם משא"כ המחשב מאכילת גבוה לאכילת אדם היינו לאכול האימורים חוץ לזמנן וכן להיפוך להקטיר הבשר חוץ לזמנו בקדשים הנאכלין אין במחשבה כלום:

ולפי"ז נראה לפי המבואר בחולין (דף ק"כ ע"א) דחלב יש בו קולא על נבילה במה דחלב הותר מכללו אצל חי' משא"כ נבילה לא הותר מכללו דמה דהותר לכהנים במליקת חטאת העוף לא חשוב הותר מכללו דשאני כהנים דמשלחן גבוה הוא דקזכי ע"ש בגמ' וביארנו כבר הכוונה בכמה דוכתי דכיון דכהנים משלחן גבוה הוא דקזכי ע"כ נחשבת אכילתם אכילת גבוה ולא חשיבא הנבילה הותר מכללו מפאת זה להדיוט במה דהותר במליקה דאכילת כהנים במליקה כאכילת המזבח הוא נחשב כיון דמשלחן גבוה קזכי וה"ז אכילת גבוה לא אכילת הדיוט ואכתי לא הותרה נבילה לשום אדם כלל וע' אתוון דאורייתא כלל ב':

וכזה הוא ג"כ במנחות (דף ו' ע"א) ע"ש דבעי למילף פסול טריפה לגבוה במה הצד מבעל מום ויוצא דופן ואמר עלה מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן תאמר בטריפה שהותרה מכללה א"ל רב אחא ברי' דרבא לר' אשי טריפה שהותרה מכללה מאי היא אילימא מליקה דעולת העוף לגבוה בעל מום נמי בעופות אישתרויי אישתרי דאמר מר תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אלא מליקה דחטאת העוף כהנים כהנים משלחן גביה הוא דקזכי וברש"י כהנים משלחן גבוה הוא דקזכי וגבי גבוה אשכחן בבעל מום נמי בעופות היתר מכלל איסור וליכא מה להצד כו' עכ"ל הרי דמה שטריפה מותרת במליקת חטאת העוף לכהנים חשוב זה היתר לגבוה ממש ולא היתר לאדם ודמי למה שבעל מום הותר מכללו בעופות דההיתר הוא למזבח ממש וע"כ ליכא פירכא דמה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן דגם טריפה לא הותרה יותר ממה שהותר בע"מ לגבוה דטריפה נמי הותרה רק לגבוה לבד והיינו כסברא הנ"ל דכיון דהכהנים משלחן גבוה הוא דקזכי ועל שלחנו ית' הם אוכלים חשיבא אכילתם אכילת גבוה ולא אכילת אדם והוי גם אכילתם אכילת גבוה ומזבח ממש וכנ"ל:

ועיין בשו"ת לחמי תודה למהר"י באסאן ז"ל בסי' ט"ז שכ' שם על דברי הזוהר פרשת תצוה דביומא דשבועות מקריבין חמץ לאתוקדא על מדבחא וז"ל ודקשיא לי' למר הא דס' הזוהר כו' דביומא דשבועות מקריבין חמץ לאתוקדא על מדבחא דהא שתי לחם נאכלין היו לכהנים הא וודאי קושיא היא והרמ"ע זלה"ה עמד עלי' כו' ולענד"נ דברים כפשטן כו' ופירוש הענין מתבאר ממה שכתוב קרבן ראשית תקריבו אותם לד' וגו' דבשתי הלחם מיירי קרא וקאמר בהדיא דשתי הלחם קרבן נינהו ומקריבין אותם לד'

והיינו דמניפין אותן עם חזה ושוק של שני כבשים כו' והן נאכלין לכהנים כשאר הבשר משלחן גבוה וכיון דהושוו ב' אכילות אכילת מזבח ואכילת כהנים [ע' חולין (דף פ"א ע"ב) ומנחות (דף י"ז)] הוי לי' כאילו איתוקדו על מדבחא כו' עכ"ל הנה שכ' ז"ל דמה שהזוהר אומר על השתי הלחם דהם קריבין לאתוקדא על מדבחא הכוונה על אכילת הכהנים דאכילת הכהנים היא הנקראת שריפה על המזבח מפאת היות אכילתם משלחן גבוה והוי לי' אכילתם מפאת זה אכילת מזבח ממש וע"כ קרי לה הזוהר לאתוקדא על מדבחא כאילו היתה אכילת מזבח ממש. ויש לסברא זאת עוד קריין סגיאין ואין מקום האסף פה:

ומעתה אומר דהנה לסברא זאת דאכילת הכהנים בקדשים מפאת היותה משלחן גבוה חשיבא אכילת גבוה א"כ הי' ראוי לכאורה שתועיל ג"כ מחשבת חוץ לזמנו מאכילת כהנים למזבח כיון דגם אכילת כהנים לאכילת מזבח נחשבת וה"ל כמחשב על אכילת מזבח למזבח וצ"ל דכיון דסוף סוף אינה אכילת מזבח ממש ע"כ לא דמי למחשב להקטיר דבר שדרכו להקטיר ולגבי הקטרת מזבח ממש שפיר אכתי חשיב לי' למחשב להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר שהרי סוף סוף אין זה חלק נקטר רק נאכל ואף דאיכות האכילה היא כמו הקטרה מ"מ הקטרה ממש הרי אינה ואכתי הוי מחשבה להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר ולא מהני ואולם התינח לגבי מזבח ממש משא"כ לגבי אכילת הדיוט ממש דלגבה הא אכילת כהנים בקדשים משלחן גבוה לאכילת גבוה נחשבת דמה"ט לא הוי נבילה הותר מכללו במליקה כמו שחלב הותר מכללו לאדם בחלב חי' משום דחלב חי' נאכל לאדם משא"כ כהנים דמשלחן גבוה קזכי ה"ל אכילתם אכילת גבוה ולא הותר לאדם כלל רק לגבוה וככל הנ"ל והזוהר קרי לה לאתוקדא על מדבחא ממש וכנ"ל וא"כ לגבי אכילת אדם ממש עכ"פ שפיר ניתן להאמר דאם תחשב הסוטה על שירי המנחה שתאכלם היא בעצמה חוץ לזמנן שפיר אין מחשבתה מחשבה כלל דכיון דאין זוכה משלחן גבוה רק מי שהגבוה נותן לו והיינו הכהנים שניתן להם אכילת קדשי קדשים משא"כ הסוטה שאין הגבוה נותן לה הרי אין אכילתה איפוא משלחן גבוה וא"כ אכילתה שוב אכילה הדיוטית היא לא אכילת מזבח ואילו השירים האלה הרי הם חלק אכילת כהנים דלגבי אכילה הדיוטית אכילתם לאכילת גבוה ומזבח נחשב וכנ"ל וא"כ הא הוי לי' מחשבתה לאכול היא בעצמה את שירי המנחה מחשבה מאכילת מזבח לאדם דאין מחשבה זאת מפגלת כלל דו"ק היטב מאוד דכיון דכהנים משלחן גבוה קזכי ואכילתם לאכילת גבוה נחשב לכן המחשב מחלק אכילתם לאכילה הדיוטית הוי

כמחשב מאכילת מזבח לאדם דאין מחשבתו מחשבה כלל ודו"ק היטב בחידוש זה כי נכבד הוא בס"ד:

ומעתה אחרי אשר עלתה בידינו הצעה זאת דאם תחשב הסוטה שתאכל היא בעצמה את השירי מנחה חוץ לזמנן אין במחשבתה כלום אומר כי לפי"ז גם אם תחשב שיאכלו הכהנים שירי המנחה חוץ לזמנן ג"כ אין במחשבתה כלום וזה לפי המבואר בתבואות שור סי' ד' סקי"ג וז"ל לכאורה הי' נראה לומר דדווקא ע"מ שיזרוק העכו"ם (שוחט ע"מ שיזרוק העכו"ם הדם לע"ז) ה"ל מחשבה דמה לי חושב לזרוק בעצמו ומה לי חושב שהעכו"ם יהי' שלוחו לזרוק דוודאי העכו"ם ישמע לו דניחא ני בהכי אבל מחשב שהישראל יזרוק הרי לא ישמע לו ואין זה מחשבה וראי' ממ"ש בזבחים (דף ל"ו) לחד לישנא דטעמא דחישב שיאכלוהו טמאים וערלים לא הוי מחשבה משום דלאו כל כמיני' פירש"י ז"ל הכהנים טמאים לא ישמעו לו הילכך אין מחשבתו מחשבה בדבר בתלוי באחרים עכ"ל אמנם בעמוד ב' שם אמרי' אי חישב שיאכלוהו טמאים או ערלים למחר ה"ל פיגול וכן הוא במיימוני ה' פסולי המוקדשין שמע מינ' דלא קאי האי לישנא דכל כמיני' אי נמי דבמסקנא לא אמרי' כל כמיני' כ"א אחישב שיקריבוהו ערלים דלאו בידו לפסלו בהא אם האחרים לא ישמעו לו אבל שיקריבוהו ערלים למחר דהפסול משום חוץ לזמנו לא מקרי תלוי באחרים כיון שאם לא ישמעו לו יכול הוא בעצמו לעשותו וא"כ בנידון דידן הרי בידו לזרוק בעצמו לע"ז ולכן אפי' חישב שיזרוק חבירו ישראל ה"ל מחשבה עכ"ל התב"ש ז"ל:

והנה מאי דקשיא לי' רק מהך דזבחים (דף ל"ו ע"ב) דאמר דחישב שיאכלוהו טמאים למחר ה"ל פיגול (ומה שהעתיק התב"ש לשון הגמ' חישב שיאכלוהו טמאים או ערלים למחר הנה בגמ' כתוב רק טמאים לחוד ולא ערלים] דמדוע הוי פיגול נימא כל כמיני' דהא הטמאים לא ישמעו לו לאכול קדשים בטומאת עצמן כי היכא דאמרי' שם בעמוד א' לר' יהודה דס"ל דמחשבת הינוח היינו חישב להניח את דמו למחר כו' פוסלת ואמר שם דטעמא דר' יהודה סברא הוא דתניא אמר להם ר' יהודה אי אתם מודים שאם הניחו למחר שהוא פסול אף חישב להניחו למחר פסול וע"ז פריך דא"כ חישב שיקריבוהו טמאים או ערלים נמי ליפסול ומשני כל כמיני' שהרי הטמאים והערלים לא ישמעו לו להקריב בטומאה ובערלות וא"כ ה"נ בחישב שיאכלוהו טמאים למחר מדוע הוי פיגול נימא נמי כל כמיני' שהרי הטמאים לא ישמעו לו לאכול קדשים בטומאת הגוף והנה קושית התב"ש הזאת הרי תסוב באמת על כל מחשבת פיגול שאם הכהן העובד מחשב על אחר שיאכל אחר את הקודש חוץ לזמנו לא יהי' פיגול מטעמא דכל כמיני' שהרי

האחר לא ישמע לו לאכול נותר וא"ל דאה"נ דלא הוי מחשבת פיגול רק כשכהן העובד מחשב על עצמו שיאכל הוא חוץ לזמנו דז"א דהרי מבואר להדיא בזבחים (דף ל"א ע"א) בעי ר' אשי חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו בתר מחשבה אזלינן דאיכא שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא (דהוי רק חצי זית לכל אחד) ופשיט שם דהוי פיגול ע"ש ומבואר דגם מחשב על אחר הוי מחשבה דהא חישב לאכול כזית בשני בני אדם הוי המחשבה בהכרח גם על אחר לא על עצמו לבד ומצטרפת מחשבתו על אחר לפגל ומבואר להדיא דגם מחשבה על אחר מפגלת:

[וזו פליאה עצומה על התב"ש ז"ל דהביא מהך (דדף ל"ו ע"ב) דאמר דחישב שיאכלוהו טמאים למחר הוי פיגול ולא הביא גמ' הקדומה הנ"ל (בדף ל"א ע"א) דאמר דהוי פיגול במחשב על אחר דבכל מחשב על אחר לאכול חוץ לזמנו הרי שייכא סברא זאת דכל כמיני' וי"ל דמהך (דדף ל"א) אין ראי' כיון דר' אשי הוא בעל האיבעי' וא"כ לפי המבואר בגיטין (ד' כ' ע"א) שלחו מתם כתבו על איסורי הנאה כשר א"ר אשי אף אנן נמי תנינא על העלה של זית ודחי הש"ס דילמא שאני עלה של זית דחזיא לאצטרופי וא"כ לר' אשי דלית לי' סברא דחזיא לאצטרופי נראה דח"ש מותר מה"ת לדידי' כיון דאיסורו לר' יוחנן רק מסברא דחזיא לאיצטרופי (וכבר העירו בזה והך דחולין (דף צ"ח ע"א) ועוד הא"ר יוחנן כו' כבר כתבו דהוא רק בחלב דכתי' קרא דכל חלב משא"כ בשאר איסורין דאיסור הח"ש רק מסברא דחזי' כו' ע"כ לר' אשי דלית לי' סברא דחזי' כו' שפיר ח"ש מותר מה"ת] וע"כ שפיר איבעי לי' לר' אשי בחישב לאכול כזית בשני בני אדם וכוונת האיבעי' הוא לפי דין התורה בעצם דח"ש מותר מה"ת ולא שייך כל כמיני' כיון דכל אחד יאכל רק חצי זית דמותר לו מה"ת ואף דלפי מה דאסרו חכמים עתה ח"ש נראה דשייכא שפיר סברא דכל כמיני' דוודאי לא ישמע לו האחר לעבור אפי' על איסור דרבנן ואין ראוי למחשבתו להועיל גם מה"ת דלא הוי מחשבה מפאת סברא דכל כמיני' כיון דמפאת הדרבנן עכ"פ לא ישמע לו מ"מ י"ל דאיבעי' דר' אשי איננה על עתה שאסרו כבר חכמים ח"ש רק האיבעי' הוא לפי דין התורה בעצם טרם שאסרו חכמים ח"ש אי הוי פיגול בכה"ג או לא וגם להה"מ פ"א מאישות דליכא חוקת כשרות אדרבנן אולי לא שייכא הך סברא דכל כמיני' רק בדאורייתא דוודאי לא ישמע לו משא"כ בדרבנן דליכא חזקת כשרות ואולי ירשיע לשמוע לו י"ל דהוי מחשבה וע"כ מהך (דדף ל"א) ליכא ראי' וע"כ הוכרח התב"ש להביא גמ' המאוחרת (דדף ל"ו) הנ"ל דאמר דחישב שיאכלוהו טמאים למחר הוי פיגול ואין כוונת התב"ש באמת להקשות רק מפאת הטומאה דלא ישמע לו לאכול בטומאה רק דבלאה"נ לא ישמע לו לאכול נותר וקושי' זו תיקשי באמת

על כל מחשבת אכילת חוץ לזמנו על אחר ורק לפי שאין מפורש דמהני מחשבת אכילת חוץ לזמנו על אחר רק בגמ' זו דחישב שיאכלוהו טמאים למחר דמהך (דדף ל"א) חישב לאכול כזית בשני בני אדם הא ליכא ראי' וכנ"ל וע"כ הביא התב"ש רק גמ' זו דחישב שיאכלוהו טמאים למחר. כן יש להליץ בעד התב"ש ז"ל על דרך גברא רבה א מילתא כו']:
ועכ"פ נתבאר דקושית התב"ש הרי תיקשי על כל מחשבת אכילת חוץ לזמנו על אחר דאין לה להועיל מטעמא דכל כמיני' וצריך לבא לתי' התב"ש ז"ל דרק בחישב שיקריבוהו ערלים דא"א לו לחשב מחשבה זאת על עצמו הוא דלא הוי מחשבה על אחר מטעמא דכל כמיני' דהאחר הרי לא ישמע לו משא"כ במחשבת אכילת חוץ לזמנו דיכול לחשב המחשבה על עצמו שהוא עצמו יאכל חוץ לזמנו לכן מגו דמהני המחשבה על עצמו מהני נמי על אחר:
[**ולענ"ד** יש להוסיף עוד בזה על דברי התב"ש ז"ל במאי דנראה מדבריו דשייך חילוק דידי' רק בחישב שיקריבוהו ערלים אבל לא בחישב שיקריבוהו טמאים והטעם נראה כנ"ל דערלות א"א לו לחשב על עצמו שהרי אינו ערל משא"כ שיקריבוהו טמאים יכול לחשב המחשבה גם על עצמו אפי' הוא טהור בשעת מחשבה דהא אפשר לו לחשב שיטמא את עצמו בעתיד ויקריב בטומאה ואולם לענ"ד י"ל דגם בחישב שיקריבוהו טמאים שפיר אמרי' ג"כ סברא דכל כמיני' ולא מהני בזה סברא דמגו לומר דמגו דיכול לחשב על עצמו כו' כיון דהפסול כאן מפאת החסרון אשר בהמקריב שהוא טמא וע"כ לא אמרי' מגו בזה דמגו דיכול לחשב על עצמו שיהי' הוא בעל חסרון זה ויקריב בחסרון זה יוכל לחשב גם על אחר שיש לו חסרון זה דלא אמרי' מגו כזה מגברא לגברא וע' אתוון דאורייתא כלל י'] ושפיר כאשר מחשב על אחר אין נפסל ע"י המחשבה דאמרי' דאדרבה הרי מי שהוא בעל חסרון זה הרי לא ישמע לו להקריב מפאת החסרון ההוא דאסור לערל וטמא להקריב ולא דמי למחשבת אכילת חוץ לזמנו שהפסול אך מפאת החסרון אשר בהקודש עצמו שיצא מזמנו ואין הפסול מפאת האדם האוכל רק מפאת הקודש הנאכל שהוא נאכל חוץ לזמנו ולא אגידא המחשבה באוכל רק בנאכל ע"כ בזה שפיר שייך מגו לומר דמגו דיכול לחשב שיהי' הקודש נאכל ממנו בעצמו חוץ לזמנו יכול ג"כ לחשב שיהי' נאכל מאחר ושפיר מהני המחשבה ודו"ק היטב מאוד כי הוא חילוק דק וביותר ביאור עוד דבטומאה אם יטמא את עצמו הרי טומאה אחרת היא וע"כ לא שייך לומר דמגו דיכול לחשב על עצמו תיהני מחשבתו גם על אחר דאין זה מגו דהרי הוא מחשב על טמא שיפסול מפאת הטומאה אשר בהטמא ההוא ואילו יחשב על עצמו שיטמא את עצמו ויקריב בעצמו בטומאה הרי יהי' הפסול מפאת טומאה אחרת

אשר בו בעצמו ואילו על אותה הטומאה אשר חישב עלי' שהוא הסבה הפוסלת היינו טומאת האחר בה הרי שייך כל כמיני' דאותו האחר הרי לא ישמע לו, משא"כ באכילת חוץ לזמנו דאין החסרון מפאת האדם האוכל רק מפאת הקודש הנאכל שהוא נאכל חוץ לזמנו והרי אפשר לו להיות נאכל ממנו כמו מאחר והסבה הפוסלת היא אותה בעינה באכילת עצמו כאשר באכילת אחר וע"כ שייך שפיר סברא דכיון דאפשר לו להיות נאכל ממנו בעצמו כמו מאחר ועל עצמו הרי אפשר לו לחשב לכן מהני גם כן מחשבתו על אחר ודו"ק היטב מאוד]:

ולפי"ז עכ"פ במחשבת אכילת חוץ לזמנו על אחר היכא דאם יחשב על עצמו לא יה' פיגול שוב גם על אחר לא מהני המחשבה דשוב הדרינן לסברא דכל כמיני' דהרי האחר לא ישמע לו לאכול נותר וה"ל איפוא כמו שיקריבוהו ערלים דלא מהני המחשבה מפאת סברא דכל כמיני' כיון דאין לו מחשבה זאת על עצמו וכדברי התב"ש:

וא"כ אחרי אשר הקדמנו דאם תחשב הסוטה לאכול בעצמה את השירי מנחה חוץ לזמנן לא יועיל מחשבתה שוב גם אם תחשב על הכהנים שהם יאכלו שירי המנחה חוץ לזמנן הרי ג"כ לא יועיל מחשבתה מטעמא דכל כמינה דהכהנים הרי לא ישמעו לה וא"כ שוב שפיר אין לסוטה מחשבת פיגול כלל במנחתה לא על עצמה ולא על אחר ולק"מ ולא שייך הך דבעלים מפגלין לפי זה רק במחשב בשעת זריקה על שפיכת שירי הדם למחר או הקטרת אימורים למחר בין מחשב על עצמו ובין על אחר דיש לו מחשבה זאת שפיר גם על עצמו כיון דהוי על חלק מזבח למזבח ולכן ממילא יש לו המחשבה גם על אחר ורק על אכילה יש לו מחשבה שפיר בקק"ל דיכול לחשב ג"כ מחשבת אכילת חוץ לזמנו על עצמו משא"כ בק"ק הנאכלים לכהנים ואכילתם אכילת גבוה אזי אם הבעלים של הקרבן הוא זר ואין לו מחשבת האכילה על עצמו כיון דאכילתו אכילה הדיוטית דאין הגבוה נותן לו וה"ל כמחשב מאכילת מזבח לאדם וכנ"ל אזי אין לו מחשבת האכילה גם על אחר וכנ"ל וא"כ ה"נ במנחת סוטה אין לבעלים מחשבת פיגול כלל ואפי' לבעל אם הוא זר כיון דאפשר לו לחשב רק בהקטרה על אכילת השירים וזה הרי אין לו כיון דאין לו מחשבה זאת על עצמו וכנ"ל וא"כ הסוטה דהיא תמיד זרה לאכילה ואפי' אם היא כהנת דק"ק אין נאכלים רק לזכרי כהונה לכן שפיר אין לה מחשבת פיגול כלל במנחת סוטה וכנ"ל ודו"ק כי הדברים נכבדים ומחודדים בס"ד:

[**ודע** כי מה שכתבנו דאם תחשב הסוטה על עצמה שתאכל היא עצמה את השירי מנחה חוץ לזמנן לא תיהני מחשבתה מפאת דהיא זרה ואין הגבוה מזכה אותה באכילה וה"ל אכילתה אכילה הדיוטית וה"ל כמחשב מאכילת מזבח לאדם וכנ"ל הנה אין סתירה ע"ז

מהא דא"ר ינאי בזבחים (דף ל"א ע"א) דאם חישב שיאכלוהו כלבים למחר הוי פיגול ואף דאין הקודש ניתן לכלבים והוי אכילת הכלבים אכילה גרידא לא אכילת גבוה ואם כן הא ה"ל גם כן מחשבה מאכילת גבוה לאכילה הדיוטית וכן תיקשי מהך מימרא דרבינא בר סילא בזבחים (דף ל"ו ע"ב) דחישב שיאכלוהו טמאים למחר הוי פיגול דהא אין הקודש ניתן רק לטהורים וה"ל אכילת הטמא אכילה הדיוטית דז"א די"ל כוונת ר' ינאי ורבינא כו' אקק"ל לתוס' ב"ק (דף י"ב ע"ב) ד"ה ומחיים דבקק"ל לא אמרי' דבעלים משלחן גבוה קזכי ע"ש והוי גם אכילת הבעלים אכילה הדיוטית ושוב שפיר יכול לחשב בה גם אאכילת כלבים וטמאים ולא הוי מחשבה מאכילת גבוה לאכילה הדיוטות וכן י"ל דאמוראי הנ"ל אזלי אליבא דר' יהודה דלית לי' כלל סברא דמשלחן גבוה קזכי גם בכהנים דהא ס"ל בקידושין (דף נ"ב ע"ב) דהמקדש בחלקו מקודשת עש"ה כל הסוגיא משא"כ לפי מה דקיי"ל דכהנים משלחן גבוה קזכי והוי אכילת הכהנים בק"ק אכילת גבוה ע"כ שפיר כנים דברינו דאם תחשב הסוטה לאכול היא בעצמה את שירי המנחה שלה אין הגבוה נותן והוי אכילתה אכילת הדיוט הוי לי' כמחשב מאכילת גבוה לאכילת הדיוט ולא הוי מחשבה וכנ"ל:

ודע דעפ"י דרכנו זה י"ל עוד בפשיטות כן דס"ל לראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) דאם תחשב הסוטה על עצמה לאכול השירי מנחה חוץ לזמנן לא תיהני מחשבתה וממילא ג"כ אין לה מחשבה על אחר וזה ע"פ סוגיא הנ"ל עצמה דש"ס זבחים (דף ל"ו ע"ב) דאמר א"ר חסדא אמר רבינא בר סילא חישב שיאכלוהו טמאים למחר חייב (עליו משום פיגול ולא אמרי' לאו מחשבה היא דאכילת טמאים לא חזיא אפי' בזמנו והוי כמחשב מחשבת פסול לא מחשבת חוץ לזמנו) אמר רבא תדע דבשר לפני זריקה לא חזי וכי מחשב בי' (מחשבת אכילת חוץ לזמנו) מיפסיל ולא היא התם זריק ומיחזי (ואשתכח דלמחר אי לאו משום חוץ לזמנו הוי חזיא לאכילה) הכא לא מיחזי כלל עכ"ל הגמ' ומבואר דאין ברור לגמרא דין זה דחישב שיאכלוהו טמאים למחר הוי פיגול וכדדחי הש"ס ולא היא כו' וא"כ שפיר י"ל דראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) דאמר דבעלים מפגלין ס"ל באמת דחישב שיאכלוהו טמאים למחר לא הוי פיגול כיון דאכילת טמאים היא אכילה שאינה ראוי' גם בזמנו וא"כ גם בסוטה אם תחשב על עצמה לאכול השירי מנחה חוץ לזמנן הא ה"ל כחישב שיאכלוהו טמאים למחר דאכילתה נמי הרי היא אכילה שאינה ראוי' בלא"ה מפאת הזרות שלה ואם כן שוב גם על אחר אין מחשבתה מועלת ולא שייך הך דבעלים מפגלין רק בקק"ל הנאכלים לבעלים הזרים ומחשב לאוכלם חוץ לזמנם בין הוא בין אחר משא"כ בק"ק אין לבעלים מחשבה באמת כלל כיון דאין לו

המחשבה על עצמו דהוא אינו ראוי לשום דבר לא לשפיכת שירים ולא להקטרה ולא לאכילה מפאת הזרות וא"כ ממילא אין לו מחשבה גם על אחר ורבינא בר סילא דזבחים (דף ל"ו) הנ"ל דאמר דחישב שיאכלוהו טמאים למחר הוי פיגול אליבא דרבנן דראב"י הוא דאמר דאינהו מצי סברי הכי אבל ראב"י דס"ל דבעלים מפגלין על כרחך יסבור דלא הוי פיגול בכה"ג כי היכא דלא תיקשי עלי' מסוטה דאין הכרח לראב"י לסבור ג"כ כן כיון שאין זה דין פשיט והגמ' מסופקת בו באמת וכנ"ל ואולם בדרך זה יש לדון עדיין לפי דברי התוס' בזבחים שם ד"ה שיאכלוהו טמאים עש"ה ותבין וע' בכסף משנה פי"ד מפסולי המוקדשין הל' ט' דנראה מדבריו דחולק על התוס' זבחים ד"ה שיאכלוהו הנ"ל ע"ש דמייתי ראיה מהך דאכילת כלבים להך דחישב שיאכלוהו טמאים עש"ה ותבין]:

והנה לפמ"ש למעלה דמהך דזבחים (דף ל"א ע"א) בעי רב אשי חושב לאכול כזית בב' בני אדם כו' אין ראיה די"ל דס"ל לרב אשי דח"ש מותר מה"ת וקאי לפי דין התורה דח"ש מותר ולא שייך כל כמיני' א"כ לכאורה גם ראיית התב"ש מהך (דדף ל"ו) חישב שיאכלוהו טמאים למחר ג"כ אינה ראיה די"ל ג"כ דס"ל לרבינא בר סילא דח"ש מותר מה"ת וכוונתו אחישב שיאכלוהו ב' טמאים כל אחד חצי זית ולפי מאי דפשטינן לעיל (דף ל"א ע"א) דהוי מחשבה בכה"ג דלא שייך ג"כ הך דכל כמיני' כיון שאין עושים איסור מה"ת וקאי ג"כ אדינא דאורייתא קודם שאסרו חכמים ח"ש ואולם בהך דשיאכלוהו טמאים לכאורה לא שייך זה דהא כל כוונת החידוש דמ"ד הנ"ל לומר דאע"ג דהיא אכילת איסור בלא"ה מפאת הטומאה גם שלא מפאת החוץ לזמנו עכ"ז הוי פיגול וא"כ אם הכוונה על חצי זית דמותר מה"ת שוב הא לא שייך זה כיון דאינו איסור וליכא חידוש כלל:

ואולם י"ל דסוף סוף גוף האכילה איננה ראוי' כיון דהיא בטומאת הגוף ואף דאין האדם עובר מפאת דאכל רק ח"ש מ"מ גוף האכילה חשיבא אכילה דלא חזיא בלא"ה גם שלא מפאת החוץ לזמנו כיון דהיתה גם בטומאת הגוף והרי גם מפאת החוץ לזמנו ליכא איסור כיון דח"ש מותר מה"ת ועכ"ז חשיב אכילה שאינה ראוי' מפאת החוץ לזמנו וא"כ שפיר הוי חידוש ג"כ במה שבלא"ה אינה ראוי' מפאת הטומאה דמ"מ הוי פיגול וגם י"ל דהחידוש הוא דהא דחישב לאכול כזית בב' בני אדם הוי מחשבה י"ל דהוא רק היכא דיכול לחשב על כל הכזית לאדם אחד אז גם אם מחלק הכזית במחשבתו ומחשב בו לב' בני אדם נמי הוי פיגול כיון דהי' ראוי להיותו מחובר במחשבתו משא"כ בהך דחישב שיאכלוהו טמאים למחר כל אחד חצי זית אי נימא דאם חישב שיאכל טמא אחד כזית לא הוי פיגול משום דהוי אכילת איסור בלא"ה מפאת הטומאה שוב גם בב' בני אדם ראוי

שלא יהי' פיגול כיון דא"א לו להתחבר וע"כ שפיר הוי חידוש בהך דחישב שיאכלוהו טמאים דאשמעי' דגם אם חישב על אכילת טמא דהוא אכילה שאינה ראוי' בלא"ה מ"מ הוי פיגול ורק דאם חישב על טמא אחר לא על עצמו לא מהני מפאת סברא דכל כמיני' שהאחר לא ישמע לו אבל מה שהיא אכילה בלתי ראוי' בלא"ה מפאת הטומאה זה אינו מונע את הפיגול וע"כ ממילא בחישב שיאכלוהו ב' טמאים כל אחד חצי זית שפיר הוי פיגול כיון דבזה ליכא כל כמיני' כיון דח"ש מותר מה"ת ולהתחבר הרי אפשר לו שהרי אפשר לחשב על טמא אחד אילו הי' נשמע לו או על עצמו שיאכלנו הוא בטומאה מחר וכמובן וא"כ שפיר יש בדבריו חידוש זה דגם מחשבה על אכילה בטומאה הוי פיגול אע"ג דהיא אכילה שאינה ראוי' בלא"ה דאילו לא הי' פיגול בכה"ג אזי גם בב' בני אדם אין לו להיות פיגול מפאת שא"א לו להתחבר וכנ"ל:

ועיין דוגמת זה בכריתות (דף ט"ו ע"א) ת"ר בא עלי' וחזר ובא עלי' כו' חייב עכאו"א דברי ר' אליעזר כו' איבעי' להו קצר וקצר (קצר כגרוגרת בשבת בשוגג וחזר וקצר בהעלם אחד) מה לי אמר ר"א כו טעמא דר"א התם משום דא"א לו לערבן לביאות זו בזו אמטו להכי חייב עכאו"א אבל קצר כגרוגרת וחזר וקצר כגרוגרת כיון דאפשר לו לערב שתי גרוגרת בב"א אינו חייב אלא אחת כו' ובעירובין א ע"א ע"א) בעה"ב שהי' שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אין צריכין לערב לזה ביין ולזה בשמן צריכין לערב ובגמ' דרישא וסיפא בשני כלים וטעמא משום דיין ויין ראוי לערב יין ושמן אין ראוי לערב ע"ש וע"ע גמ' קידושין (דף כ"ז ע"ב) דאמר שמואל מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן א"ר אחא ברי' דר' איקא תדע שאילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד וא"ל קני מי לא קני א"ל מי דמי התם איגודו בידו הכא אין איגודו בידו ובתוד"ה עשר וז"ל התם איגודו בידו כלומר ראוי הי' להיות בידו אם ירצה לאחזו באפסר שכולן קשורים באפסר אחד ויקנה כולן השתא נמי הוי כמחוברות יחד כו' עכ"ל וכזה עוד במקומות רבות מאוד חילוק בין ראוי להתחבר או לא וע"כ כזה גם כאן רק אי הוי פיגול במחשב על אכילת כזית בטומאה יחד לאדם אחד הוא דהוי מחשבה גם במחשב על ב' בני אדם משא"כ אילו לא הי' פיגול במחשב על כזית כו' לא הי' ראוי להיותו פיגול ג"כ במחשב על ב' בני אדם לכל אחד חצי זית כיון דא"א לו לחבר החצאין ולחשב על חיבור חצאי הזיתים דהוא שיעור אכילה יחד וכנ"ל:

ואולם גם בב' בני אדם יל"ע אי לא שייך סברא דכל כמיני' דלירושלמי תרומות דמודה ר"ל באיסורי הנאה א"כ אכתי הרי יש כאן איסור תורה מפאת ההנאה דנותר אסיר בהנאה וגם י"ל דיש איסור מה"ת מפאת ביטול מצות שריפה דאפי' נימא דעשה דשריפת

נותר הוא רק בכזית כמו שדנו האחרונים מ"מ כיון שיש כאן כזית וכל אחד אוכל חצי הוי כל אחד מבטל מצות שריפה כיון שעל הכזית כולו יחד יש מצות שריפה ויש לדון בזה הרבה ואכ"מ ואולם בעיקר הדבר יש לדון עוד ג"כ די"ל עוד בהך דחישב שיאכלוהו טמאים למחר דהכוונה על טמאים קטנים דלאו בני מצות נינהו ולא איכפת להו באיסור ולא שייך כל כמיני' ועכ"ז גוף האכילה מיהת היא אכילה שאינה ראוי' בלא"ה מפאת הטומאה ומונע את הפיגול שפיר אף דאין הקטן מצווה וכנ"ל ועכ"פ אין ראיית התב"ש מהך דחישב שיאכלוהו טמאים מוכרחת וי"ל באמת דלא מהני מחשבת פיגול כלל על אחר היכא דשייך כל כמיני' דלא ישמע לו לאכול נותר ויש להאריך בזה הרבה מאוד ואכ"מ:

ובעיקר קושית התב"ש יש ג"כ לדון דלענ"ד אין כאן קושי' כלל לכאורה דנראה פשוט לכאורה דרק בהך דר' יהודה בזבחים (דף ל"ו ע"א) דאזלי' שם בסברא דפסול מחשבת הינוח כו' לאי מקרא הוא והוא רק מסברא גרידא דכיון דאילו הניחו למחר פסול חישב להניחו למחר ג"כ פסול והיינו דמחשבינן למחשבה כמעשה דכיון דאילו הי' נעשה כמחשבתו הי' פסול לכן גם המחשבה לבד דיינינן לה כאילו נעשה כן ופוסלת המחשבה לבד וע"כ שפיר א"א שתוחשב מחשבתו לעשות כנעשה רק היכא דבידו לעשות כן ואז דיינינן למחשבה כאילו הי' נעשה כיון דבידו לעשות משא"כ בחישב שיקריבוהו ערלים וטמאים דכל כמיני ולא ישמעו לו אין ראוי למחשבה שתיחשב כמעשה כיון דאין בידו לעשות את המעשה ההוא ולא עוד אלא שוודאי לא תעשה המעשה דהא יש להאחרים חוקת כשרות דוודאי לא ישמעו לו ולכן שפיר לא חשוב כנעשה ושפיר אין פוסל משא"כ מחשבת חוץ לזמנו דמפגלת מגזה"כ ואין הפיגול מפאת שנידונית המחשבה כמעשה דהא אפי' הי' נעשה כמחשבתו שהי' נשאר כזית בשר מן הקרבן והי' נאכל חוץ לזמנו ג"כ אין הקרבן אפי' נפסל בכך ואילו ע"י המחשבת אכילת חוץ לזמנו נעשה פיגול ויותר מזה דאפי' חישב לאכול כזית בב' בני אדם הוי פיגול אע"ג דאילו הי' נעשה כן לא הי' נעשה מעשה אכילה כלל חוץ לזמנו כיון דכל אחד אוכל רק חצי זית וחצי זית לאו אכילה היא ורק בתר מחשבה אזלינן וכיון דבמחשבה איכא שיעורא הוי פיגול וכלשון הגמ' זבחים (דף ל"א ע"א) הנ"ל וא"כ ה"נ במחשב על אחר שיאכל כזית חוץ לזמנו מה בכך שהאחר לא ישמע לו ולא והי' נעשה המעשה סוף סוף הרי היתה שם מחשבת אכילת חוץ לזמנו והרי אין הפסול מפאת דמחשבינן ליה כאילו הי' נעשה כן שיוצרך שישמע לו דלולי זה א"א לדונו כנעשה רק המחשבה בעצמותה פוסלת ומחשבה הא הוי שפיר והרי במחשבה לאכול כזית בב' בני אדם ג"כ הרי לא הי' נעשה המעשה של

ענין הפיגול היינו אכילת חוץ לזמנו כיון דחצי זית לאו אכילה הוא ומה לי אם לא הי' נעשה המעשה כלל מפאת שהאחר לא ישמע לו או אם הי' נעשה מעשה שהיא מעשה אחרת גרידא ואיננה מעשה אכילת חוץ לזמנו כיון דחצי זית לאו אכילה היא ועל כרחך דהמחשבה לבד בה כל ענין הפיגול וכיון דבמחשבה הוי מחשבת אכילה חוץ לזמנו שפיר הוי פיגול וא"כ ה"ה בחושב שיאכל אחר חוץ לזמנו שפיר הוי פיגול ג"כ כיון דהיתה שם מחשבת אכילת חוץ לזמנו ואף שהאחר לא ישמע לו וז"פ מאוד לענ"ד ויש להאריך הרבה בכ"ז ואכ"מ]

נב

עי"ל [וכוונתנו עתה ובכל האופנים הבאים כמו באופן הקדום היינו כפי מה שמובנים דברי ראב"י כפי שטחיותן דהכוונה על פיגול ממש כפשטא דלישנא דבעלים מפגלין וע' רש"י סנהדרין (דף מ"ב ע"ב) ד"ה פיגול] דכבר כתבתי כ"פ דצריך להבין הך דבעלים מפגלין דבמה הוא בעלים בקרבן הרי הקרבן של גבוה ואיננו שלו כלל ומדוע יוכל לפגל מפאת ענין בעלים ומה ענין בעלים יש לו בו אחרי שאינו שלו וכבר הרביתי בזה באופנים הקודמים:

ונראה עוד בזה דהנה בקרבן וכן בכל הקרש יש ב' ענייניים א' ענין הקנין מה שהוא של גבוה ב' ענין הקדושה מה שיש בו קדושה או קדושת דמים או קדוה"ג דב' אילו הדברים דנו האחרונים וכן אני בעניי בכמה דוכתי די"ל דהם דברים שונים ונפרדים ואין האחד מכח השני דיתכן להיות קנין גבוה ואין בו קדושה דמה"ט הקדיש בור ונתמלא מים אין מועלין במים דאף דהמים נקנין לגבוה מטעם חצר מ"מ אין בם קדושה כיון שלא הוקדשו ע"י ישראל וכן בקדשי עכו"ם אין מועלים מה"ט דאין בם רק קנין גבוה דכיון דיש להעכו"ם ענין בעלים בממונו שממונו שלו לכן יכול להקנותו לגבוה ונעשה של גבוה אבל קדושה אין בו שאין בכח העכו"ם לתת קדושה על דבר ולכן אין בו קדושה למעול ואין קדושה רק בקרבן ישראל דישראל יש בכחו לשום ולחדש קדושה על החפץ ובהקדישו אותו לגבוה יש בהקדישו פי שנים א' מה שנותן זכות בעלים שלו לגבוה הייני מה שהוא מקנה אותו לגבוה ב' מה שמשים קדושה עליו באומרו ה"ז הקדש או ה"ז עולה וכל כיוצא בזה ועיין מה שהארכנו בזה באתוון דאורייתא כלל ג':

וע"כ נראה דנהי דמה שהקרבן הוא קנין גבוה אין בזה לבעלים עוד דבר ואף שבא הדבר הזה על ידו דע"י שהקנה אותו לגבוה הנה הוא של גבוה מ"מ א"א להיות לו בזה דבר דלא שייך שיהי' בעלים של ענין היותו של גבוה ואדרבה הרי נתן זכות הבעלים שלו

לגבוה ואיננו בעליו עוד מ"מ בענין הקדושה אשר בקרבן דזהו דבר בפ"ע שיש קדושה בבהמה זו והקדושה שבה הבעלים שהקדישו הוא שהולידו אותה שבאומרו ה"ז הקדש חידש והשים קדושה על החפץ וע"כ נראה דהוא שפיר בעלים של ענין הקדושה אשר בקרבן כיון שהוא הוא שהוליד את הקדושה ולכן הוא בעלים גמורים של הקדושה ואין זה ענין בעלים של דין ממון רק ענין בעלים של דבר איכותי היינו דאיכות הקדושה אשר בהקרבן הוא הבעלים שלה מפאת שהוא הוא אשר הוליד את מציאותה:

ועיין רש"י גיטין (דף כ"ב ע"א) אהך דשתי גנות זו ע"ג זו וירק בנתיים ר"מ אומר של עליון ר' יהודה אומר של תחתון כו' א"ר יהודה מה אם ירצה התחתון למלאות את גנתו עפר אין כאן ירק וברש"י והואיל ובידו למחות וגורם לירק הזה זוכה בה עכ"ל הרי דאפי' גורם למציאות דבר הוא שלו וכ"ש המחדשו ומולידו לגמרי שהוא שלו [ובכתבי אגדה שלנו ביארנו בזה דרשתם ז"ל עה"כ וברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ דדרשו ז"ל דאברהם הקנה להקב"ה שמים וארץ ומשמע שטחיות הדברים דשמים וארץ היו של אברהם והקנה אותם כביכול להקב"ה וכתבנו הסברת הדבר עפ"י דרשתם ז"ל עה"כ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם באברהם היינו שבשביל אברהם הוא שנבראו שמים וארץ וא"כ נמצא שהי' הוא הגורם למציאות שמים וארץ אחרי שרק בשבילו נבראו וא"כ הרי זכה בהם ונעשו שלו משום זה וכרש"י גיטין הנ"ל דגורם למציאות דבר זוכה בו וע"כ חזר והקנה אותם כביכול להקב"ה וזהו ענין שהקנהו אברהם להקב"ה שמים וארץ] ובש"ס ב"ק (דף נ' ע"א) דמאי דכתי' בעל הבור ישלם בבור ברה"ר הכוונה בעל התקלה היינו דענין בעלים ממש הא אין לו כיון שהבור ברה"ר ואיננו שלו ואך איכות ענין התקלה אשר בהבור שאפשר שיוזק בו אדם יען הוא שהוליד את האיכות ההוא ע"י חפרו את הבור הוי לי' מש"ה בעלים של האיכות ההוא ונקרא בעל התקלה וזהו שקראו הכתוב בעל הבור דכיון שהוא הוליד את התקלה הוי לי' בעלים דידה:

וע"ע תוס' מנחות (דף צ"ב ע"ב) ד"ה הא דכתבו לענין סמיכת ב"ד על פר העלם דבר של ציבור דמשמע שם דחשיבא סמיכה בבעלים וז"ל והא דחשיבי זקנים בעלים אעפ"י דיש פר ושעיר לב"ד בפני עצמן (ואין מתכפרין באותו של ציבור) כיון על ידיהן נעשה החטא (ע"י הוראתם) קרי להו בעלים עכ"ל והוא ג"כ סברא הנ"ל דמי שנתחדש ונולד על ידו דבר הוא בעלים של הדבר ההוא וע"ע בב"ק (דף כ"ב ע"א) ר"ל אמר אשו משום ממונו והרי גם המדליק גדישו של חבירו באשו ג"כ חייב ע"ש בתוס' וע"כ דהאש המתחדש בהגדיש כיון דהוא הוא המחדשו שע"י שהצית את הגדיש הוא מתחיל לבעור ומתחדש בו אש בכל חטה וחטה ממנו עד שנשרף כולו וא"כ האש המתחדש בכל חטה וחטה מן

הגדיש ושורפה הרי הוא הוא שחידשו והולידו במעשה הצתתו דרק ההצתה היתה באש של חבירו אבל האש המתחדש בכל חטה וחטה ושורפתה הרי הוא שהולידו ע"י מעשה ההצתה וע"כ כיון שהוא הוא שהוליד את האש לכן האש שלו וה"ל ממונו ממש [ויל"ע עור עדיין בזה בב"ק שם דמ"מ אף שהאש המתחדש שלו מ"מ הא יכול להפקיר גם האש המתחדש ויופטר ועש"ה בתוס' ואכ"מ] ויש לזה עוד קריין סגיאין דכל מוליד דבר הוא שלו וא"כ ה"נ איכות הקדושה אשר בהקרבן כיון שהוא הוא שהולידה הרי היא שלו והוי לי' בעלים דידה וזהו כל עיקר ענין בעלים שמצינו בקרבנות היינו דהוא בעלים של הקדושה שבקרבן מפאת הולידו אותה ודו"ק היטב מאוד כי הדברים עמוקים בס"ד:

ולפי"ז נראה דכיון דענין הבעלים בקרבן היינו רק דהוא בעלים של הקדושה שבו ומפאת זה הוא דיכול לפגל הנה לכאורה אכתי תיקשי דמדוע יוכל לפגל הרי כיון שיתפגל הקרבן ויופסל הרי תופקע קדושתו מיני' כמבואר במהרש"א שלהי האיש מקדש דפסול הקודש מפקיע קדושתו ע"ש וא"כ הרי לא יהי' בעלים עוד כיון דזכות ממון אין לו בו ורק שהוא בעלים של הקדושה וא"כ כיון דע"י הפיגול עצמו תופקע הקדושה א"כ הרי הפיגול עצמו סותר ענין הבעלים שלו והרי אין מפגל רק מפאת היותו בעלים והרי ע"י הפיגול עצמו הוא מסתלק מהיותו בעלים וא"כ עדיין ראוי שלא יוכל לפגל וכמובן ואולם הרי כבר תמהו על מהרש"א הנ"ל ממשנה כריתות יש אוכל אכילה אחת וחייב עליו ד' חטאות ואשם אחד טמא שאכל חלב והוא נותר מן מוקדשין כו' הרי דגם בנותר יש קדושה למעול וחייבין עליו אשם מעילות:

ואולם כבר כתבתי בזה בחידושי ונדבר מזה גם באחרונים דכוונת המהרש"א רק על דבר שאינו חלק מזבח דגם אם עלה ירד כמבואר בזבחים (דף מ"ג ע"ב) דבשר שלמים פיגול ונותר וטמא הואיל ואינו חלק מזבח גם אם עלה ירד משא"כ במשנה כריתות הנ"ל דאיירי בחלב דהוא חלק מזבח ודינו שאם עלה לא ירד לכן שפיר יש בו קדושה עדיין מכח זה והארכתי בזה במ"א ולפי"ז שוב שפיר בכח הבעלים לפגל בקרבן דנהי דהקרבן נפסל ע"י הפיגול ונפקע קדושתו ופוסק מלהיותו בעליו מ"מ הרי זהו רק בחלק הנאכל משא"כ בחלק המזבח היינו דם ואימורים הרי עדיין יהי' קדושה מפאת דאם עלו לא ירדו וא"כ הרי גם אחר חלות הפיגול הרי יהי' עדיין בעלים דידהו שפיר וע"כ שפיר תופס בהם פיגולו וכיון דהפיגול תופס בהם ממילא כל הקרבן הוא פיגול דאין פיגול בחצי קרבן וכיון דתופס הפיגול בחלק הקרבן. ממילא כולו פיגול עי"כ וכמובן וע' לעיל אות (ל"ה) בארוכה עש"ה ולפי י"ל דהא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין הוא רק בקרבן בהמה משא"כ במנחה דס"ל לר' יוחי הגלילי ור"ע בזבחים (דף פ"ג ע"ב) דמנחה פסולה

אפי' עלתה תרד א"כ י"ל דגם ראב"י ס"ל כן וא"כ במנחה שוב שפיר אין לבעלים כח לפגל כלל וכמובן וא"כ הא לק"מ ממנחת סוטה:

והנה עד"ז יש לי לומר עוד מטעם אחר דלא שייך הך דבעלים מפגלין במנחה וזה דתפיסת פיגול הרי עיקרו רק בחלק הניתר של הקרבן ולא בחלק המתיר שבו ע' זבחים (דף מ"ב ע"ב) ואלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול הקומץ והקטורת כו' וברש"י ד"ה הקומץ שאין הפיגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים והקומץ אין אחר מתירו כי הוא מתיר את המנחה כו' עכ"ל הרי דחלות ענין הפיגול איננו במתיר רק בניתר וע"ש (דף מ"ד ע"א) בגמ' ועכ"ז צ"ל דע"י שחל הפיגול ועל חלק הניתר שבקרבן ממילא כל הקרבן מתפגל דא"א לחלק הקרבן וכנ"ל וע"כ כל הקרבן יש בו פסול פיגול וגם הקומץ הוא פיגול אלא דכשעולה הקומץ למזבח פקע פיגולו ממנו ע"ש (דף מ"ד ע"א) בגמ' [ועכ"ז ענין הפיגול הנמשך גם על המתיר הוא קלוש שהרי אין חייבין כרת על אכילתו ויש אריכות דברים בזה בכל הסוגי' שם ובתוס' שם (דף מ"ב ע"ב) ד"ה הקומץ ועוד בכ"ד ואכ"מ]:

וע"כ נראה דשייך פיגול לבעלים רק בקרבן בהמה דבו יוכל לתפוס פיגולו בעצם וראשונה באימורים דהם ניתר ודינם ג"כ שאם עלו לא ירדו וגם אחרי תפיסת הפיגול עדיין בם קדושה מפאת זה וכנ"ל וע"כ עדיין הוא בעלים של הקדושה שבם גם אחר תפיסת הפיגול וע"כ שפיר תופס בם פיגולו וכיון דתופס בם הפיגול ממילא כל הקרבן מתפגל דא"א לחלק וכנ"ל משא"כ במנחה דאין רק קומץ המתיר ושירים הנאכלין ע"כ אין לפיגול דבעלים במה לתפוס כלל דבשירים הנאכלין א"א לפיגול דבעלים לתפוס כיון דאינהו אפי' עלו ירדו דאינם חלק מזבח וא"כ הרי תופקע קדושתם ע"י הפיגול ושוב אינו בעלים שלהם ולכן שוב אין לו תפיסת פיגול בם ובקומץ המתיר הרי בעצם ליכא תפיסת פיגול דתפיסת פיגול בעצם הוא רק בניתר שבקרבן אלא דממילא מתפגל כל הקרבן וגם המתיר שבו וכנ"ל אבל שיהי' תפיסת הפיגול בעצם וראשונה בהמתיר זה א"א ודו"ק היטב מאוד:

ודע כי אין לתפוס עלי דמדוע הוצרכתי לכ"ז דאחרי אשר הקדמתי דכל ענין בעלים מפגלין הוא רק מפאת שהם בעלים של הקדושה אשר בקרבן מפאת דהם הם שהולידו את הקדושה בהקדשם וא"כ בסוטה דהיא לא הקדישה כלל את המנחה רק הבעל הוא שמקדיש את המנחה א"כ הא בלא"ה בפשיטות אינה בעלים כלל ואין לה לפגל דז"א דלפי הקדמתנו זאת דכל ענין בעלים בהקדש היינו רק מה שהוא בעלים של הקדושה א"כ במנחת סוטה דקריי' קרא מנחתה וגילה קרא בזה דהיא ג"כ בעלים של המנחה

וכמ"ש כבר כ"פ מתוס' סוטה (דף כ"ג ע"א) ד"ה כל א"כ ע"כ לומר דאחשבה קרא כאילו גם היא הקדישה את המנחה והולידה את הקדושה שבה דלולי זה הרי אין עוד ענין בעלים כלל בקרבן וזהו כל ענין הבעלים מה שהוא בעלים של הקדושה וא"כ בסוטה נמי דקריי' קרא גם לסוטה בעלים ע"כ דגם היא בעלים של הקדושה אף שלא הקדישה היא את המנחה וז"פ:

ודע כי אין לתפוס עלינו עוד במה שכתבנו דע"י שיחול הפיגול ותופקע קדושת הקרבן הנה לא יהיו הבעלים בעלים עוד כיון דהוא רק בעלים של הקדושה והנה אין להקשות ע"ז דאדרבה אם תופקע הקדושה ויעשה הקרבן חולין ע' היטב מהרש"א שלהי האיש מקדש א"כ אדרבה הרי יהי' של הבעלים ממש דמה שאינו שלו ממש הרי הוא רק כ"ז שהוא קודש והוא של גבוה ולכן אינו של הבעלים משא"כ אם תופקע הקדושה ולא יהי' עוד של גבוה שוב הרי ראוי שיהי' שלו דגם ז"א דנהי דבהפקע הקדושה ע"י הפסול אינו עוד של גבוה מ"מ אין חוזר להיות של בעלים רק נעשה הפקר כמבואר ברש"י ע"ז (דף נ"ב ע"ב) ד"ה דכתיב ובאו בה פריצים וחללוה עשיה שמתבאר משם להדיא כן ועוד דהא אנן במנחת סוטה לענין פיגולה קיימינן מפאת זכות בעלים וא"כ אם תופסל המנחה ותעשה חולין אז אפי' תחזור להיות של בעלים וודאי הרי תחזור רק להיות של בעל הסוטה שהיתה שלו ממש קודם ההקדש דאל האשה אקני רחמנא חלק רק בההקדש מדקריי' קרא מנחתה אבל בשוב המנחה להיות חולין וודאי תשוב להיות רק של הבעל ולא שלה כלל ושפיר אין לה לפגל וכמובן וז"פ):

נג

עי"ל לפמ"ש כבר באות ל"ב ובשאר אותיות בארוכה דפיגול דבעלים הוא רק בזריקה וכנגדה במנחה רק בהקטרת הקומץ דכיון דאין הקרבן שלו רק של גבוה והוא רק בעלים של ההרצאה שבקרבן והרצאה הוא רק בזריקה לכן אין יכול לפגל רק בזריקה כענין דאין שינוי בעלים רק בזריקה וא"כ הרי אין חשש על מחשבת פיגול רק שתחשב הסוטה בשעת הקטרת הקומץ על אכילת השירים חוץ לזמנן ועל זה לכאורה הרי הי' עצה פשיטה לשרוף שירי המנחת סוטה לפני הקטרת הקומץ דאז בשעת הקטרת הקומץ לא יהי' לה שם עוד מציאות מחשבת פיגול כלל ועכ"ז המנחה כשירה שפיר לר' אליעזר במנחות א כ"ו ע"א) ובכ"ד דס"ל דיש קומץ אעפ"י שאין שירים וא"כ הרי תובדק הסוטה שפיר בהקטרת הקומץ ואולם הרי אסור לשרוף השירים משום עשה דשימור דאסור לאבד קדשים והנה אילו הי' עצה כזאת הי' אפשר ג"כ לטמא השירים לפני הקטרת

הקומץ דג"כ לא יתפוס עוד פיגול בהקטרה אי נימא דחישב שיאכלוהו טמאים למחר לא הוי פיגול דהגמ' מסופקת בזה בזבחים (דף ל"ו ע"ב) וכמו שהבאתי דברי הגמ' לעיל אות (נ"א) ובתוס' שם ד"ה שיאכלוהו טמאים כתבו וז"ל לא דמי לאכילת כלבים (דאמרי' בזבחים (דף ל"א ע"א) דאם חישב שיאכלוהו כלבים מחר הוי פיגול וא"כ ה"נ בחישב שיאכלוהו טמאים הא לא גרע ממחשבת אכילת כלבים דמפגלת) דבטמאים מיפסיל קודם אכילה משעת נגיעה כו' עכ"ל וכוונתם דחישב שיאכלוהו כלבים הרי חישב על קודש כשר משא"כ בחישב שיאכלוהו טמאים הרי חושב על קודש טמא שנטמא עוד לפני האכילה ואין ראוי עוד לאכילה בעצמותו מפאת הטומאה שבו גם שלא מפאת לן לזמנו וע"כ יש סברא לומר אן מחשבת האכילת חוץ לזמנו מפגלתו כיון דבלא"ה אינו ראוי לאכילה וא"כ לפי"ז הרי י"ל דראב"י נמי ס"ל כן דאין חלות מחשבת חוץ לזמנו על קודש טמא וכדמסופק הש"ס בזה בהך דשיאכלוהו טמאים אי הוי פיגול דזהו כל ספיקו של הש"ס לדברי התוס' הנ"ל וא"כ לפי"ז אם יטמאו את השירים לפני הקטרת הקומץ ג"כ לא יהי' עוד מציאות מחשבת פיגול בהקטרה כיון דאין בהקטרה רק מחשבת אכילת השירים חוץ לזמנן והרי השירים טמאים ולא מהני בהר מחשבת פיגול עוד וכנ"ל ואולם הרי גם לטמא את השירים אסור מפני העשה דשימור:

ואולם לפי"ז נראה דהי' עצה בזה עד"ז דהיה אפשר להפריש תרומה מאיזה טבל על תנאי דאם תחשוב הסוטה מחשבת פיגול בהקטרת קומץ מנחתה אשר יקריבו תחול למפרע תרומה זו ואם לאו לא תחול ותשאר בטבלה ואח"כ היו מגיעין טומאת שני בתרומה המסופקת הזו ולפני הקטרת הקומץ של המנחת סוטה היו מגיעין תרומה המסופקת הזו בשירי המנחה דמעתה, אם תחשב הסוטה מחשבת פיגול הרי אגמ"ל דהיתה תרומה ושוב הרי קיבלה הטומאה מן השני שנגע בה ונעשית שלישי דתרומה הרי מקבלת טומאה משני ונעשית שלישי ושוב הרי נטמאו שירי המנחה ע"י התרומה הזו שנגעה בהם ונעשו רביעי דקודש נעשה רביעי ושוב הרי השירים טמאים ושוב הרי אין מחשבת הסוטה מפגלת כלל ואם לא תחשב הסוטה מחשבת פיגול הרי התרומה טבל למפרע וטבל הרי אין מקבל טומאה משני דאין שני עושה שלישי בחולין וה"ה בטבל ע' נדה (דף ז' ע"א) וא"כ הרי לא נטמא הטבל הזה כלל וממילא ג"כ הרי לא נטמאו כלל השירי מנחה שנגע בהן וא"כ נמצא דלא יהי' אפשר לסוטה עוד לפסול את המנחה ע"י מחשבתה דאם תחשב הרי אגמ"ל דהשירים טמאים ושוב אין מחשבתה חלה כלל וא"כ כיון דא"א לה לפסול את המנחה כלל ע"י מחשבתה וודאי דיש לנו להחזיק דלא תחשב כלל דלמה לה לחשב בחנם אחרי שלא תציל את עצמה בזה וא"כ הרי היא

מטמאה ללא דבר לתרומה ושירי מנחה ע"י מחשבתה דע"י מחשבתה נעשית תרומה למפרע ונטמאים למפרע וכנ"ל והיא אין ניצולת בזה דבר ועוברת עבירה גרידא אעשה דשימור לטמא קרשים ללא דבר וא"כ הרי אין לחוש ע"ו כלל דלשאר מילי הר היא בחזקת כשרות ככל ישראל דהחשוד על דבר אחד אין חשוד על דבר אחר וע' לעיל אות (כ"ד) ורק להציל את עצמה ממיתה הוא דהי' לחוש שהיא בושה להודות על טומאתה ותערים לפגל כדי להציל עצמה ממיתה עי"כ אבל על עבירה גרידא בלי תועלת לה כלל הרי היא מוחזקת בכשרות ככל ישראל ואין לחוש ע"ז כלל וכלל וא"כ תו יש לנו להחזיק וודאי שלא תחשב ושלא חישבה ושוב הרי וודאי לא טימאנו לתרומה ולא לשירי מנחה ושפיר הם נאכלין כדנן ולא הפסדנו כלום וכלום רק ששתינו עצה לשלא תוכל הסוטה לפסול את המנחה ע"י פיגולה ולא יותר ודו"ק היטב מאוד:

וא"כ הרי י"ל דס"ל לראב"י כנ"ל דחישב שיאכלוהו טמאים היינו חישב על אכילת קודש טמא חוץ לזמנו לא הוי פיגול וס"ל נמי כר"א דמנחות (דף כ"ו ע"א) הנ"ל דנטמאו שירי' נשרפו שירי' כשירה וא"כ הרי אפשר לעשות כנ"ל לשלא תוכל הסוטה לפגל את המנחה ותהיה המנחה כשירה ונאכלת כדינה ולא עברנו כלל אעשה דשימור ועכ"ז הסוטה תובדק שפיר וכנ"ל ודו"ק כי היא עצה נכונה בס"ד.

[**והנה** מובן ממילא כוונתנו ג"כ דס"ל לראב"י כמ"ד בפסחים (דף י"ד ע"א) דטומאה עושה כיוצא בה בקדשים או דהפרישו את התרומה מיין של טבל והגיעו אח"כ את היין בהשירים וס"ל דטומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא דזולת על אחד משתי דרכים אלה לא משכחת רביעי בקודש מה"ת כמבואר ברש"י פסחים שם (דף י"ט ע"א) ואף דמנחת סוטה הית' מנחה חריבה מ"מ הי' מותר להגיע בה יין ע' מנחות (דף כ"ג ע"א) הוא עצמו משכשכו בשירי הלוג עש"ה ועוד שם (דף נ"ד ע"א) דס"ל לר' יצחק בר אבדימי מנחת חוטא מגבלה במים וכשירה דבעי' רק חריבה משמן ולא משאר דבר עש"ה ועד"ז צ"ל ג"כ דהכשירו המנחה לקבלת טומאה תחלה במים או דס"ל לראב"י דחבת הקודש דאורייתא ואע"ג דהיא קמח מ"מ הכל מקבל טומאה מפאת צירוף כלי וס"ל ג"כ כמ"ד בחגיגה (דף כ"ג ע"ב) ובכ"ד דצירוף כלי דאורייתא וגם צ"ל דס"ל לראב"י יש ברירה דבהפרשת תרומה על תנאי אם תחשב הסוטה כו' צריך לבא לברירה כיון דאין מחשבת הסוטה בידינו וכמו בע"מ שירצה אבא וכמובן דאילו ס"ל אין ברירה הרי לא תחול התרומה אפי' תחשב וכמובן וגם צ"ל דס"ל לראב"י כר"א חסמא דתרומות פ"ג מ"ה דלא בעינן שירים ניכרים וה"נ ס"ל לב"ש ולירושלמי אליבא דר"ש ע"ש בר"ש והכי ס"ל ג"כ לאביי אליבא דר"ש בעירובין (דף ל"ז ע"ב) ע"ש דאי בעי' שירים ניכרים א"כ

אפי' תחשב הסוטה ג"כ לא תחול התרומה כיון דאנחנו אין יודעין ממחשבתה וא"א לנו לאכול הטבל מספק שמא לא חישבה ולא הוי שירים ניכרי' וא"כ תו בוודאי לא חלה התרומה וכמובן]:

והנה מאי דתלינא להך דינא דאין מחשבה בהקטרת הקומץ על אכילת שירים חוץ לזמנן אם השירים טמאים בהך דחישב שיאכלוהו טמאים דזבחים (דף ל"ו ע"ב) נתיישבתי עוד דא"צ לזה דנראה דאפי' למ"ד שם דהוי פיגול היינו רק שם דבשעת מחשבה הבשר טהור עדיין ובשעת האכילה חוץ לזמנו הוא שיוטמא משא"כ אם בשעת המחשבה על אכילת השירים כבר הם טמאים ואינם ראוים לאכילה נראה וודאי דלא שייך מחשבת אכילה עלייהו ואין מחשבה זאת מפגלת:

ואולם נזכרתי דד"ז לכאורה איבעיא במנחות (דף י"ב ע"ב) לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן וקיי"ל דאותם שירים אסורים באכילה מהו דתיהני להו הקטרה למיקבעינהו בפיגול כו' ופירש"י דהאיבעי' אם הקטיר את הקומץ ע"מ לאכול הני שירים חוץ לזמנן אי מיקבעי בפיגול בהך הקטרה הואיל וברשות מקטיר א"ד כיון דשירים אסורין באכילה ה"ל כמחשב לאכול דבר שאין דרכו לאכול דלא מהני מחשבתו ע"ש ועכ"פ הא י"ל שפיר דראב"י ס"ל דלא מהני מחשבה בכה"ג וכמובן:

ואולם לולי פירש"י הנ"ל הנה מדברי הגמ' י"ל דאין הכרח די"ל כוונת הגמ' רק אהיכא דחישב על ההקטרה להקטיר את הקומץ חוץ לזמנו כיון דהקומץ כשר ושייך מחשבה עלי' ובזה הוא דאיבעי לן אם נעשית כל המנחה פיגול עי"כ וגם השירים מתפגלין ואם יאכלם יתחייב עליהם משום פיגול א"ד כיון דאין ההקטרה מועלת לשירים להתירם ה"נ לא מהניא להו למיקבעינהו בפיגול אבל היכא דהמחשבה על השירים עצמן לאוכלן חוץ לזמנן י"ל דוודאי לא מהני מחשבה כיון דבלא"ה אינם ראוים לאכילה גם בשעת מחשבה וה"ל מחשב לאכול דבר שאין דרכו לאכול ונראה דאפי' למ"ד דציץ מרצה על אכילות ג"כ ראוי שיהי' הדין כן דאף דבפסחים (דף ע"ח ע"א) תלי ג"כ לזריחה אי מהני לבשר טמא למיקבעי' בפיגול בפלוגתא דציץ מרצה על אכילות עש"ה מ"מ זהו ג"כ רק כאשר אין המחשבה על אכילת הבשר חוץ לזמנו רק על זריקת דם או שפיכת שירים והקטרת אימורים משא"כ מחשבה על הבשר עצמו לאוכלו חוץ לזמנו לא מהני אפי' אי ציץ מרצה על אכילות כיון דסוף סוף אסור באכילה בפועל ולא שייך מחשבת אכילה על דבר שאין ראוי לאכילה בפועל כך נראה מסברא לכאורה ולענייננו בלא"ה אין לנו נפקותא בזה דהא י"ל דראב"י ס"ל כמ"ד דאין הציץ מרצה על אכילות וכמובן ונזכרתי עוד גמ' מעילה (דף ז' ע"א) דמסיק דאין מחשבין על האבוד ועל השרוף עש"ה והרי

האבוד ישנו במקום שהוא וראוי בעצמותו לאכילה ועכ"ז כיון דאנחנו אין יודעין אנה הוא ואין בידינו לאוכלו לא מהני מחשבה עלי' וא"כ כ"ש שירים האסורים באכילה דאין בידינו לאוכלם מפני איסורם וגם בעצמותם לא חזו לאכילה א"כ כ"ש דלא חייל מחשבה עליהו ומכלל אבוד מיהת הא לא נפקי וכמובן ויש לדון עוד בזה מכמה דוכתי ואכ"מ:

ודע דלפי הסברא המבוארת ברשב"א גיטין (דף נ"ד ע"ב) ד"ה משום חומרא דע"ז כו' דמטמא את התרומה אין בו איסור מדאורייתא וקרא דושמרתם את תרומותי הוא רק אסמכתא בעלמא ע"ש וא"כ נראה דגם מטמא קדשים האיסור רק מדרבנן דאיסור טומאת קדשים הא נפיק ג"כ רק מקרא דושמרתם את תרומותי הנ"ל כמבואר ברש"י חולין (דף ב' ע"ב) ובראשונים בכ"ד וא"כ הא וודאי א"א דלענין תרומה גופה יהי' אסמכתא ולענין קודש דרש גמור וא"כ גם לענין קדשים הוא רק דרבנן וא"כ בפשיטות איפוא שפיר הי' יכולין לטמא את שירי המנחה מה"ת ואי מפאת האיסור דרבנן י"ל דכיון דהוא לצורך לשלא תוכל הסוטה לפגל את המנחה ולבטל את הבירור לא גזרו והרי השם שנכתב בקדושה נמחה על המים משום זה וא"כ וודאי די"ל כן בדרבנן דלא גזרו עליו כאן וכמובן והנה גם אם נאמר דהאיסור לטמא קדשים הוא דאורייתא אף דהאיסור לטמא תרומה הוא רק מדרבנן וכמו שדנתי בזה במ"א בחידושי די"ל דחיוב שימור דקדשים אין תלוי בתרומה ויש לו לימודים בפ"ע די"ל דנלמד מדרשא דמנחות (דף נ"ג ע"א) מצה תהי' החיי' ופירש"י הכשירנה ושמרה שלא תחמיץ עש"ה והבאתי שם עוד ילקוט קרח רמז תשנ"ה בשם הספרי זוטא עה"כ הנ"ל ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי וז"ל תרומותי זו תרומת איל נזיר ותודה עכ"ל מ"מ אהני לן מיהת סברת הרשב"א הנ"ל לענין עצה דכתיבנא דהיו מפרישין תרומה מטבל על תנאי שלא תחשב הסוטה מחשבת פיגול כו' דיש לדון בזה עדיין דהא עוברין אעשה דשימור מיהת מספק שמא תחשב הסוטה מחשבת פיגול ונמצינו מטמאין תרומה ושירי מנחה בידים ורק דכתבנו דכיון דלא תועיל הסוטה במחשבתה לפגל את המנחה ולפוסלה לשלא תובדק שוב ממילא אין לחוש עלי' שתחשב כלל דלענין שאר דבר הרי היא בחזקת כשרות ככל ישראל וכנ"ל:

ואולם לדברי הרשב"א הנ"ל הנה בלא"ה ג"כ ניחא דמשום טומאת התרומה הא ליכא דהא מיתר מה"ת לטמאה ועל הדרבנן י"ל בפשיטות דכיון דהוא לצורך גזרו וכנ"ל וגם הרי הוא רק ספק שמא תפגל וה"ל רק ספיקא דרבנן ואין לחוש דאם לא תפגל הרי אינה תרומה כלל וככל הנ"ל ואי משום טומאת השירי מנחה בזה י"ל דבלא"ה אין עוברין כלל אעשה דשימור וזה די"ל דראב"י ס"ל כסברת ר' יהושע בפסחים (דף ט"ו ע"א) בהך דחבית של תרומה שנשברה בגת העליונה ותחתונה חולין טמאין כו' ע"ש

דס"ל דמותר לטמא ביד כל שבלא"ה הי' הולך לאיבוד דאין בזה משום שימור כלל כיון דבלא"ה לאיבוד קאזיל וא"כ ה"נ שפיר אנו מותרין להגיע תרומה זאת בהשירי מנחה ממ"נ דאם לא תחשב הסוטה הרי אין התרומה תרומה כלל רק הוא טבל טהור ולא טימאנו כלל וכנ"ל ואם תחשב הסוטה שוב הרי אילו לא טימאנו את השירים הרי היתה מחשבתה חלה ומפגלת ובלא"ה היו השירים איפוא נפסלים עוד פסול גדול יותר פסול פיגול דבכרת משא"כ קודש טמא הוא רק בלאו וא"כ שפיר הרי מותר לנו לטמא את השירים ממ"נ ואין כאן עבירת שימור כלל ואי משום טומאת התרומה דאם תחשב הרי טימאנו לתרומה ע"י הגיענו טומאת שני בה והתרומה הרי לא היתה נפסלת בלא"ה ע"י מחשבתה דאין ענין למחשבתה אל התרומה רק אל השירי מנחה דפוסלת את המנחה במחשבתה ז"א דטומאת תרומה הרי מותרת מה"ת לגמרי בלא"ה וכנ"ל ובטומאת השירי מנחה דאסור מה"ת לטמאם הא איכא ממ"נ דאו שאין אנו מטמאין אותם כלל או שבלא"ה היו נפסלים ואין בם משום שימור כלל וכנ"ל ודו"ק היטב כי הוא נכון מאוד בס"ד:

והנה מה שנשענו למעלה בתירוצינו זה על הצעה דס"ל לראב"י כר' אלעזר דמנחות (דף כ"ו ע"א) דיש קומץ אעפ"י שאין שירים וגם דס"ל דמחשבה אאכילת קודש טמא חוץ לזמנו אין מפגלת משום דאין ראוי לאכילה בלא"ה מפאת הטומאה נתיישבתי עוד דאין צורך כלל לב' הצעות אלו רק אפי' יסבור כהלכה כר' יהושע דמנחות שם דפליג אר' אליעזר וס"ל דאם אין שירים אין קומץ וגם אפי' יסבור דמחשבה אאכילת קודש טמא חוץ לזמנו ג"כ מפגלת אף דאין ראוי לאכילה מפאת הטומאה (וכמו שכתבנו למעלה דלפי פירש"י במנחות (דף י"ב ע"א) באיבעי' דשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה כו' דבר זה הוא איבעי' דשם והייתי צריך לומר דאין האיבעי' אליבא דראב"י וע"כ נראה דאין צורך לזה ובלא"ה ניחא נמי שפיר] וזה בהצעת ש"ס מנחות (דף ה' ע"ב) ורבא אמר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשירה ושירי' נאכלין ואינה צריכה מנחה אחרת להתירה שאין מחשבה מועלת אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה כו' במי שראוי לעבודה לאפוקי כהן בע"מ ובדבר הראוי לעבודה לאפוקי מנחת העומר דלא חזיא דחידוש הוא וברש"י ובדבר הראוי לעבודה כגון מנחת חטים אבל מנחת העומר של שעורים אינה ראוי' אלא לעבודה זו בלבד כו' ואי משום מנחת סוטה לאו ראוי היא דמנחת סוטה קמח ושל עומר גרש כו' עכ"ל:

וכדברי רש"י הם גם כן דברי הרמב"ם פי"ד מפסולי המוקדשין וז"ל ואין מחשבה מועלת אלא במי שהוא ראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה כו' בדבר הראוי לעבודה כיצד מנחת

העומר שקמצה שלא לשמה הרי זו כמי דנעשית לשמה ושירי' נאכלין מפני שהיא מן השעורים ואין השעורים דבר הראוי לשאר קרבנות עכ"ל ואולם הראב"ד כ' ע"ז בהשגות וז"ל בדבר הראוי לעבודה כו' עד מפני שהיא מן השעורים. אמר אברהם לא מיחוורא האי גירסא דא"כ מנחת קנאות כו' אלא נוסחא דויקנא לאפוקי מנחת העומר דחדש הוא ואין מביאין מנחות וביכורים קודם לשתי הלחם ואעפ"י שקרב העומר והותר לאכילה עכ"ל הנה דהראב"ד גורס בגמ' ובדבר הראוי לעבודה לאפוקי מנחת העומר דלא חזיא דחדש הוא (תחת דחידוש הוא) ומפרש כוונת הגמ' דכיון דמנחת העומר היתה של חדש ומנחת חדש אין ראוי' למזבח עד אחר הבאת שתי הלחם דעצרת כמבואר במשנה מנחות (דף ס"ח ע"ב) העומר הי' מתיר (חדש) במדינה ושתי הלחם במקדש אין מביאין מנחות וביכורים ומנחת בהמה קודם לעומר ואם הביא פסול (משום דלא הוי ממשקה ישראל) קודם לשתי הלחם לא יביא (משום דגבי שתי הלחם כתיב מנחה חדשה שתהא חדשה לכל המנחות) ואם הביא כשר (דלא שינה לעכב) וע"כ חשיבא מנחת העומר לא חזיא ומשום איסור החדש שאסור להדיוט ולא הוי ממשקה ישראל לא חשיב ליה לא חזיא כיון דהוא עצמו מתיר איסור זה וא"כ הא באין כאחת וחשיב שפיר חזיא ורק מפאת קודם לשתי הלחם דאף אחר שקרב העומר והותר לאכילה אכתי אין מביאין מנחות מן החדש עד אחר שתי הלחם לכן חשיב שפיר מפאת זה לא חזיא ולא מהני בי' מחשבה ואע"ג דקודם לשתי הלחם הא רק לא יביא ואם הביא כשר צ"ל דכיון דלכתחילה לא יביא חשוב מש"ה דבר שאין ראוי ולא מהני בי' מחשבה ואע"ג דבדיעבד אם הביא כשר וכמובן וע"ש בכסף משנה דהעתיק דברי הראב"ד וכ' עליו וז"ל ולפי נוסחתו מנחת העומר היינו מנחה שהוקרבה אחר שהביאו העומר קודם שיביאו שתי הלחם והנך רואה כמה דחוק פי' זה כו' עכ"ל:

ולענ"ד אין כוונת דברי הראב"ד כן רק כוונתו על מנחת העומר עצמה דהיא גופה חשיבה לא חזיא מפאת דאין החדש ראוי לשאר מנחה עד אחר הבאת שתי הלחם וזהו דדייק הראב"ד לכתוב ואין מביאין מנחות וביכורים קודם לשתי הלחם ואף על פי שקרב העומר והותר לאכילה היינו דדייק לכתוב תיבת והותר לאכילה לומר דמשום איסור חדש באכילה לא חשוב לי' לא חזיא הואיל והוא עצמו מתיר איסור האכילה ובאין כאחת ורק איסור דקודם שתי הלחם שגם אחר העומר אסור החדש למזבח עד שיביאו שתי הלחם ולכן חשיב שפיר מפאת זה לא חזיא וה"ז כפרש"י והרמב"ם דחשוב העומר אין ראוי מפאת היותו של שעורים ואין שעורים ראוי לשאר מנחות וה"נ לראב"ד חשוב לי' אין ראוי מפאת היותו של חדש ואין חדש ראוי לשאר מנחות עד אחרי השתי הלחם ועכ"פ

גם לפי הבנת הכ"מ הרי מבואר ג"כ דעת הראב"ד דמנחת חדש הבאה קודם לשתי הלחם לא מהני בה מחשבה מפאת דהוא דבר שאין ראוי לעבודה משום דקודם לשתי הלחם לא יביא ואף דאם הביא כשר מ"מ כיון דלכתחלה לא יביא חשוב משום זה דבר שאין ראוי לעבודה ולא מהני בי' מחשבה ואם כן ה"ה דמחשבת פיגול נמי לא מהני בי' דהך מימרא דרבא דאין מחשבה מועלת אלא במי שראוי כו' הא איתאמר גם לענין מחשבת פיגול ע' זבחים (דף כ"ו ע"ב) דמייתי לי' שם לענין פיגול ע"ש וכן כתבו התוס' במנחות (דף נ"ט ע"א) ד"ה פיגול דהך דרבא הוא גם לענין פיגול והביאו ג"כ מהך דזבחים ע"ש:

וא"כ הרי נתבאר מזה דכל שדינו שלא יוקרב לכתחלה אף שבדיעבד אם קרב הורצה מ"מ לא מהני בי' תו מחשבת פיגול דכיון דלכתחלה אין קרב ה"ל מש"ה דבר שאין ראוי לעבודה ולא מהני בי' מחשבה ואף דדבר זה הוא חידוש גדול וצריך בירור רב מ"מ הרי כך מבואר להדיא בראב"ד וכ"מ הנ"ל והנה הא דס"ל לר' יהושע במנחות (דף כ"ו ע"א) דאם אין שירים אין קומץ זה הרי הוא רק לכתחלה אבל בדיעבד אם קרב הקומץ הורצה כמבואר ברמב"ם ה' פסולי המוקדשין פי"א ה"כ וז"ל קמץ את המנחה ואח"כ נטמאו שירי' כולן או נשרפו או יצאו חוץ לעזרה או אבדו לא יקטיר הקומץ ואם הקטיר הורצה ובכ"מ קמץ את המנחה ואח"כ נטמאו שירי' כו' משנה שם (במנחות דף כ"ו) נטמאו שירי' נשרפו שירי' אבדו שירי' כמדת רבי אליעזר כשירה כמדת ר' יהושע פסולה כו' וידוע דהלכה כר' יהושע ומ"ש ואם הקטיר הורצה תוספתא בפרק ד' דמנחות עכ"ל (ויש צ"ע בזה בפסחים (דף ע"ח ע"ב) ובזבחים (דף ק"ד ע"א) וברמב"ם פרק א' מפסולי המוקדשין הל"א ואכ"מ):

וא"כ מעתה הרי י"ל שפיר דראב"י ס"ל ג"כ כר' יהושע הנ"ל דקיי"ל כוותי' דאם נטמאו שירי' לא יקטיר ואם הקטיר הורצה ואדרבה עי"ז הוא דניחא שפיר וזה שהרי אם תחשב הסוטה מחשבת פיגול בשעת הקטרה הרי תחול התרומה למפרע ויוטמאו השירים למפרע וככל הנ"ל וא"כ כיון דהשירים טמאים הרי דין הקומץ דלא יקטיר ואם הקטיר הורצה ואם כן כיון שדינו דלא יקטיר שוב הרי אין מחשבת פיגול מועלת כלל בהקטרתו דהוי לי' דבר שאין ראוי לעבודה ואין במחשבת הסוטה כלום ועכ"ז הרי תובדק שפיר כיון דהדין דאם הקטיר הורצה וא"כ הרי היא מנחה כשירה אחרי שעבר והקטיר ותובדק איפוא שפיר וא"כ הרי לא תועיל כלום במחשבתה וכיון דלא תועיל שוב הרי ודאי לא תחשב וככל הנ"ל ושוב ודאי לא נטמאו השירים ולא עברנו כלל בהקטרת הקומץ גם על דין זה דלא יקטיר וכמובן ודו"ק היטב כי גם זה נכון מאוד בס"ד:

והנה אין לתפוס עוד על דברינו ולומר דהא אנן אקרא קיימינן ודוחק לאור קרא בגוונא רחיקא כזה שהיו מפרישין תרומה על תנאי כו' ככל הנ"ל ואילו היתה כוונת התורה לעשות כן בכל הקרבת מנחת סוטה הי' לפרש זה דהא לאו קושי' הוא כלל דוודאי אין לנו לחוש בכל סוטה השותה לשמא תפגל דאטו כלהו נשי דינא גמירי ויודעות דין מחשבת פיגול ושגם בעלים מפגלין ושתדע לפגל בשעת הקטרת הקומץ דייקא דבשאר עבודות אין פיגול לבעלים וכנ"ל וגם הרי משכחת סוטה השותה אשר היא אשה כשירה בשעת השקאה ורואין אנו בה שהיא עושה תשובה על עבירת איסור היחוד שעברה ומעשי' בתמימות וב שרות ועכ"ז בעלה מוכרח להשקותה אחרי שהתורה אסרתה לו אחרי קינוי וסתירה ואם אינו רוצה לגרשה רק לדור עמה מוכרח להשקותה אבל אין לחוש עלי' שתפגל ואפי' בסתמא לאו כל אשה בעלת ערמימות כזה שיהא לחוש עלי' וכ"ז רק לפי מה שהבעל והב"ד מכירין בה בחכמתם אם יש לחוש עלי' כזה אז צריך לשות עצה לשלא תעשה כן וכל הקושי' הוא רק דאין סברא שיהי' שם אפשריות זה עכ"פ לסוטה שתפגל ותבטל פעולת המנחה אם תדע דין הפיגול ותרצה לבטלה ושנתנה תורה אופן בירור שיהי' ביד הסוטה לבטלו אם תדע הדין ותערים ככה לבטלו וגם הרי מתועליות ההשקאה הוא מה שנאמר ונוסרו כל הנשים ולא תעשנה כומתכנה וא"כ אם יש אפשריות לשיתוודעו הנשים דין זה ולא יוסרו עוד מפני בירור זה שנתנה תורה כיון שאפשר להם לבטלו א"כ הרי אין כאן תועלת זה אבל שנצריך בכל השקאה של כל סוטה לעשות כן זה וודאי אינו ורק אם ראו הב"ד כפי ענין האשה היותה בקיאה בדין ובעלת ערמימות ובלתי תמימת המעשים והי' נראה להם בחכמתם שיש לחוש עלי' על זה שתפגל אזי היו עושים כנ"ל לשלא תוכל לפגל עוד וגם יש שפיר יסור לנשים אחרי שביד הב"ד למנוע ע"ד הנ"ל אפשריות הפיגול שלה וא"כ שפיר תהיינה יראות מפני ההשקאה וא"כ הרי א"צ רק להמציא עצה באופן מה למנוע פיגול הסוטה לשאם יראו הב"ד שיש לחוש עלי' בכך יהי' עושין כן אבל התורה לא הוצרכה לפרש זה אחרי שחין זה דבר תמידי בכל השקאה וסמכה על הב"ד שאם יראו שיש לחוש על הסוטה שתפגל וודאי ישיתו עצה כדין בחכמתם למנוע ממנה זה אחרי שיש עצה זאת עפ"י דין התורה למנוע ממנה זה וכנ"ל וז"פ:

ואם גם תאמר דהי' ראוי בהשקאת כל סוטה לעשות כן מחשש שמא תפגל ג"כ אין קושיא מה שלא פירשה תורה זה דהתורה הי' לה לפרש רק אופן הקרבת המנחה איך תהי' מה שלא היינו יודעין מעצמינו אבל מה שצריך לעשות לשלא תוכל הסוטה לפגל זה דבר צדדיי ושייך לחכמת הב"ד וסמכה התורה בזה על הב"ד שוודאי יבינו בחכמתם

מה שצריך לעשות לזה עפ"י דין התורה ורק אילו לא הי' עצה באמת נגד זה הי' זה קושיא דנתנה תורה בירור שאפשר לסוטה למנעו אבל אחרי שיש עצה נגד זה והי' באיזה אופן שיהי' שוב הרי אין קושיא עוד וכמובן וגם מה שאצלנו הוא נודע רק ע"י יגיעת הפלפול הנה אל ב"ד הגדול שבישראל הוא מושכל ראשון וודאי דאחרי שאם יהי' השירים טמאים אין חשש פיגול אלא דאסור לטמאם וע"כ צריך לטמאם באופן כזה דהטומאה תהי' תלוי' בהפיגול דאם תפגל יהי' שם טומאה ואם לאו לאו וכנ"ל וזהו בפשיטות בגוונא דכתיבנא שנגיע בם תרומה שקיבלה טומאה משני והי' חלותה רק על תנאי אם תפגל דאו ממילא אם תפגל יש טומאה ואם לאו אין טומאה דה"ל טבל ולא נטמא משני ולא טומא את השירים וז"פ ואין להאריך:

נד

עי"ל עד"ז בפשיטות לדיעות הסוברים דהא דאין מבטלין איסור לכתחילה הוא רק דרבנן ולפי מאי דסברינן בפשיטות דלסברא זו גם תרומ' וקדשי' מותר מה"ת לבטלם לכתחילה [ומ"ש בשו"ת שבסוף ס' אבני מלואים סי' י"ח דביטול תרומה בחולין הוא איסור דאורייתא לכ"ע מפאת העשה דשימור כבר תמהתי עליו באתוון דאורייתא כלל (ט"ו) ובקונטרס אחרון שם בהוספה לכלל הנ"ל מגמ' גיטין (דף נ"ג ע"ב) ועוד מכמה דוכתי עש"ה וגם הבאתי באות הקדום ג"כ סברת הרשב"א שם בגיטין דכל עיקר עשה דשימור הוא רק אסמכתא דרבנן ע"ש] וא"כ למ"ד בבכורות (דף כ"ג ע"א) דבטל כמאן דליתי' דמי א"כ הרי הי' עצה פשוטה ג"כ לבטל את השירי מנחה לפני הקטרת הקומץ ברוב דמעתה א"א לסוטה עוד לחשב עליהם בשעת הקטרה לאוכלם חוץ לזמנם דכמאן דליתנייהו דמי וכאילו נשרפו ואין בם מחשבה עוד:

[**ובאופן** זה נצטרך לומר הראב"י ס"ל כר"א דיש קומץ אעפ"י שאין שירים דאל"כ יהי' אסור להקטיר הקומץ וכמובן וא"ל דעכ"פ אחרי שאסרו חכמים לבטל איסור לכתחילה הרי מעתה אין עוד בדוקה לסוטה דאפשר לה לפגל מעתה דז"א דלגבי דרבנן כבר כתבתי באות הקדום די"ל בפשיטות דכיון דהוא לצורך לא גזרו וגם י"ל דבמקדש לא גזרו וכהך דזבחים (דף ע"ט ע"ב) דאין גוזרין גזירות במקדש וכזה הוא גם ברש"י מעילה (דף י"א ע"א) ד"ה יצא לנחל קדרון עש"ה והוא כענין אין שבות במקדש וכמו שכבר האריכו בזה האחרוני' ואפי' למ"ד בפסחים (דף ס"ה ע"א) דרק שבות צרוכה הוא דהתירו מ"מ כאן נמי הרי יש צורך לבטל השירים כדי שיוכל הקומץ ליקרב בהכשר ולא תוכל הסוטה לפגל ותובדק ולא יהי' השם נמחק בחנם וכמש"כ כבר באות הקדום]:

נה

ע"יל עד"ז דאפי' נימא דהך דאין מבטלין איסור לכתחלה הוא איסור דאורייתא או דתרומה וקדשים מיהת אסור מה"ת לבטל משום עשה דשימור לפי שנפקעת הקדושה ע"י הביטול וה"ל עבירת עשה דשימור וכנ"ל מ"מ היו יכולים לערב השירי מנחה ברוב שירי מנחות אחרות ואף דהם היו חטים מ"מ היו יכולים לערבם בריבוי גדול עד שלא יהיו ניכרים בם וגם היו מערבים אותם בריבוי גדול כ"כ עד שלא יהי' בתערובת מן השירי מנחת סוטה כזית בכא"פ וא"כ לפי מאי דאיבעי' בזבחים (דף ל"א ע"ב) בחישב לאכול כזית ביותר מכא"פ חוץ לזמנו אי הוי פיגול ע"ש דנשאר באיבעי' דלא איפשיטא וא"כ י"ל דס"ל לראב"י דלא הוי פיגול [ואליבא דרבנן דראב"י הוא דאיבעי' לן אכל לראב"י וודאי לא הוי פיגול] וא"כ ממילא לא היתה הסוטה יכולה לפגל דאפי' תחשב עליהם לאוכלן חוץ לזמנן מ"מ כיון שהם מעורבים כ"כ עד שא"א לאכול מהם כ"א כזית ביותר מכא"פ הא ה"ל כחישב לאכול כזית ביותר מכא"פ כיון דא"א להם בתערובתם להיות נאכלים רק כן ביותר מכזית בכא"פ וע"כ שפיר לא הוי פיגול כלל ואילו משום ביטול איסור לכתחלה או עשה דשימור לא עברנו בזה כלל דמלבד מה שהם מעורבים בשירי מנחות דהם ג"כ קדושים ולא נתבטל ונפקע איפוא איסור וקדושת שירי המנחת סוטה כלל רק גם לסברת רש"י זבחים (דף ע"ח ע"א) ד"ה א"א שלא ירבה דהבטל נוסף על המבטל וא"כ הרי הי' מקום לומר לכאורה דקיבלו שירי מנחה זו קדושת שירי מנחות האחרות ופקע קדושת עצמם מהם ויש גם בזה עבירת ביטול איסור או עשה דשימור כיון דאיסור וקדושת שירי מנחה זו הרי נפקע ונתחדש בם קדושת השירי מנחות האחרות וה"ל כמפקיע הקרש או איסור ומקדישו ואוסרו מחדש דאין ההקדש והאיסור שמקדישו מחדש מועיל לסלק את האיסור אשר בהפקעת הקדושה הישינה דו"ק [דמפאת בטל כמאן דליתי' דמי אין לדון כאן דכיון דגם הרוב המבטל קודש א"א לומר דתסתלק לגמרי קדושתם של אלו רק מפאת דהבטל נוסף על המבטל הוא דיש לדון כאן וכמובן]:

מ"מ זה אינו דהרי אין כאן ביטול כלל וכמבואר בש"ס מנחות (דף כ"ג ע"ב) נאמר הקטרה בקומץ ונאמר הקטרה בשירים מה הקטרה האמורה בקומץ אין קומץ מבטל את חבירו אף הקטרה האמורה בשירים אין שירים מבטלים את הקומץ ע"ש דאמר דכיון דכתיבא הקטרה בשירים כל שממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו יש גם לשירים דין עולין דאין מבטלין זא"ז וא"כ פשוט דגם שירים לשירים אין מבטלין כיון דנאמרה הקטרה בשניהם והויין להו תרוייהו כעולין דאין מבטלין זא"ז וא"כ הרי אין כאן ענין ביטול כלל ועדיין כל קדושתם בפני עצמן כאילו לא היו מעורבין ואך עכ"ז כיון שהם מעורבין בפועל וא"א

לאכול מהם כזית בכא"פ ממילא מה שהיא מחשבת עליהם לאוכלם חוץ לזמנן אפי' אם מחשבתה על אכילת כזית בכא"פ מ"מ הוי לי' מחשבה בטילה כיון דא"א לאוכלם כן רק בכזית ביותר מכא"פ וע"כ אין לדון מחשבתה על אכילתן חוץ לזמנן רק כאילו חישבה לאוכלם בכזית ביותר מכא"פ כיון דא"א לאוכלם רק כן וע"כ י"ל שפיר דס"ל לראב"י דבמחשב לאכול כזית ביותר מכא"פ לא הוי פיגול כלל וכנ"ל וא"כ הא א"א לה לפגל עוד כלל וזה פשוט:

נו

עי"ל עד"ז דאין לסוטה מחשבת פיגול רק בשעת הקטרת הקומץ על אכילת השירים חוץ לזמנן וע"כ י"ל דס"ל לראב"י כמ"ד בנדרים (דף כ"ט ע"א) דקדושת הגוף פקעה בכדי ומבואר שם דלמ"ד הנ"ל אם אמר שור זה עולה כל שלשים יום אוי אם מקריבין אותו תוך שלשים יום הוי לי' עולה כשירה ככל עולות ואם לא הקריבוהו תוך ל' ונשאר עד לאחר ל' אזי נפקעת הקדושה מאילי' ונעשה חולין אתר ל' [עש"ה דמבואר שם כן דמה דאמר שם שור זה עולה כל ל' יום ולאחר ל' יום שלמים זה הא לא מעלה ולא מוריד מה שהוא מקדישו אאחר ל' לשלמים דהוא הקדש אחר חדש אבל הקדש העולה אחרי שהוא נפקע מאיליו אחר ל' א"כ כמו שהוא נפקע באומרו כל ל' יום עולה ולאחר ל' יום שלמים וחל עליו אז קדושה השני' דשלמים ה"נ באומר שור זה עולה כל ל' יום גרידא הוא נפקע לאחר ל' ונעשה חולין כיון שלא הקדישו הקדש אחר אאחר ל' וז"פ]:

ונראה פשוט דאין בהקדש כזה משום עבירת עשה דשימור במה שיש בו הפקעת הקדושה אחר ל' כיון דמיד מתחלה הי' רק קדושה לזמן וכמובן והנה נלע"ד פשוט ג"כ עוד דלמ"ד הנ"ל אם יאמר כזה שור זה עולה כל שלשים יום ויקריבו העונה ביום שלשים אוי אם ישאר מן הבשר בליל ל"א יעשה הבשר הנשאר ההוא חולין מאיליו ולא יצטרכו להקטירו עוד רק יהי' חולין גמורים דכיון דהקדישו רק עד ל' אזי כל הנשאר ממנו לאחר ל' נפקע קדושתו מאיליו ונעשה חולין והדם שנזרק וכן הבשר שקרב ממנו ביום ל' שפיר נזרק וקרב כדין כיון שאז הי' קודש ומה שנשאר ממנו על ליל ל"א הוא נעשה שפיר חולין לגמרי כן נראה פשוט לכאורה:

ולפי"ז הרי הי' עצה פשוטה שיקדיש בעל הסוטה את המנחה לזמן היינו ליום הקרבתו לבד ואו ממילא לא הי' אל הסוטה עוד בשעת הקטרת הקומץ מחשבת אכילת השירים חוץ לזמנן היינו למחר שהרי מה שיושאר מן השירים למחר יהי' חולין גמורים ולא יהי' נותר כלל ויהי' מותר באכילה לגמרי ואיננו אכילת קודש חוץ לזמנו כלל רק אכילת

חולין בעלמא וע"כ ממילא אין מחשבתה מחשבה כלל ולא הי' אפשר לה לפגל כלל ועכ"ז ביום ההקרבה שהמנחה אז קדושה שפיר היא מנחה כשירה והגונה ככל המנחות ועושה שפיר את פעולתה לבדוק את הסוטה ומחשבת אכילת שירי' חוץ לזמנן שפיר אין בה כיון דאם ישאר מן שירי' למחר יהי' הנשאר חולין לגמרי וכנ"ל ודו"ק כי זה נכון מאוד בס"ד:

והנה עד"ז י"ל עוד דא"צ להצעה כלל דאין לבעלים מחשבת פיגול רק בשעת זריקה והקטרת קומץ רק אפי' יהי' מחשבה לבעלים גם בעבודות הקדומות על הקטרת הקומץ אחר שקיעת החמה מ"מ אחר שקיעת החמה כאן הרי תופקע קדושת הקומץ הנשאר ואין הקטרתו עוד הקטרת קומץ חוץ לזמנו רק הקטרת חולין ואין מחשבת הקטרה זאת מפגלת:

ואולם בזה י"ל דכיון דברגע שקיעת החמה הי קודש לכן שפיר חל עלי' או פסול שקיעת החמה וע"כ אף שנעשה חולין אח"כ אין נכשר עוד ושפיר מפגלת מחשבת הקטרתו [ויש לדון בזה טובא וע' בקונטרס ע' פנים לתורה אות א' וע' בפי' הראב"ד על הסיפרא צו פרק י"ב ברייתא ט"ו דכ' דאפי' למ"ד ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים ולא במעי אמן מ"מ אם פיגל בבהמה מתפגל גם העובר שבה וחייבין גם עליו משום פיגול ואף דהוא חולין גמורים עש"ה והוא חידוש גדול שייכות פיגול בחולין גמורים ויש לדון בו הרבה מאוד ואכ"מ] וכן עד"ז אם יקדיש הבעל את המנחה עד עמוד השחר דלמחר ג"כ יחול על השירים עם העמוד השחר פסול נותר ואין נפקע מהם עוד ושפיר מחשבת אכילתם למחר מפגלת ורק בגוונא דכתיבנא דהי' מקדיש את המנחה ליום ההקרבה לבד דשירים הנשארים בלילה נעשים מיד בלילה חולין ובבוא עמוד השחר א"א לחול עליהם עוד פסול נותר דהא הם חולין מכבר וע"כ שפיר לא שייך בהו מחשבת אכילת מחר דהא לא יהיו נותר כלל למחר וכנ"ל:

ואולם עדיין א"צ להצעה הנ"ל דאין לבעלים מחשבה רק בשעת זריקה והקטרת קומץ דהא הי' אפשר לבעל הסוטה להקדיש את המנחה לשעה לבד ביום ההוא עצמו ויקריבו הקומץ תוך השעה דג"כ אם ישאר הקומץ אחר שעה יעשה חולין ובבוא שקיעת החמה לא חייל עלי' ג"כ פסול שקיעת החמה כיון דהוא חולין מכבר וג"כ שפיר ליתא לסוטה מחשבה אפי' על הקטרת הקומץ וכנ"ל:

ואולם יש לדון בזה אם תהי' המנחה כשירה בכה"ג דלפמ"ש במ"א דכל עיקר ענין הקדש סבתו הוא האיסור שנאסר לכל העולם דע"י כך הוא מתעלה להתקדש ולהיותו של גבוה וזה ג"כ ענין הקידושין דנדמים להקדש וכהך דקידושין (דף ב' ע"ב) דאסר לה

אכ"ע כהקדש והיינו ג"כ דמפאת שהאשה נאסרת לכל העולם ע"י הקידושין ע"י כך היא מתייחדת לבעלה להעשות אשתו עש"ה בתוס' וע"כ בכה"ג דיופקע ההקדש בו ביום ויעשה חולין א"כ לפי המבואר במנחות (דף ה' ע"א) ר"ל אמר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשירה ושירי' אין נאכלין עד שתבוא מנחת העומר אחרת ותתירנה ופריך מיקריב היכא קרבה ממשקה ישראל מן המותר לישראל ומשני קסבר ר"ל אין מחוסר זמן לבו ביום והיינו דמפאת דאין מחוסר זמן לבו ביום אמרי' דהואיל וישתרי בו ביום לכן גם בשעת איסורו לא חשיב איסור ומיחשב שפיר מותר לישראל גם מקמי הכי וע"ש להלן בגמ' עוד דאמר כיון דאין מחוסר זמן לבו ביום לאו איסורא הוא והיינו דבשעה שהוא אסור ג"כ לא מיחשיב איסור הואיל ויותר בו ביום עש"ה] וא"כ ה"נ הואיל ויעשה חולין בו ביום ויותר א"כ גם בשעה שהוא הקדש נמי הא לא חשיב איסור וע"כ י"ל דלא חשיבא קדושה כזו קדושה כלל דא"א שיהי' קדושה רק בהיותו אסור לכל ואז הוא יכול להתייחד להיותו של גבוה ולהתקדש הואיל ואין בו שייכות להדיוט מפאת איסורו משא"כ זה דלא חשיב אסור להדיוט כיון דישתרי בו ביום וכנ"ל א"כ י"ל דלא חשיבא קדושתי' קדושה ועכ"פ הוא קלישות בקדושה וכמובן ואחרי דלא מצינו קדושה לזמן בקרבן רק בהך דשור זה עולה כל ל' יום א"כ הא י"ל דה"מ רק אם קדוש עכ"פ יום שלם משא"כ בקדושה לשעה י"ל דגם בשעת הקדישו קלישא קדושתי' ואין כשר לקרבן כיון דתופקע הקדושה בו ביום וכנ"ל ויש לדון בזה מהך דזבחים (דף כ"ה ע"ב) דשעות פוסלות בקדשים ועוד מכ"ד ואכ"מ כ"כ ובאתי רק להעיר]:

נז

עי"ל דא"א לסוטה להציל עצמה במחשבת פיגול בשעת הקטרת הקומץ על אכילת השירים חוץ לזמנן [והיינו לפי הסברא דאין לה מחשבה רק בשעת הקטרת קומץ על אכילת השירים] וזה לפי המבואר ברמב"ם ה' סוטה (פ"ד הי"ד) דאם מתה הסוטה אחרי הקטרת הקומץ לפני אכילת השירים אין השירים נאכלין עש"ה והוא חידוש דין ויש לו טעם לפי הירושלמי המובא בתוס' סוטה (דף כ"ג ע"א) ד"ה האומרת דמדמינן מנחת סוטה לחטאת לענין דין חטאת שמתו בעלי' עש"ה והוא כהך דרש"י מנחות (דף ה' ע"ב) שהבאתי כבר באות מ"ט דמנחת סוטה חטאת, קרייא רחמנא ומש"ה הוא דמהני בה מחשבה כמו דמהני בחטאת ע"ש וע"כ ממילא יש לה כל דין חטאת וגם לענין חטאת שמתו בעלי' ושאר חטאות המתות וע"כ לפי מה דס"ל לר' אליעזר בר' שמעון בבכורות (דף ל"ג ע"א) דהך דחטאת שנתכפרו בעלי' באחר דתמות חייל גם על הבשר אם היו

לפניו ב' חטאות אחת תמימה ואחת בעלת מום ופדה את הבעלת מום ושחטה ועד שלא נאכל הבשר הקריב את התמימה אזי חל על הבשר דין חטאת שנתכפרו בעלי' באחר ונאסר הבשר באכילה משום חטאת שנתכפרו בעלי' באחרת וא"כ כי היכא דחייל שם חטאת שנתכפרו בעלי' באחרת לאסור הבשר ה"נ חייל שם חטאת שמתו בעלי' על הבשר לאוסרו אם מתו בעלים אחרי זריקה טרם נאכל הבשר דחטאת שנתכפרו בעלי' באחרת וחטאת שמתו בעלי' תרווייהו דינן שוה דהם בשוה מה' חטאות המתות וע"כ כשם שזה תל על הבשר ה"ה לאידך:

ואין סברא בזה לחלק בין בשר הנשאר מבעלת המום אחרי שחיטתה לבין בשר החטאת עצמה שנשאר אחרי זריקת הדם ואדרבה הסברא להיפוך דבשר בעלת מום אחרי שחיטה לית ביה קדושה תו כמו שיש בבשר חטאת עצמו אחר זריקה דעדיין בקדושתו עומד וא"כ ק"ו הדברים דאם חייל שם חטאת שכיפרו בעלי' על בשר הבעלת מום כיש שיש לשם חטאת שמתו בעלי' לחול אבשר החטאת עצמו ועש"ה בבכורות ובפי' רבינו גרשון שם והנה בבכורות שם פליגי רבנן בזה על ראב"ש וסבירא להו באמת דלא חייל על הבשר איסור חטאת שכיפרו בעלי' באחרת ישרי הבשר אם קרבה חטאת התמימה אחר שחיטת הבעלת מום:

ואולם ברמב"ם פ"ד מפסולי המוקדשין ה"ג פסק כראב"ש ותמה שם הכ"מ דמדוע פסק כיחידאה והנה תרי תמיהי מידכר דכירי אינשי דגם בהך דינא דסוטה דכ' הרמב"ם דאם מתה היא או שמת הוא כו' אחרי הקטרת הקומץ לפני אכילת השירים אין השירים נאכלין ותמה הפני משה ע"ז מאוד בירושלמי סוטה (פ"ג ה"ו) עש"ה במראה הפנים ד"ה באו לה עדים עש"ה ואולם להנ"ל הנה ב' הדינים דבר אחד ופסק הרמב"ם בשניהם בשוה ובאתי רק להעיר]:

ולפי"ז י"ל דס"ל לראב"י דאם מחשב לאכול חוץ לזמנו דבר שבלא"ה אינו ראוי לאכילה גם שלא מפאת החוץ לזמנו אין הפיגול חל וכמו שהארכתי כבר בזה באות נ"ג וא"כ אחרי שהסוטה אם היתה נבדקת ע"י השתי' הרי היא מתה מיד כמבואר בש"ס ולמאי דקיי"ל דמשקה ואח"כ מקריב היא מתה מיד אחרי הקרבת המנחה כמבואר ברמב"ם ה' סוטה פ"ג הט"ז וא"כ לפי"ז אם תחשב הסוטה בשעת הקטרת הקומץ לאכול שירי המנחה חוץ לזמנן דהיינו למחר אזי מחשבה זאת לא תפגל כלל דכיון דלולי המחשבה הרי תמות מיד ויהיו השירים הנשארים אחר מיתתה עד למחר פסולים בלא"ה דהא אם מתה הסוטה לפני אכילת השירים אין השירים נאכלין וע"כ תו לא הוי פיגול כלל דה"ל

כחישבה להדיא לאכול השירים למחר ואחרי מיתתה דייקא דאין המחשבה מפגלת כיון דאחרי מיתתה בלא"ה לא חזיין לאכילה וכנ"ל:

ואין לומר דהא אין וודאי שתמות הסוטה אחרי הקרבת המנחה דהא יוכל להיות דזכות יתלה לה או דיש לה עדים במדינת הים דאין המים בודקין אותה דז"א דהא ר"ש ס"ל בסוטה (דף כ"ב ע"ב) דאין זכות תולה במים המרים וא"כ י"ל דס"ל לראב"י כר"ש ויש לה עדים במדה"י נמי הא אמרינן בסוטה (דף ז' ע"א) דהוא מילתא דלא שכיחא וכ"ש כאן דממ"נ אם היא יודעת שיש עדים כגון שעברה לפני ב' אנשים ולא באו לפנינו א"כ אין צריכה לפגל כלל דבלא"ה לא תובדק ואם היא אינה יודעת מהם והיינו על כרחך שהם ראו ביאתה כשנסתרה והיא לא ראתה אותם א"כ זהו ביותר מילתא דלא שכיחא וודאי וע"כ ג"כ אין לחוש לו וודאי כיון דלא שכיחא ובכל התורה אזלינן בתר רובא ולא חיישינן למיעוטא ולמידי דלא שכיח וע"כ ה"ל שפיר עדיין כאילו חושבת להדיא על אכילת השירים אחרי מיתתה:

ועוד בלא"ה אין כאן קושיא מזה דהא אם הדבר בענין זה שבלא"ה לא היתה מתה ע"י ההשקאה שוב אין לחוש כלל על מחשבת פיגול שלה דלא הפסדנו במחשבתה כלום אחרי שבלא"ה לא היתה מתה ולא הי' בירור וכל הקושיא רק אהיכא דלולי מחשבתה הי' שם בירור והיתה מתה דאין סברא שיהי' לה עצה למנוע זה ע"י מחשבת פיגול שלה וא"כ היכא דלולי מחשבתה היתה מתה והיינו אי קמי שמיא גליא דאין עדים במדה"י והיתה מתה איפוא לולי המחשבה אזי באופן זה שוב הרי לא תועיל מחשבתה כלום דהא קמי שמיא גליא דהיא מחשבה אאכילת שירים לאחר מיתתה ולא מהני וא"כ הרי אין כאן חשש כלל ואין לה לסוטה מפני מה לחשב כלל דאין לה שום תועלת במחשבה דממ"נ או שבלא"ה לא תובדק ואין צריכה מחשבה או שלא תועיל במחשבתה כלום דאם לולי המחשב תובדק ותמות שוב הרי אין מחשבתה מועלת כלום דקמי שמיא גליא דהוי ליה מחשבה אאכילת שירים אחר מיתתה ולא מהני מידי ומתקבלת המנחה שפיר לרצון והיא כשירה ועושה פעולת הבדיקה ונבדקת שפיר ואין מועלת במחשבתה כלום וע"כ שפיר המנחה כשירה ונאכלת שפיר כדינה דהא וודאי שלא חישבה הסוטה דאין לה עבור מה לחשב וז"פ וע' לעיל אות נ"ג:

והנה אין לדון עוד על דברינו ולומר דזה לא חשיב מחשבה על אכילת השירים אחרי מיתתה כיון דהיא אין חושבת להדיא כן שיתאכלו אחרי מיתתה רק חושבת סתם שיתאכלו למחר וא"כ לפי מחשבתה הרי חושבת רק על אכילת שירים שאין להם רק פסול דחוץ לזמנן דמחשבה זו מפגלת שפיר ואף שהאמת כן הוא שתמות תחלה מ"מ

אין זה מחשבת אכילה אלאחר מיתתה דרק אילו היתה מחשבת בהדיא לאוכלם למחר ואחרי מיתתה דייקא שאם תחי' למחר לא יתאכלו ורק יהיו ב' הדברים דייקא באכילה שתהי' האכילה למחר ואחרי מיתתה אז שפיר לא הי' פיגול דכיון דהתנית שתהי' האכילה גם אחרי מיתתה דייקא שוב הרי האכילה בלא"ה לא חזיא מפאת היותה אחרי מיתתה וע"כ ממילא אינו פיגול משא"כ זו שמחשבתה רק על חוץ לזמנו לחוד אין למנוע הפיגול מה שהמציאות יהי' כך שתמות תחלה ויהי' אז גם לאחר מיתתה דז"א דהרי דעת הרשב"א בהך דהמגרש את אשתו ע"מ שלא תשתי יין כל שלשים יום ה"ז כריתות כל ימי חייכי אין זה כריתות דאם אמר ע"מ שלא תשתי יין מאתים שנה ג"כ אין זה כריתות דאף דהתנה רק על זמן פסוק והרי כרת האישות איפוא אאחרי ומן ההיא מ"מ כיון דא"א בטבע שתחי' האשה עד לאחר מאתים שנה אוי לי' כאומר כל ימי חייכי כמבואר בב"י אה"ע סי' קמ"ג בדעת הרשב"א הנ"ל עש"ה וא"כ ה"נ דכוותה דמה לי הכרח טבעיי שיכריח שתמות האשה תחלה שאין האדם חי בטבע כ"כ זמן ומה לי הכרת נסיי דבדיקת הסוטה שיכריח מיתתה תחלה וכי היכא דגם שם תלה תנאו רק על זמן ועכ"ז מפני הכרח הטבעיי שא"א לה בטבע לחיות כל אותו הזמן מחשבינן לי' כאומר כל ימי חייכי ה"נ מפני הכרח הנסיי יש לנו לומר דהוי המחשבה לאכול השירים למחר כחושבת לאוכלם אחרי מיתתה כיון שתמות בהכרח לפני מחר ע"י בדיקת ההשקאה והמנחה דו"ק היטב מאוד כי הוא דומה בדומה ממש וזה תי' נכון מאוד בס"ד לפי סברת הרמב"ם הנ"ל דאין השירים נאכלין אחרי מיתתה אפי' מתה אחרי שקרב הקומץ וכנ"ל:

נח

עי"ל עד"ז גם בלי ההצעה מרמב"ם הנ"ל דאין השירים נאכלין אחרי מיתתה [וע' במראה הפנים בירושלמי שם בסוטה פ"ג ה"ו דחוכך לומר דהוא טעות בדברי הרמב"ם וצ"ל להיפוך דהשירים נאכלין] וזה לפמ"ש כבר באות מ' דהך דבעלים מפגלין בעינן שתהי' המחשבה על דבר שהוא בעלים בו ג"כ עש"ה וא"כ אם תחשב כאן בהקטרת הקומץ על אכילת השירים למחר שפיר לא הוי מחשבה כיון דתמות מקודם וא"כ הרי אינה בעלים דאכילה ההיא אשר חישבה עלי' דאין ענין בעלים בקרבן אחרי מיתתו כמבואר בזבחים (דף ט' ע"ב) דאין כפרה למתים ושם (דף ז' ע"ב) ואמר רבא עולה הבאה לאחר מיתה שחטה בשינוי קודש פסולה בשינוי בעלים כשירה דאין בעלים לאחר מיתה עכ"ל הגמ' וע"כ שפיר אין לה מחשבה אאכילה לאחר מיתתה כיון דמפאת ענין בעלים היא דמפגלת ואין בעלים לאחר מיתה ואין לה ענין בעלים באכילה שהיא מחשבת עלי' ולכן

שפיר אין מחשבתה מחשבה כלל וז"פ [ואפי' למאי דאמרינן בזבחים (דף ה' ע"ב) דעולה הבאה לאחר מיתה מכפרת איורשין מקופיא מ"מ בעל העולה שמת אינו בזה עוד כלל וגם במנחת סוטה ל"ש ענין מקופיא כלל דאין באה לכפרה כלל וכל פעולתה רק לברר עון וא"כ אחרי מיתתה הא לא שייך שום ענין עוד מפעולה זאת כלל דקמי שמיא גליא אם זינתה או לא ולא שייך אז עוד ענין בירור כלל וכלל וז"פ].

נט

עי"ל לפי הדין הנ"ל דחישב שיאכלוהו טמאים למחר לא הוי פיגול מפאת דהיא אכילה דלא חזיא בלא"ה (וכמ"ש כבר באותיות נ"א נ"ג די"ל דראב"י ס"ל הכי] והרי דיש סברא לחלק בפיגול בין היכא דבלא"ה לא חזיא לבין היכא דאין בו רק פסול החוץ לזמנו לבד דהיכא דבלא"ה לא חזיא הוי מחשבת פסול לא מחשבת פיגול עש"ה בזבחים (דף ל"ו ע"ב) בפירש"י ולעיל אותיות הנ"ל:

ולפי"ז נראה דאחרי דכל פיגול משלמים הוא דילפינן ע"כ בעינן דומיא דשלמים דאם מחשב בם על החלק הנאכל היינו על הבשר לאוכלו חוץ לזמנו הרי אין באכילה זאת חסרון רק מה שעובר לאכול אכילת נותר ובזה גילתה תורה דאם מחשב על אכילה זאת בחסרון זה אזי מחשבה זאת מפגלת ונעשה הקרבן פיגול דשם הרי אין חסרון אחר בהאכילה רק זה וע"כ ממילא כל שיהי' שם עוד חסרון אחר חוץ מזה אין ראוי שיהי' פיגול דה"ל מחשבת פסול אחר לא מחשבת פיגול כיון דמחשבת פיגול באכילה גילתתו תורה רק בחסרון זה א"כ רק זה הוא ענין הפיגול וכל חוץ מזה הוא פסול אחר ומונע הפיגול וכמובן וע"כ בשירי מנחת סוטה אם מחשבין לאוכלן חוץ לזמנן א"כ לפי הדין המבואר ברמב"ם פ"ד הי"ד מסוטה הנ"ל דאם מתה הסוטה או הבעל או שאמרה טמאה אני או שבאו עדים שהיא טמאה גם אחר הקרבת הקומץ אין השירים נאכלין ע"כ נראה דלפי דין זה ליתא למחשבת פיגול כלל במנחת סוטה על אכילת השירים חוץ לזמנן וזה דהרי ענין הדין הנ"ל דגם אכילת שירי המנחת סוטה צריך שתפעול פעולת המנחה בבירור העון להתירה או לאוסרה לבעלה בוודאי וכל שמתה היא או שמת הוא או שבאו עדים שהיא טמאה או שאמרה שהיא טמאה דאין לשירי מנחה לעשות עוד פעולת בירור זאת אזי אין השירים נאכלין ודבר זה פסול בשירים מה שאין פועלין פעולת המנחה ואין נאכלין משום הכי וא"כ ממילא אם נשארו השירים חוץ לזמנן ונפסלו א"כ הרי אכילתם ג"כ א"א לה לפעול כל אחרי שהם פסולים וא"כ נמצא דיש בם עוד פסול אחר ממילא מלבד פסול הנותר מפאת מה שאין יכולים לפעול פעולת המנחה ונהי

דפסול האחר מסתבר גם הוא רק מפסול הנותר מ"מ סוף סוף עתה יש בו גם פסול אחר ואכילת השירים איסורה עתה איפוא מפאת ב' דברים. א' מפאת אכילת נותר דאסרה תורה לאכול נותר. ב' מפאת היותה אכילה שאין יכולה לפעול פעולת הבירור כמו דהיו איסורין להאכל אפי' בזמנן אילו מתה הסוטה וכל הנך גווני מפאת שאין האכילה יכולה לעשות פעולת הבירור והרי גם אכילה זו אינה יכולה לעשות פעולת הבירור ואסורה האכילה משום הכי וכמובן:

וא"כ אחרי שבשלמים אין פסול האחר ההוא בבשר שבו אם נשאר חוץ לזמנו דבשלמים הרי הבשר נאכל גם אם אין ביכולת האכילה לפעול פעולת הקרבן דהא גם אם מתו בעליה לפני אכילת הבשר ג"כ הבשר נאכל ואף דאו א"א להבשר לפעול כלום דכל פעולות קרבן הם רק בחיי בעל הקרבן ולא אחרי מיתתו דאין כפרה למתים ועכ"ז הבשר נאכל שפיר וא"כ מה שא"א לאכילת הבשר לפעול פעולת הקרבן הרי אינו פסול שם בהבשר ונמצא שאי בבשר רק פסול נותר לכד ובזה הו דגילתה תורה ענין הפיגול וע"כ רק כזה גם בשארי קרבנות שפיר אם מחשב לאכול הבשר חוץ לזמנו הוי פיגול דבכל הקרבנות וכן במנחות הרי הוא ג"כ כן דאין האכילה צריכה לפעול פעולת הקרבן דבכלהו נמי גם אם מתו בעלים אחרי הזריקה והקטרת הקומץ ג"כ הרי הבשר והשירים נאכלין הרי דאין הבשר והשירים צריכים לפעול פעולת הקרבן והם איפוא כמו שהוא בשלמים דאין בהאכילה חוץ לזמנו רק פסול החוץ לזמנו לבד ולכן שפיר הוי פיגול משא"כ במנחת סוטה דיש בה בייחוד דין זה דאם מתה הסוטה או הבעל כו' גם אחרי הקטרת הקומץ לפני אכילת השירים אין השירים נאכלין מפאת דא"א להם לפעול עוד בפעולת הבירור והם פסולין בשביל זה א"כ הרי יש באכילת השירי מנחת סוטה חוץ לזמנן עוד פסול בפ"ע מפאת זה שאין יכולין לפעול פעולת הבירור מלבד פסול הנותר שבם ופסול הנותר הוא רק סבה לפסול האחר ההוא מה שאין יכולין לפעול פעולת הבירור אבל הפסול האחר ההוא המסתבב הרי היא ג"כ פסול בפ"ע וא"כ כיון שיש עוד פסול אחר שוב שפיר אין מחשבת אכילתו מפגלת כלל דה"ל מחשבת פסול לא מחשבת פיגול דכיון דלא למדנו פיגול אלא משלמים דשם אין פסול אחר ההוא באכילה א"כ הרי אין לנו ראיה לשיהיה גם פיגול במחשבת אכילה היכא דיש פסול אחר כזה דאחרי היות הסברא דבהיות פסול אחר בהאכילה הוא מונע הפיגול כבהך דחישב שיאכלוהו טמאים א"כ ה"נ הרי יש לנו סברא לחלק בין מנחת סוטה לשלמים וא"א ללמוד פיגול דאכילה דידי' איפוא משלמים די"ל דמה לשלמים שאין שם פסול אחר משא"כ במנחת סוטה דיש פסול אחר אף דהוא מסתבב ג"כ מפסול החוץ לזמנו מ"מ סוף סוף הואיל

והוא פסול בפ"ע הוא מונע חלות הפיגול וא"א ללמדו משלמים דאין בם פסול אחר ההוא ודו"ק היטב מאוד כי הדברים עמוקים ונכונים בס"ד:

[**וא"ל** דהא מבואר במשנה מנחות (דף י"ב ע"א) דגם בהקטרת קומץ דמנחת קנאות במחשבת חוץ לזמנו הוי פיגול ובהקטרת הקומץ הרי על כרחך מחשבת החוץ לזמנו הוא רק על אכילת השירים ועכ"ז מפגל דא"ל דמשנה הנ"ל סוברת דגם בחישב שיאכלוהו טמאים למחר הוי פיגול דלא איכפת לן במאי דהיא אכילה דלא חזיא בלא"ה דא"כ ה"ל לאתוי' משנה הנ"ל בש"ס זבחים (דף ל"ו ע"ב) הנ"ל וכמובן דאין זה קושיא דהא ן הנ"ל המבואר ברמב"ם הנ"ל דאם מתה היא או הוא כו' אחר הקטרת הקומץ אין השירים נאכלין פלוגתא דתנאי הוא בירושלמי כמבואר בכ"מ שם עש"ה וא"כ הרי אין ראי' כלל ממשנה דמנחות הנ"ל דהא י"ל דמשנה דמנחות הנ"ל סוברת כאידך תנא דשירים נאכלין אפי' במתה היא כו' וא"כ הרי גם מנחת סוטה דומה שפיר לשלמים דגם במנחת סוטה אין האכילה צריכה לעשות פעולת הבירור וע"כ שפיר הוי פיגול משא"כ ראב"י דזבחים הנ"ל הרי יכול לסבור כתנא האחר דירושלמי דסובר דאין השירים נאכלין ולק"מ]:

ס

עי"ל דא"א לסוטה לפגל את המנחה במחשבת אכילת השירים חוץ לזמנן וזה לפמ"ש כבר לעיל אות (נ"א) דאם לא יהי' להסוטה מחשבה על עצמה היינו שאם תחשב על עצמה שהיא תאכל, את השירי מנחה חוץ לזמנן לא יהי' פיגול אזי גם אם תחשב שיאכלום הכהנים חוץ לזמנן ג"כ לא יהי' פיגול דכל כמינה דהכהנים לא ישמעו לה ורק היכא דיש מחשבה על עצמו אז מהני המחשבה גם על אחר כיון דאפשר לו לחשב את המחשבה על עצמו וכמו שהבאתי שם כן מדברי התבואות שור והארכתי שם בזה עש"ה:

ולפי"ז נראה לחדש דאם תחשב הסוטה על עצמה שהיא תאכל את שירי המנחה חוץ לזמנן לא יהיה פיגול מטעמא דאמינא והוא עפ"י גמ' זבחים (דף ל"ו ע"ב) שהבאתי כבר א"ר חסדא כו' חישב שיאכלוהו טמאים למחר חייב אמר רבא תדע דפיגול לפני זריקה לא חזי וכי מחשב בי' מיפסיל ולא היא התם זריק ומיחזי הכא לא מיחזי כלל ומבואר דכיון דבשר לפני זריקה אינו ראוי לאכילה מפני איסורו שרק הזריקה מתירתו הי' ראוי שלא יועיל בו או מחשבה על אכילתו חוץ לזמנו הואיל ואינו ראוי לאכילה בשעת מחשבה ורק הא דמהני בי' מחשבה היינו מפאת דהרי הזריקה תתירתו ולאחר זריקה יהיה ראוי לאכילה והרי מחשב בו רק אאחר זריקה לאכלו כשיעבור זמנו ואז הרי יהי' ראוי ולכן המחשבה מועלת ולפי"ז אם יהי' איסור אחר בבשר וכן בשירי מנחה

האוסרם באכילה אשר לא יסתלק האיסור ההוא ע"י הזריקה א"כ לא יועיל בהו תו מחשבה לאכלם חוץ לזמנן וכמ"ש זה כבר בארוכה:

וא"כ הרי פשוט לפי"ז דכ"ש אם בעצם אינם ראוים לאכילה דודאי דלא מהני בהו מחשבה דמה שבעצם אינו ראוי לאכילה הא גרע טפי מאיסור האוסר באכילה דהוא רק אריא דרביע עלי' וכמובן וכבר הבאתי ג"כ דברי רש"י מנחות (דף י"ב ע"א) ד"ה מהו דתיהני לי' הקטרה דכ' בסברת האיבעי' דשם דהמחשב לאכול שירי מנחה אסורים חשיב מחשב לאכול דבר שאין דרכו לאכול עש"ה וא"כ כ"ש המחשב על דבר שבפועל אין דרכו לאכול והוא בעצמותו אינו ראוי לאכילה דודאי דלא הוי פיגול וע"כ נראה דאחרי דמנחת סוטה היא קמח שעורים בלי שמן וקמח הרי אפי' קמח חטים אינו ראוי לאכילה ע רש"י מנחות (דף ס"ח ע"א) ד"ה קמח קלי תנן כ' דאין ראויין לאכילה קמח כעין קמח שלנו וקלי תבואה שנתייבשה בתנור עכ"ל (ע"ש גירסת הצ"ק) וכ"ש קמח שעורים דשעורים גופייהו מאכל בהמה נינהו כמבואר בסוטה (דף ט"ו ע"ב) היא עשתה מעשה בהמה לפיכך קרבנה מאכל בהמה ובפסחים (דף ג' ע"ב) א"ל שעורים נעשו יפות א"ל צא ובשר לסוסים ולחמורים ובכתובות (דף ע"ב ע"א) אכסוהו שערי לאלעזר וברש"י האכלוהו שעורים כבהמה עכ"ל וכן הוא במקומות רבות מאוד:

וא"כ קמח שעורים וודאי דאין ראוי לאכילה והוי שלכד"א דלא חשוב אכילה וע' ברכות (דף ל"ו ע"א) קמחא דחיטי ר' יהודה אמר בפה"א ור"נ אמר שהנ"ב כו' והא"ר זירא כו' אקרא חייא וקימחא דשערי מברכינן עלייהו שהנ"ב מאי לאו דחיטי בפה"א לא דחיטי נמי שהנ"ב ולישמעי' דחיטי וכ"ש דשערי אי אשמעי' דחיטי ה"א ה"מ דחיטי אבל דשערי לא נברוך עלי' כלל קמ"ל ומי גרע ממלח וזמית דתניא על המלח ועל הזמית אומר שהנ"ב איצטריך סד"א מלח וזמית עביד איניש דשדי לפומיה אבל קימחא דשערי הואיל וקשה לקוקיאני אימא לא ליבריך עלי' כלל קמ"ל כיון דאית לי' הנאה מיני' בעי ברוכי וברי"ף שם קמחא דחיטי רי"א בפה"א ורנ"א שהכל ומסתברא כר"נ דלא רגילי אינשי לספויי קמחא עכ"ל וע"ש בגליון כזה בשם בה"ג דקימחא בעיני' לא אכלי אינשי וע"ש בתלמידי רבינו יונה וברא"ש והכל מודים שם בקמח שעורים דלא אכלי לי' אינשי מפני שמזיק וכדאמר בגמ' דקשה לקוקיאני עש"ה בתר"י וא"כ מבואר דקמח שעורים הוי שלכד"א וודאי והא דמברכי' עלי' שהכל היינו משום דכיון דאוכלו הרי מחשיבו ונהנה הוא בו כיון שחפץ בו ולכן בעי ברכה לפי מה שמחשיבו אבל בעצמותו אינו ראוי לאכילה ועוד אין ראי' מן הברכה דחשוב אכילה די"ל דההחשבה מה שחשוב הוא בעיניו ונהנה בו חשיבא רק הנאה גרידא לא אכילה וחיוב ברכה הרי הוא גם על שאר

הנאות דאסור ליהנות מעוה"ז בלא ברכה ואפי' אהנאת ריח יש ברכה ושאר הנאות דלא מברכי' עלייהו כראיית האור ושמיעת קול זמר הוצרכו הראשונים לתת בהם טעם וא"כ ה"נ כיון דנהנה בו חשיב הנאה וצריכה הנאה ברכה מפאת הנאה אבל אכילה שפיר י"ל עדיין דלא הוי כיון דלא אכלי לי' אינשי והוי שלכד"א וע' תוס' פסחים (ד' כ"ד ע"ב) ד"ה פרט דאפי' בשר חי חשוב שלכד"א אע"ג דחזי למיכל באומצא ובעירובין (דף כ"ט ע"ב) דמערבין בבשר חי ע"ש וא"כ קמח דאין הדרך לאוכלו ולא מיתאכיל כלל ובפרט קמח שעורים דאינהו גופייהו מאכל בהמה נינהו וגם הוא מזיק וכנ"ל פשיטא דחשיב שלכד"א וזה פשוט:

וא"כ לפי"ז לא הי' ראוי שתועיל מחשבה כלל במנחת סוטה על אכילת השירים חוץ לזמנן הואיל ובעצם אינם ראוים לאכילה והם שלכד"א וגם אחר הקטרת הקומץ הא לא יהיו ראוים ואך הרי מפורש במשנה מנחות (דף י"ב ע"א) דיש מחשבת חוץ לזמנו בהקטרת קומץ מנחת קנאות והמחשבה אז הרי היא בהכרח על אכילת השירים חוץ לזמנן וע"כ נראה דהמשנה הרי איירי בכהן המפגל וע"כ בכהן שפיר יש מחשבת פיגול אם מחשב לאכול השירים חוץ לזמנן וזה דכיון דבמנחת קנאות ג"כ דכהנים מצווים לאכול שיריהם ככל מצות אכילת קדשים וכדיליף לי' מקרא במנחות ריש פרק ואלו מנחות (דף ע"ב ע"ב וע"ג ע"א) וכיון דלא חייבתם התורה לאפות השירים או לטגנם שהרי לא מצינו זה ורשאין בפשיטות לאוכלן כמות שהן:

ן**והא** דמבואר בזבחים (דף צ' ע"ב) במשנה וכולן הכהנים רשאין לשנות באכילתן לאוכלן צלויין שלוקין ומבושלין ולתת לתוכן תבלי חולין ותבלי תרומה כו' הרי נאמר רק דרשאין לעשות כן אבל לא דחייבין וע"ש בגמ' דיליף להך דוכולן הכהנים רשאין כו' מקרא דלמשחה וגדולה דע"כ צריך שיאכלם כפי מה שהאכילה נעימה לו ונהנה ממנו ביותר דזה דרך גדולה והרי כבר דנתי בזה בכ"ד וגם בקונטרס ע' פנים לתורה דמצות למשחה לגדולה היא מצוה בפ"ע ואינה מעכבת במצות האכילה ואם אוכל שלא כדרך גדולה ביטל רק מצות למשחה אבל מצות אכילה שפיר קיים דמצות האכילה היא רק לאכול את הקודש כמות שהוא שהרי לא נאמר שיעשה עוד דבר ואין הכתוב מחייב רק את האכילה גרידא וע"כ אין עליו חיוב רק לאכול את הקודש כמות שהוא וקרא דלמשחה המחייב לשנות את הקודש כפי אשר יונעם לו מצוה אחרת היא שתהי' האכילה דרך גדולה ואינה מעכבת בגוף מצות האכילה וכנ"ל ומצות האכילה גופה הוא רק לאכול את הקודש כמות שהוא וכנ"ל וכן הוא גם במנחת סוטה וודאי דמקיימין מצות אכילה גם באכילת השירים כמות שהן כיון דלא חייבה תורה במצות האכילה רק האכילה

גרידא ולא ציותה לעשות עוד דבר אחר באכילה ותדע דהא בשר חי נמי כתבו התוס' בפסחים (דף כ"ד ע"ב) ד"ה פרט דהוא שלכד"א ואעפ"כ בחל יוה"כ להיות בערב שבת נאכל השעיר של יוה"כ לערב כשהוא חי והרי תיקשי ג"כ דאיך יוצאין מצות האכילה הא כתב רחמנא אכילה ושלכד"א הא לאו אכילה היא ועל כרחך לומר ג"כ כנ"ל דכיון דבגוף מצות האכילה לא הצריכה תורה לעשות עוד דבר לבשל או לצלות ע"כ המצוה רק לאכול הבשר כמות שהוא ובהכי חייב רחמנא לכהנים ואחשבי' רחמנא לאכילה בענין זה לענין קיום מצות האכילה וע"ע פסחים (דף ע"א ע"א) דאמר ג"כ דבחל יו"ט הראשון להיות בשבת נאכלין שעירי הרגלים חיים ואמר שם בזה רק דמצות שמחת יו"ט הוא דאין מקיימין באכילה זאת דסוף סוף אין אכילת בשר חי משמח אבל מצות אכילת הקדשים מקיימין שפיר עש"ה:

וע"ע ירושלמי סוטה פ"ג ה"א דיליף חיוב כילת שירי מנחת קנאות מג"ש דאזכרה אזכרה מה אזכרה שנא' בשאר מנחות שיריהן נאכלין אף כאן כו' וא"כ למ"ד דדון מינה ומינה א"כ ה"נ יש ללמוד דמה שאר מנחות חין הכהנים חייבין לשנות השירים אחר הקטרת הקומץ רק רשאין לאוכלן כמות שהן אף במנחת קנאות אין צריכין לשנותן ואף דבשאר מנחות השירים ראוין לאכילה ואילו כאן אין ראוין וה"ל שלכד"א דלא חשיב אכילה וע"כ כיון דילפי' משאר מנחות דיש מצות אכילה י"ל דשוב מצות האכילה עצמה מחייב' השינוי לשנותן לאפותן או לטגנן עד שיהי' ראוין לאכילה ותחשב אכילתם אכילה ז"א דלמא זו היא סברת מ"ד דדון מינה ואוקי באתרה אבל לסברא דדון מינה ומינה אין ראוי להיות הלימוד כן רק ראוי להיות הלימוד דכמו דבשאר מנחות אין חייבין לשנות אף כאן כו' ודו"ק היטב ואי דהוי שלכד"א ז"א דאדרבה אמור דכיון דלא חייבתם תורה לשנות הרי רחמנא אחשבי' אכילה גם בענין זה לענין מצות האכילה וגזה"כ הוא וכנ"ל וגם י"ל דקיום המצוה מחשבת האכילה ואף דהוא שלכד"א מ"מ קיום המצוה נותן לה חשיבות ואחשבתה לאכילה ולסברא המבוארת באחרונים דבכל מ"ע דאכילה יוצאין גם שלכד"א מטעם הנ"ל דהמצוה מחשבתי' לאכילה א"כ הרי בפשיטות הכהנים ג"כ יוצאין מצות אכילת שירי המנחת סוטה כמות שהן אף שהוא שלא כדרך אכילתן וכמובן]:

וע"כ נראה דכיון דאין הכהנים חייבין לשנות שירי המנחת סוטה ויכולין לאוכלן כמות שהן ויוצאין מצות האכילה לכן מגו דחשיבא אכילה דידהו אכילה באכלם אותם ככה כמצותן בזמנן לכן יכולין ג"כ לחשב ככה על אכילתם חוץ לזמנן כיון דחשובין כך אכילה לגבי דידהו וראוין להם לאכילה כך בזמנם ולכן שפיר תופס להם בם גם מחשבת אכילת חוץ לזמנם משא"כ לגבי הסוטה דאין אצלה מצות האכילה ולא אחשבה רחמנא אכילה

לגבי דידה א"כ אם היא אוכלת שירי המנחת סוטה קמח שעורים וודאי דהוי שלכד"א וע"כ שפיר אין להמחשבה כלל לאכול השירים חוץ לזמנן כיון דלא חזיין לה לאכילה כלל ואחרי שאין לה מחשבה על אכילת עצמה ממילא גם על אכילת כהנים אין לה מחשבה מטעמא דכל כמינה דהכהנים הרי לא ישמעו לה וכנ"ל וא"כ שפיר אין לסוטה מחשבת פיגול כלל ולק"מ ודו"ק כי הוא נכון מאוד בס"ד:

[**ואין** לומר דאכתי הרי יכולה לחשב לאפותם או לטגנם חוץ לזמנם ולאוכלן דיהי' שפיר כדרך אכילתו דז"א דכיון דבשעת מחשבה דהוא בשעת הקטרה שהיא מחשבת עליהם הם אז קמח שעורים גרידא בלי שמן ואינם ראוים אז לאכילה לכן שפיר אין לה בם או מחשבת אכילה חוץ לזמנן דהא הש"ס דזבחים (דף ל"ז ע"ב) הנ"ל אמר כזה בכל פיגול תדע דבשר לפני זריקה לא חזי כו' ודחי רק ולא היא התם זריק ומיחזי כו' וע"כ אין לנו שיועיל פיגול רק במקום דחסר רק זריקה לחוד ואחרי הזריקה מאיליו יהי' הבשר ראוי לאכילה ואז מהני מחשבה עליו גם לפני זריקה אבל היכא דגם אח"כ לא יהי' ראוי לאכילה וצריך עוד מעשה אחרת לתקנו ולהביאו שיהי' ראוי לאכילה בזה שפיר אין לנו שתועיל בו מחשבה כיון דבשעת מחשבה אין ראוי לאכילה וכמו שהוא עתה הרי גם אח"כ לא יהי' ראוי והוא מחוסר עוד מעשה אחרת לשיהי' ראוי וכמובן:

ובזה ניחא ג"כ מהך דקמח שעורים בעי ברכה וכנ"ל דאפי' נימא דהוא מפאת אחשבי' ומועיל האחשבי' לשיהי' חשוב כילה לא הנאה לבד מ"מ ענין אחשבי' הרי הוא רק בשעת אכילה דכיון דאוכלו מחשיבו לאכילה אבל כ"ז שאין אוכלו ליכא אחשבי' ואפי' חפץ לאוכלו דכיון דאין הדרך לאוכלו ע"כ כ"ז שאין אוכלו יש לנו לומר שלא יאכלנו ואין לו להחשב אכילה רק בשעה שאוכלו בפועל וכמובן [וע' שבת (דף קמ"ג ע"ב) מודה הי' ר' יהודה לחכמים בזיתים וענבים מ"ט כיון דלסחיטה נינהו יהיב דעתי' ואף דהכניסן לאוכלין מ"מ הואיל ורובן לסחיטה קיימי אמרי' שיחזור בו ויסחוט עש"ה] וא"כ ענין ההחשבה הרי הוא דבר אחר מלבד עצם המעשה היינו מה שהוא חשוב בעיניו ומחשיבו לאכילה ודו"ק היטב מאוד וא"כ אכתי בשעת הקטרה כשהיא מחשבת לאוכלן חוץ לזמנן הרי אז עדיין אין ראוין לאכילה וכמות שהן אז הרי גם אחרי הקטרת הקומץ לא יהיו ראויין לאכילה דהא מחוסרי החשבה עדיין אשר תהי' רק עם האכילה יחד וכ"ו שאין שם ההחשבה הרי אינן ראויין ודו"ק היטב מאוד:

והנה בגוף הדבר הזה אי אכילת קמח חשוב שלכד"א ראיתי עוד בס' בנין אריאל להגאון ר' שאול מאמשטרדאם ז"ל בחלק בית תלמוד (דף כ"ז ע"א מדפי הספר) דפוס אמשטרדאם שכ' אהך דפסחים (דף י"א ע"א) וז"ל רב אשי אמר דר"י אדר"י לא קשיא

קמח וקלי תנן דלא חזי לאכילה פי' קמח שהוא קלוי דהיינו דמתחלה הי' קמח ואח"כ נקלה הקמח בתנור דאז לא חזי לאכילה בעיני' אבל קליות שטחנן ועשה מהן קמח י"ל דאותו קמח שפיר ראוי לאכילה ולא קשיא מסוגיא זו על הרא"ש פ' כיצד מברכין (דף ל"ו) ע"ש ואי קשיא הא קשיא דמשמע מסוגיא זו דבקמח גרידא איכא למיחש דילמא אתי למיכל וכן משמע פ"ק דחולין בהך דאשת חבר טוחנות עם אשת עם הארץ ע"ש והיאך פסק שם הרי"ף וכן הרא"ש דקמא גרידא לא אכלי אינשי י"ל דמ"מ חזי קצת לאכילה וצ"ע עכ"ל:

והנה מ"ש דמהך דפסחים משמע דקמח גרידא ראוי לאכילה והיינו לפי מה שפירש הך דקמח וקלי תנן דהכוונה קמח שעשאו קלוי אבל קמח גרידא ראוי לאכילה הנה כבר הבאתי רש"י מנחות (דף ס"ח ע"א) [דשם היא אותה הסוגיא בעינה אשר בפסחים (דף י"א ע"א)] דפי' דהם ב' דברים קמח וקלי וקמח בפ"ע אינו ראוי לאכילה וכן קלי בפ"ע וכנ"ל וגם מרש"י בפסחים שם משמע דפי' כן דכ' קמח וקלי תנן ואין אלו ראויין לאכילה עכ"ל ומדלא כ' ואין זה ראוי לאכילה משמע דהם ב' דברים וכנ"ל וגם מקושיית הגמ' דפסחים ומנחות שם התינח מקלי ואילך עד קלי מאי איכא למימר אין ראיה ג"כ דקמח ראוי לאכילה לא לפי פירושו ז"ל וגם לא לפי פירש"י הנ"ל עש"ה במנחות וברש"י דפי' עד קלי מאי איכא למימר כגון בשעת קצירה דראוי לאוכלו עכ"ל והיינו דבשעת קצירה ראוי לאכול החטים שלימות אבל לא שהקמח ראוי לאכילה וגם תוכל להיות הכוונה גם על שעת הטחינה דניחוש שמא בשעה שמתעסק לטחון הגרעינין יאכל מהן שלימים ובזה נסתרה ג"כ ראייתו מהך דחולין (דף ו' ע"ב) אשת חבר טוחנות עם אשת עם הארץ בזמן שהיא טמאה אבל לא בזמן שהיא טהורה דחיישינן דהואיל והיא טהורה ואינה נמנעת מליגע שמא תשכח ותאכל והרי אין ראיה גם מזה כלל וכלל דקמח ראוי לאכילה דגם שם הכוונה דכשהיא טוחנת שמא תשכח ותאכל מן הגרעינין בשעה שהיא טוחנתן אבל אין הכוונה כלל שתאכל את הקמח:

ואולם יש להביא ראיה לכאורה דקמח ראוי לאכילה ממשנה ערוכה בנדרים (דף נ"ג ע"ב) חטה חטין שאני טועם אסור בהן בין קמח ובין הפת ואולם גם בזה י"ל דנהי דקמח הוי שלכד"א מ"מ מדרבנן מיהת אסור ושפיר תני אסור בהן בין קמח כו' וגם י"ל הכוונה על קמח קליות היינו דאסור לקלות החיטין ולעשותן קמח אח"כ ולאוכלן דקמח קליות ראוי לאכילה וכתוס' ורא"ש בברכות פ' כיצד מברכין שם:

וע"ע ברא"ש ביצה שלהי אין צדין דכ' וז"ל וכן קמח שנטחן ביו"ט כו' ומשום מוקצה ליכא למיסר דחטין חזו לכוס בין השמשות כו' אבל בשבת אין להתיר פת הנקח בשבת

שמא הי' בין השמשות קמח או עיסה דלא חזו לכוס כו' עכ"ל ומבואר גם בזה דקמח אינו ראוי לאכילה וע' ב"י וב"ח או"ח סי' שכ"ה וע' לשון התשב"ץ בתשובה בזה ח"א סי' מ"ד דהביא דעת האוסר לישראל חטין שטחנן עכו"ם בשבת ואפאן משום נולד וכ' ע"ז וז"ל ולא נראו דבריו דכיון שהם ראויין לכוס קודם לכן לא הוי נולד ואף משום מוקצה לחצי שבת אין לאסור לפי שהקמח אינו ראוי לאכילה כלל דהא אמרינן במס' ביצה (דף כ"ו ע"א) דבגמרו בידי אדם לא מיתסר משום מוקצה לחצי שבת כו' עכ"ל הנה כ' ג"כ ז"ל בפשיטות דקמח אינו ראוי לאכילה כלל ואולם צ"ע עוד בזה לכאורה מגמ' מנחות (דף ע' ע"ב) תנא התבואה והקמחים והבציקות מצטרפין זה עם זה למאי הילכתא כו' אמר ר' פפא לענין מעשר שני דאי אכיל ליה חוד לחומה לקי ומבואר לכאורה דקמח הוי כדרך אכילתו מדלקי עליו ואולם גם שם י"ל הכוונה על קמח קליות:

ומצאתי בספר בית מאיר על הש"ס שעמד שם במנחות בזה וז"ל תנא התבואה והקמחין והבציקות מצטרפין כו' דאי אכיל לי' לוקה. קשיא לי הא אין לוקין על אכילה אלא כדרך אכילתן וקמחין ובציקות הא וודאי לא הוי כדרך אכילתן ע' פסחים פ' כל שעה ותוס' בפ' כיצד מברכין עכ"ל ועכ"פ הנה הרי"ף והתוס' והרא"ש בפ' כיצד מברכין כתבו בפשיטות דקמח לא אכלי אינשי וכן ברא"ש ביצה ובתשב"ץ הנ"ל ועוד ראשונים בזה ע' ב"י א"ח סי' שכ"ה כתבו ג"כ דקמח אינו ראוי לאכילה וכ"כ הבית מאיר הנ"ל בפשיטות דהוא שלכד"א ועכ"פ לענייננו קימחא דשערי וודאי דהוי שלכד"א וא"כ הא נכונים וודאי דברינו הנ"ל בעזה"י דאין לסוטה מחשבת אכילת חוץ לזמנו דאין מחשבה זאת בדבר שאינו ראוי לאכילה וכנ"ל):

סא

עי"ל דנהי דבעלים מפגלין לראב"י ה"מ בזבחים אבל במנחות גם לראב"י אין פיגול לבעלים וזה לפי מה דמשמע מתוס' זבחים (דף ב' ע"א) ד"ה כל דמחשבת שינוי בעלים הוא רק בע"מ לזרוק היינו כששוחט קרבן ראובן ע"מ לזרוק דמו לשם שמעון וכן במקבל ומוליך ע"מ לזרוק דמו לשם שמעון אבלי בזריקה עצמה אם זורק קרבן ראובן לשם שמעון אין פוסל כלל וכן הבין המל"מ בפ' ט"ו מפסולי המוקדשין ה"א דדבריהם ע"ש שכ' וז"ל תמיהא לי מילתא טובא שהשוה רבינו דין שינוי קודש לשינוי בעלים ובגמ' מוכח שיש הפרש ביניהם דאילו שינוי קודש ישנו בד' עבודות כגון שוחט עולה לשם שלמים או קבל או הוליך או זרק ואילו שינוי בעלים ליתי' כ"א בזריקה כגון שוחט או מקבל או מוליך ע"מ לזרוק דמו שלא לשם בעליו אבל אם שחט אי קבל או הוליך שלא לשם

בעליו לא הוי שינוי בעלים משום דשינוי בעלים לא שייך אלא בכפרה וכפרה לא הוי אלא בזריקה כו' וכן כ' התוס' בריש פ"ק דזבחים ד"ה כל הזבחים וצ"ע ועיין שם שנראה מדבריהם דשינוי בעלים שהי' בזריקה עלו לבעלים לשם חובה ודו"ק עכ"ל המל"מ:

[**והוא** דבר מתמיה לכאורה דכל מחשבת שינוי בעלים הוא רק על הנה שוחט ע"מ לזרוק כו' וכנ"ל ואילו בזריקה עצמה ליכא כלל מחשבת שינוי בעלים ולא יהא טפל חמור מן העיקר ונראה הטעם בזה דכל מחשבה שאינה נכונה בעבודה חלותה היא בגמר העבודה ההיא זולת בעבודה שיש בה ב' מתירין כמו בשחיטה דיש ב' סמנים ובהקטרה דמנחה דיש הקטרת הקומץ והקטרת הלבונה אז שייך חלות מחשבה בגמר מתיר אחד מן המתירין אבל בעבודה שאין בה ב' מתירין אזי חלות המחשבה הוא רק בגמרה כולה ע' היטב זבחים (דף ל' ע"א) ותבין וע"כ רק בשחיטה וקבלה והולכה שייך מחשבת שינוי בעלים וחלה המחשבה שפיר בגמר העבודה דעדיין הבעלים בעלים ולכן אפשר למחשבה לחיל משא"כ בזריקה דכשבאה המחשבה לחול היינו בגמר הזריקה דבזריקה ליכא ב' מתירין והוי חלות המחשבה רק בגמרה וא"כ אז הרי כבר נגמרה הכפרה ופסקו הבעלים אז מהיות בעלים עוד דכל ענין הבעלים הוא רק מפאת הכפרה אשר להם בקרבן דגוף הקרבן אינו שלהם רק של גבוה ואין להם בו רק הכפרה וההרצאה וכשנשלם זה כבר קיבלו את שלהם ואינם בעלים עוד וע"כ לא שייך תו מחשבת שינוי בעלים דאין עוד ענין הבעלים בקרבן כלל וע"כ שפיר ליכא מחשבת שינוי בעלים בזריקה דכשבאה המחשבה לחול היינו בגמר הזריקה הא שלמה הכפרה ואינם בעלים עוד ולא אמרינן בזה דבאין כאחת ודו"ק [ואפי' לר' אסי דאמר בזבחים (דף ל' ע"א) שם את"ל פליגי פליגי בפסיעות מ"מ היינו רק ג"כ בהולכה דכל פסיעה מסוימת בפ"ע ולכן שייך חלות מחשבה בפ"ע בכל פסיעה משא"כ מחשבה שבזריקה וודאי דלא שייך חלות מחשבה לפני גמרה לכ"ע כמו דלא שייך חלות מחשבה בהקטרת קומץ דמנחת חוטא לפני הגמר אפי' לר' אסי הנ"ל עש"ה ותבין ולאביי שם גם בהולכה לא שייך חלות לפני גמרו כיון דאין בו ב' מתירין עש"ה]:

והנה לפי סברא זו דאין מחשבת שינוי בעלים בזריקה עצמה נראה לחדש בפשיטות דהך דבעלים מפגלין הוא ג"כ רק בג' העבודות שחיטה וקבלה והולכה אבל בזריקה אין פיגול לבעלים אפי' לראב"י דכי היכא דאין אז מחשבת שינוי בעלים לכהן והיינו משום דא"א למחשבה לחול רק בגמר ואו כבר פסקו הבעלים מהיות בעלים ולא שייך תו שינוי בעלים א"כ ה"נ בבעלים עצמן כיון דמפאת ענין בעלים הוא דמפגלין א"כ ג"כ אין להם

מחשבה בזריקה כיון דא"א למחשבתן לחול רק בגמר הזריקה ואז הרי כבר פוסקים מלהיות בעלים ואין טעם למחשבתן לחול וז"פ

[וזה לגמרי היפוך צד הסברא שכתבנו באותיות הקודמות דאין מחשבה לבעלים גם לראב"י רק בזריקה דכיון דאין להם בקרבן רק הכפרה דהיא רק בזריקה לכן הם בעלים רק בזריקה ולכן אין להם מחשבה רק בה כיון דאינם בעלים רק בה דמה"ט אין שינוי בעלים אלא בזריקה והיינו דכתבתי כ"ז לפי מה דמבינים בפשיטות הכוונה דמחשבת שינוי בעלים ישנו ג"כ בכל הד' עבודות כמו שינוי קודש וגם בזריקה עצמה יש מחשבה זאת דאם זורק קרבן ראובן לשם שמעון הזריקה פסולה ואין החילוק בין שינוי קודש לשינוי בעלים רק דמחשבת שינוי קודש היא בכל עבודה באותה עבודה עצמה ואילו מחשבת שינוי בעלים היא בכולם רק בזריקה היינו שוחט ומקבל ומוליך ע"מ לזרוק שלא לשם בעלים ובזריקה עצמה המחשבה היא שזורק שלא לשם בעלים וכן מבואר בתוס' זבחים (דף ד' ע"א) ד"ה מה לזביחה דמחשבת שינוי בעלים פוסלת גם בזריקה עצמה אם זורק שלא לשם בעלים ע"ש וחידוש על המל"מ שלא הביא דברי התוס' הנ"ל וכך היא הפשיטות לכאורה בכולה שמעתתא קמייתא דזבחים:

וע"כ לסברא זו שפיר נראה לומר כדברינו הקודמים דאין לבעלים מחשבה רק בזריקה דכיון דהם בעלים רק בה דמה"ט אין שינוי בעלים אלא בזריקה היינו במחשבה על הזריקה כנ"ל והיינו משום דאינם בעלים רק בזריקה דמכפרא ולכן לא שייך מחשבת בעלים רק בה היינו או עלי' בשחיטה ובקבלה ובהולכה או בה בעצמה וע"כ שפיר בעלים גופייהו כיון דמפאת בעלים הוא דמחשבין והרי אינם בעלים רק בה לכן שפיר אין להם מחשבה רק בה לבד ולא בשאר הג' עבודות כלל דרק כהן העובד בפועל יכול לחשב גם בשאר עבודות מחשבת שינוי בעלים על הזריקה ומהני מחשבתו כיון שהוא עובד ומחשב בעבודתו על שינוי בעלים במקום שיש בעלים היינו בזריקה משא"כ הבעלים עצמן כיון שאינם בעלים רק בזריקה א"כ לפני הזריקה הרי הוא כאיש אחר לגמרי ולא שייכא כלל מחשבתו בקרבן אף אם יחשב על הזריקה כגון שיחשב בשחיטה וקבלה והולכה לזרוק דמו חוץ לזמנו וחוץ למקומו או לזרוק דמו שלא לשמו למ"ד דמחשבין מעבודה לעבודה ומחשבת שינוי בעלים עצמה כבר כתבתי באות (מ"ז) דבלא"ה אין לבעלים כלל דאחרי דמחשב לשם אחר הרי אין הוא הבעלים ועוקר ענין בעלים שלו ושוב אין במחשבתו כלום כיון דרק מפאת ענין בעלים הוא דמחשב] דכיון דלפני הזריקה אינו בעלים אין לו שייכות אז בקרבן עדיין וא"א למחשבתו לפעול כלום אחרי שאינו לא עובד ולא בעלים ומה ענין למחשבתו לפעול ורק כהן העובד יוכל לחשב גם מחשבת

שינוי בעלים בשאר עבודות על הזריקה דכיון דעובד מהני מחשבתו בעבודתו שמחשב בה מחשבת שינוי בעלים על מקום שיש בעלים היינו על הזריקה אבל בעלים עצמן שפיר אין יכולין לחשב כלל רק בזריקה כיון דאינם בעלים רק בה וכמובן וזה הי' כל סברתנו בזה עד כה בכל האופנים שנשתמשנו בסברא זו דאין בעלים מפגלין רק בזריקה:
ואולם לפי צד הסברא הנראית מדברי התוס' ריש זבחים הנ"ל וכפי מה שהבין גם המל"מ בדבריהם דבזריקה עצמה אין מחשבת שינוי בעלים רק בשאר עבודות ע"מ לזרוק וזהו על כרחך מטעמא דכתיבנא כיון דהמחשבה בגמר הזריקה היא שחלה ואו כבר אינן בעלים וא"כ ה"נ הבעלים עצמן בהכרח ג"כ אין להם מחשבה בזריקה מאותו הטעם בעצמו כיון דמחשבתם רק בגמר הוא שחל ואז כבר אינן בעלים עוד ואין כח למחשבתם לחול כיון דרק מפאת ענין בעלים הוא דמפגלין והרי אינם בעלים עוד ואין שום טעם לחלק בין ב' אילו הדברים היינו בין מחשבת שינוי בעלים דליתי' לכהן בזריקה ובין מחשבת הבעלים עצמן דלית להו מחשבה בזריקה וא"כ לסברא הנ"ל הרי ההכרח מכריח לומר להיפוך דכוונת ראב"י איננה על הזריקה וא"כ הוא רק על שאר עבודות וכמובן]:
והנה אחרי אשר עלתה בידינו הצעה ואת דאין מחשבה לבעלים גם לראב"י בזריקה אומר דהנה ר' שמעון ס"ל בזבחים (דף י"ג ע"א) דבהולכה אין מחשבה כלל אפי' לכהן הואיל והיא עבודה שאפשר לבטלה דאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק ע"ש וא"כ הרי י"ל דראב"י נמי ס"ל כר"ש הנ"ל וא"כ ממילא הך דבעלים מפגלין כוונתו רק אשחוטה וקבלה דאילו זריקה אין בה פיגול לבעלים כיון דאי אפשר למחשבה לחול רק בגמר ואז אינן בעלים עוד וכנ"ל ואילו הולכה הרי גם לכהן אין בה פיגול ולית בה מחשבת פיגול כלל:
והנה במנחות (דף ב' ע"ב) אברייתא דמייתי התם ר' שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות ועלו לבעלים לשם חובה שאין המנחות דומות לזבחים שהקומץ מחבת לשם מרחשת מעשי' מוכיחין עלי' שהיא מחבת כו' אבל בזבחים אינו כן שחיטה אחת לכולן קבלה אחת לכולן זריקה אחת לכולן ובתוד"ה שחיטה אחת לכולן וז"ל הא דלא קתני הולכה אחת לכולן משום דאיירי הכא אליבא דר"ש דלא חייש בהולכה בפ"ק דזבחים משום דהוי עבודה שאפשר לבטלה ור"ש דפליג בהילוך דזבח לא איצטריך לפלוגי בהילוך דמנחות אבל תימא קצת אמאי לא פליג בקבלה דמנחות דאפשר נמי לבטלה לר"ש כדלקמן פ' הקומץ רבה (דף כ"ו ע"א) מ"ט דר"ש בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת א"ר לא בעי קבלה עכ"ל:

והנה כתבו התוס' בזה דלר"ש דפליג בהילוך דזבחים במשנה דלא מהני בה מחשבה מפאת דאפשר לבטלה לא הוצרך התנא להשמיענו מחלקותו בהילוך דמנחות דממילא שמעת מינה דפליג גם במנחות דמאי שנא דהא גם במנחות הוי ההולכה עבודה שאפשר לבטלה שאם רצה קומץ בצד המזבח ומקטיר ואך הקשו התוס' דמיבעי לי' לר"ש לאיפלוגי בקבלה דמנחות היינו קידוש הקומץ בכלי לפי מה דס"ל לר"ש במנחות (דף כ"ו ע"א) דאם רצה השה בימין וא"צ לקדש הקומץ בכלי וא"כ הא ה"ל ג"כ עבודה שאפשר לבטלה וא"כ מיבעי לי' לר"ש לאיפלוגי דלא תיהני בי' מחשבה והי' לו להתנא להשמיענו זה דאין וה נשמע מכללא דזבחים דהא בזבחים הוי הקבלה עבודה שא"א לבטלה גם לר"ש ולא פליג בה ר"ש והוא חידוש במנחות שאינו בזבחים וא"כ ה"ל להתנא להשמיענו זאת במנחות והנה אם נאמר דהאמת הוא כן במנחות דלא מהני מחשבה לר"ש גם בקידוש קומץ מפאת דאפשר לבטלה ותמיהת התוס' רק על התנא מדוע לא שנה לפלוגתא זאת אבל עכ"פ גוף דעת ר"ש כך הוא א"כ הרי י"ל דגם ראב"י ס"ל כן וא"כ הרי לא נשאר לנו שיהי' לבעלים מחשבה במנחה איפוא רק בקמיצה דבקבלה והולכה ליכא מחשבה כלל אפי' לכהן ובהקטרה נמי הא אין מחשבה לבעלים כמו בזריקה וכמובן:

ואולם אם גם נאמר דכוונת התוס' דמדלא שנא התנא מחלוקת ר"ש בקבלה דמנחות משמע דמודה ר"ש בקבלה דמנחות ועל ר"ש עצמו היא דתמהו מדוע מודה וא"כ הרי אין לנו לומר לכאורה גם לראב"י דלא מהני מחשבה בקבלה דמנחות אחרי דלא מצינו סברא זו לשום תנא ואין לנו לבדות לראב"י סברא מלבנו החולקת על כל התנאים:

ואף דגוף תמיהת התוס' הנ"ל לענ"ד לכאורה י"ל בפשיטות דר"ש פליג שפיר גם בקבלה דמנחות ולא הוצרך להשמיענו זה כיון דממילא שמעת מינה מהך דהולכה דזבחים דנשנה במשנה דזבחים (דף י"ג ע"א) דר"ש מכשיר בהילוך מטעמא דאפשר בלא הילוך שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק ע"ש וא"כ מזה הא ממילא נדע דכיון דקבלה דמנחות נמי אפשר לבטלה לר"ש לפי מה דשנה התנא סברת ר"ש במנחות (דף כ"ו ע"א) במשנה ג"כ דר"ש מכשיר שלא בכלי שרת ולא בעי קידוש הקומץ בכלי ע"ש וא"כ הרי ממילא נדע מעצמינו דר"ש מכשיר גם כן במחשבה בקבלה דמנחות הואיל והיא ג"כ עבודה שאפשר לבטלה לדידי' ולא הוצרך התנא להשמיענו עוד כלל פלוגתא דר"ש אמחשבה דקבלה דמנחות דממילא שמעית מינה ונדע אותה מעצמינו מכללא דהנך ב' משניות דשנה באחת דר"ש מכשיר בהולכה הואיל ואפשר לבטלה ושנה בשני' דר"ש אין מצריך קידוש קומץ בכלי וא"כ הרי היא ג"כ עבודה שאפשר לבטלה ולא פסלא בה מחשבה

ממילא ויותר מזה מצינו בריש עירובין במשנה מבוי שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה ימעט ר' יהודה אומר א"צ למעט והרחב מעשר אמות ימעט ובגמ' אמר רב חכמים לא למדוה אלא מפתחו של היכל ור' יהודה לא למדה אלא מפתחו של אולם כו' ושם (ע"ב) ור' יהודה מפתחו של אולם גמר והתנן והרחב מעשר אמות ימעט ולא פליג ר' יהודה אמר אביי פליג בברייתא דתני' כו' ולפלוג במתני' פליג בגובהה וה"ה לרוחבה כו' הרי דתנא דמתני' שנה פלוגתא דר' יהודה רק בגובהה ואילו ברוחבה סתם ושנה והרחב מי' אמות ימעט ואע"ג דר' יהודה פליג גם ברוחבה והיינו משום דסמך דמעצמינו נדע מפאת הטעם דר' יהודה מפתחו של אולם גמר דכי היכא דפליג ר' יהודה בגובה ה"ה ברוחב דפתחו של אולם הי' רחב כ' אמות וא"כ ק"ו הדברים דמה שם שלא נתפרש כלל טעמא דר"י במשנה ועכ"ז סמך התנא דנדע מעצמינו טעמא דר"י ונדע משום זה דפליג גם ברוחבה וסמך ע"ז למיסתם דינא דרוחבה לבלתי לשנות בה פלוגתא דר"י בסמיכה שנדע זה מעצמינו עפ"י טעמו של ר"י אף שלא שנה התנא כלל הטעם וא"כ כ"ש כאן דנתפרש טעמו של ר"ש במשנה זבחים (דף י"ג ע"א) הנ"ל דהוא משום דהיא עבודה שאפשר לבטלה שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק דשפיר ה"ל לתנא תו למיסתם דין קבלה דמנחות במנחות (דף י"ב ע"א) במשנה ולשנות בה פסול מחשבה בסתם בסמיכה שנדע מעצמינו דר"ש פליג בה כיון דלפי הטעם שלו בהך דהולכה דזבחים גם כאן אין לה להמחשבה להועיל אחרי שגם כאן היא עבודה שאפשר לבטלה לדידי' וכנ"ל ודו"ק היטב כי הוא דומה בדומה ממש להך דעירובין ועוד עדיף מיני' טובא וכנ"ל וע"ע דוגמת הך דעירובין ממש ביומא (דף מ"ג ע"ב) כיון דאמר מר משמע מוציא מיד משמע ומשמע ממילא פליג עש"ה ותבין ויש כזה עוד בכמה דוכתי):

והנה כ"ז לולי דברי התוס' הנ"ל אך גם אם נאמר כסברת תמיהת התוס' הנ"ל ולפי הבנתנו השני' בה הנ"ל דר"ש מודה בקבלה דמנחות מדלא תני בה תנא פלוגתא דידי' וכנ"ל מ"מ נראה דג"כ לק"מ וזה דנלענ"ד ביישוב תמיהת התוס' הנ"ל מדוע מודה ר"ש בקבלה דמנחות הא גם היא עבודה שאפשר לבטלה לר"ש דלא בעי קידוש קומץ בכלי ונראה דהא דס"ל לר"ש דאם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת וז"ל המשנה במנחות (דף כ"ו ע"א) שם שלא בכלי שרת פסול (אם לא קידש הקומץ בכלי שרת רק העלהו בימינו שהוא קומץ בה על המזבח) פסול ור"ש מכשיר ובגמ' אמר ר' יהודה ברי' דר' חייא מ"ט דר"ש אמר קרא קודש קדשים היא כחטאת וכאשם (במנחה כתיב) בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם כו' והיינו שאם בא לעובדה ביד אז א"צ קידוש קומץ בכלי אבל בעי ימין דווקא וצריך להעלות הקומץ

בימינו שהוא קומן בה ע"ג המזבח ואם בא לעובדה בכלי היינו שאם רצה לקדש הקומץ בכלי יכול לעבוד בשמאל לתתו בשמאלו בכלי ולהעלותו בכלי בשמאלו ע"ג המזבח וע"כ נראה דהא דדרשי' מקרא דאם רצה עובדה בימין וא"צ לקדש הקומץ בכלי אין הכוונה בזה דלא בעינן כלי כלל רק הכוונה דהתורה החשיבה גם ימינו לכלי דכזה ממש מצינו גם ביומא (דף מ"ח ע"א) וז"ל הגמ' תנן התם נשפך הדם (מן הצואר) על הריצפה ואספו פסול מן הכלי (לאחר שקיבלו בכלי שרת) על הרצפה ואספו כשר כו' בעי ר' פפא נתפזר הקטורת ממלוא חפניו מהו ידו כצואר בהמה דמי ופסולה א"ד ככלי שרת דמי ולא פסולה תיקו עכ"ל הגמ' והנה דנסתפקה הגמ' בזה בענין חפינת קטורת דיוהכ"פ ביד אם הענין שהחשיבה תורה את היד לכלי וה"ל כאילו נתקדש בכלי וכשנתפזר מידו הוי כדם שנשפך מן הכלי דאספו וכשר א"ד אין היד ככלי ורק דלא בעי כלי וע"כ כיון דעכ"פ אינו ככלי שוב דמי לדם שנשפך מן הצואר על הרצפה דפסול:

וכזה הוא ג"כ ממש איבעיא בזבחים (דף צ"ב ע"ב) וז"ל הגמ' בעי ר' אבין חטאת העוף שהכניס דמה בצוארה בפנים מהו צוארה ככלי שרת דמי ומיפסיל א"ד כצואר בהמה דמי מדמה אמר רחמנא ולא בשרה וברש"י חטאת העוף שהכניס דמה בצוארה בפנים בין מליקה להזיי' מהו שתיפסל משום וכל חטאת אשר יובא מדמה אל הקודש פנימה מי אמרינן צוארה ככלי שרת דמי שהרי לא הוזקקה בקבלת כלי וזהו כלייי' ומיפסל בהכנסת הדם שהכניסו בכלי להיכל א"ד כצואר בהמה דמי ובהמה שהכניסה לפנים משנשחטה והוציאה משם וקיבל דמה לא מיפסלה דמדמה אמר רחמנא ולא שהכניסו עם בשרה עכ"ל והנה דגם פה נסתפקה הגמ' במאי דלא הצריכה תורה קבלת דם בכלי בעוף אם הכוונה שא"צ כלי וה"ל הדם שבצואר לאחר מליקה כדם שבצואר בהמה לאחר שחיטה וכמו דאין נפסל בבהמה אם הכניסה לפנים קודם קבלה דמדמה אמר רחמנא ולא בשרה ה"נ אין נפסל או הכוונה שהחשיבה תורה את צואר העוף ככלי וזהו כליו וכלשון רש"י ז"ל שהעתקתי וע"כ ה"ל הכנסתו בצואר כאילו הכניס דם בהמה שנתקבל בכלי שרת בפנים דנפסל בהכנסה לפנים וע"כ גם בעוף יש לו להפסל וא"כ מעתה הרי י"ל גם כאן דסברת ר"ש דהא דגלי רחמנא במנחות דבא לעובדה ביד עובדה בימין אין הכוונה שא"צ כלי רק שהחשיבה תורה את היד ימין לכלי וה"ל עבודת הקמיצה שנוטל את הקומץ מכלי לימינו ב' עבודות גם יחד עבודת קמיצה ועבודת קידוש קומץ בכלי דיד ימינו עצמה שבא בה הקומץ היא הכלי שלו וע"כ מהני שפיר מחשבה גם לר"ש בעבודת קידוש קומץ בכלי אם מקדשו בכלי דהא אינה עבודה שאפשר לבטלה כלל שהרי אפי' עובדה בימינו ואין נותן את הקומץ בכלי ג"כ יש שם קידוש קומץ בכלי דהיד

ימין עצמו הרי הוא הכלי ולא דמי כלל להולכה דאי בעי שוחט בצד המזבח וזורק ואז אין שם הולכה כלל משא"כ כאן דתמיד צריך להיות קידוש קומץ בכלי דאפי' עובד ביד ג"כ הרי יש קידוש קומץ בכלי דהיד עצמו הוא כליו וכנ"ל ודו"ק היטב מאוד:

ויש ראי' ברורה לזה דסברת ר"ש הוא כן דהיד ימין נחשב ככלי לא שא"צ כלי והוא מסוגיא דמנחות (דף כ"ו ע"א) הנ"ל עצמה שם והנני להעתיקה כולה לפי שכולה נצרכת לענייננו וז"ל הגמ' אמר ר' יהודה ברי' דר' חייא מ"ט דר"ש אמר קרא קודש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם ור' ינאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפי' בהמיינו ואפי' במקידה של חרש (היינו דלא בעי לא ימין ולא כלי רק אפי' בהמיינו ואפי' במקידה של חרש) ר"נ בר יצחק אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש (בכלי וכי מכשיר ר"ש בהקטר שאם נטלו מתוך כלי שרת לאחר שקידשו בו והעלהו בידו והקטירו כשר) מיתיבי הקטר חלבים ואיברים כו' שהעלו בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל כשירין הקומץ והקטורת ולבונה שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל כשירין תיובתא דר' יהודה ברי' דר' חייא (דאמר ביד עובדה בימין דהא הכא קתני אפי' ביד שמאל בלא כלי והא וודאי ר"ש היא דהא מכשיר שלא בכלי שרת) אמר לך ר' יהודה ברי' דר' חייא לצדדין קתני ביד בימין בכלי בין בימין בין בשמאל כו' ת"ש קמץ בימינו ונתן בשמאלו יחזור לימינו כו' דברי ר"א ור"ש וחכ"א כיון שנתנו לשמאל פסלתו מתנתו מ"ט משום דבעי קדושה בכלי וכיון שנתנו לשמאל (לפני קידוש כלי) נעשה כדם שנשפך מצואר בהמה על הרצפה דהשמאל הוא ג"כ כרצפה) ואספו שפסול מכלל דר"א ור"ש לא בעו מתן כלי תיובתא דר"נ (דאמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש בכלי) תיובתא לר' יהודה ברי' דר' חייא מסייעא לי' לר' ינאי לימא תיהוי תיובתא (דאמר כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו אפי' בהמיינו וכ"ש בשמאל והכא קתני דאם נתנו בשמאל יחזיר לימין) אמר לך ר' ינאי אנא דאמרי כתנא דהקטר (כתנא דלעיל דאמר הקטר חלבים כו' בין בכלי בין ביד בין בימין בין בשמאל כשירין) ולאו לצדדין קתני (דר' ינאי לא ס"ל לפרש דלצדדין קתני ומכשיר האי תנא דהקטר אליבא דר"ש עבודת קומץ בשמאל ואפי' ביד ותנאי נינהו ואליבא דר"ש וס"ל לר' ינאי כהך תנא דלעיל) עכ"ל הגמ':

והנה מבואר בזה דלרבנן דבעי קידוש קומץ בכלי אם נתנו לשמאל קודם קידוש כלי ה"ל כדם שנשפך מן הצואר על הרצפה שפסול משא"כ לר"ש אינו נפסל במה שניתן לשמאל וא"כ היינו על כרחך משום דסבירא לי' לר"ש דהימין עצמו נחשבת כלי וה"ל כנשפך מן הכלי על הרצפה דאוספו וכשר דהא אין לומר דס"ל לר"ש דלא בעי כלי כלל דהא בהך

דנתפזר הקטורת ממלוא חפניו נמי אמרינן בגמ' דתלוי בזה דאם היד הוא ככלי שרת כשר בנתפזר ממנו דה"ל כנשפך מכלי על הרצפה ואם היד הוא כצואר בהמה [והיינו דא"צ כלי לא שנחשב ככלי וכמו שפירשנו והוא פשיט] הוא פסול בנתפזר ממנו כמו בנשפך מן הצואר על הרצפה וכנ"ל וא"כ הא דלר"ש כשר בנתנו לשמאל על כרחך הוא משום דס"ל כצד הסברא דהיד נחשב ככלי וה"ל כנשפך מן הכלי כו' וכן מבואר להדיא ברש"י במנחות (דף כ"ו ע"ב) שם ד"ה מ"ט משום דבעי לקדושי בכלי כו' דהא דלר"ש לא מיפסיל היינו משום דלדידי' הוי כדם שנשפך מן הכלי על הרצפה ואספו שכשר עש"ה:

ועוד כדמות ראי' לזה מלישנא דר' ינאי דאחרי הך דר' יהודה ברי' דר' חייא דאמר בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם אמר ור' ינאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפי' בהמיינו ואפי' במקידה של חרש ולכאורה תיבות מכלי שרת דר' ינאי מיותרים דודאי הקמיצה היא מכלי שרת ואם בא לומר דרק הקמיצה צריכה להיות מכלי אבל אח"כ א"צ כלי רק אפי' בהמיינו כו' הרי ג"כ תיקשי דמה זה דנקט הרבותא בענין הכלי דווקא הרי גם ר' יהודה ברי' דר' חייא אינו מצריך אח"כ כלי רק או כלי או יד ור' ינאי אתרווייהו בא לומר דא"צ לא זה ולא זה וא"כ הרי אין הרבותא שלו בענין העדר הצרכת כלי דוקא רק בענין העדר הצרכת יד כמו בענין העדר הצרכת כלי וא"כ הרי אין הדיוק בענין הכלי כלל ואכתי הנך תיבות מכלי שרת מיותרים רק כך הול"ל כיון שקמצו מעלהו ומקטירו אפי' בהמיינו כו' דו"ק ותשכח כי כן, הי' לו לומר לפי משפט הלשון אם אין כוונת הרבותא בענין הכלי דווקא:

ואך לדרכנו ניחא בעזה"י דהא ר' יהודה ברי' דר' חייא אמר באמת דבעי כלי דווקא דלא לבד שקומצו מכלי שרת רק גם אח"כ צריך לתתו בכלי שרת ולהעלותו בכלי שרת דאפי' נותנו ביד הרי גם ענין היד היא שהחשיבתה תורה לכלי וכנ"ל וא"כ אחרי מאמר זה דר' יהודה ברי' דר' חייא שפיר יפול עליו לישנא דר' ינאי שאין הדבר כמו שאתה אומר שצריך עוד כלי אחר הקמיצה דאין הדבר כן דא"צ רק שתהי' הקמיצה מכלי שרת אבל כיון שקמצו מכלי שרת שוב אח"כ א"צ כלי עוד רק אפי' בהמיינו כו' ודו"ק היטב מאוד. וגוף הך לישנא דאפי' בהמיינו ואפי במקידה של חרש נמי ענינו רק להורות העדר הצרכת ענין כלי ולומר דא"צ כלי כלל ורק אפי' בהמיינו דאינו כלי כלל ואפי' במקידה של חרש דא"א שיהי' בו כלל ענין כלי דהוא פחות שיהי' בו ענין כלי וכדאמר בזבחים (דף צ"ו ע"ב) דאפי' לר' יוסי בר' יהודה דס"ל עושין כלי שרת של עץ ה"מ דעץ אבל דחרס לא וכזה הוא ג"כ במנחות (ד כ"ח ע"ב) וברש"י שם דהיינו טעמא דכלי חרס הוא פחות מכל הכלים ואין ראוי אפי' למלך בשר ודם כ"ש לפני מלך מלכי המלכים

הקב"ה ע"ש ועכ"ז מעלהו אפי' במקידה של חרס דא"צ ענין כלי שרת כלל וכלל וזהו ענין הלשון אפי' בהמיינו ואפי' במקידה של חרש:

וכעין לשון זה הוא ג"כ בזבחים (דף כ' ע"ב) פרה ר' חייא בר' יוסף אמר מקדש בכלי שרת בפנים ויוצא ור' יוחנן אמר אפי' בחוץ ואפי' בכלי חול ואפי' במקידה של חרס פי' אפילו במקידה של חרס דגרע עוד משאר כלי חול דכלי חול חזי מיהת לקדושי לכלי שרת משא"כ מקידה של חרס דאין ראוי כלל לכלי ואפ"ה כשר הרי דהך לישנא אפי' במקידה של חרס בא כאשר הכוונה לומר דא"צ כלי כלל וכזה הוא כלל הכונה גם כאן דלר"י ברי' דר' חייא הא מצרך ר"ש ענין כלי שרת בכל האופנים או כלי שרת ממש בפועל או ימין שהחשיבתו תורה במקום כלי שרת ועשאתו ככלי שרת וע"ז א"ר ינאי דאינו כן רק א"צ כלי שרת כלל ואפי' בהמיינו ואפי' במקידה של חרם שאין בו אפי' ראויות לכלי שרת דא"צ ענין כלי שרת כלל והוא ממש כהך לישנא דזבחים (דף כ' ע"ב) דכשרצה לומר דא"צ כלי שרת אמר אפי' בכלי חול ואפי' במקידה של חרש ודו"ק:

והנה אחרי אשר עלה בידינו זה דהא דפסיל מחשבה בקידוש קומץ בכלי לר"ש אע"ג דלא פסיל מחשבה לדידי' בעבודה שאפשר לבטלה היינו משום דקידוש קומץ בכלי לא הוי עבודה שאפשר לבטלה לדידי' דגם היד ימין דכשר כשאין עובד בכלי ענייני רק דהחשיבתו תורה לכלי ותמיד בעי כלי וכנ"ל והנה דבר זה דכל כי ה"ג שלא הצריכה תורה כלי רק דבר אחר יד ימין וכדומה אם הכוונה שא"צ באמת כלי או הכוונה שהחשיבה תורה את הדבר האחר ההוא לכלי הרי כבר הבאנו שהוא ספיקו של ר' פפא ביומא בחפינה וספיקו של ר' אבין בזבחים בחטאת העוף (ע"ש בזבחים (דף צ"ב ע"ב) דהוא גם שם איבעי' דלא איפשיטא) אם הכשר היד בחפינה ענייני דא"צ כלי או דהיד חשוב ככלי וכן אם הכשר הצואר בחטאת העוף הוא דא"צ כלי או דהצואר הוא ככלי וס"ל לר"ש איפוא כאותה צד סברא דהדבר האחר הנכשר תחת הכלי החשיבתו התורה לכלי לא שא"צ כלי וע"כ פסול מחשבה בקידוש קומץ ולא הוי עבודה שא"א לבטלה וככל הנ"ל:

וא"כ אחרי שדבר זה הוא איבעי' דלת איפשיטי בגמ' בחפינה ובחטאת העוף הרי כאן לפנינו ב' צדדי הסברות האלה מסופקות לחכמים וא"כ אף דר"ש ס"ל כצד הסברא האחת הרי שפיר י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל כצד הסברא השניי' דכל הכשר דכה"ג הוא מפאת שא"צ כלי לא מפאת שנחשב ככלי ואף דס"ל כר"ש בהך דעבודה שאפשר לבטלה לא הוי עבודה ולא מהני בי' מחשבה מ"מ באידך סברא דר"ש דהכשר דכה"ג הוא מפאת שנחשב ככלי הרי אין מוכרח לסבור כמותו דהא אין סברות אלו תלויות זו בזו כלל וא"כ

שפיר י"ל דראב"י ס"ל כאידך צד הסברא דהכשר דכה"ג עניינו שא"צ כלי וא"כ שוב גם בקבלה דמנחות שפיר לא פסיל מחשבה לדידי' מפאת היותה עבודה שאפשר לבטלה דרק מדעת עצמינו לא הי' אפשר לנו לומר דראב"י פליג אהא אבל אחרי אשר העלינו דדבר זה הוא ב' צדדי סברא דאיבעי' דלא איפשיטו בגמ' א"כ י"ל בפשיטות שפיר דר"ש ס"ל כצד סברא האחת וראב"י ס"ל כצד סברא השנית והא דלא אמר הש"ס בהנך איבעי' דהם כתנאי אין קושיא כיון שאין פלוגתתם מפורשת על חפינה או על חטאת העוף והוא רק דמיון קרוב דדנין דפליגי בצדדי הסברות הנ"ל וכמובן ולא בעי למיפשיט רק מדבר המפורש ומוכרח וכדמצינו ככה בכמה דוכתין וא"כ נמצינו למידין איפוא דאין לבעלים מחשבה במנחה לראב"י לא בקבלה ולא בהולכה ולא בהקטרת קומץ היינו דבקבלה והולכה אין מחשבה כלל ובהקטרת קומץ לבעלים מיהת לית להו מחשבה וצריך לנו עוד טעם על קמיצה דמנחות שלא תועיל מחשבה לבעלים:

והנה י"ל עוד באופן אחר בפשיטות טפי דלית לי' לראב"י מחשבה בקבלה דמנחות כלל וזה דהא גם לר"ש מצינו בזה ב' סברות בגמ' דר' יהודה ברי' דר' חייא ס"ל אליבי' דבעי' או כלי או ימין ור' ינאי ס"ל דפלוגתא דתנאי הוא אליביה דיש תנא דס"ל אליבי' כן ואילו תנא דהקטר ס"ל אליבי' דא"צ לא כלי ולא ימין רק אחרי שקמצו מכלי שרת מעלהו בכל דבר שרוצה ואפי' בהמיינו כו' והנה הא דכתיבנא דס"ל לר"ש דהימין נחשב כלי הנה זהו רק לר' יהודה ברי' דר' חייא משא"כ לר' ינאי דיכול להעלותו בכל דבר וודאי דלא שייך לומר דהחשיבה תורה כל הדברים שבעולם לכלי שרת דרק בדבר מוגבל כיד דכאן ובחפינה וצואר דחטאת העוף שייך לומר דאחשבינהו רחמנא לכלי משא"כ היכא דכל הדברים שבעולם כשירים ודאי דלא שייך לומר דאחשבינהו רחמנא לכל דברים שבעולם לכלי שרת רק הכוונה בהכרח דא"צ כלי כלל ולכן הכל כשר וכמו שהארכנו כבר דזהו כוונת ר' ינאי בהא דאמר כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפי' בהמיינו ואפי' במקידה של חרש דכל כוונתו לומר דאחרי הקמיצה מכלי שרת תו לא צריך עוד ענין כלי כלל וכלל וכנ"ל בארוכה בזה:

וא"כ לר' ינאי ותנא דהקטר אליבא דר"ש הא ה"ל קבלה דמנחות שפיר עבודה שאפשר לבטלה ויותר נראה דאין כלל עבודת קבלה במנחות לסברא זו דאפי' יתן את הקומץ לכלי שרת הרי לא יפעול בו הכלי שום קדושה לענין שום דבר כלל כיון דא"צ לכלי כלל וע' מנחות (דף כ"ד ע"א) ואם כן הא דאין כלל עבודת קבלת כלי במנחות לסברא זו וא"כ אחרי דמצינו ב' סברות אלו בגמ' אליבא דר"ש הא י"ל שפיר דראב"י ס"ל ג"כ כסברת

ר' ינאי ותנא דהקטר אליבא דר"ש הנ"ל ושפיר אין מחשבה בקבלה דמנחות ויותר מזה דאין כלל קבלה במנחות וכנ"ל:

[**ותנא** דמתני' דלא שנה פלוגתא דר"ש אקבלה דמנחות לר' ינאי י"ל דתנא דמתני' ס"ל כאידך תנא אליבא דר"ש דפליג אתנא דהקטר וס"ל דבעי' או ימין או כלי ולדידי' הא שפיר מהני מחשבה גם לר"ש וכנ"ל ועוד דאפי' ס"ל כר' ינאי ותנא דהקטר אליבא דר"ש ג"כ לא הי' לו לשנות פלוגתא דר"ש אמחשבת קבלה דמנחות דמשנה שאינה צריכה היא דהא אין כלל קבלה לדידי' במנחות וכנ"ל ופשיטא דאין שם מחשבה דאפי' נותנו לכלי שרת כיון דאין הכלי פועל בו כלל ה"ל רק כאילו נתנו לשאר כלי בעלמא ומה שייכות למחשבה ורק בזבחים דשייך הולכה בשוחט רחוק מן המזבח אשמעי' סברת ר"ש דמ"מ לא פסלה מחשבה בהולכה זו הואיל והי' אפשר לו לבטלה לשחוט בצד המזבח משא"כ בקבלה דמנחות דליתה כלל לר"ש לא הי' לשנות פלוגתא דר"ש אמחשבה דידה וגוף פלוגתא דר"ש על גוף הקבלה הרי שנאה לר' ינאי דמתני' דשלא בכלי שרת פסול ור"ש מכשיר הרי מתפרשת כך לדידי' דר"ש מכשיר בלא כלי ורק בכל דבר רוצה מעלהו ומקטירו וכנ"ל וז"פ]:

ודע כי מה שכתבנו דהא דס"ל לר"ש דאם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת אין הענין שא"צ כלי רק דהיד נחשב לכלי וככל הנ"ל הנני להעיר אגב אורחין דיש ליישב בזה קושית תוס' זבחים (דף פ"ג ע"ב) דאהא דתנן במתני' שם המזבח מקדש את הראוי לו אמר בגמ' ראוי לו אין שאינו ראוי לו לא למעוטי מאי א"ר פפא למעוטי קמצים שלא קידשו בכלי ובתוס' שם ד"ה למעוטי קמצים כו' הכריחו דקאי הש"ס אליבא דר' שמעון עש"ה והקשו ע"ז וז"ל לכאורה אפי' אליבא דר"ש קאי כו' דהא שמעי' לר"ש בהקומץ רבה (דף כ"ו ע"א) דקומץ לא בעי קידוש כלי כו' עכ"ל:

ואולם לדרכנו הנה נכון הדבר בעזה"י דמשכחת שפיר גם לר"ש קמצים שלא קידשו בכלי כיון דהכשר היד לר"ש הוא רק מפאת דהיד נחשבת כלי והוא כליו וככל הנ"ל וה"ל לקיחת הקומץ שלוקחו לידו בקמיצה קידוש כלי שלו וע"כ נהי דלכאורה לא משכחת שלא יהי' זה דהא על כרחך הוא קומץ בימינו וא"כ הרי עם הקמיצה נעשה הקידוש כלי תמיד מ"מ כיון דענין היד רק דגם היא נחשבת כלי ומקדשת את הקומץ ככלי ע"כ נראה דלמ"ד דכלי שרת אין מקדשין אלא מדעת אזי אם יכוון הכהן לקמיצה לבד ולא לקידוש קומץ ביד ועכ"פ אם יכוון בפירוש שאין דעתו שיתקדש הקומץ קדושת כלי בידו ודעתו רק לעבודת קמיצה לחוד אזי שפיר יהיה חסר לקומץ זה קידוש כלי גם לר"ש דגם לר"ש הא צריך קידוש כלי רק דהיד נחשבת כלי וע"כ גם ביד נהיג שפיר דינא דאין מקדש אלא

מדעת כמו בכלי ואם דעתו שלא יקדש היד שפיר ג"כ אינו מקדש וא"כ הא משכחת לי' שפיר גם לר"ש קמצים שלא קידשו בכלי ודו"ק כי נכון הוא בס"ד:

והנני חוזר לענייננו ואומר דאחרי הקדימנו כל הנ"ל הנה הרי נשאר לנו רק עוד לחפש טעם לשלא תועיל מחשבת בעלים בקמיצה דמנחות לראב"י ונראה בזה דכיון דקמיצה דמהני ביה מחשבה ילפי' לי' ג"כ רק משלמים בהקישא דזאת התורה כמבואר ברש"י יומא (דף מ"ח ע"א) ד"ה מי יליף מלא מלא ממנחה וע"כ אין פיגול בקמיצה במנחות רק דומיא דשחיטה בשלמים וכל שאינו בשחיטה דשלמים ליתי' ג"כ בקמיצה דמנחות דהוא כנגד שחיטה בזבחים וע"כ נראה לחדש דהך דבעלים מפגלין אין לו מציאות כלל בשחיטה וזה דהא אם הבעלים שוחטין בעצמן או על ידי שלוחן ומפגלין א"כ הא אין צריך לבוא לחלות פיגולם מפאת בעלים דהא חל פיגולם מפאת שוחט ממש דע"י שלוחם נמי כיון דששא"כ ה"ל כאילו שחטו בעצמם ומהני מחשבתם מפאת שוחט ואם היכא דאחר שוחט שלא בשליחותם וחשבו הם מחשבת פיגול [ויל"ע אי זה חשיב שלא בשליחות דהא אם מחשבין גלי דעתייהו דניחא להו בשחיטתו דהא אין מחשבה רק בעבודה וא"כ כשהם מחשבין הרי מחזיקין את השחיטה לעבודה והרי רוצים וניחא להו איפוא בשחיטתו ושוב הוי ממילא שליח דידהו מטעם זכי' דזכי' מטעם שליחות ושוב הוי ג"כ כאלו שחטו בעצמן ומהני מחשבתם בתורת שוחט ואולם משכחת באחר ששוחט ואומר בפירוש שאינו רוצה להיות שליח הבעלים רק אדעתא דנפשי' הוא דשחיט דאז אף על פי שהבעלים רוצים בשחיטתו מ"מ כיון דהוא אינו רוצה להיות שליח שלהם אינו נעשה שלוחם על כרחו וה"ל נשחט שלא בשליחות ושוב מחשבתם רק מפאת בעלים לא מפאת שוחט]:

ונראה דבכה"ג לא יחול באמת פיגול הבעלים כלל וזה דכיון דחובת שחיטה בקדשים על הבעלים והמצוה שיהיה הקרבן נשחט ע"י הבעלים או ע"י שלוחן לכן אם אחר שוחט שלא בשליחות הבעלים הוי זה פסול בקרבן ואין בו פיגול עוד כיון דלא קרב המתיר כמצותו ונהי דלעיל אות מ"א ובלקח טוב כלל א' כתבנו היפוך זה דאף דחובת שחיטה על הבעלים אין זה פסול בקרבן מה שנשחט שלא בשליחותם ורק מצות שחיטה בבעלים הוא דלא נתקיימה אבל קרבן גופיה לא מיפסיל ע"ש ושם הראיות שהבאנו לזה מ"מ ראיתי אח"כ כי הרשב"א חולק ע"ו דבנדרים (דף ל"ו ע"א) אהא דאמר שם איבעיא להו הני כהני שלוחי דידן הוי או שלוחי דשמיא כו' תנן הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין הא שוגגין פטורין אלא שפיגולן פיגול אא"ב שלוחי דשמיא הוי היינו שפיגולן פיגול אא"א שלוחי דידן הוי אמאי פיגולן פיגול לימא שליחא שויתיך לתקוני ולא

לעוותי כו' וברשב"א שם כ' וז"ל ואי אמרת שלוחי דידן הוי אמאי פיגולן פיגול לימא לי' לתקוני שויתיך ולא לעוותי קשיא לי והא אדם אוסר דבר שאינו שלו במעשה רבה מיהו וכדאמר בע"ז וי"ל דה"מ בשאר איסורין אבל הכא אי בעי שליחות כשהוא משנה שליחותו לעוות נמצא שאינו שליח לכך ולא הוי כשוחט קרבן אלא כנוחר ולא הוי פיגול וכשר מיהא לא הוי ואיהי לא קשיא לי' למה אינו כשר אלא פיגול הוא דקשיא לי' כנ"ל עכ"ל הרשב"א ז"ל:

והנה שהרשב"א ז"ל מפרש קושיא דגמ' אמאי פיגולן פיגול לימא לי' לתקוני שדרתיך ולא לעוותי וכיון דמעוות הרי אינו שליחו עוד שלא עשאו שליח לעוות וכיון דאינו שליח לכן יש לו להפסל משום זה דכיון דכהני שלוחי דידן אם היתה העבודה שלא בשליחות העבודה פסולה וא"כ כיון דפסול בלא"ה שוב אין לו להיות פיגול דהא לא קרב המתיר כמצותו וא"כ תיקשי דאמאי פיגולן פיגול כך הוא פי' הרשב"א בגמ' הנ"ל ודברינו לעיל אות (מ"א) הם לפי פי' הר"ן שם ההכרח לומר להיפוך דעקירת השליחות אין פוסל העבודה עש"ה בר"ן ובדברינו לעיל בזה ותבין:

והנה מה שכ' הרשב"א בדבריו ולא הוי כשוחט קרבן אלא כנוחר פשוט דהוא רק אשגירת לישן דהא איבעי' דגמ' נדרים שם לא קאי אשחיטה כלל ולא איירי בשחיטה כלל דבשחיטה פשיטא דכהנים שלוחי דידן הוי דהא חובת שחיטה על הבעלים רק כוונת הגמ' על שאר העבודות כמובן בפשיטות וגם א הרשב"א דהוי כנוחר בלא"ה צ"ל דלאו דווקא הוא דכנוחר הא וודאי דלא הוי דאין לו להיות נבילה דשחיטה מיהת הא איכא כשוחט בהמת חברו שלא מדעתו ורק דבענין העבודה הוא פסול דהעבודה צריכה להיות בשליחות וה"ל כעבודה שנפסלה דהוי קדשים פסולין אבל נבילה וודאי לא הוי וז"פ וא"כ אין לנו לקחת מדברי הרשב"א רק גוף פירושו דפי' בגמ' דאי כהני שלוחי דידן בעבודה אם נעשות העבודה שלא בשליחות ה"ז פסול בעבודה וא"א לו להיות פיגול עוד כיון דלא קרב המתיר כמצותו ולפי"ז בשחיטה דקיי"ל לפי האמת דכהני שלוחי דידן כיון דחובת שחיטה על הבעלים וכמ"ש כבר כ"פ והבאתי הך דפסחים (דף ז' ע"ב) מיתיבי ברוך אשר קדשנו ב"ו על השחיטה התם היכי נימא נימא לשחוט לא סגי דלאו איהו שחיט פסח וקדשים מאי איכא למימר וברש"י פסח וקדשים הבעלים נצטוו דכתיב וסמך ידו ושחט עכ"ל וכיון דחובת שחיטה על הבעלים על כרחך דאפי' שחט כהן הוי ג"כ רק שליח הבעלים דהא שחיטה בזר כשירה וא"צ כהן כלל ומה ענין לכהנים להיות שלוחי דרחמנא ואין עדיפות בשחיטה לכהן מלאחר רק כיון דהמצוה על הבעלים צריך שישחטו בעלים בעצמן או ע"י שלוחם יהי' כהן או אחר כי היכא דיוחשב ג"כ ששחטו

הם מטעמא דששא"כ וכמובן [וע"ע בקידושין (דף מ"א ע"ב) דמבואר ג"כ דשחיטת קדשים ע"י אחר שלא בבעלים הוא מטעם שליחות ופריך עלה מנ"ל מקרא דששא"כ לענין שחיטת קדשים עש"ה כולה סוגיא וברש"י וע"ע בערכין (דף ב' ע"א) תוד"ה תחלת הקדש וז"ל ונילף נמי שחיטה מסמיכה ולא ישחוט יורש (כי היכי דיורש אינו סומך) הא ליתא דאפי' שלוחו לא מימעיט לשחיטה עכ"ל ומדלא כתבו דעדיפא מיניה דאפי' אחר לא מימעיט לשחיטה מבואר ג"כ דמצות שחיטת קדשים היא דווקא בבעלים או ע"י שלוחן אבל לא ע"י אחר שלא בתורת שליחות]:

וא"כ לפי"ז היכא דשחט אחר שלא בתורת שליחות שוב שפיר הוא פסול לדברי הרשב"א הנ"ל דאי כהני שלוחי דידן אזי אם נעשה שלא בשליחות הוא פסול בעבודה דהא בשחיטה לכ"ע שחיטת אחר ואפי' שחיטת כהן הוא בשליחות בעלים וכנ"ל וא"כ שוב שפיר לא שייך פיגול כלל אם נשחט הקרבן שלא בשליחות כיון דלא קרב המתיר כמצוותו וכנ"ל:

[**ואין** לומר דהא דחינן בנדרים התם בגמ' להך קושיא מהך דהכהנים שפיגלו כו' ואמרינן שאני התם דאמר קרא לא יחשב מכל מקום דז"א דזהו רק לפי הה"א דכהנים שלוחי דידן גם בשאר עבודות והי' קשה ע"ז מהך דהכהנים שפיגלו כו' הוצרך הש"ס לזה לומר דטעמא משום דדרשינן לא יחשב מ"מ אבל לפי האמת דכהנים שלוחי דרחמנא בשאר עבודות מטעמא דמי איכא מידי דאנן לא מציק למיעבד ושלוחי דידן מצי עבדי דקיי"ל כר"ה ברי' דר' יהושע דאמר הכי ורק הש"ס לא בעי למיפשיט מאמורא רק ממשנה או מברייתא אבל האמת הוא כר"ה ברי' דר"י הנ"ל וכמ"ש תוס' קידושין (דף כ"ג ע"ב) עש"ה א"כ הרי א"צ להך דרשא לפי האמת וא"כ י"ל דלפי האמת לא דרשינן באמת כלל להך דרשא לומר דלא יחשב אתי לרבות דגם בעבודה הנעשית שלא בשליחות בעלים במקום שצריך שליחות בעלים מ"מ חייל מחשבת פיגול דמהך דכהנים שפיגלו כו' הא לא קשיא כלל לפי האמת דקאי רק אעבודות המסורות לכהנים קבלה והולכה וזריקה דלא הוו בהו שלוחי דידן ואין שם פסול כלל מפאת שאינו בשליחות בעלים אבל בשחיטה י"ל שפיר דלא חייל פיגול כל שנעשה השחיטה שלא בשליחות בעלים וכמובן:

ועוד דגם לפי התי' האחר דתוס' קידושין שם דאיבעי' דנדרים הנ"ל הוי גם לר"ה ברי' דר"י הנ"ל דמ"מ בעי אי כהנים הם שלוחי דידן נמי או שלוחי דרחמנא לבד ע"ש מ"מ ג"כ לא קשיא דכיון דלפי הסברא ראוי לומר דעבודה הנעשית שלא בשליחות ה"ל פסול ואין ראוי לפיגול לחול וכסברת המקשן ורק התרצן חדית דגזה"כ הוא מריבויא דלא יחשב א"כ הא אית לן למימר דריבויא אתי רק אשאר עבודות דלא הוי בהו כהן שליח

הבעלים לבד רק שליח הבעלים נמי וא"כ אין עשותו שלא בשליחות בעלים חסרון כ"כ כיון דאינו שלוחו לבד רק שלוחא דרחמנא ג"כ ושלוחות דרחמנא הא אין מתבטל ע"י פיגולו דהא נתנה לו תורה כח לפגל וע"כ רק בזה הוא דגילה קרא דאין פוסל עקירתו השליחות ושפיר הפיגול חל אבל בשחיטה דהוא שליח הבעלים לבד לכן שפיר עדיין יש לנו לומר כסברא החיצונה דאם עושה שלא בשליחות הוא פסול ושפיר אין הפיגול חל דכיון דמסברא אית לן למימר כן לולי קרא א"כ תפשת מועט תפשת ולית לן לאוקים קרא רק אשאר עבודות דלא הוי נגד הסברא לגמרי משא"כ בשחיטה דאיכא סברא אלימתא טפי לפסול מבשאר עבודות כיון דבשחיטה הוא שליח הבעלים לבד לכן שפיר נשאר כפי הסברא החיצונה וכמובן:

ואולם הנה יומצא לפי"ז דלא יהיה מציאות פיגול בשחיטה רק או כששחטו בעלים בעצמן ופיגלו בשחיטתם או אפי' בשחט כהן או אחר ופיגל מדעת הבעלים שידעו והסכימו גם על הפיגול דאילו כששחט כהן או אחר אפי' בשליחות בעלים ופיגל שלא מדעת הבעלים שוב הא כיון שפיגל הרי מתבטל השליחות ע"י הפיגול מטעמא דלתקוני שדרתיך ולא לעוותי ושוב עדיין הרי יש כאן פסול מפאת עקירת השליחות ושוב הרי אין כאן פיגול עדיין דלא קרב המתיר כמצותו וכרשב"א הנ"ל דפי' כן קושית הגמ' דנדרים הנ"ל דמפאת עוות הפיגול השליחות מתבטלת והוי פסול מש"ה ואין לו לפיגול לחול וזה רחוק קצת לומר דלא יהי' פיגול לכהן בשחיטה רק מדעת הבעלים דסתימות לשון המשניות והגמ' בכולי' קדשים לא מוכחא הכי ואפי' בדעת ראב"י נמי רחוק לומר דפליג בהא:

ואולם נתיישבתי דבלאה"נ לא קשיא כלל מהך שינוי דגמ' דאמר א"ק לא יחשב מכל מקום וזה דבאמת הרי צריך להבין קושית הגמ' הנ"ל דמה זה דפריך דכיון דפיגל וה"ל הפיגול עוות ומתבטלת השליחות מטעמא דלתקוני שדרתיך ולא לעוותי וה"ל פסול מפאת ביטול השליחות ע"כ ראוי שלא יחול הפיגול כיון דלא קרב המתיר כמצותו וק' דהא אם תאמר שלא יחול הפיגול שוב הרי אין כאן עוות ושוב הרי לא נתבטל השליחות ושוב העבודה כשירה ושוב הרי שפיר ראוי שיחול וצ"ל דסברת סוגי' הנ"ל הוא דכיון דהסברות מתהפכות ראוי שישאר בשלילה ובהעדר החלות דא"א שיתחדש חלות הפיגול כיון דאם יחול שוב הרי יש עוות ושוב יש פסול מפאת ביטול השליחות ושוב לא הוי פיגול מפאת דלא קרב המתיר כמצותו וע"כ שפיר א"א לו לפיגול שיחול וראוי שישאר בשלילה ובהעדר החלות כאילו לא פיגל כלל ולפי"ז מ"ש הרשב"א דקושית הגמ' הוא דה"ל להיות פסול לא פיגול צ"ע באמת דפסול וודאי אין לו להיות רק או פיגול

או כשר דהא הוא לא עשה דבר רק שפיגל וא"כ אם אין פיגולו חל הרי אין כאן עוות ושוב אין השליחות מתבטלת ושוב הרי ראוי שישאר כשר ואך דהסברות מתהפכות בזה וכנ"ל וא"כ הרי אין לתפוס רק או צד הפיגול או צד הכשרות וא"כ לפי קושית הגמ' דאין לו להיות פיגול ע"כ כוונת הגמ' דראוי שישאר כשר וכנ"ל והיינו משום דס"ל לסוגי' זו בסברות המתהפכות דראוי שישאר בשלילה ובהעדר החלות וכנ"ל):

ולפי"ז הא דמשני הגמ' א"ק לא יחשב מכל מקום הא חדית קרא רק בכה"ג דהסברות מתהפכות שאין נשאר בצד השלילה והעדר החלות רק נשאר בצד החלות משא"כ היכא דיש פסול מפאת עקירת השליחות בפועל דשחט אחר בפועל שלא בשליחות ולא מפאת עוות הפיגול הוא דיש ביטול השליחות רק דשחט בפועל שלא בשליחות ופסול מש"ה ואפי' לא יחול הפיגול מ"מ הוא פסול מפאת דשחט להדיא שלא בשליחות א"כ בכה"ג הא לא מצינו דגילה קרא שיהי' חלות לפיגול ושפיר ראוי להיות הדין עדיין דאין חלות לפיגול משום דלא קרב המתיר כמצותו דרק בעובד בשליחות ופיגל דמפאת עוות הפיגול הוא דאתה רוצה לומר שיתבטל השליחות ולא יחול הפיגול דאז כיון דאינו פיגול שוב הרי אין עוות ושוב אין ביטול השליחות ושוב יש לו לפיגול לחול וכה הסברות מתהפכות תמיד וע"כ בזה הוא דגילה קרא דנשאר בחלות הפיגול אבל היכא דיש פסול בעצם של עבודה שלא בשליחות כשוחט להדיא שלא בשליחות בזה הא לא גילה קרא ושפיר אין לו לפיגול לחול וכמובן ודו"ק היטב מאוד ואם כן שפיר הרי קמו דברינו דבשוחט שלא בשליחות אין הפיגול חל והא דמשמע הסתימות בכל דוכתא דגם בשחיטה יש פיגול לכהן וא"צ שיהי' הפיגול מדעת הבעלים היינו בסתמא דשחיטתו בשליחות הבעלים כמצותו דאין להשליחות להתבטל רק מפאת עוות הפיגול ובזה הא יש קרא דלא יחשב ושפיר הפיגול חל משא"כ בשוחט בהדיא שלא בשליחות שפיר אין לו לפיגול לחול:

ואולם לכאורה גם בזה יש לדון עדיין די"ל דאין כאן היפוך הסברות בהך דנדרים כלל רק כיון דא"א שיוכשר רק ע"י שתאמר תחלה שיש פסול ולא חייל הפיגול משום דלא קרב המתיר כמצותו ע"כ על כרחך לו להיות פסול עכ"פ ודו"ק וא"כ כיון דע"כ צריך להיות מפאת מחשבתו או הפיגול או הפסול א"כ ממ"נ הרי עוות דהפסול הרי הוא ג"כ עוות ושוב הא וודאי יש ביטול השליחות מפאת העוות ושוב בוודאי אין כאן פיגול כיון דפסול וודאי מצד ביטול השליחות ואין כאן היפוך הסברות כלל ודו"ק היטב מאוד:

ואולם נראה לומר עוד עד"ז בפשיטות טפי דכיון דקרא דלא יחשב אתי רק אהיכא דבאין לומר ביטול השליחות מפאת עוות הפיגול מטעמא דלתקוני שדרתיך ולא לעוותי א"כ מניין לנו היות כוונת הגזה"כ דאף דבטלה השליחות מ"מ חייל פיגול גם עם ביטול

השליחות לשנלמוד מזה דגם היכא דעושה העבודה להדיא שלא בשליחות ומפגל נמי חייל פיגול דילמא כוונת הגזה"כ להיפוך לחדש דלא אמרי' בזה הך דלתקוני שדרתיך ולא לעוותי ושאין עוות הפיגול מבטל לשליחות העבודה כלל דגוף הך סברא דעוות הפיגול יבטל שליחות של גוף העבודה הא לא ברירא כל כך דהעבודה שעשה הרי טוב עשה ואם חישב עמה מחשבת חוץ לזמנו הרי רק המחשבה הוא עוות ורק על המחשבה אינו שליח אבל מדוע תובטל שליחות גוף העבודה ובשלמא אם ע"י ביטול שליחות העבודה הי' נתקן המעוות ונכשר הקרבן הי' סברא לומר דניחא להו לבעלים בביטול השליחות עבור שיוכשר הקרבן ויצאו ידי חובת קרבנן אבל אחרי דבלא"ה יופסל הקרבן מפאת ביטול השליחות א"כ שוב הא לא איכפת להו לבעלים כלל וא"כ שוב מה שעשה הרי טוב עשה ושפיר יש השליחות עליו עדיין ורק המחשבה שאינה נכונה ואינה מן העבודה ואדרבה היא פסול העבודה עלי' הוא שאין השליחות וודאי אבל שליחות גוף העבודה מדוע יתבטל וע' היטב בר"ן בנדרים שם וע' גיטין (דף כ"ט ע"א)]:

וא"כ נהי דסברת המקשן דנדרים הנ"ל דגוף שליחות העבודה יש לה להתבטל מפאת עוות הפיגול מ"מ אחרי דיש קרא דלא יחשב לומר דהוי פיגול בכה"ג דילמא אתי קרא באמת לבטל סברא זאת ולומר דאין עוות הפיגול מבטל לשליחות של גוף העבודה כלל ואין כאן פסול כלל מפאת ביטול השליחות ומה"ט הוא דחייל הפיגול ואף דהפיגול הא וודאי הוא שלא בשליחות מ"מ בפיגול גופי' גזה"כ הוא דחייל גם שלא בשליחות אבל שיחול הפיגול גם עם היות ביטול השליחות של העבודה זה הרי אין לנו דאחרי שיש לנו להבין ב' הבנות בענין הגזה"כ א' דכוונת הגזה"כ לומר דאין עוות הפיגול מבטל שליחות של גוף העבודה ואין כאן פסול של עבודה שלא בשליחות כלל ב' דכוונת הגזה"כ לומר דגם עם עבודה שלא בשליחות חייל פיגול וזאת ההבנה השני' הרי מוספת יותר דאילו לפי ההבנה הא' הא יחול פיגול רק כאשר יעבוד העובד בשליחות ויפגל עם העבודה ואילו לפי ההבנה השני' גם אם יעבוד שלא בשליחות ויפגל הרי ג"כ יחול הפיגול א"כ תפשת מיעוט תפשת והיתרון שאין עליו ראי' מן המקרא שפיר יש לו להשאר כפי הסברא החיצונה וכיון דמסברא החיצונה העבודה שלא בשליחות הוא פסול ואין לפיגול לחול עמו כיון דלא קרב המתיר כמצותו וכי היכי דלא חייל עם שום שאר פסול ע"כ כיון שאין לנו ראי' מן המקרא נגד זה דיוכל להיות כוונת חידוש המקרא רק דעוות הפיגול אין מבטל שליחות העבודה ויש עדיין שליחות העבודה וכנ"ל ע"כ היכא דעובד בהדיא שלא בשליחות ומפגל עם זה שפיר ראוי להיות הדין כפי הסברא החיצונה עדיין דהעבודה שלא בשליחות הוא פסול ואין לו לפיגול לחיל וכנ"ל וז"פ וע"כ שפיר גם

השתא דכתי' קרא דלא יחשב מ"מ רק בשוחט בשליחות ומפגל מדעת עצמו הוא דחייל הפיגול משא"כ היכא דשוחט שלא בשליחות ומפגל שפיר דברינו במק"ע דלא חייל הפיגול משום דהוי פסול מפאת השחיטה שלא בשליחות ולא חייל פיגול עמו כיון דלא קרב המתיר כמצותו ודו"ק היטב בכ"ז]:

ומעתה הנה למדנו דלא משכחת כלל פיגול לבעלים בשחיטה בקרבנות בתורת בעלים דאם שוחט בעצמו או ע"י שלוחו דהוי כשוחט בעצמו דששא"כ ומתייחסת המעשה לבעלים ע' לקח טוב כלל א' הא ה"ל פיגולו בתורת שוחט וא"צ לבא לענין חלות שלו מתורת בעלים ולרבנן נמי דאין בעלים מפגלין הא ג"כ חייל הפיגול מתורת שוחט ועובד וכמובן וא"כ גם לראב"י דס"ל דחדית קרא דבעלים מפגלין מ"מ מנין לנו לומר דכוונת הכתוב על השחיטה דאם הבעלים שוחטין במחשבת פיגול חייל פיגולם מפאת בעלים והרי לא נתפרש שחיטה בקרא וכיון דבשחיטה יש לפיגולם בלא"ה לחול מפאת שוחט ממש א"כ הרי נשאר כפי הסברא החיצונה דאין לבעלים ענין לפגל וחל פיגולם רק בתורת שוחט ממש כמו לרבנן ולא בתורת בעלים כלל וכמובן בפשיטות ואם אחר שוחט שלא בשליחות בעלים והבעלים מחשבים מחשבת פיגול שוב כיון דנעשתה השחיטה שלא בשליחות הרי הקרבן פסול ולא חייל מחשבת פיגול כלל דלא קרב המתיר כמצוותו וכנ"ל וא"כ לא משכחת פיגול דבעלים לראב"י בזבחים רק בקבלה ולא בשום שאר עבודה דבזריקה אין פיגול לבעלים ובהולכה גם לכהן אין פיגול משום דאפשר לבטלה ובשחיטה לא משכחת פיגול דבעלים מתורת בעלים וכנ"ל וכל הך דינא דבעלים מפגלין הוא רק בקבלה איפוא לחודא ומדויקים בזה דברי רש"י זבחים (דף מ"ז ע"א) שם דכ' אהך דראב"י שמעתי שהבעלים מפגלין וז"ל שמעתי שהבעלים מפגלין בעבודת הכהן אם קיבל הכהן בשתיקה וחשבו הבעלים עליו על פיגול הוי פיגול עכ"ל:

ויש תימא בדברי רש"י דמדוע שבק לשחיטה הקודמת לקבלה ונקט רק קבלה ואולם להנ"ל דבריו מדוקדקים בס"ד דבשחיטה הא לא משכחת כלל פיגול לבעלים בתורת בעלים וכנ"ל וגם מדוקדק מאי דנקט רש"י קבלה לחוד ולא גם הולכה וזריקה וכמו שכתבנו דגם אהולכה וזריקה לא קאי ראב"י ואולם מהולכה וזריקה אין קושיא כ"כ על דברי רש"י די"ל דעבודה הקודמת נקט קבלה ויובן ממילא דה"ה בהולכה וזריקה שאחרי' אולם אשחיטה הא קשיא טובא דמדוע שבק לשחיטה ונקט קבלה שאחרי' ולהנ"ל הנה הדבר מדוקדק היטב הדק בס"ד והנה לא נעלם ממני דבחולין ו ל"ח ע"ב) פירש"י אהך דבעלים מפגלין אם חישבו על שחיטת כהן או על זריקתו ע"ש ואולם בדבריו כאן בזבחים הרי נראה בעליל שלא רצה לפרש כן ושבק לשחיטה ונקט לקבלה שאחרי' וע"כ בדבריו

כאן שפיר יתכן הבנתם כדברינו אלה בס"ד ויש כזה טובא ברש"י דפי' במקום אחד באופן אחר ממה שמפרש במקום אחר וחוזר בו מפירושו וכנודע]:

ולפי"ז נראה דגם בקמיצה דמנחות נהי דבקמיצה דמנחות הי' שייך פיגול לבעלים כיון דזר פסול בקמיצה וכהנים שלוחי דרחמנא נינהו גם בקמיצה ולא שלוחי דידן וליכא פסול מפאת חסרון השליחות ושוב ראוי שיחול איפוא פיגול הבעלים וכמובן מ"מ כיון דכל ענין פיגול דקמיצה משלמים הוא דילפינן ובשלמים הא לא משכחת פיגול כלל לבעלים בשחיטה מתורת בעלים לכן ממילא גם בקמיצה שכנגדה במנחות ג"כ אין פיגול לבעלים מתורת בעלים דכל שאין בו פיגול בשלמים אף דהוא רק מפאת דלא משכחת ואילו במקום אחר משכחת ליה מ"מ אין בו פיגול גם במקום האחר כיון דלא ילפינן ליה רק משלמים וכמו שהבאתי, כבר כ"פ גמ' זבחים (דף י"ג ע"ב) דס"ל לאילפא ור"ל דטבילת אצבע אין מפגלת בחטאת פנימית הואיל ואין בו פיגול בשלמים ואף דאין טבילת אצבע כלל בשלמים עש"ה דיש שם פלוגתא בזה וא"כ עכ"פ ראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) הנ"ל הא מצי סבר כסברת אילפא ור"ל וא"כ שפיר אין פיגול לבעלים כלל בקמיצה דמנחות כיון שהכהן הוא הקומץ והבעלים רק בתורת בעלים הוא שבאים לפגל וכיון שאין להם פיגול בתורת בעלים בשחיטה דשלמים ה"נ לית להו פיגול בקמיצה דמנחות וכנ"ל וא"כ נמצא שאין עוד פיגול לבעלים כלל וכלל במנחות גם לראב"י ולק"מ עוד מסוטה ודו"ק כי הדברים נכונים מאוד בס"ד:

[**ולפי"ז** גם בעופות אין פיגול לבעלים לראב"י ולא קאי ראב"י רק אזבחים לחוד וע' זבחים (דף ט"ו ע"א) וברש"י שם ד"ה אלא בהולכה זוטרתא כ"ע לא פליגי דפסולה מש"ש ומא דגריס דלא פסלה טעמא משום דלאו כלום הוא ואין שם הולכה עלי' כו' עש"ה]:

עוד יש לי לומר מטעם אחר דלא ליהני מחשבת פיגול של הסוטה בקמיצה דמנחת סוטה אפי' אי לא נימא כרשב"א הנ"ל דעבודה שלא בשליחות במידי דבעי שליחות הוא פסול בעבודה דמ"מ נראה לחדש דפסול שלא לשם בעלים מיהא אית ביה ואינו עולה לבעלים לשם חובה בכל הקרבנות והוא פסול בפסח ובחטאת שפוסל בהם שלא לשמה וזהו דכיון דשוחט שלא בשליחות והיינו דשוחט שלא בשביל בעלים דאילו שוחט בשביל בעלים הרי הוא שליחות ממילא כיון דעושה את המעשה בשביל בעליו וכיון דאינו עושה אותו בשביל בעליו א"כ הוא שחוטה שלא לשם בעלים ממילא וא"כ הא ה"ל זה מחשבה שלא לשם בעלים דאינו עולה לבעלים לשם חובה בשאר קרבנות ועושה פסול בפסח וחטאת ואין לומר דמחשבה שלא לשם בעלים הוי רק כשחושב לשם אחר שאינו בעליו כגון שוחט קרבן ראובן לשם שמעון אבל קן שאין כאן כוונה לשם שמעון רק

שהוא שלא לשם ראובן לא פסלא מחשבה כזאת דז"א דהא ילפותא דמחשבת שינוי בעלים הוא מקרא דבשר זבח תודת שלמיו בזבחים (דף ד' ע"א) שתהא זביחה לשם תודה ואם אינו ענין לשינוי קודש תנהו ענין לשינוי בעלים עש"ה והיינו דאם אינו ענין לשתהא זביחה לשם תודה תנהו ענין שתהא זביחה לשם בעל התודה וא"כ אטו שלא לשם אחר כתיב בקרא הא בעי' לשם בעל התודה וא"כ כל שהוא שלא לשם בעל התודה פסיל שפיר וכן כל שאר הלימודים דזבחים שם (דף ד' ודף ז' ע"ב ודף ח') עש"ה כולם הם כענין זה דכתיב עליו ודרשינן ולא על חבירו וכן חטאתו וכן על המטהר כו' עש"ה וא"כ אטו ולא על חבירו כתיב בקרא הא עליו כתיב וממעט את שאינו עליו וא"ל דכל שאינו בשביל חבירו רק שלא בשביל בעלים ה"ל רק סתמא דכשר דז"א דסתמא הוי רק כשאינו חושב כלל דאז אמרינן דסתמא לשמן קאי וכן דסתמא לשם בעלים קאי אבל כשמחשב בפירוש של בשביל בעלים אף שאינו מחשב בשביל אחר מ"מ הרי זה מחשבה להדיא שלא לשם בעלים לא סתמא ושפיר יש לו לפסול כך נראה פשוט מסברא לכאורה אף שלא מצאתי הדבר מבואר:

וקצת ראי' לזה מתוס' ב"ק (דף ע"ו ע"א) דאהא דס"ל לר"ש שם דגונב קדשים שחייב באחריותן וטבחן חייב בדו"ה פריך דהא שמעינן לי' לר"ש דאמר שחיטה שאינה ראוי לאו שמה שחיטה ושחיטת קדשים נמי שחיטה שאינה ראוי' היא (דס"ד דשחטן בחוץ קאמר) ומשני בשוחט תמימים מבפנים לשם בעלים ופריך והרי חזרה קרן לבעלים (ס השבה ואמאי חייב) כו' כי אתי רבין אמר ר' יוחנן בשוחט תמימים מבפנים שלא לשם בעלים (דשחיטה ראוי' היא דקיי"ל כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשירין וקרן לא חזרה לבעלים דקיי"ל דלא עלו לבעלים לשם חובה) ובתוד"ה שלא לשם בעלים כ' וז"ל וה"ה שלא לשמן (פי' דה"ה דהוי מצי לאוקמי בשינוי קודש בשוחט שלא לשמן) א"נ ההוא נמי קרי לי' שלא לשם בעליהן משום שלא עלו לבעלים לשם חובה עכ"ל ונראה כוונת התוס' דגם מחשבת שינוי קודש חשיבא מחשבה שלא לשם בעלים כיון דגם ע"י השינוי קודש הרי הדין דאינו עולה לבעלים לשם חובה ולכן ממילא ה"ל מחשבת השינוי קודש מחשבה שלא לשם בעלים ג"כ כיון דע"י מחשבה זו לא יעלה הקרבן לבעלים וע"כ ה"ל ממילא כאילו חישב שלא לשם בעלים ושפיר קרינן לה שלא לשם בעלים וע"כ כיון דהוצרך הש"ס למימר דחישב או מחשבת שינוי קודש או מחשבת שינוי בעלים כי היכי דליתכשר ועכ"ז לא יעלה לבעלים לשם חובה וע"כ כיון דגם מחשבת שינוי קודש הוי מחשבה שלא לשם בעלים ג"כ לכן ניחא לי' למינקט שלא לשם בעלים דכולל ב'

המחשבות גם יחד כיון דגם במחשבת שינוי קודש יש מחשבה זאת דשלא לשם בעלים ממילא ודו"ק:

[**ויש** דוגמא לזה ברש"י מנחות (דף מ"ט ע"א) ד"ה ומחשב דכ' דאם חישב בחטאת לשם שלמים הוי זה מחשבת פיגול דכיון דדין חטאת להאכל ליום ולילה ואילו שלמים נאכלין לב' ימים ולילה אחד לכן ה"ל מחשבתו לשם שלמים ממילא מחשבת אכילת חוץ לזמנו ואע"ג דהוא לא חישב כלל מאכילת חוץ לזמנו מ"מ כיון דדין השלמים כן לכן ה"ל ממילא מחשבת שינוי קודש שלו מחשבת חוץ לזמנו עש"ה וכזה הוא גם כאן דכיון דע"י השינוי קודש ממילא אין עולה לבעלים לכן ה"ל ממילא מחשבת השינוי קודש מחשבה שלא לשם בעלים ג"כ ואם דיש לחלק בין הנושאים מ"מ הוא דוגמא שפיר כמובן]:

ואולם עדיין הא קשה בדברי התוס' ב"ק הנ"ל לפי הבנתנו זאת דאכתי מאי בכך דע"י השינוי קודש אין עולה לבעלים וחשיב לי' מחשב שלא לשם בעלים דסוף סוף הא אין זה מחשבת שינוי בעלים שהרי רק אין עולה לבעלים אבל הרי אינו עולה ג"כ בשביל אחר שאינו בעליו וא"כ הרי לא תוכל מחשבה זאת להחשב רק שחישב שלא לשם בעליה אבל לא שחישב לשם אחר ודו"ק היטב וא"כ הא עדיין הקושי' במק"ע דמדוע נקט הש"ס בשוחט שלא לשם בעלים דמשמע דמה שאינו עולה לבעלים הוא מפאת שחישב שלא לשם בעלים והא במחשבת שינוי קודש אין פסול זה כלל וא"כ אכתי מדוע נקט טפי שינוי בעלים משינוי קודש וא"כ הרי על כרחך לומר באמת דע"י מחשבה שלא לשם בעלים נ"כ אין עולה לבעלים לשם חובה ולא בעינן כלל מחשבה לשם אחר וכנ"ל וע"כ שפיר יש תמיד המנע העלי' לבעלים לשם חובה מפאת מחשבה שלא לשם בעלים בין בשינוי בעלים ובין בשינוי קודש וכנ"ל ושפיר נקט הש"ס בשוחט שלא לשם בעלים כיון דגם בשינוי קודש יש ג"כ פסול זה וע"כ הוא כולל יותר וכנ"ל וכמובן]:

[**ואם** גם לא תרצה להעמיס כוונתנו זאת בדברי התוס' ב"ק הנ"ל רק תפרש דבריהם דכוונת הש"ס בין אמחשבת שינוי בעלים ובין אמחשבת שינוי קודש והא דאמר בשוחט שלא לשם בעלים אמר הכי בתרי גווני היינו אמחשבת שינוי בעלים דהיתה המחשבה להדיא כן שלא לשם בעלים ואמחשבת שינוי קודש מפאת הדין דאינו עולה לבעלים וקרי הש"ס להעדר העלי' לבעלים שלא לשם בעלים או דכוונת הש"ס אב' המחשבות גם יחד רק מפאת שאינו עולה לבעלים וה"ק בשוחט באופן כזה שאינו עולה לבעלים היינו אם ששחט במחשבת שינוי קודש או ששחט במחשבת שינוי בעלים [אם דלשון התוס' אין מדוקדק קצת לפי"ז דו"ק ותשכח] מ"מ גם זולת דברי התוס' הדברים בעצמותם ניתנו להאמר בעזה"י דאם כוונת התוס' כנ"ל הוא פי' דחוק באמת דלשון הגמ' שוחט שלא

לשם משמעותו השטחיי רק מחשבה שלא לשם לא דמה שאינו עולה לבעלים קרי לי' הש"ס שלא לשם וכמובן וע"כ שפיר יתכן לומר כדברינו הנ"ל דקאי אמחשבה שלא לשם בעלים ממש והא דנקט הא טפי משינוי קודש היינו משום דגם בשינוי קודש יש מחשבה זאת ממילא מפאת הדין דאינו עולה לבעלים וכנ"ל:

ואולם יש להקשות לכאורה על סברתנו זאת דגם בשינוי קודש יש פסול שינוי בעלים תמיד מגמ' זבחים (דף ס"ז ע"א) דאהא דתנן שם (דף ס"ו ע"ב) במשנה עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת ר' אליעזר אומר מועלין ור' יהושע אומר אין מועלין אמר שם בגמ' וז"ל הגמ' תניא א"ל ר"א לר' יהושע אשם ששחטו בצפון לשם שלמים יוכיח ששינה את שמו ומועלין בו כו' א"ל ר' יהושע לא אם אמרת באשם שאם שינה את שמו לא שינה את מקומו כו' אמר לו ר"א אשם ששחטו בדרום לשם שלמים יוכיח ששינה את שמו ושינה את מקומו ומועלין בו כו' א"ל ר' יהושע לא אם אמרת באשם ששינה את שמו ושינה את מקומו ולא שינה את מעשיו כו' אמר רבא ונימא לי' אשם ששחטו בדרום לשם שלמים בשינוי בעלים יוכיח ששינה את שמו ושינה את מקומו ושינה את מעשיו כו' (שינוי בעלים כשינוי מעשה חשיב לי', רש"י) וא"כ מדבעי' שיחשב בהדיא שינוי קודש וגם שינוי בעלים א"כ הא משמע דשינוי קודש גרידא אין בו מחשבת שינוי בעלים אף דממילא אין עולה לבעלים ואולם י"ל דשם הא בעי' שינה את מעשיו וע"כ י"ל דמחשבה שלו לשם בעלים נהי דג"כ אין עולה על ידו לבעלים לשם חובה מ"מ ה"ל רק פסול מחשבה ולא מיקרי שינוי מעשה רק במחשב לשם אחר שעוקרו במחשבתו מבעליו לבעלים אחרים ודו"ק וע' זבחים (דף ד' ע"א) דאמר דשינוי קודש הוי פסולו בגופו ולא שינוי בעלים ושם (ע"ב) דחי זה דמאי שנא שינוי בעלים דלא הוי פסולו בגופו מחשבה בעלמא שינוי קודש נמי מחשבה בעלמא כו' ועכ"פ הוא לכאורה סתיר' להך (דדף ס"ז ע"א) דחשיב שינוי בעלים שינוי מעשה טפי משינוי קודש דלא הו אלא מחשבה בעלמא ויש ליישב ואכ"מ]:

והנה לפי הצעה הנ"ל דאם ישחוט אחר שלא בשליחות בעלים אינו עולה מיהת לשם חובה ופסול בפסח וחטאת משום דהוי מחשבה שלא לשם בעלים [ומובן מאיליו דכוונתנו בכ"ז לסברת הרמב"ם דבכל עבודות יש מחשבת שינוי בעלים ולא בע"מ לזרוק לחוד ונראה עוד דגם זולת סברא הנ"ל דהוי מחשבה כו' ג"כ י"ל בפשיטות דאין עולה לבעלים בשוחט שלא בשליחותם דהא סברת הרשב"א נדרים הנ"ל דהוא פסול לגמרי מה שנעשה שלא בשליחות והי' צריך להעשות בשליחות וע"כ אפי' נימא דאינו פסול מ"מ שפר ניתן להאמר עכ"פ דאינו עולה לבעלים מיהת הואיל ועביד שלא בשליחות

בעלים וע"כ הוא עקירה מן הבעלים מיהת והקרבן גופי' כשר רק שאינו עולה לבעלים הואיל ועבד העובד מפאת עצמו לא בשביל בעלים ודו"ק וא"כ בחטאת ממילא הוא פסול ג"כ כיון דאין חטאת בא נדבה וכל שאינו עולה לבעלים הוא פסול ממילא וכמ"ש כבר ב"פ] וא"כ עכ"פ בחטאת מיהת הא לא משכחת מחשבת פיגול לבעלים בשחיטה וכנ"ל דממ"נ אם שחט בעצמו או ע"י שלוחו דששא"כ והוי כשחט בעצמו הרי מחשבתו בתורת שוחט לא בתורת בעלים ואם שחט אחר שלא בשליחותו הרי פסול הוא ושוב אין מחשבת פיגול שלו חל דלא קרב המתיר כמצוותו וא"כ לדברי רש"י מנחות (דף ה' ע"ב) שהבאתי כבר כ"פ דכ' דכל פסול מחשבה דפסול במנחת קנאות היינו משום דחטאת קרייא רחמנא ע"ש וע"כ ממילא כל פיגול שאין לו מציאות בחטאת לא מיפגול ג"כ במנחת קנאות ואף דבחטאת הוא רק משום דלא שייך כי היכא דאמרי' הכא לענין דיני פיגול הנלמדים משלמים דכל שאינו בשלמים אף רק מפאת דלא שייך אינו פיגול בשום מקום וכנ"ל וא"כ שפיר אין מחשבת פיגול כלל לסוטה בקמיצה דמנחת קנאות כיון דאין מחשבת פיגול לבעלים בשחיטה שכנגדה בחטאת וכמובן:

[**והנה** מה שכתבנו דמחשבה שלא לשם בעלים אף דאין מחשב לשם אחר הוא ג"כ פסול לכאורה יש לו סתירה ממאי דאמרי' ריש זבחים דשוחט חטאת על המחויב עולה כשרה משום דבעי' מחשבה על מחויב כפרה כמותו ואמאי דל מחשבתו על אחר מהכא מפאת ואינו מחויב כפרה כמותו מ"מ הרי היא מחשבה שלא לשם בעלים מיהת ווה לבד הרי ג"כ פוסל ואולם אין זה מוכרח די"ל דמחשבה על אחר המחויב עולה אין נחשב מחשבה שלא לשם בעלים כיון דלא חישב שלא לשם בעלים ואם א"א לו שיפסול מפאת מחשבת האחר נשאר ממילא כאילו לא הי' לו מחשבה כלל דהוא סתמא וכשר וע' זבחים (דף ג' ע"א) גט דל נכרית מיני' ה"ל סתמא כו' וע' דעת קצת ראשונים בקידושין ריש האומר דבמקדש לאחר ל' ונתקדשה לאחר תוך ל' דלא הוי זה חזרה מן הראשון והוא דוגמא לכאן]:

עוד יש לי לומר דאפי' נימא דמחשבה שלא לשם בעלים לא חשיבא כמחשבת שינוי בעלים ורק במחשב על אחר הוא דפסול מ"מ נראה דבחטאת מיהא אין עולה לבעלים לשם חובה בכה"ג וזה דהא שינוי בעלים בשחיטה באם אינו ענין משינוי קודש ילפי' לי' ע' היטב בזבחים (דף ד' ע"א וע"ב) ושם ודף ח' ע"א) עש"ה וא"כ מחשבה שלא לשם בעלים יש לדונה ממחשב בשלמים שלא לשם שלמים (עש"ה בזבחים) דנראה לפי"ז דג"כ הוא כשר דלא הוי מחשבת שינוי קודש רק במחשב בשלמים לשם קרבן אחר לשם עולה וכדומה אבל שלא לשם שלמים לא מיפסיל וכמובן ואולם הרי הדבר צריך טעם

באמת וכנ"ל דהא בקרא לא כתיב לשם אחר רק ואת האיל יעשה זבח שלמים שתהא עשייתו לשם שלמים עש"ה וא"כ הא ראוי דניבעי לשם שלמים דווקא וכל שאינו לשם שלמים ראוי שיוחשב שלא לשמה וצ"ל דמחשבתו שלא לשם שלמים הרי מכריח רק שאינו שלמים לפי מחשבתו אבל הרי אינו מכריח שיהי' זבח אחר דהא יכול להיות לא שלמים ולא זבח אחר ואם תאמר מה יהי' ז"א דהא יכול להיות חולין דאינם לא שלמים ולא קרבן אחר וע"כ ה"ל מחשבתו ואת שלא לשם שלמים רק כאילו חישב לשם חולין ולשם חולין הרי הוא כשר לגמרי כש"ס הנ"ל שם (דף ג' ע"א) וע"כ שפיר גם שלא לשם שלמים לא מיפסיל כ"ז שאין מחשב לשם קרבן אחר בהדיא כגון לשם עולה וכדומה ודו"ק היטב מאוד:

ולפי"ז שפיר גם בשלא לשם בעלים דוגמתו אין פוסל רק במחשב לשם אחר אבל מחשבה שלא לשם בעלים לחוד דינו ג"כ רק כמחשב לשם חולין דכשר דכיון דרק באם אינו ענין משינוי קודש ילפי' לי' לכן דינו כמו בשינוי קודש וכמובן [וע' תוס' יומא (דף נ"ט) דיה והרי דאא"ע הוי היקש דאיתקש הדבר הנדרש עליו באא"ע אל הדבר הכתוב בהדיא ובמ"א הארכתי בזה להביא עוד כמה דוכתי דמבואר בם כן וא"כ גם כאן הוי היקיש שינוי בעלים לשינוי קודש וזה נראה לכאורה בפשיטות כוונת הגמ' מנחות (דף ב' ע"ב) מכדי מחשבה דפסל רחמנא היקישא הוא מה לי שינוי קודש מה לי שינוי בעלים והכוונה דשינוי קודש ושינוי בעלים איתקשו זל"ז ולכן אין לחלק ביניהם ע"ש היטב ודו"ק ואולם רש"י ותוס' שם לא פירשו כן]:

וא"כ לפי"ז עכ"פ בחטאת דמבואר בזבחים (דף מ"ו ע"ב) דאף דלשם חולין כשר בשאר קרבנות מ"מ בחטאת הוא רק כשר ואינו מרצה היינו דאינו עולה לבעלים לשם חובה וצריך להביא חטאת אחר עש"ה ולפי"ז במחשב בחטאת שלא לשם חטאת או שלא לשם בעלים נמי נהי דהחטאת כשר מ"מ אינו מרצה ואין עולה לבעלים לשם חובה וכמובן [וזה נראה טעם הרמב"ם דכ' פט"ו מפסוהמ"ק ה"ח וה"ט דשוחט חטאת לשם מחויב עולה או לשם מת כשירה ולא עלתה לבעלים וצ"ל הטעם כנ"ל דדל מחשבת האחר דאין מחויב כפרה כמותו מהכא וכן דל מחשבת המת מ"מ הא ה"ל מיהת מחשבה שלא לשם בעלים ובמחשבה זאת לבד נמי הא אין עולה לבעלים בחטאת וכנ"ל]:

והנה נראה לחדש עוד דכל שאין עולה לבעלים לשם חובה אזי אין לבעלים מחשבה לפגל אפי' לראב"י דבעלים מפגלין דכיון דאין עולה לבעלים בלא"ה תו אינו בעלים עוד כיון דאין עולה לו ואין לו כח לפגל וא"ל דנהי דאין עולה מ"מ הרי הוא קרבן נדבה והוי גם הנדבה שלו ואכתי הרי הוא בעלים של הנדבה וראוי שתועיל מחשבתו מטעם בעלים

עדיין דז"א דכיון דנעשית נדבה רק מאיליה ע"י מחשבת העובד ולא הוא שהקדישה לנדבה זו לכן אין הוא נחשב בעלים של נדבה זו ואין לו כח לפגל וראי' לזה ממ"ש הרמב"ם (פי"ח מפסוהמ"ק ה"א וב') דכל המחשב מחשבה שאינה נכונה בקדשים דהוא בלא יחשב טעם האיסור משום דהוא כמטיל מום בקדשים דהואיל ופוסל את הקודש הוי כמטיל מום ע"ש ואף דגם מחשבות שלא לשמה הם באיסור דלא יחשב עש"ה ברמב"ם (פט"ו ה"ג) ובהם הרי הקרבן כשר רק שאינו עולה לבעלים לשם חובה וצ"ל דמה שאינו עולה לשם חובה הוא ג"כ גרעון בקרבן והוי ג"כ כמטיל מום. ואולם אכתי, הרי תיקשי דבמקדיש קרבן נדבה כגון אומר הרי זו שלמים דאז אם הכהן מחשב מחשבת שלא לשמה הרי אין שם הגרעון של המנע העלי' לשם חובה דהרי אין הבעלים צריכין להביא קרבן אחר וקרבן זה הרי נשאר נדבה גם במחשבה זאת וכדדרשי' ריש זבחים אמחשבת שלא לשמה אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו (רק חישב שלא לשמה) נדבה יהא כו' ע"ש וא"כ הרי אין כאן גרעון כלל דנדבה הקדיש והרי היא נדבה עדיין וא"כ מדוע אסור גם בכה"ג לחשב מחשבת שלא לשמה דהרי בקרבן נדבה ג"כ אסור לחשב מחשבת שלא לשמה וכדאמרי' בזבחים שם ונדבה מי שרי לשנויי בה עש"ה:

וא"כ לרמב"ם הנ"ל דכל מחשבה אסורה בקדשים טעם האיסור רק מפני שפועל גרעון בקרבן א"כ כאן דאין כאן שום גרעון כלל מדוע המחשבה אסורה ועל כרחך לומר דגם כאן הוא גרעון דאף דנדבה הקדיש והרי היא נדבה מ"מ מה שנאמר אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו נדבה יהא אין זו נדבה שהקדישוה בעלים רק היא נדבה אחרת נעשית מאיליה ע"י מחשבתו דכך גזרה תורה דמחשבת שינוי שלו עוקר עכ"פ הקדש הבעלים וכגון שאמרו הבעלים הרי זו שלמים והוא מחשב לשם עולה הרי נעקר בזה הקדש שלמים שהקדישו בעלים אלא דגוף הקדושה אין לו כח לסלק ונעשית שלמים נדבה מאיליה וע"כ זהו גרעון בקרבן ג"כ מה שהוא רק קרבן כשר מאליו ולא קרבן שהוקדש ע"י ישראל דיש לו מעלה טפי ודו"ק היטב מאוד [ואם דמלשון רש"י ריש זבחים שם לכאורה לא משמע כן מ"מ גם כדברינו י"ל דמה דרחמנא קריי' נדבה הוא רק נדבה מאיליו שהתורה מכשירתו ועושאתו נדבה אבל הקדש הבעלים נעקר ע"י מחשבת השלא לשמה ודו"ק היטב]:

ולפי"ז כיון דפסול מחשבה שאינו עולה לבעלים על ידו רק נשאר קרבן כשר ה"ל גם הקרבן כשר שנשאר רק נדבה מאיליו ולא הקדש הבעלים א"כ שיב הרי אין הבעלים בעלים בו כלל ואין להם כח לפגל וא"כ שוב שפיר ניחא וכמובן דכיון דבחטאת אם יחשב אחר השוחט שאינו שוחט בשביל בעלים א"כ הא ה"ל מחשבה שלא לשם בעלים

ומחשבה שלא לשם בעלים בחטאת הרי דינו דכשר ואינו מרצה וכנ"ל ושוב אין הבעלים בעלים בו ולא מהני מחשבת פיגול דידי' ושוב לא משכחת בשחיטת חטאת כלל מחשבה לבעלים דממ"נ אם שוחט בעצמו או ע"י שלוחו הוי מחשבתו בתורת שוחט לא בתורת בעלים ואם אחר שוחט שלא בשליחות אין מחשבת הבעלים מפגלת כלל ואם כן שוב גם במנחת סוטה דמהני בה מחשבה רק משום דחטאת קרייא רחמנא נמי אין מחשבה לבעלים בקמיצה כיון דבשחיטה שכנגדה בחטאת אין בה מחשבה לבעלים וא"כ הא ניחא ג"כ שפיר בס"ד:

עוד יש לי לומר טעם אחר דאין פיגול לבעלים בקמיצה דמנחות גם לראב"י וזה עפ"י המבואר במנחות (דף ב' ע"ב) שם בהך דס"ל לר"ש דאין מחשבת שינוי קודש במנחות משום דמעשי' מוכיחין עלי' שהקומץ מחבת לשום מרחשת מעשי' מוכיחין עלי' שהיא מחבת כו' כנ"ל ואמר התם רבה דה"מ במחשבה שינוי קודש אבל מחשבת שינוי בעלים יש גם במנחות לר"ש ואי' שם בגמ' א"ל אביי לרבה מכדי מחשבה דפסל רחמנא היקישא הוא מה לי שינוי קודש מה לי שינוי בעלים ובתוס' שם ד"ה מכדי פירשו דה"ק דכיון דשינוי קודש לא פסיל משום דמעשי' מוכיחין ה"ה שינוי בעלים דילפי' משלמים כי האי גוונא דמה שלמים לא חלקת ובין שינוי קודש לשינוי בעלים לפסול) אף מנחה לא תחלוק להכשיר דכה"ג דריש תנא דבי חזקי' בפ' אלו נערות גבי מכה אדם ומכה בהמה כו' עכ"ל התוס':

ולפי"ז נראה לדרכנו דבשלמים יש מחשבת פיגול לכהן לראב"י בשחיטה וקבלה וזריקה אבל לא בהולכה דס"ל כר"ש דכיון דאפשר לבטלה לא פסיל בה מחשבה ולבעלים אין פיגול בשלמים רק בשחיטה וקבלה לחוד אבל לא בהולכה מטעם הנ"ל וגם בזריקה משום דהמחשבה בגמר זריקה הוא דחיילא ואז כבר אינן בעלים וכנ"ל ובמנחה יש מחשבה לכהן בקמיצה ובהקטרת קומץ לחוד דבקידוש קומץ והולכתו אין לו מחשבה את דאפשר לבטלן דגם קידוש אפשר לבטלו כראב"י דאי בעי עביד ביד דס"ל דאין היד נחשב כלי וככל הנ"ל וא"כ אין מחשבה עוד לבעלים במנחה לא בקידוש קומץ ולא בהולכתו ולא בהקטרתו ואין לדון עוד לענין הבעלים רק על הקמיצה לבד וכנ"ל בארוכה:

ועכ" י"ל דגם בקמיצה אין מחשבה לבעלים מטעמא דלא חלקת דכל פיגול משלמים נמי הוא דילפי' וע"כ אית לן למימר ג"כ מה שלמים לא חלקת בין שחיטה לקבלה בבעלים לפסול במחשבת פיגול כך מנחה לא תחלוק בין קמיצה לקבלה להכשיר וכיון דבקבלה אין מחשבה לבעלים משום דהיא עבודה שאפשר לבטלה לכן גם בקמיצה אין מחשבה לבעלים ואין לומר דא"כ גם לכהן ג"כ לא יהי' מחשבת פיגול בקמיצה והקטרה דמנחות

דנימא נמי מה שלמים לא חלקת במחשבת פיגול דכהן בין שחיטה וקבלה וזריקה לפסול כך במנחה לא תחלוק להכשיר וכי היכא דאין לו פיגול בקבלה דמנחות ה"נ לא יהי' לו בקמיצה והקטרת קומץ דז"א די"ל דתרתי אטו חדא לא אמרינן לא חלקת דשנים מכריעין את האחד וע"כ אדרבה אמרי' להיפוך סברא דלא חלקת לפסול דמה שלמים לא חלקת בין קבלה לשחיטה וזריקה לפסול אף מנחה לא תחלוק בין קבלה לקמיצה והקטרה לפסול ולכן מהני שפיר פיגול דכהן גם בקבלה דמנחות לפגל אע"ג דהיא עבודה שאפשר לבטלה מילפותא דלא חלקת ומיושבת גם בזה קושית תוס' הנ"ל דמדוע לא פליג ר"ש אקבלה דמנחות דלא יועיל מחשבה ולהנ"ל ניחא דבקבלה דמנחות מהני שפיר מחשבה מטעמא דלא חלקת ודו"ק:

ואולם בבעלים דגם בזריקה דשלמים אין להם פיגול והם מפגלין רק בשחיטה וקבלה דשלמים והוי סברא דלא חלקת לדידהו במנחות רק בחד נגד חד היינו קמיצה וקבלה וע"כ שפיר שניהן שוין ושייך סברא דלא חלקת להכשיר ואין לומר דאכתי נהי דשניהם שוין מנא לן לומר סברא דלא חלקת להכשיר אדרבה נאמרנו לפסול דלקולא ולחומרא לחומרא דרשינן דנהי דגם התוס' כתבו סברא דלא חלקת להכשיר י"ל דסברת התוס' דא"א לדרוש כלל סברא דלא חלקת לפסול דכיון דבשינוי קודש מעשי' מוכיחין להיפוך אין סברא כלל דתפסול מחשבתו וכל שהסברא הוא להיפוך לא שייך הך דלחומרא דרשי' כמבואר בתוס' קדושין (דף ל"ד ע"ב) ד"ה ונילף משא"כ לענייננו דאנו אומרים דאצל כהן דרשינן את הלא חלקת לפסול א"כ הרי אפשר לדרוש גם לפסול ורק דבבעלים אנו אומרים דאין שם דבר שיכריע לדרוש כך משום דהוי רק חד לגבי חד וא"כ ה"נ הרי אין דבר שיכריע לדרוש להכשיר ג"כ דהא הוי ג"כ רק חד לגבי חד והדרינן לכללא דלחומרא דרשי' דז"א דלדיעות הסוברים דלחומרא דרשינן הוא רק מטעם ספק דסד"א לחומרא א"כ לפי מה שנראה מדברי הרמב"ם בהלכותיו במקומות רבות מאוד דכל ספיקי דדיני בפסולי קרבנות דינם שלכתחלה לא יקריב ואם קרב הורצה והקרבן כשר בדיעבד כמבואר בלח"מ פ"ד מאיסורי מזבח ה"ז ובמקום אחר הארכתי בזה מאוד בקיבוץ כל המקומות ברמב"ם בזה ובבירור הדברים ממקורן בס"ד א"כ ה"נ לפי דין הספק הרי בדיעבד הורצה וא"כ אם קרבה המנחה כשירה היא ונבדקת הסוטה שפיר ולק"מ:

ואין להקשות עדיין דהא אנן אקרא קיימינן דהקושיא הוא על הקרא דנתנה תורה ענין בדיקה שאפשר לסוטה לבטלה ע"י מחשבת פיגול וא"כ הרי א"א איפוא לפרש הכתוב בענין ספק וכמובן דז"א דגם זה ניחא אחר העיון וזה לפמ"ש בס' מלוא הרועים חלק

ב' בהך כללא דלקולא ולחומרא לחומרא דרשינן דיש דיעות, דהוא מטעם ספק והתוס' בב"ק (דף ג' ע"א) כתבו דמדה מסורה כך מטעם וודאי וכ' הוא ז"ל דב' הדברים אמת דכיון דדין הספק להחמיר מטעם ספק עכ"פ דסד"א לחומרא מה"ת א"כ הרי ידעה התורה שע"י הסתימות נחמיר וע"כ ממילא הוי הסתימות כאילו נתפרש להחמיר ושוב הוי החומרא בתורת וודאי דהסתימות מורה ע"ז בוודאי והוי כאילו נמסרה הילפותא כך מתורת וודאי עש"ה:

ולפי"ז נמצא בהך דלקולא ולחומרא כו' דכפי מה שהוא דין הספק אילו הי' נשאר בספיקו כך הוא כוונת המדה בתורת וודאי כיון דידעה התורה דמפני הספק נעשה כך ולפי"ז בספיקות בפסולי קרבנות דכך דינם דלכתחלה לא יקריב ובדיעבד כשר א"כ כאן דהספק הוא במדת המה מצינו איך נדון המה שם לא חלקת אם להכשיר או לפסול ה"ל נמי כאילו נמסרה המדה בוודאי דלכתחלה לא יקריב ואם קרב הורצה ואין כאן ספק כלל לפי האמת רק כך מדה מסורה בתורת וודאי וא"כ שפיר אין פיגול לבעלים בקמיצה דמנחות רק לענין לכתחלה אבל לא לדיעבד לפסול הקרבן וא"כ שפיר אפי' תפגל הסוטה במחשבתה בשעת קמיצה שפיר לא תופסל המנחה ושפיר תובדק וכמובן ודו"ק היטב מאוד ועוד נראה דכאן דדנין לענין פסול הקרבן לא שייך כלל הך דלחומרא דרשי' דפסול הקודש הוי להיפוך קולא לגבי הקודש מה שאנו מפסידין לקודש את הקדושה ואומרים דנפסל הקרבן ויהי' דינו לשריפה ולאיבוד ודו"ק היטב:

[**ועפי"ד**] תירצתי במ"א קושיית התוס' בשוחט את הפסח על החמץ דנימא כל מלתא דאמר רחמנא כו' ויופסל הפסח וכתבתי לפי המבואר באחרונים בשם השו"ת פנים מאירות דבמקח הנעשה באיסור מצד אחד או מצד המוכר או מצד הלוקח לא שייך סברא דכל מלתא כו' דאין לו אל האחר להיות נפסד מפני עבירתו של זה ולפי"ז גם כאן אין אל הקודש להיות נפסד קדושתו מפני עבירתו של זה והוי ממש כמקח הנעשה בין ב' בני אדם דאין לזה להפסיד מפני עבירתו של זה וה"נ הפסד קדושת הקודש לקודש הוא כאילו הי' הפסד של אחר מפני עבירתו של זה והארכתי שם בחידושי בזה ואכ"מ וע"כ ה"נ מה שהפסול הוא חומרא לגבי האדם דאסור לו לאכול קודש פסול וכדומה הרי הוא קולא לגבי הקודש מה שהוא נפסל ומפסיד את קדושתו ולא שייך כאן כלל הך דלחומרא דרשי'].

ואין לומר דאכתי ליהוי כב' צדדים דהוא קל לזה וחומר לזה ואכתי הרי הוא ספק אחר מי נלך דז"א דב' צדדי הספק כאן היינו האדם והקדושה הרי הם הדיוט והקדש וכל כה"ג יד הקדש הוא על העליונה ע' שקלים פ"ד מ"ט המקבל עליו לספק סלתות מד' ועמדו

מג' יספק מד' מג' ועמדו מד' יספק מד' שיד הקדש על העליונה ועוד שם פרק ח' מ"ד אם הותירו הותירו להקדש ואם פיחתו ישלם יוחנן מביתו שיד הקדש על העליונה וע' מנחות (דף ק"ט ע"א) דאע"ג דאומר בית בביתי אני מוכר לך מראהו הגרוע ובנפול מראהו הנפול היינו דוקא בלוקח משום דיד בעל השטר על התחתונה אבל בהקדש צריך לתת המעולה עש"ה והיינו נמי מטעמא דיד הקדש על העליונה וע"ש במפרשים ובנדרים (דף נ"ו ע"א) וכזה הוא עוד בכמה דוכתי וע"כ שפיר גם כאן יד הקדושה על העליונה ואמרי' דאין הקודש נפסל ויש לומר רק דיש איסור דאסור לבעלים לחשב מחשבת פיגול מספק אבל אם חישבו אין הקודש נפסל ועדיין כשר הוא ובקדושתו עומד וא"כ כיון דדין הספק כך הוא הא ה"ל שוב כאילו נתפרש כך ושפיר הוא וודאי כשר ואין פיגול לבעלים מטעם וודאי וכנ"ל ועוד נראה דכיון דיש ספק כאן איך היתה כוונת התורה במדת המה מצינו דכאן אם לקולא או לחומרא ע"כ שפיר מכריע בזה גוף הדרש דוהקריב המקריב דדריש מיני' ראב"י דבעלים מפגלין וקשה ע"ז מסוטה דהא תוכל הסוטה לפגל את המנחה וע"כ זה עצמו מכריע לומר דכוונת התורה היתה לקולא כי היכי דלא תיקשי מסוטה ודו"ק היטב מאוד:

[**וידידי** הרב החו"ב מהו' צבי לופטיג נ"י מפה העירני על מהרש"ל סנהדרין בהא דפרכינן שם (דף ע"ה ע"ב) אי מה היא אם אמה אסורה אף הוא אם אמו אסורה כו' וכ' המהרש"ל שם (דף ע"ו ע"א) על רש"י ד"ה ועוד מה היא לא חלקת בין אמה לאם אמה כו' דהואיל ויש לדון ולומר מה היא לא חלקת בין אמה לאם אמה דבשריפה אף הוא לא תחלוק בין אמו לאם אמו דבסקילה דכי היכא דאמו בסקילה ה"ה אם אמו תהא בסקילה ויש לדון ג"כ ולומר מה היא לא חלקת בין בתה לאם אמה דבשריפה אף הוא לא תחלוק בין בתו לאם אמו דבשריפה דכי היכא דבתו בשריפה אף אם אמו תהא בשריפה הילכך הואיל ויש לדון הלא חלקת לסקילה ויש לדונו ג"כ לשריפה לכן בטלה לה הילפותא לגמרי ולא גמרי' כלל אפי' לאיסורא ועש"ה כולה סוגי' וא"כ כזה י"ל גם כאן דהואיל ויש לדון הלא חלקת לפסול ויש לדונו ג"כ להכשיר לכן בטלה ג"כ הילפותא לגמרי וא"כ ממילא ג"כ הרי אין כאן פיגול כלל כיון דכל דין פיגול נלמד רק משלמים וכאן הרי ליכא ילפותא משלמים מפאת דיש ב' סברות לא חלקת הנ"ל הסותרות בהילפותא ודו"ק עכ"ד ידידי כנ"ל ויפה העיר עד מאוד:

וגוף דברי התוס' מנחות (דף ב' ע"ב) הנ"ל דכתבו דיש לדון דין לא חלקת על ההיפוך לומר מה שלמים לא חלקת בין שינוי קודש לשינוי בעלים לפסול כך במנחה לא תחלוק להכשיר והביאו ראיה מהך דתנא דבי חזקיה כו' הנה יש עוד כזה בספרי נשוא פיסקא

כ"ג מיין ושכר יזיר לעשות יין מצוה (יין של מעשר שני ע"ש) כיין רשות שהי' בדין הואיל ואונן אסור בשתיית יין יין של מע"ש) ונזיר אסור בשתיית יין אם למדתי לאונן שלא עשה בו יין מצוה כיין רשות (דביין מצוה היינו יין של מע"ש אסור וביין רשות מותר) אף נזיר לא נעשה יין מצוה כיין רשות (דביין רשות יתסר וביין מצוה יהי' מותר) כו' ומבואר דדן הספרי לענין חלקת נזיר מאונן דמה אונן חלקת בין יין מצוה ליין רשות לאסור יין מצוה כך נזיר דעל כרחך אסור ביין רשות דהא אסרה לו תורה שתיית יין נחלוק בין יין רשות ליין מצוה לומר שביין מצוה יהי' מותר דכי היכא דבאונן יש חילוק כך בנזיר יהי' חילוק ואף דבאונן החילוק לאסור יין מצוה ואילו בנזיר יומצא החילוק להתיר יין מצוה מ"מ סוף סוף הואיל ושם חלקת יש לנו לחלק גם כאן ואף דיומצא ההיפוך החילוק להתיר וא"כ כי היכי דאמרי' כן לענין מה שם חלקת כו' ה"נ הא יש לנו לומר כן לענין מה שם לא חלקת כו' ג"כ מפסול להכשר דמה שם לא חלקת לפסול אף כאן לא תחלוק להכשר וכמובן]:

עוד נלענ"ד בפשיטות בזה לפמ"ש כבר דבסוטה גזה"כ הוא שאין האשה יכולה לפגל דגוף הענין מורה ע"ז דוודאי לא היתה כוונת התורה שתוכל הסוטה לבטל כל פעולת הבירור ע"י מחשבת פיגול שלה וע"כ הוא שם דבר הלמד מעניינו דאין שם פיגול לסוטה וכל הקושיא רק דנילף משם אלעלמא דאין בעלים מפגלין וא"כ הרי אין ללמוד משם רק על עבודות דהי' שייך בם שם פיגול לסוטה וגזרה תורה דאין יכולה לפגל וזהו רק בקמיצה והקטרה דהי' לה לפגל ובזה יש הגזה"כ שאין יכולה לפגל וא"כ יש ללמוד משם אשחיטה וזריקה דכוותה דאין בעלים מפגלין בם משא"כ בקבלה דאין במנחות פיגול כלל אפי' לכהן משום דהוא עבודה שאפשר לבטלה דאי בעי עביד ביד וככל הנ"ל א"כ על קבלה דזבחים דהוי עבודה שא"א לבטלה ושייך בי' פיגול ממילא הרי אין לימוד מסוטה לשלא יוכלו בעלים לפגל ולכן שפיר בקבלה דזבחים קם דינא מקרא דוהקריב המקריב דקריי' קרא לבעלים מקריב דבעלים מפגלין כיון דאין לימוד נגד זה מסוטה וע"כ שפיר דרשי' מקרא הנ"ל אקבלה דזבחים דבעלים מפגלין וקאי הך דראב"י דבעלים מפגלין רק אקבלה באמת ולא אשאר עבודות ומדויקים ג"כ דברי רש"י זבחים הנ"ל דקמפרש לי' אקבלה וכנ"ל ולהנ"ל דבריו מדוקדקים בטעמם בס"ד דעל שאר עבודות יש לימוד מסוטה להיפוך דאין בעלים מפגלין וכנ"ל ודו"ק היטב כי גם זה פשוט ונכון מאוד בס"ד:

והנה מ"ש לעיל באות נ"ו דהי' הבעל מקדיש את המנחה ליום וס"ל לראב"י דקדושה"ג פקעה בכדי ולכן אין עוד מחשבת חוץ לזמנו במנחה זו דאם תחשב להקטיר את הקומץ

בלילה או לאכול שירים למחר הרי כיון דבלילה תופקע הקדושה מן הקומץ שיושאר בה הרי לא יהי' זה עוד הקטרת קומץ חוץ לזמנו רק הקטרת חולין גרידא וכן אכילת השירים למחר כיון דלמחר תהי' הקדושה נפקעת מן השירים שיושארו בו הרי תהי' אכילתם אכילת חולין גרידי ואין מחשבה זו מפגלת עש"ה והנה לכאורה יש לדון בזה לפי המתבאר מדברי הר"ן בנדרים (דף מ"א ע"ב) דאחרי הזריקה פקע איסור נדרא כיון דהבשר ניתר לכהנים ואילו הי' גוף ההקדש שלו הוה עדיין הי' ראוי שיאסר לכל העולם דהא הקדש אסור לכל וע"כ דפקע ההקדש שלו ומה שהוא אסור עכשיו לזרים ולטמאים ע"כ איסור תורה חדש הוא ולא מפאת נדרו ולכן המתפיס בו הוי מתפיס בדבר האסור ולא בדבר הנדור עש"ה:

וא"כ לפי"ז לכאורה נראה דגם בהקדש לזמן כגוונא דידן אם יקדיש המנחה ליום ויושארו שירים אחרי היום עדיין יהי' בקדושתן ויהי' בהם למחר איסור אכילת נותר שפיר דכיון דהשירים ניתרים לכהנים ע"י הקטרת הקומץ על כרחך דפקע קדושת נדרו מינייהו ומתקדשים קדושה חדשה ע"י הקטרת הקומץ אשר הקדושה ההיא אוסרת רק לזרים ולטמאים וכנ"ל וא"כ תו הא לא איכפת לן במאי דהקדיש רק לזמן וקדוה"ג פקעה בכדי דהא בלא"ה אמרי' דפקע קדושת נדרו מן השירים אחרי הקטרת הקומץ וקדושה אחרת היא שיורדת להן ע"י הקטרתו ואותה קדושה האחרת הרי אין לה להיות תלוי' עוד בזמן שהגביל הוא להקדש שלו כיון דהקדש שלו בלא"ה פקע וקדושה המתחדשת ע"י הקטרת הקומץ הרי קדושה תמידית היא כמו בכל קרבן ואם ניתותרו השירים שפיר נעשים נותר כמו בכל קרבן וא"כ שוב שפיר מחשבת אכילתן חוץ לזמנן יש לה לפגל שפיר כמו בכל קרבן דאפי' נימא דגם לאחר שחיטה וזריקה כהלכתן מהני שאלה בהקדש מ"מ היינו רק בשאלה דחכם עוקר מעיקרו ואגמ"ל דלא קידשו השחיטה והזריקה מעולם כיון דאגמ"ל דחולין הוא דקשחיט וקזריק משא"כ כאן דבשעת קמיצה והקטרה הרי הי' עדיין הקדש שלו דאז הי' בתוך הזמן עדיין וא"כ הרי מנחה כשירה הי' קומץ ומקטיר והיתה שפיר קמיצת והקטרת מנחה כשירה כדינה בכל המנחות בשעתה וכיון דהיתה הקטרה כש רה שוב הי' בכח ההקטרה שפיר להפקיע קדושת נדרו ולתת קדושה חדשה לשירים להאסר לזרים ולטמאים כבכל המנחות וזו הקדושה החדשה שפיר אין תלוי' עוד בזמן שלו שנתן להקדש שלו כיון דהקדש שלו בלא"ה פקע וכנ"ל ואם דיש לדון בדברי הר"ן הנ"ל דמנא לן הא דאחרי הזריקה פקע קדושת נדרו ויורדת קדושה חדשה של תורה להאסר לזרים ולטמאים דאילו הי' האיסור לזרים ולטמאים מפאת קדושת נדרו עדיין הי' ראוי שיהי' אסור לכל דהא הקדש אסור לכל וכנ"ל:

ולכאורה מנא לן הא דילמא יש באמת הקדש שלו עדיין ומפאת הקדש שלו הוא דאסור לזרים ולטמאים והא דאין אסור לכל יש לומר דהקדושה נקלשת רק ע"י הזריקה ונשארת קדושה קלישה להאסר לזרים ולטמאים לבד אבל האיסור שפיר עדיין מכח הקדושה הקדומה שלו דהא כה"ג ממש אמרי' נמי בקידושין (דף י"ג ע"ב) ע"ש דבעי למילף דמיתת הבעל מתיר דמדאמר רחמנא אלמנה לכ"ג אסירא מכלל דלכ"ע שרי ודחי דילמא לכ"ג בלאו לכ"ע בעשה ופריך האי עשה מאי עבידת' אי אהני מיתת הב ל תישתרי לגמרי אי לא אהני תוקמה במילתא קמייתא ומשני אלמה לא אפיקתה ממיתה ואוקימתה על עשה מידי דהוי אפסולי המוקדשין מעיקרא אית בהו מעילה ואסירי בגיזה ועבודה פרקינהו מעילה לית בהו בגיזה ועבודה אסירי וא"כ ה"נ הרי יש לומר כן דאפיקתי' להקדש מאיסורו לכל והוקלשה הקדושה להאסר לזרים ולטמאים לבד כמו בפסולי המוקדשין דנקלשת הקדושה להאסר בגיזה ועבודה לבד אבל זה האיסור לזרים ולטמאים הוא שפיר עדיין מכח הקדושה הקדומה ואולם גו איסור הקדש הרי הוא רק בלאו לרבנן או במיתה לרבי משא"כ איסור קדשים לטמאים אחרי זריקה הוא בכרת וע"כ דאין האיסור מפאת הקדש שלו רק איסור תורה חדש ואולם האיסור לזרים שפיר י"ל דהוא עדיין מכח הקדש הקדום וכיון דיש עדיין גם קדושתו הקדומה והזריקה רק הוסיפה קדושה ליאסר לטמאים וכן לאסור הנותר שלו בכרת א"כ הרי עכ"פ יש לומר דרק כאשר יש קדושה שלו אז תוספת קדושת הזריקה על עיקר ההקדש מועלת לאסור לטמאים ולאסור נותר שלו וכנ"ל משא"כ בהקדש לזמן דאחרי הזמן פקע קדושת נדרו שוב נפקעת גם קדושת הזריקה ואין כאן קדושה עוד כלל דהזריקה רק הגדילה הקדושה העיקריית ליאסר לטמאים כו' אבל בהסתלק העיקר מסתלק ממילא גם התוספת ושבים שפיר השירים הנשארים אחר זמן להיות חולין גמורים ועכ"פ אין בם חומר נותר שבכרת דרק בצירוף עיקר הקדושה עם תוספת הקדושה הוא דענש רחמנא כרת משא"כ בהסתלק עיקר הקדושה אחר הזמן אולי אין עוד כרת מפאת התוספת קדושה לבד וכיון דאין בו כרת י"ל ג"כ דאין מחשבת אכילתו מפגלת כיון דמחשבת אכילת חוץ לזמנו בנותר סתמא כתיב דבכרת וכדמוכח פשטא דקרא וא"כ י"ל שאם המחשבה על אכילת נותר שאין בו כרת אין המחשבה מפגלת עוד וכמובן:

ואך אם גם נאמר דאחרי הזריקה והקטרת הקומץ פקע קדושת נדרו לגמרי מן הבשר והשירים ותו הא לא איכפת לן במאי דקודה"ג פקעה בכדי דהא בלא"ה פקע ועכ"ז הרי קיבלו ע"י הזריקה וההקטרה קדושה חדשה והיא אוסרת שפיר בהתותר הבשר והשירים משום ניתר לגמרי ושפיר יש בו גם כרת כבכל קרבן ושפיר יש למחשבת אכילתו חוץ

לזמנו איפוא לפגל וכנ"ל וא"כ הרי לא הועלנו כלום בתירוצינו דאפי' יקדיש הבעל המנחה רק ליום מ"מ שפיר תוכל הסוטה לחשב מחשבת אכילת השירים למחר ושפיר תתפגל המנחה עי"כ ואולם לפי דברינו כאן נראה דגם אם נאמר כן מ"מ תירוצינו זה שפיר במק"ע וזה דלפי דברינו כאן דבשעת הקטרת קומץ בלא"ה אין פיגול לבעלים כיון דעם גמר העבודה הוא שחל הפיגול ואז כבר אינן בעלים עוד וכנ"ל בארוכה:

ולפי"ז נראה דבעבודות הקודמות להקטרה שפיר לא יהי' מחשבת פיגול לסוטה אם תחשב על אכילת השירים למחר היכא דיקדיש הבעל את המנחה רק ליום וזה בהצעת דברי התוס' מעילה (דף ח' ע"א) ד"ה ובלינה דאהא דתנן התם במשנה חטאת העוף מועלין בה משהוקדשה נמלקה הוכשרה להפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה הוזה דמה חייבין עלי' משום פיגול נותר וטמא כו' ובתוד"ה ובלינה וז"ל בלינת דם בשקיעת החמה א"נ בלינת בשר ליום ולילה ואע"ג דבתר הכי קתני הוזה דמה דמשמע דהשתא לא איירי בהוזה וא"א בלינת יום ולילה אלא לאחר הזאה שהרי ההזאה ביום המליקה דאל"כ איפסיל הדם בשקיעת החמה מ"מ נקט גבי מליקה פסול דלינת בשר לפי שמיד שנמלקה מתחלת לינה של יום ולילה ומשעת מליקה מונין עכ"ל התוס' וכוונתם דהוקשה להם דאי נימא דהאי ובלינה הכוונה אלינת בשר א"כ ל"ל לתנא למיתני זה במליקה הרי אפי' אם לא היתה המליקה מקדשת להפסל בלינה רק ההזאה היא דהיתה מקדשת לזה ג"כ הרי הי' הפסול בשוה כמו אילו מתקדש במליקה שהרי ההזאה ביום המליקה ויפסל הבשר אחריו אם ילין יום ולילה וע"ז תירצו דהנפקותא לשיהיו מונין משעת מליקה ולא משעת הזאה:

והנה תירוצם זה נפלא מאוד והוא תמי' נוראה דהא פסול לינה איננו לשעות רק בעמוד השחר הוא דנפסל כמבואר בכולי' הש"ס וא"כ מאי הנפקותא אי מונין משעת מליקה או משעת הזאה הלא בין כך ובין כך יופסל בשוה בעמוד השחר דיום הבא והוא תמי' עצומה מאוד:

והנה כבר כתבתי בזה בהבנת דבריהם במ"א דכוונתם דהמשנה אתי' לאשמעי' דהבשר מקבל הקדושה להפסל בלינה מיד בשעת המליקה לא שבשעת ההזאה הוא שמקבל אותה והנפקותא בזה הוא לענין מחשבת חוץ לזמנו שאילו לא הי' הבשר מקבל את הקדושה בשעת המליקה רק בשעת ההזאה אזי לא הי' מועיל בו בשעת מליקה מחשבת אכילת בשר חוץ לזמנו לפגלו כיון דבשעה המליקה עדיין אין אל הבשר ענין הזמן כלל ולפי ענייננו עכשיו הרי הוא עומד בכשרותו לעולם ולא ישתנה ובשעת ההזאה הוא שיקבל ענין הזמן להיות קדושתו רק בזמן דיום ולילה ואם יצא מזמן ההוא יופסל

משא"כ לפי עניינו עכשיו הרי אין לו עדיין ענין הזמן כלל כיון דלא קיבל עדיין את הקדושה להפסל בלינה כלל ואין לו עדיין זמן כלל לפי עניינו עכשיו ולכן לא שייך בי' כעת מחשבת חוץ לזמנו כלל ולא מהני בי' כלל מחשבה ההוא והא דקיי"ל דמחשבת אכילת הבשר חוץ לזמנו מפגלת גם במחשב בשעת מליקה הוא רק לפי האמת דהמליקה מקדשת מיד להפסל בלינה אבל אילו לא היתה המליקה מקדשת רק ההזאה אז לא היתה מחשבת אכילת בשר חוץ לזמנו מפגלת באמת במליקה כלל רק בהזאה כיון דבשעת מליקה עדיין לא הי' אל הבשר קדושת וענין הזמן כלל וא"כ הא שפיר איכא נפקותא במה שהמליקה מקדשת מיד בלינה ומקבל אז מיד ענין הזמן לענין שיועיל בו מיד אז מחשבת חוץ לזמנו ודו"ק היטב כי הוא נכון מאוד בס"ד ובמ"א הארכתי בזה:

ומעתה אומר דלפי מה שהצענו פה דבזריקה וכן בהקטרת קומץ בלא"ה גם לראב"י אין פיגול לבעלים א"כ הא תו לא קשיא מה שהקשינו דלסברת הר"ן דקדושת נדרו פקע ע"י הזריקה והקטרת הקומץ מן הבשר והשירים א"כ הא לא שייך בהו עוד הפקעת הקדושה למחר כיון דבלא"ה פקעה הקדושה וקדושה חדשה היא דמתחדשת בשירים ע"י הקטרת הקומץ להפסל בנותר כו' והיא הרי קיימת ואינה נפקעת וראוי שגם למחר יהי' בם משום נותר שפיר כבכל מנחה ושוב ראוי שיועיל שפיר לפגל מחשבת אכילתם למחר כבכל מנחה דז"א דהא בשעת הקטרת קומץ בלא"ה אין פיגול לסוטה ואי דתפגל מקמי הכי על אכילת השירים למחר ז"א דהא לפני ההקטרה לא פקע עדיין קדושת נדרו ואין אל המנחה רק קדושת נדרו לבד דרק ע"י הקטרת הקומץ היא דפקע הקדושה ונותנת ההקטרה קדושה אחרת לשירים וכנ"ל אבל מקמי הכי הרי אין רק קדושת הנדר וא"כ כיון דהנדר הי' רק ליום א"כ לפני הקטרת הקומץ הרי לפי ענין המנחה או הרי אין עדיין אל המנחה אכילת שירים שיצאו מזמנן כלל דהא ביום המחרת יהי' חולין ולא יהי' אכילה של חוץ לזמנן רק אכילת חולין גרידי הוא שיהיו ולא שיצאו מזמנן וכנ"ל וא"כ כיון דאין להם עדיין אז ענין החוץ לזמנן כלל ע"כ אף שיקבלו זה ע"י הקטרת הקומץ מ"מ לפני הקטרת הקומץ שפיר לא מהני בהו מחשבת חוץ לזמנן עדיין כיון דלפי עניינן אז אין להם עדיין ענין החוץ לזמנו וכי היכא דלא הי' מועיל מחשבת חוץ לזמנו בשעת מלקה אילו לא היתה המליקה מקדשת להפסל בלינה אף דיקבל הקדושה בשעת ההזאה וכנ"ל משום דבשעת מליקה אין לו עדיין ענין הזמן ולא שייך בי' אז עדיין מחשבת חוץ לזמנו לפי עניינו אז ככה גם כאן כיון דלפני ההקטרה אין עדיין אל השירים ענין החוץ לזמנו לפי עניינם אז ה"נ לא שייך בהו אז עדיין מחשבת חוץ לזמנן כלל ובשעת הקטרה

הא בלא"ה אין מחשבה לבעלים וכנ"ל וא"כ הא שפיר תירוצינו במח"ע ודו"ק היטב מאוד כי הדברים נכונים מאוד בס"ד:

סב

עי"ל דהנה זה נראה פשוט דאפי' לראב"י דאמר בעלים מפגלין מ"מ בחטאת ואשם אין פיגול לבעלים בזדון וזה עפ"י המבואר בכריתות (דף ז' ע"א) האומר לא יתכפר לי חטאתי אביי אמר אינה מכפרת רבא אמר מכפרת היכא דאמר לא תיקרב דכ"ע לא פליגי דלא מכפרת דכתי' יקריב אותו לרצונו כי פליגי דאמר תיקרב ולא תכפר אביי אמר אינה מכפרת דהא אמר לא תכפר רבא אמר מכפרת כיון דאמר תיקרב כפרה ממילא אתי והדר בי' רבא כו' עכ"ל הגמ' ומבואר בזה דמי שאי רוצה בכפרת חטאתו דבר זה הוא פסו בחטאת וכ"ה ברמב"ם פ"ג משגגות ה"י אין יוה"כ ולא החטאת ואשם מכפרין אלא על השבים המאמינין בכפרתן אבל המבעט בהן אינן מכפרין כיצד הי' מבעט והביא חטאתו או אשמו והוא אומר או מחשב בלבו שאין אלו מכפרין אעפ"י שיקרבו כמצותן לא נתכפר לו וכשיחזור בתשובה מבעיטתו צריך להביא חטאתו ואשמו כו' עכ"ל:

ומ"ש הרמב"ם והוא אומר או מחשב בלבו שאין אלו מכפרין פשוט דלאו דווקא באין מאמין בכפרה ומחשב שאין מכפר רק אפי' מאמין בכפרה אלא שאינו רוצה בה נמי דינא הכי דהא מקור הרמב"ם מגמ' כריתות הנ"ל וע"ש בכ"מ ול' הגמ' הרי הוא דאמר לא תכפר ול' זה אין ענייני שאין מאמין בכפרה דא"כ הל"ל לא מכפרא או אין חטאתי מכפרת כי היכא דנקט שם האי לישנא ביוה"כ במבעט ואמר אין יוה"כ מכפר אבל לא תכפר משמעותו שמאמין בכפרה ורק אינו רוצה שתכפר וכמובן [והתחלת ל' הגמ' האומר לא יתכפר נראה דצ"ל יכפר או תכפר אבל יתכפר אין לו משמעות כלל ואי קאי על גוף החטא אין דרך הגמ' לקרוא לחטא בל' חטאת והול"ל לא יתכפר לי חטאי וכמובן] והא דנקט הרמב"ם שאין מאמין אגרא דיוה"כ נקטי' דביוה"כ יש כל' זה בכריתות שם וכנ"ל וכמובן ותרווייהו חדא מילתא נינהו דאין חילוק בין אם אין מאמין בכפרה או מאמין ואין רוצה דבשניהם הטעם אחד דא"א שיכפר רק מדעתו וע"כ בין באין מאמין בין באין רוצה הרי אין דעתו לכפרה ולכן אין מכפר וז"פ:

וא"כ לפמ"ש הרמב"ם דגם המחשב בלבו שאין מכפר הוא פסול א"כ פשוט דה"ה במחשב בלבו שאין רוצה שתכפר ג"כ פסול כיון דמקור הרמב"ם בחטאת ואשם רק מגמ' כריתות הנ"ל ובה הא איירי באין רוצה שיכפר וא"כ דין הרמב"ם באין מאמין אותו הדין הוא בהכרח באין רוצה וכמובן וא"כ נראה פשוט דבחטאת ואשם אם הבעלים מחשבין

מחשבת פיגול ויודעין שהקרבן מתפגל ונפסל עי"כ א"כ הרי אין חפץ בכפרת החטאת שהרי אדרבה בא לפוסלו והרי יודע הוא שאם יהי' פסול לא יכפר עליו וע"כ דאינו רוצה בכפרה וא"כ תו הרי דבר זה בעצמותו מה שאינו רוצה בכפרה הרי הוא פסול בהחטאת דחטאת שאין הבעלים רוצין בכפרתו הוא פסול וכנ"ל וא"כ תו אין הפיגול חל כלל כיון דלא קרב המתיר כמצותו וכמובן ונשאר כך באמת רק פסול מפאת מה שאין הבעלים רוצין בכפרה אבל פיגול איננו וכמובן ולא משכחת לראב"י פיגול לבעלים רק או בשוגג שאינו יודע שהקרבן נפסל ע"י המחשבת חוץ לזמנו או בעולה ושלמים ודכותייהו אפי' ביודע וכנראה מרמב"ם הנ"ל דדין הנ"ל דמבעט הוא רק בחטאת ואשם וכך נראה מודאי דרק חטאת ואשם דעיקרן לכפרה וכשא"א להם לכפר אין קריבין ומה"ט אין באין לאחר מיתה משום דאין כפרה למתים ולכן ג"כ במבעט ואין רוצה בכפרה דג"כ א"א שיכפר לכן ג"כ הקרבן פסול משא"כ בעולה ושלמים דאין עיקרן לכפרה ואפי' באין יכולין לכפר ג"כ קריבין וע"כ באין גם לאחר מיתה וכן תמורתם קריבה ג"כ אע"ג דאין אדם מתכפר בדבר הבא בעבירה וכ"ה בכמה דוכתי דעולה ושלמים קריבים גם כשאינם מכפרים וע"כ גם מבעט בכפרה אף דהביעוט מונע הכפרה מ"מ גוף העולה ושלמים כשירין שפיר ויוצא בם שפיר אף דאין מכפרין וא"כ כיון דאין העדר רצונו בכפרה פוסל את העולה כו' שוב שפיר חיילא מחשבת פיגול דידי' והו"ל פיגול שפיר וכמובן ורק בחטאת ואשם אם יפגלו בעלים בידועה שהפיגול פוסל אז שפיר לא יהי' פיגול רק פסול לבד מפאת העדר רצונם בכפרת החטאת והאשם וזה ברור ופשוט בס"ד:

והנה כבר הבאתי כ"פ דברי רש"י מנחות (דף ה' ע"ב) דלא הי' ראוי למחשבה לפסול במנחת קנאות מהך דרבא דאין מחשבה מועלת אלא בדבר הראוי לעבודה ומנחת קנאות חשיב אינו ראוי מפאת היותה של שעורים [וא"כ גם מחשבת פיגול לא הי' לפסול בה דגם לענין מחשבת פיגול איתמר הך דרבא בזבחים (דף כ"ו ע"ב) וכמ"ש כבר] והא דפסלה בה מחשבה היינו משום דחטאת קרי' רחמנא וע"כ פסיל בה מחשבה כי היכי דפסיל בחטאת ע"ש ומה שתמה שם בגליון הש"ס להגרע"א ז"ל על דברי רש"י הנ"ל וז"ל תמוה לי הא מנחת קנאות לא איקרי כלל חטאת ורק מנחת חוטא איקרי חטאת וגם בזה אין פסולו משום כך אלא משום דבחוטא וקנאות כתי' הוא כמבואר לעיל (במנחות שם) (דף ד' ע"א) ועכ"פ לומר במנחת קנאות דאיקרי חטאת תמוה עכ"ל והנה אחרי בקשת המחילה רבה מכבוד תורתו ז"ל כי שגבה מאוד אומר דאישתמיטתי' לפי שעה גמ' ערוכה במנחות שמבואר בה ממש כלשון רש"י דמנחת קנאות חטאת קרי' רחמנא והוא שם (דף נ"ט ע"ב) ע"ש דמייתי ברייתא דתני' מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן

עלי' לבונה מלקט את הלבונה וכשירה ואם עד שלא ליקט לבונתה חישב עלי' בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת (דכ"ז שהלבונה בה הוי לי' הויית הלבונה פסול אחרינא ולא חייל פיגול עלי' דכהרצאת כשר כך הרצאת פסול) ואם משליקט לבונתה מחשב עלי' חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ופריך הש"ס עלה ותיהוי פך ואמאי פסלה במחשבה דחוי הוא (תיהוי האי מנחה בעוד שהלבונה בתוכה כאילו נפל עלי' פך שמן דלא הוי חזיא ולא תיחול עלה מחשבת פסול כלל דלכי לקיט לה תיתכשר ה"נ אמאי פסולה במחשבה דחוי' הוא. רש"י). אמר אביי חטאת קרי' רחמנא (אפי' כי נתן לבונה והילכך מהני בה מחשבה למיפסל. רש"י) כו' וא"כ האי שינויא דחטאת קרי' רחמנא על כרחך הא אמנחת קנאות נמי קאי דאל"כ הא עדיין הקושי' במק"ע אמנחת קנאות מיהת דנאמר בה ג"כ בברייתא דפסלה בה מחשבה משליקט לבונתה וע"כ דאמנחת חוטא ואקנאות אתרוייהו קא משני אביי הך שינויא דחטאת קרי' רחמנא וכמובן בפשיטות וא"כ הרי מבואר זה בגמ' דמנחת קנאות חטאת קרי' רחמנא:

ועיין בפיה"מ להרמב"ם ריש מנחות שכ' אהך דמנחת חוטא ומנחת קנאות פסולין שלא לשמה וז"ל ונאמר במנחת קנאות מנחת זכרון מזכרת עון ולפי שזכר בה עון עשו אותה כמנחת חוטא וכבר ידעת מה שנאמר במנחת חוטא שקראה חטאת עכ"ל. ומובנת בזה גמ' הנ"ל דבמנחת חוטא הא כתיב חטאת להדיא ומנחת קנאות נמי הואיל וכתיב בה מזכרת עון דינה כמנחת חוטא וכ"ה גם בפי' הרע"ב ריש מנחות בשינוי וז"ל ומנחת קנאות הואיל וכתיב בה עון דכתיב מנחת זכרון מזכרת עון כחטאת שויוהו רבנן עכ"ל ואין כוונת הרמב"ם והרע"ב דפסול מחשבה במנחת קנאות מדרבנן הוא כמו שהבין בתוס' חדשים על המשניות ריש מנחות שם בכוונתם דלא עלה זה על דעתם עולם רק כוונתם דחכמים פירשו והבינו תיבת עון כאילו הי' כתוב תיבת חטא וחטאת דעון וחטא משמעותם שוה וה"ל כאילו הי' כתוב בה חטאת ולכן דינה מה"ת דין מנחת חוטא וחטאת וז"פ:

ועכ"פ הרי מפורש בגמ' מנחות (דף נ"ט ע"ב) הנ"ל דחטאת קרי' רחמנא גם על מנחת קנאות ואין תימה עוד על רש"י וע' מנחות (דף ד' ע"א) וי"ל עוד בזה במנחות (דף ק"ח ע"א) ע"ש דמייתי ברייתא דתני' לא ישים עלי' שמן ולא יתן עלי' לבונה כי חטאת היא (דכתיב במנחת חוטא) א"ר יהודה היא קרוי' חטאת ואין אחרת קרויה חטאת לימד על עשירית האיפה של כ"ג שאינה קרויה חטאת כו' ועש"ה דאחרי העיון שם אף דאמר היא קרויה חטאת ואין אחרת קרויה חטאת לא ממעט זה למנחת קנאות שלא תקרא

חטאת ורק לעשירית האיפה של כ"ג הוא דממעט אבל מנחת קנאות אדרבה משמע גם משם דקרויה חטאת מדאינה טעונה לבונה כמוה עש"ה ברש"י ותבין]:

ומעתה נראה דכיון דהא דפסלה מחשבה במנחת קנאות מחטאת הוא דילפי' ע"כ א"א שיפסול בו רק פסול מחשבה אשר יש לו מציאות בחטאת משא"כ פיגול דבעלים היכא דהבעלים יודעין שהקרבן נפסל עי"כ דאין מציאות לפיגול זה בחטאת דהא בחטאת כה"ג לאו פיגול הוא כלל אלא פסול מפאת העדר הרצון בכפרה אבל פיגול אינו כלל וכלל וכנ"ל וע"כ גם במנחת קנאות בכה"ג אינו פיגול כלל וא"כ אם תחשב הסוטה מחשבת פיגול בזדון כדי שלא תובדק הא לא תועיל כלל דלא תתפגל המנחה כלל עי"כ וא"ל דהא עכ"פ תיפסל המנחה כמו בחטאת ואכתי הרי לא תובדק דז"א דהא מה שנפסלת בחטאת הוא רק מפאת העדר הרצון בפעולת החטאת היינו בכפרה דהיא פעולת החטאת דדבר זה פוסל בחטאת משא"כ במנחת קנאות הא לא שייך זה לומר דעכ"פ תיפסל המנחה מפאת שאין הסוטה דהיא הבעלים שלה רוצה בפעולתה היינו בפעולת בירור שלה דאין רוצה שתעשה הבירור מדבאה לפגלה ולפוסלה דז"א דהא במנחת קנאות על כרחך דאין פוסל כלל מה שאין הסוטה רוצה שתעשה המנחה פעולת הבירור דאילו הי' זה פוסל במנחה הרי בפשיטות וודאי לא הי' אפשר לשום מנחת קנאות שתיקרב דשמא הסוטה טמאה ואין חפיצה בלבה בפעולתה שתעשה פעולת הבירור ואם היא טמאה הא וודאי אין חפיצה בזה שתעשה המנחה פעולת הבירור ותמות או שאינה מאמנת בזה ובכל גווני הרי הי' למנחה ליפסל כמו בחטאת דפסול בין באין רוצה ובין באין מאמין בכפרה וכנ"ל וא"כ שוב הרי לא תובדק כלל כיון דהמנחה פסולה וא"כ זה הרי הוא דבר הנלמד מעניינו וודאי מגוף דין ההקרבה שאמרה תורה להקריב המנחה לבירור ובדיקת הסוטה אם טהורה היא או טמאה דהמנחה פועלת פעולתה לבודקה אף שאין היא חפיצה בכך בלבה או שאינה מאמנת כל שאין אומרת בהדיא איני שותה וז"פ וא"כ כיון דהעדר רצון הסוטה בפעולת המנחת סוטה איננו פוסל והפיגול ג"כ לא יחול א"כ ממילא הרי תשאר המנחה כשירה ושפיר תובדק הסוטה אף אם תחשב מחשבת פיגול:

ואין לומר דהא מאי דלא חייל הפיגול בחטאת הרי הוא רק משום דהעדר הרצון בכפרה הוא פסול שם וע"כ כיון דפסול זה כרוך עם מחשבת הפיגול של הבעלים לכן כיון דהוא פסול א"א לפיגול לחול כיון דקרבו כל מתיריו וא"כ במנחת סוטה כיון דאין העדר הרצון בפעולת המנחה פסול א"כ שוב אדרבה הרי ראוי שיחול הפיגול כיון דאין שם פסול אחר בחשבה מחשבת הפיגול רק פסול הפיגול לבד ושוב שפיר יש לו לפיגול לחול דז"א דכבר הבאתי כ"פ פלוגתא דגמ' זבחים (דף י"ג ע"ב) אי מחשבה בטבילת אצבע מפגלת

בחטאת דס"ל שם לר"ל ודעימי' דאין מחשבה מפגלת בטבילת אצבע וטעמא דכלום למדו פיגול אלא משלמים מה שלמים אין טבילת אצבע מפגלת אף בחטאת כו' ואף דבשלמים ליכא כלל טבילת אצבע וא"כ הא הוא שם מילתא דלא שייך מ"מ אמרי' דכיון דהפיגול נלמד רק משם לכן אין לו מציאות רק באופן שהוא שם משא"כ באופן דאינו שם אף דהוא רק מפאת דלא שייך ואין לו מציאות כלל מ"מ גם בחטאת לא הוי פיגול אף דשם הוא שייך שפיר ויש לו מציאות דשם הרי יש טבילת אצבע ועש"ה בזבחים וא"כ ה"נ דכוותה כיון דכל מחשבת פיגול דמנחת קנאות שמועיל בה מחשבה נלמד רק מחטאת לכן רק פיגול שיש לו מציאות בחטאת איתי' גם במנחת קנאות משא"כ מחשבת פיגול דבעלים בידיעה שהמחשבה פוסלת שאין מציאות לפיגול במחשבה זאת בחטאת לכן גם במנחת קנאות לא הוי פיגול ואף דבחטאת הוא רק מפאת דלא שייך כיון דכרוך תמיד העדר הרצון בכפרה עם מחשבה זאת והעדר הרצון הוא פסול בחטאת וא"א לפיגול לחול משא"כ במנחת קנאות הא שייך כיון דשם אין העדר הרצון פסול מ"מ סוף סוף כיון דאין לפיגול באופן זה מציאות בחטאת ממילא אינו נוהג גם במנחת קנאות דזה דומה בדומה ממש להך דטבילת אצבע וכמובן וע"כ שפיר לא תועיל הסוטה כלום במחשבת פיגול שלה וא"א למחשבת חוץ לזמנו דסוטה לחול רק אם לא תדע שהמנחה נפסלת עי"כ דבכה"ג חייל נמי בחטאת וע"ז הרי אין הקושי' ואה"נ דתתפגל המנחה בכה"ג וכל הקושי' הרי הוא רק דהיתה יכולה כל סוטה להערים ולשות עצה לפגל במחשבתה כדי שתופסל המנחה ולא תובדק וע"ז הרי אין קושי' דהא אם תדע שהמנחה נפסלת בכך שוב לא יחול הפיגול כלל כיון דבאופן זה גם בחטאת אין פיגול היכא דהבעלים יודעין שהחטאת נפסל ע"י כך וכנ"ל ופסול ג"כ לא יהי' כיון דבמנחת סוטה אין העדר רצון שלה פוסל וכנ"ל ודו"ק היטב כי זה פשוט ונכון מאוד בס"ד:

סג

עי"ל דכבר כתבתי כ"פ דצריך טעם להא דס"ל לראב"י דבעלים מפגלין מקרא דוהקריב המקריב דס"ל דבעלים חשובי מקריב ומש"ה איתניהו בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב והנה זה דבר הצריך טעם והבנה דבמה חשיבי הבעלים מקריב הלא אין מקריבים כלל ורק הכהן הוא המקריב וכבר הרביתי בזה באופנים הקודמים ונראה עוד די"ל דמפאת מצות העמידה שיש לבעלים בשעת הקרבה דמצוה שיהיו עומדים על קרבנן כמבואר בתענית (כ"ו ע"א) במשנה וכי היאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו וכ"ה בכ"ד ומש"ה חשיבי גם הבעלים מקריב כיון שיש גם להם עשי' בשעת הקרבה

היינו מעשה העמידה וע"ש בתענית (דף כ"ז ע"א) ומה טעם תקנו מעמדות לפי שנא' צו את קרבני לחמי לאשי והיאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו התקינו נביאים הראשונים כ"ד משמרות על כל משמר ומשמר הי' מעמד בירושלים של כהנים של לוים ושל ישראלים כו' א"ר יהודה אמר שמואל כהנים ולוים וישראלים מעכבין את הקרבן (אם אין מעמד מכולן בירושלים כדתנן על כל משמר הי' מעמד בירושלים של כהנים לוים וישראלים כיון דכלהו בעלים בעינן דליהוי על גבי עבודה. רש"י) ומבואר דמצות עמידת הבעלים מעכבת בקרבן ופשוט דעיכוב זה הוא בכל קרבנות כיון דיש בכלהו מצות עמידה זאת וכ"ה משמעות דברי רש"י הנ"ל:

וכן מתבאר ג"כ מדברי שו"ת מהרי"ל סי' צ"ו ע"ש שכ' וז"ל אם יחיד יכול לעכב החזנות אם לא, אמת ואמונה כי הורה ר' שמחה ז"ל הלכה למעשה שיחיד יכול לעכב החזנות שלא יעשו ש"ץ כי אם מאגודה אחת כו' ורואה אני כי דינא דאורייתא הוא כו' ותנו רבנן עמדו בתפלה אעפ"י שיש שם זקן וחכם אין מורידין לפני התיבה אלא אדם הרגיל ר' יהודה אומר מטופל ואין לו כו' ומרוצה לעם ופירש"י ז"ל מרוצה לעם שמסכימין לתפלתו אלמא בעינן ש"ץ שיהא מסכימין לתפלתו כו' ומורידין אותו לפני התיבה דקתני בברייתא היינו כל השנה ואפי' את"ל בשעת עצירת גשמים קמיירי ר"ה ויוה"כ נמי יומי דרחמי ולא גריעי מעצירת גשמים ועוד סברא הוא דמרוצה לעם דקתני היינו בכל השנה דהיאך יצאו בתפלתו והם אינם מסכימים לתפלתו תדע דהא ישראל שהפריש קרבן חובתו ובא הכהן והקריב ובעל הקרבה אינו חפץ בו שיקריב את קרבנו וכי סלקא דעתך שנתכפר לו והא מסיקנא דהכי קאמר מאי טעמא תקינו מעמדות לפי שנאמר צו את בני ישראל את קרבני לחמי היאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גבו התקינו נביאים הראשונים כ"ד משמורות הא למדת אפי' הם חפצים אפ"ה אינן יוצאות ידי חובתן אא"כ עומד על גביו וכל שכן שאין חפץ בהקרבתם דלא נפקי ידי חובתן כו' עכ"ל:

ומתבאר גם מדברי מהרי"ל אלה דמצות עמידת הבעלים על הקרבן מעכבת בקרבן דהא כ' שאם אינם עומדים אינן יוצאות די חובתן ולשון זה משמע עיכובא וכלשון זה עצמו הרי כ' גם אהיכא דאין חפץ בהקרבה דלא נפקי ידי חובתן ושם הכוונה וודאי לעיכובא וכדקיי"ל יקריב אותו לרצונו וכל היכא דאמרי בעלים לא תיקרב הקרבן פסול וע' אות הקדום גמ' כריתות (דף ז' ע"א) שהבאתי וא"כ פשיטא דה"נ מצות עמידה מעכבת והמהרי"ל הרי אכל קרבנות קאי וכמ"ש תדע שהרי ישראל שהפריש קרבן חובתו ובא הכהן והקריב כו' וא"כ מבואר דבכל הקרבנות עמידת הבעלים מעכבת בקרבן וע"כ נראה דכיון דיש גם לבעלים עשי' בשעת הקרבה היינו העמידה שלהם ואף שאין זו

מעשה הקרבה מ"מ אחרי היותה מעכבת בהקרבה ובלתה ההקרבה פסולה ה"ל מעשה זאת הכשר גמור של ההקרבה ושפיר קרינן לה הקרבה וכדקיי"ל בעלמא דמכשירי מצוה שא"א למצוה בלעדן חשיבי כמצוה עצמה וע' תוס' יבמות (דף ו' ע"ב) ד"ה טעמא ובזבחים (דף י"ג ע"ב) כיון דלא סגי לי' דלא עביד עבודה חשובה היא כו' וביומא (דף ס' ע"ב) דצורך פנים כפנים דמי ובע"ז (דף מ"ו ע"ב) דמכשירי קרבן כקרבן וא"כ ה"נ כאן דהעמידה הוא הכשר המעכב בהקרבה ע"כ יש לנו לומר גם כן דחשיבא מעשה העמידה כמעשה הקרבה עצמה ושפיר חשיבי גם הבעלים מקריב מפאת מצות העמידה שלהם בשעת הקרבה וכמובן:

עוד יש לנו להסביר באופן אחר דמה דבעלים קרוין מקריב תלוי במצות עמידת הבעלים על הקרבן וזה לפמ"ש כבר באות ו' ועוד בכמה אותיות דהא דס"ל לראב"י דבעלים קרוין מקריב היינו משום דס"ל דכהנים בהקרבה שלוחי דידן נינהו וע"כ הוי הבעלים מקריב ממש כיון דהכהן המקריב הוא שלוחו והנה הא דס"ל דכהנים שלוחי דידן נינהו י"ל דדן זה ממצות עמידת הבעלים על הקרבן שציותה תורה וזה עפ"י דברי הטור יו"ד סי' רס"ה בשם בעל העיטור וז"ל מנהג שאבי הבן עומד כל המוהל להודיעו שהוא שלוחו כדאמרי' לגבי קרבן אפשר שיהא קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו עכ"ל הרי דהעמידה על גביו מורה הכוונה היותו שלוחו וע"כ מזה הוא דדן ראב"י דכהנים שלוחי דידן מדציותה תורה לבעלים לעמוד על גבי הקרבה וזה מורה היות המקריב, שלוחם [ועיין בס' ברוך טעם דין עדל"ת בדין עשיית שליח לדבר מצוה ויש בו ל"ת פרק א' שכ' דזהו כוונת רש"י שבת (דף קל"ג ע"א) אהך דאי איכא אחר ליעביד אחר דכ' וז"ל ואי איכא אחר שאינו חושש לטהרו ליעביד אחר ולא ליקו האב להתם כו עכ"ל והיינו דכוונתו דאם האב יעמוד שם הרי זה הוראה דהמוהל הוא שלוחו וכיון שהוא שלוחו לענין המצוה ה"ל שלוחו גם לענין איסור קציצת הבהרת כיון דהאב ניחא לי בקציצת הבהרת דאין שליחות לחצאין וע"כ הצריך רש"י שלא יעמוד האב שם כדי שלא יהא המוהל נראה כשלוחו עש"ה:

וע"ע ספרי שלא פיסקא קי"ד עה"כ מות יומת האיש רגום אותו באבנים כל העדה וז"ל הספרי כל העדה במעמד כל העדה או כל העדה כמשמעו (שיהיו כל העדה רוגמים אותו) ת"ל יד העדים תהי' בו בראשונה להמיתו הא מה ת"ל כל העדה במעמד כל העדה עכ"ל הספרי:

והנה דרש זה לכאורה סותר לפשטא דקרא לגמרי דהא מאמר רגום אותו באבנים כל העדה פשוטו שהעדה בעצמם ירגמו ואולם להנ"ל מותאם שפיר הדרש עם הפשט דכיון

דדרשי' כל העדה דהכוונה במעמד כל העדה א"כ כיון דהצריכה תורה הרגימה במעמד העדה א"כ זה מורה היות הרוגמים שלוחי העדה וע"כ כיון דשלוחו של אדם כמותו ומתייחסת המעשה לבעלים חשיבי שפיר העדה גופייהו רוגמים ושפיר כתיב רגום אותו כל העדה ונמצאו הדרש והפשט מתאימים יחדיו ממש ודו"ק היטב כי נכון הוא בס"ד ובמ"א הארכתי בזה עוד מכמה דוכתי וע"כ גם כאן שפיר י"ל כנ"ל דממצות עמידת הבעלים על הקרבן הוא שדן ראב"י דכהנים שלוחי דידן נינהו וע"כ שפיר חשיבי הבעלים מקריב כיון דהכהן המקריב הוא שלוחם וששא"כ וכי היכי דחשיבי העדה רוגמים מפאת הכי וכנ"ל]:

ומעתה אומר דהנה גוף מצות עמידת הבעלים על הקרבן לא מצינו בש"ס לפי זכרוני העני מקור הדבר מהיכן נלמדת מצוה זאת ואך ברש"י סוטה (דף ח' ע"א) ד"ה אקורבניהו כ' וז"ל ומצוה על האדם שיעמוד וישמור על קרבנו ונפקא לן בספרי מתשמרו להקריב לי במועדו עכ"ל:

והנה לכאורה זה הלימוד מתמי' מאוד דהא האי קרא בתמיד כתיב ומנ"ל מצות עמידה בשאר קרבנות וא"ל דילפי' כלהו מתמיד דז"א דהא מהאי קרא גופי' ילפי' נמי לתמיד שיהא טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה כמבואר בפסחים (דף צ"ו ע"א) מניין לתמיד שיהא טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שנאמר תשמרו להקריב לי במועדו ולהלן הוא אומר והי' לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום מה להלן טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה אף כאן כו' הרי דילפי' מתיבת תשמרו דתמיד טעון ביקור כו' ואעפי"כ אין דין זה נוהג רק בתמיד לבד דשאר קרבנות אין צריכים ביקור כמבואר במנחות (דף מ"ט ע"ב) ובסוכה (דף מ"ב ע"א) וא"כ מאי שנא דין ביקור המכוון בתיבת תשמרו דאינו נוהג אלא בתמיד ומאי שנא דין עמידה על הקרבן המכוון ג"כ בתיבה זאת עצמה שיהיו הבעלים עומדין ומשמרין על קרבנן דנוהג בכלהו קרבנות וזו פליאה עצומה לכאורה:

ונלענ"ד בזה עפ"י מה שמצאתי בס' יריאים סי' ת"ו במצות לא תשחט על חמץ דם זבחי ע"ש שהביא פלוגתא דר"י ור"ל אי בעי' על בסמוך וכ' בזה וז"ל ויש על דהוי שלא בסמוך לדברי הכל כגון וכפר הכהן על הנפש דבכל היכא דמוכח ענייניא דקרא לא פליגי עכ"ל. ונלענ"ד לולי דברי היראים די"ל דגם הך קרא דוכפר הכהן על הנפש מתפרש באמת על בסמוך ומכאן הוא דילפינן מצות עמידת הבעלים על הקרבן דמפרשינן וכפר הכהן על הנפש על בסמוך ולכן צריך שיעמוד המתכפר בסמיכות לכהן המכפר עליו בהקרבה ורק דלולי הך קרא דתשמרו להקריב לי במועדו שלא הי' לנו גילוי כלל בשום מקום היות זה ענין מצוה שיעמדו הבעלים על הקרבן אזי לא הי' לנו לפרש כן ולא הי' לנו

לחד מלבנו דבר כזה דמצוה שיהיו הבעלים עומדים על הקרבן מהאי קרא דוכפר הכהן על הנפש כיון דאפשר לפרש קרא כפשטי' שיכפר עליו מחטאו ורק כיון דמצינו כבר מצוה זו בתמיד בקרא דתשמרו לכן כל כי האי גילוי מילתא בעלמא הוא ויש לנו לפרש שפיר גם קרא דוכפר הכהן על הנפש היות הכוונה על בסמוך ושיש חיוב זה גם בשאר קרבנות וכזה מצינו בדוכתי טובי:

[**ואפילו** מאן דלית לי' על בסמוך מ"מ כאן דמצינו כבר מצות עמידה בתמיד וגילוי מילתא בעלמא הוא י"ל דכ"ע מודי דמפרשי' על בסמוך והוי כמו מוכח ענייגא דמבואר ביראים שם ג"כ דהיכא דמוכח ענייגא דהכוונה בסמוך לכ"ע מפרשי' בסמוך עש"ה והנה מה שתמהתי מדוע ילפי' דין עמידה מתמיד אכלהו קרבנות ולא ילפי' ככה לדין ביקור הנה לפי איבעי' דזבחים (דף נ' ע"ב) אי דבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בבנין אב ע"ש דנשאר באיבעי' דלא אפשיטא א"כ אי נימא דאין חוזר ומלמד א"כ הא ניחא בפשיטות דרק דין ביקור דבתמיד גופי' ילפי' לי' רק מג"ש מפסח לכן שפיר אין חוור ומלמד בבנין אב אשאר קרבנות משא"כ חיוב עמידה דכתי' בגופי' דתמיד בתיבת תשמרו דמפרשי' שיעמדו הבעלים וישמרו על קרבנן שפיר ילפי' מתמיד בבנין אב אכלהו קרבנות ואך דא"כ הא אכתי תיקשי דה"ל לגמ' זבחים הנ"ל למיפשט איבעי' הנ"ל מדין ביקור דאינו נוהג בכלהו קרבנות ואילו דין עמידה נוהג דע"כ דדבר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד בבנין אב וכנ"ל]:

ואולם לדרכנו פה בזה ניחא שפיר בעזה"י דהא י"ל דא"א ללמוד כלל מתמיד בבנין אב אכלהו קרבנות דמה לתמיד שכן תדיר וכליל ע' פסחים (דף ס"ו ע"א) ויש עוד להמציא פירכות ואי דא"כ תו מנ"ל עמידה בשאר קרבנות י"ל דילפי' לי' מוכפר הכהן על הנפש דמפרשי' על בסמוך וכנ"ל וא"כ כיון דפלוגתא היא בכ"ד אי מפרשינן על בסמוך או לא א"כ ממילא הא אין לפשוט האיבעי' מזה דדילמא הלכה כמ"ד דמפרשי' על בסמוך וא"כ הא אין ראי' ואי דעכ"פ הו"ל להש"ס למימר כתנאי זה אינו קושיא כיון דלא מצינו פלוגתא מפורשת לתנאי בזה אי דבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד כו' והוא רק דקדוק רחוק בפלפול וכדמצינו כן בכ"ד וא"כ עכ"פ גוף הדברים נכונים בס"ד דמ"ד דמפרשי' על בסמוך ילמוד דין עמידה מיכפר הכהן על הנפש ומאן דלית לי' על בסמוך יסבור דדבר הלמד בג"ש אין חוזר ומלמד בבנין אב וע"כ לדידי' הלימוד שפיר מתמיד כדברי הספרי ואי דא"כ אמאי לא ילפי' גם דין ביקור מתמיד ז"א דביקור הא נפיק בתמיד רק מג"ש ודבר הלמד בג"ש הא אין חוזר ומלמד בבנין אב וזהו ג"כ שיטת הספרי הנ"ל עצמו ויש לדון בזה עוד בכמה אנפי ואיך שיהי' עכ"פ בסברת ראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) הנ"ל

שפיר ניתן להאמר כן דס"ל על בסמוך ומפיק דין עמידת הבעלים על הקרבן מקרא דוכפר הכהן על הנפש וכנ"ל:

[**ועיין** ברש"י סוטה (דף ח' ע"א) שם דמצות עמידת הבעלים על הקרבן הוא דמי שיכול לכנוס לעזרה נכנס ומי שאין יכול מפני הטומאה עומד בחלל שערי נקנור שלא נתקדש ע"ש ובב' גווני אלו שפיר חשיב בסמוך דענין סמוך הכל לפי הענין דבשוחט פסח על החמץ הוי על בסמוך שיהא עמו בעזרה ואילו בשחיטת תודה על הלחם די בהיות הלחם בירושלים ובלבד שלא יהי' חוץ לחומת בית פאגי ע' פסחים (דף ס"ג ע"ב) ומנחות (דף ע"ח ע"ב) ואף דערל וטמא משלחין קרבנותיהם כמבואר בפסחים (דף ס"ב ע"א) וע' תוס' מועד קטן (דף ט"ו ע"ב) ד"ה אחרי ויכול לשלוח קרבנו גם ממדינת הים כמבואר בגיטין (דף כ"ח ע"א) צ"ל דמה ששלוחו עומד בשעת הקרבה הוי זה קיום מצות עמידת הבעלים על הקרבן מטעמא דששא"כ דבלא"ה צריך לומר כן דהא מצות עמידת הבעלים על הקרבן מעכבת בקרבן וכנ"ל]:

ולפי"ז נראה לפי המבואר בזבחים (דף מ"ד ע"ב) לכל מנחתם לרבות מנחת העומר ומנחת קנאות (שיהיו שיריהן נאכלין לכהנים) סד"א ואכלו אותם אשר כופר בהם אמר רחמנא ומנחת העומר להתיר אתיא ומנחת קנאות לברר עון קאתיא קמ"ל עכ"ל הגמ' ומבואר בזה דמנחת קנאות איננה בכלל אשר כופר בהם משום דלאו לכפרה אתיא רק לברר עון ולא מיקריא כפרה וא"כ ממילא נמי הא ליתה ג"כ בכלל קרא דוכפר הכהן על הנפש וע"כ שפיר במנחת קנאות אין כלל מצות עמידת הבעלים על הקרבן לפי הנ"ל דמצות עמידת הבעלים על הקרבן מקרא דוכפר הכהן על הנפש הוא דנפיק וא"כ שפיר אף דס"ל לראב"י דבעלים מפגלין מ"מ במנחת קנאות שפיר ליכא פיגול כלל לבעלים דכיון דאין שם מצות עמידת הבעלים על הקרבן ממילא אין הבעלים קרויין מקריב [הן לטעמא דכתיבנא דמפאת העמידה הוא דקרוין מקריב ובין לטעם האחר דמצות העמידה מורה היות הכהן המקריב שלוחם דכיון דבמנחת קנאות אין שם מצות עמידת הבעלים על הקרבן ממילא אין הכהן המקריב שליח הבעלים דמסברא אין לנו לומר דהכהן המקריב הוא שליח הבעלים דאדרבה הסברא להיפוך דמי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד כו' ורק מצות עמידת הבעלים על הקרבן הוא דמורה ע"ז היות הכהן שליח הבעלים וכנ"ל וא"כ היכא דאין מצות עמידה שפיר נשאר כפי הסברא החיצונה דאין הכהן שליח הבעלים ושפיר אין הבעלים קרוין מקריב] וליתנהו בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב ושפיר אין יכולים לפגל כלל וא"ל דהא בסוטה גופה כתי מצות עמידה דכתי' והעמיד הכהן את האשה לפני ד' דז"א דאין זה מצות עמידה על הקרבן רק הוא

מענייני ההשקאה דצריכה הסוטה להיות לפני ד' ושם יהי' כל מעשה ההשקאה וכדכתי' שם והעמיד הכהן את האשה לפני ד' ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת אבל לא נאמר בזה מצות עמידה על הקרבה ועדיין הקרבת המנחה בעצם לא נאמר בה מצות עמידה כלל מפאת הקרבה בעצם וז"פ:

[**ודע** דמה שהערותי בענין מצות עמידת הבעלים על הקרבן דנלמד מקרא דתשמרו להקריב לי במועדו דכתי' בתמיד דמנ"ל למילף מזה אשאר קרבנות כזה יש לעיין ג"כ בתמורה (דף כ"ח ע"א) א"ר טובי' בר מתנה א"ר יאשי' מניין למוקצה מה"ת (מוקצה לעכו"ם דפסול לקרבן) שנא' תשמרו הקריב לי במועדו כו' לי ולא לאדון אחר (הנשמר לי כשר ולא מה שנשמר והוקצה אדון אחר היינו לע"ז) וק' ג"כ כנ"ל דאכתי מוקצה דשאר קרבנות מנ"ל ואולם גם שם יש לימוד אחר מקרא דמן הצאן להוציא את המוקצה ע"ש (דף כ"ח ע"ב):

וע"כ י"ל דר' יאשי' הנ"ל נמי ס"ל מיעוטא דמן הצאן רק דמן הצאן גרידא לא מיסתבר לי' לר' יאשי' למידרשי' אמוקצה ולא הי' נראה בעיניו מסברא לחדש דמיעוטא דמן אמוקצה לע"ז אתי ולחדש מכח זה דמוקצה לע"ז פסול לקרבן ולא היינו יודעין באמת מיעוטא דמן אמאי קאתי אבל לא היינו דורשין אותו מסברא לבד לחדש פסול מוקצה ורק כיון דמצינו כבר פסול זה בתמיד מקרא דתשמרו להקריב לי ולא לאדון אחר לכן מיסתבר מעתה שפיר לדרוש מיעוטא דמן אמוקצה גם בשאר קרבנות לומר דמוקצה הוי פסיל גם בשאר קרבנות וכנ"ל ג"כ כעין זה ומיושב בזה קושית התוס' תמורה שם מדוע לא מייתי הש"ס הך דר' יאשי' בלשון ותנא מייתי לה מהכא ע"ש ולהנ"ל ניחא דר' יאשי' נמי הא אית לי' דרשא דמן הצאן לעיקר דרשא אכלהו קרבנות וקרא דתשמרו אהני רק לגופי' לתמיד לחוד דאין ללמוד מתמיד אשאר קרבנות וכמו דלא ילפי' לדין ביקור מיני' אשאר קרבנות או משום דאיכא למיפרך וכנ"ל] ורק דלילי קרא דתשמרו לא היינו יודעין לדרוש דרשא דמן הצאן למעט מוקצה ורק אחרי דמצינו פסול מוקצה בתמיד שוב יש לנו לדרוש גם מיעוטא דמן הצאן אמוקצה בכלהו קרבנות וא"כ עכ"פ לפי האמת גם לר' יאשי' פסול מוקצה בכל הקרבנות נלמד רק מדרשא דמן הצאן ולכן לא שייך לישנא דותנא מייתי לה מהכא ובאתי רק להעיר]:

סד

עי"ל ע"ד הנ"ל דמאי דס"ל לראב"י דבעלים מפגלין מקרא דוהקריב המקריב דס"ל דבעלים נמי קרויין מקריב והילכך איתנהו בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב היינו

משום דס"ל דהכהנים בהקרבה שלוחי דידן נינהו וכמ"ש תוס' בקידושין (דף כ"ג ע"ב) בחד שינויא דאף דר"ה ברי' דר"י אמר דהני כהני שלוחי דרחמנא נינהו דאי ס"ד שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד כו' רק ר"ה ברי' דר"י ס"ל כן אבל בסוגי' דנדרים (דף ל"ה ע"ב) הוא איבעי' דלא איפשיטא וא"כ שפיר מצי ראב"י סבר דכהנים שלוחי דידן נינהו וע' לעיל אות י"ט ואך דהא ר"ה ברי' דר"י סברא קאמר דמי איכא מידי כו':

וע"כ נראה דסברת ראב"י דכהנים שלוחי דידן נינהו הוא לפמ"ש במ"א בארוכה דמהות כהונה יש בכלל ישראל גם בורים רק דהכהן עיקרו כהן משא"כ הזר עיקרו אינו כהן רק זר אבל מהות וענין כהונה במה יש גם בזר ותדע שהרי מבואר במכילתא בתחלתה דמתחלה היו כל ישראל ראוים לכהונה ומשנבחר אהרן יצאו ישראל ע"ש כ"ה בכמה דוכתי ובילקוט צו רמז תק"ט והוא מן הספרא וז"ל חזה זה חזה התנופה שוק זה השוק. התרומה זו תרומת תודה לקחתי מאת בני ישראל ראויין היו לישראל וכשנתחייבו ניטלו מהן כך אם יזכו יחזרו להן עכ"ל ובזית רענן ראויין היו לישראל פי' שאלמלא חטאו ישראל היו כולן זכאין במתנות כהונה כדאיתא בפרשת יתרו עכ"ל וכוונתו אקרא דואתם תהיו לי ממלכת כהנים הכתוב בפ' יתרו ומבואר איפוא דהי' מתחלה ענין הכהונה בכל ישראל ואח"כ ניטל מהם ע"י החטא:

וע"כ נראה דלא לגמרי ניטל מהם רק נשאר עדיין ענין כהונה במה בכלל ישראל דלא מיסתבר שהי' בכח החטא שהוא רק עניין מקריי לא עצמיי ואין סברא לומר שהי' בכחו לסלק מעלה שהי' לכלל ישראל מכל וכל ונראה וודאי דנשאר עדיין ענין כהונה מה בישראל ולא נסתלק לגמרי וכן יש להבין זה ג"כ ממה שאם יזכו יוחזר להן שלא נסתלק עדיין לגמרי ודו"ק היטב:

וע"ע בילקוט ישעי' רמז, תק"ד עה"כ ואתם כהני ד' תקראו וז"ל חביבין ישראל כשהוא מכנן אינו מכנן אלא בכהונה שנא' ואתם כהני ד' תקראו עכ"ל (והוא מן הספרי) ומבואר בזה להדיא כנ"ל דיש מהות כהונה בכלל ישראל דוודאי מה שהוא ית' מכנה אינו כינוי גרידא חלילה שלא יהי' לו מציאות בפועל וע"כ דכך הוא במציאות בפועל דיש מהות כהונה במה גם בכלל ישראל ומפאת זה הוא ית' מכנן בכהונה וז"פ וע' ר"ן קידושין פ' האומר על המשנה קידשתי את בתי קטנה קידשתי' וגירשתי' כשהיא קטנה והרי היא קטנה נאמן ואילו באומר נשבית ופדיתי' אינו נאמן ובר"ן שם וז"ל ואכתי קשיא נהימני' בשבוי' מגו דאי בעי אמר קדשתי' וגירשתי' דמהימן לפסול לה לכהונה י"ל דמגו לחצי טענה לא אמרי' והכא חצי טענה הוא לפי שעכשיו הוא רוצה לפוסלה בין לענין תרומה

בין לענין כהונה וכי אמר גרשתי' לא פסיל לה אלא לכהונה וכ"ת תינח בת כהן בת ישראל מאי איכא למימר שהרי כל כך הוא פוסל אותה כשאומר קדשתי' וגרשתי' כאילו אמר נשבית ואילו תנא פסיק ותני אינו נאמן נראה לי דהיינו טעמא משום דכיון דנשבית פוגם אותה יותר שאילו היתה בת כהן היתה פסולה מן התרומה ובקדשתי' וגרשתי' אינו פוגם אותה כל כך מש"ה אפי' בבת ישראל אינו נאמן עכ"ל:

ולכאורה אינו מובן כלל דמה בכך דאי לוי היתה בת כהן היתה פסולה מן התרומה הרי אינה בת כהן ומה לנו בכך שאילו היתה ואם די"ל כוונתו דכיון דבכהנת פועל לפוסלה מתרומה לכן גם בישראלית הוא פועל פגם מיהת מ"מ הא גופא תיקשי דמנא לן לומר כן דילמא אך במהות כהונה הוא שפועל אבל לא במהות הישראלית ואטו בשביל היות שני פוסל את התרומה נאמר דשני הנוגע בחולין הוא פועל בו פגם מיהת וכל כיוצא בזה ואולם לדברינו הנ"ל דיש מהות כהונה בפועל גם בישראל מובנים הדברים לנכון בס"ד דשפיר הוא פועל פגם בפועל גם בבת ישראל כיון דבמהות כהונה הרי הוא פועל פגם והרי גם בה יש מהות כהונה במה וא"כ עכ"פ מהות הכהונה שבה הרי נפגם ואף דאין נפקותא לדינא בפגם ההוא דכיון דעיקרה זרה הרי בלא"ה אסירא באכילת תרומה מ"מ במציאות בפועל מיהת יש עכ"פ הפגם במהות הכהונה שבה שבו הזנות פוגם וע"כ שפיר הוי מפאת הפגם מגו לחצי טענה כיון דבאומרו נשבית ופדיתי' פגים לה טפי מבאומרו קידשתי' וגירשתי' וכדברי הר"ן ודו"ק היטב מאוד ובמ"א הארכתי בזה מאוד עוד מקריין סגיאין היות מהות כהונה גם בכלל ישראל והחילוק שבין כהן לישראל רק דהכהן עיקרו כהן משא"כ ישראל ולוי עיקרם רק ישראל ולוי אבל מהות וענין כהונה מה יש גם בם.

וע"כ נראה דס"ל לראב"י דזהו הענין דכהני שלוחי דידן נינהו היינו דכהנים הם שלוחים של מהות הכהונה אשר בבעלים ישראלים דמהות הכהונה ההוא הרי באמת ראוי להקרבה ורק שעכ"ז א"א להם להקריב בפועל כיון דעיקרם ורובם מהות זר וא"א לחלק שתעשה ההקרבה ממהות הכהונה לבד וע"כ א"א להם להקריב בפועל וא"כ במהות הכהונה עכ"פ הרי זה רק מניעה מבחוץ ופומי' הוא דכאיב דמהות הכהונה מצד עצמו הרי ראוי להקרבה ורק א"א לו להקריב לפי שיקריב גם מהות הזרות עמו וע"כ במהות הכהונה לא חשיב זה אנן לא מצינן למיעבד כיון דרק פומי' הוא דכאיב ובעצמותו הרי ראוי להקרבה [וכבר תמהו בזה על התוס' ישינים עירובין (דף י"ג ע"א) ואכ"מ] וע"כ שפיר יכול הכהן להיות שליח של מהות הכהונה אשר בישראל אשר גם הוא יכול להקריב בעצמותו [וכבר כתבתי מעין זה בשינוי לעיל אות (ו') ע"ש] ודו"ק היטב:

ולפי"ז נראה דאין עוד חשש בסוטה לשמא זינתה והיא טמאה ותערים לפגל את המנחה לשלא תובדק דז"א דכיון דזנות מפקיע קדושת הכהונה דכהנת א"א שזינתה נפסלת מכהונה ומתרומה וא"כ אם האמת שזינתה שוב הרי פקע מהות כהונה שבה ע"י הזנות דכמו דכהנת ממש נפקעת הקדושה ע"י הזנות ה"ה מהות הכהונה אשר בישראלית נפגם ונסתלק ג"כ ע"י הזנות וכמו שכתבנו בהסברת תי' הר"ן הנ"ל והוא פשוט וא"כ כיון דאין בה מהות כהונה שוב הרי אין הכהן שלוחה כלל ואינה קרוי' מקריב ושוב שפיר אין יכולה לפגל כלל (והא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין היינו רק בישראל שלא קיבל פגם כהונה ורק הזרות לבד מעכבת בו בהקרבה דאז חשוב מקריב מפאת הכהונה שבו ויכול לפגל אבל כל שחל בו פגם שהי פוגם גם בכהן עצמו ומסלק כהונתו כזנות וחללות אזי שפיר גם ישראל אין יכול לפגל עוד וכנ"ל וא"ל דבאשה בלאה"נ מה מועיל מהות כהונה שבה הרי אשה פסולה להקרבה בלא"ה ואפי' אשה כהנת דז"א דמה שאשה פסולה להקרבה הוא ג"כ רק ענין זרות ולפי דברינו דיש מהות כהונה גם בזר ה"ה דיש מהות כהונה גם באשה הראוי להקרבה ורק שעיקרה זרה לכך ואכתי שפיר הכהן שליח המהות ההיא גם באשה ורק דאם נעשה בה דבר של פגם ותיעוב המתנגד לקדושה ההיא ומסלקה כזנות אזי שפיר הוא מסלק גם הקדושה אשר בהזרה ופקע קדושת הכהונה מינה ודו"ק היטב מאוד ושפיר אין הכהן שלוחה עוד:

וא"ל עוד דכיון דס"ל לראב"י בסתמא דכהנים שלוחי דידן נינהו א"כ בכה"ג דאינו שליח הבעלים א"כ שליח של מי הוא דלא מיסתבר לומר דהוא אז שליח דרחמנא דאין סברא לחלק בענין עבודת כהנים לומר דפעם הוא שליח הבעלים ופעם שליח דרחמנא דמיסתבר דתמיד ענין העבודה אחד הוא ואו דסבירא לן דהוא שלוחא דרחמנא ועשאתו התורה לשליח אזי תמיד ענייני שלוחא דרחמנא ואם לא עשאתו תורה לשליח רק ענייני שהוא שליח הבעלים אזי ג"כ תמיד הוא כן ואיננו שליח דרחמנא בשום פעם אחרי שלא עשאתו התורה לשליח דז"א דהרי מבואר בריטב"א קידושין (דף כ"ג ע"ב) שם אהך דר"ה ברי' דר"י דהני כהני שלוחי דרחמנא נינהו דאלת"ה מי איכא מידי כו' וז"ל ואיכא למידק דהא במס' נדרים (דף כ"ו) איבעיא לן הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו או שלוחי דידן כו' ובתוס' תירצו דהא דפשיטא לר' הונא הכא דשלוחי דרחמנא נינהו היינו בקרבנות ישראל דליתנהו בתורת קרבנות אבל התם איבעי לן לקרבנות כהן אי אמרי' דשליח כהן הוא דהא איהו מצי עביד ולפום הכי מצי משוי שליח או דילמא לא שלא חילקה תורה עכ"ל הרי דצד האחד של האיבעי' לסברא הנ"ל הוא דחילקה תורה באמת בזה ואם הבעלים ראוים להקרבה כגון בבעלים כהן אז הוא שליח הבעלים ואם אין הבעלים

ראוים להקרבה הוא שליחא דרחמנא וא"כ גם לענייננו אליבא דראב"י שפיר י"ל כן דאם יש בבעלים מהות כהונה הראוי להקרבה אז הוא שליח הבעלים והויין להו בעלים אז מקריב מפאת זה ויכולין לפגל ואם אין בבעלים מהות כהונה הראוי להקרבה הוא שליח דרחמנא ואין אז הבעלים מקריב ואין יכולים לפגל וז"פ:

ודע דעפיד"ז דיש גם בישראל וישראלית מהות כהונה וע"י הזנות הוא נפגם ומתחלל יש להסביר ג"כ דברי הגמ' יבמות (דף צ"א ע"א) על המשנה האשה שהלך בעלה למדה"י ובאו ואמרו לה מת בעלך וניסת ואח"כ בא בעלה תצא מזה ומזה כו' היתה בת ישראל נפסלה מן הכהונה בת לוי מן המעשר בת כהן מן התרומה כו' ובגמ' היתה בת ישראל נפסלה מן הכהונה פשיטא (דהא זונה היא) בת לוי מן המעשר אצטריכא לי' ובת לוי מן המעשר מי מיפסלא בזנות והתניא לוי' שנשבית או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מעשר ואוכלת א"ר ששת קנסא (דקנסינן לה על דלא דייקא ומינסבא) עכ"ל הגמ' ודברי הגמ' אלה המה פליאה עצומה דמה ענין הקנס הזה ואחר שאין הזנות פוגם בלוי' למעשר א"כ מה ענין לקונסה בזה יותר מבשאר דבר ומדוע לא נקנסנה שלא תאכל בשר ולא תשתה יין והלא אין הזנות פוסלה מן המעשר יותר מבאכילת בשר ושתיית יין וא"כ מה ענין לקונסה במעשר עבור הזנות אחרי שאין לזנות ענין בזה כלל יותר מבשאר דבר והוא תימה רבתי:

ואולם לדרכנו הנ"ל יש להבין הדברים לנכון בס"ד עפ"י המבואר בבכורות (דף מ"ז ע"א) דאע"ג דלוי' שזינתה נותנין ה מעשר ואוכלת וכן בנה פטור מה' סלעים דאין זנות פוסל בקדושת לוי' והיא לוי' עדיין מ"מ כהנת שזינתה נעשית זרה לגמרי ובנה חייב בה' סלעים כו' ובתוס' שם הסבירו דאע"ג דכהנת היא ג"כ לוי' מ"מ כשזינתה גם קדושת לוי' פקעה מינה דרק בקדושת הלוי' אין הזנות מתחיל לפגום כלל אבל בקדושת כהונה כיון דבו הוא פוגם לכן מחללו לגמרי ואפי' קדושת לוי' אין נשאר עש"ה וא"כ לפי דברינו הנ"ל דיש מהות כהונה במה גם בכל לוים וישראלים ורק דהכהן עיקרו כהן משא"כ לוי וישראל עיקרו זר וע"כ כל דיניו לפי עיקרו זה דאחרי עיקרו הוא נדון אבל ענין כהונה יש גם בם וא"כ לוי' שזינתה א"כ עכ"פ מהות הכהונה שבה דהוא הרי נפגם ע"י הזנות א"כ אותו מהות הכהונה הרי גם במהות לוי' אין נשאר רק נעשה ענייננו זרות לגמרי כמו בכהנת דנעשית זרה לגמרי על ידי הזנות וכנ"ל:

וא"כ הרי יש בלוי' שזינתה באמת מהות שאין ראוי לו המעשר והוא זר גם למעשר והיינו מהות הכהונה שבה דהוא הרי נתחלל גם למעשר וכנ"ל ורק דעכ"ז דינא הוא דלוי' שזינתה נותנין לה מעשר יען היא לוי' בעיקרה ומהות כהונה זה הוא רק מיעוט בה ובטל

בה ולכן נידונית אחר עיקרה ורובה וכיון דרובה לוי' ומהות לוי' הרי אין נפגם ע"י הזנות לכן שפיר עדיין אוכלת במעשר וא"כ בזה שוב שפיר שייך לומר באשה שהלך בעלה למדה"י כו' דמשום קנס אמור רבנן דלא ליבטל בה מהות כהונה שבה וככמה דברים הבטילים מה"ת והחמירו חכמים שלא יובטלו וע"כ שפיר היא נפסלת למעשר מפאת מהות הכהונה שבה ודו"ק היטב מאוד ועוד דרק אילו לא הי' שום שייכות לזנות שזינתה לענין הפסול ממעשר הי' זה תימה רבתי דמה לפוסלה ממעשר יותר משאר דברים וכנ"ל משא"כ לפי דרכנו דע"י הזנות נתחדש בה באמת מהות הזר גם למעשר אלא דעיקרה איננו זה ובטל המהות ההיא בעיקרה דנידונית אחרי עיקרה ומש"ה גם לוי' שזינתה נותנין לה מעשר וא"כ עכ"פ לענין הקנס שייך שפיר לקונסה עכ"פ בזה יותר מבשאר דברים שתהי' נידונית משום קנס כפי המהות ההוא המוזר גם למעשר ושפיר מובן ענין הקנס לפוסלה מן המעשר דייקא ודו"ק היטב כי הדברים נכונים ועמוקים בס"ד]:

סה

עי"ל עד"ז לפמ"ש כבר כ"פ דבסוטה באמת גוף הענין מוכיח דכוונת התורה שאין יכולה לפגל דאל"כ לא שייך כל ענין ההשקאה כלל אחרי שבידה לבטל כל הפעולה ע"י מחשבת פיגול שלה וא"כ הרי גזה"כ הוא שם דאין יכולה לפגל וכל הקושי' רק דנילף משם אלעלמא דאין בעלים מפגלין וע"כ בתורת לימוד שפיר אין ללמוד משם אלעלמא דבעלמא שפיר י"ל דכהנים שלוחי דידן נינהו וחשובי בעלים מקריב כדמוכח קרא דוהקריב המקריב דמיסתבר לי' לראב"י לפרושי לי' על ההקרבה של העבודה ממש דמחייחסת לבעלים ואיתנהו ממילא מש"ה בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב ושפיר יכולים לפגל ואי דגלי קרא דבמנחת סוטה אין הסוטה יכולה לפגל אין ראי' מזה אלעלמא דזה הרי אנו רואין דענין שליחות מחייב ענין השתוות והתאמות של השליח עם המשלח דהא מסתפקינן בגיטין בהאומר (דף ס"ה ע"ב) למימר דלא שייך שליחות רק באיש לאיש ואשה לאשה אבל לא באשה לאיש וכן להיפוך ונהי דלא קאי הכי במסקנא שם מ"מ הרי עכ"פ יש לדון מזה דענין השליחות הוא מבקש השתוות מהותי השליח והמשלח:

וא"כ מובן ממילא דכל שיש יותר ריחוק והתנגדות בין מהות השליח למהות המשלח אזי הוא סותר ומבטל יותר ענין השליחות וע"כ נראה דישראל נהי שאינו כהן מ"מ הרי ג"כ אינו היפיכיות והתנגדות למהות כהונה ועניינו רק בשלילה לבד שאינו כהן אבל אין לו ג"כ מהות מנגד לכהונה בחיוב וכמובן משא"כ זנות דהוא מהות היפיכיי ומתנגד למהות כהונה דהא חזינן דכהנת שזינתה אזי הזנות מפקיע ומסלק קדושת הכהונה:

וא"כ הרי יש לנו לדון מזה דהוא היפיכיי ומתנגד לקדושת הכהונה וא"כ ממילא הא הויא לה מהות הסוטה מהות מתנגד והיפיכיי למהות הכהן העובד בעבודתו דהכהן הוא עובד בכח מהות כהונה שלו ואילו מהות שלה אם זינתה הרי היא מתנגד והיפיכיי למהות כהונה שלו שבכחו הוא עובד וע"כ נהי דגילתה תורה דאין הכהן העובד במהות כהונה שליח הסוטה בעבודתו ואין יכולה לפגל מ"מ שפיר אין ללמוד מזה דגם בעלמא אין הכהן העובד שליח הבעלים כיון דבסוטה יש ריחוק טפי בין מהות הכהן העובד למהות הסוטה ממה שיש בעלמא דבסוטה מהות הסוטה הוא מתנגד והיפיכיי למהות הכהן העובד משא"כ בעלמא דהבעלים רק נשללים ממהות הכהן העובד אבל ג"כ אין מהותם היפיכיי לו וע"כ כיון דענין השליחות מבקש השתוות מהותי השליח והמשלח וכל שיש ריחוק יותר הוא סותר ומבטל יותר ממילא ענין השליחות א"כ כיון דבסוטה יש ריחוק יותר וכנ"ל א"כ הא אין לדון בתורת לימוד מסוטה אלעלמא לומר דכי היכי דכשוצה אין הכהן שליח האשה מדאין יכולה לפגל ה"נ בעלמא אין הכהן שליח הבעלים דהא איכא למיפרך דמה לסוטה שכן מהות הסוטה רחוק טפי ממהות הכהן ממה שהוא בעלמא וכנ"ל וא"כ שפיר אית לן למימר דבעלמא כהנים שלוחי דידן נינהו ויכולים בעלים לפגל אף דבסוטה גילה קרא דאין הסוטה יכולה לפגל וכמובן:

עוד יש להסביר מטעם אחר דמהות הסוטה הוא התנגדות למהות הכהונה וזה עפ"י המבואר בסוטה (דף ט"ז ע"א) ומן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן כו' להביא קרקע שילה נוב וגבעון ובית עולמים איסי בן מנחם אומר אינו צריך ומה בטומאה קלה לא חלק הכתוב בטומאת אשת איש חמורה לא כ"ש וברש"י ומה טומאה קלה ליכנס בטומאת הגוף למקדש שאינה במיתת ב"ד אלא בכרת לא חלק הכתוב בין מקדש למשכן שנאמרו בפרשת פרה אדומה שני פסוקים כי את מקדש ד' טמא את משכן ד' טמא בטומאת אשת איש חמורה לא כ"ש שהושווה מקדש ומשכן לבודקה ולבערה מתוכן עכ"ל:

ומבואר דקדושת המקדש הוא היפיכיי ומתנגד למהות המתועב של הסוטה וקדושת המקדש עצמה היא הפועלת בבדיקתה ובביעורה של הסוטה שהיא עצמה בודקתה ומבערתה אחרי היותה הופיכיית ומתנגדת לה והנה במנחות (דף ט' ע"א) איתא איתמר בללה (למנחה) חוץ לחומת עזרה ר' יוחנן אמר פסולה ר"ל אמר כשירה דכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר ומדכהונה לא בעיא בפנים נמי לא בעיא כו' ומבואר בזה דקדושת כהונה הוא מתדמה ומתאחד עם קדושת פנים וע"כ מידי דלא בעי כהונה דנין מזה דגם פנים נמי לא בעי וע"כ כיון דקדושת כהונה ענייננו אחד

עם קדושת המקדש א"כ כמו שמהות הסוטה מתנגד והיפיכיי לקדושת המקדש כמו כן הוא מתנגד והיפיכיי איפוא לקדושת הכהונה וא"כ נכון ג"כ ככל הנ"ל וכמובן:

סו

עי"ל דבסוטה הרי באמת המנחה של הבעל ומה שאנו אומרים שיש גם לסוטה חלק במנחה דייניגן לי' רק מדקריי' קרא מנחתה וכמ"ש והביא את מנחתה עלי' וכמ"ש כבר כ"פ וע"כ נראה פשוט דרק אם המנחה היא כשירה ומיקריא מנחה אז ממילא הרי הכתוב קורא אותה מנחתה ואז יש גם לה חלק בה אבל אם המנחה נפסלת דאז נראה דאין קרוי' מנחה כלל וכדמוכח גמ' מנחות (דף נ"ט ע"ב) שהבאתי כבר לעיל אות ס"ב] דפריך אהך דמנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עלי' לבונה מלקט את הלבונה וכשירה דאמאי כשירה נימא דיחוי (וע"ש בתוד"ה ותיהוי פך] ומשני חטאת קרי' רחמנא והכוונה לענ"ד דכיון דכתיב לא יתן עליה שמן ולא ישים עליה לבונה כי חטאת היא א"כ הרי גם כשהלבונה בתוכה נמי קריא רחמנא חטאת וע"כ גילה קרא בזה דקדושתה עליה גם בשעה שהלבונה בתוכה מדקרי' חטאת וע"כ ממילא אין בה דיחוי דכל ענין דיחוי נראה ענייננו רק דכיון שנפסל הקרבן לכן ע"י הפסול פקע קדושתו מיני' וע' מהרש"א סוף האיש מקדש וע"כ נהי דנסתלק הפסול אח"כ מ"מ הקדושה הרי כבר נסתלקה ומאין תתחדש לו קדושה:

ועיין לשון הגמ' מנחות (דף ק"ב ע"ב) דאמר לענין מעילה שנסתלקה ע"י הואיל אי בעי זריק דאף דנשפך הדם אח"כ מ"מ אין מועלין עוד וז"ל הגמ' מעילה משום קדושה ולאו קדושה היא לבתר דפקעה לה קדושתי' במאי הדרא רכבא לה עכ"ל הגמ' וכזה הוא בכל דיחוי בקדשים דאחרי שהי' פסול בקרבן ונפקעה הקדושה ע"כ נהי דנסתלק הפסול אח"כ מ"מ בתר דפקעה לה קדושתה במאי הדרא רכבא לה ולכן אין הקרבן חוזר ונכשר עוד אחרי שאין לו עוד קדושה המבוקשת וע"כ זהו כוונת הגמ' כאן דכיון דחטאת קרי' רחמנא גם בעוד שהלבונה בתוכה א"כ גלי קרא בזה דלא פקע לי' קדושתה גם בהיות הלבונה בתוכה דאל"כ לא הי' ראוי לה להקרא חטאת וע"כ כיון דלא נפקעה הקדושה גם בשעת הפסול לכן שפיר בהסתלק הפסול שפיר הקרבן כשר ואין כאן דיחוי ודו"ק הוטב מאוד:

וא"כ הרי מבואר בזה דלולי הך דחטאת קרי' רחמנא אזי מסברא כל שנפסל הקודש אן לו עוד שם הקודש ההוא וחטאת הנפסלת אין שמה חטאת עוד וכן כל כיוצא בזה וא"כ ה"נ מנחה פסולה אין קרוי' מנחה עוד וכמובן:

וכן מבואר ג"כ בירושלמי פסחים פ"ה ה"ד מנין לשוחט פסח על החמץ שהוא עובר בלית ת"ל לא תשחט על חמץ דם זבחי אין לי אלא השוחט הזורק מנין ת"ל לא על חמץ דם א"ר שמואל בר יצחק ממה שהוא מתחייב על הזריקה הדא אמרה הפסח עצמו כשר (דאל"כ כיון שנפסל כבר בשחיטה אין לו להתחייב עוד בזריקה משום זריקת פסח על החמץ) א"ר ייסה תיפתר שנתמנה לו חמץ בין שחיטה לזריקה (הא דחייב רחמנא אזריקה י"ל דהוא בנזדמן לו חמץ בין שחיטה לזריקה שהיתה השחיטה בכשרות) כו' תני חזקי' לא תשחט על חמץ דם זבחי התורה קראת אותו זבחי (פי' מדקרי' קרא זבחי אף בשעת שוחטו על החמץ ש"מ דכשר הוא דאל"כ לא ה"ל למיקרי זבחי) א"ר מנא אילולי דתניתה חזקי' מצינו דבר פסול וחייבין עליו (ותיבת חטאת הכתובה כאן בירושלמי הוא טעות דמוכח וצריך למוחקה וכן בפי' הק"ע היא מחוקה) המחמץ את הפסולה אית תניי תני חייב ואית תניי תני פטור א"ר חסדא מ"ד חייב בשנפסלה מחמת חימוצה מ"ד פטור בשלא נפסלה מחמת חימוצה עכ"ל הירושלמי ונראה הכוונה דר' מנא אמר דאלולי דתניתה חזקי' הייתי אומר שאין ראי' ממה שהתורה קראתו זבחי דכשר הוא שהרי מצינו דבר פסול וחייבין עליו המחמץ את הפסולה דאית תניי תני חייב ואית תניי תני פטור וא"ר חסדא דלא פליגי דמ"ד חייב בשנפסלה מחמת חימוצה דאז גם המחמץ אחר מחמץ חייב ומ"ד פטור בשלא נפסלה מחמת חימוצה רק מחמת דבר אחר וא"כ עכ"פ הא חזינן דלגבי החימוץ עצמו אף שכבר פסולה מפאת החימוץ הראשון מ"מ אכתי שם מנחה עלי' מדמחייב עלי' גם המחמץ הב' וא"כ ה"נ שפיר אף שנפסלה ע"י השחיטה על החמץ שפיר קרוי' זבחי עדיין כך נלענ"ד פי' דברי ר' מונא ופי' הק"ע שם בזה הוא דחוק עד מאוד עיין עליו ותראה [והירושלמי עם פי' הפני משה איננו כעת לפנינו]:

וא"כ מבואר בזה דעכ"פ לפי האמת מהך דתני חזקי' יש לדון דמנחה פסולה אין שם מנחה עלי' כי היכי דפסח פסול אין לו להקרא זבחי והך דמחמץ אחר מחמץ דחייב צ"ל דגזה"כ הוא ואין למידין הימנו למקום אחר וע' מנחות (דף נ"ו ע"ב) דיש שם לימוד ע"ז:

וא"כ נראה פשוט דמנחת סוטה שנפסלה אין לאשה בה עוד חלק כלל כיון דבעצם המנחה של בעל ואך מתיבת מנחתה אנו אומרים דיש לה חלק בה וא"כ רק כ"ז שקרוי' מנחה הרי הוא דגלי קרא דמנחה זו היא מנחתה ויש לה חלק בה ממילא משא"כ אחר שנפסלה ואיננה מנחה עוד ולא קאי עלה תיבת מנחתה כיון דאין קרוי' מנחה עוד כלל א"כ ממילא מנין לנו לומר אז שיש לה חלק בה ודו"ק היטב מאוד וע"כ כאשר המנחה נפסלת ואין עוד הגזה"כ הנה הדבר חוזר לעצמותו שהיא של הבעל המקדיש לבד שהיא שלו בעצם וכמובן וא"כ תו בפשיטות לק"מ דרק בעלמא שפיר בעלים מפגלין דאף

דנפסל ע"י הפיגול מ"מ הוא בעלים עדיין דהיינו דהוא בעלים של הקודש הפסול וע"כ שפיר פיגולו פיגול מכח ענין הבעלים כיון דעדיין בעלים הוא משא"כ הסוטה במנחתה אם תפגל שפיר לא תופסל המנחה כלל כיון דכל כח פיגולה רק מפאת בעלים והרי אם תיפסל איננה בעלים עוד כלל דאיננה בעלים במנחה רק כ"ז שהמנחה כשירה אבל בהיותה פסולה המנחה של בעל לבד ולא שלה כלל וא"כ הפיגול עצמו הרי הותר ענין הבעלים שרק בכחו היא באה נפגל ולכן שפיר אין פיגולה פיגול וז"פ ונכון בס"ד:

סז

עי"ל לפמ"ש כבר באות מ"ט דבאמת הי' ראוי שלא תועיל שום מחשבה בקדשים לפסול ולפגל כיון דהמחשבה אסורה בלאו דלא יחשב ואין לעבירה לפעול דבר דכ"מ דא"ר ל"ת אעל"מ ואך הרי גזה"כ הוא וע"כ עכ"פ ראוי לומר דה"מ כאשר אין במחשבה רק לאו דלא יחשב לבד שהוא בכל קדשים משא"כ כאשר יהי' שם עוד איסור אחר במחשבה שוב שפיר הדרינן לכללין דכ"מ דא"ר ל"ת אעל"מ ואין המחשבה מועלת כלל לפעול פסול בקרבן וכדברי הרמב"ם לענין שלד"ע במעילה ובלבד שלא יתערב עמו איסור אחר וכנודע וע"כ נראה דאם תחשב הסוטה מחשבת פיגול כדי לפסול את המנחה ולא תובדק הנה היא עוברת בזה על לאו דמחיקת שם הנלמד מלא תעשון כן לד' אלקיכם וזה דכיון דנמחק השם בבדיקת הסוטה ואך דכך הגזה"כ לעשות לצורך בירור ובדיקת הסוטה והתירה תורה מחיקת השם עבור הצורך הזה ולכן ממילא אם הסוטה מבטלת ענין הבירור ע"י מחשבת פיגולה ונשאר מחיקת השם הנעשה בחנם בלי צורך המתירו לכן הנה היא עוברת בזה על לאו דמחיקת השם ואין וה גרם מחיקת שם דשרי מה"ת רק הוא מחיקת שם ממש דכך ל מוחק את השם באיסור וכך לי מבטל הצורך אשר התיר את מחיקתו ונשארת המחיקה איסור והויא לה הסוטה במחשבת פיגולה מוחקת את השם ממש כיון שע"י המחשבה נעשית המחיקה הנעשה בהיתר איסור על ידי שנתבטל הצורך המתירו ודו"ק היטב מאוד:

[**ועיין** תוס' נזיר (דף י"ו ע"א) ד"ה אילימא דכתבו דהעומד בביה"ק ונודר בנזירות חשיב לאו שיש בו מעשה ולקי דאע"ג דגוף העמידה שם והעדר היציאה מה שאינו יוצא משם אחרי נזרו הא אין בו מעשה מ"מ קבלת הנזירות הא הוי מעשה ויש שם ט"ס בדבריהם במה שכתוב שם וז"ל ולא הוי כלשאב"מ במה שמקבל נזירות דלאו שיש בו מעשה הוא במה שאינו יוצא משם כשנודר בנזיר עכ"ל והוא טעות דמוכח וצריך להפוך הדברים וכך צ"ל ולא הוי כלשאב"מ במה שאינו יוצא משם כשנודר בנזיר דלאו שיש בו מעשה

הוא במה שמקבל נזירות' והכוונה דקבלת הנזירות חשיב מעשה כיון דנעשה נזיר ע"י הקבלה וכהך דמימר דחשיב מעשה הואיל ובדיבורי' איתעביד מעשה שחל הקדש על ידו וה"נ הא חלה עלי' נזירות וכיון דיש חלות ע"י הדיבור מיחשיב מעשה (ומה גם לגמ' נזיר (דף ט' ע"א) דנזירות כהקדש חשוב ומש"ה לב"ש דאין שאלה בהקדש ה"ה דאין שאלה בנזירות א"כ הא הוי כמימר ממש דבדיבורי' איתעביד מעשה שנעשה מחולין קדשים וה"נ הרי נתקדש גופו של נזיר וכמובן] וכבר הארכתי בזה במ"א בתוס' נזיר הנ"ל:

וא"כ לפי"ז הא עדיין יוקשה בדברי התוס' דמה בכך דקבלת הנזירות מיחשיב מעשה ואכתי מדוע לקי עבור זה הלא המעשה של קבלת הנזירות איננה מוזהרת בלאו רק הטומאה היא המוזהרת בלאו והטומאה הרי איננה מעשה דמאיליו הוא מתטמא ע"י עמידתו שם וע"י בלתי יצאו משם וכנ"ל ואם כן אכתי אמאי לקי הלא המלקות בא אך על עבירת הלאו ועבירת הלאו הא אין בה מעשה:

וע"כ צ"ל טעם התוס' דכיון דלולי קבלת הנזירות היתה הטומאה שהוא מתטמא היתר וע"י קבלת הנזירות היא נעשית איסור להו דלא יטמא לכן ה"ל הקבלת נזירות עצמה עבירת לאו דלא יטמא כיון דעל ידה נעשית הטומאה עבירת לאו זה מה שבלתה היתה היתר וע"כ כיון דקבלת הנזירות הוא מעשה שפיר חשוב שעובר במעשה אלאו דלא יטמא דקבלת הנזירות גופה הואי לה עבירת איסור לא יטמא הואיל ונעשית הטומאה על ידה איסור זה וא"כ ה"נ דכוותה הואיל ולולי מחשבתה היתה המחיקה היתר וע"י מחשבתה נעשית איסור לאו דלא תעשון לכן ה"ל מחשבתה גופה עבירת לאו דלא תעשון ואין זה גרם רק עבירת גוף הלאו וכנ"ל ודו"ק היטב מאוד:

וע"ע נדרים (דף נ"ז ע"ב) במשנה דאומר לאשתו קונם שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג אזי אם נהנית ממנו לפני הפסח היא לאחר הפסח בבל יחל מלילך ומשמע שטחיות לשו המשנה לאחר הפסח בבל יחל דההליכה היא עצמה עבירת בל יחל ואף דלא הי' הנדר על ההליכה רק על ההנאה מ"מ כיון דההנאה כבר נעשית בהיתר ועתה ע"י ההליכה היא נעשית איסור בל יחל לכן ה"ל ההליכה גופה עבירת בל יחל וכ"ה עוד כזה בהך דמכות סוגי' דביטלו ולא ביטלו לגירסת הרי"ף דלמ"ד ביטלו כו' הואיל ותלתה התורה עבירת הלאו בביטול העשה אזי אם מתרין בו בשעת ביטול העשה לקי והטעם ג"כ כנ"ל דכיון דהעבירה תלוי' בביטול העשה ה"ל ביטול העשה גוף עבירת הלאו ושייך התראה על ביטול העשה ואולם בהך דשבועות (דף כ"ח ע"א) שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו משמע דאי אכלי' לאיסורי' והדר אכלי' לתנאי והתרו בו בשעת אכילת התנאי לא לקי וכבר עמדו שם הראשונים במכות בזה:

ואולם באמת מענין ההתראה אין ראי' כ"כ וכמובן ופשוט דגם באומר שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו ואכלי' לאיסורי' והדר אכלי' לתנאי לא חשיבא אכילת התנאי גרם איסור רק איסור ממש כיון דהככר הראשון כבר אכלו ועתה ע"י אכילת התנאי נעשית אכילתו הראשונה איסור בהכרח וע"כ הוי אכילת התנאי איסור גמור כיון דנעשה בוודאי איסור על ידו בהכרח וא"כ ה"נ לפי מאי דקיי"ל דמשקה ואח"כ מקריב א"כ כיון דמחיקת השם כבר נעשה לפני ההקרבה והי' בהיתר ועתה על ידי מחשבתה שבשעת הקרבה היא עושאתו איסור למפרע אם כן וודאי דיש במחשבתה איסור מחיקת שם וזה פשוט:

וע"ע תוס' זבחים (דף ק"ח ע"ב) ד"ה שוגג דכתבו אדרשא דההוא דכתיב בשוחט בחוץ למעוטי שוגג כו' וז"ל ותימא ל"ל קרא למיפטרי' מכרת כשהוא שוגג פשיטא בר קרבן הוא י"ל סד"א אי לא מייתי קרבן ליהוי בכרת דהא לאחר הבאת הקרבן דווקא כתיב ונסלח לו עכ"ל והנה וודאי אין כוונתם דה"א דיתחייב כרת על גוף השוגג דזה וודאי אין סברא שיתחייב כרת על אשר לא עשהו בזדון ובמעל רק בשגגה ורק כוונתם נראה דכיון דבידו לתקן עתה חטא השוגג שעבר ע"י הבאת החטאת ואינו מתקנו להמנע הבאתו החטאת עתה הרי הוא בזדון לכן הוא עושה עתה בהמנע הבאתו החטאת מחטא שוגג שלו מזיד ומתחייב שפיר כרת וא"כ ק"ו הדברים דמה אם שם שכבר היתה המעשה בשעתה איסור אלא דהי' איסור בשוגג וע"י שהוא עושהו עתה ע"י העדר הבאתו החטאת מזיד הוא מתחייב כ"ש כאן שהיתה המחיקה בשעתה היתר לגמרי וכל איסורו נעשה עתה ע"י מחשבתה שעושאתו איסור למפרע ע"י מחשבתה אם כן לכ"ש דמתחייבת על מחשבתה משום מחיקת שם וכמובן:

[**וי"ל** עוד כוונת התוס' זבחים הנ"ל דכיון דאפשר לו לאתשולי על הקדישו ותתוקן עבירת השחיטה בחוץ למפרע ואינו נשאל לכן הוא מתחייב כרת ורק דאם מביא החטאת והחטאת מכפרת על החטא לגמרי והוי כאילו לא שחט כלל בחוץ אין חייב לאיתשולי כלל משא"כ כ"ז שאין מביא החטאת דהיתה השחיטה איסור אלא דהוא איסור שוגג ע"כ הרי הוא חייב לתקן עבירת השוגג עכ"פ במה שאפשר לו וכיון דיכול לתקנו על ידי השאלה לכן ע"י המנע השאלה בזדון הוא עושה מן השוגג מזיד ומתחייב כרת [וע' ב"ק (דף מ"ח ע"א) כיון דאית לי' למלויי' ולא קא מליי' כמאן דכרי' דמי] וגם לפי הבנה זאת יש ק"ו הנ"ל משם לכאן וכמובן]:

וע"ע ירושלמי כלאים פ"ז ה"ג דמייתי ברייתא לא תזרע כרמך כלאים אין לי אלא כרמך כרם אחר (עכו"ם) מניין ת"ל כרם ולא כלאים א"ר לעזר דר"מ היא דאמר אין לעכו"ם קנין בא"י לפוטרו מן המעשרות א"ר יוחנן דברי הכל היא תיפתר בעכו"ם שזר כרמו

כלאים ולקחו ממנו ישראל עכ"ל הירושלמי ודנתי ג"כ במ"א בזה דלרש"י עירובין (דף צ"ב ע"ב) ד"ה גפנים בקטנה דכל היכא דהיתה הזריעה בהיתר אין איסור בקיומו עש"ה צ"ל דהך ולקחו ממנו ישראל ענין האיסור הוא דהלקיחה חשיבא עבירת זריעה גופה לא עבירת קיום לבד דכיון דהיתה זריעה אלא דלא הי' בקרקע קדושה להיות הזריעה איסור ע"כ מה שהוא נותן קדושה לקרקע ע"י קנייתו אותה ה"ל בזה כזורע באיסור דמה לי זורע באיסור ומה לי עושה מזריעה של היתר איסור ומיהו שם י"ל הבנה אחרת דמה לי מחבר זריעת כלאים לקרקע שיש בה קדושה ומה לי מחבר את הקדושה לקרקע שיש בה זריעת כלאים ודו"ק היטב מאוד:

וגם בהך דנוזר בביה"ק י"ל הכוונה כן דמשום הכי הוי קבלת הנזירות איסור דכך לי נזיר המטמא עצמו במת דכבר הוא קדוש ע"י הנזירות ומחבר ע"י הטמאו את הטומאה לקדושה וכך לי הנוזר בביה"ק דכבר הוא טמא ומחבר ע"י נזירותו את קדישות הנזירות אל הטומאה ודו"ק היטב מאוד ואין להאריך כאן בזה כי הדבר פשוט כאן לענ"ד דחשיבא המחשבה בהך דסוטה עבירת מחיקת שם הואיל ועל ידה נעשית המחיקה בהכרח הנעשית כבר בשעתה לצורך איסור]:

וע"כ כיון דאיסור מחיקת השם הוא איסור אחר מבחוץ ובו הא ליכא הגזה"כ שוב הדרינן לכללין דכ"מ דא"ר ל"ת אעל"מ וכנ"ל ואין כח למחשבתה לפעול פסול המנחה ואין המנחה מתפגלת כלל ובזה הרי יתוקן האיסור דכיון דאין המנחה נפסלת שוב הרי יעשה הבירור ובדיקת הסוטה והי' מחיקת השם לצורך שפיר וא"כ שפיר יש לנו לומר סברא דכ"מ כו' ושפיר אין מחשבתה מועיל לפגל ודו"ק היטב מאוד כי נכון הוא בס"ד:

סח

עי"ל דבעל הסוטה הי' מקדיש את המנחה על תנאי שלא יוקטר קומצה חוץ לזמנה ושלא יתאכלו שירי' חוץ לזמנן דמעתה אין עוד מחשבת פיגול במנחה זו כלל דאם יוקטר קומצה של מנחה חוץ לזמנו הרי יובטל ההקדש למפרע וה"ל חולין ונמצא שאין זה הקטרת קומץ חוץ לזמנו רק הקטרת חולין וכן לענין אכילת שירים אין עוד מציאות אכילת שירים חוץ לזמנן שהרי אם יתאכלו חוץ לזמנן יובטל ההקדש למפרע ונמצא שאינה אכילת שירים חוץ לזמנן רק אכילת חולין וא"כ הרי אין עוד למנחה זו כלל הקטרת קומץ חוץ לזמנו וכן אכילת שירים חוץ לזמנן וא"כ ממילא הרי אין בה עוד מחשבת חוץ לזמנן כלל וא"כ הרי לא יכלה הסוטה לפגל כלל ועכ"י המנחה היתה כשירה שפיר דאם לא הוקטר קומצה ולא נתאכלו שירי' חוץ לזמנן הרי לא נתבטל

התנאי וה"ל מנחה כשירה ככל המנחות ושפיר היתה הסוטה נבדקת ועכ"ז לפגל לא היתה יכולה וכמובן וז"פ ונכון בס"ד:

סט

עי"ל לפמ"ש התב"ש סי' (ד' סק"ה) דגם לענין מחשבה בקדשים אמרי' הכ"ד כד"ד ויכול הכהן לחשב גם אחרי העבודה תכ"ד של העבודה ומהני מחשבתו עש"ה ולענ"ד הסברא נותנת דוה יתכן רק בשחיטה וקבלה והולכה אבל בזריקה לא מיסתבר כלל לומר שאם יחשב הכהן אחרי הזריקה שכבר נתקבל הקרבן בהכשר יתבטל הכשרו של קרבן ע"י מחשבתו עי"ז וה"ז דוגמת שאלה דכתבו התוס' כריתות (דף י"ג ע"ב) דאע"ג דיש שאלה בהקדש מ"מ אחר שחיטה וזריקה כהלכתן לא מהני תו שאלה לבטל הכשרו של קרבן ע"ש וה"נ לענין מחשבה תכ"ד דכוותה ודו"ק:

ן**וטעם** התוס' כריתות הנ"ל נראה דסבירא להו דענין הכשר קרבן איננו דבר של חלות כי היכא דנימא דע"י השאלה אגמ"ל דלא הי' לו חלות ורק כיון דכל ענין קרבן הוא רק ריצוי שמתרצה למקום ית' ע"כ אחרי שכבר הי' מרוצה למקום הא לא שייך בזה לומר דאגמ"ל דלא הי' מרוצה דהא סוף סוף הי' מרוצה ורצה בו המקום ית' והרי זה כל פעולת הקרבן וא"כ הרי כבר עשה פעולתו זה וא"א לו להתבטל וא"כ ממילא הרי הוא כשר ואין השאלה מבטלת כשרותו למפרט כיון דכל כשרותו רק ענין ההרצאה שירצה בו המקום ית' וזה א"א לומר שלא הי' שהרי סוף סוף הי' כן ורצה בו המקום ית' וכשם שא"א לשאלה לבטל מעשה הנעשית למפרע לומר שלא נעשית ואפשר לה לבטל רק אר החלות והמהני של המעשה לומר דלא הי למעשה חלות ולא הועילה המעשה דבר וא"כ בקרבן דא"צ להועיל יותר רק מציאות הזה היינו ההרצאה שירצה בו המקום ית' וזה הרי הי' שהרי רצה בו המקום ית' מכי נזרק הקרבן בהכשר וא"א לומר ע"י השאלה דאח"כ שלא הי' זה וא"כ ממילא א"א לשאלה לבטל הכשר קרבן למפרע וכמובן ודו"ק היטב מאוד:

וזה הטעם ממש שייך גם לענין מחשבה תכ"ד דכיון דנזרק כהלכתו וכבר נתרצה לפני המקום ית' א"א לך לומר ע"י המחשבה שאחרי' שלא רצה בו המקום ית' שהרי סוף סוף רצה בו והרי זה כל הכשר הקרבן וא"כ ממילא הרי הקרבן כשר ואין מחשבתו מועלת כלום וכמובן ודע דאין לדון בכאן ממ"ש תוס' נזיר (דף ט' ע"א) דבמידי דלא מהני שאלה לא מהני גם חזרה תכ"ד ולומר דה"נ אחרי זריקה כהלכה כיון דלא מהני שאלה לא מהני מחשבה תכ"ד דז"א דהרי השאלה כאן הוא על ההקדש הקדום ואילו המחשבה הרי הוא

על הזריקה ואין לדונן זה מזה ורק אותו הדבר עצמו דאין שאלה מועלת בו הוא דלית לי' ג"כ תכ"ד וכמובן ורק בלא זה נראה מסברא כנ"ל דלא מהני מחשבה אחרי זריקה בהכשר לבטל כשרותו של קרבן כי היכא דלא מהני שאלה אחרי זריקה בהכשר דאחרי שנתקבל הקרבן בהכשר והורצה א"א זה להתבטל עוד ע"י דבר שאח"כ וכנ"ל:

ומעתה אומר דהי' אפשר לכהן המקטיר את הקומץ דמנחת סוטה לחשב מחשבת שלא לשמה תכ"ד של ההקטרה דמעתה ממ"נ אם לא פיגלה הסוטה וא"כ הרי כבר נקטר הקומץ כהלכה א"כ הרי אין במחשבתו כלום ואין בה משום לא יחשב דאינה מחשבה של כלום ומחשבת הבאי הוא ואם פיגלה הסוטה את המנחה א"כ תו הרי לא נקטר כהלכתו ושוב מהני שפיר גם מחשבת הכהן כ"ד ועכ"ז אין בה משום עבירת לא יחשב ג"כ כיון דכל עיקר איסורא דלא יחשב הוא מפאת שפוסל את הקרבן וה"ל כמטיל מום בקרבן וכמבואר ברמב"ם ה' פסוהמ"ק והבאתיו כבר כ"פ וא"כ אחרי שפיגלה הסוטה את המנחה ולולי מחשבת הכהן ג"כ המנחה פסולה בלא"ה מפאת מחשבת הסוטה ואדרבה יש בה פסול גדול יותר פסיל פיגול א"כ הא ה"ל הכהן במחשבתו רק כמטיל מום בבע"מ דשרי לרבנן דר"מ בבכורות (דף ל"ג ע"ב) וע"כ ראב"י נמי ס"ל כן וא"כ הא אין עובר במחשבתו כלום ואילו חלות הא יש שפיר למחשבתו דכיון דפיגלה הסוטה ולא נקטר כהלכה שוב הרי תכד"ד ומהני שפיר מחשבת הכהן שלא לשמה וא"כ כיון דמהני מחשבת הכהן שוב הרי היא מוציאה מידי מחשבת חוץ לזמנו דסוטה ואף דקדמה מחשבת חוץ לזמנו דסוטה וכרבנן דר' יהודה דזבחים (דף כ"ט ע"ב) דאף בקדמה מחשבת זמן למחשבת מקום הוי עירוב מחשבות והוי פסול ולא פיגול וכיון דלא חייל פיגול דסוטה שוב הר נקטר כהלכה ושוב מחשבת הכהן לא חיילא וכה הסברות מתהפכות תמיד דאם חל מחשבת סוטה הא אינו נקטר כהלכה וחייל נמי מחשבת כהן שלא לשמה וכיון דחיילא מחשבת כהן שוב לא חיילא מחשבת סוטה דהוי עירוב מחשבות וכיון דמחשבת סוטה לא חיילא לא חיילא גם מחשבת כהן כיון דנקטר כהלכה וכמובן:

וע"כ שפיר גם ב' המחשבות אינם חלים ואין חלות לשום אחת מהן דכל מחשבה ומחשבה בפ"ע בין מחשבת הסוטה ובין מחשבת הכהן שפיר כל חדא מינייהו לא חיילא מפאת היות הסברות מתהפכות ונשאר הדבר בהעדר החלות דכיון דהדברים מתהפכים א"א שיהי' חלות ונשאר בהעדר ובשלילה כמו אילו לא היתה המחשבה וכשדנין לענין מחשבת הסוטה אמרי' דאין לה חלות דכיון דאם תחול הרי תחול ג"כ מחשבת הכהן המבטלתה ולכן לא חיילא וכשדנין לענין מחשבת הכהן אמרי' ג"כ כן דלא חיילא כיון

דנקטר כהלכה ולא מהני מחשבה תכ"ד מה אמרת הרי אם לא תחול שוב תחול מחשבת הסוטה ושוב לא נקטר כהלכה ושוב יש לה לחול ז"א דמה חזית דאמרית הכי אמור להיפוך דכיון דאם תחול שוב הרי לא תחול מחשבת הסוטה ושוב הרי נקטר כהלכה ולכן שוב אין לה לחול [ועוד מחשבת הכהן בפשיטות לא חיילא תו דאחרי שאנו אומרים לענין מחשבת הסוטה דכיון דהסברות מתהפכות נשאר בהעדר החלות תו עכ"פ כיון דהחלטנו דלא חיילא מחשבת הסוטה א"כ הרי נקטר כהלכה ולא מהני תו בפשיטות מחשבת הכהן וכמובן]:

ואין לומר דהרי התוס' כתבו בב"מ (דף ל' ע"א) בהך דעלה עלי' זכר פסולה דאע"ג דלא ניחא לי' שתיפסל הפרה מ"מ כיון דאם לא יופסל יהי' ניחא לי' מש"ה מיפסל והרי דכל כה"ג שהסברות מתהפכות נשאר בפסול דז"א דבפרה פ"ב משנה ד' יש פלוגתא באמת בזה דרבנן ס"ל דעלה עלי' זכר פסולה ור' יהודה ס"ל דעלה עלי' זכר כשירה ורק אם העלהו בידים פסולה עש"ה וכבר הארכתי בזה במ"א דזהו טעמא דר' יהודה באמת דס"ל דכיון דבעלה מעצמו אין הפסול רק מפאת הניחותא דידי' ע"כ כיון דאם תופסל הרי לא יהי' ניחותא לכן נשאר בהעדר החלות ולא חייל הפסול ורבנן ס"ל דכל כה"ג שהסברות מתהפכות אזלינן להחמיר ואין נשאר בהעדר החלות והארכתי בזה במ"א מאוד וא"כ הא שפיר י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל ג"כ כר' יהודה דפרה הנ"ל ואף דבהך דמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום דזבחים לא ס"ל כוותי' דהם דברים שונים ואינם תלוים זב"ז ושפיר מצי סבר בהא כרבנן ובהא כר' יהודה וכמובן וא"כ שפיר גם כאן לא חיילא לא מחשבת הסוטה ולא מחשבת הכהן והמנחה כשירה ושפיר תיבדק הסוטה ולק"מ:

[**ועיין** לעיל אות (ל"ב) מש"ש דכיון דאם תוכל הסוטה לפגל את המנחה והי' צורך מצוה בהיתר הלינה דאל"כ א"א לה ליקרב מחשש דשמא תפגל וכיון דתהי' הלינה מותרת שוב אין יכולה לפגל וכיון דאין יכולה לפגל שוב אין צורך מצוה בהיתר הלינה וע"כ נשאר כך שהלינה אסורה ופוסלת ואין יכולה לפגל כיון דאם תוכל לפגל שוב אדרבה הא לא תפסול הלינה ותו הא אין יכולה לפגל עש"ה ולכאורה גם בזה יש לדון דכיון דהסברות מתהפכות וכמובן אדרבה יש לנו לומר דפיגולה פיגול ואולם לדברינו כאן מוסבר שפיר דראב"י ס"ל כר' יהודה דפרה הנ"ל דכל שהסברות מתהפכות אדרבה נשאר בהעדר החלות וע"כ גם שם שפיר לא חייל פיגול דסוטה ע"י מחשבתה כיון דאם יחול הרי תהי' הלינה מותרת ושוב לא חייל וכנ"ל:

וע"ע לעיל אות ס"א דכתבתי ג"כ דסוגי' דנדרים (דף ל"ו ע"א) לפי פי' הרשב"א שם סוברת כן בסברות המתהפכת דכה"ג דנשאר בהעדר החלות ולא חייל פיגול עש"ה ויש לדון עוד בגוף ד"ז בסברות המתהפכות מה דינו ממקומות רבות מאוד ואכ"מ]:

והנה מ"ש למעלה באות (מ"ב) דהי' אפשר לכהן לחשב מחשבת שלא לשמה על תנאי שאם תפגל הסוטה ויחול מחשבת פיגולה אז יחול גם מחשבת שלח לשמה שלו ודחינו זה שם מסברא דאין מועילין בזה דבר דמחשבה אחת מיהא יש לה לחול או מחשבת השלא לשמה או מחשבת הפיגול וא"כ סוף סוף הרי תיפסל המנחה ולא הועלנו דבר ואולם לדברינו כאן שפיר גם שניהם אינם חלים דמחשבת פיגול דסוטה שפיר אין חל כיון דאם יחול שוב הרי יחול מחשבת שלא לשמה דכהן ושוב לא חייל מחשבת פיגול שלה ומחשבת שלא לשמה דכהן נמי לא חייל כיון דתלה אותו בחלות פיגול דידה וכיון דפיגול שלה לא חל ממילא גם השלא לשמה אינו חל ואולם יש לדון בזה מטעם אחר ולומר דמחשבת השלא לשמה דכהן לא מהני מידי מה שתלה אותה בחלות פיגול של הסוטה דהוי כמו תנאי ומעשה בדבר אחד או כמו תנאי שא"א להתקיים דכיון דא"א להיות חלות פיגול ושלא לשמה יחד א"כ תנאו שהוא מתנה על מחשבת השלא לשמה שיחול רק באם יחול פיגול הסוטה לא חייל תנאי זה ונשארה מחשבת השלא לשמה שלו בלי תנאי ושפיר חיילא ומיפסלא המנחה ואם לא נדון בזה תורת תנאי י"ל דאין מחשבת שלא לשמה חיילא כלל וכלל ואף לא לבטל מחשבת פיגול דסוטה דכיון דתלה מחשבתו בחלות פיגול ואין מציאות למחשבתו עם חלות פיגול ה"ל מחשבתו מחשבת הבאי ולאו מחשבה היא כלל וכאילו לא חישב ושפיר יש למחשבת פיגול דסוטה לחול באין מפריע:

ואך לדרכנו כאן בזה נכון שפיר דאין הכהן תולה כלל מחשבתו בפיגול הסוטה רק כי אורחי' מחשב מחשבת שלא לשמה תכ"ד של הקטרת הקומץ ורק הדברים מאיליהם תלוים זב"ז דאם יחול פיגול הסוטה הרי לא נקטר כהלכה ושוב יש מקום גם למחשבתו ושוב מחשבתו חיילא שפיר ושוב לא חייל פיגול הסוטה ושוב הרי נקטר כהלכה ושוב לא חיילא מחשבתו וע"כ כל כמו זה שהדברים מתהפכים בעצמותם מאיליהם שפיר יש לנו לומר דגם שניהם חלים וככל הנ"ל:

ע

עי"ל דכבר כתבתי כ"פ דצריך הבנה בהא דס"ל לראב"י דבעלים קרוין מקריב ויכולין לפגל מש"ה דאמאי קרוין מקריב הא אין עושים בהקרבה כלום והנה כבר כתבתי ג"כ

די"ל דהא דקרוים מקריב הינו מפאת רצונם בהקרבה דכיון דבלי רצונם א"א שיוקרב כדקיי"ל יקריב אותו לרצונו ובאומר איני רוצה כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ואז הוא רוצה באמת כיון דהמצוה שיקריב ואך היצר הסיתו שלא להקריב וע"כ כיון דנסתלק היצר עכ"פ מפאת הכרח הכפי' דא"א להיות כרצון יצרו אחרי שכופין אותו להיפוך ושוב כיון דנסתלק היצר הוא רוצה באמת ודאי דנפש הישראלית טובה בעצם ורוצה לעשות ודאי רצון יוצרה ית' בהסתלק היצר המונע וכנודע דברי הרמב"ם בזה וא"כ בכל קרבן הרי בעי' איפוא רצון הבעלים שיוקרב ובלתו א"א שיוקרב ורק דבאומר אינו רוצה מסלקין יצרו המסיתו לזה ע"י הכפי' כדי שירצה באמת בלבו וכיון דיש רצונו לכן הוא קרב וע"כ כיון שצריך רצון הבעלים להקרבה לכן זה חלקו בהקרבה מה שהוא רוצה בה וא"א לה בלתי רצונו וקרוי מקריב מש"ה וע"כ ג"כ יכול לפגל ולפי"ז נראה דגבי מנחת סוטה אם הסוטה טמאה הא וודאי דאין רצונה שתוקרב המנחה ואף שאין אומרת כן היינו רק שהיא בושה לומר כן שתתגלה טומאתה ובושה להודות על טומאתה וא"כ הרי יש לה רק רצון לשתוק ושלא לומר לא תיקרב מנחתי מפני הבושה אבל בעצם ההקרבה הרי אינה רוצה כלל וודאי ואילו הי' אירע פסול במנחה שיושפך הדם וכדומה וודאי הי' ניחא לה בלבה כדי שלא תובדק דגבי סוטה הא אין לומר דכיון דמפני הבושה נסתלק היצר שלא לומר לא תיקרב שוב בלבה ניחא לה באמת בהקרבה כטבע הישראלי לעשות כמצות הבורא ית' דז"א דהא בסוטה אין המצוה כלל שתוקרב המנחה אם טמאה היא דאם היא טמאה אדרבה ההלכה מחייבתה שלא תתן להקריב את המנחה ולא תשתה ולא יומחק השם רק תודה על טומאתה ולכל הפחות שתאמר איני שותה וא"כ הא לא שייך לומר שמפני טבע הישראלי הרוצה בטוב וודאי היא מרוצה בהקרבת המנחה דאדרבה טבע הישראלי של כשרות הרי מחייבה ההיפוך שלא תתן להקריב ולא תשתה כלל וא"כ ן דאין לנו לומר דהיא רוצה בהקרבה מפאת דין התורה המחייבה בזה שוב הרי יש לנו לומר ודאי דאינה רוצה בהקרבה ואין לה רק רצון שלא לומר לא תיקרב מפני הבושה אבל בעצם ההקרבה הרי ודאי אין רצונה כלל וגזה"כ במנחת סוטה שתוקרב אף אם היא טמאה ואין רצונה בהקרבה מה שאינו בכל הקרבנות דבעינן בהו רצון הבעלים בהקרבה וכך היא ענין המנחת סוטה שהיא קריבה בלי רצונה אם היא טמאה ובודקתה על טומאתה וא"כ עכ"פ כיון דאין לה רצון בהקרבה שוב הרי אינה חשובה מקריב כלל ואין יכולה לפגל כלל וז"פ:

[**ועד**"ז י"ל עוד בפשיטות טפי דכיון דאתה חושש שתערים ותחשב מחשבת פיגול כדי לפסול את המנחה א"כ אחרי שרצונה לפוסלה הרי וודאי אינה חפיצה בהקרבתה ואילו

הי' אירע פסול שלא תוקרב כגון שפיכת הדם וכיוצא הי' ניחא לה ג"כ וא"כ כיון דאין רצונה בהקרבה שוב לא קרוי' מקריב ואינה יכולה לפגל וה"ה בכל הקרבנות דבעלים מפגלין אם יחשבו מחשבת פיגול בכוונה כדי שיופסל הקרבן א"כ הרי אינם רוצים בהקרבתו וודאי ושוב לא הוו מקריב ואינם יכולים לפגל ולא שייך הך דבעלים מפגלין רק בשוגג ואינו יודע שהקרבן נפסל עי"כ או אפי' ביודע ורק שאין המכוון שלו הפסול רק רוצה שתוקרב ורוצה לפגל אם יהי' במציאות רצון כזה אבל הסוטה שהמכוון שלה רק הפסול לבד כדי שלא תובדק א"כ הרי אינה רוצה בהקרבתה ותו לא קרוי' מקריב ואין בפיגולה כלום וז"פ]:

עא

עי"ל עד"ז דהא זה מבואר בכמה דוכתי דמחשבת פיגול ענייננו תנאי בעבודה היינו שהכהן מחשב תנאי בעבודתו שהוא עובד על מנת לשפוך שירים למחר או להקטיר אימורין למחר כו' ע' זבחים (דף י"ג ע"ב) הריני מקבל דמו על מנת לשפוך שירים למחר כו' הריני זורק על מנת לשפוך שירים למחר כו' ובמנחות (דף י"ד ע"א) הריני שוחט ע"מ להזות מדמו למחר כו' הריני מזה ע"מ להקטיר אימורין למחר כו' הריני שוחט ע"מ לשפוך שירים למחר כו' ובזבחים (דף ל"ה ע"ב) שחטו ע"מ להניח אה דמו או אימוריו למחר כו' ושם (דף י' ע"א) שחטו ע"מ לזרוק דמו חוץ לזמנו כו' וכ"ה במקומות רבות מאוד ואם כי קשה להבין ענין התנאי הזה שהרי הכהן רק עושה מעשה עבודה ולא שייך שיתנה שהוא עושה רק ע"מ כך ואם לאו אינו עושה דהא סוף סוף הו עושה ומה שייך תנאי ובשחיטה דבעי כוונת זביחה י"ל דהתנאי הוא בכוונתו שהוא מכוון לזביחה ע"מ לזרוק דמו למחר ואם לאו אי לו כוונת זביחה והוא רק חתיכה בעלמא וכן בקבלת דם בכלי למ"ד כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת שייך ג"כ ל תנאי שמתנה שדעתו שיקדש הכלי רק ע"מ שתהי' הזריקה למחר ואם לאו אין דעתו שיוקדש הכלי ואולם למ"ד דכלי שרת מקדשין שלא מדעת ק' ובהולכה הא ק' לכ"ע דההולכה הוא רק מעשה גרידא ומה שייך תנאי שאם לאו אינו מוליך הרי סוף סוף הוא מוליך וכן בזריקה ק' ג"כ דהמזבח הא מקדש גם בלי כוונתו דכל שפסולו בקודש המזבח מקבלו.

ואולם באמת מצינו תנאי גם במעשה גרידא והוא בפאה פ"ו מי"א אם אמר הריני קוצר ע"מ מה שאני שוכח אני אטול יש לו שכחה וכתבו שם הרמב"ם והר"ש הטעם משום דהוי מתנה עמש"ב ומשמע דלולי זה הי' התנאי מועיל ואף שהתנאי הוא רק במעשה גרידא ואם דגם שם הדבר ק באמת דמה שייך תנאי הריני קוצר ע"מ כו' דמשמע דבאם

לאו אינו קוצר הרי סוף סוף הוא קוצר ומ"מ אחרי שמצינו זה א"כ יתכן שפיר להיות גם תנאי בעבודות שעובד רק ע"מ כך ובעבודות שייך יותר ענין התנאי דמתנה דבאם לאו יהי נחשב כאילו לא עשה רק נעשה מאיליו דאז הי' פסול דגם בהולכה בעי' מעשה כהן עכ"פ אף דלא בעינן כוונתו והוי ענין התנאי שלו דמה שהו עושה הוא עושה רק ע"מ כך ובאם לאו אין רצונו שתתייחס המעשה לו ויהי' נחשב כאילו לא עשה רק נעשה מאיליו ואם דגם זה ק' להבין איך יכול להתנות גם בזה הא סוף הוא עושה ואיך יוכל להתנות דבאם לאו יהי' נחשב כנעשה מאיליו מ"מ יש בזה קצת הבנה כיון דבכוונה הא שייך תנאי שהכוונה הוא ע"מ כך וכנ"ל:

וא"כ לפמ"ש באתוון דאורייתא כלל (כ"ד) דכל מה שהאדם עושה בלי כוונה חשוב כנעשה מאיליו עש"ה שהבאתי שם ראי' לזה מדברי התוס' יבמות (דף צ"ו ע"ב) ד"ה קרעו דכתבו דקרעו משמע בכוונה והקורע שלא בכוונה לא יפול עליו ל' קרע רק ל' נקרע עש"ה ובחידושינו במ"א הרבינו עוד ראיות רבות בזה וא"כ גם כאן י"ל דיש שייכות תנאי בענין הכוונה שהוא עושה בכוונה ולא כמתעסק ובזה הוא מתנה דכוונתו הוא רק ע"מ כך ואם לאו כוונתו מסולקת מזה וישאר כאילו עשאוהו כלי המעשה שלו בלי כוונתו כלל דאז הו"ל ג"כ כנעשה מאיליו וכנ"ל:

ועכ"פ יש לדבר הבנה יותר כאן מבהך דשכחה דשם נראה דאפי' נקצר מאיליו לגמרי יש חיוב שכחה דלא דמי לפאה דתנן שס (פ"ב מ"ז) דאם קצרוה לסטים קרסמוה נמלים כו' פטורה דבשכחה אין הקצירה היא המחייבת וכמובן ויש עוד לדון בזה שם ואכ"מ ואיך שיהי' עכ"פ מל' חכמים הנ"ל נראה דענין הפיגול הוא תנאי דכך גזרה תורה שיכול העובד להתנות תנאי זה בעבודתו שהוא עובד רק ע"מ כך וכך שתהי' הזריקה למחר או שפיכת שירים למחר וכל כיוצא בזה ואם יש תנאי זה אז גזרה תורה דנעשה פיגול על ידו ובמחשבת חוץ למקומו נעשה פסול על ידו וכמובן:

ולפי"ז הנה לכאורה אין מובן ענין פיגול הבעלים כלל דס"ל לראב"י דבעלים מפגלין דהא כיון דכל ענין הפיגול הוא רק תנאי בעשייתו והבעלים הרי אין עושים כלום וא"כ על מה הם מתנים והרי וודאי שא"א להם להתנות על מעשה אחר ולומר שזריקה הכהן הוא ע"מ לשפוך שירים למחר וכדומה ורק במעשה של עצמו הוא שיפול ענין התנאי לומר שעושה רק ע"מ כך וכך וכמובן וצ"ל דכיון דלבעלים ג"כ יש רצון בהקרבה ולולי הרצון ההקרבה פסולה וכנ"ל א"כ הא שייך ג"כ תנאי שפיר ברצון הזה שמחשב שהוא רוצה בהקרבה רק ע"מ שיושפכו שירים למחר כו':

וזה דבר מוכרח דכיון דכל ענין הפיגול הוא רק תנאי ואילו הבעלים הרי אין עושין דבר ואין להם במה להתנות וא"כ ע"כ דתנאי הפיגול שאמרה תורה שגם הבעלים יכולים להתנות ומהפגל הקרבן עי"כ [וכדילפי' לראב"י מקרא דוהקריב המקריב דקאי אבעלים דאיתנהו ממילא משום זה בכלל המקריב אותו לא יחשב] הכוונה הוא שיתנו על הרצון שלהם כיון שעל דבר אחר אין להם להתנות שהרי אין להם עשי' אחרת שיתנו עלי' רק הרצון לבד ולפי"ז בסוטה דגם הרצון אין לה וכנ"ל וא"כ ממילא הרי אין לה על מה להתנות ולא שייך בה ענין הפיגול כלל דהרי א"א לה להתנות אני רוצה בהקרבת המנחה רק ע"מ שיתאכלו שירים למחר ובאם לאו איני רוצה בהקרבתה דהא בלא"ה אינה רוצה בהקרבתה וגם לא בעינן רצונה כלל בלב בהקרבה לשתוכל להתנות בו דאילו הי' צריך רצונה בלב בלא"ה לא הי' אפשר למנחה שתוקרב דהא וודאי אינה רוצה אם היא טמאה וכמ"ש כבר וא"כ הא ליתא לסוטה ענין הפיגול כלל:

והנה דבר זה שכתבנו דפיגול הבעלים הוא ברצון שלהם יש להסבירו עוד ביותר דיוק עפ"י גמ' מנחות (דף ז' ע"א) דר' אבימי תני מנחות בי ר' חסדא כו' פגע בי' ר"נ א"ל כיצד קומצין א"ל מכלי זה א"ל וכי קומצין מכלי שע"ג קרקע א"ל דמגבה לי' כהן כו' איתיבי זה הכלל כל הקומץ והנותן בכלי והמוליך והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול כו' חוץ לזמנו כו' ואילו מגביה לא קתני תנא סדר עבודות נקט ולא סדר כהנים ומבואר בזה דאי אין קומצין מכלי שע"ג קרקע וצריך הכלי שקומץ ממנו הגבהה אזי הכהן המגביה את הכלי יכול ג"כ לפגל ואף דהוא הא אינו עושה עבודת קמיצה כלל מ"מ צ"ל דכיון דהקמיצה צריכה להגבהת הכלי וא"א לה בלתה לכן ה"ל ההגבהה ג"כ מכלל הקמיצה הואיל והיא הכשר שא"א בלתה ומהני מחשבה מש"ה גם בה וכן הוא עוד ביומא (דף מ"ח ע"ב) בעי ר' פפא חישב בחתיית גחלים מהו מכשירי מצוה כמצוה דמי (והוי לי' כמחשב בעבודה, רש"י) או לא תיקו ומבואר גם בזה סברא זאת דגם בהכשר העבודה שייך מחשבת פיגול וע"כ ה"נ רצון הבעלים דג"כ א"א לעבודה בלתו כיון דאין קרב בלי רצונו ונמצא רצונו הכשר העבודה ולכן מהני שפיר מחשבה גם ברצונו וכי היכא דמגביה הכלי יכול לחשב בהגבהתו מפאת היות ההגבהה הכשר העבודה ואם מגביה ע"מ לאכול חוץ לזמנו כו' הוי פיגול ה"נ הרוצה בעבודה יכול לחשב ברצונו מפאת היות הרצון הכשר העבודה ושפיר אם רוצה בעבודה ע"מ לאכול חוץ לזמנו כו' שפיר הוי פיגול ג"כ וכמובן:

עב

עי"ל לפי הנ"ל דפיגול הוא תנאי בעבודה דעושה את העבודה ע"מ לאכול חוץ לזמנו וע"כ נראה דאין כאן חשש כלל שמא הסוטה טמאה ותחשב במחשבתה ע"מ לאכול חוץ לזמנו כדי שתיפסל המנחה ולא תובדק דנראה דכל כה"ג אין כאן פיגול כלל דכיון דענין הפיגול הוא תנאי בעבודה שמתנה שעובד ע"מ לאכול חוץ לזמנו ואם לאו יוחשב כאילו לא עבד ולא תוכשר העבודה דעל כרחך זה ענין התנאי וע"ז אמרה תורה דכאשר יש תנאי זה בעבודה אז הקרבן מתפגל על ידו וא"כ עכ"פ הרי צריך שיהי' שם תנאי זה וענין תנאי הא ליתא רק אם כשמפגל הכהן בדיבור ואומר הריני זורק ע"מ לאכול מבשרו למחר וכדומה דאז אפי' אם בלבי' לא איכפת לי' בין אם יתאכל מבשרו למחר או לא מ"מ סוף סוף הרי הי' כאן תנאי זה דדברים שבלב אינם דברים וכיון דבדיבור פה הי' תנאי זה הרי נעשית העבודה איפוא על תנאי זה וה"ו כמקדש אשה ע"מ שיתן לה מאתים זוז דאפי' אמרה בלבי היתה להתקדש לו אפי' לא יתן לא מהני דהויין להו דברים שבלב ואינם דברים והוו הקידושין רק על תנאי זה אף דבלב לא איכפת לה בין יתן ובין לא יתן ואם אין התנאי מתקיים לא הוי קידושין כמבואר במשנה קידושין (דף מ"ט ע"ב) וה"נ אף אם בלבו לא איכפת לי' בין יתאכל הבשר למחר או לא מ"מ כיון שבפיו התנה הרי כאן תנאי והרי נעשית העבודה איפוא על תנאי של אכילת מחר ובזה הרי התורה אומרת דכאשר נעשית העבודה על תנאי זה נעשה הקרבן פיגול על ידו וכן אם לא יפגל הכהן בדיבורו רק במחשבתו לסברא דמהני פיגול בלב ג"כ שייך הפיגול אם הכהן ירצה באמת בלבו באכילת הבשר למחר ויתנה באמת בלבו בכך היינו שכך יהי' כוונת לבו ורצונו באמת שחפץ בעבודתו רק ע"מ לאכול הבשר למחר ואם לאו לא ניחא לי' באמת בעבודה שתתייחס לו ואז ג"כ הרי הי' שם תנאי בלב וג"כ הוי איפוא פיגול משא"כ הסוטה [אפי' נאמר דהך דבעלים מפגלין מטעמא דקרוין מקריב מקריב דוהקריב המקריב היינו דההקרבה דעבודות מתייחסת גם לבעלים ויכולים גם הבעלים להתנות תנאי הפיגול על עבודת הכהן כיון דמתייחסת העבודה גם לון] אם תחשב בקמיצה לדמיון שהקמיצה היא ע"מ לאכול משירי' למחר הרי באמת לא איכפת לה בלבה כלל אם יתאכלו שירי' למחר או לא דרק אילו היתה המנחה נפסלת ע"י אכילת השירים למחר אז היתה חפיצה בהאכילה למחר כדי שתופסל המנחה ולא תובדק משא"כ אחרי שהאכילה למחר אינה פוסלת המנחה כלל א"כ הא לא איכפת לה בזה כלל דהא לא איכפת לסוטה רק פסול המנחה ועבור הפסול היא חושבת במוחה תיבות אילו "לאכול משירי' למחר" כדי שתופסל המנחה ע"י תיבות אלו שחישבה במוחה ולא תובדק וא"כ

זה הרי איננו רק מחשבת המוח אבל לא תנאי הלב ואין שום סברא כלל שתופסל המנחה עי"כ אחרי שלא התנית כלל בלבה על אכילת מחר ולא איכפת לה בי' כלל ורק פסול המנחה היא שרוצה בלבה ועבור זה חישבה תיבות אלו במוחה כדי שתופסל כרצונה אבל הרצון הרי הוא רק על הפסול לא על האכילת מחר כלל וא"כ הרי אין כאן פיגול כלל מצדה ולא פיגלה כלל וכלל לפי האמת ודו"ק היטב מאוד כי הדברים עמוקים בס"ד:

והנה אפי' אם נאמר דאין הפיגול ענין תנאי ולשון תנאי הנזכר במקומות הנ"ל באות הקדום הוא לאו דווקא רק הכוונה שעובד במחשבה לאכול מבשרו למחר כו' מ"מ ג"כ נראה דבעינן רצון העובד שיהי' כך או שהי' סבור בטעות שיהי' כך וג"כ נראה דאם יפגל בפה ויאמר הריני זורק לאכול מבשרו למחר אזי אפי' אם בלבו לא איכפת לי' בין יתאכל למחר או לא מ"מ דברים שבלב אינם דברים ואזלי' רק בתר דיבורו ונחשבת העבודה שנעשית על דעת כך להיות הבשר נאכל למחר וכאשר העבודה נעשית על דעת כך אז התורה אומרת דהוי פיגול ואם לא הי' הפיגול בפה רק בלב אז הוי הפיגול רק ע"י שהי' סבור בטעות שיתאכל למחר או שרצה כך בזדון לאכול הבשר למחר ואף שידע שהקרבן מתפגל ע"י רצונו זה מ"מ לא איכפת לי' בהא ורוצה לאכול בשר הפיגול למחר ובכל פנים רצונו כך באמת לאכול הבשר למחר ועובד איפוא על דעת כך ואזי הרי התורה אומרת דאם העבודה על דעת כך נעשה פיגול על ידו ולכן שפיר הוי פיגול משא"כ הסוטה הרי אין טועה לחשוב שיתאכלו השירים למחר וגם אין רצונה כלל שיתאכלו השירים למחר דרק אילו היתה המנחה נפסלת ע"י אכילת השירים למחר אז הי' שייך לומר שרצונה שיתאכלו למחר כדי שתיפסל המנחה ולא תובדק אבל אחרי שהאכילה עצמה למחר אינה מעלה ואינה מורדת כלל בכשרות ופסול המנחה ורק הרצון לאכול למחר של העובד או הבעלים הוא שפוסל דהרצון ההוא מפגל את המנחה א"כ ממילא הרי אין לך לומר שהיא רוצה שתהי' האכילה למחר כדי שתיפסל המנחה רק יש לך לומר שהיא רוצה ומבקשת להיות לה רצון על אכילה למחר כדי שתיפסל ע"י הרצון ההוא כיון דמבוקשה רק הפסול והאכילה הרי אין פוסלת באמת רק הרצון א"כ הרי אין לחוש רק היותה מבקשת הרצון לא היותה מבקשת האכילה ובקשתה הרצון הרי באמת אין לחוש עליו כלל כי הרצון איננה בידה:

ואין לנו לומר שעבור שהיא יודעת שא"א לה לפסול את המנחה רק ע"י שתרצה באמת בלבה באכילת השירים למחר לכן היא רוצה באמת בלבה בזה כדי שתיפסל המנחה דזה אינו דדבר זה איננו ביד האדם וסוף סוף אין רצונה באכילת השירים למחר ולא איכפת לה האכילה כלל רק בפסול המנחה היא שרוצה ואין בידה רק מחשבת התיבות

שתחשב התיבות "לאכול משירי' למחר" ומחשבת התיבות גרידא וודאי איננו דבר של כלום והיא מחשבה של הבאי גרידא ואין שום סברא כלל שדבר זה יפסול הקרבן היינו מחשבת תיבות אלו ורק העבודה על דעת כך שתהי' האכילה למחר שהתנה בדיבור על כך או שהי' סבור בטעות שיהי' כך או שרצה באמת לעשות כך דבר זה הוא המפגל אבל לא מה שמחשב במוחו התיבות "אני עובד על דעת לאכול משירי' למחר" ואין דעתו כלל על כך לאכול למחר וכן הסוטה שמחשבת גרידא תיבות כאלו עבור שסבורה שהתירה תפסול המנחה ע"י חשבה תיבות אלו אבל אין דעתה כלל על עצם האכילה למחר ולא איכפת לה בה כלל אין שום סברא ואין השכל הולמו כלל שמחשבת תיבות כאילו גרידא תפסול את הקרבן:

והנה אם כי דברים האלה פשוטים הם בעיני מסברא מאוד עד שלמותר בעיני להביא ראי' על זה עכ"ז ליתרון בעלמא הנני להביא גמ' גיטין (דף ל"ד ע"א) דס"ל לאביי דגילוי דעתא בביטול הגט לאו מילתא הוא ורבא ס"ל דמילתא הוא ואיתא שם וז"ל הגמ' ואמר אביי מנא אמינא לה דההוא דאמר להו אי לא אתינא עד תלתין יומין ליהוי גיטא אתא ופסקי' מברא אמר להו חזו דאתאי חזו דאתאי ואמר שמואל לא שמי' מתיא ורבא אטו התם לבטולי גיטא קא בעי לקיומי תנאי' קא בעי והא לא איקיים תנאי' עכ"ל הגמ'

הנה דסברת אביי דמה שאמר חזו דאתאי הוי זה גילוי דעת בביטול הגט ואף דכוונתו הרי הי' רק לקיים התנאי מ"מ לא אזלינן בתר עצם הכוונה רק בתר התכלית המבוקש בכוונה דכיון דכוונתו לקיים התנאי הרי הוא רק כדי שלא תהי' האשה מגורשת ולא יהי' הגט גט דזהו עצם מבוקשו ולא קיום התנאי כלל רק דמקיים התנאי כדי שיובטל הגט עי"כ אבל עצם מבוקשו הרי הוא ביטול הגט ולא קיום התנאי לכן ממילא הויא הכוונה כוונת ביטול הגט והי' ראוי לגט שיובטל מפאת ביטול הגט אילו הי' גילוי דעת בביטול הגט מבטל את הגט ואף שבאמת לא נתקיים התנאי דלאו שמי' מתיא וא"כ ה"נ בסוטה אף שמחשבת על אכילת השירים למחר מ"מ כיון דתכלית המבוקש שלה במחשבה ההיא הרי הוא פסול המנחה ולא האכילה למחר כלל לכן הויא לה ממילא המחשבה רק מחשבת פסול המנחה ולא מחשבת אכילת מחר דבתר תכלית המבוקש המחשבה נידונית ולא בתר עצם המחשבה ומחשבת פסול המנחה הרי אין פוסל כלל וק"ו הדברים מהך דגיטין לכאן דשם בגיטין הרי הי' כוונה באמת לקיום התנאי שנתכוון באמת לכך ורק שתכלית המבוקש בזה הי' ביטול הגט ועכ"ז לא אזלי' בתר הכוונה רק בתר התכלית המבוקש ונידונית הכוונה כפי התכלית המבוקש וא"כ כ"ש בהך דפיגול דאפי' כוונת אכילת מחר אין כאן שהרי אין עולה על דעתה כלל שיתאכלו השירים למחר

ורק מחשבת גרידא הוא שהי' לה של תיבות "לאכול משירי' למחר" וא"כ וודאי דאין למחשבה להיות נידון רק כפי התכלית המבוקש דהוא פסול המנחה וא"א לה היותה נחשבת רק מחשבת פסול המנחה אבל לא מחשבת אכילת מחר כלל ואף דרבא פליג שם אאביי בגיטין בזה ואמר באמת אטו התם לבטולי גיטא קא בעי לקיומי תנאי' קא בעי כו' הרי דרבא לא אזיל בתר התכלית המבוקש רק בתר גוף הכוונה:

הנה מלבד די"ל דראב"י דזבחים הנ"ל ס"ל כסברת אביי הנ"ל [ובהך דגילוי דעתא בגיטין דלאו מילתא הוא הא קיי"ל באמת כאביי] מ"מ גם מהך דרבא לא קשיא וכמו שכתבנו דכאן דהוא רק מחשבה גרידא הוא גרע טפי מהך דגיטין דהי' עכ"פ כוונת קיום התנאי לא מחשבה של תיבות גרידא וא"כ י"ל דכאן גם רבא מודה דנידונית המחשבה רק אחר התכלית המבוקש ועוד יש חילוק בין הך דגיטין לכאן כיון דבהך דגיטין הא אמר חזו דאתאי וא"כ הרי ענין דיבורו שהוא בא רק לקיים התנאי וע"כ אף שכוונת לבו נידונית כפי התכלית המבוקש שבלב דהוא ביטול הגט והויא לה כוונת ביטול הגט בלבו מ"מ אחרי שדיבור פיו סותר לכוונת לבו בזה לכן אמרי' דברים שבלב אינם דברים ואין לנו רק מה שאמר בפיו חזו דאתאי דהוא קיום התנאי והתנאי הרי לא נתקיים ולכן אין הגט בטל משא"כ כאן דאין דיבור פה על אכילת מחר ע"כ המחשבה שבלב עצמה י"ל שפיר דגם רבא מודה דנידון הלב רק כפי התכלית המבוקש שלו וכיון דהתכלית המבוקש שלו הוא רק פסול המנחה לא האכילת מחר הוי לי' לכ"ע רק מחשבת פסול המנחה לא מחשבת אכילת מחר ומחשבת פסול המנחה הרי אין מפסדת כלל:

וע"ע יבמות (דף נ"ב ע"ב) דבחולץ ליבמתו וחזר וקידשה לשם יבמות צריכה הימנו גט ואף דלא שייך בה ייבום תו רק אישות דמ"מ הא קמיתכוון למיקני עש"ה והכוונה ג"כ דנידון הדבר כפי התכלית המבוקש דכיון דהתכלית המבוקש הוא רק שתהי' אשתו דאחרי שהיא מתייבמת הרי אשתו בשוה כאשה הנקנית לו באישות וכדקיי"ל כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר וע"כ הו"ל כוונתו כאילו נתכוון ואמר לשם אישות דנידון הדבר רק כפי התכלית המבוקש וכיון דתכלית המבוקש היא האישות ה"ל כאילו אמר לשם אישות ולא אזלינן בתר גוף הכוונה שנתכוון בדרך הקנין לשם יבמות דזה איננו באישות ורק בתר התכלית המבוקש אזלי' וכיון דהתכלית המבוקש שלו הרי הוא אחד עם תכלית המבוקש של האישות דהתכלית המבוקש בשניהם היא היותה אשתו ובשניהם היא אשתו בשוה דגם יבמה משנתייבמה היא כאשתו לכל דבר ולכן חשיב זה כוונת אישות שפיר וע"ש ביבמות דהוא שם ג"כ סברת אביי ע"ש דאמר א"ל אביי התם לא קמיכוון למיקני הכא קמיכוון למיקני ואזיל אביי בזה לטעמי' בהך דגיטין דס"ל ג"כ כן דאזלי' רק

בתר התכלית המבוקש בכוונה לא בתר גוף הכוונה וכנ"ל ויש לסברא זאת דהמחשבה נידונית כפי התכלית המבוקש עוד קריין סגיאין מאוד בש"ס והארכתי ברשימותי בזה עד מאוד ואכ"מ כ"כ כי כאן הדבר פשוט בלא"ה מסברא לענ"ד ואין צורך לאריכות:

והנה גם מה שכתבנו דלא שייך לומר שהסוטה רוצה באמת שיתאכלו השירים למחר כדי שתיפסל המנחה ע"י הרצון היה משום דרצון איננו בידו של אדם וסוף סוף אין האכילה למחר רצונה ולא איכפת לה האכילה למחר כלל ורק פסול המנחה היא רצונה הנה מלבד דגם זה אין צורך לראי' דהוא דבר פשוט מסברא מ"מ אביא גם ע"ז ראי' מש"ס שבת (דף קל"ג ע"א) דמייתי קרא דמילה דוחה צרעת ואמר שם [בה"א דבאין מתכוון לטהר שרי לר"ש אפי' בפסיק רישא] דצריך קרא באומר אבי הבן לקוץ בהרת דבנו הוא קמתכוון (שרוצה לטהרו) ופריך ע"ו ואי איכא אחר (שאינו חושש לטהרו) ליעביד אחר דאר"ל כ"מ שאתה מוצא עשה ול"ת אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב כו' ומשני דליכא אחר ע"ש והשתא אי נימא דהרצון הוא בידו של אדם בכל כמו זה אכתי הא הו"ל אפשר לקיים שניהם שהרי בידו שלא לרצות טהרת בנו ובוודאי יש לו שלא לרצות כיון דאם ירצה תהיה המילה איסור ולא יוכל לא למולו ולא לטהרו ואילו לא ירצה תהי' המילה היתר ויוכל למולו וא"כ וודאי דיש לנו לומר שיוכל לסלק רצונו בזה שלא ירצה כלל בטהרתי כדי שיוכל למולו עכ"פ ועל כרחך דסוף סוף אין דבר זה ביד האדם וסוף סוף הרי רצונו בטהרתו ואין בידו שלא לרצות [וע' דוגמת זה מכשירין (פ"ג מ"ה) אי אפשר שלא לשמוח עש"ה] וא"כ כי היכא דאמרי' כן בסילוק הרצון דאינו בידו ה"נ להיפוך ברצון ג"כ וודאי אמרי' כן דאין בידו לעשות לו רצון וסוף סוף הרי אין רצון הסוטה בהאכילה למחר ולא איכפת לה האכילה למחר ורק י פסול המנחה היא שרוצה ולא האכילה למחר כיון דהאכילה למחר אינה פוסלת המנחה ולא איכפת לה בה כלל ואין לה רצון רק על פסול המנחה לבד:

וע' שו"ת הר"י מיגא"ש סי' ע"ח דכ' שהנשבע שבועה ונשבע עוד שלא יהי' לו בה חרטה ולא היתר אין שבועתו השני' קיימת לפי שאמתות שבועתו שני' זאת אמנם הוא לומר שלא יתחלף לו רצון וזה אינו בידו וחשיבא שבועות שוא וחייב עלי מלקות משום שבועת שוא ואינה שבועת ביטוי שתהיה צריכה התרה כו' עש"ה ומבואר איפוא ג"כ דרצון איננו בידו של אדם והוא פשוט וודאי דלא שייך לומר שתעשה לה הסוטה רצון על אכילת השירים למחר כדי שתיפסל המנחה ע"י רצונה זה וכמובן בפשיטות:

[**והנה** לפי דברינו הך דכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין כו' משכחת פיגול בזדון אם בדיבור דחייל בכל גווני אפי' אם בלב לא איכפת לי באכילה למחר וכנ"ל וגם בלב

משכחת לי' אם דעתו באמת לאכול למחר ואף דיודע דיאכל פיגול מ"מ בכך רצונו וכנ"ל וחייב שפיר לשלם בכה"ג שהרי ידע שמפסיד לבעלים אבל כל שהמפגל ירצה רק בפסול הקרבן ויחשוב לאכול למחר וכדומה רק עבור פסול הקרבן כדי שיופסל עי"כ אזי בין בכהן ובין בבעלים לא הוי פיגול כלל דאין זה מחשבת פיגול כלל והוא רק רצון של פסול עם מחשבה של תיבות "על מנת לאכול למחר" ולא רצון זה פוסל ולא מחשבה זאת פוסלת דהוא רק מחשבת הבאי של תיבות בעלמא ואין בה כלום ותדע עוד דאטו אם יחשוב הכהן כמתעסק בעלמא תיבות אלו על מנת לאכול למחר ולא ירצה שיופסל כלל עי"ז וגם לא תהיה דעתו כלל על אכילת מחר רק כמתעסק בעלמא יחשוב תיבות אלו או שיפלו תיבות אלו במחשבתו לאונסו בשעת עבודה אטו יש ה"א שיופגל הקרבן עי"כ אחרי שאין דעתו כלל לאכול למחר וא"כ אטו בשביל שהוא חפץ שיופסל הקרבן ע"י התיבות האלו שבמחשבתו מיגרע גרע והאם יש לו דעה בפסול הקרבן אחרי שהתיבות האלו שבמחשבתו בעצמותם אינם פוסלים הקרבן ודו"ק היטב מאוד]:

והנה לכאורה יש לדון עדיין על דברינו אלה מגמ' כריתות (דף י"ט ע"ב) דאמר שמואל דמתעסק בשבת פטור דמלאכת מחשבת אסרה תורה כו' איתיבי' ר' יהודה לשמואל (מהא דתני') ר' יהודה אומר אפי' מתכוון ללקט תאינים וליקט ענבים ענבים וליקט תאנים כו' ר"א מחייב חטאת ור' יהושע פוטר והא הכא מתעסק הוא ור' יהושע נמי לא קא פטר אלא מן מינא למינא אבל בחד מינא אפי' ר' יהושע מחייב א"ל שיננא שבוק מתניתא ותא אבתראי הב"ע כגון שאבד מלקט מלבו נתכוון ללקט ענבים ושכח וסבור תאינים בעינא והלכה ידו על הענבים דר"א סבר הרי נעשתה כוונתו ור"י סבר הרי לא נעשתה כוונתו ומחשבתו וברש"י שבוק מתני' ותא אבתראי תריץ כוותי דמתעסק פטור והכא לאו מתעסק הוא דאותם שנתכוון אותם ליקט ומ"ט פטר ר' יהושע כגון שאבד מלקט מלבו מחשבה ראשונה של לקיטה אבדה מלבו ושכחה כגון שנתכוון ללקט ענבים ושכח וכסבור תאינים בעינא והלכה ידו על הענבים וליקטן בלא מתכוון הרי נעשית בקשתו שלענבים היה צריך אבל לא נעשית מחשבתו שבשעת לקיטה חשב על התאנים ועכשיו נמצא שלא נעשית מחשבתו ואנן תרוייהו בעינן בקשתו ומחשבתו עכ"ל ומשמע לכאורה מזה דיש חילוק בין כוונה למחשבה דכוונה עניינה המבוקש העצמיי של האדם ואילו מחשבה היא מחשבת הלב גרידא אף שאין זה המבוקש העצמיי וע"כ זה שהמבוקש שלו הי' ענבים ובשעת לקיטה חישב על תאנים ועלו בידו ענבים נקרא זה נעשתה כוונתו ולא נעשתה מחשבתו וא"כ כיון דבפסול פיגול וכל פסולי מחשבות לא משכחינן לשון כוונה רק לשון מחשבה מחשבת הזמן מחשבת המקום וכלשון המקרא

לא יחשב א"כ הרי שכיר ראוי שתפסול המחשבה גרידא של אכילת מחר וכדומה ואף שאינו כוונת הלב ומבוקשו כלל ודו"ק היטב:

ואולם באמת ז"א ולאו קושיא היא כלל דשם בכריתות הא עכ"פ בשעת ליקוט שכח את מבוקש העצמיי שלו וכסבור בטעות שמבוקש העצמיי שלו הוא תאינים ולכן הוי זה שפיר מחשבה עכ"פ אלא דכיון דהי' זה בטעות ומחמת שכחה ומבוקש העצמיי שלו באמת הי' רק ענבים לכן נקרא רק מחשבה ולא כוונה אבל כל שהמחשב אין לו מבוקש של המחשבה גם בשעת המחשבה כלל כנידון דידן דגם בשעת מחשבת אכילת חוץ לזמנו דסוטה אין לה מבוקש האכילה כלל ורק התיבות גרידא של "אכילה למחר" היא שמחשבת בלי שתהי' האכילה למחר מבוקשה כלל זה הוא מחשבת הבאי בעלמא ולאו כלום היא וכמובן:

והנה אם גם תרצה לדמות נידון דידן להך דכריתות מ"מ ג"כ לק"מ דהא ר"א מיהת מחייב בהך דכריתות מטעמא דהרי נעשתה כוונתו ור"י הוא דפטר משום דלא נעשתה כוונתו ומחשבתו וא"כ הא י"ל באמת דבהא הוא דפליגי דר"א ס"ל דהמחשבה נידונית אחרי התכלית המבוקש בעצם וכיון דהתכלית המבוקש בעצם שלו הי' ענבים ומחמת שכחה וטעות הוא דסבור תאינים בעינא לכן נחשבת מחשבתו כאילו היתה על ענבים וענבים הרי ליקט וע"כ חשוב זה שנעשית מחשבתו ולא חשיב מתעסק ור"י ס"ל דאין המחשבה נידונית כפי התכלית המבוקש בעצם רק כפי מה שהיא והרי היתה בשעת ליקוט על תאינים ולכן ה"ל מתעסק דהא לא נעשתה מחשבתו וא"כ מעתה הא י"ל דראב"י דזבחים הנ"ל נמי כר"א דכריתות הנ"ל ס"ל דהמחשבה נידונית כפי התכלית המבוקש בעצם וכפיהו נחשב שהיתה גם המחשבה וא"כ ממילא בסוטה דתכלית המבוקש שלה היא פסול המנחה לא האכילת מחר כלל לכן אין זה מחשבת אכילת מחר רק מחשבת פסול המנחה ומחשבת פסול המנחה הא אין מפסיד כלל:

ואדרבה יש להבין לפי"ז הא דס"ל לר' אליעזר בחולין (דף ל"ח ע"ב) כראב"י דזבחים הנ"ל דבעלים מפגלין ור' יוסי פליג ואמר דזה מחשב וזה עובד לא אמרי' ואיפסיקא שם הילכתא כר' יוסי ע"ש ולהנ"ל הנה אנן הא קיי"ל כר' יהושע דכריתות הנ"ל דאין הלכה כר"א וכנודע וא"כ הא סבירא לן להלכה דחשיבא שפיר מחשבה אף דאין זה המבוקש בעצם וע"כ ג"כ לא קיי"ל כהך דבעלים מפגלין דא"כ הא תיקשי לן מסוטה דהיתה יכולה לפגל המנחה במחשבת אכילת מחר כדי שתיפסל ואף דאין מבוקשה האכילת מחר רק הפסול ולכן קיי"ל להלכה דזה מחשב וזה עובד לא אמרי' משא"כ ר"א לטעמי' דפליג אר' יהושע דכריתות הנ"ל וס"ל דהמחשבה נידונית כפי המבוקש העצמיי לכן שפיר

ס"ל ג"כ דבעלים מפגלין דמסוטה אין קושיא דכיון דמבוקשה רק הפסול לא האכילת מחר אין זה מחשבת אכילת מחר כלל וכנ"ל וראב"י דזבחים הנ"ל י"ל ג"כ דס"ל כר"א דכריתות הנ"ל ולכן ס"ל שפיר ג"כ דבעלים מפגלין ודו"ק היטב מאוד בכ"ז כי הדברים נכונים מאוד בעזה"י:

[**וידידי** הרב החו"ב מו"ה צבי לופטיג נ"י מפה הזכירני הגמ' פסחים (דף מ"ו ע"ב) ומשום הפסד ממונו שרינן איסורא דאורייתא א"ל אין משום הפסד ממונו גמר בלבו לאכול כזית כו' וא"כ ה"נ ראוי לומר דכיון שהוא רוצה בפסול המנחה גמרה בלבה ורוצה באמת שיתאכלו שירים למחר כדי שתיפסל המנחה ויש לחלק בדברים טובא ומה גם דהוא שם רק סברת ר' חסדא דלית לי' הואיל משא"כ לרבה דאית לי' הואיל והכי קיי"ל הרי י"ל דלית לן באמת סברא זאת רק הטעם שם בהך דמסוכנת בפשיטות משום הואיל וכדיוקא דרבה שם עש"ה בגמ' ותבין]:

עג

עי"ל דבמנחת סוטה הרי באמת הבעל הוא שמקדיש את המנחה ואין לנו שום ראי' לומר דיש לה חלק במנחה רק ממאי דקרי' קרא מנחתה וכדכתי' והביא את מנחתה עלי' ומזה דנין דרחמנא אקני לה חלק במנחה וכמ"ש כבר כ"פ וא"כ לראב"י דס"ל דבעלים מפגלין ותיקשי הרי היתה הסוטה יכולה לפגל המנחה בשעת העבודות הא י"ל בפשיטות דהא דרחמנא אקני לה חלק במנחה הוא רק עד העבודות אבל מהתחלת העבודות היינו משעת קמיצה והקמיצה בכללה פקע זכותה בהמנחה ונשארת המנחה של בעל לבד דרק בבעלים ממש שפיר הם בעלים של הקרבן עד הסוף אבל כאן שהסוטה איננה בעלים ממש כלל דהמנחה היא של בעל לגמרי והוא מקדישה ורק דרחמנא אקני לה חלק מדקרי' קרא מנחתה א"כ כיון דקיי"ל בעלמא דבעלים מפגלין ותיקשי דא"כ היאך קריבה המנחה הרי יכולה לבטל כל הפעולה ע"י פיגול שתפגל:

וע"כ מזה עצמו יש לנו לדון דרחמנא אקני לה חלק רק עד העבודות אבל משעת העבודות שמועיל בם פיגול פקע זכותה באמת כדי שלא תוכל לפגל והא דכתי' והביא את מנחתה הרי ההבאה של הבעלים הוא רק או בההקדש עצמו שההקדש עצמו קרוי הבאה מה שמקדישו לגבוה או שהוא בהבאתו הקרבן לעזרה ונתינתו ליד כהן דאילו הבאת ההקרבה מה שמביאין הקרבן אל הגבוה ית' ע"י ההקרבה זה הרי ל נעשה ע"י הבעלים רק ע"י כהן והבאה דכתי' בבעלים ע"כ הכוונה רק או על ההקדש או על ההבאה

לעזרה ונתינתו ליד, כהן וע' תוס' חולין (דף כ"ב ע"ב) ד"ה והביא דמכיון שהביאו בעלים הקרבן ליד כהן יצאו ידי נדרן ע"ש ולנו בזה במ"א אריכות רב ואכ"מ]:

וא"כ עכ"פ קרא דוהביא את מנחתה בין אי קאי על הקדש המנחה בין אי קאי על הבאתה לעזרה ונתינתה ליד כהן הרי שפיר עכ"פ קרי' קרא מנחתה דהא בין בשעת הקדש ובין בשעת הבאה לעזרה ונתינה ליד כהן יש לסוטה חלק בה דהא יש לה חלק בה משעת ההקדש ועד שעת העבודות וכנ"ל וא"כ הרי שפיר נאמר והביא את מנחתה אבל מניין לנו מזה שיהי' לה חלק גם בשעת העבודות לשתוכל לפגל ועוד דכבר כתבתי כ"פ דבאמת במנחת סוטה הענין מכריח לומר דאינה יכולה לפגל דאל"כ לא שייך כל ענין ההשקאה כלל אחרי שיכולה לבטל כל הפעולה ע"י שתפגל וע"כ גזה"כ הוא שם איפוא ודבר הלמד מענייננו דאין יכולה לפגל והקושי' הוא רק דנילף משם אלעלמא דאין בעלים מפגלין וזה וודאי הא לאו קושיא היא דבתורת לימוד וודאי דאין ללמוד משם דאין בעלים מפגלין כיון דהסוטה איננה בעלים באמת כלל רק דמדקרי' קרא מנחתה ידעי' דרחמנא אקני לה חלק במנחה וא"כ הרי יוכל להיות דרחמנא אקני לה חלק רק עד העבודות דג"כ כתי' שפיר והביא את מנחתה וכנ"ל אבל משעת העבודות הרי יוכל להיות דפקע זכותה באמת ואיננה בעלים כלל בשעת העבודות לשתוכל לפגל בם וא"כ הרי עכ"פ אין ללמוד משם דאין בעלים מפגלין וכמובן וז"פ:

והנה גוף הדבר לומר דרחמנא אקני לה חלק במנחה רק עד העבודות ומאז פקע זכותה יש לו טעם ג"כ לומר כן די"ל דהא דאקני רחמנא חלק לסוטה במנחה הוא מפני התנופה דכיון דמנחת סוטה טעונה תנופה בסוטה א"כ וודאי דהוא דבר נצרך בפעולת המנחה שתהי' הסוטה מניפה את המנחה וכיון דתנופה בעי בעלים ע' סוטה (דף י"ט ע"א) וע"כ הוכרחה תורה איפוא להקנות להסוטה חלק במנחתה עבור התנופה דאחרי שידעה התורה היות ענין הדבר מבקש ומחייב תנופת הסוטה וענין התנופה ג"כ ידעה תורה דמבקש ומחייב היותו בבעלים דווקא נמצא שענין המנחה מחייב שיהי' לסוטה חלק בה עבור התנופה שהיא צריכה להניפה ודו"ק היטב מאוד וע"כ הוצרכה המנחה להיות גם של הסוטה רק עד התנופה ועד בכלל אבל אחר התנופה שפיר י"ל דפקע זכותה וא"כ כיון דהתנופה היתה עוד לפני הקמיצה א"כ שפיר בשעת הקמיצה ועבודות שאחרי' לא הי' לה חלק במנחה עוד ולא היתה יכולה לפגל עוד כלל:

ואין להקשות ע"ז מן הירושלמי המובא בתוס' סוטה (דף כ"ג ע"א) ד"ה כל דאמר במנחת סוטה הנשואה לכהן ליקרב כליל אינה יכולה מפני שותפותה של אשה ליאכל אינה יכולה מפני שותפותו של איש אלא הקומץ קרב לעצמו והשירים קריבין לעצמן כו' וא"כ

לדברינו דבעבודות כבר פקע זכותה א"כ הרי שפיר יכולה ליקרב כליל דבשעת ההקרבה הרי כבר היא של הבעל הכהן לבד ושפיר יש לה ליקרב כליל דז"א די"ל דהירושלמי הוא אליבא דידן דקיי"ל דאין בעלים מפגלין וע"כ מיסתבר טפי לומר דכיון דכתי' והביא את מנחתה ויש לה חלק בשעת ההבאה לא פקע זכותה עוד כלל כיון דאין לנו ראי' לומר דפקע זכותה משא"כ לראב"י דבעלים מפגלין ותיקשי דהיתה יכולה לפגל בשעת העבודות ואין כאן בירור כלל וע"כ שפיר מזה עצמו יש לנו ראי' לומר דרחמנא אקני לה חלק רק עד העבודות אבל מעבודות ואילך פקע זכותה וכנ"ל או שדנין ומכריחין מכח זה דרחמנא אקני לה חלק רק עבור התנופה ואחר התנופה פקע זכותה וכנ"ל:

ועוד נראה דהירושלמי אתי שפיר אליבא דכ"ע וגם לראב"י ואף דלראב"י מיהת בשעת ההקרבה כבר אינה שלה כלל רק של הבעל לבד אפ"ה שפיר אמר בירושלמי דאינה יכולה ליקרב כליל וזה לפי מה שכתבנו דבשעת התנופה עכ"פ הוצרכה המנחה להיות של הסוטה כיון דהיא מניפה אותה ותנופה היא בבעלים ורק מאחר התנופה ואילך הוא, דאפשר להפקע זכותה:

ולפי"ז נראה לפי המבואר בתוס' זבחים (דף כ' ע"ב) ד"ה יציאה דאין קידוש כלי מקדש במנחה להפסל ביוצא ורק קמיצה הוא דמקדשה לענין זה דמשום קידוש כלי לא מיפסיל ביוצא במידי שלא נעשה בו עבודה עדיין עש"ה וכתבו שם ע"ז וז"ל וא"ת וכיון דבקדושת כלי לא מיפסלא ביוצא מנחת כהנים וחביתי כ"ג דלית בהו קמיצה אימתי מיפסלי ביוצא ושמא באותן מועיל קידוש כלי עכ"ל ומבואר בזה דמנחת כהן דכולה כליל אזי קידוש המנחה בכלי לו כח פעולת הקמיצה שבמנחת הדיוט:

וע"כ נראה לומר והכי מסתבר דמנחת כהן דכולה כליל ואן בה קמיצה אין הענין שאין המנחה צריכה אל הפעולה שפועלת הקמיצה במנחת הדיוט רק היא צריכה שפיר אלא דנפעלת שם כל הפעולה ע"י קידוש המנחה בכלי דקידוש המנחה בכלי פועל בה אותה הפעולה עצמה שפועלת הקמיצה במנחת הדיוט דאחרי דאנו רואין דקידוש המנחה בכלי במנחת כהן לו כח פעולת הקמיצה וכמבואר מתוס' הנ"ל א"כ מניין לנו לומר שיש שינוי בזה במנחת כהן ממנחת הדיוט דמנחת כהן אין צריכה אל פעולת הקמיצה ומדוע לא נאמר דגם מנחת כהן צריכה אל הפעולה שפיר כמנחת הדיוט אלא דהפעולה נפעלת ע"י הקידוש כלי וכמובן וא"כ הנה יומצא לפי"ז דכאשר לא יוכל הקידוש כלי במנחת כהן לפעול פעולת הקמיצה שבמנחת הדיוט יהי' זה חסרון שפיר בהמנחה ותיפסל המנחה שפיר כי היכא דמנחת הדיוט נפסלת ע"י חסרון קמיצה וע"כ ממילא במנחת סוטה כיון

דבשעת קידוש המנחה בכלי הרי עדיין הי' לסוטה חלק בה דיש לה חלק בה עד אחר התנופה דהתנופה הוא אחרי הקידוש בכלי ומתנופה ואילך הוא דפקע זכותה וכנ"ל:
וא"כ כיון שבשעת קידוש המנחה בכלי עדיין הי' לסוטה חלק בה וחלק שלה הרי א"א שיקדשהו הכלי קדושת קמיצה ויפעול בו הכלי ענין ופעולת הקמיצה דבמנחת הדיוט הא לא נתנה תורה כח לקידוש כלי לפעול פעולת וענין הקמיצה רק צריך קמיצה בפועל וא"כ חלק שלה איפוא בהמנחה הרי לא נפעל בו פעולת וענין הקמיצה וא"כ שוב גם אח"כ אף דפקע זכותה מ"מ הרי א"א שתיקרב המנחה כליל שהרי חסר אל חלק המנחה פעולת וענין הקמיצה שהרי אין ענין הקרבת מנחת כהן כליל שא"צ ענין הקמיצה וקרב בלי זה רק עניינו דפעולת וקדושת הקמיצה נפעל בה ע"י הקידוש בכלי וא"כ כאן שלא פעל הקידוש כלי זה בחלק של הסוטה שבשעת הקידוש הי' לסוטה חלק בה ובחלק שבה הרי אין נפעל זה דחלק שלה הרי הוא מנחת הדיוט אין הקידוש בכלי פועל בו פעולת הקמיצה וא"כ הרי שפיר חסר לחלק זה ענין וקדושת הקמיצה וא"א לו להיות קרב איפוא בלי קמיצה שיקבל קדושה וענין הנפעל ע"י קמיצה וע"כ שפיר א"א למנחה להקרב כליל וצריכה שפיר קמיצה ואף שבשעת ההקרבה כבר אין לסוטה חלק בה עוד ודו"ק היטב מאוד כי הדברים עמוקים בס"ד:
[**ואין** לומר דאחרי התנופה הא ג"כ המנחה בכלי עדיין וא"כ יקדשנו הכלי אז קדושת קמיצה דהא בורכא דמנ"ל הא דיש לכלי כח לזה לפעול ענין ופעולת הקמיצה לבד במנחה שיש לה כבר הקדושת כלי והרי לא מצינו במנחת כהן דכולה כליל ויש לה קידוש בכלי רק דהקידוש בכלי פועל ענין הקמיצה והוא מעין הך דזבחים (דף מ"ה ע"ב) ועוד בכ"ד יש לו מתירין משקרבו מתיריו אין לו מתירין משיקדש בכלי משא"כ כאן דהקידוש בכלי לא הי' אפשר לו לפעול זה בכל המנחה כיון דהי' אז חלק לסוטה ובחלק הסוטה אין לו כח לפעול זה וא"כ אחרי שכבר הי' למנחה קדושת כלי ולא פעל הקידוש כלי זה בחלק הסוטה א"כ מנין לנו לבדות מלבנו שיש כח לכלי לפעול פעולה זאת לבד במנחה המונחת בה אשר כבר יש לה הקידוש כלי וז"פ]:

עד

עי"ל לפי המבואר ברש"י מנחות (דף י"ג ע"א) (בדקדוק שפירשו הר' מאיר ור' שמואל בנו זלה"ה) ד"ה ור"א אומר עד שיקריב את כולו דלר' אליעזר לא הוי פיגול במחשב להקטיר כזית מקומצו למחר או לאכול כזית משירי' למחר ורק אם מחשב להקטיר כל קומצו למחר או לאכול כל שירי' למחר הוא דהוי פיגול לדידי' עש"ה וא"כ י"ל דראב"י

דזבחים (דף מ"ז ע"א) הנ"ל ס"ל ג"כ כר"א הנ"ל וע"כ כיון דבמנחת סוטה היו הבעל והאשה שותפין במנחה כמבואר בתוס' סוטה (דף כ"ג ע"א) וכמו שהבאתי כבר כ"פ וע"כ אין תופס מחשבת הסוטה להקטיר כל הקומץ למחר או לאכול כל השירים למחר כיון דיש גם לבעל חלק בקומץ ושירים ואין לה כח לחשב על מה שאינו שלה רק של אחר דרק בקרבן סתם הוא דבעלים מפגלין דאף דהוא של גבוה מ"מ רחמנא אחשבי' לבעלים בעלים בזה בקרא דוהקריב המקריב דילפי' מיני' דבעלים מפגלין מדקרינהו קרא מקריב ואיתנהו ממילא משום זה בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב משא"כ אם הבעלים עצמן הם שנים בזה הא לא גילה קרא שיהי' כח לאחד לחשב בשל חבירו וע"כ כיון דאין פיגול רק במחשבה על כל הקומץ או על כל השירים לכן א"א זה במנחת סוטה דהיא גם של הבעל וא"א לה לחשב על כל הקומץ כו' כיון דיש גם לבעל חלק בו ועל חלק שלו לא מהני מחשבתה ואין לה כח לחשב בו כלל וא"כ ה"ל מחשבתה תמיד רק כאילו חישבה להקטיר מקצת קומצה למחר או לאכול מקצת משירי' למחר ובכה"ג הא לא הוי פיגול כלל וז"פ:

ויובן ג"כ עפי"ז הא דס"ל לר' אליעזר בחולין (דף ל"ח ע"ב) כראב"י הנ"ל דבעלים מפגלין ור' יוסי פליג וס"ל דוה מחשב וזה עובד לא אמרי' ואיפסיקא שם הלכתא כר' יוסי ולהנ"ל הנה ר"א לטעמי' שפיר ס"ל כראב"י דבעלים מפגלין משא"כ לדידן דקיי"ל דאפי' במחשב להקטיר כזית מקומצה למחר או לאכול כזית משירי' למחר נמי הוי פיגול וא"כ אי נימא דבעלים מפגלין הא תיקשי ממנחת סוטה דהיתה הסוטה יכולה לפגל המנחה ולכן ההכרח לנו לסבור דזה מחשב וזה עובד לא אמרי' ואין פיגול לבעלים כלל וז"פ ונכון בס"ד:

[**ואל** תחליף תירוצינו זה בתי' שכתבנו לעיל אות (ל"ו) דשם דברינו הם לדידן דהמחשבה הוא להקטיר כזית מקומצה או לאכול בזית משירי' למחר ורק דהואיל ותפיסת ענין הפיגול הוא בכל ההקטרה וכל הקומץ דהמחשבה על החוץ לזמנו הוא על כזית אבל תפיסת ענין הפיגול צריך להיותו בכולי' הקטרה וכולי' קומץ וע"כ כתבנו דא"א שיתפיס ענין הפיגול בכולי' הקטרה וכולי' קומץ ע"י מחשבתה כיון דחצי הקומץ וההקטרה של הבעל וא"א שיהי' נתפס ע"י מחשבתה דבר ומהות במה שאינו שלה ורק במה שהוא שלה אפשר להיותו נתפס וע"כ הרי אין נתפס ענין הפיגול רק בחצי קומץ וחצי הקטרה ולכן אין זה פיגול ואולם פה דברינו כוונה אחרת לגמרי ובפשיטות טפי דלר' אליעזר דס"ל דבעינן שתהי' המחשבה בהדיא על כל הקומץ או על כל השירים להקטירו או לאוכלו למחר ע"כ א"א לה לחשב על מה שאינו שלה רק של הבעל ודו"ק):

עה

עי"ל עד"ז אפי' נימא דהסוטה נחשבת בעלים גמורים בהמנחה ואין הבעל נחשב אפי' שותף כדמשמע קצת ברש"י סוטה (דף י"ט ע"א) ד"ה וכהן מניח מ"מ י"ל דכיון דבעלים גמורים נמי הרי כבר כתבתי כ"פ דק' להבין מדוע יהי' פיגול לבעלים הלא באמת אינן בעלים כלל דהקרבן הוא של גבוה ואך דצ"ל דלפי שיש לבעלים בקרבן זכות כפרה וריצוי זהו ענין בעלים שלהם וכמ"ש כבר כ"פ:

וא"כ זה הרי הוא ג"כ רק ענין שותפות דגוף הקרבן הוא של גבוה ויש לבעלים בו ג"כ זכות מה של הכפרה וריצוי וע"כ לר' אליעזר דס"ל דמחשב להקטיר מקצת קומץ או לאכול מקצת שירים למחר לא הוי פיגול ממילא אין ראוי שיהי' לבעלים פיגול כלל דבעלים אפי' מחשבין על כל הקומץ כו' מ"מ הוי רק כאילו חישבו על מקצת הקומץ כיון דאינו שלהם לגמרי ורק יש גם להם זכות בו וא"כ מה לי אם המחשבה הוא על חלק כמותי או על חלק איכותי דא"א למחשבתם לחול רק על חלק האיכות היינו על הענין והזכות אשר להם בקומץ אבל לא על כל האיכות של הקומץ וע"כ כי היכא דמחשב על מקצת כמות של הקומץ לא הוי פיגול ה"נ במחשב על מקצת איכות הקומץ ה"נ לא הוי פיגול [וכן בשירים וכמובן] ומחשבת הבעלים הא הוי תמיד רק על מקצת איכות היינו על הענין והזכות אשר להם בקרבן ולא על כל איכות הקרבן דהקרבן גופי' הוא של גבוה ולא שלהם כלל ועל מה שאינו שלהם א"א להם לחשב ואף אם מחשבין אין ממש במחשבה ואין לה חלות כלל וא"כ הא הוי תמיד מחשבת הבעלים רק על מקצת קומץ או על מקצת שירים וראוי שלא יועיל כלל וע"כ נראה דהא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין שייך רק בזבחים דבזבחים הא גם ר' אליעזר מודה דהמחשב לזרוק מקצת דם למחר הוי פיגול דמודה ר"א בדמים כמבואר בזבחים (דף מ"ב ע"א) ועוד בכמה דוכתי:

וע"כ שפיר אם הבעלים מחשבין לזרוק דמו למחר שפיר הוי פיגול דאף דהמחשבה חיילא רק על הענין אשר להם בדם וה"ל כמחשבה רק על מקצת דם מ"מ הא גם מחשבה על מקצת דם מפגלת משא"כ במנחות דמבואר ברש"י הנ"ל דאין פיגול לר' אליעזר רק במחשבה אכולי' קומץ או כל השירים וכנ"ל לכן שפיר אין עוד מחשבה לבעלים כלל דמחשבת בעלים הוי תמיד רק על מקצת קומץ או מקצת שירים וכנ"ל ודו"ק היטב כי הוא נכון מאוד בעזה"י:

עו

עי"ל טעם אחר דהא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין הוא רק בזבחים אבל במנחות אפי' לראב"י אין פיגול לבעלים וזה עפ"י גמ' מנחות (דף כ"ו ע"ב) איתמר קומץ מאימתי מתיר שירים באכילה ר' חנינא אמר משמשלה בו האור ר' יוחנן אמר משתצית בו האור ברובו ופריך התם אדר' יוחנן מהא דתני' דדברים שדרכן ליקרב ביום כגון הקומץ והלבונה כו' מעלן ומקטירן עם בא השמש והן מתעכלין והולכין כל הלילה כו' והא עם בא השמש לא משכחת לה שתצית האור ברובו (שאין עוד שהות ביום לזה) ומשני לא קשיא כאן לקלוט כאן להתיר וברש"י לקלוט שיהא מזבח קולטו שלא יפסל עוד בשקיעת החמה הוי משמשלה בו האור אבל להתיר שירים לא הוי הקטרה עד שתצית בו האור ברובו ע"ש והנה יש לספק לענין מצות הבעלים אימתי יצאו הבעלים ידי מצותן אי אזלי' בי' בתר קליטה ומשמשלה בו האור דהוי הקטרה לקלוט יצאו גם בעלים ידי מצותן א"ד אזלינן בי' בתר היתר שירים ולא נפקי ידי מצותן עד שתצית בו האור ברובו דהוי הקטרה להתיר השירים ונלענ"ד אם שאין זה ברור בעיני אבל נראה לומר כן דלענין מצות הבעלים אית לן למיזל בתר קליטה ומיד משמשלה בו האור יצאו ידי מצותן דמצות הבעלים היא רק ההקרבה לגבוה דזה כל עיקר ענין התנדבות הקרבן להקריב הדבר לגבוה והקרבתו הדבר ונתינתו לגבוה היא המכפרת על הבעלים וע"כ כיון דשמשלה בו האור הוי קליטה ונעשה לחמו של מזבח דמה"ט אין נפסל עוד בשקיעת החמה וכדאמר כאן לקלוט כו' והטעם משום דכבר נעשה לחמו של מזבח ונחשב שכבר קלט וקיבל המזבח את כולו ובדבר הנקלוט מן המזבח אין עוד פסול שקיעת החמה ולינה וע' זבחים (דף מ"ג ע"א) דקומץ פיגול שהעלהו ומשלה בו האור פקע פיגולו ממנו ואפי' עלה אח"כ ירד ולא זה לבד רק אפי' אסקי' רק לפלגי' ופלגי' מחית אארעא ומשלה האור בפלגא שעל המערכה מסקינן לאידך פלגא דעל ארעא לכתחלה דמשמשלה בו האור נעשה כולו לחמו של מזבח עי"ז ע"ש ברש"י ד"ה לא צריכא וע"כ כיון שכבר הוא לחמו של מזבח במשילת האור הרי כבר הוקרב איפוא וניתן לגבוה ולכן שפיר יצאו הבעלים ידי מצותן ונתכפרו: [**ועיין** תוס' מנחות (דף כ"ו ע"ב) שם ד"ה קומץ מאימתי מתיר את השירים לאכילה וז"ל הוי מצי למינקט אימורים דכמה דלא מיקטרי אימורים לא מישתרי בשר באכילה אלא משום דכי נטמאו או שאבדו מישתרי בשר לא פסיקא לי' אבל קומץ פסיקא לי' עכ"ל ולענ"ד י"ל דבאימורים לא פליגי ר' חנינא ור' יוחנן כלל ומישתרי בשר לכ"ע משמשלה האור באימורים וזה דכיון דבאימורים כי ליתנהו מישתרי בשר באכילה ורק כי איתנהו הוא דמעכבי ע"כ משמשלה בם האור דנעשו לחמו של מזבח עי"ז וכנ"ל וכבר קיבלם

הגבוה איפוא לכן ממילא חשוב זה מיהת ליתנהו לאימורים שכבר אינם עוד אצלינו שהרי כבר קיבלם הגבוה ודו"ק היטב מאוד]:

ועיין מנחות (דף נ"ו ע"א) ת"ר אילו נאמר אשר תקריבו לד' לא תעשה חמץ הייתי אומר אין לי בלא תעשה חמץ אלא קומץ בלבד מנחה מנין ת"ל מנחה שאר מנחות מנין ת"ל כל המנחה כו' בעי ר' מרי חימצה בראשו של מזבח מהו אשר תקריבו אמר רחמנא והא אקרבה או דילמא מחוסר הקטרה כמחוסר מעשה דמי תיקו והשתא דנפקא לי' מכל המנחה אשר תקריבו ל"ל כו' ובתוד"ה אשר תקריבו ל"ל וז"ל תימא הא איצטריך דמחמץ בראשו של מזבח דפטור כדאמרן או לכל הפחות אחר שתוצת האור ברובו דאשר תקריבו אמר רחמנא והא איקרבא עכ"ל התוס' ומדנקטו התוס' רק חימוץ בראשו של מזבח או אחר שתוצת האור ברובו משמע דאם לא מיפטר מיד מכי העלה בראשו של מזבח אזי אין נפטר עוד אחרי שמשלה בו האור רק משתצית האור ברובו הוא דיש לו להיות פטור מטעמא דאשר תקריבו א"ר והא איקרבא וא"כ משמע דמשילת האור לא חשוב הקרבה ורק אחרי הצתת האור ברובו הוא דחשיב שכבר הוקרב לענין ליפטר על החימוץ וא"כ י"ל דה"ה לענין מצות הבעלים ג"כ לא יצאו ידי מצותן טרם הוצת האור ברובו כיון דלא חשוב הוקרב עדיין וא"כ הרי עדיין לא יצאו ידי מצות ההקרבה המוטלת עליהם ואולם הרי התוס' כתבו או לכל הפחות אחר שהוצת האור ברובו וא"כ הרי יוכל להיות דהתוס' גופייהו מספקא להו בהכי אי נימא דההעלאה בראשו של מזבח אין פוטרת מתי הוא נפטר על החימוץ אם במשילת האור דהוי לי' נקלט או בהצתת האור ברובו דהותרו השירים וע"כ כיון דמספקא להו מילתא לכן נקטו מילתא פסיקתא בקושיתם דלכל הפחות אחרי שהוצת האור ברובו הרי ודאי פטור וא"כ הא איצטריך אשר תקריבו להכי מיהת לפטור אחרי הצתת האור ברובו שכבר תוקרב אבל בגוף הדבר יוכל להיות שפיר דגם התוס' מספקא להו מתי יש לו להחשב הקרבה לענין שאר מילי ליפטר על החימוץ וכדומה אי אזלי' בי' בתר קליטה דהוי משמשלה בו האור או בתר היתר השירים דהוי משהוצת האור ברובו וא"כ הא אין ראי' מדברי התוס':

והנה נזכרתי עוד דברי הירושלמי יומא פ"ב ה"א אמר רבי חנינה קומץ שנתנו על גבי האישים והפריחתו הרוח בפריחה האחרונה נתכפרו הבעלים ויצאו השירים ידי מעילה ר' יוחנן אמר משיאחוז האור ברובו עכ"ל הירושלמי. ותיבות "בפריחה האחרונה" שבירושלמי אין להם מובן ולפי הענין נראה דצ"ל משמשלה האור או לשון אחר מורה ע"ז ואולי צ"ל במשילה הראשונה היינו משמשלה בו האור ראשונה כבר נתכפרו הבעלים ואעפ"י שעדיין לא אחז האור ברובו ואיך מיהת הרי נראה בעליל דפלוגתת

הירושלמי היא עצמה פלוגתת הבבלי הנ"ל וגם בעלי המאמר הן הם וכ"כ הקרבן העדה שם דהיא פלוגתת הבבלי הנ"ל עש"ה וא"כ בירושלמי הרי הפלוגתא ג"כ לענין אי נתכפרו הבעלים וא"כ הא מבואר איפוא לכאורה דלר' יוחנן גם בעלים לא נתכפרו עד שתאחוז האור ברובו:

ואולם באמת אדרבה מזה הוא דיש סעד לסברתנו דאחרי דבירושלמי הוזכרה הפלוגתא לענין ב' דברים היינו לענין אי נתכפרו הבעלים ולענין היתר השירים אי יצאו ידי מעילה ואילו בבבלי הוזכרה הפלוגתא רק לענין היתר השירים לחוד וכדאמר קומץ מאימתי מתיר את השירים לאכילה א"כ נראה דהבבלי חלוק בזה עם הירושלמי וס"ל להבבלי דפלוגתתם רק לענין היתר השירים לחוד אבל לענין כפרת הבעלים לא פליגי וא"כ ע"כ דכפרת הבעלים הוי לכ"ע משמשלה בו האור דא"ל להיפוך דכפרת הבעלים הוי לכ"ע רק משתצית האור ברובו דזה וודאי אינו דלר' חנינא דהיתר השירים הוי מיד משמשלה בו האור א"כ כיון דחשיבא הקטרה להתיר השירים וודאי דכבר נתכפרו בעלים ג"כ ע' זבחים (דף כ"ו ע"ב) חי איכא זריקה דלא מכפרה ושריא בשר באכילה כו' וא"כ ה"נ הקטרת קומץ דבמקום זריקה קאי וודאי דא"א שתתיר השירים לאכילה אם אין עושה פעולת הכפרה וא"כ לר' חנינא דהיתר השירים הוי מיד משמשלה בו האור ע"כ דכפרת הבעלים הוי ג"כ מיד דמי איכא הקטרה דלא מכפרה ושריא כו ובלאה"נ פשוט מסברא דכיון דהוי הקטרה לר' חנינא משמשלה כו' לקלוט ולהתיר ה"ז הקטרה גמורה ובוודאי דיצאו כבר בעלים ידי מצותן ג"כ וז"פ:

וא"כ ע"כ לומר להיפוך דכפרת הבעלים הוי לכ"ע במשילת האור וכי פליגי בהיתר השירים הוא דפליגי דכפרת הבעלים הא אין תלוי' בענין ההיתר דהא גם היכא דאין הזריקה עושה פעולת היתר כלל ג"כ הרי נתכפרו בעלים ויצאו ידי מצותן דהא אפי' באבד בשר כולו ס"ל לר"א דיש דם אעפ"י שאין בשר וכן שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה קיי"ל במנחות (דף ט' וי"ב) דמקטיר קומץ עליהן והמנחה כשירה אף דהשירים אסורין באכילה ואין ההקטרה מתירתם ע"ש:

ואולם מזה לכאורה אין ראי' דשם אין החסרון בהזריקה וההקטרה דהזריקה וההקטרה הרי נעשו כתיקנן ופועלים מצד עצמותן גם פעולת ההיתר ומה שלא הותרו הבשר והשירים בפועל הוא מפאת חסרון שבבשר ובשירים מפאת שאין בשר וחסרו השירים אבל הזריקה וההקטרה מצד עצמותם הרי עושים גם פעולת ההיתר אלא שאין שם הדבר הניתר או שיש לו חסרון שאין יכול לקבל את ההיתר ודו"ק (וע' כזה בתוס' זבחים (דף כ"ז ע"א) ד"ה יצא]:

ואולם יש ראי' מזריקת דם בטומאה דג"כ אין מתיר הבשר ואעפ"י שהקרבן כשר ושם החסרון בהזריקה עצמה במה שהדם טמא ואעפ"כ הקרבן כשר ויצאו הבעלים ידי מצותן הרי דמצות הבעלים והכשר הקרבן לא אגיד בהיתר השירים (וע' תוס' יומא (דף ז' ע"א) ד"ה דם מש"ש לחלק בענין זה בין אי טומאה דחוי' בציבור להותרה דאי טומאה הותרה אזי השירים ג"כ ניתרים אף שהדם טמא כל שאין טומאה בהשירים עצמן ויש לדון בדבריהם טובא והארכתי בזה במ"א ואכ"מ):

ויש עוד ראי' מזריקה שלא במקומו ע"ג הכבש שלא כנגד היסוד כו' דס"ל לשמואל בזבחים (דף כ"ו ע"ב) דנתכפרו בעלים ואעפ"כ הבשר פסול מה"ת ואין ניתר ע"י הזריקה שלא במקומו עש"ה ושם ג"כ הרי החסרון בהזריקה וא"כ ה"נ שפיר י"ל דהבעלים יצאו ידי מצותן ונתכפרו מיד במשילת האור הואיל ונעשה לחמו של מזבח וכבר נתקבל לגבוה ואף דלא הוי הקטרה עדיין להתיר השירים וא"כ אחרי דקיי"ל להלכה בהך פלוגתא דמנחות (דף כ"ו ע"ב) כר' יוחנן דאמר משתצית בו האור ברובו וכמבואר ברמב"ם (פי"ב ממעשה קרבנות) א"כ נמצינו למידין דיש חילוק בזה בין זבחים למנחות דבזבחים באה כפרת הבעלים והיתר הבשר כאחת בהזרק הדם על המזבח משא"כ במנחות אן באין ב' הדברים כאחת דכפרת הבעלים באה במשילת האור בקומץ והיתר השירים בא באיחור במשילת האור ברובו ואילו נאבד הקומץ והפריחו הרוח קודם משילת האור ברובו אין השירים ניתרים וכנ"ל:

ולפי"ז נראה דהנה ענין הפיגול וודאי דהוא תלוי בהיתר השירים וכמבואר בזבחים (דף כ"ז ע"א) זריקה דשריא בשר באכילה מייתא לידי פיגול זריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתא לידי פיגול ויליף לי' מדכתי' אם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי דבעי' זריקה המתרת האכילה וא"כ כיון דכולי' פיגול ילפי' לי' רק מהאי קרא א"כ פשוט דאין חלות פיגול רק בשעה שניתר חלק הנאכל לאכילה ועוד דהא הושוו אכילת אדם ואכילת מזבח בפיגול ומחשבה אאכילת אדם הא וודאי לא חיילא רק בשמה שניתר וראוי לאכילה דכ"ז שאין ראוי לאכילה א"א שתחול בו מחשבת אכילת חוץ לזמנו וכהך דזבחים (דף ל"ו ע"ב) שהבאתי כבר כ"פ תדע דבשר לפני זריקה לא חזי וכי מחשב בי' מיפסיל ולא היא התם זריק ומיחזי כו' והיינו דכיון דלא מיקבע פיגול אלא בזריקה ואז הרי ניתר הבשר וראוי לאכילה לכן שפיר חיילא אז מחשבת אכילתו חוץ לזמנו וא"כ הרי א"א עכ"פ שתחול מחשבת אכילת אדם חוץ לזמנו רק בשעה שניתר לאכילה וא"כ ה"ה במחשבת אכילת מזבח ואפי' מחשבת זריקת דם והקטרת קומץ נמי רק אז הוא דחיילין דהא הושוו להדדי:

ועיין תוס' מעילה (דף ו' ע"ב) ד"ה שלא דזריקת פיגול יש לה יותר להוציא מידי מעילה מלהביא לידי מעילה משום דלהוציא ההכרח לה שתוציא הבשר מידי מעילה ותתירנו דאל"כ א"א לפיגול לחול כלל דלא שייך חלות פיגול רק כשניתר הבשר לאכילה עש"ה וע"ע תוס' מעילה (דף ג' ע"ב) ד"ה קומץ בדבריהם שם (דף ד' ע"א) עש"ה [ועוד דהא אנן לענין פיגול דבעלים קיימינן וא"כ לפמ"ש כבר כ"פ דאין פיגול לבעלים רק בזריקה דמכפרא ושכנגדו במנחה נמי שייכא מחשבתו רק בהקטרת קומץ ובה הרי יוכל לחשב רק על אכילת השירים וא"כ מחשבה על אכילת השירים חוץ לזמנן וודאי הא א"א לה לחול רק בשעה שניתרים וחזיין לאכילה וכנ"ל והיינו במשילת האור ברובו וע' לעיל אות נ"ג]:

וע"כ נראה דהא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין הוא רק בזבחים דכשבא הפיגול לחול היינו בזריקה אז הבעלים בעלים עדיין דעם הזריקה הוא שמתכפרים ויוצאין ידי מצוותן וישנן לב' הדברים כאחת ולכן שפיר יכולין לפגל משא"כ במנחות דכפרת הבעלים ויצאתן ידי מצותן היא מיד במשילת האור וא"כ הרי כבר קיבלו אז הבעלים את שלהם ואינם בעלים עוד דגוף הקרבן הרי הוא של גבוה ואין לבעלים בו רק הכפרה וקיום המצוה וכמ"ש כבר כ"פ וא"כ משמשלה בו האור דכיפרו בעלים וכבר קיבל את שלהם הרי מסתלקים מהיות בעלים עוד ואילו הפיגול אין חל רק עד שתוצת האור ברובו וא"כ הרי כשבא הפיגול לחול הרי אין הבעלים בעלים עוד כלל דכבר נסתלקו מלפני זה מהיות בעלים עוד ולכן שפיר אין כח לפיגולם לחול כיון דרק מכח ענין הבעלים הוא שמפגלין ואילו כשבא הפיגול לחול הרי כבר נסתלקו מקודם עוד מהיות בעלים ורק בזבחים דבאין הדברים כאחת כפרת הבעלים וחלות הפיגול לכן שפיר חייל פיגול דידהו וכנ"ל וא"כ הא לק"מ ממנחת סוטה דאין במנחות פיגול לבעלים כלל גם לראב"י דבמנחת סוטה נמי נעשה פעולת הבירור מיד במשילת האור בקומץ כמו בשאר מנחות פעולת הכפרה וכמובן:

עז

עי"ל דכבר כתבתי כ"פ דק' להבין הך דבעלים מפגלין הא אינן בעלים כלל דהא הקרבן הוא של גבוה ומדוע יוכלו לפגל הא אין אדם אוסר דשא"ש ובשלמא כהן מצי אסר דעושה מעשה וע"י מעשה אדם אוסר דשא"ש אבל בעלים שאין עושין מעשה מדוע יוכלו לאסור ע' אות א' ובכמה אותיות וצ"ל דכיון דהא דבעלים מפגלין לראב"י גזה"כ הוא וכנלמד מקרא דוהקריב המקריב דקריי' קרא לבעלים מקריב והלכך איתנהו ממילא

בכלל המקריב אותו לא יחשב וע"כ רחמנא אחשבינהו בעלים לענין זה שיוכלו לפגל וגזה"כ הוא וה"ז כענין ב' דברים שאינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאילו הן ברשותו כך כאן עשאן הכתוב כאילו הי' שלהם לענין שיוכלו לפגל וכמובן:

ולפי"ז נראה לפי המבואר בפמ"ג בפתיחה לה' פסח פרק א' וז"ל ולכאורה מי שאמר חמצו עליו בהנאה קודם איסורו כשבא פסח אין עובר בב"י דלאו דילי' ונהי דב' דברים אינן ברשותו ועשאן הכתוב כאילו ברשותו חדית רחמנא אבל כה"ג לא וע' סי' תרמ"ט ס"ב המודר הנאה מלולבו לא הוי שלכם כו' עכ"ל והנה מ"ש ז"ל דמי שאסר חמצו עליו בהנאה קודם איסורו כו' לענ"ד אפי' אם לא אסר ע"ע קודם איסורו רק עם התחלת שעת איסורו כגון שאמר חמץ זה יאסר עלי' בהנאה משעה ששית ערב פסח לדיעות דב"י הוא מחצות או שאמר מלילה לדיעות דהוא רק בלילה אז ג"כ י"ל דאין עובר דבשעת איסורו הא בעי' דניהוי ברשותו כי היכי דיעבור בב"י ואף דבשעת איסורו בלא"ה אינו ברשותו מכח האיסור חמץ מ"מ לענין זה עשאן הכתוב כו' אבל אם אינו ברשותו באותו זמן גם מכח דבר אחר כאיסור הנדר המפקיעו מרשותו שוה שפיר אין לו לעטר בב"י כיון דבעצם מכח דבר אחר אינו ברשותו והרי אין חמץ ברשותו ולא בעי' שיחול הנדר קודם התחלת זמן איסור חמץ דייקא וכמובן:

והנה זה הרי פשוט ג"כ דאף דהקדש בעי מכם ודבר האסור לאדם בהנאה מפאת נדר וכדומה כיון דלאו דילי' הוא ולא מיקרי לכם אזי גם להקדישו אינו יכול דהא לא הוי מכם וכמובן מ"מ אם יאמר אדם בהמה זו כשאקדישנה עם חלות הקדישה תיאסר עלי בהנאה בנדר אזי שפיר ההקדש חייל והוא קרבן כשר לצאת בו י"ח כיון דלפני ההקדש הי' שלו והרי שפיר הוא מכם ושפיר הי' יכול להקנותו לגבוה ומה שעם ההקדש יהי' אינו שלו גם מפאת הנדר זה וודאי הא לא איכפת לן דכשחל ההקדש הרי בלא"ה אינו שלו ומנין לנו לומר דבשעת הויית ההקדש בעי' שיהי' שלו לולי ההקדש וז"פ:

ולפי"ז אם יאמר אדם בהמה זו לכשאקדישנה תיאסר עלי בהנאה בנדר עם ההקדש אזי שפיר לא יוכל לפגל עוד בקרבן זה דכיון דבאמת בלא"ה לא הי' לו לפגל ולפסול הקרבן ע"י מחשבת פיגולו כיון דהקרבן הוא של גבוה וא"א אדשא"ש ורק דעשאו הכתוב כאילו הוא ברשותו לזה א"כ כיון דענין עשאו זה מצינו רק לגבי ענין ההקדש שהרי כל קרבן הוא הקדש ושל גבוה מפאת ההקדש ועל כרחך דעשאן כו' דאל"כ הרי תמיד לא יוכל לפגל וא"כ עכ"פ כיון דאין לנו ראי' דעשאו כו' רק לגבי ההקדש א"כ היכא דבלא"ה אינו שלו גם שלא מפאת ההקדש שוב הא הדרינן לסברא דא"א אדשא"ש ואין כח למחשבתו לתפוס במה שאינו שלו דאפי' בהפקר נמי אמרי' לסברא דא"א אדשא"ש

כמבואר במשניות שביעית וא"כ ה"נ כיון שגם זולת ההקדש בלא"ה אינו שלו מפאת איסור הנאה שמחמת הנדר וה"ל הפקר ואינו ברשותו מכח זה א"כ שפיר אין למחשבתו לתפוס כלל ואין לו כח לפגל ולפי"ז הרי הי' עצה פשוטה במנחת סוטה להדירה מן המנחה שתאסור המנחה על עצמה בהנאה משעת חלות הקדישה וע"כ תו לא תוכל לפגל עוד כלל וז"פ ונכון בס"ד:

ומובן מאיליו דדברינו אלה הם לפי צד סברא דנימא דהסוטה היא בעלים גמורים במנחתה דגם זה יש לו פנים והיינו דהמנחה נעשית שלה רגע לפני ההקדש מקרא דמנחתה וממנה היא שבאה להקדש דבזה שפיר כיון דעם ההקדש נאסרת עלי' בנדר לכן בשעת ההקדש אינה שלה ואינה יכולה לפגל עוד וצריך ג"כ שיהי' הויות הנדר רק עם ההקדש ולא קודם לו אפי' רגע דאילו יהי' קודם לו שוב א"א שתבוא ממנה להקדש כיון דכבר לפני ההקדש אינה שלה מפאת הנדר ותו לא חייל הקדש המנחה כלל ועכ"פ פסולה היא כיון דצריך שתהי' המנחה שלה ויבוא ממנה להקדש מקרא דמנחתה וכנ"ל ויש עוד אופן אחר בצד סברא זו לומר דהמנחה שלה לגמרי אף דאינה שלה לפני ההקדש והיינו דנאמר דנחשב מגזה"כ כאילו זכתה בה מן הבעל מיד עבור ההקדש כהך דנדרים (דף ל"ד ע"ב) היתה לפניו ככר של הפקר ואמר ככר זו הקדש כו' דנחשב זה ג"כ שבאה המנחה ממנה להקדש וקרוי' שפיר מנחתה כמו בהך דנדרים דצריך ג"כ שיהי' שלו דאיש כי יקדיש את ביתו כתי' מה ביתו ברשותו כו' והיינו דמה שבא מכחו להקדש דזכה מהפקר עבור ההקדש נחשב כאילו הי' שלו בפועל והקדישו ואם גם נאמר באופן זה ג"כ יתכן תירוצינו הנ"ל וג"כ צריך שיהי' הוית הנדר רק עם ההקדש יחד והייתי צריך להאריך בהסברת הדברים ואין בו צורך כ"כ כי יבינהו המבין מעצמו:

[**ודע** דגוף ספיקו של הפמ"ג הנ"ל לענ"ד הוא גמ' ערוכה לכאורה בב"ק (דף ס"ט ע"ב) אמר רבא אי לאו דא"ר יוחנן צנועין ור' דוסא אמרו דבר אחד הוי אמינא מאן תנא צנועין ר"מ היא לאו אר"מ מעשר ממון גבוה הוא ואפ"ה לענין פדי' אוקמי' רחמנא ברשותי' כו' אף האי קודש דכתיב גבי כרם רבעי אע"ג דלאו ממון דידי' לענין אחולי אוקמי' רחמנא ברשותי' דהא כי איתי' ברשותי נמי הא לאו דידי' הוא והא מצי מחיל מש"ה מצי מחיל כו' ע"ש סברת רבא דכיון דבלא"ה אינו ברשותו רק ממון גבוה לכן גם כשהוא בפועל אינו ברשותו כהך דצנועין דמניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על המעות הללו ג"כ חייל חילול והרי וה דלא כסברת הפמ"ג הנ"ל דכיון דבלא"ה אינו שלו שוב לא עשאו הכתוב כו' ויש עוד לדון בזה ובאתי רק להעיר]:

עח

עי"ל דהנה בש"ס זבחים (דף מ"ד ע"א) איתא ת"ר או אינו מביא אלא כיוצא בשלמים (לענין פיגול) מה שלמים מיוחדין נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף כל כו' נאכל ליום ולילה מניין ת"ל מבשר כל ששיריו נאכלין עולה שאין שירי' נאכלין מניין ת"ל זבח מניין לרבות העופות והמנחות עד שאני מרבה לוג שמן של מצורע ת"ל (גבי טומאה) אשר הם מקדישים לי ואתי נותר חילול חילול מטומאה ואתי פיגול עון עון מנותר כו' הנה דבש"ס מייתי לפיגול דעופות ומנחות מקרא דאשר הם מקדישים לי דאתי לרבויי כל מה שמקדישים ואפי' עופות ומנחות ואתי נותר כו' ואולם בת"כ פ' צו פרק י"ג ברייתא ד' איתא וז"ל או אינו מביא אלא כיוצא בשלמים כו' ת"ל בשר כו' עולה שאין שירי' נאכלין מניין ת"ל זבח מיני זבחים העופות והמנחות שאין מיני זבחים מניין כו' ת"ל אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לרבות את כולן עכ"ל הת"כ. והנה דיש חילוק בזה בין הש"ס דידן להת"כ דבש"ס דידן מייתי לעופות ומנחות מקרא דאשר הם מקדישים לי ואילו בת"כ מייתי להו מקרא דאל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל והנה צריך להבין מדוע נאיד הש"ס מילפותא דת"כ הנ"ל ובמאי קמיפלגי:

ונראה לומר בפשיטות בזה דקשיא לי' לגמ' על הילפותא דת"כ דיליף עופות ומנחות מקרא דאשר יקדישו בני ישראל דא"כ הא תיקשי דהתינח עופות ומנחות של אנשים אבל עופות ומנחות של נשים מניין דהא בני ישראל ממעט תמיד בנות ישראל וע"כ יליף לי' הש"ס מקרא דאשר הם מקדישים לי ואין לומר דהא בקרא דאשר הם מקדישים לי נמי הא רישא דקרא דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל וגו' דהא לק"מ ומוכרחני להביא כל לשון המקרא בזה בויקרא כ"ר ב' דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדישים לי אני ד' אמור אליהם לדורותיכם כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לד' וטומאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא וגו' והנה יש חילוק בין ב' כתובים אלו דבקרא דוינזרו דתיבת וינזרו ביאורו פרישה שיפרשו מקדשי בני ישראל בטומאתם ע"ש בפירש"י ע"כ זה כולל הן אכילה והן הקרבה שלא יאכלו הקדשים בטומאת הגוף ולא יקריבו אותם בטומאת הגוף ואילו בכתוב השני כל איש אשר יקרב מכל זרעכם וגו' מקרא זה קאי רק באכילה לחוד כמבואר שם בפירש"י אין קריבה זו אלא אכילה וכן מצינו שנאמרה אזהרת אכילת קדשים בטומאה בלשון נגיעה בכל קודש לא תגע אזהרה לאוכל ולמדוהו רבותינו מג"ש כו' וכך נדרש בת"כ (אהך קרא כל איש אשר יקרב וגו') וכי יש נוגע שיהא חייב א"כ מת"ל יקרב משיכשר להקרב שאין חייבין עליו משום טומאה אא"כ קרבו מתיריו עכ"ל

רש"י ז"ל [ודרש דת"כ הנ"ל הוא ג"כ בזבחים (דף מ"ה ע"ב) וכי יש נוגע שהוא חייב א"כ מת"ל יקרב בהוכשר בשר ליקרב הכתוב מדבר כו']:

ומבואר איפוא דהך קרא דאשר יקרב פשטי' דקרא הכוונה נגיעה וע"ז הוא הדרש וכי יש נוגע שהוא חייב ונדרש על אכילה דמצינו דאפקה קרא בלשון נגיעה כמו בכל קודש לא תגע דהכוונה לא תאכל והנה בהך קרא דבכל קודש לא תגע הא אין שייכות ענין הקרבה כלל דהא אאשה הזרה קאי ולא שייכא בהקרבה והאזהרה רק על אכילה ואפקה קרא בלשון נגיעה וא"כ גם כאן אף דמישתעי בכהנים מ"מ כיון שנאמר אשר יקרב דהוא כמו אשר יגע לפי הפשט וכנ"ל א"כ ג"כ קאי רק אאכילה לחוד דמצינו כבר דאפקה קרא בלשון נגיעה בקרא דכל קודש לא תגע אבל אין נכלל כאן אזהרת הקרבה בטומאה דהא לא מצינו דאפקה קרא להקרבה בלשון נגיעה וכן הוא להדיא לשון רש"י ז"ל הנ"ל אין קריבה זו אלא אכילה כו' הרי דלא קאי רק אאכילה אבל לא אהקרבה וז"פ ואולם מקרא הקדום דכתיב וינזרו דביאורו פרישה כמבואר שם בפירש"י ג"כ הנה זה שפיר כולל גם שתיהן אכילה והקרבה שיפרשו מן הקדשים בהיותם טמאים הן מאכילה והן מהקרבה וכמובן:

והנה עתה הנני להציע לשון הגמ' זבחים (דף ט"ו ע"ב) זר מנלן (דפסול לעבודה) דתני לוי דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל וגו' בני ישראל למעוטי מאי אילימא למעוטי נשים (כדדרשי' בכל דוכתא בני ישראל ולא בנות ישראל) קרבן נשים בטומאה קרב כו' אלא ה"ק בני ישראל ולא יחללו (ה"ק קרא וינזרו מקדשי יתרחקו בטומאה מכל הקדשים ובני ישראל ג"כ לא יחללו היינו הזרים אף הם יזהרו שלא יחללו את הקדשים בעבודתם לימד על זר שעבד שחילל את הקדשים ופסלם ע"ש ברש"י):

והנה מבואר איפוא דהש"ס עצמו עמד ע"ז דראוי לדרוש בני ישראל דמקרא קמא דוינזרו הנ"ל לומר בני ישראל ולא בנות ישראל ואתי למעוטי נשים ודחי זה דאטו קרבן נשים בטומאה קרב ובפירש"י שם בתמי' וכי יש כח בקרבן נשים לדחות הטומאה עכ"ל והכוונה מבוארת דכיון דקרא דוינזרו כולל גם הקרבה וכנ"ל וע"כ לענין הקרבת קרבן בטומאת הגוף וודאי א"א לומר דכוונת הכתוב דקרבן אנשים אין קרב בטומאה וקרבן נשים קרב בטומאה דהא ההקרבה בטומאת הגוף למזבח הרי איננו בזיון הקודש לבד כ"א גם בזיון המזבח ועיקר החטא הוא בזיון המזבח שמקריבין לו בטומאה וכמובן דהא משכחת הקרבה בטומאת הגוף והקודש לא יוטמא כלל וכמובן:

ועיין חולין (דף ג' ע"א) ופסחים, (דף ע"ט ע"א) וא"כ הרי אין החטא נגד הקודש רק נגד המזבח וכלפי הגבוה כביכול שמקריבין אליו בטומאת הגוף וכמובן ואם כן בזה

הרי אין נפקיתא במעלת וערך הקודש עצמו אם גדולה מעלתו או זוטר ואדרבה בגדלות מעלת הקודש יש לו כח יותר לדחות הטומאה כענין קרבן הקבוע לו זמן דדוחה את הטומאה מפני מעלתו וע"כ כיון דהחילוק בין אנשים ונשים הרי הוא רק דנשים זוטר ערכייהו מנשים דפטורין ממ"ע שהזז"ג וכמובן וא"כ אי נימא דיש חילוק בזה בין קרבן אנשים לקרבן נשים היינו ע"כ ג"כ מפאת דקרבן נשים זוטר ערכו מקרבן אנשים וא"כ ממילא הרי א"א להיות הכוונה כאן בהך בני ישראל למעט נשים כיון דקרא לענין הקרבה בטומאה נמי איירי ולענין הקרבה דהחטא נגד המזבח שמקריבין אליו בטומאת הגוף מה לי אם זוטר ערך הקרבן הנקרב או לא ואדרבה כל שערך הקרבן זוטר טפי אזי איסור ההקרבה בטומאה גדול יותר דאין כח לקרבן בקטנות ערכו לדחות איסור ההקרבה בטומאה וכנ"ל וע"כ גוף הענין הרי מכריח לומר דלא הי' הכוונה בהך בני ישראל שבמקרא זה למעט נשים רק אתי לדרשא אחרינא בני ישראל ולא יחללו לומר דזר מחלל עבודה וכנ"ל וא"כ כיון דבני ישראל שבמקרא זה ההכרח שאין ממעט נשים כיון דקאי גם על הקרבה וכנ"ל א"כ כיון דאין ממעט נשים וגם קדשי נשים בכלל המקרא א"כ ממילא שפיר גם הך דאשר הם מקדישים לי דאתי לרבויי עופות ומנחות קאי שפיר גם על עופות ומנחות של נשים וכמובן משא"כ במקרא הב' כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל דקאי רק אאכילה לחוד ואיסור אכילת קדשים בטומאת הגוף הרי הוא רק מפני בזיון ופגם הקודש הנאכל לבד א"כ בזה הרי שפיר תלוי בערך הקודש ומעלתו ואם זוטר מעלתו שפיר י"ל דאין חייבין על פגמו ואכילתו בטומאה וכמובן וא"כ הרי שפיר הדר סברת הה"א דגמ' זבחים (דף ט"ו ע"ב) הנ"ל לדוכתה לומר דבני ישראל שבמקרא זה ממעט נשים וע"כ אילו איתרבאי עופות ומנחות רק מהאי קרא הרי הי' ראוי לומר דאין עופות ומנחות דנשים בכלל החיוב [וממילא ג"כ אינם בכלל נותר ופיגול דילפי' להו מטומאה בג"ש דחילול חילול ועון עון וכמובן]:

וע"כ שפיר יש לנו טעם להא דנאיד הש"ס מילפותא דת"כ הנ"ל מהך קרא דאשר יקדישו בני ישראל ויליף לי' מקרא דאשר הם מקדישים לי דהא איכא נפקותא לעופות ומנחות דנשים וכנ"ל:

ואולם הת"כ דיליף באמת לעופות ומנחות מקרא דאל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל וא"כ הרי תיקשי באמת דמנ"ל עופות ומנחות דבנות ישראל וכנ"ל וצ"ל דס"ל לת"כ דגם עופות ומנחות דנשים הויין שפיר בכלל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל דאף דהקדש הראשון שלהם הי' מבעליהם בנות ישראל מ"מ הרי חיוב הטומאה רק אחרי ההזאה והקטרת הקומץ דניתר לטהורים ואז הרי כבר קיבלו עוד קדושה ע"י קדושת

כלי שנתקדשה המנחה כבר בכלי שרת וכן הקומץ נתקדש בכלי וכן מליקת עוף י"ל ג"כ דחשוב קדושת כלי דהצואר הוא כליו ע' לעיל אות ס"א בארוכה וכן קיבלו קדושה ע"י ההזאה והקטרת הקומץ דמקדשים את הבשר ושירים להתחייב עליהם משום טומאה ואילו ר"ל קדושת הכלי והמליקה וההזאה וההקטרה הרי נעשו בהכרח ע"י כהן זכר וע"כ כיון דגם הם קידשו את העוף והמנחה בקדושה דידהו והם הרי נעשו ע"י בני ישראל דכהנים נמי קרוין בני ישראל וע' יומא (דף ס"ו ע"א) אטו כהנים לאו בכלל עמך ישראל נינהו וע"כ שפיר גם הם בכלל קדשים אשר יקדישו בני ישראל כיון דגם הם יש בהם קדושה אשר הקדישום בני ישראל היינו הכהנים בעבודתם ובקדשם אותם בכלי וכנ"ל ואף שהקדושה הראשונה שבהם איננה מבני ישראל רק מבנות ישראל מ"מ בשעת האכילה בטומאה שהכתוב מדבר ממנה שהוא אחר ההזאה כו' הרי כבר יש בו קדושה גם מבני ישראל ולכן שפיר גם הם בכלל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל נינהו דגם הנך הרי קידשום בני ישראל בעבודתן כו' וכנ"ל:

ומעתה הנה נמצינו למידין דחיוב הטומאה שמחויבין על הטומאה בעופות ומנחות [וה"ה לענין נותר ופיגול דנהיג בהו דילפי' להו רק מטומאה בג"ש וכנ"ל] יש חילוק בענייננו בין הש"ס דידן לת"כ הנ"ל דלש"ס דידן דיליף לי' מקרא דאשר הם מקדישים לי דקאי בפשוטו על הקדש הבעלים א"כ הרי הקדש הבעלים הוא סבת החיוב וכענין המקרא שינזרו ויפרשו בטומאתם מקדשי בני ישראל וגו' אשר הם מקדישים לי הרי דההקדש היא הסבה באיסור וחיוב הטומאה ומחמתו הוא איסור וחיוב הטומאה וא"כ ג"כ דין וענין נותר ופיגול דבהו הנלמד מג"ש מטומאה הנה ג"כ עניינו מכח הקדש הבעלים דהקדש הבעלים מחייב ענין ודי הנותר ופיגול וכך גזרה תורה משא"כ לילפותא דת"כ הנ"ל דיליף לעופות ומנחות מקרא דאשר יקדישו בני ישראל וזה הרי קאי רק על קדושה שמבני ישראל ולא מבנות ישראל ואין עופות ומנחות דנשים בכלל רק מפאת היות בם קדושת בני ישראל מעבודת הכהן וכנ"ל:

א"כ נמצא דבעופות ומנחות דנשים דין חיוב הטומאה וממילא ג"כ דין הנותר והפיגול דנהיג בהו סבתו רק הקדושה אשר בהם מעבודת הכהן ואין אל הקדש הבעלים שהקדישה האשה בעלת העוף והמנחה ענין בהם כלל שהרי לא חייבה תורה על הטומאה מפאת הקדש שלהם כלל רק מפאת הקדושה אשר בם מבני ישראל דהיא עבודת הכהן וכנ"ל וככה ג"כ ענין הנותר ופיגול דנהיג בהו הוא ג"כ רק מפאת עבודת הכהן כיון דדין הנותר ופיגול רק מטומאה הוא דילפי' וא"כ עניינו וודאי ג"כ רק כענין הטומאה וכמובן:

ולפי"ז נראה די"ל דראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) הנ"ל נמי ס"ל כילפותא דת"כ הנ"ל וע"כ י"ל דהא דאמר ראב"י דבעלים מפגלין יש חילוק בזה בין אנשים לנשים דאנשים יכולין לפגל שפיר בכל קרבנות שלהם וגם בעופות ומנחות משא"כ נשים ר' בקרבנות בהמה שלהם הוא דיכולין לפגל אבל בעופות ומנחות דידהו שפיר אין יכולות לפגל וזה לפמ"ש כבר דהא דס"ל לראב"י דבעלים קרוין מקריב ויכולין לפגל מש"ה ואף דהא אין הבעלים מקריבין כלל דההקרבה הוא בכהן וכתבתי כבר באות (כ"ט) ועוד בשאר אותיות דההקדש עצמו חשוב הקרבה וכהך דתמורה (דף ו' ע"ב) דמפרשי' ללא תקריבו לא תקדישו ומפאת ההקדש הוא דחשובי בעלים מקריב ויכולין לפגל וכך היא ההבנה הפשוטה וודאי בהך דראב"י דענין הקרבה דבעלים הוא במה שמביאין ומקריבין את הדבר לגבוה בהקדישם ומתנדבין אותו לגבוה דאילו ההקרבה דעבודות הא בכהן היא נעשית ולא בבעלים וע"כ נראה דכיון דכל כח הפיגול דבעלים רק מפאת ההקדש שלהם ע"כ רק בקרבנות אנשים וכן בקרבנות בהמה דנשים דענין הפיגול שבם גם ההקדש דבעלים היא סבתו ומחייבו ולכן יש גם לבעלים ענין לפגל אחרי שהקדש מהם הי' וכמובן משא"כ בעופות ומנחות דנשים דכל עיקר מה שנוהג בם ענין הפיגול הוא רק מסבת עבודת הכהן כיון דהכתוב הזכיר בם רק קדושת בני ישראל ואין לזה ענין בהקדש הראשון דהי' רק מבנות ישראל וכנ"ל וע"כ כיון דאין שייכות להקדש הבעלים בפיגול דידהו כלל וכל סבתו רק עבודת הכהן ע"כ שפיר רק לכהן הוא דיש לו כח לפגל אבל לבעלים הנשים שפיר אין כח לפגל כלל כיון דכח פיגול דבעלים הוא רק מפאת ההקדש שלהם ואילו בעופות ומנחות דנשים הרי אין אל ההקדש דבעלים שום שייכות בענין הפיגול ואיננו סבתם כלל וככל הנ"ל וע"כ שפיר לא היתה הסוטה יכולה לפגל כלל במנחתה ולק"מ ודו"ק כי הדברים נכונים בס"ד:

עט

עי"ל דראב"י דס"ל דבעלים מפגלין משום דבעלים ג"כ קרוין מקריב מקרא דוהקריב המקריב כבר כתבתי כ"פ דק' להבין הדבר באמת מה שהבעלים קרוין מקריב והרי אין עושים כלום והכהן הוא שעושה מעשה ההקרבה לא הבעלים:

ונראה בזה עוד ואומר דהנה מה שכתבתי לעיל באותיות (כ"ב מ"ט) דאע"ג דס"ל לראב"י דבעלים מפגלין מ"מ מחשבת בעלים לשמה לא בעי' בהקרבה אפי' לראב"י דכך היא הסברא הפשוטה לכאורה דהא שמעי' לי' לראב"י רק דאמר דבעלים מפגלין היינו שאם חישבו בעלים מחשבת פיגול הוי פיגול אבל הא לא מצינו לו שיצריך שיחשבו בעלים

מחשבת לשמה בהקרבה דקרבן וילפותא דידי' נמי הרי היא רק מדכתי' והקריב המקריב אלמא דבעלים קרוין מקריב הילכך איתניהו בכלל המקריב אותו לא יחשב וא"כ הרי הוזהרו הבעלים רק על מחשבה הפוסלת והן פוסלין במחשבה שאינה נכונה כדכתי' לא יחשב אבל שיהי' חיוב על הבעלים לחשב מחשבת לשמה כמו שצריך הכהן לחשב מחשבת לשמה בעבודתו זה מניין לנו ואולם ראיתי אח"כ בפיה"מ להרמב"ם שהוא מייחס סברא זו לת"ק דמתני' דזבחים (דף מ"ו) דאמר לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח כו' וכ' דס"ל לת"ק דבעל הקרבן צריך שיחשב מחשבה זו לשם זבח לשם זובח כו' ואם שדברי הרמב"ם אלה צע"ג לענ"ד דאין מזה רמז בדברי הת"ק כלל דהאמר רק לשם ששה דברים הזבח נזבח כו' והיינו דההזובח והעובד צריך לחשב לשם ו' דברים אלו אבל הרי לא נאמר בדבריו כלל דבעל הקרבן צריך שיחשב כן ויש לדון טובא בדברי הרמב"ם אלה וע' בתוי"ט ואולם עכ"פ אחרי היות הרמב"ם מייחס סברא זו לת"ק הנה עכ"פ הרשות בידינו לייחס עכ"פ סברא זו לראב"י דשמעי' לי' בהדיא דשייכי בעלים במחשבה דהאמר דבעלים מפגלין ולומר דבעי נמי ראב"י מחשבת בעלים לשמה ובסברת ראב"י נתיישבתי דהדבר מתאים שפיר וזה די"ל דס"ל לראב"י דכיון דבעי' מחשבת לשמה בהקרבה ע"כ זהו עצמו מה שהבעלים קרוין מקריב מפאת דמחשבת לשמה רמי גם עלייהו שיחשבו בהקרבה ומהאי קרא גופי' דכתי' והקריב המקריב וקריי' קרא לבעלים מקריב הוא דילפי' לי' דכיון דא"א לומר דקרינהו רחמנא מקריב מפאת מעשה ההקרבה שהרי אין עושים מעשה הקרבה כלום וע"כ דקרינהו רחמנא מקריב מפאת המחשבה שיש בהקרבה דהתורה אמרה שגם הבעלים יהיו מקריבין במה שאפשר להם שההקרבה הרי הוא במעשה וגם במחשבה שצריך הכהן שיחשב מחשבת לשמה וע"כ אם שא"א לבעלים להיות מקריבים במעשה מ"מ הוטל עליהם שיהיו מקריבים גם הם במחשבה היינו שיחשבו עכ"פ המחשבה המחויבת בהקרבה וזהו עצמו מאי דקרינהו קרא מקריב ודו"ק.

ואולם אם נאמר דמחשבת לשמה הוא רק מצוה בעלמא והקרבן כשר בדיעבד גם בסתם אכתי אין טעם שיוקראו הבעלים מקריב מפאת מחשבת ההקרבה דדיעבד נמי מיקרי ראוי וע"כ אין שייכות אל המחשבה בענין הקרבן שיוקרא מקריב מחמתה כיון דהקרבן כשר גם בלעדי המחשבה והמחשבה רק מצוה בעלמא וא"כ הוא רק מקיים מצוה אשר ישנה בשעת ההקרבה אבל אין לה למחשבה זאת להקרא הקרבה כיון דההקרבה אין צריכה לה וכשירה גם בלעדה ודו"ק:

וע"כ נראה דבזה הוא דפליגי באמת ר' יוסי וראב"י בזבחים שם דר' יוסי ס"ל דגם סתמא כשר וע"כ אין אל הבעלים מפני מה להקרא מקריב ולכן ס"ל דבעלים לא חשיבי מקריב וכל' רש"י במשנה שם (דף מ"ו ע"ב) דכ' על דברי ר' יוסי דאמר שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד וז"ל הילכך אי הוי שלא לשמו אע"ג דבעלים אמר לשמו לאו מידי הוא דלאו בדידהו תליא מילתא דכתיב המקריב אותו לא יחשב עכ"ל הרי דר' יוסי ס"ל דהך המקריב אותו לא יחשב קאי רק על המקריב ממש אבל בעלים לאו מקריב נינהו [וקרא דוהקריב המקריב על כרחך דמפרש לי' ר' יוסי בענין אחר דבלאה"נ צריכין לומר כן דאל"כ אחרי דקרי קרא לבעלים מקריב מדוע אין המחשבה הולכת אלא אחר העובד וליתנהו לבעלים בכלל המקריב אותו לא יחשב] וראב"י ס"ל דסתמא פסול ובעי' מחשבת לשמה וע"כ שפיר יש לבעלים מפני מה להקרא מקריב וע"כ שפיר מפרשי' לקרא דוהקריב המקריב דקאי בפשוטו על הבעלים דקרינהו קרא מקריב מפאת המחשבה שהוטלה עליהם במקרא הזה עצמו וע"כ שפיר מפגלין ואיתנהו שפיר בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב וא"ל דלראב"י נמי דסתמא פסול מ"מ הא לא גרע משלא לשמה דג"כ הקרבן כשר אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה מלבד בפסח וחטאת וא"כ אכתי אמאי קרוין הבעלים מקריב מפאת המחשבה הרי הקרבן גופי' כשר גם בלעדי המחשבה ואין ההקרבה נצרכת אל המחשבה דז"א דקרבן שלא עלה לבעלים לשם חובה ע"י מחשבת שלא לשמה הוא קרבן אחר ממה שהוא עתה דעתה הוא קרבן לחובה שהפרישו לו ואילו ע"י מחשבת שלא לשמה שאינו עולה לבעלים לשם חובה נעשה נדבה אחרת ע' פירש"י זבחים (ד' ב' ע"ב) ד"ה ואם לאו יהא נדבה דכ' כאילו התנדבת לזה נדבה אחרת ולא לשם הראשונה עכ"ל ואפי' בקרבן נדבה כבר כתבתי לעיל אות ( ) דע"י מחשבת שלא לשמה י"ל דנעקר הקדש הבעלים ונעשה קרבן אחר נדבה מאיליו עש"ה בארוכה וא"כ אותו הקרבן שהוא עתה הרי שפיר צריך אל המחשבה ושפיר קרוין הבעלים מקריב מפאת מחשבתם היינו דע"י מחשבתם הם מקריבין קרבן זה דלולי המחשבה הי' קרבן אחר ודו"ק]:

ועפי"ז מובן ג"כ קישור הל' בזבחים (דף מ"ו ע"ב) שם במשנה א"ר יוסי אף מי שלא הי' בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שתנאי ב"ד הוא שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ופירשנו בזה לעיל אות מ"ב דתרתי מילי נינהו דר' יוסי אמר אף מי שלא הי' בלבו כו' כשר כו' ועוד דין אחר אמר שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד והוא כמו שאפר כירה מוכן הוא ע' היטב באות הנ"ל]:

ואולם הנה עדיין צריך טעם בסמיכות ב' הדינים אלו זה לזה דמשמע דיש להם איזה שייכות וחיבור מדאמר ב' הדינים האלו דייקא יחד ואולם לדברינו כאן הנה נכון הדבר בס"ד דהא דאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד הרי הוא רק מפאת הדין הקדום דאף מי שלא הי' בלבו לשם אחד מכל אלו כשר כו' והיינו דגם סתמא כשר וע"כ אין סברא שיוקראו הבעלים מקריב דאי מפאת המחשבה הרי אין ההקרבה צריכה לה דגם סתמא כשר וכיון שאין הבעלים מקריב לכן אין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ואין במחשבת בעלים כלום כיון דלאו מקריב נינהו וליתנהו בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב:

והנה ברמב"ם פ"ד ממעשה הקרבנות הלכה י' כ' וז"ל כל הזבחים צריך העובד שתהיה מחשבתו לשם הזבח ולשם בעליו בשעת זביחה ובשעת קבלת הדם ובשעת הולכת הדם ובשעת זריקתו כו' ואם שחט ועבד שאר עבודות סתם ולא חשב כלל בעולה ובשלמים הרי הן כשרים ועלו לבעלים עכ"ל ובכסף משנה תמה דלמה כ' הרמב"ם עולה ושלמים דמשמע דווקא הני אבל פסח וחטאת סתמא פסול וז"א דגם פסח וחטאת סתמא כשר ע"ש ובמל"מ כ' וז"ל ומ"ש שאם שחט ועבד שאר עבודות סתם ולא חשב כלל בעולה ובשלמים כו' עיין מה שתמה מרן ועיין בס' ברכת הזבח שכ' דעולה ושלמים דנקט רבינו הוא לרבותא ודו"ק עכ"ל ז"ל והנה אין הס' ברכת הזבח בידי לעיין בו:

ומסברא נלע"ד דהרבותא היא זאת דיש סברא לומר דרק בפסח וחטאת הוא דכשר סתמא אבל לא בעולה ושלמים וזה דהא דסתמא כשר אמרי' בזבחים (דף ב' ע"ב) הטעם משום דסתם זבחים לשמן הן עומדין ע"ש וע"כ יש סברא דרק בפסח וחטאת דפסולי שלא לשמה לגמרי לכן סתמן לשמן הן עומדין, דגוף ההקרבה מוכחת היותה לשמה דאילו אינה לשמה הרי היא פסולה וא"כ מה הוא מקריב וע"כ מעשי' מוכיחין עלי' דלשמה היא משא"כ עולה ושלמים דגוף הקרבן גם שלא לשמה כשר אלא דלא עלה לבעלים לשם חובה ע"כ אין ההקרבה עצמה מוכחת היותה לשמה דיכול להיות דאינו לשמה ועכ"ז הוא מקריב שפיר שהרי גם בשלא לשמה הוא קרבן כשר ולבעלים הוא דלא עלה לשם חובה וע"כ לא שייך לומר דסתמא לשמה קאי וע"כ שפיר היא רבותא דגם בעולה ושלמים סתמא כשר ושגם בהם סתמא לשמה קאי וזו סברא פשוטה ונכונה בעזה"י [והא דנקט הרמב"ם עולה ושלמים ה"ה דהוי מצי למינקט שאר זבחים ונקט עולה ושלמים לדוגמא והכוונה רק לאפוקי דלא נימא דבפסח וחטאת לחוד הוא דסתמא כשר וכמו שהבין הכ"מ כן דהא דנקט עולה ושלמים ה"ה שאר זבחים ואתי לאפוקי רק פסח וחטאת לאמר דבהו סתמא פסול כן לדברינו ג"כ ה"ה לשאר זבחים ואתי לאפוקי

רק פסח וחטאת איפכא דלא נימא דבפסח וחטאת הוא דסתמא כשר וע"כ פירש עולה ושלמים לדוגמא וה"ה ממילא גם לשאר זבחים וז"פ]:

ולפי"ז נראה דנהי דראב"י פליג על ר' יוסי בהא דסתמא כשר מ"מ הרי כלל בידינו דכל למעוטי בפלוגתא טפי עדיף וע"כ נראה לומר דרק בעולה ושלמים ושאר זבחים הוא דפליג ראב"י שלא להכשיר סתמא אבל, בפסח וחטאת מודה דכיון דפסח וחטאת, עדיפי בזה משאר זבחים דיש בהם סברא יותר להכשיר סתמא מפאת דפסילי בשלא לשמה וע"כ ההקרבה מוכחת יותר דלשמה קאי וכנ"ל וא"כ כיון דלא מצינו לו לראב"י דפליג בהדיא גם בפסח וחטאת ע"כ ראוי למעוטי בפלוגתא ולומר דרק בשאר זבחים הכשירים בשלא לשמה ולבעלים הוא דלא עלו לשם חובה הוא דפליג אבל בפסח וחטאת דפסילי בשלא לשמה ויש הוכחה יותר דלשמן קאי מודה שפיר דסתמא כשר וממילא ג"כ דבפסח וחטאת גם לראב"י אין הבעלים מפגלין דכיון דגם סתמא כשר א"כ שוב הא אין הבעלים קרוין מקריב וכנ"ל ולפי"ז מנחת סוטה נמי דפסולה ג"כ לגמרי בשלא לשמה א"כ ג"כ אין הבעלים יכולין לפגל אפי' לראב"י ולק"מ ודו"ק כי נכון הוא בסברא בס"ד:

פ

עי"ל לפמ"ש כ"פ דאין ראוי לבעלים על לפגל כיון דהקרבן של גבוה וא"א אדשא"ש דרק כהן דעושה מעשה מצי אסר וכר"ן נדרים (דף ל"ו ע"א) משא"כ בעלים דאין עושים מעשה אין להם לפגל במחשבתן ורק דצ"ל דס"ל לראב"י כמ"ד בחולין (דף מ"א ע"א) דקרבן חשוב שלו דכיון דקני לי' לכפרה אדידי' דמי והיינו דכיון דפעולת הקרבן שהוא פועל הוא פועל עבור הבעלים לכן חשוב שלהם מש"ה וע"כ נראה דבמנחת סוטה דלשון הגמ' בענין פעולתו רק דלברר עון אתי כמבואר בזבחים (דף מ"ד ע"ב) ובכ"ד וכמו שהבאתי כבר א"כ פעולת בירור העון לברר אם זינתה הסוטה או לא פעולה זאת הרי אין נפעלת עבור הסוטה כלל שהרי היא יודעת אם זינתה או לא ופעולת הבירור הוא רק לפני אחרים הבלתי יודעים אבל לא לפני הסוטה כלל ואפי' תאמר דכוונת הגמ' לבירור האיסור שבאה המנחה לברר אם אסורה לבעלה או לא ג"כ הרי הפעולה רק עבור הבעל הבלתי יודע ואסור בה עתה רק מספק וע"ז באה המנחה לברר אם אסורה לו בוודאי או מותרת לו בוודאי אבל הסוטה הרי מבורר הדבר אצלה ואם זינתה אסור לה גם עתה להבעל ממנו בוודאי וגם עוברת בוודאי על לפני עור אם תבעל במה שמכשלת אותו באיסור ביאת סוטה דהיא יודעת דאסורה גם לו וודאי וא"כ הא אין פעולת הבירור עבור הסוטה כלל וע"כ שפיר הוי המנחה דבר שאינה שלה כיון דגופה של גבוה ופעולתה

ג"כ איננה עבורה ושפיר לא מצי מפגלה [והא דקרי' קרא מנחתה היינו רק דרחמנא אקני לה המנחה רגע לפני ההקדש ונחשב ההקדש משלה או דנחשב כאילו זכתה בה מן הבעל עבור ההקדש מיד וזה ג"כ נחשב הקדש שלה כיון שבאה מכחה להקדש ע' אות ע"ז ובכל פנים הכוונה רק דההקדש הוא שלה דנחשב כאילו היא הקדישתה אבל אחרי היותה הקדש וודאי דאינה בעלים בה עוד כלל דלא עדיף מאילו היתה באמת שלה ממש והקדישתה דאחרי חלות ההקדש והיא של גבוה לא היתה שלה תו עוד כלל כיון דגם הפעולה אינה נפעלת עבורה וכמובן] וז"פ וקרוב לאמת בס"ד:

מפתחות לעניינים שנתבארו אגב גררא

מפתחות איזה עניינים אשר נתבארו אגב גררא בקונטרס זה

א
ביאור ויק"ר פכ"ב עה"כ איש איש מבית ישראל וגו', אות ב'

ב
יביא ירושלמי מגילה פ"א הי"א דאין אשה בבמה ויבאר הכוונה דאשה פסולה להקריב גם בבמה ויתן טעם לזה, אות ו'.

ג
כמה פעמים צריך שימצא דבר עד שלא יחשב חידוש, אות ח'.

ד
קושיא על הת"י מנחות (דף מ"ט ע"ב) מגמ' מנחות (דף ט"ז ע"א) ותי' ע"ז, אות י"ט.

ה
הסברת דברי הר"ן ע"ז דהיתיר זוז"ג הוא מטעם ביטול, אות כ'.

ו
ידון בגמ' זבחים (דף ק"ד ע"א) דס"ל לר"ח סגה"כ דנמצאת טריפה בבני מעיים מרצה, אות כ"ג.

ז
אי אדם נעשה חשוד למפרע, אות כ"ד.

ח
פיגול לדיעה דמאני גם במחשבה הוא רק בקרבנות המכפרין דענין כפרה הוא לפניו ית' שלא יחשב לאדם עוד עון אשר חטא ולפניו ית' המחשבה גלוי' כדיבור ולכן גם המחשבה פועלת משא"כ מנחת סוטה דאינה לכפרה רק לברר עון דעניין הבירור הוא

רק לפני בני אדם לבד דקמי שמיא גליא אם זינתה או לא ולכן בדבר שהוא לגבי בני אדם אין למחשבה מבוא כיון שהמחשבה נעלמת תמיד מבני אדם ואין שייכות למחשבה במה שבין בני אדם ולכן אין המחשבה פועלת בדבר כזה ולא הוי פיגול לכ"ע רק בדיבור, אות כ"ז.

ומה שדנתי שם איך הדין בקרבנות שאינם לכפר רק לטהר ולהכשיר ע' בפנים וכן יש לדון ג"כ לענין בכור ומעשר ופסח ותודה ושלמים:

ואולם באמת נראה דכל קרבנות יש בהם ענין כפרה וע' שיטה מקובצת כתובות (דף ל"ב ע"א) אהך דמה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד חמור וז"ל לא איתבריר גבן פי' צד חמור דאי פרכינן צד חמור איפריכו להו כל מה צד דבכל התורה כו' ומדברי רבינו שלמה ז"ל במס' סנהדרין נראה שהוא סובר דכי פרכינן צד חמור ה"מ בשאין חומרא בלמד שאינה במלמדין ויש חומרא במלמדין שאינה בלמד אבל כל מקום שיש חומרא בנדון שאינה שמלמדין לא פרכינן צד חמור כו' מיהו קשיא עלי ההוא דאמרינן בפסחים (דף ע"ז ע"א) דפרכינן צד חמור דפסח ותמיד (לענין שאין ללמוד מהן שאר קרבנות ציבור הקבוע להם זמן שידחו שבת וטומאה) פסח שכן כרת תמיד שכן תדיר וכליל והא ודאי איכא חומרי בשאר קרבנות שאינם באלו שהרי שאר קרבנות מכפרין משא"כ בפסח שאינו מכפר כו' ואפשר לומר פסח כיון דאיכא הרצאת דמים וודאי מכפר הוא עכ"ל שם בשם הרא"ה ז"ל וכ"כ שם בשם הרמב"ן ז"ל וז"ל ופסח כיון דאיכא הרצאת דמים מכפר הוא וצ"ע ובדיקה עכ"ל ז"ל:

וע' זבחים (דף מ"ח ע"ב) יכיל יהא פסק טעון צפון ודין הוא ומה עולה שלא קבע לו זמן לשחיטתו טעון צפין פסח שקבע לו זמן כו' מה לעולה שכן כליל מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם מה לאשם שכן קדשי קדשים כו' ומדלא אמר סתם מה לחטאת שכן מכפרת [ואולי הוי אמר הכי לא הוי מצי למימר תו נמי מאשם דהא גם אשם מכפר] משמע דיש ענין כפרה גם בפסח רק דלא חשיבא כפרה דידי' ככפרת חטאת דמכפרת על כרת וע"ע שם (ד' י"ב ע"ב) ומה חטאת שאינה כליל שחטה שלא לשמה פסולה עולה שהיא כליל לא כ"ש מה לחטאת שכן מכפרת פסח יוכיח כו' הנה דכאן לא אמר מה לחטאת שכן מכפר על חייבי כריתות רק שכן מכפרת סתמא משמע דפסח אין מכפר כלל אולם לכאורה גם כאן הכוונה בהכרח דחטאת מכפר על כרת דכפרה גרידא הא יש גם לעולה על עשה ואולם שם (דף נ' ע"א) אמר ג"כ סתמא דאין ללמוד עולה מחטאת ואשם לצפון דמה להנך שכן מכפרין וברש"י עולה לגבי חטאת ואשם לא חשיבא כפרת עשה דידי' כפרה וא"כ גם מהך דד' י"ב אין ראי' די"ל דגם פסח

יש בו ענין כפרה מה ולא חשיבא כפרתו כפרה לגבי חטאת וה"ה לעולה וע' זבחים (דף ה' ע"א) ויל"ע בזה עוד בכמה דוכתי וע' זבחים (דף כ"ט ע"ב) סד"ה ה"מ בכור דלאו בר הרצאה הוא אבל קדשים דבני הרצאה נינהו אימא לא לירצו כו' וברש"י דלאו בר הרצאה הוא אינו בא לכפר אבל קדשים כגון עולה שמכפרת על עשה ושלמים שמביאין לדורן ליתן שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ואימא הואיל ואיחרו בא בעבירה הוא ולא לירצו כו' עכ"ל ומשמע דבכור אין בו ענין כפרה כלל והוא לכאורה דלא כרמב"ן ורא"ה הנ"ל דכל הרצאת דמים מכפר הוא:

וע' זבחים (דף ל ע"א) דמתן דם בכור ומעשר ופסח יליף להו ריה"ג מחד קרא את דמם תזרוק עש"ה ומשמע דענין שלשתם אחד וכי היכא דבכור לאו בר הרצאה הוא ה"נ פסח ועכ"פ הרמב"ן ורא"ה הנ"ל הרי ברור מללו דכל הרצאת דמים מכפר הוא וא"כ כלהו קרבנות לפי"ז יש בם ענין כפרה וע"כ שפיר יש למחשבה מבוא בכולם מפאת ענין הכפרה אשר להם ולכן שפיר המחשבה מפגלת בכולם ורק במנחת סוטה דמבואר בזבחים (דף מ"ד ע"ב) ומנחות (דף ע"ג ע"ב) דאין בא לכפר רק לברר עון וכ"ה בזבחים (דף צ' ע"א) דמנחת סוטה אינה מכפרת וכ"ה בכריתות (דף כ"ד ע"א) מנחת קנאות לא לכפרה קאתיא אלא לברר עון וע"כ הבירור הרי עניינו רק לפני בני אדם ושפיר אין המחשבה פועלת בה כנ"ל וע"ע ל' כפרה בפסח בפסחים (דף ס"א ע"ב) שחטו למולין ע"מ שיתכפרו בו ערלים בזריקה כו' ע"ש כולה סוגיא:

ואולם גם במנחת סוטה יש כלשון זה בסוטה (דף ו' ע"ב) קרב הקומץ ולא הספיק לאכול שירים עד שמת הוא כו' הרי היא ככל המנחות ותאכל שעל הספק באתה מתחלה כיפרה ספיקה והלכה לה וע"ש ברש"י שעמד ע"ז וע"ע כריתות (דף כ"ו ע"א) דמשמע דהוא פלוגתא דאביי ורבא שם אם יש במנחת סוטה ענין כפרה וגם אין כל לשון כפרה שוה דביומא (דף ב' ע"א) אמר דפרה לאו בת כפרה היא ואילו במ"ק (דף כ"ח ע"א) אמר מה פרה אדומה מכפרת כו' ובקרבנות הבאים לטהרה נמי נראה דענין הטהרה עצמו יש בו גם ענין כפרה וע' שאלתות פ' פרה דכ' הך דמ"ק בשינוי וז"ל מה פרה אדומה מכפרת ומעלת את ישראל מטומאה לטהרה אף מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל עכ"ל ומשמע דענין הטהרה דפרה הוא עצמו ענין כפרה וע' זבחים (דף פ"ח ע"ב) כתונת מכפרת על שפיכות דמים שנא' ויטבלו את הכתונת בדם וברש"י טבילה היינו כפרה עכ"ל וע' תוס' שבועות (דף ח' ע"א) ד"ה אמר ויש לדון עוד ממקומות רבות ואכ"מ.

ט
מצינו היתיר שדבר הוא מותר לענין ראויות לבד שיחשב ראוי להעשות אבל בפועל שפיר עדיין הוא אסור להעשות, אות ל"ב בארוכה.

י
ידון למ"ד כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת אם כיוון הכהן בשעת קידשו הקודש בכלי שדעתו שיקדש הכלי לכל דבר מלבד לפסול לינה אי מהני שיור זה. אות ל"ג בארוכה ומה שהבאתי שם מתוס' יומא (דף מ"ח ע"א) נזכרתי דכ"ה גם בתוס' זבחים (דף ק"ד ע"ב) ד"ה לא.

יא
יביא סברת הכ"מ פ"ה מתמידין ומוספין הי"ב שכ' בדעת הרמב"ם דהא דבעי' לענין פיגול קרב המתיר כמצוותו אתא לאפוקי רק שלא יהי' שם עירוב מחשבת פסול עם הפיגול כגון מחשבת חוץ למקומו או שלא לשמה במקום שפוסל אבל פסול אחר גרידא שלא מפאת מחשבה אין מונע חלות הפיגול ויבוא ראי' לסברא זאת, אות ל"ד.

יב
ידון אי שייך תפיסת פיגול שיתפוס רק במקצת קרבן ולא בכולו, אותיות ל"ה ל"ו.

יג
ידון בדבר שתלתתו תורה בבעלים והוא של שותפין אי בעי' כלהו בעליו או די במקצת בעלים וגם ידון אם היחיד חשיב בעלים בקרבנות ציבור אות ל"ו בארוכה ומה שהבאתי שם מתוס' פסחים (דף ס"ב ע"ב) נזכר ממנו גם בתוס' זבחים (דף ל' ע"א) ד"ה סימן.

יד
שחיטת. קדשים דבעי בעלים אם שחט אחר שלא בשליחות בעלים אם נפסל הקרבן עי"כ, אות מ"א ועוד אות ס"א בארוכה.

טו
יש ב' לאוין על מחשבות האסורות בקדשים לאו דלא יחשב ולאו דלא תזבח לד' אלקי"ך שור ושה וגו' כל דבר רע ומה החילוק ביניהם וגם אריכות אי הך דכל דבר רע מצריך דיבור דווקא או מהני גם מחשבה וגם ידון הא דמחשבה פוסלת בקדשים אם הוא רק מפאת דהמחשבה הוא איסור מלאו דלא יחשב משא"כ אילו לא הית' איסור לא הית' פוסלת א"ד הפסול הוא דבר עצמיי לא מפאת שהמחשבה איסור, אות מ"ג.

טז
אפי' למ"ד דשירים מעכבין מ"מ אינם מכפרים, אות מ"ד.

יז
קרבן הקרב בשינוי בעלים נחשב כאילו אין לו בעלים, אות מ"ז.

יח
יש כח לאדם להתפיס מהות גם בחפץ חבירו כל שאין חבירו נפסד בדבר, אות מ"ט בארוכה.

יט
יבאר דאכילת כהנים בקדשים כיון דמשלחן גבוה קזכי חשיבא אכילתם אכילת גבוה ומזבח ונחשב כהקטרה. אות נ"א בארוכה.
ומה שהבאתי שם דברי המהר"י באסאן ז"ל דזהו שהזוהר אומר על שתי הלחם דקריבין לאתוקדא על מדבחא והיינו דאכילת הכהנים כיון דמשלחן גבוה קזכי חשיבא הקטרה על המזבח וקרוי' לאתוקדא על מדבחא ע"ע זבחים (דף ח' ע"ב) מנא הני מילי (דמותר הפסח קרב שלמים) כו' א"ק ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים לד' דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים אימא שלמים אין מידי אחרינא לא (אם ישחוט מותר הפסח לשם קרבן אחר יופסל) כו' לזבח לרבות כל זבח כו' אימא לכל דשחיט לי' ליהוי כוותי' (שחטו לשם עולה יהא עולה וכל כיוצא בזה) א"ר אבין דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים הנאכלין. ואין דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים שאין נאכלין (פסח דהוא קרבן הנאכל דוחין אותו אצל שלמים דהם ג"כ נאכלין ואין דוחין כו') אטו חטאת ואשם מי לא מיתאכלו (ואם שחטו לשם חטאת ואשם יהא חטאת ואשם) אלא דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים הנאכלין לכל אדם ואין דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים שאין נאכלין לכל אדם (פסח ושלמים תרווייהו נאכלין לכל אדם אבל חטאת ואשם אין נאכלין אלא לכהנים) וי"ל דר' אבין אמר באמת כל' המובא בגמ' דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים הנאכלין כו' והיינו עפ"י סברת תוס' ב"ק (דף י"ב ע"ב) דלא אמרי' משלחן גבוה קזכי רק בנאכל לכהנים לא בנאכל גם לבעלים ישראלים וע"כ חטאת ואשם נמי דנאכלין רק לכהנים והוי אכילתם משלחן גבוה חשיבא אכילתם ג"כ הקטרה כעולה לא אכילה וכזוהר הנ"ל דקרי לי' לאתוקדא על מדבחא ועוד ראיות שהבאתי בפנים מגמ' חולין ומנחות דלא חשיבא נבילה הותרה להדיוט במליקה דהיתיר אכילת מליקה חשוב רק היתיר למזבח לא לאדם כיון דכהנים משלחן גבוה הוא דקזכי ע' היטב בפנים וע"כ שפיר אמר דוחין נאכלין אצל נאכלין היינו פסח ושלמים דתרווייהו ואכלין לבעלים ואין האכילה משלחן גבוה וחשיבא אכילה ואין דוחין נאכלין אצל שאין נאכלין כעולה וחטאת ואשם דגם חטאת ואשם לא חשיבי נאכלין הואיל והאכילה משלחן גבוה

וחשיבא הקטרה לא אכילה והש"ס פירש יותר יען הדברים כפי שטחיותן דאמר קדשים שאין נאכלים לכאורה אינם מובנים דהא חטאת ואשם נאכלין ג"כ וע"כ פירש הש"ס יותר ואמר דהכוונה קדשים הנאכלין לכל אדם כו' אבל הוא אמר באמת רק אצל קדשים שאין נאכלים והיתה כוונתו כנ"ל וע' ספרי "בית האוצר" היוצא כעת לאור ערך אלא אימא דקיבצתי כזה הרבה מאוד לשונות אלא אימא שאין כוונת הש"ס להגיה רק לפרש והמאמר נכון באותו לשון שהוזכר תחלה עש"ה דהבאתי שם כמה מקומות דהם דומות ממש להך דזבחים לפי פירושינו הנ"ל וע' עוד מהרי"ט קידושין (דף ס"ט) ד"ה שאני התם דריע חזקיהו וז"ל פי' בקונטרס במה שאין אוכלים קדשים ולא נהירא דמ"מ איכא למיחש דילמא אתי לאסוקי מתרומה לקדשים ומקדשים ליוחסין לשון התוס' כו' ונראה דלא קשיא כלל דלקדשים ליכא למיחש דאתו לאסוקי כו' שהרי היתה שם סנהדרי גדולה שיושבת ובודקת את הכהונה כו' ואינן חולקין בקדשים אא"כ בדקו אותו ב"ד כדאמרי' לקמן בפרקין גבי אין בודקין מן המזבח ולמעלה דאי לאו דבדקוהו לא הוו מסקי לי' וכי תימא דלא היו בודקין אלא אצל מזבח לענין עבודה ולא לאכילת קדשים הא אתו למיטעי הרי שנינו כל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בקדשים ואתו למסקי' למזבח כיון שאינו בעל מום ותדע דבריש פסחים אההוא דאמר הגיעני כזנב הלטאה דבדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול פרכינן והא אין בודקין מן המזבח ולמעלה משמע דאכילת קדשים קרי לי' מזבח לענין בדיקה כו' עכ"ל המהרי"ט ז"ל:

ולדברינו מובן ביותר מאי דקרי לאכילת הכהנים מזבח דהיא ג"כ בכלל מזבח ממש הואיל ונחשבת אכילת מזבח וכנ"ל.

כ

פלפול בארוכה בדברי התב"ש סי' ד' סקי"ג אי שייכא סברת הגמ' זבחים (דף ל"ו ע"א) כל כמיני' גם לגבי מחשבת פיגול, שם אות נ"א.

כא

כל המוליד דבר או מהות הוא בעלים שלו, אות נ"ב. ומש"ש דבעלים מפגלין מפאת דהם בעלים של הקדושה שבקרבן עבור שהם הם שהולידו אותה בהקדישם וע"כ אף דאם יופגל ויופסל הקרבן הרי תופקע קדושתו כמהרש"א שלהי האיש מקדש מ"מ כיון דיושאר עדיין קדושה באימורים מפאת דאם עלו לא ירדו ויהיו עדיין בעלים של האימורין לכן תופס פיגולם בכל הקרבן משא"כ במנחה ס"ל לראב"י כמ"ד בזבחים (דף פ"ג ע"ב) דמנחה פסולה אפי' עלתה תרד ולכן שפיר במנחה אין פיגול לבעלים אפי' לראב"י ולק"מ ממנחת סוטה עי' בפנים בארוכה [ומה שהבאתי בפנים בזה מגמ' זבחים

(דף מ"ג ע"ב) דבשר קדשים הנאכל אפי' עלה ירד אגב שוטפא הבאתי זה דנהי דנזכר גם שם מזה מ"מ הוא מבואר יותר בזבחים (דף פ"ה ע"ב) במשנה]:

ולכאורה יש לדון דגם בשר קדשים הנאכל יש בו קדושה עדיין מפאת אם עלה לא ירד דנהי דאם עלה על מזבח החיצון ירד כמשנה וגמ' זבחים הנ"ל מ"מ י"ל דאם עלה על מזבח הפנימי לא ירד דמה שאם עלה על מזבח החיצון ירד היינו משום דאינו חלק המזבח ואין ראוי למזבח ואין מזבח מקדש אלא בראוי לו וע"כ מזבח הפנימי דמקדש פסולין אפי' באין ראוי לו ע' זבחים (דף כ"ז ע"ב) א"ר אלעזר מזבח הפנימי מקדש פסולין מאי קמ"ל תנינא הניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ שנתנן בפנים כו' (לא ירדו איבריהם ממזבח אלמא דקלטי' פנימי לדם החיצון ואעפ"י שנפסל בכניסתו להיכל) אי מהתם ה"א ה"מ דם דחזי לי' (דדם חזי לי' בעלמא כגון דמים הפנימיים) אבל קומץ דלא חזי לי' (דאין קרב על מזבח הפנימי רק דמים הפנימיים וקטורת) אימא לא קמ"ל מיתיבי קטורת זרה (קטורת נדבה) שעלה לגבי מזבח (קס"ד דמזבח הפנימי קאמר) תרד שאין לך מקדש פסולין אלא מזבח החיצון כראוי לו חיצון אין פנימי לא תריץ הכי קטורת זרה שעלתה למזבח החיצון תרד שאין מזבח החיצון מקדש פסולין אלא הראוי לו והפנימי בין ראוי לו בין שאין ראוי לו מ"ט האי רצפה והאי כלי שרת עכ"ל הגמ':

ומבואר דמזבח הפנימי מקדש פסולין אפי' א ראוי לו וא"כ גם בשר קדשים פסולין הנאכלין ג"כ יש לו לקדש ואף דמצינו רק דמקדש במה שיש כנגדו ראוי במקום אחר כגון קטורת נדבה דיש כנגדו ראוי קטורת ציבור מ"מ בשר קדשים נמי הא יש כנגדו ראוי בבשר עולה דקרב ע"ג המזבח וגם הוא הרי הוא שירי הדם כמו בקדשים הנאכלין דדם עולה מתיר את בשרה למזבח כי היכא דבנאכלין מתיר את הבשר לאדם וא"כ שפיר בשר כל הקדשים יש כנגדו ראוי למזבח בבשר עולה וא"כ שפיר לפי"ז גם בשר הנאכל יש בו קדושת אם עלה לא ירד מפאת המזבח הפנימי כיון דאם עלה על המזבח הפנימי מיהת לא ירד וא"ל דאין המזבח הפנימי מקדש רק מה שיש כנגדו ראויות במקום אחר למזבח הפנימי משא"כ בשר דאין בו ראויות אפי' בעולה רק למזבח החיצון דז"א דהא מקדש גם קומץ פסול אף דשום קומץ אין ראוי למזבח הפנימי לעולם ואולם י"ל דרק קומץ הואיל וחזי הוא גופי' למזבח החיצון וכן קטורת נדבה דיש כנגדה ראוי למזבח הפנימי עצמו בקטורת ציבור הוא דיש לו כח לקדש משא"כ בבשר קדשים דיש ב' חסרונות דהוא גופי' אין ראוי כלל לא לחיצון ולא לפנימי וגם השכנגדו בעולה לחיצון הוא דחזי אבל לא לפנימי אין לו כח לקדש ואולם אין זה מוכרח וי"ל שפיר דלא מחלקינן בזה בין חד חסרון לב' חסרונות וכיון דמזבח הפנימי מקדש בראוי לחיצון כמו בקומץ ומקדש גם מפאת

שכנגדו ראוי לבד כמו בקטורת נדבה לכן גם בב' הדברים יחד ג"כ מקדש ולכן ולכן הוא מקדש שפיר גם בשר קדשים הנאכלין הואיל ושכנגדו ראוי בחיצון בבשר עולה]:

והנה אפי' נאמר כן דמזבח הפנימי מקדש בשר קדשים הנאכלין מ"מ נראה פשוט דשירי מנחות אפי' מזבח הפנימי לא יקדש דהא שירי מנחות אין ראוי אפי' בשכנגדם בחיצון דמנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים דכולם כליל הא אין בם שירים כיון דאין נקמצות ומשא"כ שאר מנחות הנקמצות ונעשו השירים שירים הא שירים אין ראוין למזבח לעולם ולא דמי לבשר קדשים הנאכל דגם בשר עולה הוא שירים כמותו דהדם מתירו למזבח כי היכא דמתירו בשאר קדשים לאדם וע"כ הוי שפיר שכנגדו ראוי וכנ"ל ותדע דהא אמר בסוגי' דזבחים הנ"ל דמזבח הפנימי מקדש קומץ ומשמע דשירי המנחה אין מקדש וז"פ]:

והנה אם כנים הדברים הנה מיושבת גם בזה הקושי' מסוטה ואך הוא להיפוך ממה שכתבנו בפנים דהואיל ונשארת קדושה באימורין לענין דאם עלו לא ירדו ועדיין יהיו הבעלים בעלים של האימורין גם אחר הפיגול לכן הואיל ויש לפיגולם תפיסה באימורין הוא תופס בכל הקרבן:

ואולם לפי דרכנו זה הנה י"ל להיפוך דכל שלא יושארו בעלים של כל הקרבן אין להפיגול שלהם לתפוס כלל וע"כ אילו הי' נפקע ענין הבעלים מן הבשר וא"א לפיגולם לתפוס בבשר לכן שפיר אין לו לתפוס כלל דלא שייך תפיסת פיגול בחצי קרבן כמו שהארכתי בפנים בכעין זה באותיות ל"ה ל"ו ורק דבאמת הא גם מן הבשר לא יופקע ענין בעלים שלהם דגם הבשר הא נשאר בו קדושה עדיין לשאם עלה במזבח הפנימי לא ירד ולכן שפיר בעלים מפגלין והתינח בזבחים משא"כ במנחות הנקמצות דשירי מנחות אפי' עלו המזבח הפנימי ירדו וא"כ הא יופקע ע"י הפיגול עניין הבעלים מן השירים וע"כ כיון דא"א לפיגולם לתפוס בשירים כיון דכח פיגולם רק מפאת בעלים ואילו ע"י הפיגול עצמו הרי יופקע ענין הבעלים מן השירים ולכן אין תופס עוד כלל דאין פיגול בחצי קרבן ולכן שפיר עדיין אין פיגול לבעלים כלל במנחות הנקמצות גם לראב"י ולק"מ ממנחת סוטה [והנה מהך דזבחים (דף מ"ג ע"ב) דאר"פ בבשר שלמים עסקינן דלא חזי להקרבה משמע לכאורה דאפי' עלה במזבח הפנימי ירד דאל"כ אכתי הא טומאה פורחת ממנו ע"י האור במזבח הפנימי דכיון דהמזבח מקדשו נראה לכאורה דפקע טומאתו מיני' במשילת האור כמו במזבח החיצון

ואולם י"ל דהיינו באמת טעמא דרבינא דמשני שם שינויא אחרינא דלכאורה מה לי לשינויא אחרינא והרי בהדיא איירי קרא בבשר שלמים כדכתי' והנפש אשר תאכל בשר

מזבח השלמים אשר לד' וטומאתו עליו וגו' ומ"ש ברש"י שם דמשום דרשא דאשר לד' לרבות האימורין הוצרך לשינויא אחרינא צ"ע מכמה דוכתי דמבואר דלא קאי פשטא דקרא אדרשא וע' תוס' שבועות (דף כ"ג ע"א) ד"ה שכר דואכלת דכתי' בכסף מעשר לא משמע לי' דקאי אתמד משהחמיץ דנלמד מריבויא דבי"ת דבשכר למידק מיני' דשתי' בכלל אכילה עש"ה וא"כ ה"נ הך וטומאתו עליו וודאי דקאי רק אבשר מזבח השלמים דכתי' בהדיא בקרא ולא באימורים הנלמדים מריבויא דדרשי' אשר לד' לרבות האימורין: **ואולם** להנ"ל י"ל דהיינו טעמא דרבינא באמא דנאיד משינויא דר' פפא והיינו משום דס"ל דגם בשר שלמים טומאתו פורחת ממנו ע"י האור במזבח הפנימי וכנ"ל וע"כ הוצרך לתרץ מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם כו' עש"ה בזבחים ותבין. ואולם במה שכתבנו דיש גם בבשר קדשים הנאכלין שנפסלו, קדושה עדיין מפאת שאם עלה במזבח הפנימי לא ירד נתיישבתי דיש לדון בזה מסברא די"ל דרק באימורין פסולין דאם עלו על מזבח החיצון לא ירדו הוא דשייך לומר דיש בם קדושה עדיין מפאת זה והיינו דיש בם קדושה עדיין מפאת היותם ראוים למזבח דגם הדיעבד מקרי ראוי והואיל ובדיעבד אם עלו המזבח מקבלם יש להם ראויות ושייכות עדיין למזבח ולכן יש בם קדושה עדיין מפאת זה משא"כ בבשר קדשים דרק אם עלה על המזבח הפנימי לא ירד לא שייך לומר דיש בו קדושה עדיין מפאת היותו ראוי למזבח הפנימי דז"א דלמזבח הפנימי הא אין לו ראויות ושייכות באמת כלל רק דכח המזבח הפנימי גדול לקדש גם את שאינו ראוי לו אבל הבשר אין לו קדושה מפאת זה כיון דהוא באמת אין ראוי כלל למזבח הפנימי ואין לו שייכות אליו כלל ולא שייך לומר דיש בו קדושה מפאת היות לו ראויות ושייכות למזבח עדיין דהא באמת אינו ראוי ורק דכח המזבח הוא שגדול לקדש גם את האינו ראוי ודו"ק היטב מאוד].

כב

שירים האסורים באכילה אי מהני בהו מחשבת אכילה חוץ לזמנן לפגל הקרבן על ידו, אות נ"ג.

כג

יביא רשב"א גיטין (דף נ"ד ע"ב) דמטמא תרומה אין בו איסור מה"ת ועשה דושמרתם את תרומותי אסמכתא בעלמא הוא וידון אי גם חיוב שימור דקדשים הוא רק דרבנן, שם.

כד

יביא סברא של חידוש לראב"ד בהשגות פי"ד מפסולי המוקדשין דקרבן שדינו שלכתחלה לא יקרב ואם קרב הורצה לא מהני בי' פסול מחשבה דחשיב אין ראוי

לעבודה מפאת שלכתחלה אין לו להיות קרב ואין מחשבה מועלת אלא בדבר הראוי לעבודה. שם.

כה

יביא סברת מ"ד נדרים (דף כ"ט) דקדוה"ג פקעה בכדי וידון דלפי"ז המקדיש עולה לשלשים יום לדמיון וקרבה ביום ל' אזי הבשר הנשאר ממנה אחר ל' נעשה חולין מאיליו ואם יחשבו בעולה זו על אכילת בשר למחר אין המחשבה מפגלת כיון דלא תהי' האכילה למחר אכילת קודש חוץ לזמנו רק אכילת חולין גרידא, אות נ"ו. וע"ע בפנים אריכות בזה באות ס"א

ומש"ש באות נ"ו דפשוט דהא דאמרי' בנדרים שם דאומר שור זה עולה כל ל' יום ולאחר ל' יום שלמים דהוי כל ל' עולה ולאחר ל' שלמים דה"ה אם יאמר שיהי' עילה כל ל' ולא יקדישו אאחר ל' לשלמים אזי יעשה חולין לאחר ל' נזכרתי דכן מבואר בירושלמי קידושין פ"ג ה"א ר' אבוה בשם ר"י הרי זו עולה ל' יום. כל ל' הרי זו עולה לאחר ל' יום יוצאת לחולין מאילי' מעילתה מה היא ר' יוחנן אמר מעילתה ברורה (חייב עלי' קרבן מעילה ודאי כל ל' יום) ר' זעירא ר' הילא תרווהון אמרין מעילתה ספק (דס"ל הואיל ולא הקדישה אלא לשלשים ולאחר ל' יוצאת לחולין ספק הוא אם מועלין בה כשאר קדשים או לא. פני משה) עכ"ל הירושלמי ואי נימא דאין מעילה בהקדש קרבן לזמן יש לספק במה שכתבתי בפנים דהי' בעל הסוטה מקדיש את המנחה ליום ההוא לבד ע' בפנים די"ל דהואיל וסתם מנתה יש בה מעילה והית' כוונת התורה בסתמא במנחת סוטה אמנחה שיש בה קדושה גמורה למעול כמו שהיא סתם מנחה וע"כ אם לא תהי' בה קדושה גמורה למעול אולי לא יהי' בה עוד כח בירור ובדיקת הסוטה. ואולם ראב"י דזבחים (דף מ"ז ע"א) הא מצי סבר כר' יוחנן הנ"ל דמעילתה ברורה וגם זה הרי אין ברור אם לא יהי' לה כח הבירור מפאת שאין בו מעילה ואם נאמר דיהי' לה ג"כ כח הבירור שפיר אדרבה גם עפי"ז תתיישב הקושי' מסוטה וזה לפמ"ש כבר באות מ"ג דהא דבעלים מפגלין מטעמא דקרוין מקריב הוא רק מפאת ההקדש שמקדישין דההקדש קרוי הקרבה וכתבתי שם דרק במקדיש קדושה גמורה למעול הוא דחשוב מקריב מחמתה וע"כ קדשי עכו"ם דאין בהם מעילה לכן גם לראב"י דבעלים מפגלין מ"מ עכו"ם נודרין נדו"נ כישראל ואין חוששין שמא יפגל דעכו"ם אין בכחו לפגל גם לראב"י דלא חשוב מקריב בהקדישו מפאת שלא הקדיש קדושה גמורה למעול ע"ש בארוכה וא"כ ה"נ אדרבה י"ל דס"ל לראב"י דהקדש קרבן לזמן אין בו מעילה כר"ז ור' הילא דנסתפקו לומר כן וע"כ אם הי' הבעל מקדיש את המנחה לזמן שפיר אין עוד פיגול לבעלים ואין חשש שמא תפגל

הסוטה [דאפי' תימא דמאי דקריי' קרא מנחתה היינו דאחשבי' קרא להקדש המנחה כאילו היא הקדישתו מ"מ הקדש לזמן אפי' היתי' היא מקדשת ממש הקדש הזה נמי הא אין לה בו פיגול כיון דאינו קדושה למעול וכנ"ל] ועכ"ז היתה נבדקת שפיר כיון דהיא מנחה כשירה וקריבה כדין ואין בה פסול וז"פ,

כו

יביא חידוש מרמב"ם ה' סוטה פ"ד הי"ד דאם מתה הסוטה אחרי הקטרת הקומץ לפני אכילת השירים אין השירים נאכלין וידון בזה. אות נ"ז

ומה שנסתייעתי שם מסברת הרשב"א דאומר לאשתו ה"ז גיטך ע"מ שלא תשתי יין מאתים נה הוי כאומר כל ימי חייכי ולא הוי כריתות דכיון דא"א לה לחיות מאתים שנה הוי כאומר להדיא כל ימי חייכי ע"ש. נזכרתי דיש סתיר' לכאורה לסברא זאת מגמ' נזיר (דף ז' ע"א) הריני נזיר כל ימי חיי כו' ה"ז נזיר עולם (ואם הכביד שערו מיקל בתער ומביא ג' בהמות כדין נזיר עולם) אפי' מאה שנה אפי' אלף שנים אין זה נזיר עולם אלא לעולם (אינו נזיר עולם להקל בתער אם הכביד כו' רק הוא נזיר נזירות אחת ארוכה עד יום מותו ואינו לא מגלח ולא מיקל ולא מביא קרבן כל ימיו ע"ש) וא"כ לסברת הרשב"א הנ"ל הי' ראוי לומר גם שם דכיון דא"א לו לחיות אלף שנים יהי' דינו כאומר להדיא כל ימי חיי ויש לחלק בדברים.

כז

אי אכילת קמח חשוב שלכד"א. אות ס' בארוכה ומש"ש דלא הי' ראוי להועיל מחשבה אאכילת קמח חוץ לזמנו כיון דלא דלא אכלי לי' אינשי ע"ע זבחים (דף ל"ה ע"א) אר"א פיגל בזבח נתפגל השליל פיגל בשליל לא נתפגל הזבח וברש"י קסבר ר"א שליל גופי' דזיבחא הוא דעובר ירך אמו הוא ומיהו אין מחשבתו מפגלת הזבח דדבר שאין דרכו לאכול הוא דרובא דאינשי לא אכלי לי' וא"כ קמח נמי דמבואר ברי"ף פ' כיצד מברכין דלא רגילי אינשי לספויי' קימחא וכמו שהבאתי בפנים לכן ג"כ אין למחשבת אכילתו לפגל.

כח

יביא הבנת המל"מ פט"ו מפסוה"ק בתוס' ריש זבחים דבזריקה עצמה ליתא למחשבת שינוי בעלים ואם זרק קרבן ראובן לשם שמעון כשר ועלה לבעלים לשם חובה ויתן טעם לזה. אות ס"א:

ויש להביא עוד ראי' לסברא זאת מגמ' זבחים (דף ד' ע"א) דאמר דשינוי בעלים ליתא בציבור ובתוס' שם דאם שחט לשם היחיד הרי הוא בעליו ואם שחט לשם עכו"ם לא

מיפסיל דבעי' חבירו דומיא דידי' מחויב כפרה כמותו עכ"ל וק' דהא ענין בעלים בקרבן היא רק מה שמתכפר בו כמו שהארכתי בפנים בכמה אותיות וע' מנחות (דף צ"ב ע"א) והלא אין סמיכה אלא בבעלים וזה אהרן ובניו סומכין בו אמר לו אף זה אהרן ובניו מתכפרין בו פי' והויין להו בעלים ומה"ט נמי אין מחשבת שינוי בעלים אלא בזריקה משום דאין ענין בעלים רק בכפרה דהוא בזריקה] וא"כ לפי המבואר בכריתות (דף ז' ע"א) [והובאו דברי הגמ' דשם ג"כ בפנים אות ס"ב] דהמבעט בכפרה היינו שאין רוצה בה אין מתכפר. וע' היטב בפנים אות ס"ב ופשוט לכאורה דה"ה יחיד המבעט בכפרת קרבן ציבור שאין לו חלק בכפרתו ואין הקרבן מכפר עליו רק על שאר ישראל וא"כ הא משכחת שפיר שינוי בעלים גם בקרבן ציבור בשוחטו לשם מי שמבעט בכפרה דאין מתכפר בהקרבן ואינו בעליו ואילו מחויב כפרה כמותו הרי הוא דהא הוא ישראל ומחויב בכפרת הקרבן שפיר רק שאין לו חלק בו מפאת הביעוט והוא קושיא גדולה לכאורה וצ"ל דכיון דמחשבת שינוי בעלים הוא רק על הזריקה בשוחט או מקבל או מוליך ע"מ לזרוק דמו שלא לשם בעלים לכן שפיר ל"ה שינוי בעלים בכה"ג משום דחזקת רשעות לא שייך כלל כמו שהארכתי בזה בכמה דוכתי בכתבים שלי:

וע' ע"ז (דף ט"ו ע"ב) וכ"ת כותי לא עביד תשובה ישראל עביד תשובה כו' ושם (דף ל"ב ע"ב) עכו"ם ההולך לתרפות בהליכה אסור דאזיל ומודי קמי עכו"ם כו' ישראל ההולך לתרפות בהליכה מותר דילמא הדר בי' ולא אזיל כו' וע' קידושין (דף מ"ט ע"ב) וא"כ ה"נ ממה שהוא עתה מבעט אין לדון מזה כלל שיהי' מבעט גם בשעת זריקה ואם יחזור בו לפני זריקה וירצה בכפרה הרי יהי' שפיר בעלים בזריקה וע"כ כיון דסתמא נמי כשר ורק מחשבת שלא לשם היא הפועלת לכן בעי' שתהא המחשבה מבוררת בשעת המחשבה דומיא דמחשבת לשמה דכתבו התוס' גיטין (דף כ"ד ע"ב) דאפי' למ"ד יש ברירי' מ"מ לא הוי מחשבה רק במבורר בשעתו עש"ה וה"נ דכוותה לענין מחשבת שלא לשם וע"כ אפי' לא חזר בו אח"כ מ"מ כיון דבשעת המחשבה לא היתה המחשבה מבוררת על זריקה שלא לשם בעלים דהא הי' אפשר שיחזור בו המבעט ויהי' בעלים בזריקה ולכן שפיר לא הוי מחשבה ולא מהני למיפסל [ואם לא יחשב על איש ידוע רק יחשוב סתם שיזרוק על מי שיהי' מבעט בשעת זריקה זה בלא"ה פשוט לכאורה דלא הוי מחשבה כיון שלא הוברר במחשבתו איש ידוע שיזרוק לשמו וגם הא אפשר שלא יהי' שום אדם מישראל מבעט בשעת זריקה ולכן אין זו מחשבה כלל]:

ואולם הרי עדיין יוקשה דהא משכחת שפיר שינוי בעלים גם בציבור אם חישב בזריקה עצמה לשם מי שהי' מבעט בשעת הזריקה דאז שוב הרי שפיר יש לו לפסול ועל כרחך

לנו לומר דבזריקה עצמה בלא"ה לא מהני מחשבת שינוי בעלים כמל"מ הנ"ל ואי במחשב בעבודה שלפני הזריקה על הזריקה הא תו אינה מחשבה מבוררת כיון דאפשר שיחזור עד הזריקה מביעוטו וכנ"ל ודו"ק:

ואולם גם במבעט בשעת שחיטה וחוזר בו מביעוטו לפני זריקה יש לדון אם תכפר הזריקה עליו כיון דא"א לשחיטה שתצטרף בכפרה זו הואיל ובשעת שחיטה הי' מבעט וה"ז כעשה דלאחר שחיטה דהוא איבעי' בזבחים (דף ז' ע"א) שם אי עולה מכפר אעשה דלאחר שחיטה והיינו משום דא"א לשחיטה שתצטרף בכפרה כיון דהיתה העביר' אחר השחיטה וא"כ ה"נ דכוותה ודוחק לומר דכוונת הגמ' כאן באת"ל דעולה מכפרת אעשה דלאחר שחיטה [עש"ה בזבחים (דף ד' ע"ב) דאמר ואע"ג דתרתי לאו דווקא תרתי מיהא דווקא כו' ומשמע דזה דבר מוחלט וודאי דשינוי בעלים ליתא בציבור] וי"ל דכיון דכפרת הזריקה מה שהיא מכפרת מצד עצמותה הא שייכא גם בו כיון דבשעת זריקה אין מבעט ורק שאין כח לזריקה לבד לכפר בלי צירוף השחיטה וע"כ בזריקה מיהת שפיר חשוב בעלים כיון דבענין פעולתה מצד עצמותה הא איתי' וע"כ שפיר אין כאן מחשבת שינוי בעלים עדיין כיון דאין מחשבת שינוי בעלים אלא על מי שלא יהי' בעלים בזריקה וזה הא יהי' בעלים בזריקה שפיר בענין פעולתה מצד עצמותה אף שלא יתכפר בפועל מפאת חסרון צירוף השחיטה ודו"ק ובמ"א הארכתי מאוד בענין זה אי בעי' צירוף השחיטה לכפרה ויש כמה דוכתי דמוכחי דלא בעי':

וע' ב"ק (דף קי"א ע"א), דאמרינן, דאם נתן הכסף קודם האשם בגזל הגר לא יצא ויליף לי' מדכתיב האשם המושב לד' לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו ועדיין לא כיפר (דמדכתיב אשר יכפר בלשון עתיד משמע דכשהשיב לכהן את האשם דהיינו קרן הכסף עדיין לא כיפר. רש"י) ומבואר דצריך שיוקדם הכסף לכפרת האשם ועכ"ז כ' התוס' בזבחים (דף ק"ג ע"ב) ד"ה ומודה דלאחר שחיטת האשם יכול להביא עדיין הכסף קודם זריקה וקרינן בי' שפיר אשר יכפר ע"ש הרי דאע"ג דא"א לשחיטה ג"כ שתצטרף בכפרה זו דהא בעי' קדימת הכסף לכפרה ואילו בשחיטה הרי עדיין לא נתן הכסף ועכ"ז שפיר מיכפר בזריקה לחוד. ואולם י"ל דגם השחיטה מצטרפת שם שפיר בכפרה אף שלא קדם לה הכסף דבעי' רק שיהי' שם ענין כפרה עוד גם אחר הכסף כי היכא דניקרי בי' אשר יכפר ל' עתיד והרי יש ענין כפרה ועיקרה שפיר אחר הכסף בזריקה וע"כ גם השחיטה מצטרפת שפיר דאין הכוונה שם דלפני הכסף א"א שיהי' כפרת הקרבן כלל רק הכתוב מצריך שיושאר עוד שם ענין כפרה גם אאחר נתינת הכסף כי היכא דניקרי בי' אשר

יכפר ואו שפיר גם לפני הכסף הי' יכול לפעול כפרה ודו"ק. ואולם בלא"ה נמי מוכח מכמה דוכתי דא"צ צירוף השחיטה לכפרה וכמו שהארכתי במ"א בזה ואכ"מ:

והנה מה שהבאנו סברת המל"מ הנ"ל בפנים שם לדון ממנה דאפי' לראב"י דבעלים מפגלין מ"מ בזריקה מודה ראב"י דאין פיגול לבעלים כי זה כל המכוון שלנו בפנים בזה בהביאנו סברת המל"מ הנ"ל ע' היטב בפנים ונתיישבתי עוד דגם זולת דברי המל"מ הנ"ל [דכבר הבאתי בפנים דבתוס' זבחים (דף ד' ע"א) ד"ה מה לזביחה מבואר להיפוך דגם בזריקה עצמה יש מחשבת שינוי בעלים וכ"ה עוד שם (דף י"ד ע"א) בתוד"ה ומה וכ"ה הפשיטות לכאורה בכולה שמעתתא קמייתא דזבחים ועוד בכ"ד וכמ"ש כבר בפנים] הנה בלא"ה יש סברא לומר כן דאפי' לראב"י דבעלים מפגלין מ"מ אין להם כח לפגל בזריקה רק בשאר עבודות וזה לפמ"ש בפנים בכמה אותיות דהך דראב"י דבעלים קרוין מקריב מקרא דוהקריב המקריב הכוונה דהכהנים שלוחי דידן. נינהו וע"כ קרוין מקריב ואע"ג דמי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד כו' מ"מ גזה"כ הוא וע"כ נראה לומר דכיון דהגזה"כ הזה הוא נגד הסברא דמסברא הא מי איכא מידי כו' וא"כ לפי המבואר בשו"ת הרמ"א סי' ק"ז וז"ל עוד הקשית שם פ"ק דעירובין בשמעתא דתלמיד ותיק הי' ביבנה והי' מטהר השרץ בק"נ פנים כו' ואמרו שם אמר רבינא אני אדון ואטהרנו ומה נחש שממית ומרבה טומאה טהור כו' וי"ל דבא ללמוד ק"ו זה לומר דאע"ג דהתורה כתבה דהשרץ מטמא מ"מ נמעט טומאתו בכל מה דאפשר מאחר דמדינא הי' טהור לגמרי (ר"ל דמדין הסברא הי' ראוי להיות טהור לגמרי וכק"ו הנ"ל) רק שחידשה בו התורה שהוא טמא אין לך בו אלא חידושו וע"כ הוצרך ללמוד מנחש דמדינא הי' טהור לגמרי רק שהתורה טימאתו וא"כ נוכל לומר שדמו אעפ"י שהוא כבשרו אינו בכעדשה דנמעט טומאתו כל מה דאפשר ובזה א"ש מה שהקשו התוס' מה חריפות הוא זה לטהר שרץ שטימאתו התורה כי מ"מ למדים משם שדמו אינו בכעדשה עכ"ל הרמ"א ז"ל [וע' מה שחידשתי עפ"י שו"ת רמ"א נ"ל בספרי בית האוצר הנ"ל ערך אהדרי' לאיסורא קמא] וע"כ נראה גם כאן מעין זה דאחרי דהוא נגד הסברא הא דכהנים שלוחי דידן בעבודה ע"כ אין לך בו אלא חידושו ויש לנו למעט בו ולאוקומי' מיהת על הריחוק הפחות ולא על מה שהוא רחוק יותר בסברא וע"כ יש לנו לומר דקאי רק על שאר עבודות קבלה והולכה דאין חסרון הזר והעדר ראויותו אליהם גדול כ"כ כמו שהוא בזריקה דהא אקבלה והולכה אין מתחייב מיתה רק שפוסל העבודה ואילו בזריקה דהיא מבודה תמה הוא מתחייב מיתה עלי' וא"כ הא חזינן דהוא רחוק וירוד יותר הרבה מענין הזריקה ממה שהוא רחוק וירוד מענין הקבלה והולכה וע"כ כיון דכל הך דכהנים שלוחי דידן הוא נגד הסברא לית לן

לאוקמי' רק אקבלה והולכה ולומר דרק בהו הוא דהוי כהן שליח הבעלים דאין רחוק מעניינם כ"כ ולא שיהי' גם שלוחם בזריקה שהוא רחוק ובלתי ראוי לה עוד ביותר הרבה מדמתחייב עלי' מיתה וכנ"ל ודו"ק היטב וא"כ שפיר אין הכהן שלי הבעלים בזריקה גם לראב"י ואין הזריקה מתייחסת לבעלים ואין קרוי בה מקריב ושפיר אין לו כח לפגל בזריקה גם לראב"י:

ועוד נראה דאחרי דכל כוונתנו בפנים בזה לחדש דאין פיגול לבעלים בהקטרת קומץ דמנחות כי היכא דלא ליהוי פיגול לסוטה בהקטרת קומץ מנחתה ע' היטב בפנים וע"כ זה יש סברא עוד בלא"ה לאומרו לפי הנ"ל דטעמא דראב"י דכהנים שלוחי דידן ואי דמי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד כו' גזה"כ הוא וע"כ הרי אין לנו גזה"כ רק לגבי פסול זרות לעבודה אשר בבעלים דאע"ג דאין ראוין לעבודה מפני הזרות שלהם מ"מ הכהן שליח שלהם וכנ"ל דכיון דפסול הזרות לעבודה הוא תמיד בהם א"כ בהכרח הרי יש גזה"כ בזה דאף דפסולים לעבודה מפאת הזרות מ"מ הכהן שליח שלהם משא"כ בהקטרת קומץ דמנחות דמלבד מה שהזר אסור בהקטרה מפני הזרות הנה אם הזר מקטיר הרי יעבור עוד איסור כיון דהקטרה הוא בראשו של מזבח וא"כ הרי יעבור ג"כ באיסור קריבה אל המזבח מלבד מה שיעבור באיסור זרות בגוף ההקטרה [ואיסור הקריבה אל המזבח נראה לכאורה דהוא עצמו ג"כ מחלל העבודה ע' זבחים (דף ס"ה ע"א) יכול ימלקנו בסכין כו' ת"ל כהן ומלק אר"ע וכי תכלה על דעתך שזר קרב לגבי מזבח (ולא הוצרך למיכתב כהן) אלא מת"ל כהן שתהא מליקה בעצמו של כהן ומשמע דאיסור קריבת זר למזבח הוא עצמו ג"כ יש לו לחלל העבודה דאל"כ הא איצטרך קרא לענין חילול העבודה וכמובן וע"ע כהר דזבחים וכי תעלה על דעתך כו' במנחות (דף כ' ע"א) דאמר דא"א לפרושי מתני' דהתם (דף י"ח ע"א) דתנן לא מלח כשר דהכוונה לא מלח כהן אלא זר דוכי תעלה על דעתך שור קרב לגבי מזבח ועוד כזה ביומא (דף מ"ה ע"א) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח לימד על הצתת אליתא שלא תהא אלא בכהן כשר ובכלי שרת דברי ר' יהודה אמר לו ר' שמעון וכי תעלה על דעתך שזר קרב לגבי מזבח כו' (מאחר שאתה למד מן מאש על המזבח תוקד בו שתהא בראשו של מזבח כלום הוצרכנו למקרא זו להטעינו כהן וכי תעלה על לב שזר קרב לגבי מזבח והלא נאמר אך אל כלי הקודש ואל המזבח לא יקרבו. רש"י) ור' יהודה אי מהתם ה"א קאי אארעא ועביד במפוחא כו' ובתוס' שם דר"ש ס"ל דלאו אורח ארעא למיקם אארעא ולמעבד במפוחא מרחוק וא"כ ה"נ י"ל לראב"י דלאו אורח ארעא למיקם אארעא ולזרוק את הקומץ מרחוק

על המערכה שעל המזבח והאי לאו אורח ארעא הוא איסור דאורייתא מדאמר ר"ש דלא בעי קרא מש"ה:

וע' זבחים (דף י"ד ע"א) רש"י ד"ה שא"א לבטלה דמשום דלאו אורח ארעא לשחוט בהיכל חשובה הולכת חטאת הפנימית עבודה שא"א לבטלה ומהני בה מחשבה מה"ת משום הכי גם לר"ש דס"ל דעבודה שאפשר לבטלה לא מהני בה מחשבה ע"ש וגם י"ל דפוסל העבודה מפאת דלאו אורח ארעא למיעבד ע"י זריקה מרחוק ונזכרתי דמבואר כן במל"מ פ"א מפסוהמ"ק הכ"ג דכ' וז"ל ויש להסתפק היכא דהוליך הדם ברגל מעט וזרקו בהושטת יד ולא הי' דרכו להושיטו מאותו מקום אם נפסל הזבח או לא ע"ש בסוף דבריו שכ' דדעתו נוטה דלא מהני כיון שאין דרכה בכך עש"ה ופשוט דכל דאין דרך זריקה והקטרה בכך לא הוי זריקה והקטרה כמבואר בזבחים (דף פ"ח ע"א) ומנחות (דף ט"ז ע"ב) ועוד בכ"ד וגם אולי א"א לעשות כן כלל לזרוק את הקומץ מרחוק וע' זבחים שם (דף ס"ה ע"א) ועוד שם (דף ס"ב ע"ב)] וע"כ שפיר גם לראב"י אין הכהן שליח הבעלים בהקטרה דאין לנו גזה"כ רק לגבי פסול זרות לעצם העבודה דד"ז הוא תמיד בהכרח אבל מה שיש בו העדר ראויות מטעם אחר כהך דאיסור קריבה אל המזבח מניין לנו היות הגזה"כ גם לגבי העדר הראויות מפאת זה ושפיר ראוי שישאר כפי הסברא החיצונה דכיון דהזר לא מצי למיעבד מחמתי' אין הכהן עוד שליח שלו וכמובן ועוד דכמו שכתבנו למעלה דכיון דהגזה"כ נגד הסברא לית לן לאוקומי' רק על העדר ראויות הפחות ולא על מה שיש בו העדר ראויות ביותר וכנ"ל כן ה"נ לית לן לאוקומי' רק על העדר הראויות שמפאת איסור הזרות לעבודה לבד דהוא בכל עבודת בהכרח ולא על עבודה שהיא בקריבה אל המזבח דאית בה תרתי העדר ראויות מפאת העבודה עצמה ומפאת הקריבה אל המזבח וא"כ הרי יש כאן העדר ראויות ביותר וע"כ שפיר יש לנו לומר דאין הכהן שליח הבעלים עוד בעבודה כזו ושפיר אין הבעלים יכולין לפגל בה:

וע' יומא (דף כ"ז ע"ב) א"ר אסי א"ר יוחנן זר שסידר את המערכה חייב כיצד הוא עושה פורקה וחוזר וסודרה מאי אהני לי' אלא אימא פורקה זר וסודרה כהן ובס' בית מאיר שם כ' וז"ל לפום רהיטא קשה לי למה מפרק זר וכי זר קרב לגבי המזבח ולמה לא מפרק נמי כהן עכ"ל וי"ל הכוונה ג"כ דקאים אארעא רחוק מן המזבח ומפרק ע"י דבר ארוך שבידו וגם י"ל דכאן רק בענין איסור עבודה בזרות אייר ובא להשמיענו רק דאין הפריקה עבודה להתחייב עלי' משום זרות דה"א דהואיל והפריקה צורך הסידור דא"א לסידור החדש בלא פריקה הויא לה הפריקה עצמה עבודת הסידור וליחייב עלי' משום זרות קמ"ל דלא אבל מה שיש איסור מפאת קריבה אל המזבח בהא לא איירי

וה"ז כי הך דשבת (דף ג' ע"א) דאמר בבא דרישא פטור ומותר לא קתני ובת"י שם דאע"ג דעבר אלפני עור מ"מ אמר שפיר פטור ומותר והכוונה דלאיסור שבת דאיירי בי' פטור ומותר ורק שיש בו איסור מצד אחר משום לפ"ע ע"ש וכזה הוא בדוכתי טובי מאוד כמ"ש בקצרה בגליון הש"ס שלי בשבת שם [ויל"ע באמת בהך דיומא מדוע אין הפריקה חשובה עבודה בעצמותה למיבעי כהונה והרי הוא לכאורה ממש כהך דזבחים (דף ט"ו ע"א) הוליכו זר והחזירו כהן וחזר והוליכו פליגי בה בני ר' חייא ור' ינאי חד אמר כשר וחד אמר פסול מר סבר אפשר לתקונה ומר סבר לא אפשר לתקונה ומשמע מדאמר והחזירו כהן דצריך הכהן להחזירו ולחזור ולהוליכו ואסור לזר גם להחזירו והיינו ודאי דמשום דא"א להולכה שני' בלתי שיוחזר תחלה לכן הויא לה ההחזרה עצמה עבודת ההולכה וצריכה גם היא כהן וה"ז לכאורה ממש כהך דזר שסידר דצריך פריקה וסידור מחדש דראוי שתוצרך גם הפריקה כהן ויל"ע בזה ברש"י זבחים שם ובאתי רק להעיר] **וגוף** איסור הנ"ל דואך אל כלי הקודש ואל המזבח לא יקרבו דנתי במ"א בארוכה בכמה הוא שיעור קירוב וכתבתי שם דלכאורה השיעור ד' אמות כהך דע"ז (דף י"ז ע"א) ואל תקרב אל פתח ביתה זו זונה וכמה א"ר חסדא ד' אמות ובנדרים (דף ה' ע"א) מרוחקני ממך דלא קאימנא בד' אמות דילך משמע והארכתי שם בזה:

ולענינינו אם אין דרך זריקת הדם בריחוק ד' אמות הנה לא יהי' הזר ראוי גם לעבודת הולכת דם למזבח דהא צריך להתקרב לתוך ד' אמות של המזבח וזה איסור לו ויומצאו מדוקדקים גם בזה איפוא דברי רש"י בזבחים (דף מ"ז ע"א) שם שהבאתי בפנים דכ' אהך דבעלים מפגלין אם קיבל הכהן כשתיקה וחישבו הבעלים עלי' על פיגול הוי פיגול וכתבתי טעמים לזה בפנים מדוע נקט רש"י קבלה דייקא ולהנ"ל הנה נכון הדבר ג"כ דרק בקבלה דייקא הנעשית בעזרה הוא דיכולים הבעלים לפגל משא"כ בהולכת דם למזבח וזריקתו דצריך ליקרב למזבח ויש עוד איסור אחר דקריבה אל המזבח מלבד האיסור אשר בגוף העבודה שפיר אין הכהן שליח הבעלים עוד ואין הבעלים יכולין לפגל.

כט

ידון בהא דס"ל לר"ש במנחות דאם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת אם הכוונה דא"צ כלי או הכוונה דהימין נחשבת כלי, שם אות ס"א. ע' בפנים בארוכה וע' ת"י יומא (דף מ"ח) ד"ה מדפסיל דכ' דמשמע דחפניו קידשו כמו כלי שרת.

ל

ידון אי מחשבת שינוי בעלים הוי דווקא במחשב לשם אחר א"ד אפי' אין מחשב לשם אחר רק מחשב שלא לשם בעלים לבד ג"כ פוסל ועוד באיזה פרטיים בענין מחשבות

שלא לשמה ויביא דברי הרמב"ם דשוחט חטאת לשם מחויב עולה או לשם מת כשיר' ולא עלתה לבעלים לשם חובה דאין מובן מדוע לא עלתה ויתן טעם לזה ומש"ש דקרבן שאין עולה לבעלים לשם חובה אין לבעלים בו פיגול אפי' לראב"י דלא חשוב בעלים תו כיון דאין עולה לו ע' בפנים בארוכה. י"ל כן עוד בפשיטות טפי דכיון דגוף הקרבן של גבוה ואין לבעלים בקרבן רק הכפרה א"כ כל כה"ג דלא עלה לבעלים לשם חובה הא מבואר בזבחים (דף ו' ע"א) דלא כיפרו על מה שבאו ומה שקרב הוא רק מפאת דשלא לשמו מכח לשמו קאתי עש"ה וא"כ כיון דאין הקרבן מכפר שוב אין הבעלים בעלים כלל ואין יכולים לפגל וז"פ.

לא

בענין דין שדנין מה שם לא חלקת כו' שם.

לב

יעיר לומר דבקדשים ל"ש סברא דלקולא ולחומרא לחומרא דרשינן לפסול את הקודש דפסול הקודש הוי להיפוך קולא לגבי הקודש מה שאנו מפסידין לו את הקדושה ויישוב עד"ז לקושיית התוס' בשוחט פסח על החמץ דנימא כ"מ דא"ר ל"ת כו'. שם

וע' זבחים (דף פ"ט ע"ב) אמר רבינא בר שילא אימורי קק"ל שיצאו לפני זריקת דמים פסולין כו' נימא מסייע לי' בשר קק"ל שיצאו לפני זריקת דמים ר' יוחנן אמר כשר ר"ל אמר פסול ר"י אמר כשר הואיל וסופו לצאת (אחר זריקה שאכילתן בכל העיר) ר"ל אמר פסול עדיין לא הגיע זמנו לצאת ע"כ לא פליגי אלא בבשר אבל באימורין לא הה"ד דבאימורין נמי פליגי והאי דקמיפלגי בבשר להודיעך כחו דר"ל דאפי' בשר דסופו לצאת אמר עדיין לא הגיע זמנו לצאת ובתוד"ה והא דקא מיפלגי בבשר להודיעך כחו דר"ל כתבו. הוי מצי לאיפלוגי באימורין להודיעך כח דהתירא עכ"ל והנה דבריהם קושיא הוא דהא אמרי' בכל דוכתא דכח דהיתירא עדיף ואולם להנ"ל י"ל דלא שייך כאן כח דהיתירא עדיף דגם סברת הפוסל הוא ג"כ כח דהיתירא כמו סברת המכשיר דמה שהפסול הוא חומרא לגבי האדם הוא להיפוך קולא לגבי הקודש במה שהוא נפסד את קדושתו וכנ"ל ודו"ק היטב מאוד ויש להאריך בזה מכמה דוכתי ואכ"מ.

לג

ביאור דברי התוס' מעילה (דף ח' ע"א) ד"ה ובלינה התמוהים מאור לכאורה, שם.

לד
יישוב לתמיהת הגרע"א ז"ל במנחות (דף ה' ע"ב) שהניח בתימא דברי רש"י שם דכ' דמנחת קנאות חטאת קרי' רחמנא ויביא דדברי רש"י הם גמ' ערוכה במנחות (דף נ"ט ע"ב), אות ס"ב.

לה
בענין מצות עמידת הבעלים על הקרבן בארוכה, אות ס"ג.

לו
יבאר דיש מהות כהונה גם בלוים וישראלים והחילוק בינם לכהנים רק דהכהן עיקרו כהן ומשא"כ הזר עיקרו זר אבל מהות וענין כהונה במה יש גם בזרים, אות ס"ד בארוכה.

לז
ביאור גמ' יבמות (דף צ"א ע"א) א"ר ששת קנסא, שם.

לח
הבנת ענין דיחוי בקדשים, אות ס"ו.

לט
ביאור ירושלמי פסחים פ"ה ה"ד מניין לשוחט פסח על החמץ שהוא עובר בלא תעשה כו', שם.

מ
הכשר עבודה שא"א לעבודה בלתו חשוב כעבודה ומהני בי' מחשבה, אות ע"א.

מא
פיגול אינו במחשבת המוח גרידא שמחשב תיבות לאכול מבשרו למחר רק צריך שירצה בחמת לאכול למחר או שסבור בטעות שיהי' כך אבל אינו במחשבה גרידא, אות ע"ב בארוכה.

מב
יבאר אי אזלינן בתר גוף הכוונה בכוונת האדם או אזלינן בתר התכלית המבוקש שלו בכוונתו וכפי התכלית המבוקש כך נידונת כוונתו דנחשב כאילו כיוון את המבוקש. שם אות ע"ב. ע' בפנים ותבין וגם יביא שם מגמ' כריתות (דף י"ט ע"ב) מה החילוק שבין כוונה למחשבה.

מג
יבאר דרציין איננו בידו של אדם, שם.

מד
מנחת כהן דאינה נקמצת ענינו דהקידוש כלי שמקדשין המנחה בכלי פועל בה פעולת הקמיצה שבמנחת הדיוט, אות ע"ג.

מה
יביא חידוש מרש"י מנחות (דף י"ג ע"א) דלר' אליעזר לא הוי פיגול במחשב להקטיר כזית מקומצו למחר או לאכול כזית משירים למחר ורק אם מחשב להקטיר כל קומצו למחר או לאכול כל שירי' למחר הוא דהוי פיגול, אות ע"ד.

מו
ידון בהך דמנחות (דף כ"ו ע"ב) דס"ל לר' יוחנן והכי קיי"ל דמשמשלה האור בקומץ הוי קליטה לשלא יופסל בשקיעת החמה ולהתיר השירים בעי' הוצת האור ברובו וידון לענין יציאת הבעלים ידי מצוותן ועוד פרטיים מתי הוא אם במשילת האור או בהצתת האור ברובו, אות ע"ו.

מז
יביא דברי הפרמ"ג בפתיחה לה' פסח דהנידר הנאה מחמצו אין עובר עליו בב"י כיון דבאמת אינו ברשותו רק דעשאו כו' וע"כ הוא רק לענין חמץ משא"כ אם גם מפאת דבר אחר אינו שלו ויעיר ע"ז מגמ' ב"ק (דף ס"ט ע"ב), אות ע"ו.
והנה מה שדנתי בפנים בכמה אותיות מ"ט דרבנן דפליגי על ראב"י הא ראב"י קרא קאמר דכתיב והקריב המקריב אלמא דבעלים קרוים מקריב ומדוע לא יהיו גם בעלים בכלל קרא דהמקריב אותו לא יחשב הנה בפשיטות י"ל דרבנן ס"ל דפשטא דתיבת מקריב קאי רק על הכהן המקריב ואין הבעלים בכלל ורק היכא דלא מצינן לפרושי על הכהן רק על הבעלים כהך דוהקריב המקריב קרבנו דמדכתיב קרבנו ע"כ דאבעלים קאי דאין הקרבן של הכהן שם מפרשינן לי' אבעלים אבל היכא דמצינן לפרושי אכהן מפרשי' לי' שפיר רק אכהן כפשט תיבת מקריב וה"ז כהך דב"מ (דף נ"ו ע"ב) דאמר דכל ידו ידו ממש הוא ורק היכא דלא מצינן לפרושי ממש מפרשי' לי' ארשות ע"ש וכזה עוד בכ"ד וע' בקונטרס אחרון לאתוון דאורייתא בהוספה לכלל א' וע' מנחות (דף ס"א ע"ב) תניא אידך בני ישראל ק גבי תנופה) אין לי אלא בני ישראל גרים ועבדים משוחרין מניין ת"ל המקריב או אינו אלא זה כהן המקריב כשהוא אומר ידיו תביאנה הרי בעלים אמור כו' ומבואר ג"כ דסתם מקריב קאי רק אכהן ולא אבעלים ואולם בברכות (דף ל"ז ע"ב) אהך דהי' עומד ומקריב מנחות בירושלים אומר ברוך שהחיינו כו' פירש"י שם דאבעלים קאי אולם אין לדון מל' חכמים לל' תורה וע' עוד ס' יראים סי' ת"ה וז"ל צוה הקב"ה

את ישראל שיעשו את הפסח דכתי' בפ' בהעלותך ויעשו בני ישראל את הפסח ועשיית פסח היינו שחיטתו וזריקת דמו והקטר אימוריו אבל לא אכילתו כו' ואעפ"י שזריקת דמו והקטרת אימוריו כהנים עושין ולא ישראל כיון שהקרבן של ישראל ובמצות ישראל עושין יעשו בני ישראל קרינן בי' עכ"ל ומשמע לכאורה דיש לייחס מעשה ההקרבה גם לבעלים לומר שהם עושין אותה מפאת היות הקרבן שלהם והמעשה נעשית במצותן וה"ז כהך דשבת (דף כ"ז ע"א) דמפרש ועימר רבי (דברייתא דשם) ציוה ועימר וכתבתי כבר בפנים כזה אליבא דראב"י דכיון דבעי' רצין הבעלים להקרבה מש"ה קרוין מקריב [ומ"ש היראים דגם הקטרת האימורים הוא בכלל ויעשו את הפסח צע"ג לכאורה מגמ' זבחים (דף ד' ע"ב) כללא קמא מרבה עשיות ותו לא כללא בתרא כל לד' ואפי' שפיכת שירים והקטרת אימורין ע"ש דקאי אקרא ואת האיל יעשה זבח שלמים לד' ואמר דתיבת יעשה כולל רק ד' עבודות דאינהו הוא דמקריין עשיות אבל שפיכת שירים והקטרת אימורין אינם בכלל יעשה רק בכלל תיבת לד' דמשמע כל לד' ואפי שפיכת כו' ואכ"מ]:

וגוף הך דרי הונא ברי' דר"י דכהנים שלוחי דרחמנא ולא שלוחי הבעלים ע' ס' חידושי גור ארי' למהר"ל מפראג ז"ל שבת (דף ד' ע"א) ד"ה וכי דכ' דהא דעשה דפסח דוחה עשה דהשלמה לא חשוב חטא כדי שיזכה חבירך דכיון שעל הכהן מוטל להקריב קרבן ישראל עבודה זאת שייכא אליו דהא אילו הי' הישראל כשר להקריב הוי דחי עשה דהשלמה בשביל עשה דפסח והכהן הוא שלוחו לכך בכל מה שאפשר לעשות התיר לו הכתוב דכבר הוא נדחה אצל הבעלים עצמן (דבהו החטא והזכות באדם אחד) והכהן במקום הבעלים הוא עכ"ל וכזה כ' עוד בעירובין (דף ל"ב ע"ב) וז"ל שם נראה דכיון דהכהן מוטל עליו מן הדין להקריב קרבן ישראל והם שלוחי ישראל ולפיכך שפיר עובר עשה דהשלמה בשביל קרבן הישראל כי כשם שהישראל מוטל עליו להקריב פסח כך על הכהן להקריב קרבן אשר מחויב הישראל להקריב ולכך דוחה עשה דהשלמה עכ"ל:

ואולם נראה דלשון שליחות שכ' דהכהן שליח הישראל לאו דווקא הו דסברתו זאת נתנה להאמר שפיר אפי אי כהני שלוחי דרחמנא דמ"מ כיון דהוא קרבן הישראל ואצלו הרי הותר עשה דהשלמה אלא דא"א לו להקריב בעצמו מפאת הזרות שלו וע"כ הוטלה ההקרבה על הכהנים ע"כ ה"ל הכהן במקום הישראל [אף דאינו שלוחו ממש] ולא חשוב חטא באחד וזכות באחר וכמובן וראיתי עוד שגם הרמב"ן שבת שם כ' ג"כ כל' המהר"ל הנ"ל אהך דעשה דהשלמה דלא חשוב חטא כדי שיזכה חבירך וז"ל ואפשר לומר שאני כהנים דשלוחי ישראל שוינהו רחמנא והוא אינו יכול לזכות מעצמו עכ"ל וי"ל עוד דטעמא דרבנן דפליגי אראב"י וס"ל דלא קאי קרא דהמקריב אותו לא יחשב

לו אבעלים הוא לפי מאי דדרשינן בזבחים (דף כ"ט ע"א) אותו בזבח הכתוב מדבר ואין מדבר בכהן והיינו דה"א דכוונת לא יחשב לומר דאבד הכהן חשיבותו ע"י מחשבת פיגול שחישב ואינו נחשב עוד להקרבה והוא פסול להקרבה מעתה מש"ה איצטרך אותו לאורויי דלא יחשב אזבח קאי דאין הזבח נחשב והוא פסול ולא קאי אכהן עש"ה בזבחים וא"כ מדאיצטרך אותו לגלות דאין כוונת המקריב לא יחשב אכהן שנפסל להקרבה ע"כ דפשטא דתיבת מקריב אכהן קאי דאי אבעלים הזרים לא שייך לומר שיופסלו להקרבה דבלא"ה פסולים הם וע"כ גם השתא דכתי' אותו מ"מ כוונת תיבת המקריב אין משתנה עדיין ומפרשינן לי' עדיין שפיר רק אכהן ואין הבעלים בכלל כן י"ל ויש להאריך עוד בכ"ז ואכ"מ: